ROBERT HUTCHISON

Az Opus Dei:

A HATALOM SZENTESÍTI AZ ESZKÖZT

Robert Hutchison

A pápa

titkos ügynökei

Az Opus Dei:

a hatalom szentesíti az eszközt

A magyar nyelvű fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

DIE HEILIGE MAFIA DES PAPSTES - DER WACHSENDE EINFLUß DES OPUS DEI Droemes Knaur, München 1996

Az eredeti mű címe:

THEIR KINGDOM COME - INSIDE THE SECRET WORLD OF OPUS DEI Random House, New York

A fényképek forrása a Their Kingdom Come Transworld Publisher Ltd.

1997-es kiadása

Copyright © ROBERT HUTCHISON, 1996

ISBN 3-426-26738-1

All rights reserved

Fordította: CSANÁDYENDRE © Csanády Endre 1998 Hungarian translation Minden jog fenntartva

Hungarian edition Copyright © 1998 Schlachter Verlag und Buchhandlung © 1998 Hungarian edition

Az Opus Deiről könnyű információkat szerezni. Tevékenysége széles nemzetközi nyilvánosság előtt, teljes állami és egyházi elismerés mellett zajlik.

A vezetők nevei is ismertek. Az érdeklődők minden további nélkül megkaphatják a szükséges felvilágosításokat.

Josemaría Escrivá de Balaguer 1966. január 7.

A tizedik keresztes háború

Az iszlám ellen számos keresztes háború zajlott a történelem során. A Szentszék azonban ezek közül csak kilencet ismert el teljesen. Az elismerés azt jelentette, hogy a háborúk diplomáciai és katonai céljai pápai támogatást élveztek, valamint hogy aki a harcban bátor és keresztény erényekhez illő magatartást tanúsított, teljes feloldozást nyert.

A hadjáratot egy pápai legátus jelenléte tette hivatalossá, aki nemritkán maga vezette csatába a keresztes csapatokat. A „szellemi vasfüggöny", azaz a vallások közti határvonal mindkét oldalán növekvő fundamentalizmus, illetve az Európában egyre erősödő mohamedán jelenlét miatt történelmünk második évezredének vége felé újabb keresztes háború veszélye fenyeget. E tizedik keresztes háború kitörése attól függ,hogy a római katolikus egyház és különösen az Opus Dei mekkora veszélynek tartja a mohamedán megújulást, és hogyan reagál e veszélyre.

Az Opus Deiről könnyű információkat szerezni. Tevékenysége széles nemzetközi nyilvánosság előtt, teljes állami és egyházi elismerés mellett zajlik.

A vezetők nevei is ismertek. Az érdeklődők minden további nélkül megkaphatják a szükséges felvilágosításokat.

Josemana Escrivá de Balaguer 1966. január 7.

A tizedik keresztes háború

Az iszlám ellen számos keresztes háború zajlott a történelem során. A Szentszék azonban ezek közül csak kilencet ismert el teljesen. Az elismerés azt jelentette, hogy a háborúk diplomáciai és katonai céljai pápai támogatást élveztek, valamint hogy aki a harcban bátor és keresztény erényekhez illő magatartást tanúsított, teljes feloldozást nyert.

A hadjáratot egy pápai legátus jelenléte tette hivatalossá, aki nemritkán maga vezette csatába a keresztes csapatokat. A „szellemi vasfüggöny", azaz a vallások

közti határvonal mindkét oldalán növekvő fundamentalizmus, illetve az Európában egyre erősödő mohamedán jelenlét miatt történelmünk második évezredének vége felé újabb keresztes háború veszélye fenyeget. E tizedik keresztes háború kitörése attól függ,hogy a római katolikus egyház és különösen az Opus Dei mekkora veszélynek tartja a mohamedán megújulást, és hogyan reagál e veszélyre.

- Bevezetés
- 1. De causis sanctorum
- 2. Barbastro
- 3. A kereszt ellenségei
- „...Mester, hogy lássak."
- 6. Dios y audacia
- 7. Kardok és miseruhák
- 8. Vallási egyesület
- 9. Villa Tevere
- 10. Hidegháború
- 11. Spanyol mesterkonstruktőrök
- 12. A Matesa-ügy
- 13. A második vatikáni zsinat
- 14. „Felette nagy hiábavalóság..."
- 15. Octopus Dei,
- 16. Az Opus Dei belső világa
- 17. A Tibens-partí Kreml
- 18. Diktátorok és jezsuiták
- 19. Az alapító halála
- 20. Rumasa
- 21. United Trading
- 22. Puccs a Vatikánban
- 23. Banco Occidental
- 24. Halál a híd alatt
- 25. „Nagyon nagy reménnyel"
- 26. Paraparal
- 27. Rusado püspöke
- 28. Meggazdagodás-teológia
- 29. A hadművelet színhelye: Lengyelország
- 30. Erkölcsi vita
- 31. Egyre nagyobb hatalom
- 52. A „kabát és kereszt'1 brigád

- 33. Afrika ég
- 34. A horvát hadigépezet
- 35. Reménytelen párbeszéd
- Epilógus
- Jegyzetek
- Bibliográfia
- Köszönetnyilvánítások
- Névmutató
- Tartalom

Bevezetés

A pápa titkos harcosai

Noha a keresztények arra törekszenek, hogy a háború mindenféle formájától tartózkodjanak..., egy igazságtalan támadás esetén azonban mégis joguk, sőt kötelességük létüket és szabadságukat megvédelmezni.

II. János Pál

Egy mohamedán elsőként nem alkalmazhat erőszakot, de válaszolhat erőszakkal másvalaki erőszakos kezdeményezésére.

Dr. Hasszán al-Turabi

1993 februárjában II. János Pál pápa kilencórás látogatást tett Szudán fővárosában, Khartumban. Szudánban, Afrika legnagyobb országában a lakosság csaknem 80%-a, azaz kb. 26 millió ember az iszlám hit követője. E látogatás a pápa tizedik afrikai kőrútjának utolsó állomása volt. Letérdelt és megcsókolta a földet, majd egy minden diplomáciai tapintatot nélkülöző üzenetet mondott el: arra kérte arab vendéglátóit, hogy számolják fel „a szenvedés borzalmait”, amelynek magvait a keresztény kisebbség üldözése során vetették el, továbbá fejezzék be a tíz éve tartó polgárháborút, amely az ország déli részét már teljesen elpusztította. Később misét celebrált a khartúmi székesegyház előtt, ahol a szudá-ni keresztények szenvedését a megfeszített Krisztus szenvedéseihez hasonlította: „Az Afrika ezen részén élő keresztények többségének sorsa engem egyértelműen a Golgotára emlékeztet.”[1] Figyelmeztetései a szudáni elnöknek, Omar Hasszán al-Bashir tábornoknak, aki alig négy évvel ezelőtt egy katonai puccs során ragadta magához a hatalmat, valamint Dr. Hasszán al-Turabinak, a rendszer vezető ideológusának és a hatalom valódi birtokosának szóltak. Dr. Turabi az Iszlám Nemzeti Front főtitkáraként a szélsőséges szunnita és siíta erők újkori szövetségének egyik létrehozója volt. Ehhez hasonló szövetségre nem volt példa az iszlám első évszázadai óta, amikor is a próféta követői a Pamírtól egészen a Pireneusokig terjedő birodalom urai voltak.

De vajon ki javasolta a pápának e vakmerő lépést vagy - ahogy némelyek jellemezték - e „kilátástalan konfrontációt”?

II. János Pál legbelső tanácsadói az Opus Dei nevű szellemi szervezet emberei közül kerültek ki, amely szervezetet a pápa az egyház egyetlen személyes prelaturájává, vagyis egy terület nélküli, különleges előjogokkal rendelkező egyházmegyévé emelt. A II. János Pál és az iszlám radikális szárnyának vezetői közötti konfliktus lényegében az Opus Dei által vezetett modernkori keresztes háború legújabb szakasza. Kettős stratégiáról van szó, amely egyszerre ravasz és egyszerű: tartsd oda az olajágat, és üss oda a bottal. Más szavakkal: dialógust kell folytatni az iszlám liberális áramlatával - egy olyan iszlámmal, amelyet a Nyugat képes tolerálni és respektálni -, ugyanakkor azonban a radikális iszlám militarizmu-sát megfelelő mértékű keresztény militarizmussal kell szembesíteni, különben a kereszténységre szomorú sors vár. Ez a stratégia rugalmas, ám ugyanakkor sokkal agresszívabb is annál, amit a római katolikus egyház bármely más szervezete el tudna még fogadni. És persze hihetetlenül kockázatos is.

Ha nem találnának semmiféle modus vivendit, akkor az Opus Dei tervei szerint a Nyugatot erkölcsileg fel kell készíteni az iszlámmal való erőpróbára. Az Opus Dei esetében pedig nem valamiféle periférikus szervezettel van dolgunk, hanem olyan hatalmas szerveződéssel, amely a 80-as évek közepe óta a Vatikán hatalmi struktúrájának a centrumában áll. A „szellemi vasfüggöny” keresztény oldalán álló Opus Dei semmivel sem kevésbé fundamentalista, mint amennyire az Turabi az iszlám oldalon. Az Opus Dei tagjai közé tartozik a pápa személyi titkára, szóvivője és néhány kúriabeli bíboros is. Ezek mögött pedig az Opus Dei római központjának stratégái és ideológusai állnak, valamint szerte a világon a szervezet azon nyolcvanezer tagja, akiknek kilencvennyolc százaléka mind befolyásos, különösen jól képzett laikus. Egyáltalán nem meglepő, ha az utca embere még semmit sem hallott az Opus Deiről, mert „Isten műve” úgy működik, mint egy vallási ötödik hadtest. Tagjai mindenütt jelen vannak, és még sincsenek sehol. Identitásuk már önmagában ellentmondásos: azt állítják ugyanis, hogy törekvéseik tisztán szellemi természetűek, noha ők azok, akik a pápával együtt kidolgozzák a politikai irányvonalakat. És bár a szervezet mesterien alkalmazza a modern technológiát, szellemisége kétségkívül a középkorban gyökerezik.

Én a 60-as években hallottam először az Opus Deiről. Egy barátom, egy svájci bankár ugyanis arról számolt be, hogy az európai dollárpiacon az Opus Dei az egyik legjelentősebb szereplő. Egy vallási szervezet, amely napi kamatokra spekulál frankban és dollárban? Ez számomra több volt, mint hihető. Azóta már számos könyvet írtak az Opus Deiről, de a szerzők elsősorban a szervezet tagjai közül kerültek ki. Egyikük sem leplezi le azt, hogy az Opus Dei lényegében a

hagyományos katolikus dogmák pretoriánus gárdája, ugyanakkor pedig a leghatalmasabb érdekcsoport a római kúrián belül, ez a katolikus egyház valódi irányítója. Noha az Opus Dei konkrét céljai nem ismertek, e könyv szándéka mégis az, hogy bemutassa, e mozgalom nemcsak „szellemi támogatást nyújt a hívőknek", hanem beszivárog számos ország politikai, pénzügyi infrastruktúrájába, oktatásügyébe, hogy a pénzügyek ellenőrzése által a Vatikán politikáját juttassa érvényre, ugyanakkor erőteljesen harcol a latin-amerikai felszabadításteológiával és az európai marxizmussal szemben, továbbá részt akar venni a világ újraformálásában a peresztrojka utáni korszakban. A legutóbbi évek fő célja a „keleti tengely" létrejöttének, pontosabban egy átfogó iszlám tengely kialakulásának megakadályozása volt, amelyhez Észak-Afrika, a Közel-Kelet, Afganisztán, Pakisztán és a volt Szovjetunió hat iszlám tagköztársasága tartozna.[2] Ennek a tengelynek a középpontját - akár akarja, akár nem - Törökország jelenti.

Basil Hume westminsteri érsek közeli munkatársa, Vladimír Felzmann atya azt állítja, hogy az Opus Dei a római katolikus egyház más szervezeteitől eltérően a hagyományos középkori katonai rendekhez hasonlít. Valóban, ami a tőke és a hatalom koncentrációját illeti, az Opus Dei a legsikeresebb katolikus szervezet a templomos lovagok kora óta. A XIII. század Európájában a templomosok voltak a vezető bankárok. A templomosok világi kincsei azonban az európai uralkodók irigységét is kiváltották, ezért végül a templomos rendet szétverték. Az Opus Dei figyelmesen tanulmányozta, sőt le is másolta a templomos rend struktúráit, ám mindeddig kínosan ügyelt arra, hogy sorsát elkerülje. A nemrégiben megalakult Opus Dei az egyházon belüli jelenlegi súlya ellenére viszonylag szerény kezdetekre tekinthet vissza. Mint szervezet, az

Opus Dei fiatalabb, mint a General Motors, bár alighanem sokkal nagyobb tőke fölött rendelkezik. Az a gazdagság, amit világi tevékenységeivel fölhalmozott, sokakban ellenérzéseket váltott ki, és a szervezet tradíciókhoz hű gyakorlatát a római kúrián belüli progresszív erők hevesen támadni kezdték. Másrészről viszont azzal a határozottsággal és állhatatossággal, amellyel szellemi céljai mellett kitart, befolyásos szövetségesekre tett szert.

Az Opus Dei csodálkozva reagál azon vádakra, miszerint egy hatalmas világi birodalom fölött rendelkezne, amelynek csápjai számos országban a legmagasabb kormányzati szintig elérnek. Azt állítják, egyetlen küldetésük abban áll, hogy „minden embert emlékeztessünk arra, hogy megszentelődésre van szüksége, elsősorban munka és egyszerű élet által."

Ennélfogva szükségszerűen azt kell gondolnunk, hogy az Opus Dei valóságos céljait el akarja titkolni a világ előtt. Ehelyett bizonyos látványos projektekkel, úgynevezett korporativ apostoli munkákkal lép a nyilvánosság elé. Ezek a projektek főleg a szociális és az oktatási területeket célozzák meg. Az Opus Dei például világszerte nyolc egyetemet és nyolc egyéb felsőfokú oktatási intézményt működtet, továbbá rádió- és televízióadókkal, kiadók hálózatával, más szóval olyan médiabirodalommal rendelkezik, amely minden további nélkül Rupert Murdoch News Corporationjéhez hasonlítható.

Első hallásra természetesen teljesen abszurdnak tűnik, hogy az Opus Dei saját erejéből meg tudna hiúsítani egy új iszlám szövetséget. De az tény, hogy az Opus Dei kártyái mögé nem lehet belátni. Vezetői előnyösnek tartják, ha kilétük nem válik ismertté. Tagjait vallásos, szemellenzős gondolkodás jellemzi. A Szentírásnak és rendjük alapítójának szavait ugyanolyan hajthatatlan dogmatizmussal követik, mint amilyennel az iszlám fundamentalisták a Koránhoz ragaszkodnak. Nem könnyű bármit is megtudni az Opus Deiről, mivel tevékenységét a vallásos önhittség és fennhéjá-zás olyan köntösébe burkolja, amely ellentétben áll a keresztény hit eredeti parancsolataival. Természetesen el kell ismerni, hogy a szervezetnek sok kiváló és figyelemreméltó személyiség is tagja. Őket azonban úgy programozták, hogy a vezetés céljait nem kérdőjelezik meg, és elöljáróiknak feltétel nélkül engedelmeskednek. Egy kívülálló számára ez ijesztő lehet. Az Opus Dei persze megpróbálja megnyugtatni a kételkedőket. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy „a lelki gondozáson és a dogmatikán kívül más feladataink nincsenek. Politikai vagy gazdasági célokat meg aztán különösen nem követünk, és nem is rendelkezünk olyan eszközökkel, amelyek segítségével ezeket megvalósíthatnánk.”[3]

Mindenekelőtt szeretném leszögezni, hogy ez az állítás nem igaz. Hogy a szervezetet el tudjuk helyezni a történelmi és társadalmi közegben, először is meg kell közelebbről vizsgálnunk 1928-as alapítását követő fejlődését. Eközben szeretnénk minden negatív előítélettől, ugyanakkor azonban mindenféle misztifikálástól és szépítéstől is óvakodni, amely egyébként erősen jellemzi a szervezet által nyilvánosságra hozott „hivatalos” dokumentációkat.

Könyvem témájával kapcsolatos kutatásaim során meglepve tapasztaltam azt a félelmet, amellyel az egykori tagok és hozzátartozóik a szervezetről beszéltek. Figyelmeztettek, veszélyes lehet, ha kutatásaimban túl messzire megyek. Jómagam soha nem tapasztaltam fenyegetést, a szervezettel való kapcsolatom mindig udvarias és korrekt, noha tartózkodó volt. Ennek ellenére az volt

az érzésem, hogy a megtévesztésnek és a képmutatásnak olyan világában mozgok, amelyet alázatoskodó manipulátorok laknak, és gátlástalan érdekek vezetnek. Kutatásaim közben számos váratlan, idő előtti vagy erőszakos halálesettel találtam szembe magam. Az áldozatok között van egy spanyol nacionalista, aki az alapító egyik első követőjét árulással vádolta, egy svájci pap, aki azzal fenyegetőzött, hogy felfedi a Vatikán pénzügyi manipulációit, egy volt spanyol külügyminiszter, hat bankár, egy kétes hírű londoni régiségkereskedő, egy orosz érsek, akit azzal gyanúsítottak, hogy kémkedik a KGB számára, egy bíboros, aki az ellen szólalt fel, hogy az Opus Dei a pápa személyes prelatúrájává váljon és egy pápa, aki kiállt a születésszabályozás mellett. E halálesetek közül néhányra találtak magyarázatot, míg némelyekre egyáltalán nem.

Nos, én nem vagyok államügyész, egy magánszemély kutatásainak pedig határai vannak, de hallottam olyan családok beszámolóit, amelyek a szervezet sorozási módszerei miatt szakadtak szét, és olyan volt tagok beszámolóit is, akiket a szervezetből való kiválásuk után meghurcoltak, és akiknél ezt követően komoly „elvonási tünetek” léptek fel. A szervezet ezen esetekre adott magyarázatai nem túl meggyőzőek, és nem is mutatnak különösebb együttérzést. A rendelkezésemre bocsátott bizonyítékok és eskü alatt tett nyilatkozatok azt a kellemetlen érzést keltették bennem, hogy az Opus Dei - bizonyos tevékenységei miatt, amelyeknek normális esetben semmi közük sem lehetne vallásos szervezetekhez, és amiatt, mivel nem hajlandó magát ellenőrzésnek alávetni - végül is veszélyt jelent az egyház számára. Olyan emberek, akiket valamilyen fundamentalista ideológia irányít, soha nem hagyják magukat a „felelősség vagy a felelősségteljes szeretet” által vezettetni, hanem sokkal inkább azoknak az erős és mély érzéseknek és annak a rendíthetetlen meggyőződésnek rendelik alá magukat, hogy ők mindenre a megfelelő válasszal rendelkeznek.

I. rész

A vízió

1. De causis sanctorum

ímé én elbocsátalak titeket, mint juhokat a farkasok közé; legyetek azért okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok.

Máté 10,16

Róma ritkán látott olyan hatalmas zarándokáradatot, mint amely 1992. május közepén egy ünnepélyes boldoggá avatás alkalmából lepte el a várost. A tömeg több napra megbénította a közlekedést, és sokkal nagyobb káoszt okozott, mint amilyenhez a város amúgy is hozzá volt szokva. Valamennyi szállodai szobát hónapokra előre lefoglalták. A Fiumicino repülőtéren percenként szálltak le a chartergépek 60 ország katolikusait szállítva Rómába. Egyedül Spanyolországból több mint 200 járat érkezett. Ezzel egyidejűleg a Via Della Conciliazionén, amely az Angyalvártól a Szent Péter térre vezet, 2500 busz gyűlt össze Európa minden sarkából. Az Ostia kikötőjében lehorgonyzott hajókról pedig, melyek utasai dél-amerikai zarándokok voltak, a buszok egy héten keresztül szállították Rómába az utasokat.

A látogatók ekkora tömege, amely az egyház egyik legelkö-telezettebb szolgájának boldoggá avatására érkezett, magukat a bennfenteseket is meglepte; a Vatikán jobbszárnya számára pedig azt a bátorító bizonyítékot szolgáltatta, hogy a konzervatív katolicizmus virágzik, és hatalmas növekedésen megy keresztül. 1944 júniusa óta, amikor is Róma örömmámorban ünnepelte a Hitler légióitól való megszabadulást, a Szent Péter tér nem látott ekkora embertömeget. Az ünneplés nem a defensor urbis et salvator civitatis személyének, XII. Piusznak szólt, aki 1958-ban halt meg, és akit még mindig nem avattak boldoggá, hanem egyik alacsonyabb rangú pre-látusának. Az ünnepelt Josemaría Escrivá de Balaguer volt, az Opus Dei alapítója. Escrivá az egyház szolgálatát egyszerű spanyol papként kezdte. 1975-ben, 73 éves korában halt meg a Villa Teverében lévő hivatali szobájában, amely a Viale Bruno Buozzin van, alig 5 kilométerre a Vatikántól. Még csak püspök sem volt, mégis nagyobb hatalma volt, mint a legtöbb bíborosnak. II. János Pál 1992 májusának harmadik vasárnapján boldoggá avatta a spanyol prelátust, amely szertartás Escrivát a szentek várószobájába vezette be. Ez a szellemi elismerés lelkes ünneplést váltott ki az Opus Dei 80 000 tagja és további több ezer - az Opus Dei szerint több millió - keresztény körében, akik az alapító tevékenysége nyomán találták meg az utat Krisztushoz. Életében követőitől elvárta, hogy „atyának” szólítsák.

Mostanra már a mennyben van az atyjuk, de onnan - mondja Alvaro dél Portillo püspök, Escrivá utóda az Opus Dei prelátusi székében - „továbbra is gondoskodik gyermekeiről”.[1]

Sok egyházi méltóság elismerte, hogy Loyolai Szent Ignác óta nem volt senki, aki ennyit tett volna a katolikus hit megújításáért és megerősítéséért, mint ez a természetfölötti ajándékokkal felruházott, sőt csodatevő pap. így teljesen indokoltnak tűnt számukra, hogy Josemaría Escrivát rekordidő alatt, alig 17 évvel halála után boldoggá avatták, mert még elköltözése után is csodákkal erősítette a katolikus egyház misztériumát. Ezenkívül állítólag II. János Pál szilárd elhatározása volt, hogy Escrivá kanonizálását még saját pápasága ideje alatt keresztülviszi.

De minek e nagy sietség? A viharos gyorsaságú szentté avatások rekordját Thomas Becket canterburyi érsek tartja, akit 1170-ben gyilkoltak meg, és 26 hónappal később avattak szentté. „Ez egyértelműen politikai döntés volt” - jegyzi meg Terence Morris professzor, aki behatóan tanulmányozta a gyors szentté avatásokat. Ugyanezt lehet elmondani Escrivá esetében is. Ez is „politikai döntés” volt.

II. János Pál őszintén hitte, hogy a római katolikus egyház a protestáns reformáció óta legmélyebb válságát éli át. A pápa tekintélyét megkérdőjelezik. A legtöbb problémáért a II. vatikáni zsinatot tette felelőssé. Azóta ugyanis engedetlenség és lázadás uralkodik a klérus soraiban. A baloldali felszabadítás-teológia és a kozmikus Krisztus eszméje a régi ortodoxiát fenyegeti. Sok befolyásos egyházmegyében élesen támadják a pápa azon jogosultságát, hogy a saját döntése alapján nevezze ki a püspököket. A nők szerepét akarata ellenére újragondolják egyesek, néhány püspök nyíltan ajánlja az óvszerek használatát, a cölibátust pedig megkérdőjelezik. Miközben belül széthúzás uralkodik, a pápa az iszlám világszerte tapasztalható megerősödésében külső veszélyt lát.

E körülmények között az Opus Dei értékes szövetségesnek bizonyult. Ezért II. János Pál elfogadta, hogy Escrivá a szervezetet isteni támogatással hívta életre, mégpedig annak köszönhetően, hogy tudott Istennel kommunikálni. Az „isteni kijelentés” 1928-ban látogatta meg, egy olyan időszakban, amikor Spanyolország társadalmi szerkezete erős megrázkódtatásokon ment keresztül. Ideológiai szempontból ez a kijelentés kifejezetten tekintélyelvű volt. Az Opus Dei Franco uralma idején felvirágzott. A szervezet vezetői alighanem túlságosan is tisztában voltak azzal, hogy a legügyesebb stratégia sem

használ önmagában semmit, ha a gyakorlatba való átültetését nem támogatja politikai hatalom és tekintély. Az Opus Dei jelentős hatalmat ragadott magához, és nagyon jól tudta, hogyan is kell ehhez legendákat teremtenie. Az alapító boldoggá avatása - egy későbbi szentté avatás reményében - ehhez járult hozzá, mivel a szervezet pápai támogatását demonstrálta, és bebizonyította, hogy a szervezet az egyházon belül a hatalom középpontjában áll. Éppen ezért érthető volt, hogy az Opus Dei központjában, a Viale Brúnó Buozzin, ahogy a vasárnapi ünnepség előkészületei tetőpontjukhoz közeledtek, a hangulat az elragadtatásig fokozódott. Egyetlen kellemetlen körülmény nyugtalanította csak a kedélyeket. Az olasz rendőrség értesülései szerint ugyanis a baszk szeparatista szervezet, az ETA katonai szárnya el akarta rabolni Escrivá atya földi maradványait, és váltságdíjat akart érte kizsarolni. Közismert, hogy az ETA Európa legravaszabb földalatti szervezete. Katonai szárnyának, az ETA Militarnak a pénztárcája eléggé üres volt, így az Opus Dei, melyet az ETA szégyentelen felfuvalkodottsággal vádolt, kézenfekvő támadási célpontnak tűnt.[2] Az olasz rendőrség komolyan vette a fenyegetést. Az ETA gaztetteinek listája elég hosszú, de eddigi leglátványosabb akciójuk Madrid központjában, 1973 karácsonya előtt történt. A spanyol kormányfő, Luis Carrero Blanco admirális, valamint gépkocsivezetője és testőre mind meghaltak, amikor járművüket a robbanás ereje keresztülrepítette egy ötemeletes épületen, majd a mögötte lévő utca egyik épületének teraszára dobta. Carrero Blanco az Opus Dei elkötelezett támogatója volt, és a szervezet tíz tagját a kormányába is meghívta. Tizenkilenc minisztere közül további öt a szervezet lelkes támogatójaként volt ismert. Meggyilkolásával az Opus Dei politikai befolyását - ha rövid időre is - de sikerült korlátozni. Néhány hónappal később Franco tábornok Juan Carlos de Bourbont nevezte ki Spanyolország jövendő uralkodójának.

Az ETA újabb fenyegetése ellenére az alapító földi maradványait az ünnepélyes boldoggá avatást megelőző csütörtökön a Villa Teverében lévő prelátusi templomból a San Eugenio impozáns bazilikájába vitték át, amely a Viale Bruno Buozzi nyugati végén van. A piros szövetbe burkolt egyszerű fakoporsót, amelyet frissen vágott rózsák egész bokra vett körül, az ünnepi hét ideje alatt a nyilvánosság számára is megtekinthetővé tették. Ezután egy körmenet keretében ismét visszavitték a Villa Teverébe, és egy relikviaszekrénybe helyezték el a prelátusi templom oltára alá. Az ETA nem váltotta be fenyegetését.

A kijelölt vasárnapon már a hajnali szürkületkor zarándokok tömegei lepték el a Szent Péter teret. A Vatikán lapja, a L’Osser-vatore Romano számukat mintegy

300 ezerre becsülte. A pápa hatlépcsős pódiumát arany baldachin fedte be, amely árnyékot adott a törékeny alaknak. Nem kevesebb mint 46 bíboros és több mint 300 püspök állt a Szentatya oldalán. A zarándokok között volt Santiago Escrivá, az alapító ifjabbik öccse, Giulio Andreotti olasz szenátor és hatszoros miniszterelnök, valamint Teréz anya is. A két és fél órás ünnepséget az olasz televízió 30 országba - főképpen a latinamerikai országokba - élő egyenes adásban közvetítette. Escrivá atyával együtt Josephin Bakhitát, egy volt rabszolganőt is boldoggá avattak, akinek hősi erényeit a világ addig nem ismerte. A hölgy Dél-Szudánból, egy dinka törzsből származott, és 1869-ben született. Amikor tízéves korában rabszolga-kereskedők elrabolták és eladták, nélkülöző és nyomorúságos élet kezdődött el a számára. Négy tulajdonosa közül az utolsó, egy török tiszt odaajándékozta az isztambuli olasz konzulnak. A konzul Velencébe hozta, ahol belépett egy apácarendbe, és 1947-ben bekövetkezett haláláig egy kolostorban élt. Abban a pillanatban, ahogy a pápa kimondta boldoggá avatásukat, a Szent Péter bazilika homlokzatán hatalmas gobelinek jelentek meg kettejük életnagyságnál nagyobb arcképével. Kitört a tapsvihar, és az emberek spontán elkezdték énekelni a Christus vincitet.

A pompázatos ceremónia mögött nagyon is jelentőségteljes üzenet húzódott meg. Bárhol is keresett a római egyház új lelkeket, mindenütt egy megerősödő iszlámmal találta magát szemben, amelynek vezetői ugyan megosztottak, mégis elég gazdagnak és céltudatosnak tűnnek. Az iszlám a maga 1,2 milliárd követőjével gyors növekedést tudhatott magáénak a 965 millió katolikussal szemben. Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban a mohamedánok a második legnagyobb vallási közösséggé nőtték ki magukat. Bevándorlás és megtérés által az iszlám egész Európában, de Amerikában is naponta új tagokkal szaporodik. Az Egyesült Államokban több mint ötmillió, Franciaországban ötmillió, Németországban három és félmillió, Nagy Britanniában kétmillió, Olaszországban pedig egymillió mohamedán él. Ezek a számok is becslések csupán, hiszen a számos illegális bevándorló miatt a hatóságok nem tudják pontosan megállapítani, hány muzulmán is áramlik Európa és Amerika központjaiba.

A Vatikán üzenetének lényege abban rejlett, hogy éppen ezt a két személyt szánták boldoggá avatásra. Josephine Bakhita nővért arab rabszolga-kereskedők gyötörték, majd erőszakosan térítették meg az iszlámhoz, de szabadon bocsátását követően saját elhatározásából döntött a keresztény hit mellett. A dél-szudáni keresztények, különösen a dinkák, nagyon sokat szenvednek az észak-szu-dáni fundamentalistáktól. A khartumi kormányzat Bakhita nővér boldoggá avatásával

kapcsolatban hírzárlatot rendelt el. A boldog Josephin az elnyomott keresztények reménységének jelképe, és egyben figyelmeztetés Khartum számára, hogy a „szenvedés borzalmai” bumerángként hathatnak. A pápa kilenc hónappal később látogatta meg Khartumot.

Ami a boldoggá avatott Josernaríát illeti, a kommunizmus után alighanem ő is az iszlámban látta az egyházat fenyegető legnagyobb veszélyt. A Felső-Aragóniából származó pap számára a móroktól való félelem a kulturális örökség része volt. Escrivá utódja, Alvaro dél Portillo a balkáni felekezeti háborúk kitörésében annak jelét látta, hogy az iszlám ismét nyugatnak fordul, és Európát a szakadék szélére taszítja.

Más szempontból viszont az Opus Dei alapítójának boldoggá avatása tökéletesen beleillik a nagy jubileumi év előkészítésébe, amelyet II. János Pál a második évezred végére tervezett. Véleménye szerint ezek a kanonizációk az egyház életrevalóságát bizonyítják a modern korban is. Miközben Escrivát az utolsó napok szentjévé avatta, Krisztusnak olyan trófeaként ajánlotta föl, amely azt bizonyítja, hogy

még 2000 évvel mennybemenetele után is vannak hívők, akik következetesen az ő nyomaiba lépnek. Ez a furcsa logika nem mindenki számára volt egyértelműen elfogadható. Sok kívülálló számára kicsit furcsának - ha nem életidegennek Isten imádása szempontjából pe

dig lényegtelennek tűnhet az a szokás, hogy az egyház elhunyt szolgáit egy mennyei konzíliumba emeli. De a Vatikánon és a katolikus kléruson belül a szentté avatás komoly dolog. Akit boldoggá avatnak vagy - vatikáni szóhasználattal élve - az oltár tiszteletére felemelnek, a hit jelképévé válik. Egy olyan korszakban, amikor az egyház egyre több papot veszít, az ilyen jelképekre nagyon nagy szükség van. 1969 óta több mint százezer férfi adta föl papi hivatását, amelynek következtében a ’90-es évek elejére a katolikus egyházközösségek 43%-ában nincs, aki a hívóikét a szentségekben részesítse.[3]

A korai kereszténység számára az az ember volt szent, aki meghalt a hitéért. Az első ilyen személy egy görögül beszélő zsidó volt, akit Istvánnak hívtak. Az apostolok arra választották ki, hogy gondoskodjon a jeruzsálemi gyülekezetben a szegény özvegyekről. Istvánt eretnekség vádjával tartóztatták le, és a szanhedrin, a zsidók legfelsőbb bírósága elé állították. Bátor, de kissé talán meggondolatlan védőbeszéde végén a zsidó főpapokat azzal vádolta, hogy megölték Isten fiát.

Ezért a káromlásért aztán megkövezték.

Nagy Konstantin császár 323-ban kiadott milánói ediktu-ma az egész Római Birodalomban korlátozás nélkül engedélyezte a keresztény hitet, aminek következtében a mártírok száma rendkívül lecsökkent. Ezután a szentté avatás feltételeit komoly revíziónak vetették alá. Ettől kezdve a szenteket előszeretettel a vezető nemesség soraiból választották. Néhány erre rászolgált szerzetes és néhány remete mellett az első 35 pápát mind szentté avatták. A középkorban vált divatossá, hogy a vallásos rendek alapítóit is szentekké tegyék. Csak a XIV században alakult ki az az eljárás, amit ma „kanonizációként" - egy név felvétele a kánonba, a szentek névsorába - ismerünk. És ekkor tűnik föl először a megkülönböztetés a bead, vagyis a helyben vagy egy vallásos renden belül tisztelt személy és a sancd között, akiket a pápa általános tiszteletre tartott méltónak. A szentté avatási eljárást 1588-ban tovább finomították, amikor a „vaspápa" néven is ismert V Sixtus, a modern kúria megalapítója, átalakította a római egyház központi irányítását, és 15 kongregációt alakított ki. Minden kongregációt, amelyek az állami minisztériumoknak feleltek meg, a továbbiakban egy bíboros vezetett. Az újonnan kialakított kongregációk közül hat az egyház világi irányítására ügyelt, a többi szellemi feladatokra koncentrált. Ez utóbbiakhoz tartozott az a kongregáció is, amely a szentségekért és az istentiszteletekért, így a kanonizációkért is felelős volt. Vili. Orbán idején (1623-44) a pápa hatalma annyira megerősödött, hogy tilos volt minden olyan tisztelet, amely nem kapta meg az ő „nihil obstatját", vagyis beleegyezését. A kanonizáció szabályozását csak 1917-ben vették fel hivatalosan is az egyházjogba. Manapság eléggé megritkultak a szentté avatások, és azokat is mindig gondos vizsgálatnak vetik alá. A utóbbi 500 évben alig több mint 300 új szentet vettek fel a kánonba, és az eljáráson szinte semmit sem változtattak, míg aztán 1983-ban II. János Pál teljesen át nem alakította.

Reformjának gyakorlati megvalósításával II. János Pál közeli bizalmasát, az ultrakonzervatív Pietro Palazzini bíborost, az Opus Dei hűséges támogatóját bízta meg. Palazzini együtt dolgozott Escrivá atyával, és gyakori vendége volt az alapító utódjának is. Az a tény, hogy II. János Pál éppen Palazzinit választotta ki a szentté és boldoggá avatási kongregáció élére, éppoly szokatlan volt, mint amennyire sürgős Escrivá kanonizálása. A kiérdemesült Palazzini szinte már az örökkévalóság óta tagja volt a vatikáni kúriának. XII. Piusz alatt lépett be, XXIII. János nevezte ki érsekké, majd tovább emelkedett a ranglétrán, s VI. Páltól kapta meg a bíborosi rangot. Annak a reformnak, amellyel őt II. János Pál 1983-ban megbízta, három fő célja volt: gondoskodni arról, hogy a kanonizációs

eljárás olcsóbb, gyorsabb és az egyház számára hatékonyabb legyen.

Abban az időben, amikor Escrivá atya meghalt, a szentté avatás eljárása megkövetelte, hogy a jelölt halála és jelölése között öt év teljen el. A szentté avatás minden jelöltjének szüksége van egy támogatóra (aktor), aki kijelöl egy előterjesztőt (posztulátor), ez utóbbi pedig az eljárás során eljuttatja a helyi püspök (ordinárius) számára mindazt az anyagot, amely szükséges a végső ítélet megalkotásához. Ha az ordinárius a causât (az ügyet) megalapozottnak tartja, kezdeményezi a szentté avatási eljárást. Az életrajzon és a tanúk listáján kívül azonban egy sor kérelemre is szükség van, amelyben magas egyházi és állami méltóságok méltatják a jelölt érdemeit. Ezután átadják az egész anyagot a római kongregációnak, amely az esetet megvizsgálja. Az Opus Dei számára azonban ennél sürgősebb volt az ügy.

Alig helyezték el Escrivá földi maradványait a prelatúra templomában, Alvaro dél Portillo máris magához rendelte az Opus Dei egyik legsikeresebb médiaszakértőjét, Flavio Capucci atyát, és megkérte, hogy ő legyen a főposztulátor, vagyis az eljárás vezető koordinátora. Bölcs előrelátással az Opus Dei már korábban gondoskodott arról, hogy Capuccit a kongregáció fölvegye az erre a szolgálatra alkalmas posztulátorok névsorába. Capucci atya személyesen ismerte az alapítót. Mint a Studi Cattolici, az Opus Dei Milánóban megjelenő vallási magazinjának egykori főszerkesztője, Karol Wojtilával is készített interjút, amikor az még csak krakkói érsek volt. Portillo Capuccinak két évet adott, hogy a boldoggá avatáshoz kidolgozza azt a beadványt, amelyet az eljárás hivatalos megkezdése után az ordinárius elé kell tenni. Az Opus Dei azt remélte, hogy Escrivá boldoggá avatását 1990-ig tető alá tudja hozni, hogy szentté avatása is még az évezred vége előtt megtörténjen.

Röviddel Capucci kinevezése után az Opus Deihez tartozó papok útnak indultak a világ legkülönbözőbb részeire, hogy püspököket és érsekeket kérjenek fel Escrivá ügyét támogató kérelmek megírására. Egyidejűleg meghatározták, hogy melyik ordinariátus-nál nyújtsák be a boldoggá avatásra irányuló kérelmet. Ezt a kérelmet általában a jelölt otthoni egyházmegyéjében kell benyújtani. Escrivá esetében ez Zaragoza lett volna, ahol pappá szentelték. Ő viszont csak néhány hétig tevékenykedett itt. Lelkigondozói szolgálatának első 20 évét Madridban töltötte. Az Opus Dei 1947-ben Rómába helyezte át a központját, így a szervezet vezetősége a római ordinariátushoz való beadás mellett döntött. Erre minden bizonnyal jó oka volt. Rómában az ordinárius maga a pápa, aki pedig komoly támogatója az Opus Deinek. Egyházmegyei ügyekben a római ordinariátust a

vikáriusa képviseli. Az akkori római vikárius Ugo Poletti bíboros volt, Escrivá atya régi barátja. így történhetett meg, hogy Don Alvaro dél Portillo 1980. február 14-én, öt hónappal az ötéves időtartam lejárta előtt hivatalosan is megkereste Poletti bíborost azzal, hogy indítványozza a boldoggá avatási eljárást. A boldoggá avatási kérelmet olyan okmányok kísérték, amelyeket Capucci atya állított össze. Az akták tartalmazták azt a hét könyvet és egyéb szövegeket, amelyeket az alapító még életében írt, továbbá hatezer kérelmet, amelyeket magas egyházi és állami méltóságok írtak alá, közöttük 69 bíboros, 241 érsek és 987 püspök, a világ püspökeinek egyharmada. Az Escrivá szentségét méltató világi személyiségek közé tartozott a háború utáni időszak vezető olasz államférfija, Giulio Andreotti is.

Escrivá atya boldoggá avatását hivatalosan 1981. február 19-én kezdeményezték. Mivel az Opus Dei legtöbb tagja Spanyolországban élt, a vizsgálatok nagy részét Madridból kellett irányítani. A római vikárius ezért azt kérelmezte, hogy a boldoggá avatási eljárást a két fővárosban egyidejűleg kezdjék el. Ez 1981 májusában meg is történt. Az Opus Dei olyan tanúkat vonultatott föl, akik az alapítót személyesen is ismerték, és szentekhez méltó életét születésétől a haláláig tanúsítani tudták. A vezető posztulátor ezenkívül olyan személyeknek a listáját is továbbította, akik „az ügynek kifejezetten ellenségei” voltak, így nem lehetett őket objektív tanúként elfogadni. A római és a madridi egyházmegyei bíróságok összesen 980 ülést tartottak, és 92 tanút hallgattak ki, akiknek a fele az Opus Dei tagja volt. A jegyzőkönyvek mintegy 11 ezer oldalt tettek ki.

A szentté avatáshoz egy jelöltnek legalább két posztumusz csodát kell produkálnia. Ha a kongregáció az első csodát hitelesíti, a jelölt boldoggá avatható. A szentté avatás csak akkor történhet meg, ha egy második csodát is érvényesnek ismernek el. A csodák hitelesítését az elmúlt években a Consulta Medica, egy 60 egészség-ügyi szakemberből álló testület végezte. A Consulta Medica tagjai mindnyájan férfiak, mindegyikük olasz, és mindegyikük Rómában lakik. Egyik részük gyakorló szakorvos, másik részük pedig különböző egészségügyi fakultások vezetője. Átlagban évi 40 esetet vizsgálnak meg, ezek közül kevesebb mint a fele nyer hitelesítést. A szakértőket eskü alatt kötelezik a titoktartásra. Mindannyiuk körülbelül 750 márka honoráriumot kap szakvéleményenként.

Escrivá esetében először spanyol szakorvosok csoportja vizsgálta meg az állítólagos csodákról szóló beszámolókat - azokat, amelyeket az Opus Dei gyűjtött össze, és a madridi helyi vika-riátusnak adott át. Végül kiválasztottak

egyet a sok közül. Ez a csoda 1976-ban, egy évvel az alapító halála után történt. A sorsdöntő esemény, amely a boldoggá avatás jogszerűségét volt hivatott bizonyítani, egy karmelita apáca, Concepción Boullón Rubio nővér „azonnali, tökéletes és tartós gyógyulása” volt. Az esetet leíró Opus Dei-ok-mány szerint a több, fájdalmas és egyre jobban terjeszkedő daganat miatt, melyek közül az egyik a bal vállában már narancsméretű volt, az apáca a halál küszöbén állt. Az akkor 70 éves páciens már feladta a küzdelmet az életért, de apácatársai elkezdtek naponta Escri-vához imádkozni, és segítséget kérni tőle. Orvosilag megmagyarázhatatlan módon egyetlen éjszaka alatt meggyógyult, újra normális életet kezdett élni, és a továbbiakban nem volt szüksége semmilyen orvosi kezelésre. 1982-ben szakértők vizsgálták meg. 1988. november 22-én, 82 éves korában halt meg egészen más okból. A Consulta Medica a madridi orvosok esetleírását feltétel nélkül elfogadta.

Amikor a vizsgálat során lezárták a tényfeltárás szakaszát, a kongregációnak meg kellett fogalmaznia a Positio super vita et virtutibus nevű, mintegy 6 ezer oldal terjedelmű okmányt, melynek a megírásához 3 évre volt szükség. Az okmány egyharmada tanú-vallomásokat tartalmaz. Ezeknek majdnem fele Portillótól, illetve Javier Echevarríától, az Opus Dei vezető vikáriusától származik, aki 15 éves kora óta a szervezet tagja. Escrivá kritikusainak kerek két oldal jutott. Az okmányok nyilvánvaló elfogultsága ellenére a szentté, illetve boldoggá avatási kongregáció 1990. április 9-én elismerte Escrivá atya hősi erényeit. Ez fontos lépés volt a szentté avatáshoz vezető úton. Az erre vonatkozó dekrétumot Angelo Felici, a kongregáció bíboros prefektusa írta alá, mivel az időközben majdnem 80 éves Palazzini bíboros nyugállományba vonult. A Szentszék közölte, hogy a Positio super vita eredményei az eljárás folytatását támogatják.

Ezzel nem mindenki értett egyet. A vatikáni sajtótudósítók néhány héttel később egy „indiszkréció” következtében megtudták, hogy az illetékes bíróság 9 bírája közül kettő az eljárás leállítását kezdeményezte. Ezt a leleplezést a boldoggá avatás előtt egy héttel az Osservatore Romanóban is megerősítették, bár ott azzal egészítették ki a hírt, hogy a két bíró kezdeményezését a tények vizsgálata, valamint „átfogó és minden tekintetben kimerítő” kiegészítő információk figyelembevétele után elutasították.

Ennek az információnak a kiszivárgása Capucci atyát igen csak felmérgesítette, és röviddel a boldoggá avatás előtt úgy nyilatkozott, hogy a szentté avatási kongregáció 10 évig tartó vizsgálat-sorozata „a hősi erények kétségtelen

bizonyítékával szolgált”[4], és tagadott minden olyan állítást, amely szerint a szervezet Escrivá boldoggá avatását meg akarta vásárolni - erről már csak azért sem lehet szó, mivel az eljárás költségei nem lépték túl a 300 ezer dollárt.[5]

Capuccit főleg egy Kenneth L. Woodward által a News-weekben megjelent cikk dühítette fel.[6] Woodward azt állította, hogy az Opus Dei - azáltal, hogy ennyire siettette az eljárást - vétett a szabályzat ellen, továbbá kijelentette, hogy az alapító nem az a típusú ember volt, akire bárki is rábízná a lelkét. Ezek után nem lehetett teljesen elvetni azt a kérdést, hogy tanácsos-e egy ennyire vitatott boldoggá avatási eljárást végigvinni. Ezt a kérdést bíborosok és érsekek, valamint elismert teológusok is feltették. A kételkedők legprominensebb személyisége az egykori madridi érsek, Vicente Enrique y Tarancón bíboros volt, akinek a hivatali ideje alatt a posi-tio ordinario alapjait lefektették. Mivel Tarancón a legjobb esetben is csak félszívvel állt az ügy mellé, II. János Pál 1983-ban érseki feladatait az újonnan kinevezett Angel Suguia Goicoechea bíborosra bízta. Santiago de Compostela egykori püspöke az Opus Dei rendíthetetlen támogatója volt. Tarancón nem látta indokoltnak az efféle „éktelen sietséget”, kiváltképp azért, mert XXIII. János boldoggá avatása, akit ő sokkal karizmatikusabb és szentebb személynek tartott, közel sem ment ilyen gyorsan. Roncalli pápára való hivatkozásával Tarancón fején találta a szöget. Roncalli, akit sok katolikus kifejezetten humánus pápának tart, a II. vatikáni zsinat kezdeményezője volt, és közismert az is, hogy e zsinattal kapcsolatban Escrivának komoly fenntartásai voltak. Ilyen értelemben Escrivá szentek közé történő gyors felemelését sokan a zsinatot megelőző ortodoxia melletti reklámhadjáratként, valamint a jóságos Roncalli és utódja, VI. Pál reformjaitól való további eltávolodás jeleként értékelték.

Tarancón bíboros nyilatkozatai tovább növelték az egyházon belüli mély szakadékot, Juan Martin Velasco professzor, az egyik vezető spanyol teológus pedig sietett, hogy még egy kis sót is szórjon a sebbe. Escrivá boldoggá avatása „botrány” - figyelmeztetett mely „az egyház hitelét gyengíti”.[7] „Senkit sem állíthatunk a keresztény élet példaképéül” - nyilatkozott Velasco - „aki az állam-hatalmat szolgálta, és ezt a hatalmat arra használta föl, hogy a saját szervezetét támogassa, amelyet obskúrus szempontok alapján vezetett - mintha egy fehérbe öltözött maffia lenne -, sőt a pápa tekintélyét is figyelmen kívül hagyta, ha az nem egyezett saját gondolkodásmódjával. Lehet, hogy az Opus Dei jelenlegi vezetői maradéktalanul elismerik a pápa felsőbbségét, de VI. Pál és a zsinat ideje alatt ez nem így volt. Az atya boldoggá avatása azt jelentené, hogy ‘Opusát’ minden negatív vonatkozásával együtt megszentelnénk: fondorlataival,

dogmáival, tagfelvételi módszereivel és azzal együtt, ahogyan Krisztust a politikai és gazdasági aréna kellős közepébe állította."

Velasco a Concepción Boullón Rubio nővéren esett csodának a hihetőségét is kétségbe vonta, és arra utalt, hogy a Rubio család szoros kapcsolatban állt az Opus Deivel. (Concepción nővér egyik unokatestvére, Mariano Navarro-Rubio - Franco idején pénzügyminiszter és a Banco de España elnöke - az Opus Dei szuper-numeráriusa volt.) Velasco még több sót szórt a sebbe azzal, hogy nyilvánosságra hozta: „a csodát hitelesítő egészségügyi szakemberekből álló bizottság a navarrai egyetemről jött, amely a Opus Dei tulajdonába tartozik".[8]

Az Opus Dei válaszában közölte, hogy a professzor nyilatkozatai nemcsak az Opus Deit járatják le, hanem a pápát is. „A szabályzat által előírt valamennyi lépést lelkiismeretesen végigjártuk, és mindenkinek, aki meghallgatást kért, csupán egy írásos kérvényt kellett a bírósághoz benyújtania" - olvashattuk az Opus Dei egyik nyilatkozatában. Az az állítás pedig, hogy az egészségügyi szakemberek bizottsága az Opus Dei „befolyása" alatt állna, túl messzire megy. „A navarrai egyetem egyetlen orvosszakértője sem volt tagja annak a hitelesítő bizottságnak, amely a boldoggá és szentté avatási kongregáció fennhatósága alatt áll. A navarrai egyetem két szakértője valóban közreműködött annak az orvosszakértői dossziénak az összeállításában, amelyet a Consulta Medica elé tettek, de tevékenységük kizárólag technikai dolgokra terjedt ki, és semmiképpen sem érintette a megmagyarázhatatlan gyógyulás megítélését" - hangzott a nyilatkozat.[9] A dolgok ilyen beállítása ügyesen elferdítette a tényeket. Elfelejtették például megemlíteni, hogy a Consulta Medica elnöke, Raffaello Cortesini az Opus Dei római tagja volt. Dr. Cortesini nemcsak a római egyetem kísérleti sebészprofesszora volt, hanem egy olyan projekt vezetője is, amely egy Opus Dei-kórház felépítését tervezte az olasz fővárosban. 1975-ben Escrivá atya halála annyira megrendítette, hogy az IlPopolo című olasz újságban nekrológot jelentetett meg, amelyben az alapítót „szabadságszerető embernek" nevezte.[10]

A Newsweek leleplezései túl bizarrnak tűntek ahhoz, hogy szavahihetők legyenek. Woodward Vladimir Felzmann atyával, egy olyan pappal készített interjút, aki korábban az Opus Dei tagja volt. Felzmann cseh származású brit állampolgár volt, és Escrivát még egyetemista korából ismerte Rómából. Felzmann akkoriban a Villa Teverében lakott, és Az út cseh fordításán dolgozott, amely olyan szellemi útmutatások gyűjteménye, melyeket az alapító még ifjú papként írt le. Felzmann életének 22 évét szentelte az Opus Deinek, ezután a

londoni Westminster egyházmegye ifjúsági káplánjává lépett elő.

Felzmann beszámolt arról, hogy 1991 novemberében levelet írt a londoni vatikáni nunciusnak, Luigi Barbarito érseknek, amelyben kifejezte azon kívánságát, hogy a szentté avatási kongregációnak olyan információkat szeretne eljuttatni, melyek - véleménye szerint - legalábbis késleltetni fogják a boldoggá avatást. Néhány nappal később Barbarito írásban közölte Felzmannal, hogy levelét Rómába továbbította. Felzmann nem hallott többet Barbari-tóról, sem a szentté avatási kongregációról.

Különös Figyelmet érdemel Felzmann három kijelentése, amely meglepően torz magatartást tár fel azon ember életében, aki állítólag oly hősiesen testesített meg olyan erényeket mint a hit, a reménység, az irgalmasság, a józanság, az igazságosság, a mértékletesség és a lelkierő. Escrivá Felzmannak egy ízben azt mondta: „A világ közvéleménye igaztalanul bánt Hitlerrel, hiszen biztos, hogy nem ölt meg hatmillió zsidót. Négymilliónál nem lehettek többen."[11] Felzmann arról is beszámolt, hogy Escrivá a II. vatikáni zsinat liturgiái újításain annyira megbotránkozott, hogy azt fontolgatta, ne lépjen-e át inkább az ortodox egyházhoz, mígnem belátta, hogy annak gyülekezetei és templomai „számunkra túl kicsik". Felzmann harmadik kijelentése - miszerint Escrivának „egészen egyéni elképzelése" volt az igazságról - annyira meglepő volt, hogy szinte abszurdnak hatott. Felzmann azt állította, hogy Escrivá etikája kitörölhetetlen nyomot hagyott a szervezeten. Példaként azt hozta fel, hogy a szülőket szisztematikusan „félrevezették" gyermekeik majdani hivatásával kapcsolatban. Azt is kijelentette, hogy bizonyos üzleti megállapodások, beleértve azokat is, amelyeket az alapító pilleriának - azaz mocskos trükköknek - nevezett, megengedettek voltak, mert „az életünk a szeretet háborúja, és az Opus Dei számára a háborúban és a szeretetben minden megengedett".

A boldoggá avatást illetően ezek komoly vádak voltak. Felzmann leleplező információit azonban figyelmen kívül hagyták. Az Opus Dei azokat egy beilleszkedni képtelen ember mesterkedésének állította be, aki ezzel akarta megmagyarázni saját kilépését egy jóakaratú és gondoskodó családból. Az Opus Dei sajtóirodája két okot nevezett meg, amelyek miatt Felzmannt tanúként nem hallgatták meg. Először is Escrivát egyáltalán nem ismerte közelebbről, másodszor Felzmann „ingatag lelkületű", mivel „léteznek bizonyos dokumentumok (az utolsó 1980-ból, amikor Felzmann 41 éves volt), amelyekben az alapító rendkívüli erényeit magasztalja: szeretet, szerénység, alázatosság a pápával szemben stb. Felzmann saját szavai szerint Escrivá szentje

a jelenkornak, szentje az örökkévalóságnak.”

Az Opus Dei az alapító nézetét követte, aki úgy vélte, hogy „a háborúban és a szeretetben minden szabad”, és mindent be is vetett, hogy a boldoggá avatást keresztülvigye. Még tisztességes emberek jó hírének meghurcolásától sem riadtak vissza. Az oxfordi Lincare College tudománytörténészének, Dr. John Roche-nak az esete is mutatja, hogy az Opus Dei ebben milyen messzire ment. Roche 1959-ben, 22 éves korában lépett be az Opus Deibe, és 1973-ig maradt a tagja.

1985 szeptemberében Roche Bernardin Gantin bíborosnak, a püspöki kongregáció vezetőjének írt levelében aggodalmát fejezte ki, hogy „az a botrány, amely Monsignore Escrivá boldoggá avatása nyomán törne ki, az egész boldoggá avatási eljárás hitelének árthat”. Kijelentette, hogy állításait dokumentumokkal is alá tudja támasztani.

Gantin ezek után felkérte a londoni vatikáni nunciatúrát, hogy kezdjen vizsgálatot Roche ügyében. Rino Passigato érsek, a Vatikán londoni ügyvivője 1985. október 14-én a kongregáció titkárának azt jelentette, hogy Roche „komoly pszichikai zavarokban” szenved, és minden valószínűség szerint „olyanok használják fel, akiket az az álnok szándék vezet, hogy az egyháznak és a Szentszéknek az Opus Dei és alapítója lejáratásával ártsanak”. Roche sohasem találkozott Monsignore Passigatóval, soha nem váltott vele egyetlen szót sem, ezek után tehát nehéz elképzelni, hogy Passigato hogyan jutott erre a véleményre.

Mivel Roche nem kapott választ, 1986. május 27-én írt Pa-lazzini bíborosnak, aki akkor a szentté avatási kongregáció vezetője volt. Közölte a bíborossal, hogy „rendelkezik egy dossziéval, amely az Opus Dei alapítójának életéről és munkásságáról szól. Sok olyan egykori tag nyilatkozatait tartalmazza, akik hozzám hasonlóan Monsignore Escrivát személyesen is ismerték.”

Palazzini azonnal válaszolt, és utalt arra, hogy Roche a levelét rossz címre küldhette, mert az ügy még nem érkezett meg a kongregációhoz. Azt javasolta Roche-nak, hogy forduljon Monsignore Oscar Buttinellihez, a laziói helyi törvényszékhez a római vikariátusnál. Mint utóbb kiderült, Palazzini írt Buttinellinek, és előkészítette arra, hogy Roche jelentkezni fog nála. „Signore Roche már évek óta részt vesz az Opus Dei ellen irányuló rágalmazási kampányban, ezért ellenőrizni kell minden olyan információ

megbízhatóságát, amelyek Isten szolgáival kapcsolatosak" - közölte Palazzini.[12]

Roche semmit nem tudott Palazzini és Buttinelli levelezéséről, így örült a bíboros látszólagos érdeklődésének. Leveléhez bizalmában egy rövid önéletrajzot, valamint egy felsorolást is mellékelt, amely - mintegy ízelítőként a rendelkezésére álló információkból -Escrivá több kijelentését is tartalmazta. Roche szerint Escrivá többször mondta a bizalmasainak, hogy „nem hiszek többé a pápákban és a püspökökben, csak Jézus Krisztusban", és hogy „az ördögnek nagyon magas pozíciója van az egyházban". Annak alátámasztására, hogy Escrivá mennyire lenézte és megvetette a zsinat utáni egyházat, egy cikket idézett, amely a Crónicában, egy bizalmas belső kiadványban jelent meg: „valóságos rothadás van (az egyházban), és néha úgy tűnik, mintha Krisztus misztikus teste csak egy bűzlő hulla lenne".[13] Levelére Roche udvarias választ kapott. Közölték vele, hogy több anyagra nincs szükségük, mivel a szentté avatási kongregáció már „mindent tud önről".[14]

Az Escrivá boldoggá avatásával foglalkozó 9 bíró közül 8 olasz állampolgár volt. Ez ellentétben állt azzal a szokással, hogy a többségnek a jelölttel azonos nemzetiségűnek kell lennie. A vatikáni fogház igazgatója, Monsignore Luigi de Magistris volt az egyike annak a hét bírónak, aki kérvényezte az eljárás felfüggesztését, hogy Escrivá bizonyos szellemi kijelentéseit még jobban megvizsgálhassák. „A jegyzőkönyvben található egyes nyilatkozatok túlzónak tűnnek. Az egyik tanú úgy nyilatkozott, hogy Escrivá gyakran került extázishoz hasonló állapotba, különösen akkor, amikor vonaton utazott" - nyilatkozta Magistris. A fogházigazgató ezen kívül hivatali hatalommal való visszaélésnek minősítette Alvaro dél Portillo tanúvallomását, mivel 30 éven át ő volt Escrivá gyóntatója, és követelte - bár sikertelenül -, hogy Don Alvaro 800 oldalas beszámolóját hagyják figyelmen kívül.

A bíróság második „másként gondolkodó" tagja és egyben az egyetlen spanyol Monsignore Justo Fernández Alonso, a római spanyol templom papja volt. Ő azért kérte az eljárás felfüggesztését, mert nagyon zavarta, hogy „sok tanút nem hallgattak meg".[15] Mindkét beadványt visszautasították. A Vatikán eldöntötte, hogy a boldoggá avatás meglesz, és valóban meg is lett.

Az Opus Dei minden elszántsága ellenére valóságos rémálommá vált az, ami első ránézésre csak egy aragóniai kultikus figura szentté avatásának tűnt. Az utóbbi időben nem volt olyan boldoggá avatás, amely ennyi vitát váltott volna ki. Escrivá ugyanis ezrek számára valóságos csodatevő, mások számára viszont

sarlatán volt. Az Escrivá személye és az általa alapított mozgalom körüli ellentmondások jobb megértése érdekében vessünk most egy pillantást az alapító ifjúkorára.

2. Barbastro

Az Opus Dei megértéséhez először az alapítójával kell foglalkoznunk.

Alvaro dél Portillo

Barbastrónak, Escrivá szülőfalujának címerén egy szakállas mór levágott feje látható, amelyet öt pajzs vesz körül Aragónia koronája alatt.

Barbastro közlekedési szempontból kedvező helyen fekszik: ahol a Rio Verő a Cincába, az Ebro egyik mellékfolyójába ömlik. A falut lankás síkság veszi körül zöldellő gyümölcsösökkel és aranyló búzatáblákkal. A település évszázadokon keresztül virágzó kereskedelmi központ volt. Spanyolország viharos történelmének közepette Barbastro észrevétlenül gyarapodott. 1898 nyarán, abban az évben, amikor Spanyolország elvesztette a spanyol-amerikai háborút, Don José Escrivá feleségül vette Maria de los Dolores Albas y Blancót, ekkor a városka 7000 lelket számlált. Minden lakos katolikus volt, és különösebben senki sem szenvedett szegénységtől vagy elnyomástól.[1]

Don José családja eredetileg a franciaországi Narbonne-ból származott, és abban az időben, amikor a keresztények a spanyolországi Balaguert visszafoglalták a móroktól, Lérida tartományban telepedtek le, nem messze Barbastrótól. A XIX. században nagyapja, aki egyébként orvos volt, Fonzba, a Cinca folyó fölötti kis hegyi faluba költözött. Doha Dolores családjának ruhaüzlete volt Barbast-róban. Amikor Don José 1894-ben Fonzból Barbastróba költözött, a cég résztulajdonosa lett. Ezenkívül egy cukrászdát is nyitott a pincében. Úgy tűnt, hogy az ízlésesen csomagolt pralinék illenek személyiségéhez, mert derűs, optimista és mindig frissen borotvált volt, ápolt bajuszt viselt, és rendkívül választékosán öltözött.

Az ifjú házaspár egy keskeny, háromemeletes házba költözött nem messze az Argensola Palais-tól, a város egyik legrégebbi épületétől. Egy év múlva megszületett első gyermekük, Carmen. Alig választotta el Doha Dolores Carment, már útban volt második gyermeke is, aki 1902. január 9-én, Szent Julianus napján született meg. Négy nappal később a Mennybemenetel Nagyasszonya templomban (Nuestra Señora de la Asunción) a gyermeket José María Julián Mariano névre keresztelték. Keresztapja Mariano Albás volt, Doña Dolores egyik rokona, aki Don José idősebb bátyjához, Teodórához hasonlóan

szintén pap volt. Spanyolországban még a századfordulón is középkori állapotok uralkodtak. Az országot Európa többi részétől nemcsak a Pireneusok, hanem a gazdasági elmaradottság is elválasztotta. Feudális előjogokkal rendelkező, hihetetlenül gazdag földtulajdonosok éltek földéhes parasztok tömegei között. A mezőgazdaság struktúrája a legtöbb megyében a középkort idézte, noha a lakosságnak még mindig több mint felét foglalkoztatta. Az egyházon belül is mély szociális szakadék tátongott: a vidéki papok sokszor koldus módra lyukakban tengődtek, miközben püspökeik hercegi palotákban laktak. Ugyanez jellemezte a hadsereget is. 500 tábornoknak királyi ellátmány járt, miközben az alacsonyabb rendfokozatú tisztek alig tudtak megélni. Az orvosi ellátás primitív és korlátozott volt, de a templomok azért mindig megteltek.

Amikor José María kétéves korában magas lázzal megbetegedett, a helyi orvos mellett egy homeopatát is kihívtak, de egyikük sem tudta megállapítani a betegség okát, így gyógyszert sem találtak a bajra. Néhány órát adtak csak a gyermeknek, és úgy vélték, egy pap többet tudna segíteni. Doña Dolores ennek ellenére vonakodott elfogadni a diagnózist. Rendíthetetlen hittel az általa különösen tisztelt torreciudadi Miasszonyunkhoz fordult. Könyörgött, hogy járjon közbe a kisfiúért, és megfogadta, hogy ha a Szűzanya meghallgatja imáját, a gyermeket az Ő szolgálatába állítja. Escrivá életrajzírói beszámolnak arról, hogy néhány óra múlva a kis José María békésen szunyókált.

José María gyógyulása után Doña Doloresnek adóssága lett a Szűzanya felé. Fogadásának teljesítésére meleg ruhákba bugyo-lálta a gyermeket, és férjével együtt lóháton nekivágott az onnan 24 kilométerre, a hegyekben fekvő Torreciudadnak, hogy a gyermeket Miasszonyunknak felajánlja. Női nyeregben, gyermekével a karján átkelt a Cinca folyón, és felkapaszkodott a meredek hegyre, amelyen egy középkori őrtorony és egy egyszerű kápolna állt. Torreciudadot a mórok egykor Barbastro északi szárnyának védelmére építették. A torony alatti épület valamikor mecset volt. Amikor Sancho Ramirez, Aragónia királya 1084-ben Torreciudadot

visszafoglalta, a mecsetben egy fából készült Szűzanyaszobrot állítottak fel, amely Máriát, ölében a kis Jézussal, egyszerű trónuson ülve ábrázolja. Ettől kezdve a mecset Mária-kegyhely lett, és a tor-reciudadi szent Szüzet a következő 900 évben a helyi lakosság buzgón tisztelte és imádta. A következő öt év során Doña Dolores még három leányt hozott a világra, akik közül csak María Asunción élte meg a második évet. Az ifjú José María úgy hitte, hogy két húga a mennyben van, és ha ő a védőangyalokhoz imádkozik, akkor azok

megoltalmazzák a szüleit és többi testvérét. De 1913-ban Asunción is megbetegedett, és röviddel nyolcadik születésnapja után meghalt. Ez mély benyomást tett a tizenegy éves José Mariára. Kedélye lehangolt lett, és attól félt, ő lesz a következő. Édesanyja azonban megnyugtatta: „Ne aggódj, téged a torreciudadi Miasszonyunk oltalmába ajánlottunk."[2] Gyakran elmesélte neki, hogyan mentette meg az Isten Anyja. „A Szűzanya azért mentette meg az életedet, hogy valami nagy dolgot cselekedjél, mert már inkább halott voltál, mint élő" - mondogatta neki az anyja.[3] Ha egy kisfiú mindig azt hallja, hogy anyja újra és újra a legmélyebb meggyőződéssel ismételgeti küldetését, akkor ez egész életére az emlékezetében marad - akár beteljesedik a hozzá fűzött várakozás, akár nem.

Néhány házzal arrébb a földtulajdonos Otal de Valdeoli-vos családja lakott. Leányuk, Asunción egyik barátnője később visszaemlékezett, hogy egyik délután ő és José María néhány barátja az Escrivá család lakásában kártyavárat építettek. Mindnyájan az asztal körül ültek, és lélegzet-visszafojtva helyezték el utolsó kártyáikat az építményen, amikor José María a kezével hirtelen az egészet elsöpörte: „Isten így tesz az emberekkel! - kiáltotta. - Építesz magadnak egy házat, és ha már majdnem kész, Ő félresöpri."[4]

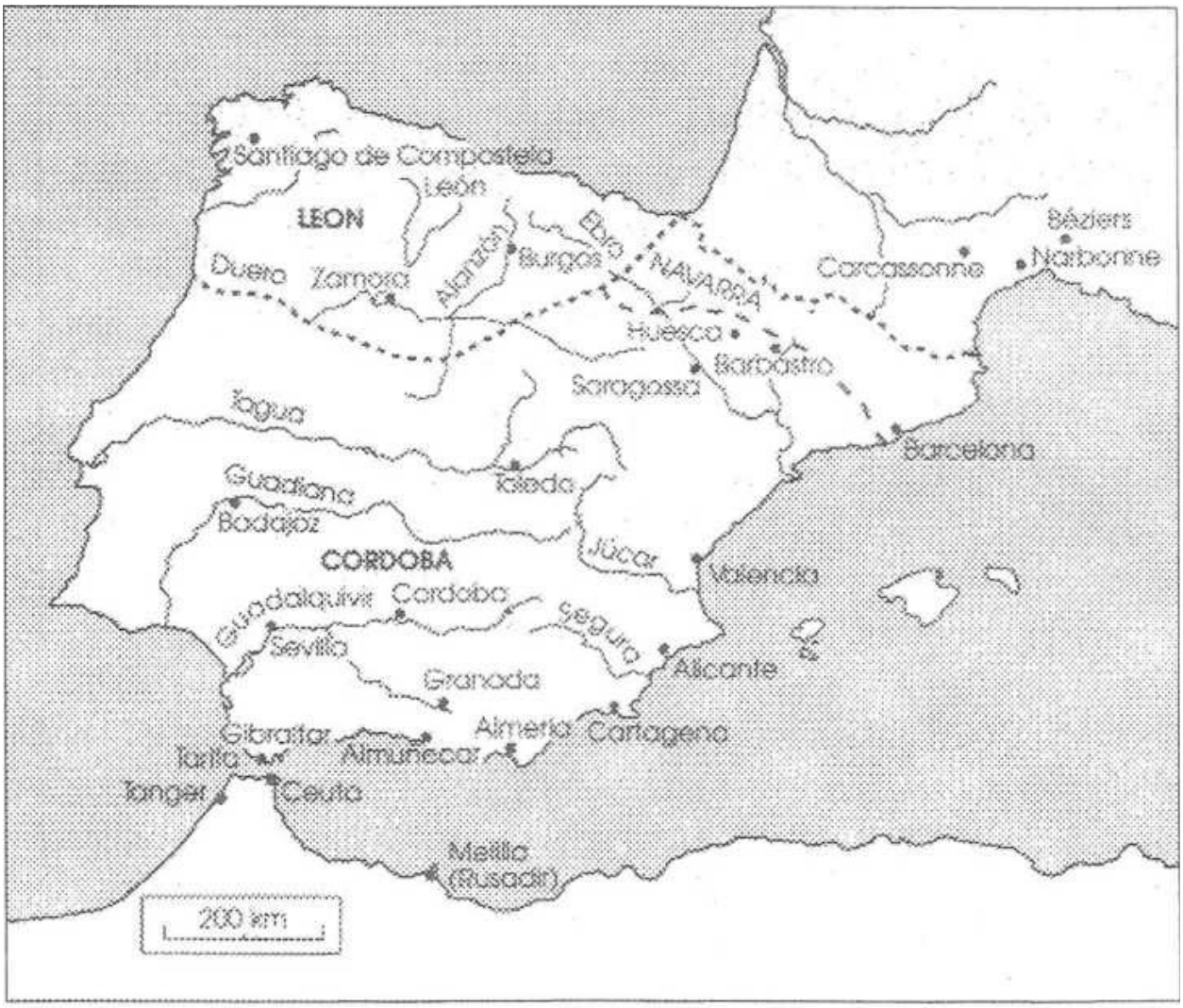
Vajon ez egy misztikus hajlamú, kedélybeteg gyermek megérzése volt? Sajátos módon azt a házat, amelyben az Escrivá család lakott, hasonló sors érte. Az 1960-as években lebontották. Egy női kollégiumnak és az Opus Dei egyik kultúrközpontjának kellett helyet adnia. Peter Berglar, Escrivá egyik életrajzírója azt a mélyreható következtetést vonta le ebből, hogy a ház és a három szomszédos épület lebontása „Escrivá megelégedésére történt, aki nem kívánta személyének muzeális kultuszát."[5] Az a tény azonban, hogy szülőháza helyén egy sokkal nagyobb villa épült a szomszédos Argensola Palais stílusában, úgy is magyarázható, hogy Escrivá személyét sokkal jelentőségteljesebb megvilágításba kellett állítani, mint amilyen szerény származásának egyébként megfelelt volna.

Barbastróban ma már senki sem emlékszik az ifjú Escri-vára. Az alapító ifjúkori barátai közül az utolsó, Martin Sambeat 1993-ban halt meg. Ily módon a róla alkotott legárnyaltabb kép csupán a hivatalos életrajzokból származhat. Ezekből kiderül, hogy Jósé Maria életvidám fiú volt, akibe egy kis csibészség is szorult, és aki három testvére halála ellenére kitartóan hitte, hogy azok a családok, akik tisztelik a szenteket, Isten különleges védelme alatt állnak. Azért, hogy teljesen bebiztosítsák magukat, a család - alkalmanként még az Otal család

magánkápolnájában is - közösen imádkozta el a rózsafüzért. Szombatonként pedig a San Bartolome templomban mondták el a Salve Reginát. Ezután a katedrális közelében végigsétáltak a széles El Coso sétányon, ahol nyári estéken Barbastro lakói a mai napig összegyűlnek, és a platánok lombkoronája alatt az utcai kávéházakban kortyolgatják a hazai borokat.

Barbastro vallásos ünnepeiről is ismert volt. Feltámadás napján körmenetek masíroznak, táncoló nép tülekedik a szűk utcákban, melyeket virágokkal, vörös szőnyegekkel és különlegesen feldíszített oltárokkal tesznek pompázatosakká. Ugyanezen szereplők gyűlnek össze - csupán más jelmezekben - Nagyhéten is, valamint júniusban, Szent Ramónnak, a városka védőszentjének ünnepén. Escrivá életrajzírói megállapítják, hogy a barbastrói polgárok ilyen alkalmakkor különleges istenfélelemről és jámborságról tettek tanúbizonyságot. Éltek azonban Barbastróban olyan emberek is, akik ezeket az alázatos ömlengéseket visszataszítónak tartották. Ilyen volt például a két későbbi forradalmár, Eugenio Sopena és Mariano Abad, akik José Mariával körülbelül egyidősek lehettek.

Nem valószínű, hogy José Maria valaha is keresztezte volna útjaikat, mert Eugenio Sopena és Mariano Abad teljesen más világban, a San Hipólito negyed szeméttel borított utcáin élt. Ha tehették volna, még a perselyt is kirabolták volna. Velük ellentétben José Maria olyan vallásos volt, mint egy templomi egér. Számára gyermeki vallásossága nem jelentett semmi különlegeset.
Hatéves korára, amikor is elkezdett gyónni járni, édesanyja már rég elmagyarázta neki a szentségeket. Elsőáldozása az Utolsó Vacsora ünnepén, a helyi székesegyházban történt meg. Valahányszor csak belépett ebbe a templomba, csodálkozva szemlélte a benne rejtőző titokzatos dolgokat: a kincseket, amelyek láttán egy ilyen fiú köny-nyen elszédülhetett. Az apszisban, a nagy oltárkép mögött Juan de Segura építész egy ovális nyílást tervezett. José Maria édesanyja úgy magyarázta a fiának, hogy a tarka üveg mögött Jézus van jelen, aki örökké José Maria imádására vár.[6]

Az Ibériai félsziget a X. században

Abban az időben Spanyolország többi vidéki városához hasonlóan a barbastrói élet ritmusát is a vallásos naptár szabta meg, de az idők lassan változni kezdtek. A városban létrejött egy szabad-kőműves páholy - Triángulo Fermín Gálán -, amelynek tagjai amellett szálltak síkra, hogy Spanyolország köztársaság legyen. A szociális feszültségek a gazdasági bizonytalansággal arányosan növekedtek. Ez az 1898-as spanyol-amerikai háború következménye volt, amelynek során Spanyolország utolsó gyarmatait is elveszítette. Ezzel egy időben az elveszített gyarmatokról hazaáramló, feloszlatott katonai egységek a munkanélküliek számát ugrásszerűen megnövelték.

A növekvő feszültségek ellenére Barbastro középrétegének társadalmi életét továbbra is a mélyen gyökerező spanyol tertulia nevű tradíció szabta meg, amely

az azonos társadalmi állású és azonos érdekű barátok kötetlen összejöveteleit jelentette. Az egyházközösség baráti köre szerda esténként rendezett ilyen találkozókat. Ez lehetőséget nyújtott a város tekintélyes kereskedőinek, hogy az egyház központjában összegyűljenek - kártyázni vagy a helyi politikát megvitatni. Don José mindig elegánsan öltözve, keménykalapban, sétapálcával, a hidegebb évszakban kabátban jelent meg. Sem neki, sem a kör más tagjának soha eszébe nem jutott, hogy a San Hipólito negyed szűk kocsmáiba merészkedjen, ahol a munkás-osztály ivott. A San Hipólito egy másik Spanyolország volt. Egy magának való élet, egy számukra ismeretlen világ.

Barbastro címere

3. A kereszt ellenségei

Mert sokan... a Krisztus keresztjének ellenségei, kiknek végük veszedelem...

FHippi 3,18-19

Jósé Maria Julián Mariano Escrivá y Albás 1912. április 23-án volt elsőáldozó a San Bartolomé nevű kis templomban. Három hónappal azelőtt ünnepelte tizedik születésnapját. Hétéves kora óta látogatta a piarista kollégiumot, Barbastro egyetlen magasabb iskoláját. Egy öreg piarista tanár - vagy ahogyan később visszaemlékezett rá egy „alázatos, egyszerű, jóságos ember” készítette fel az elsőáldozásra, és ő tanította meg neki az alábbi formulát is: „Szeretnélek Téged, Uram, azzal a tisztasággal, alázattal és imá-dással befogadni a szentek áhítatában és szellemében, amellyel Legszentebb Édesanyád fogadott be Téged”. A „szentek áhítatában és szellemében” szavak különös jelentőséggel bírtak számára, mert osztálytársaihoz hasonlóan ő is áhítatos hittel függött a nagy spanyol szenteken: Domonkoson és Loyolai Ignácon.

Mindnyájunkat különbözőképpen formál az a kultúra, amelybe beleszületünk. Escrivá mindenekelőtt Aragónia gyermeke volt. Mivel szigorú katolikus környezetben nőtt fel, ezért tradíciókhoz kötődő nevelésének örömei és egyoldalúságai minden cselekedetében megnyilvánultak. Gondolatvilágát - egyebek mellett - Aragónia mór megszállásának ősrégi traumája határozta meg. A keresztesek mozgalmát, amely Escrivá személyiségének megértéséhez szintén nagyon fontos, bizonyos értelemben Barbastro szülte. Az aragóniai harcosok durva hegylakók voltak, de a lelkűket bizonyos mértékig meglágyította az Istenanya bensőséges tisztelete, akinek kultusza a Pireneusok déli lejtőin messze elterjedt. Escrivá időnkénti merevségét és nyerseségét úgyszintén a Szűz Mária iránti felfokozott tisztelet enyhítette. Mindenekelőtt a hit és a vér tisztasága iránti aggodalom határozta meg személyiségét, amely a reneszánsz Spanyolország jellemzője volt. Ez nem azt jelentette, hogy más népek és vallások elől elzárkózott volna, de hitét teljesen a Szentháromságba helyezte, és szilárdan meg volt győződve arról, hogy a megváltás kapujához csak egyetlen kulcs létezik.

Jósé Maria Escrivá lelki világának megismeréséhez jó kiindulási pontot jelent az a piarista kollégium, ahol tanulmányait kezdte. A kollégium a tucatnyi pappal és nem egészen negyven tanulóval nem volt különösebben nagy, mégis kifejezetten nagy tekintélynek örvendett. Jósé Maria matematikából kiemelkedő volt.

A Juventud nevű helyi ifjúsági magazin szerint az első évben Escrivá - egyik osztálytársával megosztva - számtanból és geometriából Bachillerato-díjat kapott. A második évben hittanból, matematikából és geometriából kapott dicsérő elismerést.[1] Szenvedélyesen érdekelték a spanyol történelem heroikus legendái, és ezen érdeklődése életkora előrehaladtával csak fokozódott.

A spanyol kultúra iránti fogékonyságát illetően a fiatal Escrivá mégis inkább válogatós maradt. Az adott körülmények között ez akár természetesnek is tűnhet, ám ennek ellenére felmerül a kérdés, hogy a piarista papok vajon hogyan taníthatták neveltjeiknek Spanyolország történelmét. Vajon elmondták-e nekik, hogy a mohamedánokat 1064-ben Barbastróban kizárólag nyereségvágyból mészárolták le, hiszen a pápa ünnepélyesen biztosította őket szabad elvonulásuk felől.

Mielőtt a mórok birtokba vették volna Aragóniát, a nyugati gótok - egy katonai oligarchia révén - fővárosukból, Toledóból már 300 éven keresztül uralták az Ibériai-félszigetet. Birodalmuk azonban az idők folyamán egyre inkább elveszítette jelentőségét, mert a nyugati gót nemességet állandó viszály osztotta meg. A Nyugati Gót Birodalom déli részén, Észak-Afrikában volt a Bizánci Birodalom legnyugatibb bástyája, a Ceuta és Tanger közti terület. A VIII. század elején Julianus gróf igazgatta. Hivatalosan is szövetségben állt Roderichkel, Spanyolország nyugati gót királyával. Amikor Julianust a mórok észak-afrikai előrenyomulása elvágta Konstantinápolytól, leányát Roderich udvarába küldte tanulni. Ro-derichet megigézte a leány szépsége, és elkezdett udvarolni neki. Ő azonban visszautasította az udvarlást. Egyik éjszaka, egy ünnepi lakoma után a palotában Roderich megerőszakolta a lányt.

Amikor Julianus értesült leánya szüzességének elvesztéséről, Muszához, Maghreb fővárosának, Kairuannak emírjéhez fordult, és közös támadást indítványozott a Nyugati Gót Birodalom ellen. Musza azt követelte, hogy Julianus bizonyítsa be a terv kivitelezhetőségét úgy, hogy saját maga fegyveresen betör a Nyugati Gót Birodalomba. Julianus eleget tett a kívánságnak, és berberekből kisebbfajta hadsereget szervezve átkelt Tarifába. Amikor nyár végén visszatértek Tangerbe, a gályák színültig voltak hadizsákmánnyal.

Egy év múlva Musza csatlakozott is Julianus kezdeti sikereihez. Tarik vezér vezetésével 12 ezer fős hadsereget küldött át a tengerszoroson. Ez alkalommal a mórok keletebbre, egy szikla szélárnyékában szálltak partra, melyet vezérük

tiszteletére Dzsebel al-Tariknak, Tarik hegyének (később Gibraltár) neveztek el. Roderich, akit a mórok érkezése teljesen készületlenül ért, állítólag egy 100 ezer fős hadsereggel sietve délnek vonult. 711-ben Tarik szám szerint kisebb egységei a guadalatei csatában megverték Roderich csapatait, így a nyugati gótok birodalma végleg letűnt a történelem színpadáról.

Az ezt követő időszakban 100 ezer mór áramlott be Spanyolországba, és kezdte el terjeszteni az iszlám tanításait. Rövid idő múlva már Franciaországba törtek be a muzulmán csapatok. 732-ben elérték a Loire-t, ahol Martell Károly végül megsemmisítő vereséget mért rájuk. Franciaországból ugyan elűzték a mohamedánokat, Spanyolországban azonban továbbra is fennmaradt az uralmuk. Fővárosuk Cordoba lett. Oly mértékű toleranciát vezettek be, amely (talán a Bizánci Birodalmat kivéve) párját ritkította az európai társadalmakban. A Cordobai Emirátus uralma alatt a mór Spanyolország megerősödött. Uralmi övezete egész a Pireneusokig terjedt, s abban az időben állítólag Cordoba, Sevilla, Malaga és Toledo mellett bármely nyugat-európai metropolis eltörpült.

A X. század közepén III. Abd ar-Rahman emír bevonult Észak-Spanyolország utolsó keresztény területeire is: Katalóniába, Navarrába, Leónba, és adófizetésre kényszerítette az ott élőket. 961-ben bekövetkezett halála után a keresztény hercegek megtagadták az adófizetést. Rahman utódja, Muhammad Ibn Abi Amir, akit A1 Manszurnak, azaz „A Győztesnek" is neveztek, ezen annyira feldühödött, hogy 996-ban kifosztotta a fővárost, Leónt, valamint egy évvel később Santiago de Compostelát is, amely megbocsáthatatlan rémtettnek minősült, hiszen Santiagói az egyházi hagyomány Jakab apostol temetési helyeként tartotta nyilván, és a kereszténység egyik legjelentősebb kultikus központja volt. Abban az

időben Santiago Jeruzsálem és Róma után a harmadik legfontosabb zarándokhely volt.

A középkorban sok egyházi kapcsolat szakadt meg, és a nyugati egyház egyre regionálisabbá vált. Sok egyházmegye, távol a pápai felügyelettől, egyre függetlenebb életet kezdett élni, és sokszor mélyen át volt itatva korrupcióval és nepotizmussal. Edward Gibbon szerint a római katolikus egyház válsága a X. században érte el mélypontját.[2] A későbbi reform abból a szerzetesmozgalomból indult ki, amelyet még Szent Benedek (kb. 480-kb. 550) alapított. Ő volt az első, aki az opus Dei fogalmat széles körben elfogadottá tette.

Benedek abban hitt, hogy a személyes szentséget úgy lehet elérni, ha támogatjuk Isten munkáját (opus Dei), és a szerzetesi fogadalmat - engedelmesség, cölibátus és szegénység, amelyen ő a tulajdonról való teljes lemondást értette - szigorúan betartjuk.[3] Szent Benedek szabályzata a középkorban sok olyan kolostort formált a tanulás és a nyitottság központjaivá, amelyek egyébként a szűklátókörűség fellegvárai voltak. A Benedek-rendi-ek szabályzata nagy felelősséget helyezett a rendfőnökre, akit demokratikus eljárás során választottak meg. Ha viszont egyszer már megválasztották, akkor szinte korlátlan hatalommal rendelkezett. Nem egész életükre, hanem egy meghatározott időre választották meg őket. A hatalommal való visszaélés veszélyét azzal szüntették meg, hogy a rendfőnököket még hivataluk megszűnése után is felelősségre vonhatták. Benedek reformjai következtében a szerzetesmozgalom az egyházon belül a megújulás magját képezte.

Négyszáz évvel Benedek halála után Franciaország középső részén a clunyi szerzetesek a zarándoklatot politikai eszközzé fejlesztették. Rájöttek arra, hogy a szent helyekre történő tömeges utazások - amit az Opus Deinél ma vallási turizmusnak neveznek - erősítheti a keresztény hitet azokban az országokban, amelyeket iszlám uralom fenyeget. így a clunyiek a zarándoklatokat a keresztény térítés eszközeként kezdték el használni.

A XI. század elején Cluny felügyelte azokat az útvonalakat, amelyek egész Európán keresztül a nagy spanyol zarándokhelyekhez vezettek: a továbbra is mór kézben lévő Zaragozához és Santiago de Compostelához. Ezenkívül elkezdték a Jeruzsálembe irányuló szervezett zarándokutak népszerűsítését is. Cluny ezzel konkrét szerepet is vállalt a spanyol kereszténység védelmében, illetve a je-ruzsálemi szent sírhoz való hozzáférés fenntartásában. A békés zarándoklatok iszlámellenes katonai vállalkozásokká történő átváltoztatása teológiai problémákat is felvetett.

Az etika és az erkölcs alapvető kérdéseivel ütközött a keresztény fejedelmek arra való felszólítása, hogy a keresztet egy háborús vállalkozásban is kövessék. De hát nem volt joga egy kereszténynek arra, hogy harcoljon a hitéért? 1063-ban az idősebb Sancho fia, aragóniai I. Ramiro Grausban, nem messze Barbastró-tól keresztény hadsereget gyűjtött a zaragozai emír, Ahmed megtámadására. Ramiro első számú célja Barbastro volt, amelyet egy kis mór helyőrség védett. Mielőtt azonban támadásba lendültek volna, Ramirót leszúrta egy mohamedán, aki belopakodott a keresztények táborába. Európa felháborodott. II. Sándor pápa (1061-1073) mindenkinek feloldozást ígért, aki harcol Spanyolországban a

keresztért, és Ramiro kezdeményezésének folytatására sereget állított fel.

A zaragozai emír elleni hadjárat több mint 30 évvel az első keresztes háború előtt történt. A meggyilkolt Ramiro fiának, Sancho Ramíreznek a csapataihoz lovagok csatlakoztak Aquitá-niából, Burgundiából, Lombardiából, Normandiából és Toscanából. A hadjárat 1064-ben Barbastro 40 napig tartó ostromával kezdődött és fejeződött be. Az ostrom tovább is eltartott volna, de augusztusban mégis befejeződött, mivel II. Sándor a város lakóinak oltalmat ígért, ha leteszik a fegyvert. Miután a pápa szabad elvonulást biztosított számukra, a szám szerint kisebbségben lévő helyőrség megadta magát.

Megparancsolták a mohamedánoknak, hogy gyűljenek össze a városkapu előtt minden ingóságukkal együtt, hogy Zara-gozába kísérjék őket. Amikor azonban a keresztény katonák észrevették, hogy milyen kincsek csúsznának így ki a kezeik közül, nekiestek a mohamedánoknak, és férfiakat, asszonyokat és gyermekeket lemészárolva eltűntek a zsákmánnyal. A barbastrói mészárlás után a Spanyolország más területein élő mohamedán vezetők a bosszút fontolgatták. A bosszú ellenbosszúhoz vezetett. Az intolerancia intoleranciát szült. A következmény a fundamentalista őrület kibontakozása lett.

Sancho Ramírez Aragóniát II. Sándor pápa hűbéri védelme alá helyezte, így megkapta a szükséges katonai segítséget. Testvérének, VI. Alfonznak, Kasztília és León királyának katonai műveletei VII. Gergely pápa fenntartás nélküli jóváhagyását élvezték, aki egyébként a Kelet ellen vívandó keresztes háború megszállottja volt, de meghalt, mielőtt tervét megvalósíthatta volna.

Gergely egy olyan doktrína gondolatával játszadozott, amelynek az európai lovagokat arra kellett volna ösztönöznie, hogy elinduljanak a keresztény uralmi területek határaira, és ott az iszlám ellen harcoljanak. Jutalmul megtarthattak minden földet, amit fegyveres erővel meghódítottak. íme az Isten engedélyével történő nagystílű rablás ideológiája. Ezenkívül mennyei jutalmat is ígértek nekik. A legfontosabb persze az volt, hogy a pápa átvette a szent háborúk vezetését, és a vatikáni külpolitika eszközeként használta fel azokat. Ő nevezte ki a parancsnokokat, és egy pápai legátus felügyelete alá helyezte őket.

Öt évvel a barbastrói mészárlás után és attól majdnem 4000 kilométerrel keletre, Örményország határain feltűnt a szel-dzsukok törzse, amely Mantzikertnél megverte IV Romanosz bizánci császárt. Kis-Ázsia, a kereszténység egyik leggazdagabb tartománya a török behatolók birtokába került, akiknek nyugat felé

irányuló előrenyomulását a következő 500 évben senki nem tudta megállítani. A mantzikerti katasztrófa hatása felmérhetetlen volt. Egyetlen birodalom sem akadt, amely - akár csak megközelítőleg is -olyan hatalmas lett volna, mint Bizánc. Fővárosa, Konstantinápoly a leggazdagabb kereskedelmi útvonalak mentén feküdt, és a világ vezető pénzügyi és gazdasági metropolisa volt. Egyedülálló flottája uralma alatt tartotta a Földközi- és a Fekete-tengert. Továbbá hűséges és szorgalmas hivatalnokokkal rendelkezett, akik a Kalabriától a Kaukázusig terjedő területeket igazgatták.

Bizánc gazdagságának forrása Kis-Ázsia volt. A terület gazdag volt nyersanyagokban, az ottani parasztok pedig szabadok és dolgosak voltak. A városokban olyan kereskedők és kézművesek éltek, akik termékeiket Konstaninápolyban értékesítették, ahonnan azok az egész világba eljutottak. Kis-Ázsiában hajtották be a legtöbb adót és beszolgáltatást, valamint innét származtak a legnagyobb létszámú katonai csapatok is. Gazdasága gerincének elvesztésével Bizánc sorsa megpecsételődött, de a végleges bukás még 400 évet váratott magára.

A szeldzsukok még a mantzikerti csata előtt felvették az iszlám hitet. Őket török származású, könnyű fegyverekkel felszerelt nomádok hordája követte, akik családjaikkal és marhacsordáikkal elfoglalták a Kis-Ázsia jelentős részét alkotó kiterjedt fennsíkokat. A keresztények elhagyták falvaikat és tanyáikat, melyeket a betolakodók felégettek. Mivel senki nem állt ellenük, a szeldzsukok saját szokásaikat és törvényeiket vezették be. Rövid idő alatt elfoglalták a parti városokat: Szmirnát, Efézust és a fentebb, északon fekvő Nikeát. Az iszlám kardja elvágta Kis-Ázsiát a keresztény világtól. A változás hirtelen következett be. Néhány évvel korábban még úgy nézett ki, hogy a keresztény földközi-tengeri térség biztonságos és békés jövőnek néz elébe. A spanyolországi háborúk ellenére a Földközi-tenger keleti térségében élő mohamedánok és keresztények megtanulták, hogyan kell egymással együtt élni és kereskedni. Ebben az időben harangozták be a clunyi szerzetesek a nagy zarán-dokutakat, és európai keresztények ezreit küldték évente a Szentföldre. A szeldzsukok kis-ázsiai előretörésével ez a vallási célú távolsági közlekedés szó szerint megbénult. A szeldzsukok mantzikerti győzelme jobban meggyorsította a keresztes háborúk eljövetelét, mint bármi más.

A clunyi mozgalom felébresztette a keresztények vágyakozását a szent helyek iránt, most pedig azon gondolkodott, hogy milyen új utakon és miféle új eszközökkel lehetne továbbra is biztosítani a zarándokforgalmat. Végül arra a

meggyőződésre jutottak, hogy a keresztes mozgalom igazságos és erkölcsileg megfelelő módszer az iszlám terjedésének visszaszorítására. Elképzelésüket II. Orbán pápa elé vitték, aki korábban maga is rendfőnök volt Clunyben.[4]

II. Orbán, röviddel azelőtt, hogy 1095-ben megkezdte volna franciaországi utazását, fogadta az új bizánci császár, I. Alexiosz küldöttségét. Alexiosz, akit a szeldzsukok egyre erősebben szorongattak, arra kérte Orbánt, hogy küldjön egy nyugati lovagokból álló sereget. Orbán nem válaszolt közvetlenül. Clermonti útja során, ahol is egyházi zsinatot hívott egybe, azt fontolgatta, hogy a Jeruzsálembe vezető út felszabadítására szent háborút hirdet. Cluny-ben megvitatta a tervet Semuri I. Hugó rendfőnökkel. Még ugyanazon év őszén a clermonti zsinaton meghirdette az első keresztes háborút, amelyet fegyveres zarándokútnak szántak, hogy a szent helyeket ismét keresztény kézbe vegyék. II. Orbán 1099-ben, két héttel Jeruzsálem visszafoglalása után halt meg. Majdnem 800 évvel később, 1881-ben XIII. Leó pápa boldoggá avatta. Orbán viszont aligha örült volna annak, ha megtudja, hogy a keresztény seregek hogyan garázdálkodtak a szent városban. Miután ugyanis lerombolták a városfalakat, lerohanták az utcákat, behatoltak a házakba és a mecsetekbe, ahol aztán meggyilkoltak férfiakat, asszonyokat és gyermekeket egyaránt. A mészárlás egész éjszakán át tartott. Azokat, akik a Templomhegyen lévő Al-Aksza mecsetben kerestek menedéket, úgy mészárolták le, mint az állatokat. Miután a keresztesek minden mohamedánt és zsidót megöltek, bevonultak a Szent Sír-templomba, és hálát adtak Istennek. Hamarosan megalapították a lovagrendeket. A vallási és katonai célokat egyaránt szolgáló testvériség gondolata Hugó de Payens-tól, egy burgundiai lovagtól származik, aki 1118-ban arra az elhatározásra jutott, hogy életét a zarándokok védelmének szenteli. Egyik bajtársával szüzességi fogadalmat tettek, és tagokat kezdtek toborozni. Ugyanabban az időben, amikor aragóniai I. Alfonz visszafoglalta Zaragozát, a két lovag a jeruzsálemi királynál, Balduinnál elérte, hogy megkapják székhelyül a Templomhegyen lévő királyi palota egyik szárnyát. „Krisztus Szegény Lovagrendje” - ahogy magukat nevezték - élvezte a cisztercita rendfőnök, clairvaux-i Bernát támogatását is, aki prédikációiban igyekezett támogatni a második keresztes háborút.[5] A templomos lovagok katonai teljesítményeikkel nagy hírnévre tettek szert. Saját klérusuk volt, amely nem függött az egyházmegyei püspököktől, hanem csak a templomosok nagymesterének volt köteles engedelmeskedni. Ő viszont a pápának volt alárendelve.

A templomosok részt vettek a keresztes lovagok legtöbb nagy csatájában. Meggondolatlanságuk azonban egy alkalommal megsemmisítő vereséghez

vezetett. 1187-ben a keresztes csapatokat Lusignani Guido király és Gerhard von Ridfort nagymester vezetése alatt a mohamedán hadvezér, Szalah ad Din (Szaladin) a galileai Hattinnál körbezárta. A királyt és a nagymestert foglyul ejtették,

majd váltságdíj fejében szabadon bocsátották, de minden más túlélőt lefejeztek. Három hónappal később Szaladin elfoglalta Jeruzsálemet, amely csak 88 évig volt keresztény kézben. Egyetlen épületet sem raboltak ki, és egyetlen embernek sem görbült meg a haja szála sem. Kiutazási díj ellenében a várost a keresztény lakosok szabadon elhagyhatták. A barbastrói mohamedánokkal ellentétben a keresztények ingóságaikkal együtt sértetlenül érték el a tengerpartot.

Az Opus Dei történetével kapcsolatos leírások nem adnak felvilágosítást arról, hogy az ifjú Escrivá hogyan ítélte meg ezeket az eseményeket. Azt viszont tudjuk, hogy a templomos lovagok cso-dálója volt. Később számos gyakorlatuk átkerült az Opus Dei szabályzatába is. Bizonyára tudott arról, hogy a templomosok egy ízben majdnem megszerezték az uralmat Aragónia fölött, hiszen a lovagrend spanyolországi főhadiszállása Monzónban, a Barbastro közelében fekvő kisvárosban volt.

A templomosok a XII. században majdnem megkaparintották Aragóniát, mert I. Alfonz utód nélkül halt meg, a királyságot pedig a templomos lovagrendre hagyta. A spanyol nemesek azonban nem akarták, hogy a templomosok legyenek az ország urai, hanem inkább rávették Alfonz testvérét, Ramiro szerzetest, hogy lépjen a trónra. Az új királynak, II. Ramirónak a nősülés lett az első kötelezettsége, aminek eleget is tett, s még abban az évben leány-gyermeke született, akit Petronellának neveztek el. Miután a házaságyban teljesítette a haza iránti kötelezettségét, az erényes Ramiro ismét vissza akart térni a szerzetesi élethez. A nemesség ugyanakkor ragaszkodott ahhoz, hogy ezzel legalább addig várjon, amíg leánya eléri azt a kort, amikor férjhez mehet. Ez röviddel a leány második születésnapja után el is érkezett: Petronellát egy katonaviselt grófhoz, a barcelonai IV. Raimond Berengárhoz adták feleségül, aki 40. életévét már rég betöltötte. A menyegzőt Barbastróban tartották. Ramiro csak ezután tért vissza a kolostorba. Katalóniát nem sokkal később Aragóniához csatolták.

Raimond Berengár Aragónia új királyaként úgy orvosolta a templomosok sérelmét, hogy nekik adta Monzón városát. A templomosok az egykori mór erődítményt Spanyolosság egyik legnagyobb katonai létesítményévé alakították át. Az ifjú Escrivá jól ismerte az erődöt, mivel a közeli Fonzban élő

ide is gyakran betért. A szüzességet, engedelmességet és titoktartást fogadó keresztény harcosok eszményképe lenyűgözte a fiatalember fantáziáját.

Jeruzsálem eleste után a keresztesek már csak hét hadjáratot viseltek, melyek mindegyike egy-egy számot kapott a pápai beleegyezés bizonyítékaként. A harmadik keresztes háborút (1189-92) I. Richárd angol és II. Fülöp francia király, valamint I. Barba-rossa Frigyes német-római császár vezették. Noha ez a háború katonai kudarccal végződött, mégis 5 évig tartó fegyverszünetet eredményezett. Ez alatt az idő alatt a fegyvertelen zarándokok szabadon látogathatták a szent helyeket.

A negyedik keresztes háború (1202-4) volt a leggonoszabb. Célja Egyiptom megtámadása lett volna, de Velence érdekében Bizánc felé terelték el. A keresztesek elfoglalták, kifosztották és felgyújtották a keresztény Bizánci Birodalom fővárosát, Konstantinápolyi. Az egész világ megdöbbent. E szörnyűség után a kereszteseknek eszük ágában sem volt Jeruzsálembe menni, hanem hozzákezdtek a Keletrómai Birodalom egymás közötti felosztásához.

A negyedik keresztes háború okozta csapás meggyengítette a kereszténység ellenálló képességét. Európát a Szentfölddel összekötő szárazföldi út megszakadt. Egyetlenegy felfegyverzett nyugati expedíció sem vállalta az utat Anatólián keresztül. Három évvel később András magyar király engedélyt kapott a pápától egy ötödik keresztes háború vezetésére. Csak nagyon keveset sikerült elérnie, és 1218-ban átadta megmaradt seregének irányítását Pelagius pápai legátusnak, aki 1219 novemberében bevette Damiette-et, de egy Kairó elleni eredménytelen támadás után Pelagius nyolcéves fegyverszünetben állapodott meg, majd hazatért. Az 1228-tól 1229-ig tartó hatodik keresztes háborúban II. Frigyes császárnak a Jaffai Szerződéssel sikerült Jeruzsálemet rövid időre visszanyernie a kereszténység számára. Az 1248-tól 1254-ig tartó hetedik keresztes háború során IX. Lajos francia király másodszor is elfoglalta Damiette-et, de a Kairó elfoglalására tett kísérlet ez úttal is sikertelen maradt, sőt a francia király is fogságba esett. Csak akkor engedték szabadon, amikor a francia államkincstár 800 ezer aranyat fizetett váltságdíj gyanánt a szultánnak.

1270 augusztusában IX. Lajos király a nyolcadik keresztes háború katonái élén ismét Észak-Afrikába hajózott. Ez a háború azonban megszakadt, amikor a király Tunisz kapui előtt pestisben meghalt. A kilencedik és egyben utolsó

keresztes háborút az angliai Edward herceg vezette. 1271 májusában mindössze ezer emberrel szállt partra Akkóban, Palesztina partján. Miközben egy galileai támadás tervein dolgozott, a „Bosszúállók” néven ismert mohamedán szekta egyik fanatikus tagja megsebesítette. így aztán több hónapig nyomta a betegágyat, mielőtt visszatért volna Angliába, hogy a trónt elfoglalja. Időközben a keresztes háború mint az igaz hit védelmére irányuló hadjárat teljesen hitelét veszítette. Míg kezdetben az iszlám elleni küzdelem volt a cél, az idők során ez a különféle pápai érdekek gátlástalan érvényesítésévé változott. Mennyei jutalmat ígértek mindannak, aki kész volt Róma oldalán harcolni a pápai politika ellenfeleivel szemben, függetlenül attól, hogy azok görögök, albigensek vagy törökök voltak.

Akkó 1291-es eleste után a templomos lovagok Ciprusra tették át székhelyüket. Tevékenységük középpontjába elsősorban a pénzügyek kerültek, ők lettek a Nyugat legnagyobb pénzkölcsönzői. Mint bankárok, a templomosok kínosan pontosak és tisztességesek voltak. Jól tudták, mit jelent a pénzbevétel, és biztosan mérték fel a kockázatot is. Hasonlóan a hét évszázaddal későbbi Opus Deihez, ők is rövid idő alatt az egyik legnagyobb pénzügyi társasággá váltak, s sokkal nagyobb vagyonra és hatalomra tettek szert, mint bármely más nemzet vagy keresztény társaság.

IV. Fülöp francia király azonban igyekezett a templomosokat és riválisaikat, a johannitákat (ispotályosok) befolyása alá vonni és Jeruzsálemi Lovagrend néven egyetlen lovagrenddé egyesíteni. Ezzel egészen addig várt, míg a templomosok nagymestere, Jacques de Molay 1307-ben hivatalos látogatásra Franciaországba nem jött. 1307. október 13-án éjjel de Molay-t és hatvan lovagját koholt vádak - hazaárulás, szexuális perverzió és sátán-imádás - alapján letartóztatták. V. Kelemen pápa, engedve a francia nyomásnak, feloszlatta a lovagrendet. Elrendelte, hogy a templomosok minden vagyonát a johanniták kapják meg, akik a francia király intrikáinak nem estek áldozatul, és így megőrizték függetlenségüket. A pápa döntése azonban egyáltalán nem nyerte el Fülöp tetszését, mivel időközben ő már elkobozta a templomosok vagyonát Franciaországban, és esze ágában sem volt, hogy azt a

Atlanti-óceán

M<3?S6îite

«EMET "CT.a smOOALOM

SPANYOLORSZÁG

Tirrén-tenger

(Susaddir)

MAGHREB

MAIÏA

Keresztények

J Mohamedánok

i Poganyok

0 250 km

Vil, III.....WW-*.1

A kereszténység a XI. században

MAGYARORSZÁG
Budapest
Fekete-tenger
Belgrad
Nisch
Sofia
Konstantinopoly
Adrianopel
Chalkedon
Nikomedia
Nicaea
Ankyra
Trapezunt
Ezerum
Manzikert
(1071)
Durazzo
Thessalonika
BIZÁNCI BIRODALOM
Égei-tenger
Caesarea
ANATÓLIA
Edessa
Smyrna
Colassi
Ikonion
Tarsus
Lystra
Ephesus
Antalia
Miletus
Lepanto
Korinth
Athen
Myra
Aleppo
Antiochia
Tortosa
Tripolis
Beirut
SZÍRIA
Damaskus
CIPRUS
KRETA
RHODOS
Földközi-tenger
Tyros
Akkon
Jeruzsálem
Alexandria
Damiette
Gaza
Benghasi
Kairo
Nilopolis
Asyut
EGYIPTOM
Vörös-tenger

johannitáknak átadja. Fülöp a templomos lovagrend nagymesterét az eretnekek szokásos büntetésével, máglyahalállal sújtotta. Amikor a lángok már a testét nyaldosták, de Molay Isten ellen való árulása miatt megátkozta a királyt és a pápát, és megjövendölte, hogy még abban az évben mindketten Isten elé fognak állni, és nem kerülik el a rémtettükért való felelősségre vonást. V Kelemen még abban a hónapban meghalt. Fülöp hét hónappal később követte. A templomos lovagrend szétzúzása további komoly csapást jelentett a kereszténységre. Alig egy évszázaddal később a törökök első ízben törtek be Európába, így a zarándokok Jeruzsálem felé vezető útja teljesen lezáródott.

Miután az oszmánok egész Trákiát elfoglalták, majd előrenyomultak a Balkánon, 1453-ban Konstantinápoly került Mehmed szultán figyelmének középpontjába, s egy végső támadást intézett ellene. A május 29-ére virradó éjszakán Mehmed janicsárjai áttörték a Theodosius által épített városfalat, és néhány órán belül a város az oszmánok kezébe került. Miután a szultán gondoskodott arról, hogy katonái tartózkodjanak az erőszaktól, és egyetlenegy emlékművet se szentségtelenítsenek meg, a kereszténység legnagyobb templomát, a Hagia Sofiát mecsetté építtette át. A város nevét is megváltoztatta. Ettől kezdve Isztambulnak hívták.

A templomos lovagrend szétverése után az oszmánok oldalában csupán egyetlen keresztény tüske maradt: a jeruzsálemi, Szent Jánosról elnevezett, johannita lovagrendként is ismert ispotá-lyos rend. Tagjait szegénységi, szüzességi és engedelmességi fogadalom kötelezte. A skarlátvörös palástjukon lévő kereszt nyolc hegye a nyolc boldogmondást, négy ága pedig a bölcsesség, az igazságosság, a megfontoltság és a bátorság négy erényét jelképezte.
A templomosokhoz hasonlóan a johanniták is Akkóból menekültek. Először Ciprusra vonultak át, majd Rhodos szigetén alapították meg rendi államukat. Több mint 200 évvel később Nagy Szulejmán szultán űzte el őket a szigetről. I. Károly spanyol király (a későbbi

V. Károly császár) kárpótlásul Málta szigetét adományozta nekik. A törököktől azonban itt sem voltak biztonságban.

Időközben az oszmán seregek Bécs kapui előtt álltak. Budán és.Belgrádban a szultán pasái uralkodtak. 1570-ben a törökök Ciprust is elfoglalták. V Piusz pápa arra szólította fel Spanyolországot, hogy lépjen be az Itália védelmére létrehozott Szent Ligába. A Liga egy flottát állított fel, amelynek parancsnoka Don Juan d’Aust-ria, V Károly császár törvénytelen fia lett. Don Juan ezt megelőzően

apjának - vagy ahogyan időnként nevezték „Isten helytartójának” a megbízásából elűzte a mórokat Granada környékéről. Ezt a katonai akciót egy XVI. századi, etnikai tisztogatásokra használatos eufemizmussal úgy jellemezhetnénk, hogy „Guerra a fuego y a sangre” (a tűz és a vér háborúja). Azután pedig a lepantói tengeri csatában aratott legendás győzelmet a törökök fölött.

Ha a lepantói ütközetben az oszmánok kerekedtek volna felül, a Földközi-tenger fölötti uralom is az ő kezükbe került volna. A keresztények győzelme megmentette Rómát. De milyen áron? V Károly császár alatt Spanyolországnak alig több mint hatmillió lakosa volt. Annak ellenére, hogy az Újvilágból mérhetetlen vagyonok folytak be Spanyolországba, a polgárokat hihetetlenül megterhelték azok az adók, amelyeket egy olyan császári politika vetett ki, amely a pápai érdekek élharcosává és végrehajtójává igyekezett tenni Spanyolországot. A spanyol államkasszának több mint négymillió dukátjába került, hogy a Szent Ligát felszerelje a lepantói támadásra. A dél-amerikai bányákból befolyó haszon ezzel szemben csak mintegy évi kétmillió dukátot tett ki.[6] A Nyugatnak az volt a szerencséje, hogy az oszmán birodalom folyamatosan gyengült, és csapatait lassanként vissza kellett vonnia. A mohamedán világ összetartását és hatalmát az is gyengítette, hogy az iszlám siíta és szunnita ágra szakadt.

Lepantó más szempontból is döntő fordulópontot jelentett. Spanyolország akkoriban hatalma csúcsán állt. Jelentős súlya és befolyása volt Itáliában, otthon pedig szinte tökéletesen helyreállította a vér és a hit tisztaságát. Ez a folyamat már jóval Lepantó előtt elkezdődött, körülbelül az idő tájt, amikor Kolumbusz Kristóf elindult az Újvilág felé, s amikor a kasztíliai csapatok elfoglalták Granadát, az iszlám utolsó andalúziai bástyáját. Tomas de Torquemada, a nagy inkvizítor indította be a gépezetet, amelynek legfőbb célja az volt, hogy Spanyolország tisztán katolikus ország legyen. Először a zsidókkal kezdték. A kiutasításukról szóló határozat alapján három hónapot kaptak arra, hogy megtérjenek vagy elhagyják az országot. Hasonló sors várt az utolsó mórokra is, noha számukra a kegyelmi idő száz év volt. Don Juan d’Austria addigra 60 ezer spanyol mohamedánt semmisített meg, s ez az államnak három millió dukátjába került, fáradozásai azonban mégsem érték el céljukat: 50 évvel később, 1609-ben az utolsó mórokat erőszakkal űzték ki az országból. Időközben Spanyolországnak új ellenségei támadtak. Nemcsak Franciaországgal állt háborúban, hanem a brit kalózok is folyamatos veszélyt jelentettek, mivel megtámadták és kifosztották Spanyolország arany- és ezüstflottáit, és zavarták

a tengerentúli kereskedelmet. A pápai politika végrehajtása teljesen kimerítette Spanyolországot. V Károly kolostorba vonult, és fiára, II. Fülöpre a spanyol trón mellett 20 millió dukátnyi államadósságot, továbbá egy Franciaországgal folytatott háborút hagyományozott, amely annyi pénzbe került, hogy mindkét országot a csőd szélére sodorta. Fülöp ráadásul azt a végső baklövést is elkövette, hogy „legyőzhetetlen Armadáját” Anglia ellen küldte. A katasztrofális vereség 100 millió dukátra növelte Spanyolország adósságait. Tengeri hatalma véget ért, s az ország elindult lefelé a hosszú lejtőn.

A XVI. század végi Spanyolországban a nemzeti valuta értékét erősen megtépázta, hogy a bruttó nemzeti termék kétharmadát adósságtörlesztésre fizették ki. A dél-amerikai arany- és ezüstimport drasztikusan csökkent. Új tőke hiányában a mezőgazdaság és az ipar is tönkrement. A kereskedelem stagnált. A hajógyárakat megrendelések hiányában be kellett zárni, és a Lepantó idején világelső kereskedelmi flotta hamarosan egynegyedére zsugorodott.

Amikor José Maria Escrivá világra jött, Spanyolországban a társadalmi feszültségek robbanásveszélyes helyzetet teremtettek. A nyugtalanságok okait egészen V Károly császár uralkodásáig, addig a birodalmi politikáig lehetett visszavezetni, mely Spanyolországot a Szentszék védelmezőjévé tette. Isten földi helytartója pedig a népet hosszú évszázadokra nagyon súlyos adóssággal terhelte meg.

4. Csőd

A ... háborúságban tűrök, a könyörgésben állhatatosak ... legyetek.

Róma 12,12

1902-ben, José Maria Escrivá születési évében a tizenhat éves XIII. Alfonz lépett a spanyol trónra. Alfonz hat hónappal édesapja temetése után született, és neveltetésénél fogva tökéletesen alkalmatlanná vált a leendő uralkodói szerep betöltésére. Hisztérikusan vallásos édesanyja egy ultratradicionalista, minden ízében anti-liberális papot bízott meg nevelésével. Az akkori spanyol alkotmány értelmében a kormányt nem a nép választotta, hanem az uralkodó nevezte ki. Alfonz úgy nevezte ki és bocsátotta el a kormányokat, ahogy az neki éppen tetszett. Uralkodása első huszonegy évében, 1902 és 1923 között 33 különböző kabinetet váltott le és nevezett ki.[1]

A liberálisok azon fáradoztak, hogy az oktatásügyet kivonják az egyházi fennhatóság alól, ami nem tette őket túlzottan kedvelné a klérus előtt. Amikor Jósé Maria megkezdte az iskolát, Spanyolországnak még mintegy 60%-a analfabéta volt. A liberálisok fokozatosan kiharcolták az általános iskolai képzést, és szabaddá tették az egyetemekre való jelentkezést is. A szerzetesrendek és vallásos szervezetek erre pedagógiai tevékenységük nagy részét a középiskolákba helyezték át. A munkásrétegek ebben annak bizonyítékát látták, hogy az egyház csak a gazdagok fiait akarja nevelni, miközben a szegények gyermekei szerencsés esetben már gyermekkorukban dolgozhattak.

X. Piusz pápa, aki Jósé Maria gyermekkora idején éppen hatalmon volt, egy falusi postás és egy varrónő gyermekekeként jött a világra valahol Velence közelében. Már életében csodákat tulajdonítottak neki, 40 évvel halála után pedig szentté avatták. Szabályosan háborút viselt a „modernizmus” ellen, és az egyházon belül is antiliberális kampányt indított. Az 1907-es Pascendi című encikli-kájában kijelentette, hogy a nyilvános hivatalokból és az oktatói tevékenységből ki kell zárni mindenkit, akit a „modernizmus” megfertőzött. „Éberségi tanácsokat” és besúgó hálózatokat alakítottak ki. Aki a Pascendit kritizálta, exkommunikálták.

XIII. Alfonz király ugyanebben az évben Antonio Maurát, egy meggyőződéses konzervatívot nevezett ki miniszterelnöknek. Maura művelt ember volt, de belügyminisztere, Juan de la Cierva sajnálatos módon gonosz machiavellista irányítási módszerek mestere volt. La Cierva, aki magát buzgó katolikusnak vallotta, a vétkesek és vétlenek kínzását és meggyilkolását megengedett politikai eszköznek tartotta.

A katalán nép a madridi kormány alkalmatlansága miatti csalódottságában az 1907-es körzeti választásokon elsöprő többséggel a Liga Regionalistára, egy újonnan alapított nacionalista pártra szavazott. A katalán nacionalizmus komoly veszélyt jelentett a spanyol föderalizmus számára. Madridnak meg kellett oldania e problémát. La Cierva megoldása abban állt, hogy a tartományt közvetlenül a belügyminisztérium irányítása alá vonta. Néhány héten belül mintegy kétezer bomba robbant Barcelonában. A katalán hatóságok egy angol detektívet bíztak meg az ügyek kivizsgálásával. Véleménye szerint a bombatámadásokat a legtöbb esetben a madridi belügyminisztérium által pénzelt provokátorok követték el. La Cierva statáriumot hirdetett ki Barcelonában. Eközben az egyház semmit sem tett a fenyegető társadalmi zűrzavar megoldása érdekében. Sőt, még olajat is öntött a tűzre.

A társadalmi élet valamennyi területén megnyilvánuló liberalizmus befolyásának ellensúlyozására egy jezsuita pap, Angel Aya-la megalapította az ACNP-t, az Asociación católica Nációnál de Propa-gandistast. Ayala azt remélte, hogy amint a gondosan kiválasztott ACNP-aktivisták beszivárognak a társadalom fontosabb rétegeibe, a közvéleményt a liberális reform ellen hangolhatja. A mások által Propagandistasnak nevezett szervezet egyrészt a jezsuita kollégium végzős hallgatóiból, továbbá olyan apostoli küldetéstudattal rendelkező laikusokból állt, akiknek semmiféle vallásos jellegű fogadalmat nem kellett tenniük. Elnökük a következő 25 évre egy ügyvéd és újságíró, Angel Herrera Oria lett. A Propagandistas, noha ezernél több tagja sohasem volt, a kulisszák mögött mégis hatalmas befolyásra tett szert.

A Propagandistas hamar a nyilvánosság befolyásolásának mesterévé vált. Felépítettek egy országos sajtóbirodalmat, amelynek centrumát az El Debate című újság képezte. Herrera kiváló taktikus volt, összességében pedig messze liberálisabbnak bizonyult, mint ahogyan azt Ayala atya gondolta volna. Nem tudjuk, hogy az ifjú Escrivá mikor hallott először az ACNP létezéséről. A Propagandistas szervezete mindenesetre olyan mintául szolgált számára, amelynek alapján 20 évvel később a saját szervezetét is megalapíthatta.

Időközben Escriváék családi vállalkozása fölött is egyre inkább gyülekeztek a viharfelhők. 1914 augusztusában Escrivá édesapja rájött, hogy üzlettársa sikkasztott a cég pénzéből, és a vállalkozás veszteségeit nem mutatta ki.[2] A cég csődbe ment. Ettől az eseménytől az ifjú Escrivá - miután még három testvérének a halálát is fel kellett dolgoznia - teljesen összezavarodott. Az alkalmazottak elmentek, maradtak viszont az iskolai problémák és a megaláztatások.

Néhány barbastrói lakos arról kezdett beszélni, hogy Escrivá édesapjának jó ideje tudomása volt üzlettársa üzelmeiről, s a cég tönkremeneteléért ő is felelős. José María minden bizonnyal hallott ezekről a pletykákról. A kárvallottaknak általában nem kell csúfolódók után nézniük.[3]

Don José egy másik városban, a 220 kilométerre lévő Log-ronóban kapott eladói állást egy ruházati szaküzletben. Az üzlet neve „La Gran Ciudad de Londres" volt. Méretéhez képest Logroño viszonylag jómódú városnak tűnt. A textil- és konzervipar központja, továbbá a Rioya nevű bortermő vidék „fővárosa” volt. 1915-ben a város majdnem négyszer akkora volt, mint Barbastro.

A következő öt logronói év boldogtalan időszak volt José María számára. Ezekben az években csak egyetlen tartós barátságot kötött. A család meglehetősen szegényes körülmények között lakott egy kis bérlakásban. A hivatalos életrajzírók a családot úgy ábrázolják, mint akik a szükségben türelmesek, az imádkozásban pedig kitartóak voltak. Az apát legalább annyira vallásosnak állítják be, mint a fiát.

„Láthatóan megelégedett és kifejezetten rendszerető, pontos ember volt. Nagyon elegánsan öltözött” - idézi egyik életrajzírója Don José kollégáját, Manuel Cenicerost, aki emlékezett rá, hogy a jól öltözött Señor Escrivá vasárnaponként keménykalapban és sétapálcával sétált a városban. Az Opus Dei numeráriusa, Salvador Bernal kissé szentimentálisán, negédes szavakkal festi le a nemesi származású alkalmazottat: „...megtanult a körülményekhez alkalmazkodva, józanul élni... Az ebéd utáni pihenő alatt csak egyetlen szem cukrot evett... Don José keveset dohányzott, napi hat cigarettát szívott, ezeket egy ezüst cigarettatárcában hordta magánál... Saját maga sodorta azokat...”[4] José Maria a Logrono Institutóba, egy állami középiskolába iratkozott be, ahol három év múlva elérte a Bachillerato fokozatot. Az Opus Dei-irodalom szerint egészen kivételes képességű tanuló volt. Mások, mint például néhány osztálytársa, ezzel szemben azt állítják, hogy inkább átlagos képességűnek lehetne nevezni. Akár átlag feletti volt, akár nem, José Maria sohasem testesítette meg azt az eszményképet, amelynek életrajzírói beállítják. Időnként dühkitörésekre is hajlamos volt. Egy ízben például a táblához vágta a szivacsot és a krétát, mert úgy érezte, matematikatanára igazságtalanul feddte meg.[5] Egyébként jellemes fiú volt. A lányok nagyon csinosnak tartották. Abban pedig mindenki egyetértett, hogy már 13 vagy 14 éves korában fölöttébb pedáns ember volt. Délutánonként magánórákra járt a Szent Antal Kollégiumba, ahol összebarátkozott az Argentínából származó, vele egykorú Isidoro Zorzanóval. Isidoróhoz hasonlóan José Maria is a jövőjét tervezgette. Mivel matematikában jó előmenetele volt, José Maria először az építészi pályára gondolt, édesapja azonban inkább a jogászi pályát javasolta neki. Isidoro viszont mérnök akart lenni.

José Maria növekvő spiritualitását apja felé irányuló elutasítása, anyjával való fokozott azonosulása, valamint a jövője miatti aggodalma táplálta. Lassanként félretette a gyermekkor megszokott tárgyait, és azokhoz fordult, amelyek később, férfikorában is elkísérték: ilyen volt például az úgynevezett „vezeklő öv” (cilició), egy tüskékkel megtűzdelt fémpánt, amit a comb felső részére kell helyezni, illetve a „korbács” (disciplina), amely egy fonott, ostorszerű, vezek-

léshez használt eszköz. José Maria meg volt róla győződve, hogy Isten egy küldetésre választotta ki, még ha egyelőre nem is tudta, hogy az miből fog állni. így aztán nem sokkal 16. születésnapja után úgy döntött, hogy édesapját is tájékoztatja elhívásáról.

„Ez volt az egyedüli alkalom, amikor az apámat sírni láttam. Más volt a terve velem, de nem utasította el az elképzelésemet. Azt mondta: „Fiam, alaposan gondold meg, mert a papoknak szenteknek kell lenniük” - emlékezett vissza később a beszélgetésre Escrivá.[6]

A család pénzügyi helyzete továbbra is ingatag maradt. José Maria és Carmen a nyarakat Fonzban élő nagybátyjuknál töltötték. Oroszországban meggyilkolták a Romanovokat. Winston Churchill szerint ez a mészárlás a barbarizmus új formáját szabadította el, amelynek „kommunizmus” lett a neve. A kommunizmus terjedése elleni küzdelem később Escrivá egyik legfőbb életcéljává vált. Ebben az időben azonban még azon fáradozott, hogy felvegyék a logronói papi szemináriumba. 1918 októberében ez be is következett.

Egy hónappal később fegyverszünettel befejeződött az I. világháború, ami az embereknek új reménységet adott. Röviddel ezután José Maria édesanyja közölte a családdal, hogy ismét terhes. A később boldoggá avatott leendő szent eközben kitartóan imádkozott Istenhez, hogy adjon a szüleinek egy második fiút, aki az ő helyét el tudja foglalni a családban. Biztos volt abban, hogy a Szentlélek ezúttal is jelet fog adni neki. „A hír mögött Isten kegyelmét éreztem. Isten kezét láttam a dologban.”[7]

Santiago, José Maria öccse 1919 februárjában született meg. A fiatal szeminarista számára ez annak megerősítése volt, hogy pályáját Isten szolgájaként kell folytatnia. Abban a korban azonban Isten sok gondolkodó számára a megváltozott világrend első áldozatának tűnt. Friedrich Nietzsche már 30 évvel azelőtt így írt: „...kezdi árnyékát Európára vetni az az új keletű esemény, hogy „Isten halott”, illetve hogy a keresztény Istenbe vetett hit hitelét veszítette.”[8] Abban az időben, amikor José Maria elhatározta, hogy Isten házában fog lakni, Spanyolország hosszú, sötét bolyongás előtt állt.

„...Mester, hogy lássak."

5.

' * /

Es vette az Úristen az embert, és helyezte őt az Edén kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.

1 Mózes 2,15

Escrivá, aki „Isten ajándéka a mai kor egyháza számára”[1], 1920 szeptemberében belépett a zaragozai San Carlos Papi Szemináriumba. Ezzel kezdetét vette boldoggá avatása felé tartó következetes menetelése. Az elkövetkező hét év a belső önvizsgálat jegyében telt, amikor is sok támadás érte álmát, miszerint életével Istennek kell dicsőséget adnia. Kárpótlásul átélte első belső megvilágosodásait, melyeket Teremtőjétől kapott megerősítéseknek tartott, de amelyekről egyelőre hallgatott. Jósé Maria tudatában volt annak, hogy Zaragoza nagyon fontos ugródeszka a számára. Zaragoza Aragónia fővárosa volt, történelme pedig bőséges okot adott arra, hogy a szeminaristából rajongást váltson ki. A várost a rómaiak alapították, a gótok kifosztották, 712-ben a mórok elfoglalták, és egy önálló emirátust alapítottak benne. 1118-ban aragó-niai I. Alfonz foglalta vissza a kereszténység számára. Alfonz Bar-bastróból Zaragozába helyezte át udvarát. A város két székesegyházzal rendelkezett. Egy hajdani mecset, a „La Seo” volt az idősebbik, amelynél azonban nagyobb és híresebb volt a „Metropolitana dél Pilar” nevű székesegyház. Ez utóbbi az Ebro partján, éppen azon a helyen található, ahol a legenda szerint Szűz Mária megjelent Jakab apostolnak. Mária egy jáspis oszlopon állt, melyet látogatása bizonyítékaként ott is hagyott. Ez az oszlop ma is ott áll, és egy bronzból, valamint egy ezüstből készült burkolat védi, Mária-szobor koronázza meg, és fölé magasodik a zarándoktemplom tizenegy tarka kupolája.

A zaragozai tanulmányok érdekében - ahol Jósé Maria teológiát, valamint polgárjogot tanult - minden követ meg kellett mozgatni. Egyik nagybácsi, Carlos Albás kanonok is ott élt a városban, viszont tudomást sem akart venni Jósé Mariáról. Carlos nagybácsi Jósé Maria édesapjának üzleti erkölcsössége iránt semmilyen megértést sem tanúsított. Sőt sógorát tette felelőssé azért is, hogy húgának, Jósé Maria édesanyjának, el kellett viselnie a csőd szégyenét.[2]

A szemináriumi hétköznapokhoz hozzá kellett szokni. Érkezésükkor sok diák ruhája istállószagot árasztott. Escrivát sokan piperkőcnek tartották. Kritizálták vallásossága miatt is. Egyik osztálytársa megjegyezte: „...eddig még nem találkoztam olyan szemi-naristával, aki szabad idejében templomba járt volna.”[3] José Maria sok időt töltött azzal, hogy szemét a szentségtartóra függesztve órákig térdeljen az oltár előtt, mintha mélyen be akarna hatolni a szent misztériumba. Nem kellett hozzá sok idő, hogy osztálytársai „misztikus rózsának”[4] nevezzék el.

Ha fiatal férfiak közös hálóteremben alszanak, kevés titkuk marad rejtve. Egyik diáktársa rájött, hogy José Maria a vezeklőpántot használja. Ez a középkori vezeklőeszköz annyira kényelmetlen, hogy legfeljebb egy-két óráig viselhető. A pánt tüskéinek szúrása ugyanakkor semmi volt ahhoz a szurkálódáshoz képest, amelyben diáktársai részesítették, amikor felfedezték, hogy ilyen eszközzel rendelkezik.

A San Carlos falain kívül zajló eseményekről az ifjú papnövendékek csak ritkán értesültek. José Maria aligha törődött azzal, hogy a világot olyan infláció sújtja, amilyet a XVI. század óta senki nem tapasztalt. Azt sem tudta, hogy a spanyol hadsereg Marokkóban katasztrofális kimenetelű vállalkozásba fogott, amelynek során mintegy 7 ezer spanyol katonát mészároltak le a berber partizánok. A korábban felállított spanyol idegenlégió parancsnokhelyettese, Francisco Franco többször az újságok címoldalára került, mert azon kevés tisztek egyike volt, akik kitüntették magukat a harcban.

José Maria tanulmányainak 2. évében az érsek, Juan Sol-devila y Romero bíboros felfigyelt a fiatal szeminaristára. A bíboros figyelemmel kísérte José Maria fejlődését, és gondoskodott arról, hogy harmadik tanulmányi éve kezdetén szuperiornak nevezzék ki. Ehhez szükséges volt, hogy novíciusként felvegyék a klérusba, ami azt jelentette, hogy tonzúrát nyírtak a fejére.[5] A bíboros egy magánszertartás keretében személyesen nyírta meg a fejét az érseki palotában. A novícius 20 éves volt, és ettől kezdve reverendát kellett viselnie. Szuperiorként elsősorban a fegyelem fenntartásáért volt felelős, ami évfolyamtársaival teljesen új viszonyt teremtett. Ezenkívül különleges privilégiumként megkapta az igazgató engedélyét, hogy a zaragozai egyetem jogi karára is beiratkozzon.

Hat hónappal később, 1923 márciusában felbérelt pistole-rók Barcelonában a nyílt utcán meggyilkolták Salvador Seguí mérsékelt anarchista szakszervezeti vezetőt. Buenaventura Durruti leóni vasúti munkás és Francisco Ascaso helybeli

pincér bosszút esküdtek, és elhatározták, hogy visszavágnak. 1923. június 4-én a nyolcvanéves Soldevila golyózáporban meghalt. Durruti és Ascaso elmenekültek. A rendőrség soha nem találta meg őket. Még azon az éjszakán eltűntek Zaragozából, és tíz éven keresztül illegalitásban maradtak. Bankrablóként, könyvkereskedőként vagy forradalmárként tűntek fel időnként La Paz és Párizs között. Kirabolták a gazdagokat, megajándékozták a szegényeket, a munkásokat pedig lázadásra bujtották fel. Ami Barcelonában történt, nem egyedi eset, hanem egy folyamat része volt, ami később Spanyolországot a polgárháborúba sodorta. A helyzet egyre élesedett, majd 1923 szeptemberében Miguel Primo de Riviéra y Orbena tábornok, Katalónia főparancsnoka ragadta magához a hatalmat.

Soldevila meggyilkolása megrázta José Mariát. Befolyásos támogatójának elvesztése pappá szentelése előtt egy évvel, mindez fájdalmasabban érintette, mint az édesapja hirtelen haláláról szóló hír ugyanazon az őszön. José Maria elismerte, hogy „soha nem táplált különösebb gyermeki vonzalmat” édesapja felé. A család fejeként mostantól olyan kötelezettségeket kellett átvállalnia, amelyekre alig volt előkészítve. Nem sokkal karácsony előtt édesanyjával, húgával és öccsével egy zaragozai lakásba költöztek, amelyben szomorúan ünnepelték a karácsonyt.

1925. március 28-án José Mariát pappá szentelték. Három nappal később Perdiguerában, egy 870 lelket számláló községben, Zaragozától mintegy 30 kilométerre kezdte meg lelkipásztori szolgálatát. A község papja megbetegedett, így José Mariát nevezték ki helyettesének. Nem lelkesedett túlzottan a feladatért, mert attól félt, hogy jogi egyetemi vizsgáit emiatt elmulasztja.

José Maria nem maradt sokáig Perdiguerában. Hat héttel később ordináriusa engedélyezte, hogy visszatérjen Zaragozába, és két évet kapott arra, hogy felkészüljön vizsgáira. Alig vette kézbe bizonyítványát, rögtön áthelyezték a madrid-alcalái egyházmegyébe, hogy a központi egyetemen polgárjogból megszerezze a doktorátust. A fővárosba - erős vidéki kiejtéssel, valamint némi aragóni-ai porral a reverendáján - 1927 áprilisában érkezett meg. A „Jézus Szent Szívének Apostoli Hölgyei” elnevezésű papi szálláson kapott szobát, nem messze a jogi kartól. Körülbelül egy tucat pap lakott ott. A 25 éves Escrivá volt közöttük a legfiatalabb. A szállásért teljes ellátással együtt napi 5 pezetát fizetett.

Az eltelt két év alatt nem beszélt arról, hogy leghőbb kívánsága - miszerint Isten tervét szeretné felismerni az életében - beteljesedett volna. Spanyolország Primo

de Rivera diktatúrája alatt viszonylagos felvirágzást élt meg. Ő volt az, aki a király beleegyezésével útilaput kötött a korrupt politikusok lábára. Primo de Rivera ellentmondásos személyiség volt. Noha a spanyol hagyományokhoz való kötődésétől sohasem tudott teljesen elszakadni, mégis többször megígérte, hogy olyan új alkotmányt fog kidolgozni, amely az országot a XX. századba fogja vezetni. A reformot egyúttal a korrupt bürokráciára is ki akarta terjeszteni, és a hadseregbe vetett bizalmat is meg kívánta erősíteni. Jelszavai: „Haza, Monarchia, Vallás" - mind olyan intézmények, amelyekkel Escrivá rokonszenvezett, s amelyeknek az ő kívánsága szerint is virágozniuk és növekedniük kellett.

A spanyol-marokkói háború befejezése érdekében Primo de Rivera a nemrégiben előléptetett Franco ezredes javaslatára hallgatott, amely szerint a berber vezető, Abd el-Karim hegyi erődítményeit kell először megtámadni. Ehhez az alhucemasi öbölben kellett partra szállni. Francót a haditengerészethez vezényelték, hogy gyakorolják a hajókkal a partraszállást. Egyik reggel a neki kiosztott ágyúnaszád fedélzetén reggelijét egy fiatal hadnagy, Luis Carrero Blanco szolgálta fel. A találkozás legalább annyira kedvező, mint amennyire véletlenszerű volt. Carrero Blanco ugyanis a következő években Franco legközvetlenebb munkatársa lett. Ezen kívül az Opus Deinek is az egyik legmeggyőződésesebb támogatójává vált. Ez azonban még a távoli jövő, és akkoriban még senki sem tudta volna megjósolni, hogy a három férfi - caudillo, pap és miniszterelnök - sorsa a jövőben milyen kanyarokat fog venni. A haditerv sikerült, Abd el-Karim fővárosát, Agadirt elfoglalták, és 6 hónappal később a berber vezető megadta magát a franciáknak. Francót dandár-tábornokká léptették elő, aki így 33 évesen Napóleon óta Európa legfiatalabb tábornoka lett. Primo de Rivera tekintélye csúcsán állt.

A világpiac megélénkült, és sokan keresték a spanyol nyersanyagokat. Primo de Rivera a munkásmozgalmakkal jó kapcsolatokat épített ki. így az iparnak is növekedett a termelékenysége. Egy olyan munkaügyi programot vezetett be, amellyel a munka-nélküliséget szinte teljesen megszüntette.

Primo de Riverának ugyanakkor nem sikerült az alkotmány megfelelő reformját elvégeznie. Pedig később az egyik maximájában maga Escrivá is kifejtette, hogy terv nélkül nem lehet rendet teremteni. Primo de Riverának nem, Escrivának ellenben volt terve. Ehhez az indíttatást a Damas Apostólicasszal (Apostoli Hölgyek) való találkozása adta. Központjukat, a Patronato de Enfermost - egy betegek ápolására létesített intézetet - 1924. július 14-én maga a király avatta fel,

amely jelezte, hogy az apostoli hölgyeknek mekkora társadalmi jelentőséget tulajdonítottak. Amint Escrivá többet megtudott róluk, azonnal felajánlotta szolgálatait. Úgy mondják, a hölgyek el voltak ragadtatva a kedvességétől. 1927 júniusában káplánjukká nevezték ki.

Az intézet mintegy 5 ezer nyomorúságos körülmények között élő beteget és rászorulót látott el élelmiszerrel, gyógyszerrel, ruházattal és lelkigondozással. Ezeken kívül a Damas Apostolicas egy testvérszervezeten keresztül egy sor ingyenkonyhát, a város szegénynegyedeiben pedig 60 iskolát is működtetett. Escrivá nemcsak a káplán hivatalát töltötte be, hanem az iskolákban a katekizmus oktatásával és a betegek lelkigondozásával is megbízták.

Gyóntatójául Valentin Sánchez Ruiz jezsuita papot választotta, aki az intézet valamely másik otthonában dolgozott. Amint ideje engedte, Escrivá beiratkozott a jogi kar szemináriumaira. A fővárosban eltöltött első hónapjai alatt Escrivá bebizonyította, hogy alapos szervező. Úgy rendezte be az életét, mintha neki kellene „a tüzet a földre lehozni”. Legtöbbször már reggeli előtt elhagyta a házat. Először az intézetbe ment, hogy misét celebráljon, majd az egyetemen látogatta az előadásokat. Este a betegeket kereste föl. Gyóntatott, majd a gyermekeket készítette fel az elsőáldozásra. Miután lelkészi feladatait a szegények felé ellátta, miséket celebrált támogatói, a Damas Apostolicas számára.

Két évvel azelőtt Angel Herrera az ACNP-szimpatizánsokkal közölte, hogy a felsőoktatási intézmények területéről „a katolikusok gyakorlatilag visszavonultak”. Az egyetemeket a társadalom elitjének nevezte. Egy Herrerával való találkozás során Escrivá felismerte az egyetemeken való szellemi aktivitás szükségességét. Arról beszélt hogy „a tehetséges koponyákat úgy kell befolyásolni, hogy a jó forrásaivá váljanak”. Az értelmiségiek - tette hozzá - „olyanok mint a hóval borított hegycsúcs: ha a hó megolvad, a víz lefolyik a völgybe, és termékennyé teszi azt.”[6] Ez a kép érzékelteti legjobban az úgynevezett szent leszivárgásról alkotott elképzeléseit is, amely szerint az egyház megújulásának a legfelsőbb csúcson kell elkezdődnie, majd a föld- és sziklarétegeken keresztül aláfolyva el kell jutnia az alsóbb, termékeny részekhez is. Ha a csúcs meg-szentelődik, a völgyekben is aratni lehet majd.

Miközben tekintetét az intellektuális magaslatokra szegezte, a valóságban az a veszély fenyegette, hogy elsüllyed a madridi szegénynegyedek mocsaras mélységeiben. Az általa gondozott betegek szellemi szempontból tehetetlen tömeget alkottak. E kietlenség ideológiai okait különösebben nem firtatta, de az

ott uralkodó egyházellenes előítéletek súlyosan nehezedtek a vállára. Ugyanezen előítéletek az egyetem termeibe és előadóiba is beszivárogtak. Az ottani ellenséges magatartás elbizonytalanította. Ennek ellenére 1928 szeptemberében letette első vizsgáit. Közvetlenül ezután az egyik szerzetesrend lelkigyakorlatokat szervezett papok számára. Mivel az egyházmegye papjainak évente legalább egyszer részt kellett venniük ilyen rendezvényen, a következő félév kezdete előtt pedig ez volt az utolsó lehetőség, Escrivá úgy döntött, hogy nem hagyja ki az alkalmat. Egy tetőtéri szobát utaltak ki számára, ahova minden reggel visszavonult a mise után, hogy idejét naplóinak szentelje.

1928. október 2-án, kedden, a Szent Védőangyalok napján szobájában ült, és a jerikói vak koldus, Bartimeus szavain elmélkedett, aki - amikor Jézus megkérdezte, hogy mit cselekedjen vele -azt felelte: „Mester, hogy lássak!”[7] Ekkor „Isten úgy látta jónak, hogy megvilágosítsa: Escrivá olyannak látta az Opus Deit, amilyennek az Úr akarta, és amilyenné az évszázadok során válnia kell.”[8] Legalábbis ez az a változat, amelyet a José Maria Escrivá boldoggá avatásáért felelős bizottság több mint 50 évvel később a világ nyilvánossága elé tárt. Életében Escrivá nem szívesen beszélt ama bizonyos októberi nap eseményeiről. „Kérem, ne kérdezzenek engem a szervezet kezdeteiről... Ezek a legszorosabb kapcsolatban vannak lelki kibontakozásommal, és belső életemhez tartoznak” - közölte a 60-as évek végén egy interjú kapcsán.[9]

Escrivá számára, aki akkor papsága harmadik évét töltötte, ez a látomás - amely csak egyike volt azoknak az „alapkővető” vízióknak, amelyeket az elkövetkezendő három évben kapott - a kegyelem legmagasztosabb pillanatává vált. Az üzenet egyszerű volt: „Szenteld meg a munkádat, szenteld meg saját magad e munka során, és szentelj meg másokat is a munkájukban.”

A teremtéstörténet magyarázatából - különös tekintettel a második fejezet 15. versszakára, amelyben arról van szó, hogy Isten az embert azért helyezte az Édenbe, hogy a kertet „művelje és őrizze” - azt a következtetést vonta le, hogy Isten az embert a munkára teremtette. Ez azért tűnt számára logikusnak, mert a munkára, vagyis a kert művelésére vonatkozó utasítás még a bűnbeesés előtt megtörtént. Ezért számára a munka az emberi létezés középpontjában állt, Isten tervének a része volt. A Genezis 2,15-ről szóló tanítása egyszerű szavakkal megfogalmazott, könnyen érthető érvelést tartalmazott. Mindenki számára érthető volt, és mindenki könnyen tudott azonosulni vele. Ha az ifjú pap e világból elköltözve csupán ezt az egy tanítást hagyta volna maga után, akkor is

maradandó értékkel szaporította volna a katolikus gondolkodást. De Escrivá ennél többet tett. Az évek során ezt az alapvető kijelentést dogmák különböző rétegeivel vonta be, amelyekből bizonyos ‘költési idő’ elteltével lenyűgöző egyházhatalmi eszköz bújt elő, amely az egyház részéről ezen tanítás végleges elismerését kellett hogy kiváltsa.

Escrivának a Genezis 2,15-re vonatkozó tanítása az Aqui-nói Tamás által a XIII. században lefektetett teológiai alapok fontos korrekcióját jelentette. Aquinói Tamás úgy hitte, hogy a munka minden formája a bűneset következménye, és a megszentelődés felé vezető úton akadályként áll az ember előtt. Mivel azonban szükség van a munkára azt el kell tűrni, mindaddig amíg az árukat és a szolgáltatásokat igazságos áron kínálják. Ezt az alapvetést a tridenti zsinat (1545-63) igazolta, majd 1879-ben XIII. Leó pápa hivatalos katolikus doktrínává nyilvánította. Escrivá kijelentése értelmében azonban Aquinói Tamás tévedett. Mégpedig annyiban, amennyiben Jézus ács volt, Péter halász, Pál pedig sátorkészítő.

Escrivá azzal a megállapítással, hogy a munkának egy keresztény életében előtérben kell állnia, és hogy szakmai teljesítményével egy laikus is eljuthat a hitbéli tökéletességre, nemcsak egy obskúrus mítoszt igyekezett megdönteni, hanem az egyház alapjait is aláásta, hogy annak teológiai tanrendszerét kiegyenesítse és új alapokra helyezze. Escrivá úgy vélte, hogy a tamási filozófiának e tévedése akadályozza az egyházat abban, hogy a modern ipari társadalom szellemi szükségleteit figyelembe vegye.[10]

Azon az októberi reggelen az isteni magvető olyan magot ültetett el, amely 40 évvel később az egyházi tanítás megváltozását eredményezte. Sokáig tartott, mire a mag kikelt. Hónapokkal később kezdett csak el növekedni, és több mint tíz évig tartott, míg az első virágok előbújtak. Eközben Escrivá kitartóan tagadta, hogy az Opus Dei az ő teremtménye lenne. Mindig azt erősítette, hogy ő csak a kertész. Ez azért fontos különbségtétel. Ha ezt elismerik, az Opus Dei egyfajta isteni jóváhagyást fog kapni, amelynek következtében a szervezet tagjainak szemében jogosult arra, hogy az emberi törvények fölé helyezze magát. A tagfelvétel feltétele azóta is az, hogy a jelöltnek feltétel nélkül el kell fogadnia az Opus Dei isteni eredetét és azt, hogy Escrivá kizárólag Isten akaratát teljesíti. Aki ezt a nézetet nem fogadja el, zárt ajtókra talál.

Escrivá azon a bizonyos reggelen szinte mindennek isteni jelentőséget tulajdonított. Ha „Isten munkája” a Szent Védőangyalok ünnepén született meg,

úgy ezeknek a szervezet fejlődésében is különleges szerepet kell betölteniük. Hatalmas szövetségesnek tekintette őket, és védelmüket kereste. Abban a pillanatban, ahogy a kijelentést megértette, megszólaltak az Angyalos Miasszonyunk-templom harangjai. Számára ez is Isten ujját jelentette, amely a szervezet Máriához való kötődését is tovább erősítette.

„Ettől a pillanattól kezdve nem volt többé nyugtom, és vonakodva ugyan, de elkezdtem dolgozni. Bensőmben ugyanis védekeztem az ellen, hogy én legyek valaminek az alapítója... Akkoriban 26 éves voltam, Isten kegyelme kísért, jókedvű voltam, és semmi több. Miközben mi emberek fogunk egy tollat, és azzal írunk, addig az Úr egy asztallábat használ arra, hogy meglássuk, valójában Ő az, aki ír: ez a hihetetlen, ez a csodálatos” - magyarázta Escrivá.[11]

Lehet, hogy csodálatos, de minden bizonnyal megtévesztő is. Escrivá tartózkodott attól, hogy az isteni tervet teljes terjedelmében megfogalmazza. A világgal, ahogyan ezt későbbi nyilatkozatai is igazolják, nem közölte a teljes üzenetet. Azt csak beavatottak tudhatták meg aszerint, hogy mennyire mélyedtek el a munkában, így az Opus Dei kezdettől fogva különböző rétegekből állt, amelyekből a nyilvánosság csak a legkülsőt láthatta; a belső rétegek a hierarchia magasabb fokozatai számára voltak fenntartva.

Escrivá legfőbb törekvése az volt, hogy az egyház számára a társadalomban ismét központi szerepet biztosítson. A szervezetnek mind a mai napig az a legfontosabb törekvése - hogy „Jézust (vagyis az egyházat) a világon mindenütt valamennyi emberi tevékenység élére helyezze”.

Ez az ügy elkötelezett és fegyelmezett milíciát, különböző rangú és pozíciójú harcosokat kíván, akik munkájuk megszentelése által a munkahelyüket és más embereket is megszentelnek (vagyis megtérítenek). Escrivá alapvetően nem rejtette el a világ elől a szervezet legbelső rétegét - tulajdonképpen ilyen vagy olyan módon többször is szóba hozta azt -, de mindig a munka megszentelését hangsúlyozta. „Mi a hasznom abból, ha az egyik fiamról például azt mondják, hogy kereszténynek ugyan jó keresztény, de rossz cipész? Ha nem jó cipész, mi hasznom belőle? Akkor igazából nem is olyan jó fiú, mivel nem élt azokkal az eszközökkel, amelyek révén jobban tudta volna végezni a munkáját... Egy szakmája iránt nem lelkesedő emberrel nem tudok mint kezdeni.” - ismételgette rendszeresen Escrivá. Csak az tudja magát Istennek odaszánni és megszentelni, aki munkáját alaposan megtanulja, és figyelmesen elvégzi. A valódi szellemi magatartásnak előfeltétele az, hogy hétköznapi

munkánkat olyan jól végezzük el, amennyire csak lehet.

Létezik tehát a szervezet alapításának egy nyilvános verziója - a munka megszentelődésének elősegítése - és egy titokban tartott változata is, amelyből kiderül, hogy miért van szükség a társadalomba való mély beépüléshez egy katolikus milíciára, amelynek legfőbb célja az egyház érdekeinek védelmezése és az emberi tevékenységek irányítása. A nyilvánosság számára készült változatot a következőképpen lehet összefoglalni: Isten megmutatta Escrivának, hogy mit is akar: egy olyan kezdeményezést, amely az egyszerű hívőket arra bátorítja, hogy ki-ki egyéni módon, végzettsége szerint, egy személyes apostoli küldetés keretében olyan területeken tevékenykedjen, amelyekhez a papok általában nem tudnak hozzáférni. Ez eddig mind szép és jó. De ez még nem minden. A szervezetnek nem volt neve - legalábbis kezdetben nem -, és szervezeti felépítést sem adott neki Isten meghatalmazottja. Minden különösebb terv nélkül fejlődött attól az isteni kijelentéstől eltekintve, amely bevéső dött az alapító gondolataiba. Napokig, majd hetekig nem beszélt erről senkinek.

Az a bizonyos kedd egyben a következő egyetemi félév első napja is volt. Talán annak megerősítése miatt volt ez így, hogy a szervezetre az egyetemeken is komoly szellemi feladatok vártak? Ezenkívül körülbelül ugyanabban az időben tért vissza a fővárosba baszkföldi utazásáról Primo de Rivera tábornok, amikor az Angyalos Miasszonyunkról elnevezett templom harangjai megszólaltak. Alighogy az északi pályaudvarra begördült az Irunból érkezett gyorsvonat, a tábornok máris sietett egy kabinetülésre. Ez talán azt jelentette, hogy a szervezetnek politikai feladatai is lesznek? Escrivá meg volt róla győződve, hogy azon a bizonyos októberi dél-előttön mindennek különleges jelentősége volt.

A gyóntatója, Sánchez atya volt az első, akit a kijelentéseibe beavatott. Ő arra bátorította Escrivát, hogy ragaszkodjon a látomásához. Escrivá beszélt még a dologról néhány egyházmegyén belüli és kívüli pappal is. Egyre jobban bizakodott, és elkezdte felkeresni barátait és leendő követőit, továbbá leveleket írt, hogy a missziója számára másokat is megnyerjen. Kezdetben nem sok sikerrel. Nem volt infrastruktúra, és nem volt olyan tradíció sem, amire támaszkodhatott volna. Kápláni, magántanári és doktoran-duszi kötelezettségeinek is eleget kellett tennie. Végül utóbbi két tisztségét feladta, hogy jobban oda tudja szánni az életét Isten munkájának.

Escrivá következő „alap-vető” látomását 1930-ban, Szent Bálint napján kapta. A

Damas Apostólicas egyik alapítója arra kérte Escrivát, hogy 80 éves édesanyjáért, de Onteiro Marquesáért celebráljon misét a család házikápolnájában. Escrivá beszámolt arról, hogy miközben az ostyát osztotta, Isten azt az utasítást adta neki, hogy név nélküli szervezetében alakítson ki egy női részleget is.

Néhány héttel később Escrivá újabb önismereti vizsgálatnak vetette alá magát Sánchez atyánál. Az esettel kapcsolatban két különböző leírás is létezik. Az Opus Dei által is átvett elbeszélés szerint a jezsuita lelkesen megkérdezte: „Nos, hogy is áll hát Isten munkája?" Escrivá még mindig nevet keresett kezdeményezése számára. Az a név, amit Sánchez atya ártatlan kérdése nyilvánvalóvá tett, a sors kezének tűnt. Úgy illett rá, mintha ráöntötték volna: egy Isten által támogatott munka - Opus Dei.[n] Végre minden összeállt. A másik leírás szerint Escrivá az isteni akarat által létrehozott szervezet gondolatát egy másik paptól, Pedro Poveda Castroverdétől lopta, aki 1912-ben egy hasonló egyesületet alapított laikusok számára. Poveda atya tereziánusai elsősorban tanárok lelki és lelkigondozói képzésében voltak érdekeltek. Vallási egyesületként 1917-ben püspöki jóváhagyást kapott, és 1924-ben, négy évvel az Opus Dei születése előtt Róma is elismerte.

Poveda atya majdnem 30 évvel volt idősebb Escrivánál, és Madridban magas pozíciót töltött be királyi káplánként. Úgy tűnt, megérti a fiatal pap problémáit és ambícióit, és ahol csak tudott, segíteni próbált. Poveda az általa vezetett intézményt Obrának, vagyis „Munkának” nevezte, és Escrivá egyszerűen átvette ennek latin elnevezését. Amikor Sánchez atya véleményét megkérdezte, a jezsuita névváltoztatást javasolt. Escrivá ehelyett megtartotta a nevet, és inkább másik gyóntatót választott.

Hét héttel a második „alap-vető” kijelentés után Escrivá megfogalmazta maroknyi követője számára első pásztori levelét. A szervezet időközben két éves lett. Volt egy neve, de ennél alig több Escrivának egyetlen „főállású” tanítványa volt: Jósé Maria Somoa-no Verdasco atya, aki körülbelül vele egykorú volt.

Somoano Asztúriából származott. Miután ifjú papként a fővárosba jött, egy fiatal bűnözők és árvák számára létesített otthon káplánja lett, ahol Escrivá katekizmust tanított. „Mindig csöpögő orral jöttek. Először meg kellett törölni az orrukat, mielőtt szegény lelkeiknek harangozhattunk egy kicsit.” - számolt be Escrivá évekkel később nyilvános előadókörútjainak egyikén. Somoano atya az Opus Dei kezdeti fejlődésében szintén fontos szerepet játszott, és a terveket

alighanem valamivel gyorsabban igyekezett előrevinni, mint ahogyan az Escrivának megfelelt volna.

Escrivá első tanító célzatú írása 1930. március 24-én kelt. Teljesen a pápai bullák stílusában fogalmazta, és később Singuli Diesnek nevezték el. A szervezet alapvető programját olyan fogalmakkal ragadta meg, amelyeket „az apostolok beszédéhez hasonlóan világosnak és áttekinthetőnek”[13] tartottak. A Singuli Dies egy keresztény harcosokból álló testület megalakítását javasolta, amelynek olyan személyekből kell állnia, akik pontosan úgy öltözködnek és viselkednek, mint bárki más, de azoktól mégis különbözőek. „A kapott természetfölötti feladat nem jogosíthat fel bennünket arra, hogy magunkat másoktól megkülönböztessük vagy elválasszuk, hanem inkább arra sarkall, hogy mindenkivel egyek legyünk, mert országunk többi polgárához hasonlóak vagyunk. Ismétlem, hasonlóak vagyunk a többiekhez, mégsem olyanok vagyunk mint ők, közösek a hétköznapi, munkahelyi, hivatali gondjaink és kötelességeink, ugyanabban a miliőben élünk, ugyanúgy öltözködünk és dolgozunk. Teljesen hétköznapi férfiak és nők vagyunk...”[14]

A levél 22 szakaszból állt. Az Opus Dei egyik egyházjogásza szerint ebből alakultak ki a szervezet első szabályzatai.[15] A szövegből kiderül, hogy az Opus Dei nemzeti missziót tervezett, továbbá az is, hogy alapítójuk 1930-ban még nem gondolt egy egész világot átfogó apostoli küldetésre. 37 évvel később Escrivá mégis így fogalmazott: „A szervezet az első pillanattól kezdve világméretű volt... Nem azért alakult, hogy a 20-as évek Európájának problémáit megoldja, hanem azért, hogy bármely országból, bármely fajból, nyelvből vagy rétegből, bármilyen családi körülmények között élő (nős, nőtlen, özvegy vagy pap) férfinak és nőnek elmondják, hogy szerethetik és szolgálhatják Istent anélkül is, hogy fel kellene adniuk munkájukat, családi életüket és társadalmi kapcsolataikat.”[16]

Az Opus Dei néhány volt munkatársa gyanakodva szemléli a Singuli Diest, véleményük szerint ezzel az Opus Dei történetének kezdetét próbálták meg átírni. Érdekes módon az Opus Dei nem akarta a teljes szöveget a rendelkezésemre bocsátani. Az indoklás: „Több más levéllel együtt jelenleg ez is éppen tanulmányozás alatt áll, mivel szeretnék a jövőben kommentárokkal ellátva nyilvánosságra hozni...”

Az alapító akkoriban azon fáradozott, hogy követőket szerezzen. 1930 nyarán levelet írt Isidoro Zorzanónak, akit már évek óta nem látott. 1930. augusztus 24-

én Escrivá a hazafelé vezető útja során más útvonalat választott, amelyen véletlenül találkozott Isidoro Zorzanóval.

„Éppen meg akartalak látogatni - számolt be Isidoro és mert nem találtalak, mielőtt az éjszakai vonattal szüléimhez indultam volna, egy vendéglőbe akartam beülni.” Gyorsan hozzátette, lelki tanácsot keres. Mivel azonban Escrivá irodájától csupán néhány lépésnyire találkoztak, az eseménynek látszólag nem volt semmilyen különleges jelentősége.

„Mi az, ami nyomaszt téged?” - kérdezte Jósé Maria, miután leültek. Isidoro elmondta barátjának, hogy azt hiszi, Isten aktívabb munkát vár tőle, és nem tudja, mit tegyen. Mérnöki munkája örömöt okoz neki, és nem akarja azt feladni. Escrivá természetesen tudott egy megoldást.

„Isten azért hívott el minket az ő munkájába, hogy megszentelődjünk” - fejtette ki Isidorónak „de nem lehetünk szentek, ha a megfeszített Krisztussal nem egyesülünk: kereszt nélkül, önmagunknak való meghalás (önsanyargatás) nélkül nincs szentség.”

Zorzanónak sietnie kellett a vonathoz. Mielőtt azonban elindult volna, felvételét kérte az Opus Deibe. Jósé Maria az Oblatiót, az átmeneti felvétel rituáléját improvizálta: Isidorónak meg kellett fogadnia Isten előtt, hogy életét az apostoli küldetésnek szenteli, és a szegénységre, a szüzességre és az engedelmességre vonatkozó egyházi parancsolatokat hűségesen követi.[17]

Ezzel Isidoro Zorzano lett az Opus Dei első laikus tagja. Ettől fogva fiatalkori barátját „atyának” szólította.

6. Dios y audacia

Atyátoknak se hívjatok senkit e földön, mert egy a ti atyátok, aki a mennyben van.

Máté 23,9

1930 januárjában, a gazdasági világválság kellős közepén, amikor a munkanélküliség rekordokat döntött, az országot pedig diák- és munkásmegmozdulások hullámai rázták meg, Primo de Rivera y Orbanea Spanyolországot kormányozhatatlan-nak nyilvánította, és emigrációba vonult. Hat héttel később egy párizsi szállodában halt meg egyedül és magára hagyatottan.

A király, tudomást sem véve az egyre jobban terjedő zavargásokról, elérkezettnek látta a pillanatot, hogy népszerűségét országos helyhatósági választások útján erősítse meg, de a monar-chista jelöltek megsemmisítő választási vereséget szenvedtek. A köztársaságiak toronymagasan nyertek. A következő napon a sokk miatt a nemzet még képtelen volt az új helyzetre reagálni. Kedden viszont hatalmas tömegek gyűltek össze az utcán. Délután egy kormányülésen közölték a királlyal, hogy ha nem hagyja el a fővárost még az este előtt, talán „túl késő lehet”.[1] Még azon az éjszakán kikiáltották a második köztársaságot. Másnap reggel, 1931. április 15-én a nép megtudta, hogy Niceto Alcalá Zamora, a király egykori hadügyminisztere ideiglenes kormányt alakított.

A jobboldalt nemigen nyugtatta meg az a tény, hogy Alcalá Zamora konzervatív nagybirtokos volt. Külügyminiszterré Alejandro Lerroux-t, a Radikális Republikánus Párt vezetőjét nevezte ki, aki neveltetése folytán gyűlölt mindent, aminek a valláshoz bármi köze volt. A hasonlóan antiklerikális Manuel Azanát, a Republikánus Akció tagját hadügyminiszterré nevezték ki. Ők hárman voltak a két hónappal később megválasztott alkotmányozó nemzetgyűlés meghatározó személyiségei.

Az ország prímása, Pedro Segura y Sáenz toledói érsek nem késlekedett, hogy a madridi események és az 1789-es francia forradalom között - amely nemcsak a monarchiát temette el, de az egyházat is kisajátította - párhuzamot vonjon. Egy militáns antire-publikánus pásztori levelet fogalmazott meg, amely egész Spanyolországban felháborodást váltott ki. Ezután az esemény után az országon

borús, elkeseredett hangulat vett erőt. 1931 májusában néhány jobboldali katonatiszt és monarchista olyan egyesületet alapított, amelynek célja a király visszahozatala volt. Röviddel ezután mindenki arról beszélt, hogy összeesküvők egy csoportja szervezkedik, és nagy tömeg gyűlt össze az épület előtt. Rövidesen zavargásokra is sor került, a csőcselék parkoló járműveket gyújtott fel, és kifosztotta a közeli, ABC nevű jobboldali újság hivatali helyiségeit.

Másnap elszórtan tömegjelenetekre került sor. Madrid központjában felgyújtották az egyik jezsuita otthont. Ezután az egész városban templomokat és kolostorokat gyújtottak fel. Rövid időre annak veszélye is fennállt, hogy a közeledő tömeg az intézetet is megrohamozza. José Maria berohant a kápolnába, és hihetetlen mennyiségű szentelt ostyát nyelt le, hogy megmentse azokat a megszentségtelenítéstől. Mivel nem tudta az összesét lenyelni, a maradékot egy újságba csavarta és taxival egy barátja lakására vitte, aki a Cuatro Caminos tér közelében lévő katonai támaszponton lakott. A csőcselék megkímélte az intézetet, és Escrivá néhány nappal később zavartan ismét előkerült. Röviddel azután letette káplá-ni hivatalát.[2]

Escrivá attól félt, hogy vissza kell térnie Zaragozába. Felvette a kapcsolatot Poveda atyával, aki felajánlotta neki a tiszteletbeli udvari káplán tisztségét. Escrivá elhárította Poveda ajánlatát, mert tudta, hogy az inkardináció nem számít valami nagy tisztességnek.[3] Az inkardináció ugyanis egy köldökzsinórhoz hasonló kapcsolatot jelent, amely a papot egy olyan vezetőhöz - szuperi-orhoz - köti, aki az ő egyházi előmeneteléért és felemelkedéséért felelős. Poveda atya tovább kereste a megoldást, míg végül azt javasolta püspökének, a királyi ordináriusnak, hogy nevezze ki Escrivát a Santa Isabel-apátság káplánjának. Az általános közkórház mellett lévő apátsághoz az augusztiánus nővérek kolostora, egy templom és egy női kollégium tartozott. A Patronato de Santa Isabel királyi javadalom volt, így a királyi ordinárius fennhatósága alá tartozott, és független volt a madridi egyházmegyétől.

A Santa Isabel papja és káplánja egy korábbi, a királyi vikariátust feloszlató kormányrendelet következtében visszalépett hivatalából. Ezt a rendeletet később visszavonták, és Poveda gondoskodott arról, hogy Escrivát nevezzék ki új káplánnak. Az inkardináció problémája is megoldódott, mégpedig olyan módon, hogy a kinevezést 1931 szeptemberében a pátriárka is megerősítette. A zaragozai ordináriusnak ezután nem maradt más választása, mint beleegyezni az áthelyezésbe.

Még mielőtt kinevezését megerősítették volna, Escrivá a Santa Isabel-templomot és annak gyóntatószékeit kezdte arra használni, hogy követői növekvő körének lelki tanácsokat adjon. Egyetlen más irányú lelkészi tevékenysége akkoriban abban állt, hogy hétvégenként kisszámú követőjével a város kórházaiban felkereste a súlyos betegeket. Primo de Rivera Spanyolországot az akkori Európa egyik legjobb úthálózatával ajándékozta meg. A közegészség-ügyet viszont változatlanul hagyta. Tulajdonképpen a túlzsúfolt, létszámhiányos, baktériumokkal és halálos bacilusokkal fertőzött madridi kórházakat lehet az Opus Dei bölcsőjének tekinteni.

Abban az időben állítólag Jósé Maria Somoano atya, Escrivá egyik legszorosabb munkatársa volt az első személy, aki a szervezet szellemiségét mélységében felismerte. A másik tanítvány egy ifjú mérnök, de Onteiro márkinő unokaöccse, Luis Gordon volt, aki Escrivát a kórházakban tett heti kőrútjain kísérte. Isidoro Zorzano után, aki továbbra is Malagában, az andalúziai vasutaknál dolgozott, ő lett az Opus Dei második laikus tagja. Évekkel később Escrivá a következőt mesélte Gordonról: „Egyszer egy tébécés beteg éjjeliedényét kellett kivinnie. Undorító volt. Azt mondtam neki, hogy ez a helyes hozzáállás, menj, és tisztítsd ki! Ezután megsajnáltam egy kicsit, mert láttam, hogy forog a gyomra. Utána mentem, és láttam, amint arcán a mennyei öröm kifejezésével puszta kézzel tisztítja az éjjeliedényt.” Escrivá ennek az ügynek kapcsán egyik híres maximájában később így írt: „Ugye Uram, te örültél a nagy és gyermeki lelkületű férfi ‘leleményességének’, aki - megtapasztalva, milyen nehéz az engedelmesség valamely terhes és undorító ügyben - halk szóval így szólt hozzád: Jézus add meg, hogy barátságos arcot vágjak ehhez!”[4]

Somoano viszont rendelkezett azzal a képességgel, hogy éreztesse a betegekkel, akkor is szükség van rájuk, ha már haldok-lanak. 1931 végén a „Hospital dél Reyben" Maria Ignacia Garcia Escobarnak, egy gyógyíthatatlan ifjú hölgynek azt bizonygatta, hogy szüksége van a segítségére. A hölgy béltuberkulózisban szenvedett, és állandó fájdalmak gyötörték. Somoano ezt mondta neki. „Egy bizonyos ügyért sokat kell imádkoznunk, amely mindenki üdvösségét szolgálja. Nemcsak néhány napig, mert ez az egész világ számára nagy kincs, és ezért imákra és áldozatokra van szükség ma, holnap és mindig.”[5] Később közölte vele, hogy az Opus Deiről van szó. 1932 áprilisában a hölgy felvételét kérte a szervezetbe. Maria Ignacia még öt hónapig élt, ő volt az első női tag. Somoano elhalmozta kedvességgel. A hölgy azt írta naplójába, hogy az Opus Dei „a szeretet új korszakát” alapította meg.[6]

Somoano betegek közötti népszerűsége még Escrivá karizmáját is elhalványította. Somoano szerette volna az Opus Deit minél több ember előtt népszerűsíteni. Függetlenül attól, hogy azok éppen szükségben lévők, bűnözők, vagy halálos betegek voltak. Határtalan energiája azzal a veszéllyel fenyegetett, hogy Isten találmányával olyan úton robog tovább, amely nem fog megegyezni Escrivá „alap-vető" vízióival. Escrivának a szervezet apostoli tevékenységéről más elképzelése volt, ő az ún. szent „lefelé szivárgásból" indult ki, és későbbi írásaiból kivehetően Somoano próbálkozásait olyan kísérletnek tekintette, amely az Opus Deit eltávolítja eredeti elképzeléseitől. „Ahogy Jézus is az Atyától vette a tanításait, úgy az én elképzelésem sem az enyém, hanem Istentől származik, és ezért egyetlen szót vagy pontot sem lehet azon megváltoztatni" - írta Escrivá majdnem negyven évvel később a Crónicában.[7] Féltékeny volt Somoanóra? Soha nem fogjuk megtudni. Azt tudjuk csak, hogy néhány évvel később Escrivá megjegyezte egyik első követőjének: kezdetben (Somoano) engedelmességet fogadott, de

nem sokkal azután engedetlenné vált..."[8]

1932. július 13-án Somoano hirtelen megbetegedett. Négy nappal később borzalmas fájdalmak között meghalt. Escrivá órákat imádkozott betegágyánál, bár halála pillanatában nem volt jelen. Az ifjú papot állítólag antiklerikális elemek mérgezték meg az egyik kórházban, de boncolásról nem tudunk, és vádat sem emeltek az ügyben.

Maria Ignacia Garcia 1932 szeptemberében halt meg, és két hónappal később Luis Gordon is megbetegedett és meghalt. Escrivá így beszélt erről: „Már két szentünk van: egy pap és egy laikus."[9] Ez a megjegyzés valószínűsíti, hogy az alapító Maria Ignaciát soha nem tekintette rendes tagnak. Luis Gordon esetében sem úgy tűnik, mintha bárki is feltette volna azt a kérdést: vajon idő előtti halála nincs-e összefüggésben azzal, hogy miközben őt, egy építészmérnököt arra bátorítottak, hogy vasárnapjait a madridi kórházakban fertőző betegek ápolásával töltse, egyáltalán nem világosították föl arról, hogyan tud a fertőzések ellen védekezni. Escrivá mindenesetre nem sokkal ezután beszüntette kórházi lelkigondozói szolgálatát.

Mivel ezután csak Santa Isabel-beli kápláni feladatai maradtak meg, Escrivá több időt szánhatott követők keresésére. Bázisként családja Calle Martínez Campos 4. szám alatti lakása szolgált. A keskeny, négyemeletes házban lévő lakás viszonylag közel volt az egyetem legfontosabb fakultásaihoz, és elég nagy

volt ahhoz, hogy 10 vagy 12 személyt vendégül lássanak egy tertuliára. Dona Dolores és Carmen a konyhában segédkeztek. A kis Santiago - úgy mondják - csodálkozott a diákok étvágyán. Escrivá fontosnak tartotta, hogy követői kifejlesszék a családi összetartozás érzését. Isidoro Zorzano, az alapító első apostola azt remélte, áthelyezik Madridba, hogy új tagok megnyerésében is támogatni tudja lelki atyját.

Egy orvostanhallgató, Juan Jimenez Vargas, aki a Calle Martinez Campos egyik tertuliájának a vendége volt, 1933 januárjában a felvételét kérte, s így ő lett a második apostol. José Maria González Barredo néhány héttel később lépett be harmadik tanítványként. Nagy nyereség volt a szervezet számára, mert Zorzanóhoz hasonlóan saját jövedelemmel rendelkezett, amelyből bőségesen adakozott a szervezet pénztára számára. Ricardo Fernandez Vallespin építészmérnök-hallgató 1933 júniusában nyert felvételt negyedik apostolként.

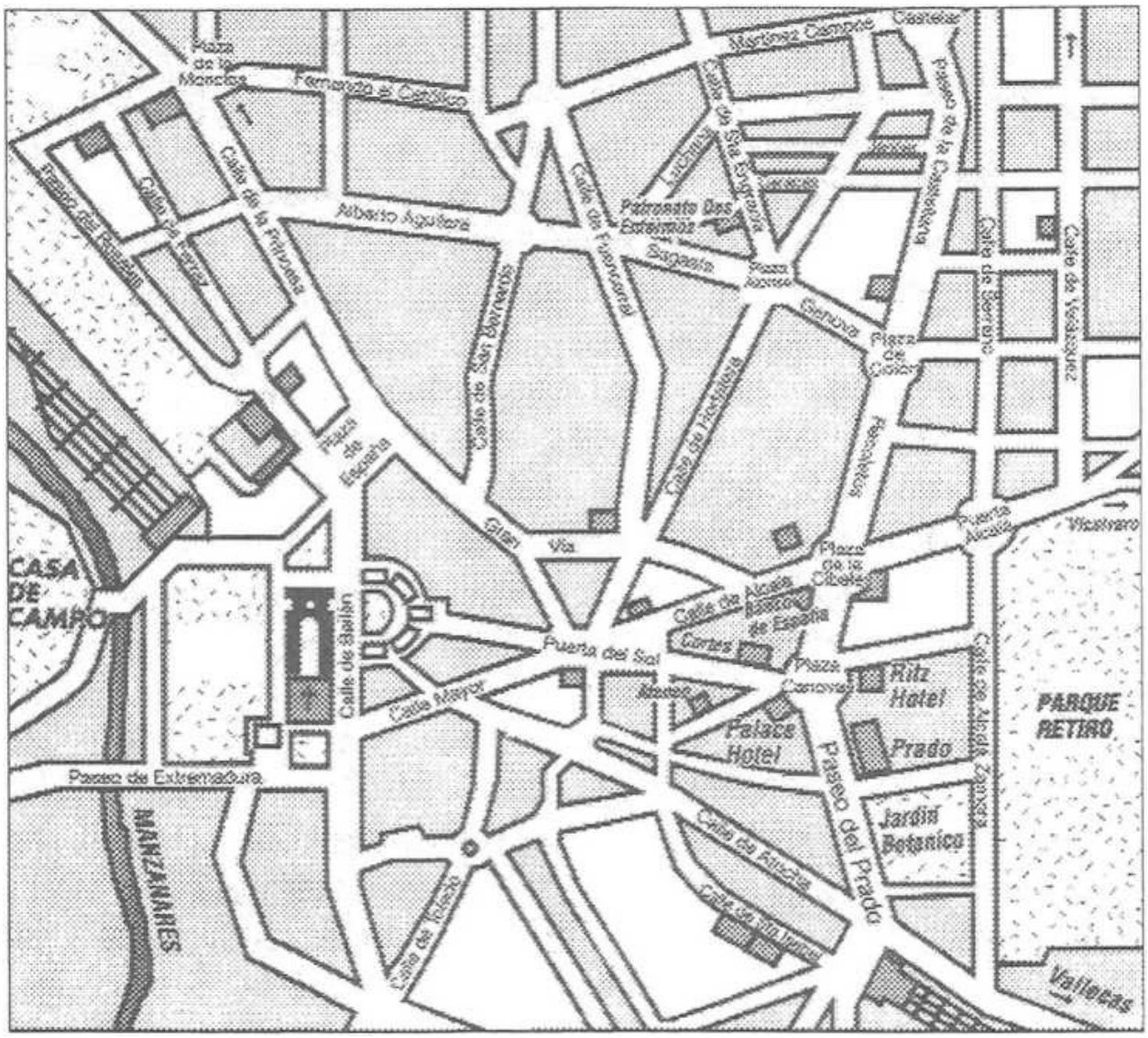
Nem sokkal az első sikerek után Escrivánnak az a véleménye alakult ki, hogy a lakás, noha kényelmes és tiszta, nem elég tekintélyes megjelenésű ahhoz, hogy követőiben olyan érzést keltsen, mintha egy család kiválasztott és szorosan egymáshoz kötődő tagjai lennének. Az épület meglehetősen kopottas volt, a földszintet pedig egy üzletnek és egy munkáskocsmának adták bérbe, ami Escrivá véleménye szerint inkább ártott a környék általános színvonalának. „Méltóbb" hajlékba akart költözni, amely a tagok megnyerése céljából előnyösebbnek tűnt. Fokozatosan épültek ki azok a struktúrák, amelyek az Opus Deit erősen szektaszerű szervezetté változtatták. A novíciusoknak egy beavatási szertartáson kellett részt venniük. Az egyik alapító tag szerint az Opus Dei már ebben a kezdeti időszakban kifejezetten keresztes szellemmel rendelkezett, amely a szervezetet sokak számára még titokzatosabbá és vonzóbbá tette. Az Opus Dei három apostoli hivatallal rendelkezett, amelyek mindegyikét egy-egy arkangyal védelme alá helyezték. A „Szent Rafael" védelme alatt álló hivatal az új tagok megnyerésére felügyelt. Hamarosan ez lett az Opus Dei központi szervezete. Kezdetben kifejezetten egyetemi és főiskolai tanulókat céloztak meg, olyanokat, akik szakmai pályafutásuk elején álltak. Ebben az időszakban az Opus Deinek kizárólag nőtlen, cölibátusra alkalmas tagjai voltak, akiket numeráriusoknak neveztek. Felvételük utáni oktatásukat, majd továbbképzésüket a Mihály arkangyalról, Isten választott népének védangyaláról elnevezett hivatal folytatta.

A „Szent Gábrielről", Isten küldöttéről elnevezett hivatal később alakult meg. Ennek a részlegnek a házasságban élő tagok és munkatársak (cooperadores),

vagyis a szervezet jövőbeli fundamentumai lelki üdvéről kellett gondoskodnia. A 30-as években a tagság feltétele még a cölibátus volt. A szupernumeráriusok - a nem cölibátusban élő tagok - csak a polgárháború utáni időszakban kaptak kinevezést, a női részleg kialakulásával párhuzamosan.

1933 decemberében Escrivá elérkezettnek látta az időt, hogy megalapítsa az Opus Dei első korporativ szervezetét. Megkérte Zorzanót, hogy a Calle Luchana 33-as számú házának első emeletén béreljen ki egy lakást. A lakásban egy magánintézetet rendeztek be, amely egyetemistáknak kínált külön tanfolyamokat, és a DYA Akadémia nevet viselte. A három betű állítólag a Derecho y Arquitectura, ‘Jog és építészet’ nevet jelentette. Bizalmas beszélgetések során néhány tagjelöltként is szóba kerülő diák megtudta, hogy a DYA mozaikszó a valóságban a Dios y Audacia, „Isten és bátorság” szavakat jelentette.

A DYA Akadémia vezetője a negyedik apostol, Ricardo Fernández lett. A Calle Luchanán lévő lakás egy látogatószobából, két kis osztályteremből, egy tanulószobából, egy kis lakószobából és az alapító irodájából állt, amelyben egy meztelen fakereszt függött. Escrivá a gyónásokat a konyhában tartotta, amely ezenkívül

José María González vegyi laboratóriumaként is működött. A bútorokat egyrészt Doña Dolorestől kapták, másrészt a Rastrón, a madridi bolhapiacon szerezték be.

Az új alkotmány hatálybalépését követő választásokon, 1933 novemberében az Asaña-féle Republikánus Akció érzékeny vereséget szenvedett. A hatalmat egy jobboldali koalíció szerezte meg José María Gil Robles vezetésével, aki Angel Herrera utódja volt a Propagandistas élén. Herrera az ACNP-nél betöltött tisztségéről lemondott, és átvette az Acción Católica elnökségét, de továbbra is nagy befolyást gyakorolt az ACNP-nél lévő utódjára. Gil Robles kezdetben az El Debate vezércikkírójaként formálta az újság és az ACNP arculatát. A leggazdagabb spanyol grand leányát vette feleségül. Az ifjú házasok Németországba utaztak nászúira, ahol részt vettek Hitler első nürnbergi

pártkonferenciáján. Robles a nácik propagandatechnikáiról begyűjtött információkkal tért haza Spanyolországba. Szervezői tehetségét azzal bizonyította, hogy létrehozta a jobboldali és a katolikus pártok országos egyesületét, a CEDA-t (Confederación Española de Derechas Autónomas). Helyettesévé José Calvo Sotelót, Primo de Rivera egykori pénzügyminiszterét nevezte ki. Robles azt állította, hogy a CEDA több mint hétszázezer tagot számlál, és ezzel Spanyolország legnagyobb politikai csoportosulása.

Gil Robles koalícióra lépett a republikánus párti, istentelen Lerroux-val, elsősorban azzal a céllal, hogy az egyházellenes törvényeket felszámolják. Eleinte nem vállalt kormányzati pozíciót, hanem megelégedett azzal, hogy az egyház - amíg Lerroux betartja a megállapodásban reá eső részt - „a Spanyol Köztársaságban tisztességesen működhet, valamint jogaiban és isteni küldetésének végrehajtásában nem akadályozzák”.[10] Ez persze Escrivát is érintette, hiszen az Azaña kormány 1933 áprilisában a királyi ordináriusra vonatkozó törvényeket felfüggesztette, aminek következtében a Santa Isabel nemrég kinevezett káplánja főhatóság nélkül maradt. Ez az egyházi mulasztás 8 éven keresztül fennmaradt. E szokatlan helyzet Escrivá számára a lehető legnagyobb mozgásteret biztosította, hogy minél jobban az Opus Dei fejlődésére koncentráljon. A körülmények azt is lehetővé tették számára, hogy megkeresse a Lerroux-kormányt, hogy az új egyházjogi törvény értelmében nevezzék ki a Santa Isabel papjának betöltetlen pozíciójára. Kinevezését a köztársasági elnöknek is meg kellett erősítenie, amely 1934 decemberében megtörtént. Erre az időre családját már rég átköltöztette a lelkészlakba.

Néhány hónappal a DYA Akadémia megnyitása után Escrivá úgy határozott, hogy oktatási intézményét diákotthonná alakítja, hogy az új tagok megnyeréséhez kedvezőbb atmoszférát tudjon teremteni. A Calle Ferraz 50. szám alatti házban találtak három nagyobb lakást, amelyekben 20 diák számára rendeztek be szállást. Escrivának ebben a házban irodája is volt (ezt később az „atya szobájának” nevezték), amelyhez fürdőszoba is tartozott. Az „önfegyelmező korbácsolások” következtében, amelyekkel Escrivá önmagát sanyargatta, az iroda falai gyakran véresek voltak. 1935 márciusában engedélyt kért a madridi egyházmegyétől, hogy a házban egy kápolnát is berendezhessen. Az engedélyt megkapta.

Nem sokkal az első mise után az új kápolnában egy Alvaro dél Portillo nevű építészmérnök-hallgató jelentkezett Escrivánál. Nagynénje, a Damas Apostólicas tagja mesélt neki arról, hogy az atya diákokkal dolgozik együtt. Portillo a

következő hónapokban többször találkozott Escrivával, de úgy tűnt, nem akar dönteni a belépés mellett. Escrivá ezért a DYA Otthon egyik újonnan belépett tagját, Francisco Ponst kérte meg, hogy barátkozzon össze Portilló-val, és segítsen abban, hogy megnyerjék a szervezetnek. Pons úgy jellemezte a tagokat Portillónak, hogy azok olyanok, mint „a palás-tos és kardos keresztes lovagok”."

1935 júliusában Portillo lett az ötödik apostol. A hatodik, José Maria Hernández de Garnica, aki szintén építészmérnök-hallgató volt, két héttel később került felvételre. Őt követték Pedro Casciaro és Francisco Botella, akik szintén építészetet tanultak. Évfolyamtársuk, Miguel Fisac volt a következő a sorban.

Jó ideig eltartott, míg a 21 éves Fisacot rábírták a „fütyülésre” - ami a csatlakozás mellett szóló döntés sajátos elnevezése volt. Részt kellett vennie a heti előadásokon, amelyeken az atya az evangéliumi szövegeket magyarázta, illetve bizonyos keresztény parancsolatok, így például a jó ügyért való áldozat, állandó imák ismételgetése, heti gyónás és lelkiismeret-vizsgálat fontosságát hangsúlyozta. Ahogy Fisac később megtudta, mindez kötelező volt az Opus Dei tagjai számára.

Az „Opus Dei” név egyetlen ilyen beszélgetésen sem hangzott el. Az újonnan toborzottakat személyesen és egyenként avatták be. Egy dolog azonban Fisac számára az elejétől fogva ellentmondásosnak tűnt: Escrivá mindig azt állította, nincs ok a titkolózásra, csak a diszkrécióra, hiszen legbelső gondolatait senki sem veri nagy dobra. Ám az atya - annak ürügyén, hogy szeretne a diákjairól még többet megtudni - mindenkivel, aki az érdeklődését felkeltette, egy nyomtatványt töltetett ki, amelyben a részletes életrajzi adatokon kívül még a kedvenc hobbik és sportágak leírásának is szerepelnie kellett. Amikor Fisacot felszólították a csatlakozásra, úgy érezte, lehengerelték. „Nem mertem nemet mondani, olyan gyengeség volt ez, amit még azon a napon bánni kezdtem” - írta sok évvel később egyik barátjának.[12]

Fenntartásai ellenére Fisac lett a kilencedik apostol. írásban kellett felvételét kérnie. Ezután Escrivá háromnapos lelkigyakorlatra küldte őt. A következő húsz év alatt nagyon pontosan megfigyelte az Opus Dei belső folyamatait. Visszaemlékezett arra, ahogy Escrivá egyszer Casciaro és Juan Jiménez Vargas jelenlétében azt a szándékát fejezte ki, hogy a tagokat bizonyos belső szertartás keretében vörös kereszttel díszített fehér palástba akarja öltöztetni, amely keresztek ágai nyílhegyekben végződnének.[13]

Fisacot 1936-ban egy filozófiahallgató, Rafael Calvo Serer, majd egy történészhallgató, Vicente Rodríguez Casado, végül egy nemzetközileg is ismert vegyész, Jósé Maria Albareda Herrera követte, aki a többi taggal ellentétben Escrivával egykorú volt.

Fisac beszámolt arról, hogy abban az időben, amikor belépett az Opus Dei-be, a vallásüldözés atmoszférája a hithű katolikusok között Madridban „valóságos lelkesedést" váltott ki, a hitüket pedig csak megerősítette. Még Angel Herrera is otthagyta az állását, és papnak állt. 1936 elejére választásokat írtak ki. Gil Robles, Calvo So-telo, valamint Jósé Antonio Primo de Rivera, az exdiktátor fia, egyben pedig a Falange-mozgalom alapítója szövetkeztek, és a baloldali népfronttal szemben megalapították a nemzeti frontot. Ez Spanyolországot teljesen kettéosztotta. A népfront a választásokon 34,5%-ot, a nemzeti front 33,2%-ot ért el. Gil Robles élesen bírálta a választási eredményt. Arról beszélt, hogy az „a törvény, a rend, a vallás, a tulajdon, a család és a nemzeti egység tisztelete elleni forradalom."[14]

A népfrontkormány vezetése alatt 1936 májusában a helyzet annyira kiéleződött, hogy Escrivá az idegkimerültség állapotába került, mert soha nem tudhatta, mikor kötnek belé az utcán. Néhány héttel azelőtt majdnem meglincseltek egy papot, mert azt hitték, hogy mérgezett cukrokat osztogatott a gyári munkások gyermekeinek. Egyre több templomot és vallásos intézményt fosztottak ki. Escrivá nem érezte magát biztonságban a Patronato de Santa Isabelben sem. Édesanyja, nővére és öccse számára a város túlsó szélén talált lakást. A DYA Akadémia helyiségei hamar túl szűknek bizonyultak. A Calle Ferrazon találtak egy üresen álló épületet. Mivel Teodoro nagybácsi nem sokkal azelőtt meghalt, Escrivá meggyőzte édesanyját, hogy adják el a család birtokát Fonzban, és annak árából vegyék meg a Calle Ferraz 16. szám alatti házat. Kedvező fekvése volt, közvetlenül a Montana kaszárnyával szemben épült. A ház Conde de Reál tulajdona volt, aki Franciaországba me-nekiüt. Doña Dolores nem tudott a fiának nemet mondani, így a tulajdonjog egy „Fomento de Estudios Superiores" nevű cég tulajdonába ment át, amelynek ügyvezetője Isidoro Zorzano volt.
Escrivá azonnal levelet fogalmazott a madridi egyházmegyének, és engedélyt kért, hogy a „félig nyilvános" DYA Kápolnát új címre helyezhesse át. A korábbiakhoz hasonlóan ezúttal sem említette az Opus Deit, a levélben csupán diákotthonról és akadémiáról esett szó. Hivatalosan az Opus Dei egyáltalán nem létezett, sem az egyházmegyénél, sem az állami hivataloknál nem jelentették be.

Amikor július elején még feszültebbé vált a helyzet, az aggódó Escrivá atya

közölte „gyermekeivel”, hogy a szervezet kiterjeszti missziós tevékenységét, és Párizsban is kirendeltséget alapít.[15] Ez a tagokat „nagyon meglepte”. Escrivá már készült az utazásra, de a politikai események a vártnál gyorsabban alakultak.[16]

1936. július 12-én José del Castillo hadnagyot, aki a republikánus Guardias de asalto tagja volt, falangisták agyonlőtték. Nem sokkal ezután jött a megtorlás. Megöltek egy prominens jobboldali személyiséget, és az ennek következtében kitört lázongás a nacionalista tábornokokat, akik amúgy is puccsot terveztek, arra bátorította, hogy fellázadjanak a köztársaság ellen. A polgárháború azonban egy nappal még a számukra is korábban kezdődött a tervezettnél. 1936. július 17-én kora este Melillában, spanyol Marokkó legkeletibb városában néhány összeesküvő a letartóztatástól való félelmében agyonlőtte parancsnokát. Néhány órával később Tetuánban és Ceutában is fellázadtak a helyőrségek. Amikor Franco a lázadásokról tudomást szerzett, a Kanári-szigetekről, ahol katonai kormányzóként működött, Afrikába repült, és átvette a parancsnokságot. Azonnal katonai segítséget kért Hitlertől és Mussolinitól.

Franco egyik legszorosabb barátja, juan de Yagüe ezredes, a spanyol idegenlégió akkori parancsnoka volt az első, aki a nemzeti felkelést „keresztes háborúként” jellemezte. Akár ő, akár más vitte is be a köztudatba a keresztes háború fogalmát, az a lázadók szándékaival tökéletesen megegyezett, és rövid időn belül a nacionalista propaganda általános szóhasználatává vált. A szent háború újrafelfedezését ugyanolyan barbarizmusra való hajlam kísérte, mint amilyen az eredeti keresztes háborúkat is. Az Opus Dei minden tagja támogatta a nacionalisták ügyét. Akik a lázadás kitörésekor köztársasághű vidékeken laktak, behívót kaptak a köztársasági hadseregbe. Észak- és Északnyugat-Spanyolországban, valamint az ország déli részének egyes területein a felkelés azonnal sikeres volt. Az ország többi részén a köztársaságiak voltak fölényben, Madridban viszont alig tudták ellenőrzésük alatt tartani a helyzetet.

Július 20-án hajnalban a Plaza de Españán összegyűlt tömeg a „fegyvert a népnek” és „halál a fasisztákra” jelszavakat skandálta. Az egyik agitátornak feltűnt, hogy a tér közepén álló Don Quijote szobor vaskesztyűs keze a Montaña laktanya felé mutat. A tömeg ebben annak jelét látta, hogy a kaszárnyát meg kell rohamozni. Az anarchisták két tarkára festett sörszállító kocsin három kiöregedett tüzérségi ágyút hoztak oda, amelyeket egy közeli katonai raktárban találtak.

Az utca túloldalán lévő akadémia ablakain keresztül Escri-vá figyelemmel kísérte az erődszerű laktanya ostromát. A három ágyú közvetlen közelről tüzelt. A laktanya aknavetői nem bizonyultak komoly ellenfélnek. Az órákig tartó tűzpárbaj következtében a kaszárnyában lévő katonák fellázadtak tisztjeik ellen. A belső udvaron összeterelték a tiszteket, majd több tucatot közülük géppuskával agyonlőttek. A megvadult csőcselék a lerombolt falakon keresztül benyomult a laktanyába, és üdvrivalgással fogadta, amikor az életben maradt tiszteket egy hatalmas termetű katona a legmagasabb mellvédről a mélybe taszította.

Miután a füst eloszlott, az atya munkásruhát vett föl, és kiosont az épületből. Zorzano és González kíséretében édesanyja lakásához sietett. A milicisták vadásztak a papokra az utcákon, ezért a lakásban bújt meg. Eközben Juan Jiménez Vargas délután Alvaro del Portillóval találkozott, hogy az ország többi részében uralkodó helyzetről tájékozódjon. A hírek egy helyi lázadásról tudósítottak, amelyet a kormány hamarosan le fog verni. Ezek szerint a kormánycsapatok máris visszafoglalták Sevillát, a kormányhű hadihajók pedig az észak-afrikai helyőrségeket lőtték. Ebből azonban semmi sem volt igaz.

Barcelonában ugyan a felkelés tényleg csúfos kudarcot vallott, de nem a kormány közbelépése következtében, hanem mert Durruti és Ascazo - akiket időközben négy országban is halálra ítéltek, a köztársasági Spanyolországban viszont nemzeti hősnek tartottak - megtámadták a fegyverraktárat, és az ott zsákmányolt fegyverek segítségével megrohamozták az Atarazanas-laktanyát. Az ostrom közben Ascaso halálosan megsebesült. A katonai kormányzót, Manuel Goded tábornokot elfogták és kivégezték, a várost pedig egy forradalmi bizottság irányítása alá helyezték. Durruti megalakította az „Ascaso-hadosztályt”, amely hatezer önkéntes anarchistából állt. Nekik a nacionalista kezekbe esett Zaragozát kellett volna felszabadítaniuk. Durruti helyettese Domingo Ascaso, az elesett Francisco testvére lett.

Zaragozában a Virgen dél Pilar lett a város főparancsnoka. Miközben a barcelonai negyedik hadosztály vereséget szenvedett, új parancsnoka vezetése alatt a zaragozai ötödik hadosztály harcképes maradt. Azon pedig maguk a városlakók is felháborodtak, hogy egy köztársasági repülőgép a Basilica dél Pilarra bombát dobott. A bomba szó szerint ledöntötte Miasszonyunkat az oszlopáról, de csodák csodájára nem robbant fel.

Miután Francót a tengelyhatalmak ellátták szállító repülőgépekkel, az így létesített légihídon 1936. augusztus 5-én elkezdte csapatait Ceutából

Salamancába áthelyezni, majd előrenyomult észak felé. Kilenc nappal később a madridi börtönőrök a Badajoz városát elfoglaló és ott tömeges kivégzéseket rendező spanyol idegenlégió akciójára válaszul lemészárolták a foglyokat. Ezek között volt Fernando Primo de Rivera, az exdiktátor fia is. Néhány nappal később a mili-cisták kémekre vadászva átkutatták azt a Calle de Sagastán lévő házat is, ahol Escrivá rejtőzött. Noha senkit sem találtak, Escrivá és Jimenez Vargas még azon az éjszakán átköltözött José Maria Gon-zález atya lakásába, és a következő heteket ott töltötték.

1936. szeptember 28-án a nacionalista junta Salamancá-ban gyűlt össze tanácskozásra, és Francót generalísimónak nevezték ki. Nem is nagyon volt más választásuk. Franco kezében volt minden adu. Német és olasz szövetségesei egyértelművé tették, hogy csak őt támogatnák. Három nappal később főhadiszállását Burgosba helyezte át. A városba való ünnepélyes bevonulásakor minden templom harangzúgással köszöntötte. Katonai kormányt alakított, amelyet az ódon Las Huelgas-apátságban celebrált misével, középkori pompa közepette iktattak be.

Próbák

7. Kardok és miseruhák

Háborúnk nem polgárháború..., hanem keresztes háború... Igen, a mi háborúnk vallásos háború. Mi, akik küzdünk, legyünk bár keresztények vagy muzulmánok, Isten katonái vagyunk, és nem emberek ellen, hanem az ateizmus és a materializmus ellen harcolunk.

Generalissimo Francisco Franco

Mindegy, hány fasiszta van Spanyolországban, itt nem lesz fasiszta rendszer. Ha az erőszak le is győzi a köztársaságot, újra csak egy hagyományos spanyol katonai és egyházi diktatúrára futja az erejükből... Jönnek majd a kardok és a miseruhák, a díszszemlék és a Pilari szüzek tiszteletére rendezett körmenetek. Ebben az értelemben ez az ország semmi másra nem képes.

Manuel Azana

A polgárháború kitörésekor Escrivá atya letette a papi ruhát. Nem is vette fel újra egészen addig, amíg Spanyolország köztársaság volt. Haját hagyta ránőni tonzúrájára, és elkezdte édesanyja jegygyűrűjét hordani. Tanítványainak kifejtette, noha kész a mártírom-ságra, isteni küldetését azonban véghez kell vinnie. Ezért kötelessége minden lehetőt megtenni a túlélés érdekében. Spanyolországban nem volt még egy olyan település, amely a polgárháborútól annyit szenvedett volna, mint Escrivá szülővárosa, Barbastro, amelyet akkoriban a katonák és a papok városának neveztek. A város egy bencés kolostorral, egy missziós kollégiummal, egy piarista iskolával, egy papi szemináriummal és egy hatalmas székesegyházzal dicsekedhetett, melyek az anarchista Eugenio Sopena vezetése alatt álló baloldali agitáció célpontjaivá váltak. A szemináriumot lerombolták, és Sopena parancsára letartóztatták az azt működtető rend összes tagját. „Halál a feketerigókra” - szólt a csatakiáltás. Sopena azonban állítólag csendben hozzátette: „nem rendezhetünk itt vérfürdőt”. Ezután megparancsolta az embereinek, hogy az egyházmegye összes papját és szeminaristáját gyűjtsék össze, és a városi fogházban, illetve a piaristák nagytermében

Spanyolország a polgárháború kitörése után, 1936. július

Atlanti-óceán

Oviedo
La Coruna
Lugo
Pontevedra
Leon
Palencia
Orense
Zamora
Valladolid
Salamanca
Avila
PORTUGÁLIA
Caceres
Toledo
Badajoz
Cordoba
Huelva
Sevilla
Cadiz
Malaga

Gibraltári-szoros

Codiz-öböl

Biscaya-öböl

FRANCIAORSZAG

Barceíono

Suadaiaicm

Mallorca

Valencia

Baleár-szigetek

Alicarsíe

Formentera

Földközi-tenger

Nacionalisták

tartsák őket fogva. Az érintettek között volt Don Florentino Asensio Barroso püspök és Mariano Albás, Jósé Maria Escrivá nagybátyja.

A hatezer anarchistából álló „Ascaso-hadosztály” Barcelonából nyomult előre, és két szárnyra oszlott. A déli szárny Durruti vezetése alatt az Ebro folyó völgyében vonult Zaragoza felé. Az északi szárny pedig Domingo Ascaso vezetése alatt július 25-én délután érkezett meg Barbastróba. Előző nap a XIII. században épült léridai ka-tedrális belsejét dúlták fel. A csapat első tagjai jakobinusoknak öltözve - fejükre kendőt kötve - vonattal érkeztek. Őket barcelonai prostituáltak kísérték, akikhez útközben a börtönökből kiszabadított csőcselék is csatlakozott. Estére a géppuskákkal és ágyúkkal felszerelt teherautó-konvoj is megérkezett. A városi börtön 350 foglyát még aznap délután áthelyezték a nagy sietséggel fogházzá átalakított kapucinus kolostorba. Néhány órával később megkezdődtek az első kivégzések.

A helyi laktanya parancsnoka, Jósé Villáiba Rubio ezredes lelkesen fogadta az „Ascaso-hadosztály” vezetőit, és saját csapatait velük együtt közös díszszemlén vonultatta fel a városban. Másnap közös előőrsöt küldtek Huescába, amelyet azonban a Guardia Civil egyik lázadó egysége hátulról megtámadott, és súlyos veszteséget okozott sorai között. Azon az éjszakán Barbastróban az erőszak orgiája tombolt. A templomokból eltávolították a szobrokat, és más kegytárgyakkal együtt az utcán égették el azokat. A lázadók a székesegyházban lerombolták az oltárt, ellopták az összes ezüstöt, a keresztelő medencét pedig bedobták a Rio Veróba. A San Bartolo-mé- és a San Hipólito-templomot teljesen lerombolták.

Durruti, amikor megtudta, hogy agyonlőttek öt lebukott anarchistát, akiket a zsákmány egy részének fosztogatása közben kaptak rajta, személyesen jött Barbastróba, hogy bosszút álljon. Az anarchisták ezen a pénzen Barcelonában akartak fegyvereket vásárolni. 12 állig felfegyverzett testőre összetrombitálta a helyi antifasiszta bizottságot. Beszédében azzal vádolta a tagokat, hogy öt hűséges anarchistát végeztek ki, miközben alig férnek be a barbastrói börtönbe a feketerigók és a kékingesek. A megfélemlített bizottság meggyorsította a kivégzések tempóját.

Azon az estén feltűnt a kapucinus kolostorban egy Mariano Abad nevű anarchista, akit egyébként mindenki csak „sírásónak” becézett, és az őrségnek egy lepecsételt és aláírt papírt adott át, amelyen ez állt: „Érvényes: húszra. ” A 400 fogoly közül húszat tetszése szerint kiválaszthatott és kivégezhetett. A kiválasztott húsz embert egy másik, a tanácsházáról érkező csoporttal együtt a temetőbe vezették. A kórház személyzete látta, amint a temető külső falához állították, majd agyonlőtték őket.

Asensio püspököt 17 napi fogság után a városi börtönben a bizottság elé vezették. Legelőször is közölték vele: „Ne aggódjon, ha jól imádkozott, a mennybe fog kerülni.” A kihallgatás csak néhány percig tartott. Bizonyítottnak tekintették, hogy a nacionalisták kol-laboránsa volt. A kihallgatás végén kezeit háta mögött összekötözték, és visszakísérték a cellájába, miközben további foglyokat vezettek elő. Amikor az aznap éjjel kivégzendők száma betelt, Asensio püspököt ismét a kihallgatószobába vezették. Amikor a további kérdések megválaszolását megtagadta, először a veséjébe rúgtak, majd kiherélték, végül elvonszolták a temetőbe. Egyik kínzója így kiáltott: „Siessetek disznók.” A püspök ezt válaszolta: „Csináljatok, amit akartok..., a mennyben imádkozni fogok értetek.” Egy másik így szólt: „Itt

van az ostyád”, és egy téglát dugott a szájába.

Ezzel még nem értek véget a püspök kínjai. Túlélte a kivégzőosztag golyózáporát, és egy hullahegy tetején kötött ki, ahol több mint egy óráig feküdt, mielőtt megkapta a kegyelemlövést. Másnap reggel a kórház főorvosa nehezményezte a bizottságnál, hogy a kivégzések zavarják a betegek éjszakai nyugalmát. Az orvosra való tekintettel a további kivégzéseket a városon kívül hajtották végre. Ott végezték ki Albás esperest és a többi papot is az augusztusi éjszakák folyamán.[1] Összesen kétszázat. Megöltek továbbá 600 bar-bastrói polgárt, a lakosság mintegy 10%-át. Madridban a rémuralom ideje alatt szinte minden harmadik papot kivégezték. Bar-bastróban a papok 90%-a fizetett az életével.

Mariano Albás is mártírhalált halt, miközben a vele együtt kivégzett szeminaristáknak adta fel az utolsó kenetet. Őt persze nem avatták boldoggá, sőt a „hivatalos” Escrivá-életrajzokban még csak meg sem említették a sorsát. Amíg Barbastro a maga Golgotáját szenvedte, Escrivá Madrid külvárosában, egy pszichiátriai klinikán lelt búvóhelyre, ahol az elmebetegek magatartását igyekezett utánozni. Öt hónapig mindent megtett, hogy eljátssza az őrültet. A milicisták azonban oda is eljutottak, végül egy nap átkutatták az épületet. Amikor a szimulánsra került a sor, az egyik igazi beteg odalépett a tiszthez, rámutatott puskájára, és megkérdezte: „Ez vonós vagy fúvós hangszer?” A tiszt rövid ideig gondolkodott a kérdésen, majd Escrivához fordult: „És ön kicsoda?” „Én vagyok Dr. Maranon” - válaszolta az.

Ez már túl sok volt a tisztnek. Azonnal abbahagyta a házkutatást.

1936 októberében a nacionalisták folytatták az előrenyomulást. Madrid eleste már a küszöbön állt, amikor megérkeztek a nemzetközi kommunista brigádok első egységei, akiket Durruti vezetése alatt 4000 anarchista kísért. Az anarchisták a Condor-légióval, Hitler elitalakulatával való összecsapás után a Parque dél Oeste-be menekültek. A spanyol idegenlégió egyik alakulata üldözte őket. Durruti valószínűleg egy saját soraikból származó golyótól sebesült meg, majd öt nappal később meghalt. A népfront bosszúból kivégezte a Falange alapítóját, Jósé Antonio Primo de Riverát, aki 1936 óta egy köztársasági börtönben ült. A nacionalisták a háború végéig Madrid nyugati szélén barikádozták el magukat. Élelmiszerhiány és gyakori áramkimaradások nyomasztották a főváros lakóit. Az utcai kivégzések mindennaposak voltak. Az elmegyógyintézet személyzete is egyre bizalmatlanabb lett „Dr. Maranonnal”

szemben, három hónappal később pedig felszólították, hogy hagyja el a klinikát.

Öccsével, Santiagóval, valamint Juan Jimenez Vargasszal, Eduardo Alastruéval és Jósé Maria Albaredával együtt Escrivá a közép-amerikai köztársaságnak, Hondurasnak a képviseletén talált új búvóhelyre. Albareda addig a chilei követségen rejtőzött, amely azonban már nem volt biztonságos. Alvaro dél Portillo is csatlakozott hozzájuk, akit a finn követségen letartóztattak, és három hónapig rács mögött tartottak. Ők hatan osztozkodtak egy két és félszer három méter alapterületű szobán, amelynek egyetlen ablaka a belső udvarra nyílt. A helyet egymás között „hondurasi kalitkának” nevezték. A következő öt hónapban ez a szoba töltötte be a lakás, az iroda és a kápolna szerepét. Alig volt ennivalójuk. Reggeli nem volt, az ebéd és a vacsora pedig általában régi jánoskenyérből állt, amelyet „proteinek”, azaz bogarak dúsítottak. Hogy ne veszítsék el józan eszüket, az atya imából, munkából és meditációból álló napirendet állított össze.

Escrivá atya 12 apostola*

	Név	A felvétel ¡deje	Elhunyt
1.	Isidoro Zorzano	1930.	1943.
2.	Juan Jiménez Vargas	1933.	
3.	José María González Barredo	1933.	1993.
4.	Ricardo Fernández Vallespin	1933.	1988.
5.	Alvaro del Portillo	1935.	1994.
6.	José María Hernández de Garnica 1935.		1972.

7.	Pedro Casciaro	1935.	1995.
8.	Francisco Botella Raduan	1935.	1987.
9.	Miguel Fisac	1935.	
10.	Rafael Calvo Serer	1936.	1988.
11.	Vicente Rodríguez Casado	1936.	1990.
12.	José María Alvareda Herrera	1937.	1966.

*FORRÁS: Információk az Opus Deiről. Mlguel Fisacról nincs hivatalos adat,

nemkívánatos személynek tartják, mert 1955-ben kilépett a szervezetből.

A következő öt hónapban Albareda az atya közeli bizalmasává lépett elő. Beszámolt Escrivának egy Jósé Ibánez Martin nevű gimnáziumi tanárról, akit a chilei követségen való rejtőzködése közben ismert meg. Escrivához és Albaredához hasonlóan Ibánez is Aragónia szülötte volt. Az Angel Herrera féle Propagandistashoz tartozott, és a CEDA-nak is tisztségviselője volt. Jósé Ibánez és Albareda rokon-lelkek voltak. Órákig tudtak beszélgetni az új Spanyolországról, amelynek a polgárháború vége után meg kellett alakulnia.

Amikor Escrivá megtudta, hogy a Vatikán a Burgosban székelő nacionalista rendszert ismerte el hivatalos spanyol kormányzatként, úgy döntött, hogy átmegy a kékingesek területére. Albareda időközben megtudta, hogy testvérének sikerült elmenekülnie a köztársaságból egy földalatti szervezet segítségével, amely embereket csempészett a Pireneusokon keresztül Andorrába. Az összekötő egy barcelonai, „tejesember” fedőnevű személy volt.

Escrivá rábeszélte a főkonzult, hogy írjon neki egy igazolást, miszerint ő a

hondurasi követség legfőbb ügyvivője. 1937 október elején Escrivá, Albareda, Tomás Alvira és Manuel Sainz de los

Terreros, egy útépítő mérnök, akinek a lakásában az atya egy évvel azelőtt menedékre talált, engedélyt kaptak a hatóságoktól, hogy Valenciába utazzanak. Juan Jiménez előrement, hogy felvegye a kapcsolatot Miguel Fisackal és Francisco Botellával. A többiek az éjszakai vonattal jöttek. Isidore Zorzano, Vicente Rodriguez, José Maria González és Alvaro del Portillo Madridban maradtak.

Valenciában „Paco" Botella lakásán találkoztak. Botellát és Pedro Casciarót arra kényszerítették, hogy lépjenek be a köztársasági hadseregbe. Most azonban, hogy az atyát viszontlátták, úgy döntöttek, hogy még aznap este vele együtt elutaznak a 350 kilométerre északra lévő Barcelonába. Albareda szerint Escrivá végig-imádkozta a 12 órás utat. A következő hat hétben további útiokmányokat gyűjtöttek. Felvették a kapcsolatot a „tejesemberrel". Ő a fizetségét a Spanyol Nemzeti Bank által 1936. július 18. előtt kibocsátott bankjegyekben kérte, a burgosi ideiglenes nemzeti kormány ugyanis kihirdette, hogy a háború után csak ezeket a bankjegyeket fogadja el, azokat nem, amelyeket később a köztársaság bocsátott ki. A csoportnak mindent össze kellett kaparnia, hogy a pénz elég legyen. Két csoportra oszlottak, Alvira és Sainz hátramaradtak, hogy bevárják Portillót, aki még nem tudott elég pénzt összegyűjteni, hogy őket követhesse.

1937 november közepén Escrivá, Albareda, Juan Jiménez, Botella, Casciaro és Fisac felszálltak egy Seo de Urgelbe, az andorrai határtól 9 kilométerre délre fekvő városkába induló buszra. Ahogy közeledtek a hegyekhez, egyre gyakoribbak lettek a rendőrség utcai igazoltatásai. A menekülőknek egy kereszteződésnél kellett kiszállniuk a Seo de Ürgéitől délre fekvő kis falu, Perabola közelében. Első vezetőjük ott várt rájuk. Innen indultak el a határ felé. Először egy szénapadláson, majd egy nagy, szabadban lévő kemencében aludtak, amiben éppen hogy elfértek. Escrivá vissza akart fordulni. Rossz volt a lelkiismerete, mert Portillót Madridban hagyta. Vacsoránál összeveszett Juan Jiménezzel, aki ezt mondta neki: „átviszünk téged, még ha a hajadnál fogva kell is vonszolnunk."[2] Az atya zokogott, egész éjjel a Szűzanyához imádkozott, és jelet kért tőle annak igazolására, hogy valóban Isten rendelését követi. A jelnek egy rózsának kellett volna lennie, amely késő ősszel virágzott a Pireneusokban.

Escrivá még hajnali szürkületkor kimászott a kemencéből, és a közelben fekvő templom romjaihoz ment imádkozni. Az oltárt lerombolták, de a törmelék alatt Escrivá egy fából faragott rózsát talált, amely minden bizonnyal egy Mária-szoborhoz tartozhatott. Úgy látta, ez az általa kért jel, megmutatta a követőinek, és misére hívta össze őket.

A következő négy éjszakán gyalogmenetben négy nagy hegyvonulaton keltek át. Alvira és Sainz időközben utolérték őket. Új vezetőjük, Antonio igen erőteljes testalkatú férfi volt, emésztőrendszere egy betonkeverőhöz hasonlított. Nagy élvezettel szellen-tett, de olyan büdöseket, hogy Fisac így panaszkodott az atyának: „Ha ez így folytatja, megfulladok.”[3]

A következő éjszakán a szemerkélő esőből hó lett. Többször kellett keresztülgázolniuk a Rio Arabelen. Fisac a hátán vitte Escri-vát. Ruháik átnedvesedtek. A talaj jéghideg volt. Végül Escrivá fizikuma felmondta a szolgálatot. Vacogó fogakkal arról panaszkodott, hogy tagjai merevre fagytak. Már alig tudott menni. Amikor rövid időre megálltak, Juan masszírozta a lábait. Antonio viszont sürgette őket. Azt állította, hogy egy határőrcsapat van a közelben. Átkeltek egy másik folyón is, majd megláttak egy házat, amelyben égett a lámpa. A kutyák ugattak. Ezután lementek egy völgybe. A szemben lévő domboldalon, az erdőben Antonio közölte velük, hogy Andorrában vannak, majd eltűnt.

1937 december közepén a nacionalista Spanyolországban elérték San Sebastiant. Escrivá „fiai” katonai szolgálatra jelentkeztek. Az atya egy barátjánál, a pamplonai püspöknél ünnepelte a karácsonyt. A faragott rózsa még mindig nála volt, később ez lett a szervezet női részlegének emblémája. 1938. január 8-án, 36. születésnapja előtti napon érkeztek meg Burgosba, ahol Albaredával, Casciaróval és Botellával beköltöztek egy szerény szállodába. Alba-reda újra találkozott José Ibánez Martinnal, aki néhány héttel előttük jött át a nacionalisták területére. Az aragóniai kémiatanárból időközben oktatásügyi miniszterhelyettes lett Franco kormányában. Albareda a nemzeti kultuszminisztériumban kapott állást. Escrivá gondoskodott arról, hogy Casciaro és Botella a burgosi főhadiszálláson kapjon irodai feladatokat, míg Fisacot és a többieket a frontra küldték.

Burgosban Escrivá első dolga az volt, hogy újraélessze a szervezetet. Haladéktalanul Salamancába utazott, és igyekezett megszerezni a tereziánus intézet legfőbb támogatójának, Maria Josepha Segoviának a közbenjárását.

Poveda atya, a tereziánusok alapítója a vörös terror áldozata lett Madridban.

„Ismét együtt vagyunk Don José Mariával” - írta naplójában Maria Josepha. „A vele való találkozás mélységesen felkavart, úgy néz ki, mint egy kísértet, és sír... Beszélt Poveda atyával való utolsó találkozásáról, melyre néhány nappal alapítónk mártírhalála előtt került sor. Szavain keresztül újra átéltük az üldözés borzalmait. Ettől eltekintve tele volt tervekkel.”[4]

Úgy tűnik, ennél a találkozásnál Escrivá nem vette túlságosan komolyan az igazságot, ezzel szemben inkább a jómódú arisztokrata hölgy érzelmeire akart hatni. Életrajzíróitól tudjuk, hogy Poveda atyát a polgárháború kitörése óta nem látta, az idős pap mártírhaláláról pedig csak az eset után három hónappal szerzett tudomást. Povedát 1936. július 27-én gyilkolták meg a milicisták.[5]

Nem tudunk arról, hogy Maria Josefa Segovia adott-e valamit a szervezet egyébként üres kasszájába. Annyit tudunk csak, hogy Salamancába való visszatérése után Escrivá a doktori disz-szertációjához új témát választott: a Las Huelgas-i apátnő élete. A témaváltoztatásról már egy évvel azelőtt is gondolkodott. Akkoriban megjegyezte Pedro Casciarónak, hogy a szervezet jogi felépítése két sírkő alatt nyugszik, amelyek a Santa Isabel-templom padlózatában vannak elhelyezve. Két királyi ordinárius síremlékéről volt szó, akik az egyházi törvények következtében a prelates nullius címet viselték. Vagyis egyházmegye nélküli ordináriusok voltak, akik azonban saját területtel, saját gyülekezettel és saját klérussal rendelkeztek.[6]

A középkori Las Huelgas-apátság - amely csak 20 percnyi gyalogúira volt szállodájától - Escrivá számára különleges tanulmányterület volt. Az apátságot VIII. Alfonz alapította 1187-ben Eleonóra nevű felesége kérésére, aki II. Henrik angol király leánya volt. Elsősorban a kolostorban élő nők helyzetének javítása céljából létesült. Saját földbirtokkal és saját rendi közösséggel rendelkezett, ezért nem a püspöki székhelynek volt alárendelve, hanem saját pre-látusának, a Las Huelgas apátnőjének. Az apátnőnek a királyi

ordináriushoz hasonló státusa volt, így az egyház legmagasabb rangú nőtagjának számított. Ez lenyűgözte Escrivát. Las Huelgas sokáig volt prelatura nullius, s jogi helyzetén csak a XIX. század közepén változtattak.

Míg Escrivá disszertációján dolgozott, „Isten munkáját” nagyon komoly veszély fenyegette. A nacionalisták pénzügyminisztériumának egyik alkalmazottja, Don

Jorge Bermúdez - aki szintén Albacetéből, Casciaro családjának városából származott - Pedro Casciaro apját, egy szabadkőműves és republikánus tisztet számos nacionalista frontharcos haláláért tette felelőssé. Ezenkívül azt állította, hogy fia is osztja apja politikai nézeteit, és saját szemeivel látta, ahogy Pedro az 1936-os februári választások előtt Albacetében marxista röplapokat osztogatott. Bermúdez azzal vádolta Pedrót, hogy a köztársaságiaknak kémkedik. A legcsekélyebb bizonyítékokkal sem rendelkezett, de ez egyáltalán nem zavarta, noha tudta, hogy egy ilyen vád Escrivá tevékenységeinek kivizsgálását és Casciaro kivégzését vonja maga után. Escrivá és Albareda felkeresték Bermúdezt a pénzügyminisztériumban, és keresztény lelkiismeretére apelláltak, de csak süket fülekre találtak. Még ha nem is vétkes a fia, amit ő nem hisz, apja bűntetteiért akkor is felelősségre kell vonni, hangsúlyozta Bermúdez. Amikor a két férfi elhagyta Bermúdez irodáját, Escrivának szörnyű előérzete támadt. A lépcsőn lefelé menet odafordult Albaredához, és félig lehunyt szemekkel ezt jövendölte: „Holnap vagy holnapután temetés lesz ebben a családban.”[7]

Visszatértek a szállodába, és Escrivá a többieknek is elmesélte, mi történt. „Lementünk ebédelni, majd utána mindenki a dolgára ment. Az atya és én ketten maradtunk a szobában. Kikönyököltünk az erkélyen, és a folyót néztük. Ekkor halkan így szólt hozzám: ‘Holnap temetés lesz abban a házban.’ Elkezdtem félni és rettegni, és többet egy szót sem szóltunk erről” - emlékezett vissza később Fisac az eseményekre.

„Rövid idő múlva az atya azt javasolta, hogy menjünk át a katedrálisba, és beszéljünk a Szentlélekkel. A Szűz boltíve alatt léptünk be a székesegyházba, és csak órákig tartó meditáció után hagytuk el az oldalbejáraton keresztül. Lementünk a lépcsőn, és mielőtt kiléptünk volna a térre, egy hirdetőtáblán akadt meg a tekintetünk. Egy feketével keretezett hirdetésen friss dátumot lát-tunk. Az atya elolvasta, és hirtelen nagyon izgatott lett: „Mi történt?” - kérdeztem. Ezt válaszolta: Az az úr, akit ma reggel felkerestem, halott. Mélységesen megrendültem. Továbbmentünk néhány métert, leültünk egy kávéházban, és gyümölcslevet rendeltünk. Az atya figyelmeztetett arra, hogy ne ítélkezzem az elköltözött fölött. Úgy emlékszem, később imádkoztunk is érte. Ezután az atya azt javasolta, hogy bölcs dolognak tartaná, ha Pedro és én néhány napra elhagynánk Burgost, és azt tanácsolta, hogy még aznap este utazzunk el José Maria Albaredával Vitoriába. A kávéházból egyenesen a főparancsnokságra mentünk. Beléptem, és Pedrót és Pacot megkértem, hogy egy pillanatra jöjjenek ki, majd odakint elmondtuk nekik a történteket. Az atya azt mondta, hogy amíg a temetés lezajlik, jobb lenne ha Pedro két napra eltűnne. így Pedro szabadságot

kért, és elutazott Vitoriába, ahol azon a hétvégén a La Blanca-ünnep zajlott."[8]

Amikor Fisac három nappal később visszatért Burgosba, a többiek felszólították, hogy a történtekre vonatkozóan írjon alá egy nyilatkozatot. Ezt előzőleg az atya mondta tollba. Ebben az állt, hogy szerinte az atya a fronton lévő fiúra gondolt, amikor kijelentette: „Holnap temetés lesz." A nyilatkozatot némi tétovázás után végül is aláírta, és az eseményről többé nem beszéltek.

1939. február 10-én meghalt XI. Piusz pápa. Utódja Euge-nio Pacelli bíboros lett, aki a XII. Piusz nevet vette fel. Négy héttel Pacelli megválasztása után véget ért a polgárháború. Amikor 1939. március 28-án Escrivá az első nacionalista hadosztályokkal visszatért Madridba, véget ért az Opus Dei embrionális korszaka. XII. Piusz haladéktalanul táviratot küldött Francónak, és gratulált „katolikus" győzelméhez.[9]

Franco első rendszabályainak egyike egy bosszúhadjárat volt mindazok ellen, akiket a köztársaságiakkal való szimpatizá-lással lehetett gyanúsítani. A társadalom „megtisztítása" a nacionalisták győzelme után a polgárháború 500 ezer áldozatát további 200 ezerrel növelte.[10] Az állam ellenségeinek könnyebb kézre kerítése érdekében Franco rendőrsége különleges, kék nyomtatványokat osztott ki, melyek segítségével a polgárok feljelenthették szomszédaikat, illetve tippeket adhattak a népfrontkormány kollaborán-sainak leleplezéséhez."

Escrivá azonnal hozzálátott a szervezet összefoltozásához, és azon igyekezett, hogy azt a „tekintélyelvű klerikalizmusnak" nevezett eszme zászlóvivőjévé tegye. Ricardo Fernández Vallespínnel, Juan Jiménez Vargasszal, valamint öccsével, Santiagóval szemrevételezték a DYA Otthont. Az épületet az 1937-es madridi csatában teljesen lerombolták, így le kellett róla mondani. Mivel a Fomento de Estudios Superiores nem fizette a bérleti díjat, az épület ismét visszakerült eredeti tulajdonosához. Escrivá szilárdan elhatározta, hogy még az októberi tanévkezdés előtt új diákotthont nyit.

Míg Európa többi része a világháborúra készült, Spanyolország 1939 áprilisában és májusában győzelmi ünnepségek sorozatát ünnepelhette, amelyek tetőpontja Franco május 28-i madridi bevonulása volt. A főváros az új Spanyolország vörös és arany színeiben pompázott. A győzelmi díszszemlére mintegy 200 ezer katona jött a fővárosba. A parkokat katonai táborokká alakították át, az utcákat eltorlaszolták a tankok, a csapatszállító járművek, a löve-gek, a különböző motorizált alakulatok vagy az öszvérek vontatta járművek. A mintegy 30

kilométer hosszú menet felvonulása 5 órán át tartott. Az emberekre alighanem mély benyomást tett a katonai hatalom eme hivalkodó erődemonstrációja. A felvonulók között voltak az olasz és a német elitegységek, a tüzérség, a harckocsizok, a gépesített gyalogság, a katonazenekarok és a spanyol katonák 20 embernyi széles sorokban, ez utóbbiak között pedig a kékinges fa-langisták, a Károly-párti Requetés hatalmas keresztekkel, a hadviselt navarrai hadtest, a bőnadrágos mór katonák és a spanyol idegenlégió.

Vasárnap Franco a Santa Barbara királyi bazilikában ünnepélyes Te Deum-misén vett részt. A bazilikához vezető úton pálmaágakat tartó ifjú falangisták álltak sorfalat. A silosi Szent Domonkosról elnevezett kolostor kórusa egy tizedik századi dallal köszöntötte Francót, amelyet annak idején fejedelmek fogadására szereztek. A spanyol keresztesek katonai ereklyéivel körülvéve - ezek között volt Don Juan d'Austria zászlója is a lepantói csatából, amelyet külön erre az alkalomra hoztak Burgosból Madridba - Franco átnyújtotta „győzelmi kardját" Isidoro Górná bíborosnak, Spanyolország prímásának, aki azt a barcelonai katedrálisból származó lepantói Krisztus-feszület elé helyezte a főoltárra.[12] Ezek után Franco isteni támogatást kért, hogy a spanyol népet „a Te kegyelmed és a Te egyházad országának teljes szabadságára" vezethesse.[13]

1939 szeptemberében Escrivá megjelentette 999 maximáját, amely „Az Út" címet viselte. „Ha ezek a gondolatok életre kelnek benned „ - szólt a bevezető' -, „akkor Krisztus tökéletes követője és feddhetetlen ember leszel. És a hozzád hasonló krisztusi emberekkel Spanyolország visszanyeri régi nagyságát, amellyel a szentek, a bölcsek és a hősök idejében rendelkezett." Escrivá követői szerint a könyv „az egyházirodalom klasszikusa..., Krisztus követésének alapvető kézikönyve a modern korban".[14]

Néhány kritikus azt állította, hogy a mű „felszínes", ami nagyon is elképzelhető, de az igazi probléma mégsem ez. Az Út alapjában véve a tekintélyelvű klerikalizmus kézikönyve. Jósé Maria Castillo professzor még ennél is továbbment. Azt állította, hogy a mű figyelmen kívül hagyja a „megismerés" problémáját, ami viszont súlyos vád, mert a teológiában a „más megismerés" problémája rendkívül izgalmas kérdés. „Igazából éppen a megismerés az igazi keresztény istentisztelet lényege (Róma 12,1-2), hiszen ez változtatja meg az emberek életét, akik a megismerés által a 'sötétség fiaiból' a Világosság fiaivá' válnak" - fejtette ki Castillo, a gra-nadai egyetem jezsuita teológiaprofesszora.

„Ha tehát egy könyv a szellemi élet programja kíván lenni, de egyáltalán nem

beszél a keresztény megismerésről, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy az evangélium szelleme csak vékonyka külső máz lehet rajta, sőt ezen túlmenően még azt is megállapíthatjuk, hogy egy ilyen könyv végeredményben nem is keresztény” -írta Castillo egy cikkben, amely az Opus Dei dühét váltotta ki. Röviddel ezután Castillo tanítói engedélyét visszavonták.

De mit is jelent pontosan a „más megismerés”? Ennek során megvizsgáljuk bizonyos misztikus tapasztalatok forrását és hitelességét, hogy azok isteni kijelentésből vagy csupán emberi bensőből származnak-e. Loyolai Ignácnak a megismeréssel kapcsolatos nézetei lényeges részét képezték exercitia spiritualiájának (lelkigyakorlatok). Ez a probléma annyira megragadta, hogy „a szellemek megkülönböztetésére” egy sor szabályt állított fel, amelyeket saját szellemi élményeire is alkalmazott. Loyolai Ignác azonban soha nem állította, hogy a Jézus Társaságot Isten hozta volna létre. Ezzel más megismerések lehetőségét tagadta volna meg. Castillo azt állította, hogy Az Út e megismerés iránti érdeklődést nem ismeri el. A mű alapjában véve nem tűri sem a kétséget, sem a kritikát. Azt hangsúlyozza, hogy a valódi kereszténye
olyan közösséget kell alkotniuk, amit a fegyelem tart össze. Ilyen értelemben - vonta le a következtetést Castillo atya - az Opus Dein belüli fanatizmus gyökereit „Az Út" által felállított maximák hordozzák.

Az egyszerű és kissé nyers stílusban megfogalmazott maximák minden velük azonosulónak a felsőbbrendűség érzését nyújtják. Az olvasó megtudja belőlük, hogy nem lehet „tucatember”. „Te tartoznál a tömeghez, aki vezetésre születtél?! Nálunk a langyosoknak nincs semmi keresnivalójuk. Légy alázatos, és Krisztus újból lángra lobbantja benned szeretetének parazsát.” (16. maxima)
A felsőbbrendűség szelleme a szentség fogalmában is benne van. A 387. maximában ez áll: „Az alábbi három ponton nyugszik a szentségnek az a szintje, amit az Úr elvár tőlünk: szent hajthatatlanság, szent kényszer és szent arcátlanság.” Az atya a rendíthetetlen igazság ismeretében megállapította: „Az engedékenység biztos jele annak, hogy nem az igazság talaján állunk. Ha valaki az ideálok, a becsület vagy a hit dolgában engedékeny, akkor ideálok, becsület és hit nélküli ember.” (394. maxima)

Mivel a más megismerés kérdését figyelmen kívül hagyják, valószínűtlennek tűnik, hogy a szervezet laikus tagjainak tömege valaha is szellemi érettségre tehet szert. Azt tanítják nekik, hogy ha el akarják érni a keresztény tökéletesség állapotát, meg kell tagadniuk önmagukat, és rá kell hagyatkozniuk elöljárójukra. A 377. maxima ezt így fogalmazza meg: „De hogyan tudok megváltozni,

és hogyan tudom „szellemiségünket” megőrizni? Engedelmeskedj azoknak a konkrét normáknak, amelyeket vezetőd adott, elmagyarázott és szívedre helyezett. Teljesítsd azokat, és apostol vagy.” Ennek a különleges változásnak csak „mi” vagyunk részesei. A „mi szellemiségünk megőrzése” a vezető által megszabott különleges normák betöltéséből áll. Más szavakkal: senki nem hagyatkozhat saját szellemi megismerőképességére, hanem kizárólag szellemi vezetője útmutatására.

Ezzel Escrivá nyilvánvalóan azt akarta mondani, hogy minden tag számára az atyának és a szellemi vezetőnek való engedelmesség lenne a menny kapuja. Erről szól a 941. maxima is: „Engedelmeskedni..., biztos út. Az elöljárónak feltétel nélküli bizalommal engedelmeskedni..., a szentség útja. Az apostoli küldetésnek engedelmeskedni..., az egyetlen út, mert Isten munkájában ilyen szellemben kell részt venned: vagy engedelmeskedsz vagy elmész.” A 623. maxima értelmében minden „apróságban” engedelmeskedni kell, még akkor is, ha valaki egy feladatot „értelmetlennek vagy nehéznek” tart. A feladat ekkor is: „hajtsd végre!” Az 59. maxima azte tanítja, hogy mindenki vezetésre szorul. „Tartsd mindig szem előtt azt a jól bevált felismerést, hogy amikor a lelkedet belső életed orkánjai, viharai és sziklái között kell kormányozni, a saját értelmed rossz tanácsadó és rossz kormányos. Ezért Isten akarata az, hogy egy hozzáértő személy vegye át a hajó irányítását, aki világosságával és tudásával a biztos kikötőbe tud vezetni.” Ezt a vezetést azonban nem lehet átadni a Szentiéleknek. Olyan emberre, az atyára, az egyetlenre kell átruházni, aki garantálni tudja, hogy eljutunk a szentségre. „Kövessétek az én szavaimat, és tiétek lesz a menny.” Ha a más megismerést figyelmen kívül hagyjuk, az evangélium értelmetlenné, a hit elidegenedetté, az egyéniség pedig megalázóvá válik. Pál apostol a korinthosziakat így tanította a helyes úrvacsorára: „Mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivelhogy nem becsüli meg az Úrnak testét.”[15] Amint beáll ez az elidegenedés, azonnal kultusz születik. Castillo atya végül arra a következtetésre jutott: ‚Az Út szükségszerűen az ember elidegenedéséhez és azzal a „világgal” való - rossz értelemben vett - cinkossághoz vezet, amely ellen Jézus küzdött, és amely Őellene is küzdött - egészen a keresztfáig.”

8. Vallási egyesület

Bármit is írnak rólunk, nem szabad elfelejtenünk: ahogy ellenségeink hibáinkat felnagyítják, barátaink úgy növelik dicséretünket, végső soron azonban nem vagyunk nagyobbak, mint amekkorának Isten szeme lát minket.

Assisi Szent Ferenc

Túlzás lenne azt állítani, hogy Escrivát csak követői lelki gazdagsága vagy apostoli küldetésük végrehajtása érdekelte - vagyis hogy az Örömhírt nyíltan és őszintén adják át a rokonoknak, a barátoknak és a kollégáknak. Escrivá hatalomra tört. Intrikus volt. Isten intrikusa. Hatalmat akart gyakorolni egyetemek fölött, majd később minisztériumok fölött is, hogy az anarchiába, liberalizmusba és marxizmusba való visszaesést megakadályozza. Ennek az istentelen hármasságnak, az „ALM-komplexusnak” kivédése volt az Opus Dei elsődleges küldetése. Ez volt az alapfeltétele annak, hogy „Isten szemébe nézhessünk” - ahogyan az atya ezt egy alkalommal megfogalmazta.

Az az állítás tehát, hogy az Opus Dei nem rendelkezik politikai küldetéssel, nem felel meg teljesen az igazságnak. A szervezet politikai célokat követett, és ezeknek maga Escrivá nevezte meg az okát: „Lényegesen hasznosabbnak tűnik számomra, hogy sok olyan magasan képzett katolikus van, akik felelős pozíciókban állnak, és munkatársaik felé őszinte szeretettel és hatékonyan képviselik az igazi katolikus értékeket - noha nem ékítik magukat a katolikus jelzővel.”'

Lehet ezt érthetőbben kifejezni? Az Opus Dei küldetése nem egyes lelkek megmentésében állt. Feladata az volt, hogy Escrivá atya munkaadóját, a római katolikus egyházat megmentse. Ez volt az Opus Dei által vezetett keresztes háború legfőbb csapásiránya. Ezt a célt a szervezet nem hozta nyilvánosságra. Csak funkcionáriusai szereztek róla tudomást, a nyilvánosságnak úgy kellett tudnia, hogy az Opus Dei üzenete ez: a szentséget munka által lehet elérni, a munka az emberi élet lényeges része, és ezért meg kell szentelni.

„Mit számít, hogy egy tagunk miniszter a kormányban vagy utcaseprő? Nekem csak az a fontos, hogy Isten és az emberek iránti szeretetében munkája által növekedjen” - válaszolta Escrivá atya, amikor 1957-ben egy bíboros gratulált két

„fia” miniszteri kinevezéséhez. A megjegyzést Albino Luciani bíboros idézte egy hónappal pápává választása előtt. „Ez a válasz mindent elmond Escriváról és az Opus Dei szellemiségéről.”[2] Valójában ez a vélemény inkább Luciani jólelkűségét és naivitását bizonyítja. Ez az Opus Dei által sokszor idézett történet egy megtévesztő és egyoldalú benyomást adott a szervezet küldetéséről. Escrivá természetesen meg volt győződve arról, hogy azok a tagok, akik szellemi vezetésének alárendelik magukat, „Isten és az emberek iránti szeretet-ben” növekszenek. Számára ez teljesen egyértelmű volt. Amikor a tagok apostoli küldetésüket teljes mértékben betöltötték - az egyházat tisztán tartották, és új harcosokat toboroztak -, Escrivá megerősítette őket: „Tiétek a menny!”[3] De hogy a mennybe kerüljenek, az egyházért kellett harcolniuk. Ez volt az érem elrejtett, másik oldala. Az egyházért való harc természetesen azt eredményezte, hogy lelkeket mentettek meg. Azonban első helyen mindig az egyház állt, a lelkek csak utána következtek. Azért, hogy az egyházat megvédje, az Opus Dei „a katolicizmus valóságos jelenlétét” igyekezett a földi világban megerősíteni - azáltal, hogy tagjai „felelős pozíciókat” vállaltak. 1939 után ez vált a szervezet egyik leglényegesebb tevékenységévé.

Az Opus Dei persze kijelenthetné, hogy ez az állítás egy kívülálló gyűlölködő támadása, amely egy Isten által alapított szervezet belső folyamatait félremagyarázza. Funkcionáriusai minden bizonnyal utalnának arra, hogy Escrivá maga jelentette ki a világnak: „Nincs lélek, akit mi ne szeretnénk.” Nem mondta-e azt is: „Aki nem szomjazza a lelkek megmentését, nem való az Opus Deibe. Isten gyermekeiként ... neked és nekem a lelkekre kell gondolnunk, amikor embereket látunk.”[4]

Elismerjük, az alapító ilyeneket is mondott. Kijelentéseivel kapcsolatban az egyik probléma az, hogy a kétnyelvű beszéd és a kettős erkölcs mestere volt. Nyilvánosság előtt ezt mondta, „gyermekei körében” az ellenkezőjét. Még jellemzőbb volt az, hogy tanítványai többségének egészen mást mondott, mint legszűkebb munkatársainak (úgynevezett „Inscritos”, azaz beavatottak). írói tevékenysége is két vágányon futott: az egyik a széles nyilvánosságnak szólt, mint például A? Út, egy másik pedig kizárólag a kiválasztott numeráriusoknak. Parancsba adták, hogy a Crónicát, a funkcionáriusoknak szóló havi folyóiratot a központokban szigorúan elzárva tartsák.[5]

Az alapító valóban azt mondta: „Aki a lelkek megmentését nem szomjazza, nincs küldetése az Opus Deiben.” Ugyanakkor azt is kijelentette: „Nem azért végezzük apostoli küldetésünket, hogy azzal tetszést arassunk, hanem azért,

hogy akkor, amikor nehéz katolikusnak lenni, az egyházat a frontvonalban védelmezzük meg, de észrevétlenek maradjunk, amikor a katolicizmus éppen divatos."[6]

Mivel 1939-ben az Opus Deinek még csak maroknyi tagja volt, nem volt pénze, székháza, sőt jogi státusza sem, a következő évekre meghirdetett programja hihetetlenül becsvágyónak tűnhet. Igaz ugyan, hogy azt csak az alapító és néhány apostola ismerte. Egy tervre volt szükség, hogy ezt a programot valóra váltsák. A mesteri stratéga, Escrivá, mesteri tervező is volt. Stratégiáit egy tervezetben foglalta össze, melyet „Élettervnek" nevezett. „Életterv nélkül nincs rend" - magyarázta a 76. maximában. Amikor Escrivá az 1000 napig tartó polgárháború után visszatért Madridba, egy kis jegyzetfüzet volt a zsebében. Abban pontról pontra feljegyezte az apostoli küldetés megújítását és kiterjesztését szolgáló tervét, továbbá a szükséges lépéseket és az elérendő célokat.[7] Ez volt az „A-terv" vázlata.[8] Mivel akkoriban a háború sötét felhői sokasodtak Európa fölött, csak hazájára koncentrálhatott. Isten munkája számára először otthon kellett biztos hátteret teremteni, mielőtt apostoli küldetését a világ többi részére is kiterjesztette volna.

Az „A-tervet" többször megváltoztatták, mielőtt az Opus Deit elismerték volna az egyház világi szervezeteként. A terv lényegében négy összetevőből állt, középpontjában azzal a politikai céllal, hogy egy védőbástyát hozzon létre az „ALM-komplexus" (anarchia, liberalizmus, marxizmus) megfékezésére. Ehhez munkatársakra, nemzeti főhadiszállásra és szervezeti struktúrára volt szüksége. Ezenkívül harcosok is kellettek: ez volt a „Szent Rafael" szervezet. Ez azt jelentette, hogy Madridban és vidéken új Opus Dei-központokat kellett alapítani. A stratégiai cél a felsőoktatási intézmények ellenőrzése volt.

Hihetetlen? Elbizakodott? Nagyravágyó? Itt van ez a vidéki pap, üres zsebbel, egy peseta nélkül, egy senki, aki azt hiszi, hogy átveheti az ellenőrzést Spanyolország egyetemei fölött. De ez a vidéki pap - Aragónia porával a reverendáján - sokat tanult, mióta a fővárosba jött. Túlélte a szélsőbal üldözését. Kicsúszott ordináriusa felügyelete alól. Bizonyos értelemben szétrobbantotta a normákat. Bebizonyította, hogy tökéletesen tud bánni a 474. maximájában leírt eszközökkel - a szeretettel, a hittel és a kereszttel. De mostantól kezdve más eszközök is rendelkezésére álltak, melyeket a nap hőse, Jósé Ibánez Martin bocsátott rendelkezésére.

Hite és szeretete olyan tőke volt - és ebben Escrivá követői megegyeztek -,

amelyekkel az atya természetfölötti bőséggel rendelkezett. A kereszt viszont számára a tekintélyelvű klerikalizmus ideológiája volt. Mindez nem volt sem új, sem eredeti. Az ACNP is ugyanezt képviselte. Mind Escrivá, mind pedig Angel Herrera és Ibánez Martin számára világos volt, hogy a gonosz az „ALM-jelenségben" gyökerezik. A 20-as és 30-as években akkora befolyást szerzett, hogy a spanyol oktatásügy teljes mértékben a liberálisok ellenőrzése alatt állt. A liberális befolyás megszüntetése érdekében az egész oktatásügyet az alapjaitól kezdve kellett megtisztítani. Franco is osztotta ezt a véleményt, és a tisztogatás végrehajtásával Ibánez Martint bízta meg, akit 1939 áprilisában oktatásügyi miniszterré nevezett ki. Jósé Maria Albareda segítségével Ibánez Martin egy olyan nemzeti oktatási tervezetet állított össze, amely az Opus Dei céljaival tökéletesen megegyezett.

Ibánez Martin legsürgősebb feladata az volt, hogy az elárvult tanszékek élére új professzorokat állítson, illetve átvizsgálja azok referenciáit és „politikai megbízhatóságát", akik a polgárháború után is a helyükön maradtak. A következő három évben 150 új professzort kellett kinevezni. A kinevezési eljárást Ibánez Martin teljesen átalakította, és eközben az egyetemeket minden önállóságuktól megfosztotta. Az ötfős kinevezési bizottságokat ezentúl teljes mértékben ő felügyelte. Két Opus Dei-tag azonnal tanszéket kapott: Jósé Maria Albareda (mezőgazdaság) és a volt DYA-diák, Angel Santos Ruiz (fizika). A következő években tagok tucatjai követték őket.

Ibánez Martin első ténykedései közé tartozott az az 1939. november 24-i törvény is, melyben életre hívta a Consejo Superior de Investigaciones Cientificas (Legfelsőbb Tudományos Kutatási Tanács) nevű szervezetet, mely az Opus Dei számára az egyetemekre való behatolás egyik legfontosabb fedőszerve lett, és a szervezet későbbi külföldi terjeszkedésének finanszírozásában is közreműködött. Ibánez Martin saját magát nevezte ki a tanács elnökévé. Alel-nöknek az Ágoston-rendi szerzetest, Jósé Lopez Ortizt, Escrivá egyik legközelebbi bizalmasát hívta meg - Ortiz és Escrivá 1924-ben a zaragozai egyetemen ismerkedtek meg a tanács ügyvivőjévé pedig Escrivá tizenkettedik apostolát nevezte ki. Mivel a talajkémia területén végzett kutató tevékenysége miatt Albaredát szakmai körökben jól ismerték, ezért kiválóan alkalmas volt a pozícióra. Ő lett a spanyol tudományos élet főpapja - ezt a pozícióját 1966 márciusában bekövetkezett haláláig meg is tartotta.

A „tudomány" fogalma Ibánez Martin és Albareda olvasatában azt jelentette, hogy a tanács illetékessége a teológiától a gazdaságig terjedt. Hogy feladatának

megfeleljen, Albareda Opus Dei-újoncokkal vette körül magát.[9] A tanácsot az Opus Dei nyílt támogatójának tartották. A tanács döntötte el, ki kap külföldi ösztöndíjat továbbképzés vagy tapasztalatgyűjtés céljából. Fizette a támogatásokat, hozzájárult az útiköltségekhez. Külföldön tanulni csak a Consejo Superior engedélyével lehetett, és a szigorú devizajogszabályok miatt a külföldi ösztöndíjakat kizárólag hivatalos banki kapcsolatokon keresztül fizették ki.

A tudományos tanács tekintélyes költségkeret fölött rendelkezett, amit adópénzekből finanszíroztak, de magánadományokat is kapott, amelyek elosztásába az Opus Deinek is beleszólása volt. A főrevizor nem ellenőrizhette a tanácsot, hanem az saját szám-vizsgálókat alkalmazott. Az akkori Spanyolország viszonyaihoz képest hihetetlen forrásokkal rendelkezett. 1945 és 1950 között a Consejo Superior de Investigaciones Cientificas 259 millió pesetát kapott állami forrásokból. Ezzel szemben az égetően szükséges általános iskolák építésére csak mintegy 84 millió peseta jutott.[10]

Ibánez Martin sok ajtót megnyitott, és olyan akadémiai privilégiumokat segített megszerezni, amelyek Escrivá státuszát - mint egy vallási-politikai szervezet alapítóját - igazolták. Közölte López atyával, hogy Escrivá a doktori disszertációján dolgozik. López Ortiz felkereste Escrivát és érdeklődött, hogy halad munkájával. „Lényegében teljesen készen volt” - emlékezett vissza később az Ágoston-rendi szerzetes. „A dolgozat védésének időpontját ezért december végére tehettük... én is tagja voltam a bizottságnak. A munka egy jogi okfejtés volt, rendkívüli következetességgel és kiváló stílusban. Mindnyájunkat, akik a professzori testület tagjai voltunk, lenyűgözött a dolgozat, és természetesen a legjobb osztályzatot kapta”.[11]

Ennél zökkenőmentesebben már nem is mehetett volna. Escrivá polgárjogi felkészültségével kapcsolatban mégis sok kétely merült fel. A disszertáció témája egy egyházjogi rendelkezés volt, amelyet a középkorban a Las Huelgas prelatura nullius-a számára alkottak. Polgárjogról tehát szó sem volt. Erre a furcsaságra a madridi Cambio 16 című újság riportere is felfigyelt, és elkezdte keresni Escrivá atya egykori tanulmányi könyvét. Beszámolója szerint a keresés eredménytelen volt. „Az oktatásügyi minisztériumban megtudtuk, hogy 1930-tól kezdve mostanáig nem volt olyan egyetemi hallgató, aki ilyen néven beiratkozott volna. Zaragozában szintén sikertelenül kutattunk.”[12] Ezek szerint Escrivá atya első doktori címe - évekkel később a vatikáni lateráni egyetem egy másikat is adományozott neki[13] - Ibáñez Martín ajándéka lett volna?

Az ifjú elit toborzása érdekében az Opus Deinek diákotthonokat kellett berendeznie, mégpedig hamar. Ibáñez Martín egy új felsőoktatási törvényt készített elő. Az új törvény szerint minden diáknak, aki felsőoktatási intézménybe kívánt beiratkozni, egy Colegio Mayor-ba kellett felvételt nyernie. E diákotthonok lehettek állami vagy magánkézben. A törvény 1943-ban lépett életbe, de az Opus Dei már ez előtt több ilyen otthont kívánt megnyitni.

Az első ilyen ház a Jenner rezidencia volt. 1939 júliusában Zorzano harminc évre szóló szerződéssel bérbe vett három lakást. Az épület elegáns, a lakások tágasak voltak. A két harmadik emeleti lakást egybenyitották, az első emeleti lakásban pedig imaszobát, étkezőt, közösségi termet, olvasótermet és konyhákat alakítottak ki. Az atya feladta a Santa Isabel plébánián betöltött tisztségét, és 1939 augusztusában családjával együtt beköltözött a Jenner otthonba. Amikor a diákotthon két hónap múlva megnyitotta kapuit, Doña Dolores, akit a tagok „nagymamának", és Carmen nővére, akit „néninek" szólítottak, átvették a mintegy negyven diák ellátásának gondjait.[14] Az atya saját hálószobával rendelkező lakosztályban lakott, amelyhez iroda és fürdőszoba is tartozott. Ez utóbbiban fenyítette magát a korbáccsal, amelyet azzal tett még kínzóbbá, hogy a szálaiba fémdarabokat és borotvapengéket is befont. Ezt az öngyötrést olyan iszonyatos szigorúsággal hajtotta végre, hogy „gyermekei" szabályosan beleremegtek. Egy újonnan felavatott numerárius, aki sebészként egy madridi klinikán dolgozott, rendkívül nyugtalan lett, amikor tetőtől talpig vérbe borítva találta. Másnap reggel a korbácsot Escrivá távollétében rövid úton kidobta az ablakon.[15]

1939 végén barcelonai, valenciai és valladolidi székhelyekkel Escrivá több mint száz lélek szellemi felügyeletét látta el. Rendszeresen látogatott vidéki egyetemeket, sokszor José López Ortiz, a Consejo Superior de Investigaciones Cientificas alelnöke kíséretében, aki 1944 júliusáig, Tuy Vigo-i püspökké való kinevezéséig olyan szoros kapcsolatban állt vele, hogy szinte tagnak tekintették. Saját bevallása szerint naponta találkozott Escrivával, és a legtöbb tagot személyesen ismerte, Isidoro Zorzanónak pedig gyóntatója volt. Escrivá időközben összeállította munkatársi stábját. Fő adminisztrátorán, Zorzanón kívül a tizenkét apostolból hat tartozott e körbe: Paco Botella volt a főtitkár, Alvaro dél Portillo az ügyvezető, José Maria Albareda pedig a tanulmányi felelős. José Maria Hernán-dez de Garnica, Ricardo Fernández Vallespín és Pedro Casciaro tanácsadóként működött közre.

Az „A-terv" része volt az a törekvés is, hogy az alapító családfáját egy kicsit

felértékeljék. Mintha arra lett volna szüksége, hogy Aragónia porát végképp lerázza a reverendájáról. Nővérével és öccsével beszélte meg az ügyet. Édesanyja szemmel láthatóan nem értett egyet a tervvel, mert ő nem írta alá azt a petíciót, amit az ügyben az igazságügy-minisztériumba küldtek. A kérelem címe a következő volt: „Kérelem családi nevünknek Escrivá de Balaguerre történő megváltoztatására, hogy azáltal legyünk a többi
Escrivától megkülönböztethetőek, hogy elődeink megszólítási formáját alkalmazzuk.” A kérelmet a madridi polgári bíróság elé vitték. Jósé Maria, Carmen és Santiago keresetüket a következőkkel indokolták: „Az Escrivá név Levantéban és Katalóniában igen sűrűn fordul elő, ami hátrányos és kényelmetlen tévedéseket okozhat. Éppen ezért kívánatos, hogy családnevünkhöz családunk származási helyét is hozzátegyük.”

A család soha nem lakott sem Levantéban, sem Katalóniá-ban, ahol állítólag az Escrivá név viselése olyan elviselhetetlen terheket okozott volna. De ez nem számított. A hatóságok hozzájárultak a névváltoztatáshoz. Ettől kezdve az Opus Dei alapítóját Dr. Jósé Maria Escrivá de Balaguer néven kellett szólítani.

A legfőbb ideje volt, hogy megfelelő központra tegyenek szert. A Jenner otthon annyira sikeres volt, hogy rövidesen várakozó listát kellett bevezetni. A Calle Diego de Leonén találtak egy kis kertes villát. Az Opus Dei szerint a kétemeletes házat a Ricardo Fernández Vallespín által képviselt Fomento de Estudios Superio-restől bérelték havi 13 ezer pesetáért - ma kb. 450 német márka. Az Opus Dei egyik pénzügyi képviselőjének segítségével az épületet a 40-es évek végén de Rafal márkinőtől 6 millió pesetáért (kb. 210 ezer német márka) vették meg. Eleinte állítólag nem volt elég pénz, hogy a fűtést megjavítsák, vagy hogy egyáltalán szenet vásároljanak. Ha ez így volt, akkor feltehetőleg azért, mert hihetetlen összegeket fektettek be más átépítésekbe, így például az egyik ovális szalon fényűző imateremmé való átalakításába. 1940 decemberében Escrivá családjával együtt beköltözött. A második emeleten volt egy kis szobája, az első emeleti kis kápolna mellett pedig az irodája. Édesanyja, nővére és öccse egy földszinti lakáson osztoztak. A ház már az átépítések vége előtt kicsinek bizonyult, ezért a 60-as években további négy szinttel bővítették.

Az épületen semmi nem utalt arra, hogy az Opus Dei központja volna. Egy központnak ugyanakkor munkatársi stábra és könyvelésre is szüksége volt. Minderről Isidoro Zorzano gondoskodott. Az első apostol egy ismeretlen betegségben szenvedett, melynek következtében az elkövetkezendő két évben fokozatosan elgyengült. Az elmúlt évek fáradalmai az alapítón is nyomot

hagytak. 1944 májusában cukorbetegséget állapítottak meg nála, emiatt ettől kezdve minden nap inzulin injekciókkal kellett élnie.[16]

Dr. Escrivá de Balaguer ekkorra már hatáskörét egyházmegyéjén túlra is kiterjesztette. Ez azonban újabb problémákat okozott. Állítólag suttogó propagandát indítottak ellene. Azt híresztel-ték, hogy ő és követői szabadkőműves szertartásokat gyakorolnak. Két, a tagság iránt érdeklődő fiatalember arról tudósított, hogy amikor a Jenner otthonban részt vettek egy hálaadó istentiszteleten, az imateremben kabbalisztikus jelképeket láttak. E vádak között a Calle Diego de Leonén lévő ház kápolnája is szóba került, mivel elliptikus kialakítású volt. A vizsgálattal a Domonkos-rendieket bízták meg, akik a Jenner otthon kápolnájában semmiféle pogány szimbólumot sem találtak, és megállapították, hogy a Calle Diego de Leonén lévő kápolna azért ellipszis alakú, mert az eredeti teremnek véletlenül ez volt az alaprajza. Soha nem derült ki, hogy ki állt a szóbeszéd mögött. Néhányan úgy hitték, hogy a jezsuiták keze van a dologban. Escrivá egyébként valóban abban az időben szakított jezsuita gyóntatójával, azért, mert a gyóntató nem volt róla meggyőződve, hogy az Opus Dei elnyerné az egyház hivatalos elismerését. Ezzel azonban akkor még senki sem foglalkozott.[17]

López Ortizt is kritikák érték az egyetemen az Opus Deivel való kapcsolatai miatt. 24 éves asszisztensét, az Opus Dei numerá-riusát, Jósé Orlandist javasolta a zaragozai egyetem jogtörténeti tanszékére. Orlandiz megkapta az állást, de nem foglalta el. 1942 novemberében a háború kellős közepén ő és egy Salvador Canas nevű numerárius Rómába utaztak, hogy a Vatikánban tovább mélyítsék egyházjogi ismereteiket. Vajon a Consejo Superior által biztosított ösztöndíjakból tették ezt? Az Opus Dei azt nyilatkozta, hogy támogatásukat az oktatásügyi minisztériumtól kapták, ami végső soron ugyanazt jelentette. Valójában mindkettejüket Escrivá de Balaguer bízta meg azzal, hogy vegyék fel a kapcsolatot a római kúriával, és tájékoztassák az Opus Deiről. Kettejük római tartózkodása jelentette az Opus Dei első nem hivatalos külföldi képviseletét.

A Calle Diego de Leonén lévő központban egyik éjszaka jóval éjfél után csöngött a telefon. Amikor Escrivá atya fölvette a kagylót, egy hang keresztnevén szólította, és Jézusnak Simon Péterhez intézett szavait idézte latinul: „Simon, Simon; íme a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, de én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited, te azért idővel megtérvén a te atyádfiáit erősítsed.”[18] Érdekes módon a hívó az

„atyafiak” helyett a „fiák” szót használta.

Escrivá de Balaguer felismerte a hangot: Leopoldo Eijo y Garay Madrid-Alcalá-i püspök volt. Az atya a telefonhívást figyelmeztetésnek vette, és további üldözésekkel számolt. Azt állította, hogy Don Leopoldót folyamatosan tájékoztatta az Opus Dei fejlődéséről, és mivel Eijo y Garay a szervezetnek „szóbeli beleegyezését” adta, ezért nem volt szükség azt in scripto is megerősíteni. Valójában azonban Don Leopoldo az alapítónak már hónapokkal azelőtt azt tanácsolta, hogy az Opus Deit jelentse be írásban az egyházmegyénél. Escrivá figyelmen kívül hagyta a tanácsot. Nem akarta az Opus Deit „vallási egyesületeként bejegyeztetni, mert az tevékenységének kereteit beszűkítette volna. A rendelkezések értelmében vallási egyesületnek számít azoknak a „hívőknek a közössége, akiknek feladata a vallás és a jótékonyság gyakorlása, akik ezért bizonyos kedvezményeket és különleges előjogokat kaphatnak.” Ez az egyházi szervezetek legegyszerűbb formája, amelynek működéséhez nincs szükség többre, mint a helyi püspök engedélyére. Escrivá viszont Don Leopoldónak azt válaszolta, hogy az egyházjogban nincs olyan rendelkezés, amely az Opus Deire vonatkozna. Ezzel értésére adta, hogy nem az Opus Deit kívánja az egyházjoghoz igazítani, hanem azt akarja, hogy az egyházjogot igazítsák a szervezethez. Súlyos intést kaphatott, mert 1941. február 14-én egy olyan levelet fogalmazott meg, amelyben mégis kérte a vallási egyesületként való elismerést. Ennek fejében Don Leopoldo megígérte, hogy az Opus Dei szabályait, szokásait és szertartásait tartalmazó szabályzatot püspöksége titkos archívumában zárja el.

Escrivá levele több okból is figyelemre méltó: ez volt az első eset, amikor egy hivatalos okmányban az „Opus Dei” név említésre került. Árnyékszerű létezéséből alapítása után 13 évvel lépett Isten Munkája a világosságra. Az írás az egyik legrégebbi fennmaradt okmány, amelyben az alapító (első két keresztnevét egybeírva) a kérelmet Josemaría Escrivá de Balaguer néven írta alá. Az Opus Dei azt állítja, hogy alapítójuk már 1936 óta alkalmazta az „Josemaría” írásmódot. Néhány korábbi tag ugyanakkor tagadja ezt. Ők azt állítják, hogy a 40-es évek során a belső iratokat „Mariano” néven írta alá. Ezt a keresztnevet a polgárháború idején kezdte fedőnévként használni. Úgy vélik, a „Josemaría” írásmódot csak akkor kezdte általánosan használni, miután megjárta Rómát, és az utókorról kezdett elmélkedni. Arra is utaltak, hogy a szentté avatottak nyilvántartása a Vatikánban számos szent Jósét ismer, de egyetlen szent Josemaríát sem.

Az Opus Dei bejegyzése után egy hónappal a „nagymama" tüdőgyulladást kapott és meghalt. A temetés után Escrivá a Calle

Diego de Leonén lévő otthon pincéjében egy gótikus kriptát alakíttatott ki, és engedélyt kapott a várostól, hogy édesanyját oda temesse. Ezután arról is gondoskodott, hogy édesapja földi maradványai is oda kerüljenek, ami által a családi egyetértést dinasztikus ünnepélyességgel ismét helyreállította.

Az Opus Deit ugyan bejegyezték az egyháznál, viszont Escrivá de Balaguert nem. Noha még mindig a Santa Isabel papjaként működött, ordináriusa nem volt. Ezt a hibát csak 1942 februárjában szüntették meg, amikor a madridi egyházmegyének rendelték alá. Ezzel Escrivá de Balaguer és az Opus Dei ismét egyházmegyei felügyelet alá került.

Amikor Escrivá de Balaguer 1943-ban, Szent Bálint napján Madrid első női otthonában misét celebrált, ismét isteni kijelentést kapott: az Opus Deinek meg kell szereznie a jogosultságot arra, hogy papokat szenteljen fel. Ez az Opus Dei Isten által létrehozott szervezetét tökéletesítené és saját tagjaiból kinevezett klérussal látná el.

Egy papi társaság alapításához viszont már a Vatikán engedélyére volt szükség. így Escrivá de Balaguer 1943 májusában a madridi püspök beleegyezésével Don Alvaro dél Portillót Rómába küldte, hogy az új státuszról tárgyalásokat folytasson. A II. világháború közepén a Madridból Rómába vezető légi út bizonyos értelemben kaland is volt. Don Alvaro a repülőgép ablakából egy támadásnak is szemtanúja lehetett, amely egy Máltára tartó szövetséges hajókonvojt ért. A repülőtéren Salvador Canals és Jósé Orlandis várták. Bemutatták Arcadio Larraona érseknek, aki Franco tábornok barátja volt. Larraona egyházjogászként és a rendi kongregáció helyettes titkáraként működött. Ez a vatikáni minisztérium volt felelős a különböző szerzetesrendekhez tartozó közel egymillió apácáért és 150 ezer papért (szemben a különböző világi klerikusokkal, valamint az egyházmegyékhez tartozó papokkal).

Spanyolországban a céhek hagyománya - ez a szakmai egyesülések középkori formája - a mai napig eleven. A középkorban a céhek tagjai egyenruhát viseltek, amellyel a szakmán belüli rangot és tapasztalatot is kifejezték. Szigorú előírás volt, hogy ezeket az egyenruhákat minden hivatalos eseményen, így például az udvarnál való megjelenéskor vagy állami ünnepségeken viselni kellett. A

köztársaság idején ezt a szokást megszüntették. Franco alatt viszont bizonyos szakmai csoportokhoz tartozó céhek ismét komoly tekintélyre és jelentőségre tettek szert, ezenkívül tökéletesen megfeleltek a szakmai büszkeségről és a munka megszenteléséről szóló Opus Dei-tanításnak. így Don Alvaro is, amikor 1943. június 6-án XII. Piusz pápa először fogadta, egy spanyol építészmérnök hagyományos céhbeli öltözetét viselte. A pápai előszobában várakozók között az ismeretlen spanyol rend parádésan felékesített képviselője komoly feltűnést keltett.

Don Alvaro a pápának átnyújtotta a papi társaság alapítására vonatkozó kérelmet. A helyettes államtitkár, Don Giovanni Battista Montini és Larraona érsek már előkészítették a Szentatyát, így Don Alvaro, amikor egy hónappal később visszatért Madridba, arról tudósíthatott, hogy a pápai elismerés néhány héten belül meg fog érkezni.

A papi társaság pápai elismerése fontos lépés volt az Opus Dei fejlődésében. Az atya öröme azonban nem tartott soká. Néhány nappal Don Alvaro hazaérkezése után Isidoro Zorzano Hodgkin-kórban meghalt. Január óta kórházban feküdt. Gyóntatója, López Ortiz atya szerint „szent halált halt". Előkészületeket tettek arra, hogy az elhunyt Zorzanót boldoggá avatásra javasolják. Az eljárást Antonio Bacci bíboros 1948-ban hivatalosan is megindította.[19]

A Zorzano halála utáni napon Larraona érsek beszámolójában azt javasolta, hogy az Opus Deinek engedélyezzék saját papok képzését. Larraona a szervezetet így jellemezte: „Egy új és korszerű intézmény, amely a modern társadalom által támasztott követelményeknek a legjobban megfelel." Azt a következtetést vonta le, hogy „tanácsos, sőt inkább azt mondanám, szinte szükséges az Opus Deinek, amely már eddig is nagyon sok kiváló kezdeményezésről tud számot adni, az egyházmegyei jogú szervezet státuszát megadni."[20] Beszámolójában Larraona a szervezet titoktartáshoz való jogát is elismerte: azért, hogy „még jobban behatoljanak a világba".[21]

Miután a Vatikán megadta a beleegyezését, Eio y Garay püspök 1943. december 8-án - a Szeplőtelen Fogantatás napján -egy dekrétumot adott ki, amelyben létrehozta az Opus Dei alszer-vezetét, „a Szent Kereszt Papi Társaságot". A vallási egyesület ugyanúgy működött, mint eddig, de most már mellette egy papi társaság is létezett. A következő év júniusában Eio y Garay püspök személyesen szentelte fel az első három Opus Dei-papot - Alvaro dél Portillót, Jósé Maria Hernández de Garnicát és Jósé Luis Múzquizt. Mindhárman építészmérnökök

voltak. Lezárult az Opus Dei fejlődésének második szakasza. Újonnan felszentelt papjaival Escrivá de Balaguer máris a következő szakaszt - az Opus Dei öt földrész több mint nyolcvan országára való kiterjesztését tervezte.

9. Villa Tevere

Krisztus alázatot követel.

Josemaría Escrivá de Balaguer

A II. világháború végén a portugál egyetemi városban, Coimbrában az Opus Dei megnyitotta első, Spanyolországon kívüli diákotthonát. Portugália volt az egyetlen európai ország, amely Franco tábornok irányában jóindulattal viseltetett. Franco Spanyolországa - Hitler és az immár legyőzött tengelyhatalmak támogatása miatt - a legtöbb nemzet szemében kegyvesztett lett. Spanyolország a szövetségesek feketelistáján állt, és nem vették fel az Egyesült Nemzetek Szervezetébe. Franciaország lezárta a spanyol határt, a spanyol repülőgépek előtt pedig lezárták a szövetségesek légterét.

Mindennek ellenére Escrivá de Balaguer Nagy-Britanniát, Franciaországot és Írországot jelölte meg reménykedve az Opus Dei terjeszkedési céljaként. Nyilvánvaló volt, hogy a szervezet barátságtalan fogadtatásra talál, ha ezekben az országokban spanyol intézményként lép fel. Escrivá ezért azon a véleményen volt, hogy az Opus Deinek pápai intézménnyé kell válnia.

Rómában az Opus Deit Salvador Canals és Jósé Orlandis képviselte. Larraona érsekkel együttműködve tevékenységük fő célja most az volt, hogy egy új apostoli konstitúciót hozzanak létre, amely a vallási egyesületet intézménnyé változtatja - oly módon, hogy az egyedül a Szentszék joghatósága alá tartozzon. Ez egy fontos lépés volt, azonban néhányan egy ilyen kevés tagot számláló társaság esetében indokolatlannak tartották.

Az atya ismét Rómába küldte Alvaro dél Portillót, ezúttal a Szent Kereszt Társaság papjaként. Don Alvaro csomagjai között volt egy dosszié is, amely részletes terveket tartalmazott a szervezet kiterjesztéséről az egyházmegye, sőt az ország határain túlra is. Az okmányt nyolc bíboros és hatvan püspök levele egészítette ki, akik az Opus Dei apostoli küldetését méltatták. Azonban Don Alvaro küldetése sikertelen volt. így Escrivá de Balaguer úgy döntött, személyesen megy Rómába, hogy az akadályokat félretegye az útból.

Tájékoztatták, hogy mi vár rá. Félmillió olasz hajléktalan volt. Reggio Emilia tartományban a garázdálkodó marxista bandák

a felszabadulás óta 52 papot öltek meg. Rómában pedig a kommunisták minden este megszállták a lateráni palota előtti teret, és zenével, beszédekkel, zászlókkal, étellel, itallal keresték sok ezer római kegyét. Az olasz kommunisták lapja, a L'Unitá, az egyházat szidta. Kedvenc célpontja Giovanni Battista Montini volt, akit azzal vádolt, hogy beavatkozik a politikába.

A Rómába vezető útjuk során az atya és Pepe Orlandis először Zaragozában tartottak pihenőt, ahol a Pilari Miasszonyunkat mennyei és római közbenjárásra kérték, majd Montserratban, ahol a Fekete Madonnához imádkoztak. Végül Barcelonában szakították meg útjukat, ahol a Megváltó Miasszonyunkhoz esedeztek. Rómába való megérkezésük után öt napot kellett várniuk, míg Montini fogadta őket. XII. Piusz pápa dedikált fényképét nyújtotta át nekik, és türelmüket kérte.

Bárhogy is nézzük - a római kúriával való tárgyalássorozat pénzbe került. Az Opus Deinek Rómában négy személy ellátásáról kellett gondoskodnia. Rövidesen hatan, illetve heten lettek. Ehhez készpénzre volt szükség - nem pesetára, hanem lírára. A devizakorlátozások miatt nem volt könnyű a spanyoloknak lírát szerezni. A római delegációt ugyan nem vetette fel a pénz, de elegendő anyagi eszközzel rendelkezett ahhoz - a spanyol oktatásügyi minisztérium pénzével -, hogy Larraonának célirányosan segítsen az ügyben. A cél az volt, hogy az egyházjogot oly módon változtassa meg, hogy a szervezetet jobban el lehessen benne helyezni: méghozzá egy új társasági formában, amely a világi intézmény nevet kapta.

Madridba való visszatérése előtt Escrivá de Balaguer fáradozásaiért pápai elismerést kapott, mégpedig két okmány formájában: az egyik egy apostoli irat volt, Cum Societatis kezdettel, melyet XII. Piusz írt alá, és az Opus Dei tagjainak egy sor pápai előjogot biztosított. Mostantól kezdve minden esetben 500 nap búcsút kapott az a tag, aki „áhítatban" megcsókolta azt az egyszerű fakeresztet, ami ott függött minden Opus Dei-kápolna bejáratánál. A másik egy Brevis sane kezdetű okmány, amelyet 1946. augusztus 13-án Lavitrano bíboros írt alá, és az Opus Dei céljainak a Szentszék általi elismerését tartalmazta. Nemcsak Spanyolországban, „hanem minden más területen, amelyre a fény és Krisztus igazsága kiárad, kiváltképpen az értelmiség körében."

Madridba való visszatérése után Escrivá de Balaguer gyermekei előtt elismerte, hogy a római kúriával való első kapcsolatfelvétele megfosztotta őt ártatlanságától; megtanulta ugyanis, hogy Isten Munkájának elősegítéséhez nagy

adag szent szélhámosságra is szükség van. Úgy döntött, novemberben visszatér Rómába, és megteszi az utolsó lépéseket annak érdekében, hogy az Opus Deit mint univerzális intézményt elismerjék. Egészsége nem volt különösebben jó. A napi inzulininjekciók ellenére cukorbetegsége fáradttá tette; gyakran volt ingerült, és hízásnak indult.

Montini, akiről Escrivá de Balaguer azt állította, hogy ő az egyetlen kegyes lélek, akivel XII. Piusz idején találkozott a kúriában, a követendő eljárásra vonatkozóan tanácsokat adott neki. A Vatikán bizonyos kelet-európai események miatt szinte megbénult. A szovjetek nagyon hamar értésére adták, hogy a hidegháború az egyházat sem fogja kímélni. Jozef Szlipojt, az ukrajnai görögkatolikus egyház metropolitáját a nácikkal való együttműködés vádjával életfogytiglani kényszermunkára ítélték. Egyidejűleg az egyházat, melynek Szlipoj volt a patriarchája (és a Vatikán főssége alá tartozott) az orosz ortodox egyház alá rendelték. Ezzel Róma egy csapásra 8 millió lelket veszített. Ezután az egyház üldözése következett Jugoszláviában, Csehszlovákiában, Magyarországon és Lengyelországban.

Escrivá de Balaguer meg tudta győzni Montinit, hogy az Opus Dei által gyakorolt „apostoli behatolás” azt a célt tudná szolgálni, hogy a marxizmus továbbterjedését megállítsák. Montini ezt az érvelést használta fel arra, hogy XII. Piuszt rábírja az egyházjog olyan értelmű megváltoztatására, mely lehetővé teszi az Opus Dei-hez hasonló egyesületek szervezését. 1947 februárjában a pápa egy dekrétumot bocsátott ki, amelyet bevezető szavai nyomán Provida Mater Ecclesia-nak neveztek. Ez az úgynevezett „világi intézmény” alapjait fektette le, amely egyházjogilag közvetlenül a pápa alá tartozik. Egyúttal rögzítette azt az apostoli konstitúciót, amelyet a jövőben minden egyesületnek, amely ezt a státuszt szeretné megkapni, teljesítenie kell. A Provida Mater elismerte, hogy laikus katolikusok a világi intézmények által a világi hétköznapokban is „keresztény teljességre” törekedhetnek. Kánoni értelemben a „keresztény tökéletesség” az évszázadok során egyet jelentett a szerzetes-rendben való élettel és a szegénységi, a szüzességi és az engedelmességi fogadalom betartásával. Ezzel szemben a világi intézmények tagjainak csupán egy személyes fogadalmat kellett tenniük. Semmilyen különleges öltözéket nem kellett viselniük, és életüket nem kellett kolostori közösségbe visszavonulva eltölteni. Továbbra is gyakorolhatták hivatásukat, szakmájukban dolgozhattak, miközben a keresztény tökéletességre törekedtek. Ennek ellenére a világi intézmények rendelkeztek bizonyos, a vallási rendekhez hasonló vonásokkal. Felügyeletükkel ezért a rendi kongregációt bízták meg Rómában.

Escrivá de Balaguer és Don Alvaro dél Portillo sürgették a kongregációt, hogy az Opus Deit az egyház első világi intézményeként ismerje el. Az Opus Deinek már csak presztízsokokból is sajátságos példaképpé kellett válnia, mert mint „Isten Munkája” utánozhatatlan volt. A pápai bulla nyilvánosságra hozatala után három héttel a rendi kongregáció egy Primum Institutum seculare című dekrétumot bocsátott ki, mely az Opus Deit fogadta el az első ilyen jellegű szervezetként. Ez egy egészen különleges megtiszteltetés volt egy olyan testület számára, mely kilenc papjával együtt kevesebb, mint 300 tagot számlált!

Most már az Opus Deinek „főhadiszállásra” volt szüksége Rómában. Escrivá de Balaguer tekintélyes épületet akart. Montini vette kézbe az ügyet. Arisztokrata körökhöz fűződő kapcsolatai révén a római gazdagok Parioli nevű negyedében találtak egy villát. A villa tulajdonosa az a személy volt, akit csak II Nobile Mario (a nemes Mario) néven ismertek. Az Opus Dei szerint gyorsan akarta tulajdonát eladni, mégpedig svájci frankért. Mivel Escrivá de Balaguer még az előleghez sem rendelkezett elég pénzzel, ezért biztosítékként a nemes Mariónak néhány aranyérmét adott, melyeket azért őrzött meg, hogy majd egyszer tömjéntartókat készíttessen belőlük. Az Opus Dei szerint így biztosította a tulajdoni okiratot, melyre jelzálogkölcsönt vett fel azzal a kötelezettséggel, hogy két hónapon belül kifizeti.[1]

Ez a leírás nemcsak hihetetlenül hangzik, de ellent is mond az akkori körülményeknek. 1947-ben egyetlen olasz bank sem adott volna hitelt svájci frankban, mert az törvényellenes volt. Ugyanígy egyetlen svájci bank sem ismerte volna el az olaszországi jelzálogot. Ezenkívül az Opus Dei azt állította, hogy a villa tulajdonosának teljes nevét nem is ismerte. A tulajdonost Conte Mario Mazzoleninek hívták.

Az Opus Dei 1947 júliusában kötötte meg Mazzolenivel az üzletet. A hiányzó anyagiak ellenére Escrivá de Balaguer máris egy új szárny építését tervezte, hogy a Szent Kereszt Társaság római kollégiumának otthont adjon. Az építkezés felügyeletével Miguel Fisa-cot bízta meg, akinek madridi mérnöki irodája akkoriban az Opus Dei legnagyobb aranybányája volt. Fisac rendelkezésre bocsátotta tervezői képességeit, a munkálatokat pedig a különböző országokból érkező adományokkal finanszírozták. „A központ építését mindenki személyes feladatának tekintette” - nyilatkozta az Opus Dei.

Spanyolországban a devizaforgalmat még a 80-as évek közepén is ellenőrizték, Olaszországban pedig a 90-es évek elejéig. Az a tény, hogy az Opus Dei 1947-

ben nagy mennyiségű svájci pénzzel rendelkezett, egyre növekvő forrásainak bizonyítéka. Ez talán azzal függhetett össze, hogy 1947-ben a Consejo Superior irodát nyitott Rómában, hogy „az Örök Városban a spanyol tudomány és kutatás fejlődését támogassa és koordinálja, továbbá a spanyol kutatók tevékenységét elősegítse Olaszországban.”[2]

Legalább hat spanyol kutató tartózkodott Rómában. Mindnyájan világi intézmények alapításával voltak elfoglalva, és az Opus Dei tagjai voltak. Escrivá de Balaguer és tanítványai anyagi szükségletei egyre nagyobbá váltak. Az építési munkákat a Villa Te-verében haladéktalanul megkezdték, és a következő 12 évben abba sem hagyták. Semmilyen számadatot nem hoztak nyilvánosságra, de az összköltséget több mint 15 millió német márkára becsülik.

Következő lépésként az Opus Dei engedélyt kapott, hogy belső szabályzatát úgy módosíthassa, hogy házas, nem cölibátusban élő katolikusok „szupernumeráriusként” beléphessenek a szervezetbe. A „titoktartás stratégiájának” megfelelően Alvaro dél Portillo megkapta azt a külön engedélyt, hogy az Opus Dei alkotmányának teljes szövegét a rendi kongregáció titkos archívumában helyezze el. Az okmányt a 80-as évek közepéig ott tartották elzárva. Ennek ellenére a szöveg egyik ellopott kópiáját 1970-ben a spanyol író, Jesús Ynfante leleplező írásában nyilvánosságra hozta. A titoktartás elérte azt a célt, hogy más egyházi csoportok hasonló elvek alapján ne hozzanak létre szervezeteket.

Az Opus Dei-tagok szellemi életét is a titoktartás törvényének rendelték alá. Ahogy ezt az alapszabály is rögzíti:

„189. Hogy céljait a leghatékonyabb módon tudja elérni, a szervezetnek rejtve kell tevékenykedni...

190. Amiatt a kollektív szerénység miatt, amely intézményünkre jellemző, mindazt, amit tagjai tesznek, nem nekik maguknak, hanem egyedül és kizárólag Istennek kell tulajdonítani. Ezért az intézményre is az érvényes, hogy kifelé nem válhat láthatóvá; a kívülállók számára taglétszáma titokban marad. A mieink ezekről a dolgokról kívülállóknak egyáltalán nem beszélhetnek.

191. Ezért a numeráriusok és szupernumeráriusok is nagyon jól tudják, hogy más tagok nevével kapcsolatban bölcs hallgatást kell tanúsítaniuk, és senkivel szemben sem leplezhetik le, hogy az Opus Deihez tartoznak ..., kivéve akkor, ha

a helyi vezető ezt kifejezetten engedélyezi...”[3]

Nem sokkal a Villa Tevere megvásárlása után Escrivá de Balaguert a pápa házi prelátusává nevezték ki; ez feljogosította, hogy a „Monsignore” címet használja, továbbá bíborszínű palástot és csatos cipőt viseljen. Egyik életrajzírója megjegyzi, hogy az atya - aki saját nevét annyira közönségesnek tartotta, hogy a de Ba-laguer toldalékkal nemesítette - ezt a megtiszteltetést csak vonakodva fogadta el.[4]

Escrivá de Balaguernek egyházi méltóságba való felemelése érdekében mindenekelőtt Montini vetette be magát, aki a spanyol papot időközben egy feltörekvő ifjú politikusnak, a kommunizmus elleni küzdelem egyik jövendő harcosának, Giulio Andreotti-nak is bemutatta. Montini és a 29 éves Andreotti még a háború előtti időkből ismerték egymást. Akkoriban Montini a katolikus ifjúsági egyesületek olaszországi szövetségének káplánja volt, a szövetség elnöke pedig Andreotti. XII. Piusz azzal bízta meg Montinit, hogy az olaszországi Actio Catholicát politikailag erősítse. Az Actio Catholicának sokkal több tagja volt, mint az Olasz Kommunista Pártnak. Montini arra kérte meg Andreottit, hogy az 1948-as választási hadjáratban igyekezzen minél jobb kapcsolatot teremteni az Actio Catholica és a kereszténydemokraták között.

A választásokat két tényező határozta meg: először is az a mérhetetlen mennyiségű pénz, amit a CLA fektetett a kampányba, másodszor pedig a Vatikán titkos akciói, amelyeket Montini koordinált. E két tényező együttvéve okozta a kommunisták vereségét. Azokon a CIA-pénzeken, melyeket az IOR (Istituto per le Opere di Religione) nevű vatikáni banknál helyeztek el, az egész országban hatásos tömeggyűléseket szerveztek. Az Actio Catholica ezenkívül egy ifjúsági kongresszust is rendezett, amelynek az volt a mottója, hogy „Krisztus legyőzi Marxot”. Résztvevői az egész olasz félszigeten naponta plakátok ezreit ragasztották ki. A kereszténydemokraták végül a szavazatok 48,5 százalékával nyertek, a kommunisták pedig csak 31 százalékot szereztek meg.

A kereszténydemokraták győzelme után a Vatikán a kommunizmus leküzdésére egy olyan stratégiát dolgozott ki, amelyben az Opus Deinek - növekvő anyagi forrásaival együtt - döntő szerep jutott. Az Andreotti támogatásával megalkotott stratégia lényege egy olyan világi hálózat felépítése volt, amelynek a közvéleményt a növekvő marxista veszély ellen kellett hangolnia. Ezt a stratégiát támogatta a CIA is, és ez a két szervezet közötti

együttműködés kezdetét jelentette. Montini egyidejűleg tudatta a francia nagykövettel: a Vatikán reméli, hogy Európa három vezető katolikus hatalma (Olaszország, Franciaország és Spanyolország) egy antikommu-nista uniót hoznak létre. Kritizálta a franciák döntését, hogy a spanyol határt továbbra is lezárva tartják.

Escrivá de Balaguer időközben arról számolt be, hogy az Opus Dei taglétszáma elérte a háromezret. Ezek között 23 pap van, és a szervezet világszerte több mint száz központtal rendelkezik. Miközben a szervezet tovább növekedett, Escrivá egyre elégedetlenebb lett a világi intézet státuszával, és elkezdett egy „végleges megoldást” kidolgozni, amely szerint ő prelatus nullius - azaz egyházmegye nélküli püspök - lett volna. Csalódottságát fejezte ki azért, mert Larraona érsek a világi intézmény státuszát elértéktele-nítette, ugyanis 70 másik egyházi csoportot is ugyanerre a rangra emelt. Ezt Larraonának soha nem bocsátotta meg. Nem volt a világon 70 olyan intézmény, amely az Opus Deihez hasonló lett volna. A szervezet egyedi volt. A Crónicában azt állította, hogy ez a minta kizárólag az Opus Dei számára volt fenntartva - Escrivá Opus Deije számára.

10. Hidegháború

A kommunizmus az egyház üldözését és az emberi jogok elleni szüntelen támadást jelenti. Néhányon nyilván nyilatkozatokat is tesznek az erőszak ellen. De ezeket a szavakat nem követik tettek; és ahogy azt mindenki világosan látja, az egyházat az egyik csoport éppúgy szorongatja, mint a másik.

Josemaría Escrivá de Balaguer 1965. október 14-én kelt leveléből

Escrivá de Balaguer, aki a szentté avatási kongregáció szakértői szerint „a vallás történetének legendás nagyjaival egy szinten áll", megígérte XII. Plusznak, hogy egy hidegháborús hadtestet bocsát rendelkezésére, akik az egész szabad világban a gazdaság központi területein és a minisztériumokban diszkréten érvényesíteni tudják a katolikus egyház befolyását. Ez az Opus Dei fejlődésének új szakaszát jelentette. Mindazonáltal ehhez a szervezet számára új típusú embereket kellett toborozni: többé nem egyetemi tanárokra, hanem bankárokra, cégvezetőkre és vezető hivatalnokokra volt szükség - ezzel együtt nagyobb anyagi forrásokra is. Nemcsak a saját túlélése miatt, hanem azért is, hogy apostoli küldetését az egész keresztény világra kiterjessze. Escrivá de Balaguer pontosan tudta, hogy egy olyan intézmény, amelynek csak néhány utcaseprő a tagja, sem a nyilvánosság központi területeit nem tudja elérni, sem pedig arra a tőkére nem tud szert tenni, amelynek segítségével szándékait megvalósíthatná. Az Opus Deit tehát nem érdekelték az utcaseprők, és minden ezzel ellentétes állítás egyszerűen képmutatás. Angel Herrera -egy kiváló politikai stratéga, akiből később bíboros lett - állandóan azt hangsúlyozta, hogy a társadalmat, az államot és az intézményeket csak akkor lehet befolyásolni, ha hatalmunk van az irányításuk fölött. Ez egy olyan tanács volt, amelyet Escrivá de Balaguer buzgón megfogadott. Csakhogy abban tovább ment Herreránál, hogy politikai programját egy titoktartási kultusznak rendelte alá.

„Ha hallgatsz, azt soha nem bánod meg; a beszédet viszont annál többször" - írta 639. maximájában. A hallgatagság csodálatra méltó tulajdonság lehet, de ha kultuszt csinálnak belőle, akkor általában a hatalomra törést fedezi. Amikor Escrivá de Balaguer Rómába költözött, megnyílt a szeme, és ettől kezdve a világot más megvilágításban látta. Rómában ismerte fel, hogy az egyházat a valóságban hogyan is menedzselik. Közvetlen munkatársainak beszámolói először mélységesen megrendítették. Rájött, hogy a hatalom gyakorlásához befolyásos pozíciókra kell szert tenni. Az Opus Dei hatalma azért növekedett,

mert tagjai fontos pozíciókhoz fértek hozzá az oktatásügy, pénzügy és politika területén. Egy vezető Opus Dei ideológus, Juan Bautista Torello azt az álláspontot képviselte, hogy a kulcspozíciók elfoglalása „tipikusan keresztény feladat.”[1]

Követői szerint Escrivá de Balaguer a főbb erényeket - bölcsesség, igazságosság, megfontoltság és bátorság - hősies buzgalommal gyakorolta. De arra is tanította őket, hogy jobb befolyást gyakorolni, mint attól távol tartani magunkat. Ellenkező esetben olyan emberek juthatnak fontos pozíciókba, akik az egyház iránt közömbösek, sőt elutasító magatartásúak.

Hogy apostoli küldetését jobban teljesítse, az Opus Dei befolyásának titokban kellett maradni, hogy ellenségei - és ezekből már volt néhány - bizonytalanságban legyenek valódi céljai felől. Az egyház védelme érdekében az Opus Deinek egyházi hatalmat kellett gyakorolnia. Ezért Escrivá de Balaguer arra számított, hogy püspökké fogják kinevezni. A titoktartás kultuszát pedig a nyilvánosság felé egészen másnak, az alázat kifejezésének kellett beállítani. Escrivá atya soha nem azt tette, amit az ellenségnek mondott, így tiszta lelkiismerettel nyilatkozhatta: „Soha nem beszélek a politikáról. Nem tudom helyeselni azt, hogy elkötelezett keresztények a világban egy vallásos politikai mozgalmat alapítsanak. Ez bolondság lenne, még akkor is, ha az a kívánság vezérelne minket, hogy Krisztus üzenetét az emberi tevékenység minden területére elvigyük.”[2]

Az Opus Dei ennek ellenére egyértelműen egy vallásos-politikai mozgalom volt - az 1950-es alkotmány 202. cikkelye adja ennek nyilvánvaló bizonyítékát: „az Intézmény apostoli küldetésének legjellemzőbb eszközei a nyilvános hivatalok, különösen a vezető szerepet betöltők.” Eközben Escrivá de Balaguer spanyol fiai közül néhányan azon igyekeztek, hogy a 202. cikkely szellemiségéhez hűen politikai „Harmadik Erőt” készítsenek elő, amely mind

Franco falangistáitól, mind az újonnan feltörekvő keresztény demokráciától különbözik.

Ezt a Harmadik Erőt az Opus Dein belül a spanyol Consejo Superior de Investigaciones Cientificas és vezető értelmiségijeinek kisebb köre tervezte. Pontosabban szólva, az atya három legoda-adóbb tanítványa egy kulturális folyóirat tervét dolgozta ki, amely a tudomány és a kultúra területén nemcsak a Consejo Superior nemes szándékait hirdető szócső lenne, hanem az Opus Dei

politikai céljainak fóruma is. Rafael Calvo Serer, Raimundo Panikkar és Florentino Pérez-Embid 1943 márciusában adta ki az Árbor első számát. A Consejo Superior havi folyóiratát, az Arbort a tudományos tanács elhalmozta pénzzel, így rövidesen Spanyolország egyik legtekintélyesebb kiadványa lett.

Az Arbor három alapítója közül Calvo Serer volt a legnyílt-szívűbb. Tizenkilenc éves korában, tizedik apostolként lépett be az Opus Deibe. Huszonhat évesen történész professzor volt Valenciában, később a londoni spanyol intézet igazgatójává nevezték ki. A trió legsziporkázóbb alakja Raimundo Paniccar volt, aki indiai apától és katalán anyától származott, de ő maga brit állampolgár volt. A polgárháború idején Németországban élt, ahol édesapjának export-import üzlete volt. Raimundo Németországban érettségizett, és 1940-ben jött Barcelonába. Féltucat nyelvet beszélt, és a 40-es évek végére kémiai, filozófiai és teológiai doktorátusokkal büszkélkedhetett. Ő lett az Opus Dei egyik legértékesebb aktivistája. 1946-ban, huszonnyolc éves korában pappá szentelték. Az 50-es években őt tartották az Opus Dei egyik legprovokatívabb teológusának.

Az Opus Dein belül a numeráriusok és a szupernumerárius-sok toborzását az arkangyalok védelme alá helyezték. Minden arkangyalhoz mind a központban, mind helyi szinten egy szóvivőt osztottak be, aki a mindenkori arkangyal „szervezetét” felügyelte. A Szent Rafaelről elnevezett szervezetben all. apostol, Vicente Rod-ríguez Casado játszotta a központi szerepet, akit 1942-ben az újkori történelem professzoraként meghívtak a sevillai egyetemre. Több mint egy tucat rendkívül tehetséges fiatalembert hozott a szervezetbe. Közöttük Florentino Pérez-Embid-et is. Perez-Embid a falan-gistákhoz tartozott, a polgárháború alatt Cordobánál harcolt, és bátorságáért kitüntetést kapott. 1946-ban Madridba került, ahol

Calvo Serer befolyása alá került, majd amikor Calvo Serer Londonba ment, átvette az Arbor főszerkesztőségét. 1949-ben a madridi egyetem felfedezés-történeti tanszékére hívták meg. Calvo Sererrel együtt Madridban megalapították az Ediciones Rialp nevű kiadót, amely később az Opus Dei kiadói birodalmának sarokköve lett.

A Rialp kiadónál 1949-ben megjelent Espana sin probléma című könyvéért Serer megkapta az első Francisco Franco irodalmi díjat. Ez a könyv és egy másik mű, a Teória de la Restauráción, amelyet a Rialp 1952-ben adott ki, az Opus Dei progresszív szárnyának ideológiai programját tartalmazta. Mindkét könyv azt propagálta, hogy Spanyolország értékrendszerének alapja a katolikus egyház. Az

Egyház és Spanyolország történelme a legszorosabban összetartozik. A nemzeti tradíció következésképpen vallásos tradíció. Míg Európa dilemmája az volt, hogy az amerikai álom és a szovjet befolyás között válasszon, Calvo Serer és Pérez-Embid hitték, hogy az öreg Európát a német hatékonyság és a spanyol szellemiség összekapcsolása irányíthatja a legjobban.[3]

Calvo Serer és Pérez-Embid azon a véleményen voltak, hogy a polgárháború utáni időszak Spanyolországnak olyan istenadta lehetőséget adott, hogy visszatérhet ahhoz a hódító katolicizmushoz, mely a XVI. században a spanyol birodalmat hatalma csúcsára vezette. Érvelésük szerint a modern világ egy olyan istentelen materializmusnak hódol - mindegy, hogy az a kapitalizmus vagy a kommunizmus formájában jelentkezik -, hogy a katasztrófát csak egy V Károly szellemében vezetett új keresztes háborúval lehet elkerülni, amely ezúttal nem egyetlen nemzet erőforrásaira támaszkodik, hanem egy hatalmas nemzetközi katolikus mozgalomra. Escrivá de Balaguer bátorította őket: véleménye szerint az Opus Deit Isten azért hozta létre, hogy a katolicizmust világszerte megújítsa.[4]

Az Opus Dein belüli ideológiai frontvonal kialakulása kétféle hatást eredményezett. Először is megosztotta a tagokat. A progresszív szárny véleménye szerint a Opus Deinek közvetlen politikai szerepet kellene vállalnia, míg a tradicionalisták kizárólag a tagok szellemi életére kívántak koncentrálni. így Escrivá de Balaguernek saját kétnyelvűsége lett a veszte, mindazonáltal a viszálytól messzemenőkig távol tartotta magát.

A rossz politikai beállítottság elégséges ok volt az Opus Deiből való kizárásra. Az isteni terv számára csak bizonyos politikai feltételek voltak elfogadhatóak. Ez hamarosan éreztette hatását, amikor a Harmadik Erő programjával az Opus Dei Spanyolországban közvetlen konfliktusba került a falangistákkal.

A falangistáké volt az egyetlen párt, amelyet Franco hivatalosan megtűrt, de ahogyan a nemzeti szövetség idejétmúlt dogmáit fokozatosan feladták, más politikai tendenciákat is tolerált -amíg azok párttá nem szerveződtek. Ez elsősorban a kereszténydemokratákra és a monarchistákra vonatkozott. Mielőtt az Opus Dei technokratái feltűntek volna, Franco valamennyi kormánya finoman összeállított mozaikot képezett: a domináns szín a falangisták kékje volt, amelytől kissé elütött a Franco apolitikus híveit jelképező sápadt fehér szín, egy-két csöpp monarchista arannyal és kereszténydemokrata zölddel kiegészítve.

A falangisták féltve őrizték egyetlen legális pártként betöltött pozíciójukat, és

rosszallással figyelték az Opus Dei növekvő befolyását. A falangisták ifjúsági mozgalma egy diákotthont működtetett Madridban, a Collegio César Carlost. Tagjait - csupa harcos ifjú agitátort - feltüzelték, hogy tiltakozzanak a professzorok kinevezési eljárása ellen, mert annak során állítólag előnyben részesültek az Opus Dei tagjai.

A César Carlos otthon diákjai az utcákra mentek, és hogy tiltakozásaiknak még jobban hangot adjanak, szórakoztató, ám kevéssé hízelgő kuplékat komponáltak Escrivá de Balaguerről; e dalok azonnal a diákok slágerlistájának élére kerültek, sőt e körben klasz-szikussá is váltak. Escrivá de Balaguer viszont azzal védekezett: nem hiszi, hogy tehetséges fiai „arra fanyalodnának, hogy kétes hírű vidéki egyetemek professzori pozícióit hajhásszák, és így örök üdvösségüket felcseréljék egy nevetséges fizetésre."[5]

A 40-es évek végén teljes gőzzel folyt a hidegháború, és minden újabb fellángolása azt erősítette az atyában, hogy a kommunizmus az egyház eddigi ellenségei közül a legerősebb. Mind-szenty bíboros háromnapos budapesti kirakatpere után XII. Piusz pápa a római francia nagykövetnek kijelentette: „az egyház élet-halál harcban áll a Szovjetunióval, és a tét 65 millió katolikus élete - a világ katolikus híveinek egyharmada akik a szovjet befolyás alá tartozó államokban élnek."[6] Nem sokkal ezután Stefan Wyszynski bíborost, Lengyelország prímását letartóztatták.

Escrivá de Balaguer eltökélte, hogy az Opus Dei apostoli küldetését még jobban kiterjeszti a marxizmus ellen folytatott küzdelemre. Kővetőinek ugyanakkor értésére adta: „Nem akarom a fiaimat mártírokká tenni. Mártírokkal nem tudok mit kezdeni." Az általa kiválasztott misszionáriusok nemrég munkába állt aszkéti-kus fiatalemberek voltak, akikkel ő és apostolai begyakoroltatták a szellemi meggyőzés tudományát. Kiküldte őket a világba, hogy Istenért tevékenykedjenek, vagy még inkább, hogy Isten Munkáját valósítsák meg, de nem mint közönséges misszionáriusok. A térítés, ahogyan azt a jezsuiták gyakorolták, véleménye szerint a múlté. Isten munkáját igazgatótanácsokban, bankokban és minisztériumokban kell teljességre vinni.

A numeráriusoknak és néhány jómódú munkatársnak először egyedül kellett a megpróbáltatásokkal szembenézni. A numeráriusoknak le kellett adni a jövedelmüket az Opus Dei pénztárába, melyből csak szerény zsebpénzt kaptak vissza. De nem volt könnyű a pénzügyi egyensúlyt megtartani, mert Escrivá de Balaguernek kifinomult ízlése volt. Ezért házasokat - szupernumeráriusokat -

is vettek fel a szervezetbe. Ők jelentősen javítottak a szervezet pénzügyi helyzetén. A szupernumeráriusok anyagi ellátása nem volt az intézmény feladata. Másrészről azt sem lehetett elvárni, hogy a szupernumeráriusok minden jövedelmüket átadják a szervezetnek, mert családi kötelezettségeiknek is eleget kellett tenniük, így „önkéntes” adományokat kértek tőlük - éves fizetésük 10%-át, amelyet havonta fizettek. A siker jelentős volt. A „Szent Gábriel” szervezet tevékenységének következtében soha nem látott mértékben kezdett a tőke az Opus Dei pénztárába befolyni. Ezt az összeget kezelni kellett. A szervezetnek saját bankokra és - a szigorú devizakorlátozások idején is - párhuzamos pénzügyi hálózatra volt szüksége, amelynek segítségével a tőkeforgalom korlátáit megkerülhették.

Pillería -

piszkos

trükkök

11. Spanyol mesterkonstruktőrök

Ha az Opus Dei valaha - akár egy pillanatra Is - belefolyt volna a politikába, abban a szempillantásban otthagytam volna a szervezetet.

Josemaría Escrivá de Baiaguer, Noticias 1970

A Vatikán pecsétjével az útlevelében Escrivá de Baiaguer úgy érezte, eljött az ideje, hogy hozzáfogjon az Opus Dei történetének addigi legerőteljesebb terjeszkedési kampányához. Azt remélte, hogy katonái - milites Christi - földrajzi és etnikai sokszínűségüket tekintve ugyanolyan univerzálisak lesznek, és éppúgy átfogják a világot, mint maga a katolikus egyház, és hogy az általa létrehozott szervezet legalább olyan rangot fog elérni, mint a jezsuiták vagy a többi nagy szerzetesrend. Sőt szíve legmélyén tudta, hogy az Opus Dei - mivel Isten hívta életre - hosszú távon szükségszerűen túl fogja szárnyalni a többi nagy rendet.

Annak érdekében, hogy a katolikus egyház, azaz az Opus Dei, a társadalom csúcsán megvesse a lábát, Escrivá véleménye szerint megengedhető, sőt gyakran szükséges is volt némi pilleriát - piszkos trükköt - alkalmazni: „Életünk a szeretet háborúja, a sze-retetben és a háborúban pedig minden megengedett.” Ez az érvelés azon a nézeten alapult, mely szerint a politikában és az üzleti életben a legsikeresebb személyek néha ördögi taktikákhoz is folyamodnak, ezért e stratégiák alkalmazását nem szabad eltiltani azoktól, akiknek egyedüli célja Isten munkájának elősegítése.

A következő öt fejezetben a szent pillería különböző eseteit fogjuk megvizsgálni, mint az Opus Dei berkein belül kialakulóban lévő modus operandi példáit. Mindenekelőtt azt igyekszünk feltárni, hogy az Opus Dei a Franco-rezsim utolsó évtizedeiben hogyan kezdte egyre inkább meghatározni Spanyolország politikai arculatát. Különleges jogi státusa folytán - se nem vallási, se nem világi, mégis Istentől ihletett szervezet - az Opus Dei olyan szférákban is munkálkodhatott, amelyekről egyetlen más egyházi intézmény sem mert volna álmodni.

Az alapító azt akarta elérni, hogy az Opus Dei képviselete Latin-Amerikában ugyanolyan erőssé váljon, mint Európában.

Ezért 1949 januárjában útnak indult México Citybe a hetedik apostol, Pedro

Casciaro. A fiatal építész és teológus nem sok pénzt vitt magával, viszont poggyászában ott lapult a Nuestra Señora del Rocío kerámiaszobra, valamint egy lista a tehetős közvetítőkről. Cascario a következő években olyan hatékony hálózatot épített ki Mexikóban, hogy az Opus Dei taglétszámát tekintve Spanyolország és Olaszország után ez lett a harmadik legnagyobb ország.

Ezután az Egyesült Államok került sorra. José Luis Múzquiz atya és kollégái, Salvador Martínez Ferigle és José María González Barredo azonban kifejezetten nehéznek találták az egyesült államokbeli missziós tevékenységet. A szellemi talaj meglehetősen terméketlennek bizonyult, olyannyira hogy az Opus Dei 1990-ben még Chicago körzetében is - ahol a legnagyobb az egyesült államokbeli követők aránya - alig rendelkezett ötszáznál több taggal.[1] (Mindazonáltal Múzquiz atya ismeretséget kötött a Shriver családdal, és ezt a kapcsolatot igen jól ki tudta használni. A Yale Egyetemen végzett R. Sargent Shriver jr. Amerika legprominensebb katolikus családjának egyik tagját, Eunice Mary Kennedyt vette feleségül, és központi szerepet játszott John F. Kennedy elnökválasztási kampányában; később pedig a US Peace Corps első igazgatója lett.)

Olaszországban azonban annál termékenyebb volt a talaj. Egyetlen hónap alatt - 1949 augusztusában - harminc olasz diák jelentkezett felvételre, és kezdte meg intenzív kiképzését a Szentszék egyik villájában, nem messze a Castel Gandolfo nyári pápai rezidenciától. A képzési központként működő leromlott épület helyére 1959-ben egy valamelyest elegánsabb, új épület került, itt talált otthont a numeráriusnők számára szolgáló Collegium Romanum Sanctae Mariae.

1950 márciusában az Opus Dei megalapította központjait Argentínában és Chilében. 1951 augusztusában Venezuelában jött létre újabb központ, majd két hónappal később Kolumbiában. A rákövetkező évben Németország került sorra, azután Brazília, Ecuador, Guatemala, Peru és Uruguay.

A nemzetközi terjeszkedés következtében az Opus Dei központi székhelyén is felmerült az igény nagyobb létszámú személyzet kialakítására. 1952-ben Maria dél Carmen Tapia lett az alapító titkárnője, aki négy évvel korábban Raimundo Panikkar révén került a szervezetbe. A szülők legnagyobb megdöbbenésére lányuk faképnél hagyta jegyesét, lemondott házassági terveiről és a számukra kialakított új otthonról, és úgy döntött, hogy egész életét az Opus Deinek szenteli.

Mintegy 80-90 Spanyolországból érkezett segéd-numerá-riusnő volt Maria dél Carmen keze alatt, akik háztartási alkalmazottként dolgoztak, és a Villa Teverében foglalkoztatott 300-400 férfi numerárius élelmezését és ellátását biztosították. A bejárónők, akik ugyanazt az esküt tették le, mint a teljes numeráriusok, gyakran napi több mint tizenkét órát voltak kötelesek szünet nélkül dolgozni.

Vélhetően polgárháborús élményei miatt Escrivá de Ba-laguer állandóan félt a rendőrségtől és általában minden állami hatóságtól. A Villa Tevere minden alkalmazottjának le kellett adnia az útlevelét Maria dél Carmennél. A dokumentumokat az atya irodájában tartották elzárva, többek között azért is, mert szükség volt rájuk az olaszországi tartózkodási engedélyek kérelmezéséhez. A háború utáni időszakban Rómában nem volt könnyű tartózkodási engedélyt kapni, a vállalatok csak korlátozott számban foglalkoztathattak nem olasz állampolgárokat. Az Opus Dei sohasem rendelkezett elegendő számú ilyen dokumentummal, bár a Vatikán rendekért felelős kongregációja révén kiegészítő keretet is kapott.

Az engedélyeket az idegenrendészet állította ki. Az atya észrevette, hogy Maria dél Carmen szikrázó, palazöld szemei ellenállhatatlan hatást gyakorolnak a fiatal rendőrtisztviselőkre, ezért őt bízta meg a tartózkodási engedélyek beszerzésével és meghosz-szabbításával. Továbbá azt tanácsolta neki, hogy vigye magával Pilar Navarro-Rubiót, aki akkoriban a konyhai személyzet élén állt, majd később az olaszországi női részleg vezetője lett. Pilar olyan elegáns volt, hogy az üzletemberek „hercegnőnek” hívták. Escrivá de Balaguer ragaszkodott hozzá, hogy ártatlan megvesztegetés céljából az illetékes rendészeti ügyosztályon végzett missziójukra mindig vigyenek magukkal néhány üveg konyakot is.

Az atyát nemcsak az állami hatóságok szeszélyei nyugtalanították. 1951 nyarán felmerült benne a gyanú, hogy egy olyan összeesküvés készül, amely el akarja távolítani őt az Opus Dei vezetéséből. A következő hetek során megerősödött benne a gyanú, s úgy döntött, meglátogatja az Anconától délre fekvő loretói Mária-kegyhelyet, hogy a Szűz védelmét kérje. Visszatérése után utasította a konyhai személyzetet, hogy ezentúl minden ételt a jelenlétében előkóstoljanak - íme egy Borgiákra emlékeztető szokás.

1957-ben Escrivá de Balaguer azt az utasítást kapta, hogy a pápa kívánságára az Opus Dei indítson be Peruban egy újonnan alapított prelatura nulliust; ezáltal

meg lehetett vizsgálni, hogy az alapító tekintélyelvű-klerikális elképzelései mennyire alkalmasak az ALM-szindróma leküzdésére a harmadik világ országaiban. A Limától 150 kilométerre délre fekvő canetei székhelyű yauyosi prelatúra egy óriási hegyvidéki körzet, amely Svájc területének egyharmadát teszi ki, és közel 300 ezren lakják. A hadműveletet az Adveniat nevű segélyszervezet támogatta a német adófizetők kötelező befizetéseiből és 28 millió német katolikus önkéntes adományaiból. Az Adveniat Dél-Amerikában olyan tradicionális egyházi feladatok finanszírozására koncentrált, mint például a papképzés, mindeközben pedig milliós nagyságrendű hozzájárulásaival az Opus Dei latin-amerikai apostoli küldetésének egyik legnagyobb támogatójává vált. Megbízottja az esseni püspök, Franz Hengsbach volt, aki politikailag Franco tábornoktól jobbra helyezkedett el, és minden bizonnyal Escrivá de Balaguer csodálói közé tartozott.

Az Adveniat-pénzekből Canetében egy rádióadót - a Rádió Estrelle dél Surt - létesítettek, amelyen vallási műsorokat és egyházmegyei híreket sugároztak. 1964 szeptemberében egy második adó, az ERPA (Escuelas Radiofónicas Populares Andinas) iskolai rádióprogramokat kezdett közvetíteni háromszáz iskola számára. Mind a huszonöt egyházközség - amelyek közül néhányat még közúton sem lehetett megközelíteni - rádióösszeköttetésben állt egymással, így folyamatos információcserére volt lehetőségük, és az esetleges zavargásokat is jelenteni tudták.

Az Opus Dei által Yauyosban alkalmazott módszer egyszerű volt: a világi életet teljes mértékben az egyház köré szervezték. Elsőként kiépítettek egy iskolarendszert, továbbá munkát és egyéb lehetőségeket is kínáltak. Az egyház uralta a médiákat, felügyelte a rendfenntartást, és bizonyos esetekben a helyi beruházások felett is rendelkezett. E tevékenységek elvégzéséhez az Opus Dei ritkán alkalmazott saját eszközöket, viszont minden rendelkezésre álló magán- és közpénzhez hozzányúlt, így például olyan magánalapítványok és -intézmények pénzéhez, mint az Adveniat vagy a US AID.

1963 októberében VI. Pál azzal jutalmazta Yauyos első pre-látusát, Don Ignacio de Orbegozát, hogy Ariasso címzetes püspökévé nevezte ki. Felszentelésének időpontjában, amint azt a Rómába továbbított jelentésében tudatta, a yauyosi prelatúra Canetében harminc szeminaristával és több mint ezer diákkal rendelkezett az általuk fenntartott mezőgazdasági és kereskedelmi iskolában. Ám a legnagyobb siker, amit az Opus Dei Peruban elkönyvelhetett, az a befolyás volt, amit a területi vikárius, Manuel Botas a pápai nunci-usra kezdett

gyakorolni: Botas meggyőzte a vatikáni küldöttet, hogy a jezsuiták liberalizáló hatásának leginkább úgy lehetne elejét venni az országban, ha a legromlottabb egyházmegyéket az Opus Deire bíznák. A lehető legrövidebb időn belül további öt Opus Dei pap kapott püspöki süveget.

Spanyolország ezekben az években nemigen tudott hozzájárulni az Opus Dei-hálózat tengerentúli finanszírozásához, mivel az ország gazdasági válságot élt át, és a mutatók az 1951-es kormányátalakítás ellenére sem változtak. Ezzel szemben a művelődésügy az új miniszter, Joaquín Ruiz Giménez egykori szentszéki nagykövet vezetése alatt radikális változásokon ment keresztül.
Az Opus Dei számára pótolhatatlan veszteségnek tűnt, hogy Ibánez Martin kivált a kormányzatból és portugáliai nagykövet lett. A Franco Prés idén ciá) áb ól kikerült új ember viszont, aki most miniszter lett, Escrivá milíciája számára még jobb bejárást kínált az ország legmagasabb hivatalaihoz-, senki sem állt közelebb a Caudilló-hoz Carrero Blancónál, aki 1941 óta államtitkárként Franco elnöki hivatalát vezette.

1950 őszétől azonban Carrero Blanco házassági problémái egyre nagyobb feltűnést keltettek. Felesége összeállt egy amerikai tiszttel, s emiatt a házaspár kegyvesztetté lett Franco felesége előtt. Franco asszony a politikus leváltását követelte.

A harmincéves Opus Dei numerárius, Laureano López Ro-dó, aki a Vatikánnal kötendő konkordátum tervezeténél segédkezett az igazságügy-miniszternek, ez idő tájt ismerte meg Carrero Blancót. Megbarátkoztak, és Carrero Blanco a tizenhét éves korkülönbség ellenére beavatta a fiatal férfit házassági problémáiba.

López Rodó bemutatta Carrero Blancót a jogászprofesszor és Opus Dei pap Amadeo de Fuenmayornak, aki ezután Carrero Blanco gyóntatója lett. Az atyának nagy tapintattal és körültekintéssel sikerült helyreállítania a feldúlt házasságot. Mihelyt Franco felesége kiengesztelődött, Carrerót kinevezték miniszterré. Ezzel a Caudillo után ő lett a legnagyobb hatalommal bíró személy a kormányban.

Ezzel egy időben idősebb Opus Dei-tagok maroknyi csapata aktív munkába kezdett annak érdekében, hogy a Franco-érát követően Spanyolország újra monarchia legyen. Bár Escrivá azt bizonygatta, hogy az Opus Dei sohasem avatkozott bele a politikába, a segoviai hegyekben, a szervezet egyik távoli,

félreeső birtokán máris kidolgoztak egy tervet az ország jövőbeli politikai rendszerére vonatkozóan. Escrivá de Balaguernek a terv minden aspektusára gondja volt. Még a trón különböző várományosaival is találkozott, hogy reakcióikat megismerje.

Az Opus Dei politikai erői két fő csoportot alkottak. A soron következő alkotmányos választásokon a legszembetűnőbb és kétségtelenül legaktívabb motornak a tizedik apostol, Calvo Serer vezette úgynevezett „Harmadik Erő" bizonyult. A legmélyrehatóbb és legidőállóbb befolyása azonban a katalán López Rodónak volt; a sikeres ügyvéd és jogászprofesszor teljes igyekezettel tette át a gyakorlatba azt az Opus Dei jelmondatot, mely szerint a saját szakmájában mindenkinek mesterré kell válnia. így az általa vezetett osztály sikerét saját keresztény tökéletesedése jelének tekintette.

Calvo Serer és López Rodó jelentősen különböztek egymástól, nemcsak temperamentumukban, hanem eszközeik megválasztásában is, bár hasonló célokat követtek. Calvo Serert aránylag gyorsan elintézték. A eltökélt technokrata López Rodó szédítő magasságokat ért el, és maradandó nyomot hagyott Spanyolország vezető intézményeiben. Ő testesítette meg a 'nemes', sőt az 'elit' fogalmát az Opus Dei etikájában.

A tizedik apostol azzal a szándékkal vetette be a Harmadik Erőt, hogy a monarchisták és Franco között még szorosabb kapcsolatokat teremtsen. Calvo Serer XIII. Alfonz fia, a portugál száműzetésben élő Don Juan uralma alatt kívánta helyreállítani a monarchiát. López Rodó ezzel szemben Don Juan legidősebb fiát, Juan Carlost részesítette előnyben, aki Franco elképzelésének is jobban megfelelt.

Mindenekelőtt azonban a bizalom atmoszféráját kellett megteremteni a Caudiilo és a hivatalos trónkövetelő', Don Juan között.

1953 szeptemberében Calvo Serer saját kockázatára a Fa-lange-ot erőteljesen kritizáló cikket jelentetett meg Párizsban. A Falange elutasította a monarchia helyreállítását, különösen pedig Don Juan személyét, mivel anyja angol származású volt, és a második világháború alatt a szövetségesek oldalán állt. Serer ebben a cikkben adminisztratív tevékenységét tekintve inkompetens, rosszul gazdálkodó és az autarkiáról teljesen téves elképzelésekkel rendelkező szervezetként jellemezte a Falange-ot. Ugyanakkor a kereszténydemokraták nyilatkozatait üres szóbeszédnek, Ruiz Gimé-nez oktatáspolitikáját pedig

esztelennek nevezte. Valójában a Harmadik Erő programját népszerűsítette, amely a kiadások szigorúbb ellenőrzését, decentralizált kormányzást, liberális gazdaságot és „reprezentatív” monarchiát irányzott elő. A cikket nem kis felháborodás követte.[2]

Első alkalommal foglalt állást politikai ügyben egy olyan közéleti személyiség, aki közismerten Opus Dei-tag volt. Calvo Serer állításai még az Opus Dei világi részlegén belül is kritikába ütköztek: egyesek attól tartottak, hogy veszélyeztethetik a szervezet kánoni státusát. Az Opus Dei valójában nem volt érdekelt a hagyományos hatalmi politika - azaz a tulajdonképpeni politikai rendszer, pártrendszer - fenntartásában. Viszont minden bizonnyal az vezette apostoli küldetésében, hogy az emberi élet minden aspektusát Krisztus uralma alá helyezze. Ennek kapcsán természetesen nem volt érdektelen az sem, hogyan képzelték el Krisztus uralkodását. Nem feltétlenül ugyanúgy, mint a többi katolikus.

Végül Franco mégsem törődött a Harmadik Erővel, s Calvo Serer politikai vakvágányra futott. Helyette Franco tábornok egyre nagyobb bizalommal fordult López Rodó felé.

A Vatikánnal kötött konkordátumot 1953 augusztusában írták alá, s ez véget vetett Spanyolország diplomáciai elszigeteltségének. Francónak azonban sokba került mindez: az egyházat felmentették az adófizetés kötelezettsége alól, és komoly pénzeket kapott új templomok építésére. A spanyol püspökök megkövetelhették, hogy az általuk megbotránkoztatónak ítélt publikációkat kivonják a forgalomból, az egyházmegyék kiadványait pedig kivegyék az állami cenzúra alól. Ezenkívül a konkordátum szerint az egyháznak joga volt egyetemeket alapítani; ebből a szempontból az Opus Dei számára ugyanolyan fontos volt ez a konkordátum, mint Francónak.

Oktatásügyi miniszterként Ruiz Giménez megakadályozta, hogy az Opus Dei még nagyobb befolyásra tegyen szert az egyetemeken - ugyanis az ötvenes évek elején a fakultások egyharmadát Opus Dei-tagok vezették Spanyolországban. Ezért Escrivá de Bala-guer 1952-ben elhatározta, hogy saját Opus Dei egyetemet alapít, az Estudio General de Navarrát Pamplonában. Ez az intézmény kezdetben csak jogi karral rendelkezett, amely azonban - az 1949-es független felsőfokú képzési intézményekről szóló törvény értelmében - nem adományozhatott akadémiai fokozatot. Ezt a problémát úgy oldották meg, hogy a kart igazgatásilag a zaragozai egyetemhez csatolták. Hamarosan orvosi fakultást is

alapítottak, majd ezt követte a bölcsészkar és a kommunikáció fakultás.

Mihelyt Franco megkötötte a konkordátumot, az Opus Dei megpróbálta az Estudio Generált pápai egyetemmé átalakítani, ám ez a szándék „áthághatatlannak” látszó akadályokba ütközött. A tervet csak az új pápai nuncius, Monsignore Ildebrando Antoniutti mentette meg, aki olyan határozottan kiállt az Opus Dei mellett, mintha saját maga is tagja lett volna. Állítólag minden alkalmazottja - a sofőrtől a takarítónőkig - tagja volt a szervezetnek, és Madridban mindenki azt beszélte, hogy ő valójában nem apostoli, hanem opustoli nuncius.[3] Escrivá de Balaguer abból indult ki, hogy a megbízható Antoniuttinak köszönhetően a Szentszék jóváhagyása valójában csak idő kérdése. Röviddel az új nuncius Madridba érkezése után az alapító elkezdte az Estudio Generált „Navarrai Egyetemnek” nevezni.

Miközben a lobbi további erőfeszítéseket tett a pápai egyetem megalapításáért, a Villa Teverében olyan csoda történt, amelyre az orvosok semmilyen magyarázatot nem tudtak adni. Az alapító cukorbetegsége a napi inzulininjekciók ellenére egyre rosszabbodott, olyannyira, hogy egyes napokon nem is tudott felkelni. Emellett jobb szemének látóképessége is meggyengült. Az orvosok megtiltották számára a korbács és a vezeklő öv használatát, mert ezek olyan bőrsérüléseket okoztak, amelyek könnyen begyulladhattak. A beteg ágya mellé csengőt helyeztek, hogy éjjel is kérhesse a halotti szentségeket.

Amikor az atya 1954. április 27-én kedden - Monserrati Miasszonyunk napján - étkezőszobájában az asztalnál ült, hirtelen összeesett. „Valami nagyon különleges történt - számolt be róla Don Alvaro. - Egyszerre csak elváltozott a színe: először vörös lett, aztán bíborvörös, majd végül barnássárga. Mindenekelőtt azonban összezsugorodni látszott, amikor elvesztette az eszméletét.”[4]

Don Alvaro feloldozta őt, majd kihívta az orvost, az inzulin hatásának pótlására pedig kis cukrot tett az atya szájába. Mire az orvos megérkezett, a beteg már magához tért. Több órán keresztül egyáltalán nem látott, amikor azonban visszanyerte látását, már nem volt cukorbeteg. Meggyógyult abból a betegségből, amely több mint tíz éve gyötörte. Röviddel a gyógyulása után az emberek elkezdték őt „csodapapnak” nevezni. Ahogy azt Don Alvaro is megjegyezte, mindenre van magyarázat: „Minden az isteni gondviseléstől függ.”[5]

Az 1959. januári barcelonai munkásfelkelés volt az a döntő esemény, amely végérvényesen hatalmi pozíciókba juttatta az Opus Dei technokratáit. Ekkorra az infláció már fékezhetetlenné vált, a fizetési mérleg pedig katasztrofális volt. Az ország az állandó költségvetési hiány és a tervszerűtlen pénzügyi és adópolitika miatt szenvedett. Egy külföldi moratórium és egy súlyos pénzleértékelés elhárításán fáradozva Franco kormányátalakítást rendelt el - és ez az Opus Dei fejlődésének egyik legnagyobb fordulópontjához vezetett.

Az átalakítás értelmi szerzője López Rodó volt. Az ő javaslatai a sírba vitték a Falange-ot. 1957 júliusától már csak három kisebb tárca - a munkaügyi, a lakásépítési és a Falange-mozgalomért felelős minisztérium - élén állt falangista miniszter. A három legfontosabb tárcát - a belügyit, a külügyit és a honvédelmit - a Fa-lange ellenfelei foglalták el. És ekkor léptek színre azok a technokraták, akiket nem a politikai hatalmi játékok érdekeltek, hanem Spanyolország bekapcsolása az európai gazdaságba. így tulajdonképpen az Opus Deinek - vagy legalábbis López Rodónak - volt köszönhető, hogy Spanyolország lassan és észrevétlenül elkezdett kiválni a világ diktatúráinak sorából.

López Rodó a kormány első célkitűzéseként jelölte meg az évi 1000 dollárnak megfelelő minimálbér bevezetését. „Ha ez sikerül, a többi - a szociális és politikai változás - már magától jön” -jelentette ki.[6]

Kik voltak azok az Opus Deihez tartozó technokraták, akik hozzáfogtak Spanyolország modernizálásához? Az új pénzügyminiszter az aragóniai Teruel városából való 43 éves jogász, Mariano Navarro-Rubio lett. A polgárháborúban a nacionalisták oldalán harcolt, háromszor sebesült meg és tüntették ki. A Banco Popular Español elnökségi tagjaként hozzáértésével és munkájával nagymértékben hozzájárult a bank látványos sikeréhez. Az ő érdeme, hogy Spanyolországban stabil pénzpolitikát sikerült bevezetni.

Alberto Ullastrest nevezték ki kereskedelmi miniszterré. Az ugyancsak 43 éves politikai gazdaságtan professzor a Spanyol Jegybank igazgatóhelyettese volt, és egyben Opus Dei numerárius. Franciaországban és Németországban végezte tanulmányait, majd a nacionalisták oldalán harcolt az asturiai fronton. López Rodó, Navarro-Rubio és Ullastres együtt dolgoztak, és további Opus Dei technokraták számára sikerült fontos kormánypozíciókat szerezniük.

Röviddel az új kormány kinevezése után az Opus Dei spanyol központja kiadott egy nyilatkozatot, amelyben cáfolta a szervezet mindennemű politikai

elkötelezettségét: „Tevékenységi köre közvetlenül és kizárólag apostoli jellegű; és kifejezetten szellemi irányultsága miatt nem avatkozik bele egyetlen ország politikájába sem.”[7] Szó szerinti értelemben ez megfelelt az igazságnak. Az Opus Dei nem volt politikai párt, és nem is kívánt azzá válni. Ennek ellenére olyan politikai célokat követett - persze jól álcázva -, amelyek összhangban álltak szellemi alapelveivel és önértelmezésével, mely szerint az Opus Dei a katolicizmus megújítója. És a szervezet tagjai, legyenek bár miniszterek vagy cégvezetők, sokkal komolyabb szellemi vezetésben részesültek, mint bármely más laikus katolikus hívő. Ez a vezetés, ahogy majd a tizenhatodik fejezetben látni fogjuk, „minden szakmai, társadalmi és egyéb kérdést” magában foglalt.[8]

Az Opus Dei politikai alapelvei hamarosan pénzben mérhető formában is megmutatkoztak. Az 1960 és 1975 között eltelt tizenöt évben, amit gyakran anos de desarollónak, azaz a fejlődés éveinek is neveznek, a gazdaság olyan erőteljes ütemben növekedett Spanyolországban, mint - Japánt kivéve - sehol máshol a világon. 1963-ban az egy főre jutó éves jövedelem meghaladta az 500 dolláros értéket; a López Rodó által megjövendölt évi 1000 dolláros álomhatárt pedig 1968-ban sikerült elérni. Amikor a hetvenes évek közepén a világgazdasági recesszió miatt az első spanyol gazdasági csoda véget ért, a világ kilencedik legjelentősebb gazdasági nagyhatalmaként jegyezték az országot. 1957-ben minden századik spanyolnak volt autója, a hatvanas évek végén már minden tizediknek. Szinte minden háztartásban volt telefon, minden másodikban pedig mosógép és hűtőszekrény. A hetvenes évek közepére az analfabéták aránya tíz százalék alá süllyedt, a diákok száma pedig 1960-hoz képest megduplázódott. A legfontosabb változás azonban a jövővel kapcsolatos kilátásokat érintette. Közvélemény-kutatások szerint a hetvenes években az emberek sokkal jobban fizetett és kvalifikált munkahelyekre számíthattak, mint apáik. Talán azt is lehetne mondani, hogy Spanyolország az Opus Deinek köszönheti, hogy a hetvenes évek elejére a modern európai gazdasági térség része lett. A jóléttel együtt viszont jött a korrupció.

12. A Matesa-ügy

Ne félj az igazságtól, még akkor sem, ha a halálba vezetne téged.

Az Üt (34. maxima)

A Matesa-ügy volt az első nyilvánosságra került eset, amelynek során az Opus Dei a pénzügyietekben piszkos trük-kökhöz folyamodott. Ugyanis nagyobb pénzösszeg tűnt el nyomtalanul. Két bankár pedig, aki közvetlen vagy közvetett módon belebonyolódott a Matesa-ügybe, életét vesztette. A nyilvánosság előtt az Opus Dei cáfolta, hogy bármi köze lett volna ehhez az ügyhöz, a szervezeten belül viszont egyesek állítólag azon viccelődtek és arra célozgattak, hogy a szervezet kasszája szépen profitál a mesterkedésekből. Két dolgot azonban biztosra vehetünk: egyrészt a számlát a spanyol adófizető polgárok egyenlítették ki, másrészt a botrányért felelős személy végül is királyi kegyelemben részesült. Juan Vilá Re-yesnek hívták, és az első végzősök egyike volt az IESE-n (Instituto de Estudios Superiores de la Empresa), az Opus Dei jó nevű, barcelonai közgazdasági akadémiáján. Vilá Reyes 1956 júliusában szállító céget alapított textilipari megrendelések kielégítésére. Ennek a cégnek a Maquinaria Textil del Norte de España Sociedad Anómia, rövidítve Matesa nevet adta. Az ötvenes évek vége felé a „technológia” és a „technokrácia” kifejezések Spanyolországban vezérszavakká váltak. Vilá Reyes gyorsan felismerte, hogy egy exportsikerek után sóvárgó országban nagy lehetőségek kínálkoznak az olyan cég számára, amely „high-tech”-kel foglalkozik, s amelynek vezetői előretekintő „technokraták”. A céget 80 ezer dollár alaptőkével indította el, amelynek azonban csak egy parányi részét fektette a Matesá-ba. 200 ezer részvényt adott ki, melyeknek többségét mint igazgató-sági elnök megtartotta. A többi résztulajdonos nővére, Blanca és sógora, Manuel Salvat Dalmau lett. Ezt követően 1958 októberében beiratkozott az IESE management-kurzusaira. Ebben az időpontban nem volt még az Opus Dei munkatársa - cooperador sógora és nővére ezzel szemben szupernumeráriusok voltak.

A további események megértése érdekében szükséges egy kis kitérőt tennünk. Az Opus Dei sikere mindig is az új tagok toborzásától függött, és attól függ ma is. Magát a „toborzás” kifejezést persze lehetőleg elkerülik. Az Opus Dei azt állítja, hogy egyáltalán nem toborozzák a tagokat a szervezetbe. Sokkal inkább ők maguk kérik a felvételüket, hogy eleget tegyenek az isteni elhivatásnak, vagyis hogy életüket az apostoli küldetésnek szenteljék.

Bármenynyire igyekeznek is azonban, hogy a tagokat röghöz kössék, a terjeszkedni kívánó Opus Dei a halálesetek és a kilépések miatt folyamatosan új tagok keresésére kényszerül. Az évtizedek során egy meglepően sikeres toborzási módszert fejlesztett ki. Természetesen nem mindenkit vesznek számba, illetve vesznek fel. Inkább úgy történik ez, mint egy golfklubban vagy más hasonló egyesületnél: „ ... új tagok kérhetik ugyan a felvételüket” - kommentálta egy tag -, „de az egyesület céljainak is meg kell felelniük. Az a személy, akit csak a sakk érdekel, vagy aki csak rumbázni akar megtanulni, nem felel meg, tehát nem lenne értelme felvenni.” John Roche, a hajdani numerárius egyik dossziéjában részletekbe menően leírja az Opus Dei toborzási gyakorlatát. Ennek megértéséhez azonban elengedhetetlen a szervezet szóhasználatának bizonyos szintű ismerete. A „toborzás” lényegében azonos jelentésű a „térítéssel” (proselitismo), bár a célcsoportot elsősorban katolikus hittestvérek képezik. „Elhívásokat elnyerni” annyit jelent, mint „új tagokat toborozni”. Roche a következőt írja:

Egy Opus Dei-tag életében a legeslegfontosabb tevékenység a toborzás vagy „térítés”. Az alapító, Monsignore Escrivá újra és újra hangsúlyozta:

Nem ismerünk mást, mint a testületi célt: a térítést, melynek során emberek elnyerik elhívásukat... A szervezetben a térítés a helyes út, amely a megszentelődéshez vezet. Ha valakiben nincs buzgóság a térítés iránt ...az halott ..., én pedig a hullákat eltemetem.

(Crónica V, 1 963)

Menjetek el az utakra és a mellékutakra, és kényszerítsé-tek azokat, akikre rátaláltok, hogy bejöjjenek, és megtölt-

sék az én házamat, kényszerítsétek őket bejönni; bírjátok rá őket ..., egy kicsit bolondnak kell lennünk ... A térítésért fel kell áldoznotok magatokat ...

(Crónica IV., 1971)

Egyetlen gyermekem sem lehet elégedett, ha nem nyer meg minden évben négy vagy öt hűséges és megbízható embert az isteni elhívásnak.

(Crónica VII., 1968)

...Minden tagnak legalább tizenöt „baráttal" kell rendelkeznie, amelyből ötöt

mindig aktívan „be kell dolgozniuk", hogy ők is „fütyörésszenek". A térítésbeli igyekezet és a siker olyan szorosan összekapcsolódnak a megszentelődés-sel, hogy a kevésbé sikereseknél gyakran a pszichikai stressz legfőbb okaivá válnak. A hívek megnyerésének kötelezettsége szigorú és kérlelhetetlen.

.. .Az Opus Dei nyilvános testületi szervei a térítést szolgálják. Ahogy az alapító egyszer megjegyezte: „Diákkollégiumok, egyetemek, kiadók ... vajon ezek lennének a célok? Nem. Hát akkor mi a cél? Nos, a cél kettős: Egyrészt a személyes megszentelődés. Másrészt, mindenhol a világon a lehető legtöbb lelket kell bevezetni - az Opus Dein belül - Isten országába."

(Crónica V., 1 963)

Minden iskola, diákotthon, egyesület, kultúrközpont, gazdaképző iskola, érettségire felkészítő tanfolyam, nyári iskola és nemzetközi találkozó fő célja az, hogy a résztvevők köréből tagokat toborozzunk az Opus Deinek. A szervezeten belül gyakran emlékeztetik a tagokat erre az elsődleges célra, a nyilvánosság előtt azonban az alapító állhatatosan azt bizonygatta, hogy a testületi tevékenysé-

gek elsősorban „az emberiség önzetlen szolgálatát" jelentik. Ezért ezeket gyakran közpénzekből támogatják.'

Az IESE-t, ahová 1958-ban Vilá Reyest is felvették, ugyanabban az évben két numerárius alapította apostoli küldetése bővítéseként. A Banco Popular Espanoltól 50 ezer dolláros támogatást kaptak. Az IESE-t a Navarrai Egyetemhez csatolták, és tantervét később a Harvard Business Schooléhoz igazította, amellyel diákcsereprogramot is létesített. Az évek folyamán az Opus Dei legjobb emberei, de Spanyolország számos kiváló menedzsere is az IESE-n kapott képzést. Valójában azonban az oktatási intézmény titkos célt szolgált: figyelemmel kísérte a végzett hallgatók szakmai pályafutását, sőt még támogatta is őket, ha az célszerűnek mutatkozott. Ilyen módon közvetlenül vagy közvetve a szervezet lekötelezettjei maradtak. Néhányan természetesen kicsúsztak a befolyása alól, annak ellenére, hogy nagyon készségesen, sőt lelkesedve mentek bele az egészbe. Sohasem jutott eszükbe, hogy esetleg kihasználják őket. Minden kedvesnek és barátságosnak tűnt, sohasem fordult elő olyan durvaság, mint a közvetlen nyomásgyakorlás. Az embereknek csupán azt kellett elhinniük, hogy egy elithez tartoznak. Az első végzősök egyike a későbbi moszkvai spanyol nagykövet, Juan Antonio Samaranch volt, aki a nyolcvanas években a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnökeként a NOB-ot az IESE-n megismert

„keresztény és tudományos elvek” alapján gigantikus pénzügyi gépezetté alakította át. Akadt persze néhány nagyon becsvágyó ember is, akik pontosan tudták, mit vár tőlük az Opus Dei. Készek voltak belemenni a játékba, és felhasználták azokat a kapcsolatokat, amelyeket a szervezet közvetített a számukra. Ezek egyike volt Vilá Reyes.

Vilá Reyes az IESE-n eltöltött tanulmányi éveiben szerzett kapcsolataival nagyon fel tudta gyorsítani a Matesa fejlődését. Tanulmányai befejeztével a több nyelven beszélő, madridi irodákkal rendelkező ügyvédet, Jósé Luis Vihar Palasít fogadta fel jogi tanácsadójául. Vihar Palasí nagyon közel állt az Opus Deihez, még ha a szervezet azt állítja is, hogy sohasem volt tagja, még csak cooperador sem.[2] Az Opus Dei-numerárius Alberto Ullastres kereskedelmi miniszter 1962-ben Vihar Palasít államtitkárrá nevezte ki. Ennek következtében Vilá Reyes pályája a következő hat évben csak felfelé ívelt. Számtalan ajtó nyílt meg „high-tech” cége előtt, amelynek „csúcstechnológiája” azonban mindössze egy telexből és egy elektronikus írógépből állt.

A Matesa megvásárolta - nem tudni pontosan, hogyan -egy francia gépi szövőszék szabadalmát. A szabadalom összesen 12 000 dollárba került. A szövőszék, alighanem feltalálója után, az „Iwer” nevet viselte. Vilá Reyes úgy tett, mintha egy műszaki újdonságról lenne szó. Azt állította, hogy a szövőszék forradalmi jelentőségű, mivel vetélők nélkül működik, és a selyemtől a műanyag biztonsági üvegig gyakorlatilag mindenfajta anyagot lehet rajta szőni. Az 1959-es milánói ipari vásáron egy prototípust is kiállítottak belőle, de komoly érdeklődést nem keltett. Vihar Palasí összeismertette ügyfelét Laureano López Rodóval. Meg is barátkoztak egymással. López Rodó aztán bemutatta őt az Opushoz közel álló Juan José Espinosa San Martin bankárnak, aki 1965 júliusában Mariano Navarro-Rubiót váltotta fel a pénzügyminiszteri székben. Navarro-Rubiót a Spanyolország Bank igazgatójává nevezték ki.

Az „Iwer”-szabadalommal és az IESE-bizonyítvánnyal a kezében Vilá Reyes elég hitelt tudott felvenni ahhoz, hogy Pamplona-ban felépítsen egy szerelőüzemet. Barcelonában a Matesa egy kutatórészleget szerelt fel, ahol több száz mérnököt alkalmazott. Ezután megkezdődött az exportpiacok felkutatása. Abban az időben, amikor a fantasztikus „Iwert” bemutatták potenciális vevőinek az Egyesült Államokban, Latin-Amerikában és Európában, López Rodó éppen az első spanyol ötéves terv bevezetésén dolgozott. E fejlesztési tervnek különösen fontos részét képezték azok az támogatások, amelyeket az exportőrök különböző adókedvezmények és állami segélyek formájában kaptak.

A Matesa persze éppen „exportmegrendelést” teljesített, azaz Juan Vilá Reyes odasétált az állam etetővályújához, és nagyot merített: raktározási hiteleket, váltóra szóló árengedményeket és automatikusan kiegészülő hiteleket exportmegrendelésekre. Jó játék volt. Az állami hitelekből Vilá Reyes adománypénzeket folyósított az IESE, a navarrai egyetem és a szervezet néhány külföldi képzési programja számára. Spanyolországban persze most is - csakúgy, mint mindig - szigorú devizaellenőrzés volt.

A Matesa azonban a mesés „Iwer” helyett a támogatásokat exportálta. Vilá Reyes külföldi látszatcégek egész hálózatát hozta létre, sokat ezek közül a svájci Fribourg kantonban, ahol a helyi holdingcégek adóztatása elég nagyvonalúan folyt. Espinosa San Martin pénzügyminiszter kiváló kapcsolatot tartott fenn a párizsi Giscard d’Estaing családdal és Jean de Broglie herceggel, Giscard Független Republikánus Pártjának egyik társalapítójával. Valéry Giscard d’Estaing-t 1956-ban, a Matesa alapításának évében, megválasztották a francia nemzetgyűlésbe. 1962 januárjában de Gaulle tábornok Giscard-t pénzügyminiszterévé nevezte ki. Bár 1966-ban leváltották, továbbra is az Elysée-palotában maradt, és a megfelelő alkalmat várta, hogy megválasszák az ötödik köztársaság elnökévé.

Jean de Broglie herceg volt az az ember, aki Giscard politikai programját az aktuális fejlesztésekhez igazította. Szenátor, a nemzetgyűlés külügyi bizottságának tagja és sikeres pénzember volt, aki széles körű kapcsolatokkal rendelkezett a jobboldali Pán-európa-mozgalomban. 1967-ben Giscard d’Estaing Jean de Broglie-t egy megbízással Madridba küldte. Hogy milyen jellegű volt ez a kiküldetés, az nem igazán ismert. A spanyol fővárosban tett látogatása alatt de Broglie-t bemutatták Juan Vilá Reyesnek.

Bármi volt is a madridi találkozó indítéka, hazatérése után de Broglie Raoul de Léont, legközelebbi bizalmasát azzal bízta meg, hogy Luxemburgban a Matesa számára alapítson egy egymillió francia frank alaptőkéjű holdingtársaságot, a Sodetex S. A.-t. A tőkét a Matesa egyik leányvállalata, a Brélic S. A. utalta át Luxemburgba egy Sodetex-számlára. A Sodetex vezetőségi elnöke Jean de Broglie herceg, az egyik vezetőségi tag pedig Róbert Leclerc, a genfi Banque de l’Harpe (a későbbi Banque Leclerc) főnöke és főrészvényese lett.

1968 júniusáig a Matesa tőkéje 2,4 millió dollárra növekedett. Eközben már multinacionális vállalat lett, amelyet az új spanyol vállalkozói szellem jeles példájaként emlegettek. Az „Iwer” szövőszék forgalmát jelző számok azonban

sohasem voltak olyan káprázatosak, mint ahogy azt állították. A gép kényes, túl drága és gyakran gyártáshibás, a szállítás pedig bizonytalan volt. Spanyolországban egy kézen meg lehetett számolni, hogy hányán vásároltak ilyen szövőszéket. A külföldi forgalommal kapcsolatos számadatokat túl magasra kerekítették. Egy gazdátlan „Iwer" szövőszékszállítmányra, amelynek rendeltetési helye állítólag New York lett volna, a barcelonai dokkokban találtak rá. A csalást felfedező vámigazgató, Victor Castro Sanmartín az Opus Dei tagja volt.[4] Valószínűleg nem tudta, hogy a Matesa milyen fontos az Opus Dei pénzügyi ágazata számára - a titkolózás végeredményben ugyanolyan erős volt befelé, mint kifelé -, éppen ezért felettesének, a pénzügy-miniszternek részletes jelentést küldött. E jelentés egyik másolata Manuel Fraga Iribarne információs miniszter asztalán kötött ki. Fraga volt a kabineten belül a legtapasztaltabb Falange-párttag, ezzel együtt pedig az Opus Dei-technokraták egyik legvérmesebb ellensége. A Falange figyelemmel kísérte a Matesa növekedését, és most, az 1957-es kormányátalakítás során az Opus Dei-tech-nokratáktól elszenvedett megaláztatásért bosszút akart állni. A hivatalban maradt Falange-párti miniszterek Castro Sanmartín jelentésében annak lehetőségét látták, hogy megtörjék az Opus Dei fontos kormánypozíciókban betöltött monopolhelyzetét. 1969-ben a Falange sajtókampányt indított, és célzásokat tett arra, hogy a Matesa külföldi megrendelései csupán trükkök voltak, melyek segítségével a cég exporthitelekhez juthatott.

A Matesa luxemburgi leányvállalata, a Sodotex azt tervezte, hogy a genfi Banque Leclerc-en keresztül tizenöt millió svájci frank értékben kötvényeket vásárol. A Matesa elleni sajtókampány azonban végül a külföldi médiumokra is átterjedt. 1969 augusztusában a kötvényekkel kapcsolatos ajánlatot visszavonták. Vilá Reyes szerint a negatív sajtóvisszhangok a még teljesítetlen „Iwer" szövőszék-megrendelések befagyasztásához vezettek.

Mindeddig Franco nem törődött a botránnyal. Amikor a Fa-lange-mozgalomért felelős miniszter, Jósé Solís Ruiz személyesen panaszkodott nála azért, hogy az Opus Dei-miniszterek sok mindennek nevezhetők, csak „igazi gentlemeneknek" nem, a Caudillo nyersen megjegyezte: „Mi baja van az Opus embereivel? Az, hogy ők dolgoznak, amíg maguk kurvák után rohangálnak?"[5]

1969 szeptemberében azonban maga Franco is megelégelte a Matesa körüli felfordulást. Különösen a külföldi sajtó miatt háborodott fel. Vilá Reyest és fivérét letartóztatták. A vizsgálatok rövid időn belül kimutatták, hogy a társaság fizetésképtelen. Ehhez képest a Matesa az államtól 180 millió dollárnyi

exporttámogatást kapott. De hová folyt ennyi pénz? Espinosa San Martin és egy másik Opus-barát bankár, Fausto Garda Moneó, aki 1965-ben a kereskedelmi minisztérium élén Alberto Ullastrest váltotta fel, nem tudtak választ adni. Mindketten visszaléptek. Franco ennek ellenére sem csillapodott le. A haragja viszont ironikus módon nem az Opus Dei ellen irányult. A két Falange-párti miniszterre, Fragára és Solísra volt dühös, mert hagyták, hogy a médiumok leleplezzék a hatvanas évek spanyol valóságát, és egy olyan országról árulkodjanak, amely „a politikai stagnálás, a monopolgazdaság és a szociális igazságtalanság” miatt szenved.[6]

Olyan híresztelések szivárogtak ki, melyek szerint nagy tisztogatás lesz a kormányban. Sokan azt gondolták, hogy az Opus Dei befolyása tűnőfélben van a kormányon belül, és Franco az intrikák miatti bosszúságában minden technokratát eltávolít a hivatalából. Francónak azonban a falangistákból lett elege, így végül a technokraták diadalmaskodtak. Egész Madrid csodálkozott, amikor 1969. október 29-én este az állami tévéprogramot megszakítva bejelentették az új kormányt. A tizenkilenc miniszterből tíz az Opus Dei tagja vagy munkatársa volt. Közülük is a legfontosabbak: López Rodó (gazdasági fejlesztés), Gregorio López Bravo (külügy), Enrique Fontana Codina (kereskedelem) és Alfredo Sánchez Bella (információ és turizmus).

A többi miniszter közül öt állítólag szintén közel állt az Opushoz, köztük José Luis Villar Palasí (oktatásügy és tudomány), valamint Alberto Monreal Luque (pénzügy). További négyről közismert volt, hogy együttműködött az Opusszal. így már csak a miniszterelnök, Luis Carrero Blanco maradt hátra - róla pedig mindenki tudta, hogy kivel szimpatizál. López Rodót e bársonykesztyűs puccs titkos irányítójaként emlegették. Bár Carrero Blancót nevezték ki miniszterelnöknek, ez alapjában véve López Rodó kormánya volt. Mások állítása szerint azonban a dolgok legfőbb irányítója Luis Valis Taberner, a Banco Popular Español igazgatóhelyettese, egy szerzetesféle, rejtélyes Opus Dei-numerárius volt. Valis Taberner és López Rodó ugyanabban az Opus Dei-rezidenciában laktak Madridban.

Az új kormány vizsgálóbizottságot állított fel, amely megállapította, hogy a hiányzó pénzek nagy része külföldre került. Azt is kiderítette, hogy a Matesa külföldi céghálózata adományokat juttatott a navarrai egyetemnek, és egy kisebb összeggel még Nixon elnök választási kampányát is támogatta. Ezenkívül további pénzösszegeket fizetett ki Vilá Reyes alma materének, a barcelonai IESE-nek. A jelentés nem említette, az Opus egyik szóvivője

pedig hevesen tagadta azokat a híreszteléseket, amelyek szerint bizonyos „segélytársaságok”, azaz alszervezetek közvetítésével az Opus Deihez tekintélyes összegek folytak volna be.

Valamely szóvivőjük kijelentette: „Az Opus Dei semmiféle adományt sem kapott a Matesától. Vilá Reyes az IESE közgazdasági akadémiájának éveken keresztül mindössze csupán néhány alkalommal, és akkor is csak személyes adományt folyósított. Ezek ösz-szesen kétmillió pesetát (12 000 font) tettek ki, amit írásos bizonyítékok is igazolnak. Teljesen hamis az az állítás, miszerint a különböző - spanyol, perui és egyesült államokbeli - Opus Dei-intézmé-nyeknek 2 400 millió pesetát (14 millió font) adott volna.”[7]

Ez a cáfolat ékes példája annak, ahogyan az Opus Dei helyreigazítja az igazságot. Először is a következőt állították: „Le kell szögezni, hogy Juan Vilá Reyes ... és jogi tanácsadója, José Villar Palasí nem voltak az Opus Dei tagjai...” Ez lehet, hogy megfelel az igazságnak, viszont Juan Vilá nővére és sógora mindketten az Opus Dei tagjai és a Matesa részvényesei voltak. Ezenkívül a cáfolatban elfelejtették megemlíteni, hogy a szervezet egy másik szupernu-meráriusát, Angel de las Cuevast, a pénzügyminisztérium államtitkárát és a Banco de Crédito Industrial - a Matesának exporttámogatást nyújtó állami bank - igazgatóhelyettesét bűnrészességgel vádolták.

Talán többet elárul az Opus Dei egyik volt pénzügyi igazgatójának a vallomása, aki egy magánbeszélgetés során elmondta: „Az én hivatalom csak kisebb összegeket kapott a Matesától.”[8] Magától értetődő, hogy a semmilyen és a kisebb összeg között azért van különbség. Itt azonban a történet még korántsem ér véget, hiszen a pénzügyi igazgató elsőként mutatott rá arra, hogy a nemzetközi tranzakciókat nem az ő hivatalán keresztül bonyolították le. Ezeket Dr. Rafael Termes Carrero, a barcelonai Banco Popular Español akkori kerületi igazgatója intézte. Rafael Termes - Luis Valis egyik bizalmas barátja - építette ki az Andorrán át vezető „terelőutat”, ő bonyolította le a Credit Andorra megvásárlását, melynek igazgatótanácsában is helyet foglalt. A Credit Andorra volt a hercegség legnagyobb és legaktívabb kereskedelmi bankja, amelyet 1955-ben a Banco Popular támogatásával az Esfina nevű Opus Dei társaság vásárolt meg.[9]

Az ötvenes évek végét jellemző gazdasági fellendülés idején a szervezet világméretű pénzügyleteinek majdnem a felét Spanyol-ország finanszírozta, a devizaellenőrzést nem ismerő Andorra pedig a tőkekivitel egyik legfőbb

zsilipjéül szolgált. A pénzt tehát itt halmozták fel, majd azokba a pénzügyi központokba irányították tovább, ahol a leginkább szükség volt rá - általában Frankfurtba, Londonba vagy Zürichbe. Amikor például Rómába ment a pénz, a Villa Teverét ilyen rejtett üzenettel értesítették: „ma tizenöt collecta megy ki." [Collecta = gyűjtés, adakozás; fohász, gyűjtő ima - aford.\ Egy „collecta" ezer dollárnak felelt meg, így a „tizenöt collecta" azt jelentette, hogy a Credit Andorrától az Opus Deinek az IOR-nál, a Vatikán bankjánál elhelyezett számlájára 15 000 dollár volt útban. Az Opus Dei sohasem árulta el, hogy kapott-e valamilyen pénzösszeget a Matesa luxemburgi leányvállalatától, a Sodetextől, illetve valamely másik külföldi Matesa fióktól. A Sodetexet nem sokkal az ügy kirobbanása után felszámolták. Azt sohasem vizsgálták ki, milyen szerepet játszott a Sodetex a 180 millió dollár eltűnésében. A vállalat spanyol felszámolói azt állították, hogy a Sodetex a Matesának mindössze egymillió dollárral tartozott, ami jelentéktelen összeg az azóta is tisztázatlan 179 millió dollárhoz képest.

Az államügyészség felfedezett arra utaló nyomokat is, hogy az eltűnt pénznek egy kis részét átutalták Andorrába. 1967 októberében egy devizavétségeket tárgyaló különbíróság Juan Vilá Reyest és egyik alkalmazottját vétkesnek találta abban, hogy a hercegségen keresztül illegálisan 2,5 millió dollárnak megfelelő pénzösszeget vitt ki az országból. A pénzt ezerpesetás bankjegykötegekben Madridból vagy Barcelonából autóval szállították Andorrába, majd ott befizették a Credit Andorránál. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a pénz Andorrából valószínűleg Svájcba került.'[0]

A bírói ítélet Vilá Reyesre mindössze pár hónapnyi börtön-büntetést, néhány további hónap háziőrizetet és néhány millió peseta bírósági és ügyvédi költséget szabott ki. 1975 májusában három év börtönbüntetésre ítélték. Hat hónappal később azonban meghalt Franco, és Juan Carlos herceg lett az államfő. Az új király első hivatali teendőinek egyike az exportvilágbajnok amnesztiájának elrendelése volt.

Jean de Broglie herceget Isten büntetése érte utol. Hosszú tárgyalások után 1974-ben végül késznek mutatkozott annak az egymillió dollárnak a visszafizetésére, amellyel a Sodetex a Matesa révén a vállalat spanyol felszámolóinak tartozott. Abban állapodtak meg, hogy az összeget kétéves részletben kamatokkal együtt kell visszafizetnie. 1975. november 15-én volt esedékes az első fizetés, Broglie azonban nem tartotta magát a megállapodáshoz. Huszonnégy nappal a második részlet esedékessége után Jean de Broglie-t Párizsban a nyílt utcán egy

bérgyilkos lelőtte.

1977 májusában a genfi Banque Leclerc-nek csődöt kellett bejelentenie. Néhány nappal később a bank elsőszámú üzletvezetője, a francia Charles Bouchard otthonától nem messze beleesett a Genfi-tóba, és megfulladt. Özvegye szerint kiváló úszó volt, és kitűnő egészségi állapotnak örvendett. Még húsz év elteltével is azt állítja, hogy férjét meggyilkolták.

Az úgynevezett Broglie-ügy egyik ügyésze Roland Dumas volt, aki François Mitterrand elnöksége alatt külügyminiszter lett. Dumas a de Broglie-eset kapcsán megbízta a nyomozó hatóságokat, hogy vizsgálják ki a Sodetex és a Matesa közötti, mindaddig tisztázatlan szálakat. Dumas azt kifogásolta, hogy a francia rendőrség de Broglie meggyilkolásáról készített jelentése szándékosan elhallgatja a herceg és a Matesa között fennálló kapcsolatot.

„Egy alaposabb vizsgálat kimutatta volna, hogy a Matesa valójában az Opus Dei eszköze volt, amely egész Európában kinyújtotta csápjait. Ezt a kapcsolatot a Madridban, illetve Luxemburgban indított [Matesa-management elleni] nyomozások során sohasem vizsgálták ki. Ennek oka kétségtelenül az Opus Dei és a Független Republikánusok - kiknek vezetői nyilvánvalóan de Broglie herceg barátai voltak - között fennálló kapcsolatok” - nyilatkozta Dumas egy francia újságírónak.[1]’

Genfi bankja összeomlása után Robert Leclerc ellen sorozatos csalások nyomán bekövetkezett csőd miatt emeltek vádat. A bíróság előtt ügyvédei azt állították, hogy Leclerc szélütés következtében elvesztette beszédképességét. Kitartó hallgatása ellenére elítélték, de csak egy enyhe büntetést kellett letöltenie egy börtönkórházban. Szabadulása után csodálatos módon visszanyerte a hangját, azt azonban sohasem árulta el, mi okozta a Banque Leclerc csődjét. 1993-ban, idős korában halt meg.

Az Opus Dei a Matesa csődje ellenére tovább szövögette pénzügyi hálóját Spanyolország határain kívül. A Matesa-ügy kapcsán azonban a világ egy fontos leckét megtanulhatott. Az Opus Dei teológusai a keresztény fundamentalisták szemüvegén keresztül nézik a világot. Abban hisznek, hogy Krisztust azért feszítették keresztre, illetve azért támadt fel, hogy a gonosz uralma alól megszabadítsa a világot, amit azután Isten terve alapján újjá lehet teremteni. Az Opus Dei számára pedig Isten terve az egész emberiséget magában foglalja.

Az Opus Dei tagjai ugyan sziklaszilárdan meg vannak győződve arról, hogy Isten - miként Mózeshez - Escrivá de Balaguer-hez is szólt, emellett azonban arról is meg vannak győződve, hogy az univerzális nyelv a pénznek a nyelve. Az Opus Dei célja az, hogy egy földi birodalmat hozzon létre Isten dicsőségére. A szervezet stratégái tisztában vannak azzal, hogy vállalkozásuk giganikus mennyiségű pénzt igényel, sokkal többet, mint amennyit egy egyház, egy uralkodói ház vagy egy bankbirodalom valaha is felhalmozott. Az Opus Dei stratégái azonban nem annyira ostobák, hogy bezárják magukat a tömjénfüst és a szentképek világába. Az atya tizenkét apostolával megnyerte a szervezet számára Spanyolország legnagyobb koponyáinak némelyikét. A hatvanas években egész Európában, de a távolabbi országokban is ugyanazon módszer szerint jártak el. Ekkorra a szervezet már majdnem harminc országban képviseltette magát.

Először az elkötelezett embereknek csupán egy maroknyi -többségében spanyol - csoportja kezdett el azon gondolkozni, hogyan lehetne a költségvetést és a pénz- és valutarendszert az Örömhír terjesztésének a szolgálatába állítani. Szent összeesküvést szerveztek. Az Opus Dei apostoli küldetése valóban nem vonatkozik a pénzügyekre? A szervezet saját szavahihetőségét ássa alá, ha azt állítja, hogy isteni gondviselésből él, mintha monetáris manna hullana a mennyből. Ezzel kapcsolatban a madridi egyetem egyik professzora hívta fel a figyelmemet arra a tényre, amelyet én „a pénzügyi hegemónia törvényének” nevezek. „Az Opus Dei vezetése nagyon jól tudja, hogy a pénz irányítja a világot, és hogy a vallási hegemónia egy országban vagy egy kontinensen attól függ, hogy valaki szert tud-e tenni pénzügyi hegemóniára” - erősíti meg Javier Sainz Moreno.

Amennyiben osztjuk ezt a nézetet, e „törvény” segítségével könnyen magyarázatot találhatunk a Matesa bukását követő huszonöt év egyes gazdasági és pénzügyi történéseire - egészen az Opus Dei egyik alszervezetének, a Fundación General Mediterrá-neának kényszerű felbomlásáig. A „törvényt” csupán a szervezet legfőbb apostoli küldetésére kell vonatkoztatnunk. Ennek lényege a Crónica szerint „Krisztus egyik parancsának a teljesítése, amely arra szólít fel bennünket, hogy ‘Elmenvén széles e világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek’ ..., azaz a feladat nem más, mint a szentség elvetése a világ minden tájékán,”[12]

Az Opus Dei testületi céljai Sainz Moreno professzor szerint mindenekelőtt a Vatikán pénzügyei fölötti uralom megszerzése, vagyis magának a Vatikánnak a

megszerzése, másodszor a lehető legnagyobb mértékű pénzügyi hegemónia megkaparintása. Ahhoz viszont, hogy megadassák Isten Munkájának ez a siker, amely Escrivá helytartói előtt lebegett, lehetőséget kellett teremteni arra, hogy a szervezet felszívhassa, majd befektethesse a kóbor tőkét.

A „tiszta” pénz előállításának legtermékenyebb termőtalaja a nemzetközi kereskedelem. Áruk és szolgáltatások különböző adó- és jogrendszerrel rendelkező országok közötti cseréjével köny-nyen lehet rejtett profitra szert tenni. A Matesa külföldi tranzakciói ezt bizonyították. Már idejét múlta az a módszer, hogy valaki egy bankjegyekkel teli bőröndöt visz át a határon. Új utak nyíltak meg olyan szerződések aláírásával, amelyekkel névtelen részesedésekből és rejtett tőkebefektetésekből származó profitokat, osztalékokat vagy jutalékokat lehetett távoli országokba átutalni. Ezekből a bankletétekből azután a pénzt meg lehetett forgatni, és ott lehetett bevetni, ahol a legsürgősebben szükség volt rá. Nagyjából ebben az időszakban lett az Opus Dei az eurodollár-piac egyik főszereplője. Azé a piacé, amely a hatvanas és a hetvenes években exponenciális növekedést ért el.

Amikor az Opus Dei benyomul egy új országba, világi részlege külföldi kereskedelmi lerakatok alapítására összpontosít. Különösen olyan országokkal igyekszik felvenni a kereskedelmi kapcsolatot, amelyek kormányába Escrivá de Balaguer gyermekei már befészkelték magukat. Amikor például az Opus Dei új központot nyitott Indiában, többek között egy numeráriust - egy spanyol gyapjúkereskedőt - is Delhibe küldtek, hogy ott az India és Európa közötti kereskedelem fellendítésére céget alapítson. Ebből a szemszögből válik érthetővé, hogy mennyire fontos volt a Matesa-kísér-let. Bizonyos értelemben a Matesa bukása a fejlődés új korszakának kezdetét jelezte.

13. A második vatikáni zsinat

Az életem során megismertem néhány pápát, sok bíborost és számtalan püspököt. Ami azonban az Opus Dei alapítóját illeti, abból csak egy van!

Josemaría Escrívá de Balaguer, Crónica 1971

Rómában eltöltött évei alatt Escrivá de Balaguer meglehetősen sajátos szemléletet alakított ki a pápaságról. Gyermekkorában X. Piusz volt a pápa, akit nagyra becsült. Őt tartotta az új kor legigazabb pápájának. XII. Plusszal szemben viszont mély ellenszenvet érzett. Sohasem tudta megbocsátani neki, hogy háromszor is visszatartotta tőle a püspöki süveget.

Amikor Angelo Roncallit, Velence pátriárkáját 1958 októberében pápává választották, azonnal gondoskodott a meglepetésről, hiszen a János nevet vette fel, amit több mint hatszáz éven keresztül egyetlen pápa sem viselt. A következő meglepetést az szolgáltatta, hogy birétumát, a piros bíborosi süveget Alberto di Jorio fejére helyezte, aki a konklávé titkára, ugyanakkor a Vatikánbank igazgatója is volt. Ez az aktus Di Joriót azonnal bíborosi rangra emelte.

A világ aránylag keveset tudott a 76 éves Roncalliról. Egy tizenhárom gyermekes egyszerű parasztcsalád harmadik gyermekeként látta meg a napvilágot Bergamóban. Egyházi pályafutásának legnagyobb részét a Vatikán diplomáciai szolgálatában töltötte el Romániában és Törökországban, valamint pápai nunciusként Párizsban. Csak az Opus Deinél emlékeztek rá, hogy Roncalli 1954 júliusában, egy évvel velencei pátriárkává történő kinevezése után, zarándokutat tett Zaragozába és Santiago de Compostelába. Mindkét városban az Opus Dei székhelyén szállt meg. Ez arra utal, hogy a barátságos pátriárka alighanem tisztában lehetett a szervezet néhány ismertebb tevékenységével.

XXIII. Jánost azonban nem nagyon érdekelte az Opus Dei. Az ő elsődleges célja a bíborosok tanácsának megfiatalítása volt. A felszentelését követő néhány napon belül további huszonhárom piros süveget osztott szét. Listáján többek között a Fülöp-szigetek, Japán, Mexikó és Afrika első bíborosai is szerepeltek. A sort Giovanni Battista Montini és Domenico Tardini vezette. Montini időközben már Milánó érseke lett, Tardinit pedig János pápa államtitkárává nevezte ki. Egy évvel később az egykori Opus Dei szimpatizánst, a 72 éves Arcadio Larraonát is

felvette a listára.

1959 januárjában XXIII. János bejelentette, hogy kilencven év után összehívja az első' ökumenikus zsinatot. Néhány hónappal később az Opus Dei szentszéki protektorának, Tardini bíborosnak a vezetésével megalakult a zsinat előkészítésével megbízott bizottság. Tardini az egyik bizottság elnökének az Opus főtitkárát, Alvaro dél Portillót nevezte ki. Ennek ellenére Escrivá de Balaguernek majdnem tizennyolc hónapot kellett várnia az első audienciájára. Ez az audiencia kevesebb mint harminc percig tartott. Az atya Don Alvaro kíséretében a pápa elé akarta terjeszteni, hogy az Opus Dei már nem érzi jól magát a Világi Intézmény jogi keretei között. Tíz év alatt a tagság 3000-ről 30 000-re nőtt, akik között 307 pap volt. A spanyol prelátusok kérvényt nyújtottak be, hogy az Opus Dei prelatura nulliusszá alakulhasson. Ez persze az alapítót, Escrivá de Balaguert is megajándékozta volna a hőn áhított püspöki süveggel.

XXIII. János pápa nem tudta, mit gondoljon az Opus Deiról. Majdnem két évet várt a kérelem megválaszolásával, ami párját ritkító sérelem volt. 1962 májusában a pápa végül Amleto Cicognani bíboroson keresztül - aki Tardini váratlan halálát követően annak utódja lett az államtitkári székben - közölte az Opus Dei alapítójával, hogy az intézmény prelatura nulliusszá történő átalakítása „szinte áthidalhatatlan jogi és gyakorlati akadályokba” ütközik, s emiatt elutasítja a kérelmet.[1]

Escrivá de Balaguernek három hét múlva sikerült bejutnia a pápához, hogy „mélységes csalódottságának” hangot adjon. Egyik vezető egyházjogi szakértője a navarrai egyetemről, Pedro Lombardia Díaz professzor már az előző évtől egy olyan „mozgó egyházmegye” meghatározásán munkálkodott, amely a későbbi, úgynevezett személyi prelatúra legtöbb tulajdonságával rendelkezne. Roncalli pápa türelemre intette. A második vatikáni zsinat ugyanis még azon az őszön megkezdi a munkáját, és az egyik programpont éppen egy új jogrendszer kidolgozása lesz olyan laikusokat és klerikálisokat egyaránt tömörítő vegyes szervezetek számára, mint amilyen az Opus Dei is. Ez persze Escrivá de Balaguert egyáltalán nem nyugtatta meg. A találkozástól fogva „mély ellenszenvet” érzett János pápa iránt, ahogyan erről néhány hajdani gyermeke is beszámolt. Dühös pillanataiban Roncallit általában „izzadt-ságszagú parasztnak” nevezte.[2]

Escrivá akkori[3] egyik legszorosabb munkatársa elmondta, hogy az alapító

megszállottja volt annak a gondolatnak, hogy a pápákat a bíborosok tanácson kívül máshonnan is lehessen jelölni, és közfelkiáltással Péter székébe lehessen ólcet emelni. Hetedik apostola, Pedro Casciaro meg volt róla győződve, hogy ez meg is történhet, és egy magas rangú spanyol Opus Dei-taggal bizalmasan közölte, hogy a következő konklávé nagy meglepetéssel fog szolgálni. Idős kora miatt Roncalli csupán átmeneti pápának számított.

XXIII. János pápaságának harmadik évében Escrivá de Ba-laguer megpróbált szorosabb kapcsolatba kerülni egy őszinte genovai bíborossal, Giuseppe Sirivel. Escrivá tudomása szerint Siri megbánta, hogy szavazatával a pápai trónra segítette a kerekded Roncallit. Escrivá de Balaguer Siri tudtára akarta adni, hogy hasonló a felfogásuk. Meg volt győződve arról, hogy a reform nevében belülről gonosz erők bomlasztják az egyházat, és Siriben e bomlás elleni harc lehetséges szövetségesét látta.

Siri érseki egyházmegyéje, Genova egymillió katolikust számlált, és a kereszténység egyik leggazdagabb egyházmegyéje volt. A bíboros létrehozott egy igazgatási osztályt, amely a pénzügyekkel foglalkozott. Az érseki kincstár vezetésével a fiatal beruházási szakembert, Orazio Bagnascót bízta meg, aki később Giulio Andreotti egyik pártfogoltja lett. Andreotti, Siri és a két spanyol prelátus komoly veszélyt láttak a kommunista világ felé való diplomáciai nyitásban, amit XXIII. János szorgalmazott. Siri XXIII. János pápaságát „a legújabb kori egyháztörténelem legnagyobb katasztrófájaként” jellemezte. Amint azt Peter Hebblethwaite-től megtudjuk, „legújabb kor” alatt Siri az utóbbi ötszáz évet értette.[4] Siri és Escrivá de Balaguer a második vatikáni zsinatot állítólag fölösleges mellékepizódnak tekintette, amely csak a pápa utódjának a munkáját fogja megnehezíteni.

A második vatikáni zsinat elindítása nem volt gyerekjáték. Roncalli pápa világosan kifejezésre juttatta, hogy szeretné megnyitni kapuit minden vallás előtt. Ez forradalmi lépésnek számított. Ráadásul az ügymenet szabályzatát is a feje tetejére állította.

Nyitóbeszédében János pápa kifejtette a második vatikáni zsinat célját és értelmét. Kezeskednie kellett azért, hogy „a keresztény tanítás szent záloga, az egész emberiség közös öröksége megőriztessék és hatékony módon taníttassák ...” Pontosabb tervvel azonban Roncalli már nem rendelkezett. Ezzel kapcsolatban Montininek volt egy javaslata. Azt ajánlotta, hogy a zsinaton egyetlen témára koncentráljanak: az egyház lényegére és

megújulására (aggiornamento) a harmadik évezredbe vezető úton. A zsinat atyáinak foglalkozniuk kellett az egyház egyes tagjainak - a püspököknek, a papoknak, a rendtagoknak és a laikusoknak - a szerepével. Montini vitára akarta bocsátani az egyháznak a második évezred végén betöltendő küldetését is, valamint vitát tervezett az egyház más vallásokkal való kapcsolatáról, beleértve tradicionális „ellenségeiket” is.

A második vatikáni zsinat a nyilvánosság előtt zajlott. Ez szintén ellentétben állt az Opus Dei elveivel. Az atya mindenekelőtt attól tartott, hogy a nagyszámú szakértő, aki számára János pápa megengedte a részvételt, könnyen sarokba szoríthatja a kevésbé intelligens püspököket. Egy püspöknek nagyon nagy akaraterőre volt szüksége ahhoz, hogy ne felejtse el: tekintélye Krisztus apostolaként történt misztikus felszenteléséből származik, nem pedig tanácsadók eltérő vélekedéseiből, bármilyen műveltek legyenek is azok. így a második vatikáni zsinat révén „a pásztori zsinat említett ‘nyíltságából’ is adódóan a diabólosz beavatkozásának lehetőségei bizony nagyobbak voltak annál, mint azt akkoriban a legtöbben el tudták képzelni” - írja egy Opus Dei-tag Escriváról írott biográfiájában.[5]

Escrivá de Balaguer visszautasította a zsinat munkájában való részvételt. János pápa püspöki tanácsadónak szerette volna megtenni, de nem vállalta. János pápa ezért Don Alvaro dél Portillót nevezte ki a vallási engedelmességi bizottság titkárává. A zsinat három éve alatt Escrivá de Balaguer magába mélyedve töprengett a Villa Teverében, és az „ördög zsinatjáról” beszélt.

XXIII. János pápa már nem élte meg a nagy vállalkozás végkifejletét. 1963. június 3-án meghalt. Escrivá de Balaguer véleménye szerint a „parasztpápa” csak kárt okozott vállalkozásával. Larraona bíboros kicsit elnézőbben fogalmazott: „Jósága és naivitása tévútra vezette Jánost.”[6] Síri ezzel szemben kereken kimondta: „Az egyháznak négy évszázadra lesz szüksége ahhoz, hogy kiheverje János pápaságát.”[7]

Az új pápa Montini lett. Az atya ugyan nem felejtette el, hogy Montini nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az Opus Dei egyszerű egyházmegyei társaságból egy egyházjogilag közvetlenül a pápának alárendelt intézménnyé alakult át, a volt milánói püspököt, vagyis a jelenlegi VI. Pált azonban a dogmatika fontos területeit tekintve gyengének tartotta. Montini ezenkívül határozottan Franco-ellenes volt.

Escrivá de Balaguer egyáltalán nem örült VI. Pál megválasztásának, inkább felháborodott. Mindenekelőtt azért, mert az új pápa eltökélte, hogy folytatja a zsinat által megkezdett munkát. A második ülésszak 1963 decemberében a liturgia rendjét meghatározó új alapszabály pápai kihirdetésével zárult, amitől állítólag Escrivá de Balaguer tajtékzott dühében. 1964 szeptemberében Pál megnyitotta a harmadik ülésszakot, amely novemberig tartott, és amelyen először engedélyezték nők - rendtagok és laikusok - vendéghallgatóként való részvételét.

Pál pápával történt első találkozása alkalmával Escrivá de Balaguer szervezete jogi státuszának korrekcióját sürgette. Pál azt tanácsolta neki, hogy várjon a második vatikáni zsinat végéig, ami még majdnem két évig eltartott. Az alapító bosszúsan reagált, Pál pápa azonban kemény maradt. Végül az 1965 decemberében kiadásra került Gaudium et Spes nevű pásztori konstitúció az Opus Dei számára is kínált egy pár gyöngyöt. Például az egyház ekkor fogadta el először, hogy a munka is az isteni terv része: „Hisszük, hogy az embert az Istennek felajánlott munka összeköti Jézus Krisztus megváltói művével."[8] Titokban Escrivá de Balaguer valószínűleg átkozhatta a zsinatot, nyilvánosan viszont az Opus Dei azt állította, hogy a Lumen Gentium nevű egyházi konstitúció, a laikus apostolátusról szóló dekrétum és a Gaudium et Spes az ő tanításain alapult.

Amikor a zsinat befejeződött, Pál pápa elkezdte annak határozatait a gyakorlatba átültetni. Az egyház számára a változás nehéz időszaka következett. A pápa új nyelvet vezetett be a liturgiában, és az ökumenizmus szellemében találkozott a canterburyi érsekkel, illetve I. Athenagoras pátriárkával. 1968 júliusában azután

kiadta a Humanae Vitae című enciklikát, amelyben elítélte a születésszabályozás mesterséges módszereit.

Az enciklika sokak számára csalódást okozott, nem utolsó sorban azért, mert a szentszéki bizottság többsége bizonyos feltételek mellett támogatta a születésszabályozást. Pál pápa a többség véleményét egyszerűen figyelmen kívül hagyta. Állítólag mélységesen megrázta az a kritikus reakció, amit ezzel világszerte kiváltott. Escrivá de Balaguer teljes felháborodással fordult szembe a Humanae Vitae-ve 1: „túl kevés, túl későn". Másrészt viszont bátorsággal töltötte el, amikor látta, milyen szerepet játszott Karol Wojtyla bíboros a pápa más véleményre hangolásában. Egyesek úgy vélik, Wojtyla beszélte rá a pápát, hogy mondjon le annak az egyházi doktrínának a

megváltoztatásáról, amely elítéli a mesterséges születésszabályozást.

Escrivá de Balaguer szilárdan meg volt győződve arról, hogy az eretnekség korában él. Az Opus Deit egyre inkább az igazi, „karcsú” és áramvonalas egyház szívének tekintette. Fiai voltak annak őrzői az iszlám Mutavah vallási rendőrség katolikus ellenpárjaként, akik felesküdtek arra, hogy fenntartják a fegyelmet, és elhallgattatják a veszélyes teológusokat. Escrivá úgy hitte, „Isten arra választotta ki az Opus Deit, hogy megmentse egyházát.”[9] A szervezeten belül szava törvénynek számított. Külön az Opus számára készített egy tiltott könyveket tartalmazó jegyzéket, ahhoz hasonlót, amit IV Pál 1557-ben készített, és amelyet aztán XIII. Leó 1900-ban megerősített. A területi vezetőket állandóan írásos direktívákkal bombázta, amelyeket minden egyes központ kézikönyvéhez csatolni kellett. A témák a titoktartásra való felszólítástól - az 1952. augusztus 30-án kelt S-4-es bejegyzés például egyetlen rövid mondatban óva intette a tagokat attól, hogy kívülállókkal a szervezet belső ügyeiről beszéljenek - az indexre tett új kiadványok felsorolásáig terjedtek.'[0]

Állandóan visszatérő téma volt az éberség, mint ami elengedhetetlen ahhoz, hogy a „filomarxizmusnak” az egyház tanítására gyakorolt hatását megakadályozhassák. Escrivá a szervezet „kormány- és tanári pozíciókat elfoglaló” fiait és leányait (ellentétben a nyilvánosság előtt tett állításával, miszerint sohasem avatkoztak bele a tagok szakmai életébe) arra utasította, hogy küzdjenek a marxista befolyás ellen. Hat hónappal később az alapító újabb direktívát adott ki, amelyben a tagok számára megtiltotta, hogy olyan katolikus szervezetek írásműveit olvassák, amelyeket a marxizmus által fertőzöttnek ítélt.

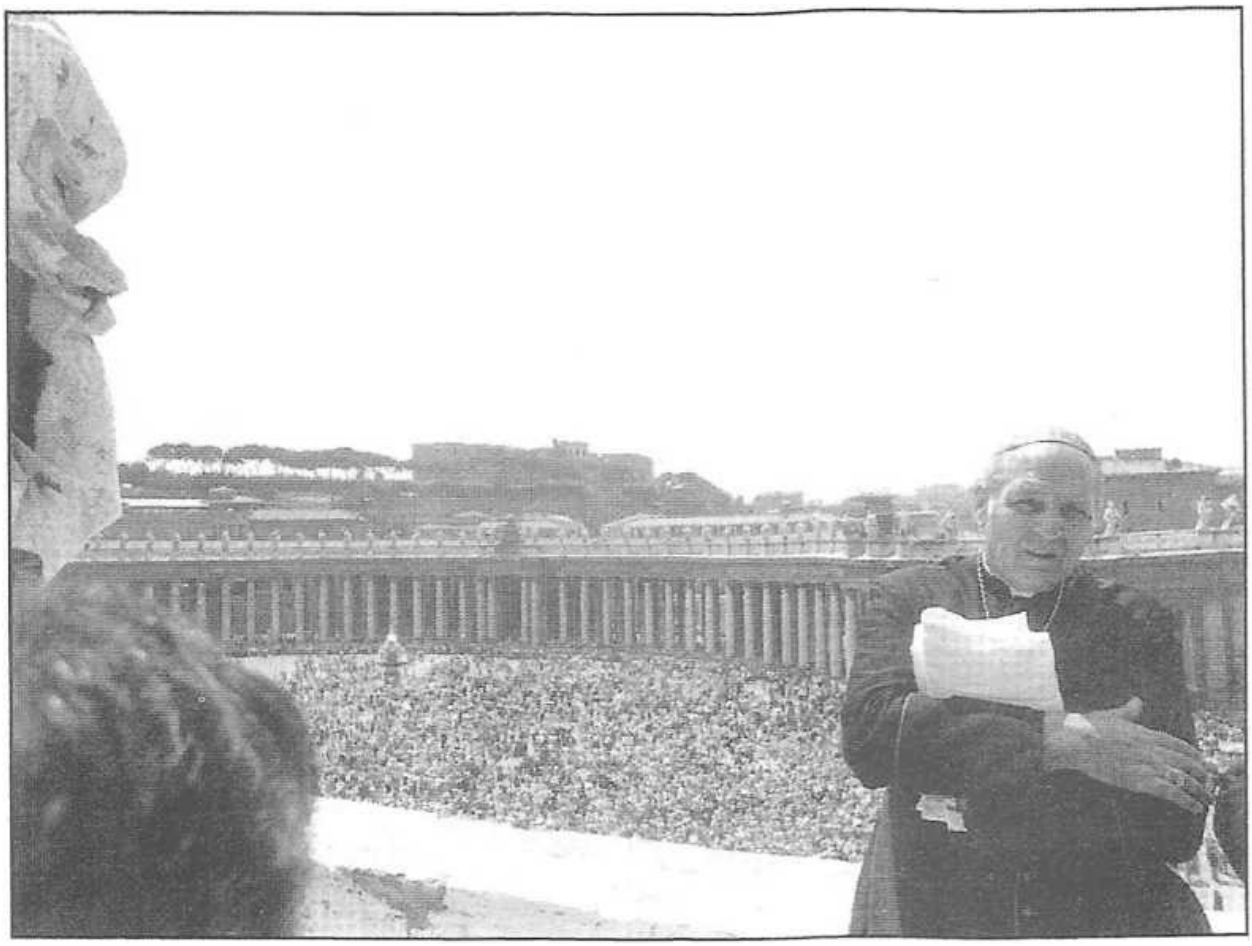
A numeráriusok éveken át olvashattak ilyen kijelentéseket a Crónicában: „A Menny örökségét az atya által érjük el.”[11] Vagy szellemi vezetőiktől hallhatták: „...Az atya akarata Isten akarata.”'[2] Escrivá de Balaguer isteni sugallatok birtokosának hitte magát. Ilyen sugallatok tudatták vele azt is, hogy a Humanae Vitae az egyházat káoszba taszította.

John Roche arról számolt be, hogy: „Az Opus Dei római vezetése elkezdett bennünket előkészíteni egy lehetséges egyházszakadásra. Azt mondták.- ‘Mindig is voltak szentek, akik kiszakadtak.’ Előkészítettek bennünket arra a lehetőségre, hogy kilépjünk a katolikus egyházból, és önálló egyházzá váljunk. Ebből kiolvasható az a paranoia, amely a hetvenes évek elején az Opus Deiben elhatalmasodott. Emlékszem, amikor az egyik ír püspökünket megkérdeztem, hogy ki mellett döntene, ha szakadásra kerülne a sor: a pápa vagy az atya

mellett. ‘Természetesen az atya mellett’ - válaszolta.”[13]

A hetvenes évek elején aztán Escrivá de Balaguer eltávolodott a szakadás gondolatától. Az egykori tagok szerint Alvaro dél Portillónak körültekintő eljárást javasolt az egyház belső problémáinak kezelésével kapcsolatban. Portillo rámutatott, hogy sok bíboros ugyanazon a véleményen van, mint az Opus Dei, vagyis hogy

VI. Pál pápasága katasztrófa. Azt javasolta, hogy az Opus Dei kíséreljen meg egységfrontot kialakítani a bíborosi testület konzervatív tagjaival. Néhány bíboros közelebbi információkkal is rendelkezett az intézmény belső életéről. Ha az Opus Dei el akarta érni, hogy meghallgassák, akkor apostoli küldetését az egyházvezetés legmagasabb szintje előtt kellett feltárnia. Portillo a különböző egyházi vezetők találkozója számára egy római központ, a Centro Romano di Incontri Sacerdotali (CRIS) felállítását javasolta, amely fórumul szolgált volna ahhoz, hogy az egyházvezetés felé nagyon tapintatosan közvetítsék Escrivá egyház miatti aggodalmait. Mielőtt e javaslathoz hozzájárult volna, az atya Szűz Máriától akart tanácsot és vezetést kérni, ezért zarándokútra indult négy Mária-kegyhelyhez

Mgr. Paul Marcinkus a pápa palotájának erkélyén 1981. június 7-én, néhány nappal a Calvi ellen indított bírósági tárgyalás befejezése előtt

(Lochon/Gamma/Frank Spooner Pictures)

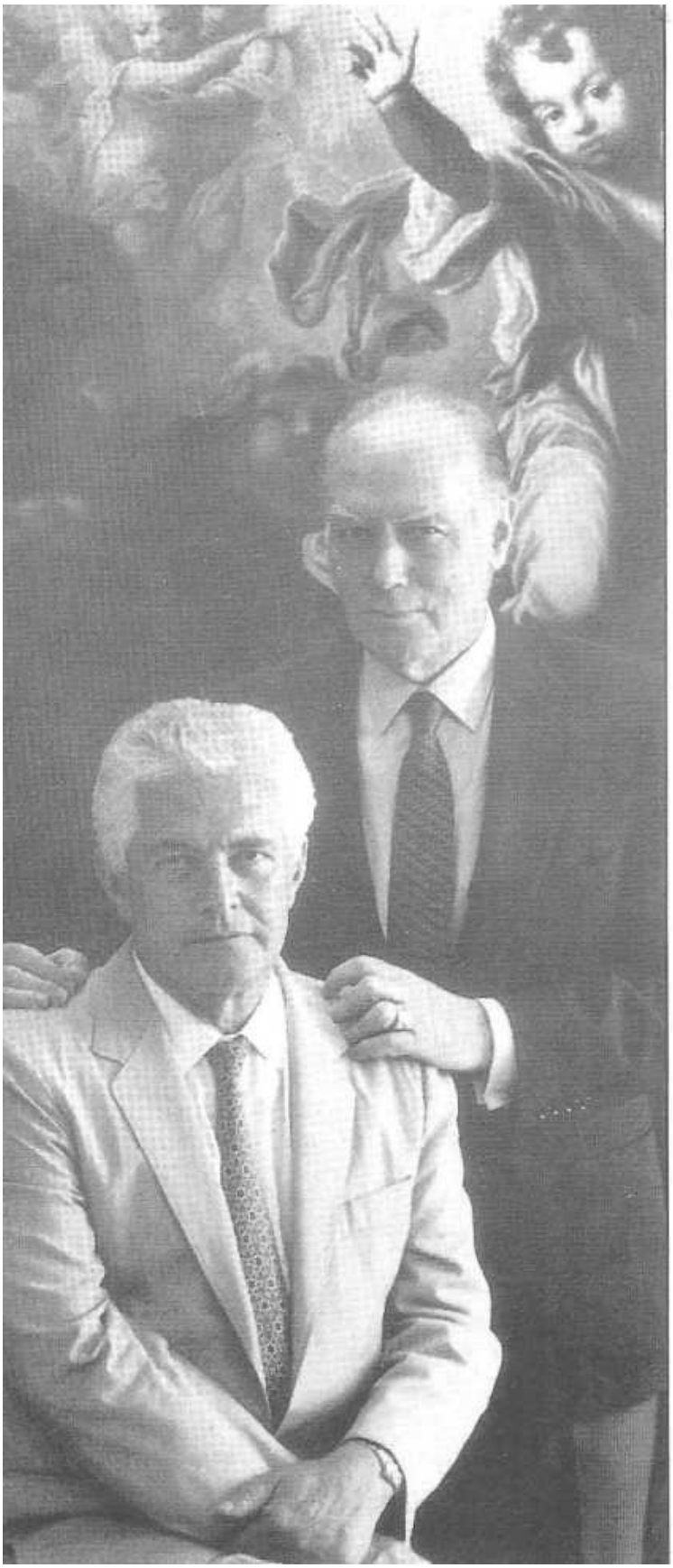

Licio Gelli, a P2 nagymestere Giulio Andreotti - Olaszország hétszeres
(Morvan/Gamma/Frank Spooner Pictures) miniszterelnöke eS ÖrökÖS
Szenátora (Popperfoto)

Umberto Ortolani: a 'nagy vatikáni közvetítő'

(Agenz'ia Ansa)

Balra: Luis Valis Taberner bankár (áll) testvérével, Javier-vel

(Santos CirUo/EI País)

Pio Cabanillas, a P3 nagymestere

(A. Tiedra/Tiempo)

Roberto Calvi

Michele Sindona

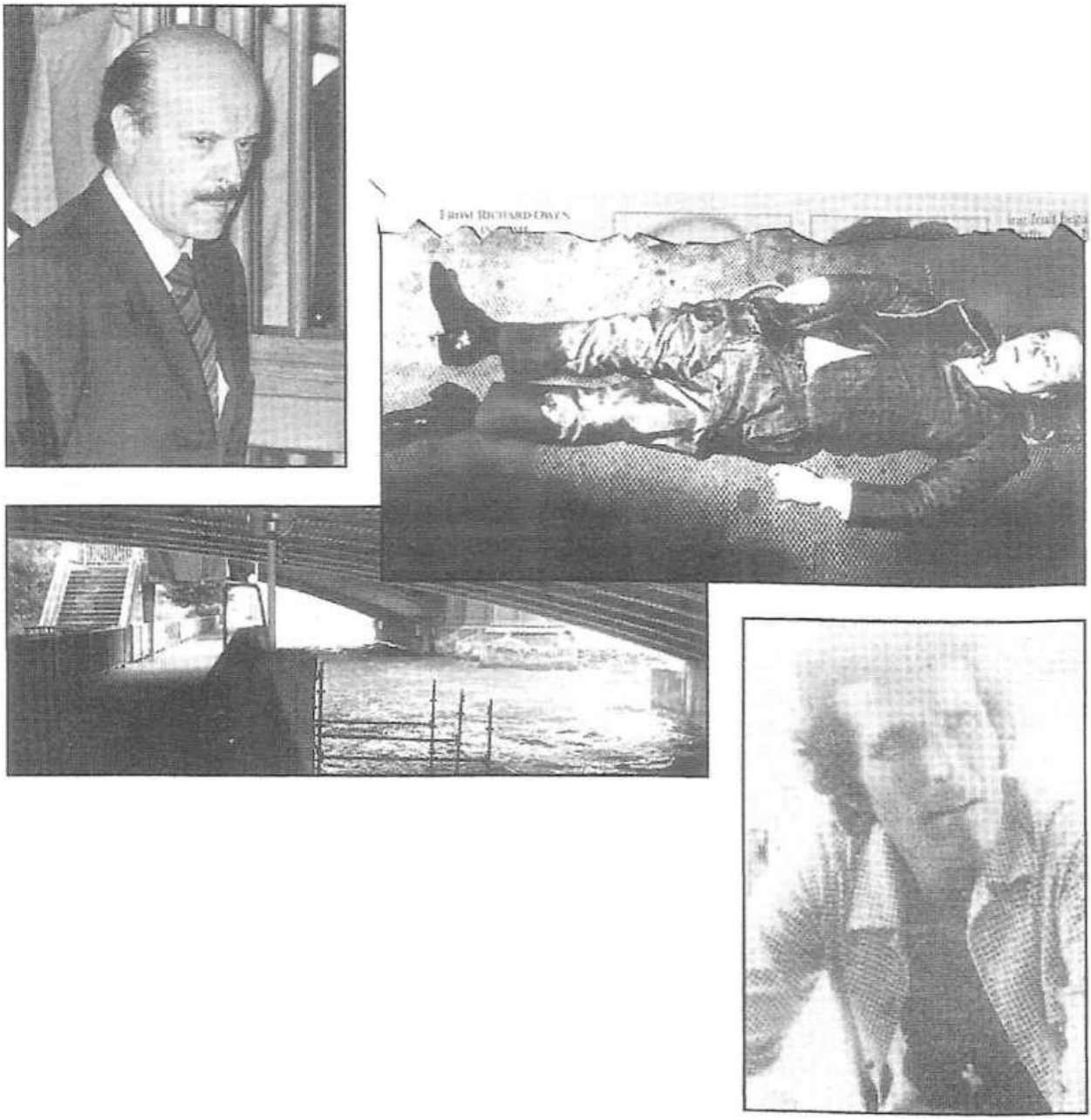

Silvano Vittor

(Agenzia Ansa)

(Corbis-Bettmann/UPI)

(Agenzia Ansa)

} Revealed: man who [1] killed God’s banker’

Középen balra: A feszülten figyelő Calvi a bírósági tárgyaláson 1981 májusában

Milánóban (Hulton Getty) Középen jobbra: Calvi holtteste, amelyet a Black-friars-híd alsó állványzatán felakasztva találtak meg, majd a Waterloo rendőrségi mólóra szállítottak

(Gamma/Frank Spooner Pictures)

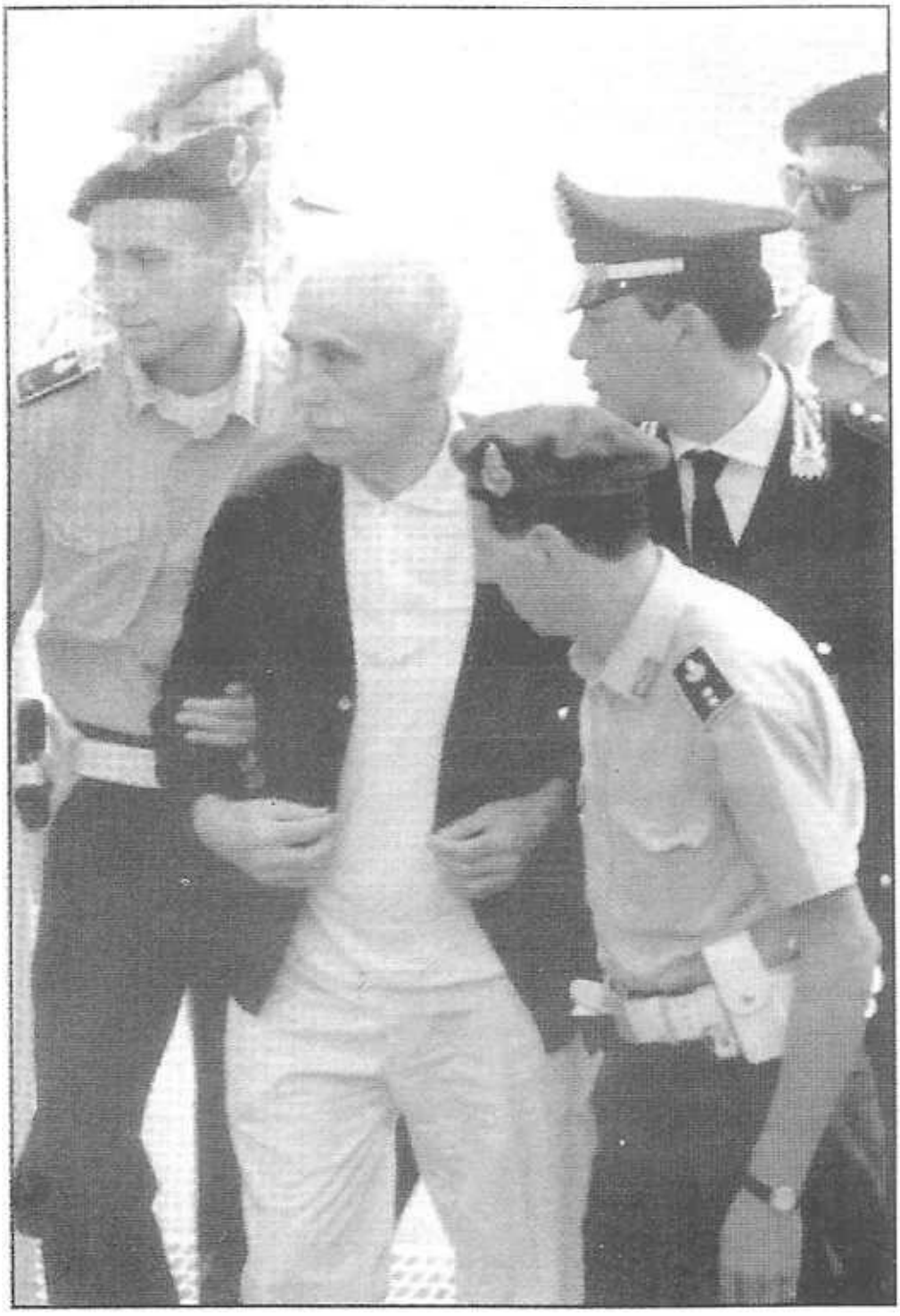
Középen lenn: A Paul sétány a híd alatt, ahol a felakasztott bankárt megtalálták (Popperfoto)

Jobbra: Sergio Vaccari (Kensington News)

Flavio Carboni (Agenzia Ansa) Carlo Calvi anyjával, Clarával (Associated Press)

A halottnak nyilvánított eltűnt svájci bankár,

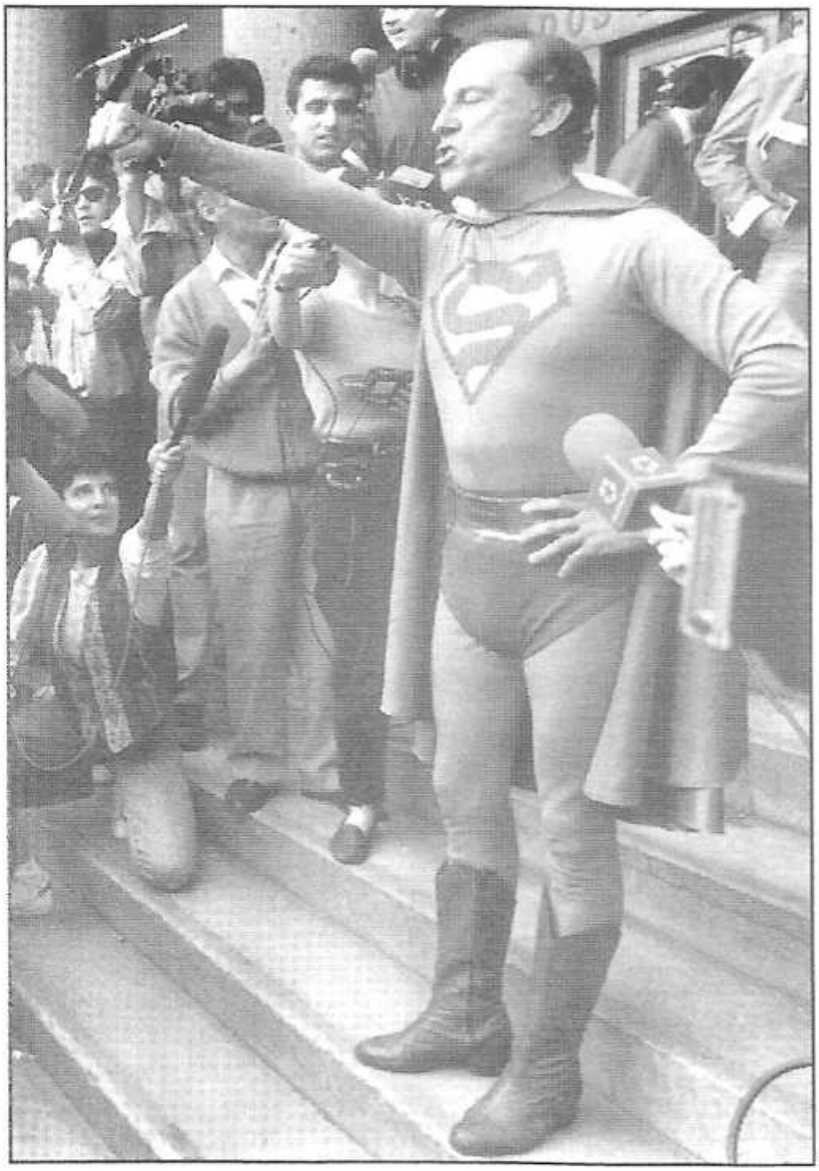
Jürg Heer

(Brúnó Schlatter/SonntagsZeitung)

Pippo Calö maffiafőnököt a bíróságra viszik Perugiában. Minő Pecorelli újságíró meggyilkolása miatt fogták perbe, amelyben Giulio Andreotti is vádlott volt

(Agenzia Ansa)

A madridi ügyvéd, Matías Cortés *(José Nistal/Tempo)*

Joaquín Navarro-Valls, vatikáni szóvivő

(E. Fornaciari/Frank Spooner Pictures)

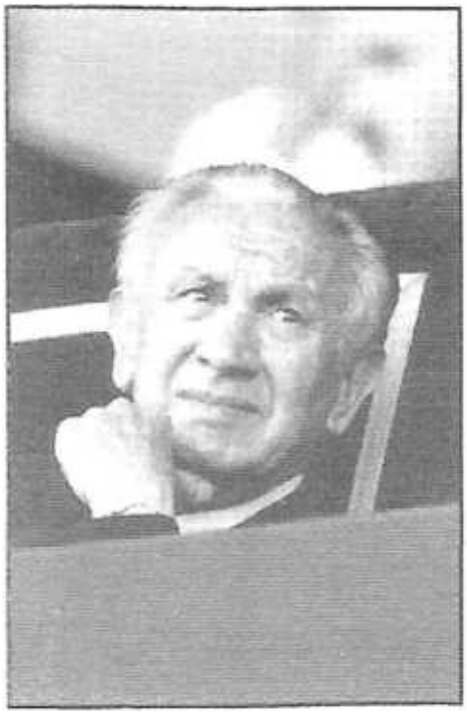
A Cherry mágnás Jósé Maria Ruiz-Mateos az igazságot követeli ... mint Superman! (El País)

Luis Freeh,

FBI igazgató

(Corbis-Bettmonn/Reuter)

Juan Antonio Samaranch, NOB elnök

(Hültön Getty/Sportsphoto)

William Casey, CIA igazgató

(Corbis-8ettmann/UPI)

Ramzi Ahmed Yousef iszlám aktivista, a II. János Pál meggyilkolására szervezett manilai összeesküvés és a World Trade Center-beli bombamerénylet megszervezője

(Reuter/Popperioto)

% A T

Két héttel azután, hogy II. János Pál 1993 februárjában Khartumba látogat, iszlám terroristák megpróbálják felrobbantani a World Trade Centert New Yorkban

(Corbis-Bettmann/Reuter)

Omar Abdel Rahman sejk: „A dzsihád eszközeként a Korán megengedi a

terrorizmust."

(Viavant/SIPA/Rex Features)

Jaimes Betti caracasi ügyvédet, a Vatikán régebbi pénzügyi igazgatóját VI. Pál személyes audiencián fogadja

(Alberto Joimes Berti Archives)

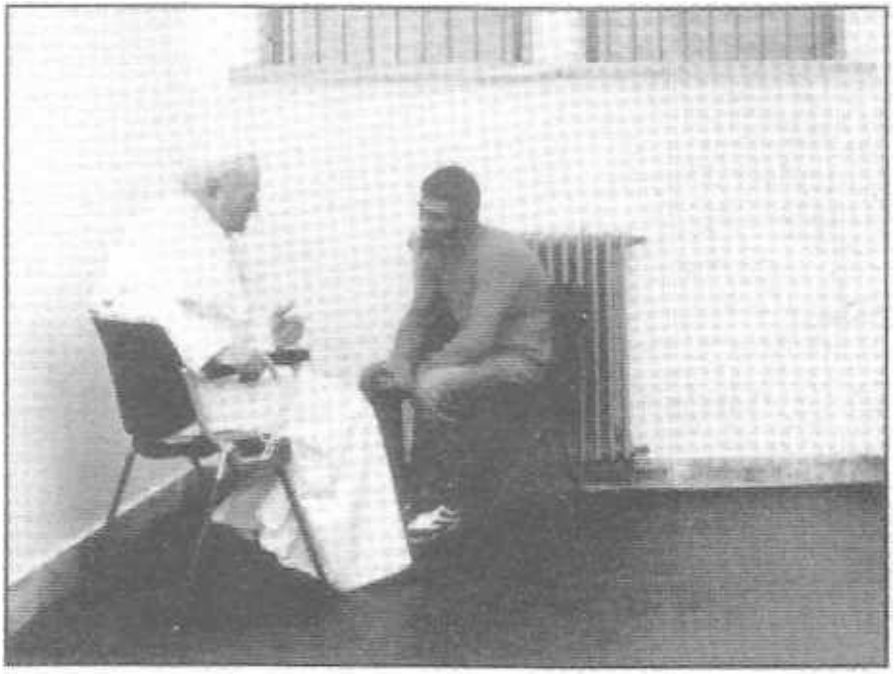

A török terrorista Mehmet Ali Agca megpróbálja meggyilkolni II. János Pált a Szent Péter téren 1981. május 13-án, melynek következtében a Vatikánon belül megváltozik az erőegyensúly.

A megsebesült pápát lesegítik a pápamobilról (Hulton Getty)

II. János Pál állítólagos merénylőjével találkozik egy római börtönben. „A pápa - mondta Agca - , noha vallási vezetőként tüntetik fel, valójában a keresztes hadjárat parancsnoka."

(E. Fornaáari/Frank Spooner Pictures)

Háttérben: A Villa Tevere,

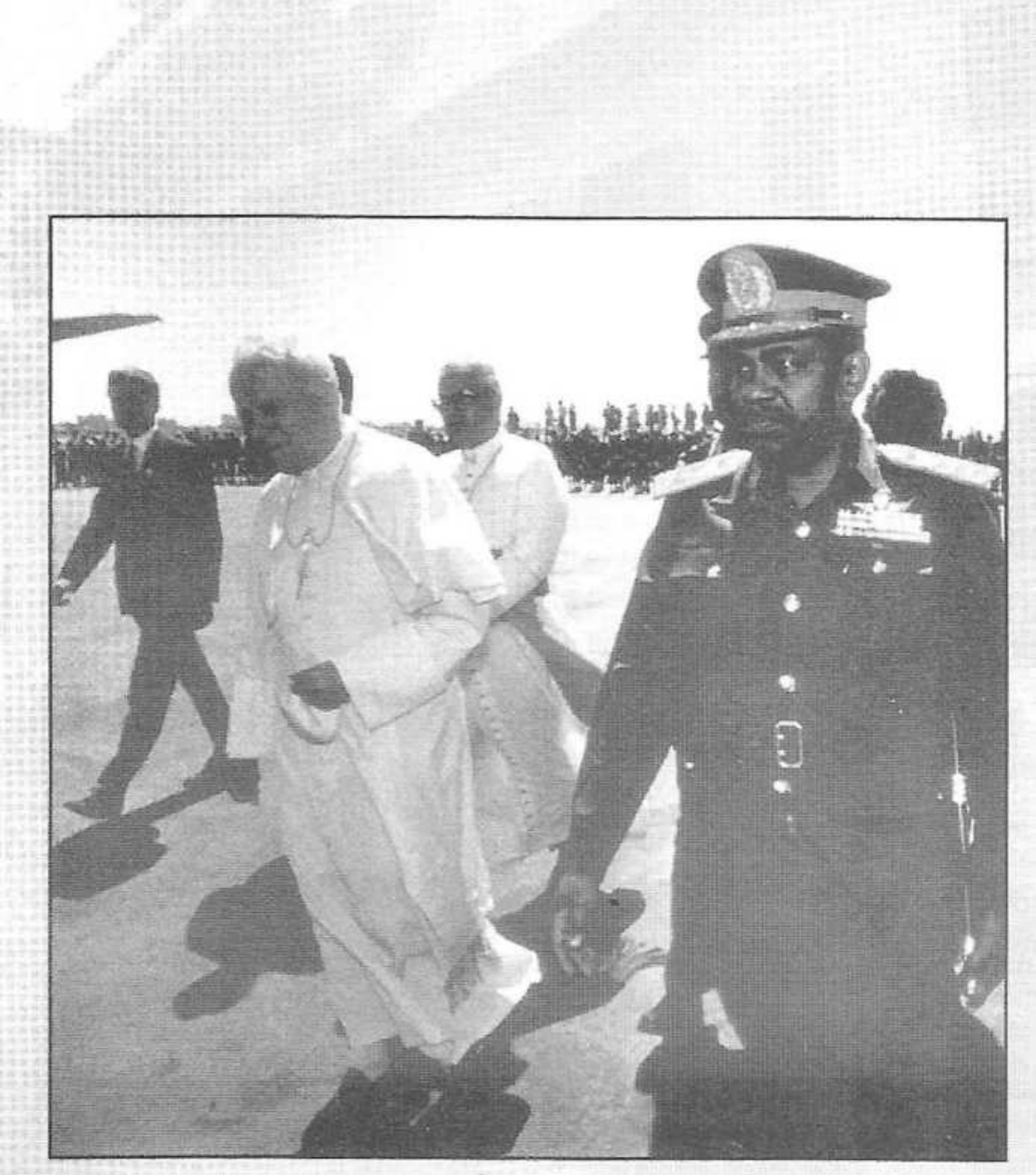
Róma Prioli negyedében a via di Villa Sacchettiről nézve

(Author's photograph)

II. János Pált Omar Hasszán al-Bastr tábornok fogadja Khartumban 1 993 február 1 0-én.

A főpap szudáni látogatása megdöbbenést váltott ki az arab világban.

(Peterson/Lioison/Fronk Spooner Pictures)

Spanyolországba, Portugáliába és Mexikóba. A zarándokhelyek egyike Torreciudad volt, ahol előzőleg megrendelést adott egy impozáns bazilika felépítésére, amelyet „utolsó őrültségemnek” nevezett. Az építési munkálatok 1970 áprilisában, röviddel a látogatása előtt kezdődtek, és öt évig tartottak. A bazilika tervezésével viszont az atya nem Miguel Fisacot, hanem egy másik Opus-tagot, Helio-doro Dolst bízta meg. Ennek egyszerűen az volt az oka, hogy

a kilencedik apostol tizenkilenc év szolgálat után kivált az Opus Dei-ből. Fisac ez idő alatt minden jövedelmét beszolgáltatta a szervezetnek. A spanyol számlakönyvekben külön bevételi számlát vezettek „Estudio Fisac" megjelöléssel. Meg volt lepve, hogy ehhez képest a kilépése után milyen keveset vihetett magával.

„Világosan emlékszem, hogy a Diego de León rezidenciát nagyon kis bőrönddel hagytam el, és a szülői ház felé vezető úton egyre-másra azt mondogattam magamnak: 'Nos, Miguel, te ezután mindig az igazat fogod mondani, jó ember akarsz lenni, és semmi több ennél.' Ez a gondolat egyértelmű kifejeződése volt annak a morális nyomásnak, amely alatt a titkok, a hazugságok és az Opus Dei-numeráriusok életét megnyomorító regulák és imák miatt álltam."[14]

Fisac az Escrivá de Balaguerrel való kapcsolatát egyszer egy nagy színpadi sztárnak és szolgálójának viszonyához hasonlította. A szolga a nagy hölgy minden hangulatát és titkát ismeri. „Bizalmasan mindent elmesél az ügynökeiről, a szeretőiről, színpadi kollégáiról és rajongóiról. Nos, Escrivával teljesen ilyen volt a kapcsolatom: semmit sem titkolt el előlem... Mindent el tudnék mondani Önnek a legkisebb részletekig, amit azokról az emberekről mondott, akiket nagyon kedvelt, és akik nagyra értékelték őt, mint jósé Ibánez Martin vagy Ricardo Fernández Vallespín. De nem akarom, hogy elfogja a rosszullét... Alvaro dél Portillo kivételével soha senkihez nem volt egyetlen jó szava sem." - írta Fisac sok évvel később egy kollégájának, egy Opus Dei-numeráriusnak küldött levelében.[15]

Három hónappal az Opus Deiből történt kilépése után Fisac összeházasodott egy építészhallgató nővel, akinek a titkos szervezetekhez semmi köze nem volt. Nővérének, Lolának, aki röviddel a polgárháború után lépett be a szervezetbe, nem volt szabad részt vennie az esküvőn. Antonio Pérez Hernández, az akkori római főtitkár azonban táviratban köszöntötte, és a pápa áldáskívánságait tolmácsolta.

Fisacéknak három gyermekük volt, akik közül a harmadik hatévesen meghalt. A temetés napján Fisacnak és feleségének látogatója érkezett: Francisco Botella, Fisac egykori gyóntatója és An-tonio Pérez, aki időközben ismét a Szent Mihály-templom papjaként tevékenykedett. Fisac beszámolt róla, hogy részvétnyilvánításaik közben „szörnyülködtek, és értésére adták, hogy a bekövetkezett esemény Isten büntetése volt az Opus Deiból való kilépése miatt."[16] Fisac kidobta öltét.

Fisac elárulta, hogy a hiú és gyakran indulatos alapító már életében aktívan készült leendő szentté avatására. „Escrivá elmesélte nekünk néhány jezsuitával folytatott vitáját, akik amiatt panaszkodtak, hogy Szent Ignác akkori követői nem tartották fontosnak, hogy megőrizzék azokat a tárgyakat, épületeket és helyeket, amelyek Loyola pályafutása során jelentőséggel bírtak. Hozzátette, bolondság lenne, ha mi is így cselekednénk... Egy napon, hosszú idővel az Opus Deiból való kilépésem után, juan Jiménez Vargas keresett fel az irodámban, és a pireneusoki menekülésünkről, a szabad ég alatt álló tűzhelyről és kápolnáról (amelyben Escrivá a rózsát találta), valamint az út más állomásairól készült fényképeket tette elém. Elmesélte nekem, hogy az Opus Dei szeretné ezeket a helyeket megszerezni, hogy emlékként megőrizze őket. Azt akarta megtudni tőlem, hogy a tűzhely megmászására szolgáló létra, amely a fotón látható volt, az eredeti létra volt-e... És ekkor Escrivá még élt!”

Torreciudadot is az Escrivá szentté avatásához vezető út állomásául találták ki. A kegyhelyet ugyan a Torreciudadi Miasszonyunknak szentelték fel, valójában azonban az Opus Dei-alapító örök dicsőségének szentélye lett. Escrivá de Balaguer nagy alázattal bizonygatta, hogy a szent hely szerényen és egyszerűen Mária tiszteletét, továbbá a megtérést és a hitbéli megerősödést szolgálja. A szent hely valamennyi, különlegesen kialakított kútjának a vizét is egyértelműen „ivóvíznek” nevezték, nehogy valakinek eszébe jusson, hogy esetleg szenteltvíz lenne. Escrivá a felszentelt helyeken nem engedélyezett semmiféle kioszkot vagy szuvenírárusítást, sőt még éttermeket sem. „Azért fognak idejönni, hogy imádkozzanak, tiszteljék az istenanyát, és hogy az Istenhez vezető utat keressék. Nem azért, hogy csecsebecséket vásároljanak. Nem szeretem, ha Isten házából bazárt csinálnak” - magyarázta.

Úgy tűnt, Heliodoro Dols nem egészen értette meg az üzenetet. 1970 áprilisában a zarándokúton lévő atyának a helyszínen elmagyarázta a terveket. Ekkor esett szó többek között a pincéről is, ahol egy önkiszolgáló kávézót akart létesíteni. Az atya viszont hallani sem akart róla. Elrendelte, hogy ehelyett Szent József misztériumát ábrázoló fali kerámiák kerüljenek arra a helyre. „Ez fogja előkészíteni a zarándokokat a gyónásra” - erősítette. Dols tudomásul vette, és úgy gondolta, hogy tíz gyóntatószék elegendő lesz. Az atya negyvenhez ragaszkodott. „Mindenki igyekezett értésére adni, hogy ez túl sok” - emlékezett vissza később Manuel Carrido, a Torreciudad szóvivője. „Talán pillanatnyilag soknak tűnik, de eljön az idő, amikor túl kevés lesz” - válaszolta az atya tele bizalommal.

Escrivá de Balaguer megkönnyebbülve tért vissza Rómába, és elkezdett terveket szőni a CRIS felszenteléséről a Róma déli részén fekvő, az Opus Dei tulajdonában lévő Residenza Universitaria Internazionale területén. A katolikus ortodoxia eme „gondolatgyára" az Opus Deinek oly mértékben hasznára lett, hogy azt még maga Portillo sem tudta elképzelni. A CRIS megnyitásával olyan időszak vette kezdetét, amelynek során az Opus Dei valóságos hatalmi pozícióra tudott szert tenni az egyházvezetésben.

A Centro Romanóbeli találkozókon jelen lévő bíborosokat szükségszerűen az Opus Dei vitalitásának kellett felráznia. A konferenciák zárt ajtók mögött zajlottak, és a résztvevők szabadon nyilváníthattak véleményt anélkül, hogy tartaniuk kellett volna attól, hogy valami kitudódik. Itt találkoztak a bíborosok az Opus Dei fiatal papjaival, akik olyan nyilvánvaló lelkesedéssel kötelezték el magukat a katolikus ortodoxia mellett, hogy az alighanem nagy benyomást tett rájuk. Úgy tűnt, hogy az Opus Deiben olyan belső összetartás van, amely mint olyan az egyházból hiányzott. Míg a klérus a kilépések miatt megtizedelődött, addig az Opus Dei növekedett. A CRIS kétirányú vállalkozás volt: a bíborosok kinyilváníthatták a nézeteiket, de az Opus Deiét is megismerhették. Egy-egy CRIS-konfe-rencia után senkinek sem maradt a leghalványabb kételye sem afelől, hogy a vallás hanyatlása, az erkölcsi zűrzavar és a társadalmi szabadossággal szembeni közöny romlásba dönti a Nyugatot.

Az Opus Dei különösen a német püspököktől volt elragadtatva, akik évente ötmilliárd márkát meghaladó adót szedtek be, amit a katolikus jóléti és segélyszervezetek között osztottak szét. A német ékszerdoboz őrzőinek egyike, a kölni bíboros, Höffner először 1971-ben lépett fel a Centro Romanóban. 1972-ben követte őt Franz Hengsbach, Essen püspöke, a marxizmus éles ellenzője. A guatemalai Casariego bíboros bemutatkozása is emlékezetes volt: óvott a felszabadítás-teológia veszélyeitől, és dicsérte az Opus Dei alapítóját mint „az egyetlen papot, aki életében öt kontinensről, a legkülönbözőbb tudományterületekről és szakmákból majd ezer embert vezetett a papi hivatáshoz."

A keleti bíborosok közül az Opus Dei iránt Karol Wojtyla bizonyult a legnyitottabbnak. Miután Wojtylát 1964 januárjában Krakkó érsekének nevezték ki, Lengyelország legfontosabb püspökének számított. Az atyának tetszett Wojtyla ortodox magatartása. Már Wojtyla bíborossá történő kinevezése előtt is az a hír járta az Opus Deiben, hogy Wojtyla mint társult tag felvételt nyert a Centro Romanót irányító Szent Kereszt Papi Társulatba. Háromszor lépett fel a

CRIS-ben, rövid beszédeit az Opus Dei egyik kiadója La Jede della Chiesa címmel könyv alakban is nyilvánosságra hozta.

Escrivá de Balaguernek nem sikerült megtörnie a pápa ellenállását azzal kapcsolatban, hogy az Opus Deit terület nélküli egyházmegyévé alakítsák. Pálnak az Opus Deihez való viszonya valószínűleg legszorosabb bizalmasa, Giovanni Benelli érsek nézeteinek befolyása alatt állt. Benelli egy pistoiai pékcsaládból származott, és pályafutását Montini alatt az államtitkárságon kezdte. 1962-ben Madridba küldték a nunciatúrára. Benelli spanyolországi posztján ismerte meg az Opus Deit. Nemcsak a szervezet titkos kalmárkodásait rosszallotta, hanem felmerült benne az a gyanú is, hogy Escrivá de Balaguer egyházat akar létrehozni az egyházban.[17]

Pál 1969-ben öregedő államtitkárát, Cicognanit az erősen dohányzó francia bíborossal, Jean Villot-val váltotta fel. Ezzel egy időben Benellit kinevezte Villot titkárává. Rómába való visszatérése után Benelli a Szentszéken belül az Opus Dei legnyíltabb kritikusa lett. Energikus és direkt módszere, illetve a másokon gátlástalanul keresztülgázoló magatartása eredményezték számára a „gauleiter” és a „berlini fal” csúfneveket. Könnyűszerrel túltett

Villot-n, aki éppen ezért ki nem állhatta. Villot és az Opus Dei ezáltal természetesen szövetségesekké váltak.

Ha Benelli hajthatatlansága továbbra is akadályozta volna az Opus Deit, akkor a Szentszéken belül Isten Munkája alighanem veszített volna befolyásából, és az a veszély fenyegette volna, hogy a margóra szorul, és kiderül, hogy mégiscsak emberi találmány, nem pedig Isten teremtménye, ahogyan az alapító állította. A siker érdekében tehát meg kellett találni azt a módszert, amellyel meg lehetett törni Benelli ellenállását.

14. „Felette nagy hiábavalóság..."

Tisztesség, kitüntetések, rangok: levegő, felfuvalkodott-ság, hazugság, semmi.

Az Út (677. maxima)

A Boletín oficial délEstado 1968 januárjában Madridban az igazságügy-minisztérium alábbi közleményét hozta nyilvánosságra-.

Don José Maria Escrivá de Balaguer y Albás annak a márki címnek a rehabilitását kérvényezte, amelyet 1718. február 2-án Károly osztrák főherceg Don Tomás de Peraltának adományozott; nevezett José Maria Escrivá ugyanis fel akarja venni a „Marqués de Peralta" címet. Mivel a kereset engedélyezéséhez teljesültek az 1948. június 4-ei rendelet 4. törvénycikkeiyének kitételei, ezért annak közreadása után három hónap áll mindazok rendelkezésre, akik tiltakozásuknak hangot kívánnak adni. Madrid, 1968. január 24.

A közleményt Alfredo López, a minisztérium államtitkára, az Opus Dei egyik szupernumeráriusa írta alá. Még ugyanebben a számban, csupán néhány bekezdéssel arrébb Don Santiago Escrivá de Balaguer y Albás a San Felipe bárói cím rehabilitálását is kérvényezte. Sok kívülálló számára talán furcsának tűnik, hogy Escrivá de Balaguer előásott egy régi nemesi címet. Ezt talán mégsem várták volna egy olyan embertől, akiről húsz évvel később azt mondták, hogy legnagyobb erényeinek egyike a mély alázat. Gyermekei szemében az atya mégis állandóan feddhetetlen magatartású maradt.

Az Opus Dei hívei számára alapítójuk szokatlan törekvése egy „hiábavaló cím" megszerzése után nem más volt, mint csupán egy polgári alapjog gyakorlása. Azontúl Escrivá de Balaguer állandóan hangsúlyozta, hogy a keresetet nem maga miatt nyújtotta be. Azt állította, hogy a címet unokaöccseinek, öccse, Santiago gyermekeinek szánta. Ez azt jelentette, hogy szülei (akik rég meghaltak), nővére (aki ekkorra már ugyancsak elhalálozott) és öccse áldozatát szerette volna kárpótolni, amit azért vállaltak magukra, hogy ő az Isten Munkáját megvalósíthassa. Az atya tehát az említett eljárását „a gyermeki odaadás és igazságosság cselekedeteként" tüntette fel.[1]

A navarrai egyetem családfakutatói szerint a peraltai márki címet hajdan Escrivá de Balagauer valamely távoli rokonának adományozták; ez a személy az utrechti

szerződés szerint 1713-tól had-és igazságügy-miniszter volt Nápolyban. A már megszűnt cím iránti igény ilyen módon nyerte el a legitimitás látszatát. Az a tény, hogy egy nemes felmenőjének felkutatásába ennyi fáradságot fektetett, bizonyítja, hogy az atya kedvét lelte abban, hogy társadalmi kitüntetéseket szerezzen, még ha ezt látszólag messzemenőkig el is utasította. Az előző években több érdemrendet is adományoztak neki: Penaforti Szent Raimund Spanyol Nagykeresztjét, X. Alfonz Nagykeresztjét, Katolikus Izabella Nagykeresztjét, csakúgy mint III. Károly Keresztjét. Azonban szerénységét bizonyítandó, állítólag soha sem hordta azokat. Amikor egy katonatiszt a hőn áhított kitüntetés átadásakor gratulált neki, így válaszolt: „Fiam, önöknek, fiatal katonáknak nagyon fontosak az ilyen kitüntetések. Nekem azonban nem. Számomra az egyetlen fontos kereszt - és tudom, belül Ön is így érzi - Krisztus keresztje.”[2] Ebben a megjegyzésben éppen az a felfogás nyilvánul meg, amelyet Escrivá de Balaguer a hatvanas években kezdett magáévá tenni. Ekkor az volt a legfőbb célja, hogy az Opus Deit új jogi keretek közé helyezze. Éppen ezért azon igyekezett, hogy a Szentszék legmagasabb körei „végleges jóváhagyással” elismerjék a szervezetet mint az egyház prelátusát. Számára ez volt az ajtó a halhatatlanságba. Olyan ‘szent meggyőződés’, amelytől élete utolsó éveiben már nem lehetett eltántorítani.

Ez a szent meggyőződés világító lámpásként vezette kúriabeli manővereit. Semmit sem engedett át a véletlennek. Mindennek volt oka, mégpedig - ahogyan gyermekei hitték - istenadta oka. Először is, ha egy kívülálló számára világossá válik az a mély, hűséges és odaadó tisztelet, amellyel őt követői körülvették, akkor megértheti, hogy olyan tanult és művelt emberek is, mint Vázquez de Prada, hogyan állíthattak ilyen képtelenségeket: „Az atya semmit sem kívánt magának. Pusztán a családi kötelezettségeit teljesítette.”[2] Kívülállók számára ez talán átlátszó hazugságnak tűnik, de a tagoknak, akik egy vallásos szekta hermetikusan elzárt és gondosan felügyelt légkörében éltek, ez nemcsak hihető volt, hanem egyenesen az isteni terv része, amelynek titkai nem mindig voltak megmagyarázhatóak.

A Boletín oficial közleménye Madrid szalonjaiban és bárjaiban igencsak rosszindulatú kommentárokat váltott ki. Egy humorista úgy vélte, hogy Josemaría Escrivá A? Út című művét újra ki fogják adni, méghozzá A gyorsforgalmi út címmel, Marqués de Peralta néven.

Persze továbbra is felmerül a kérdés: egyáltalán hogyan tehette ki magát Escrivá de Balaguer ilyen gúnynak? Némelyek a bűnbánó ifjú tettét látták ebben, aki

apja, a csődbe ment barbastrói földtulajdonos társadalmi szégyenfoltját kívánta eltörölni. Ezentúl azonban még legalább két másik elmélet is napvilágot látott. 1966 végén Escrivá de Balaguer a kormányban levő fiaitól - különösképp Laureano López Rodótól - megtudhatta, hogy Franco a huszonnyolc éves herceget, Juan Carlost szándékozik kinevezni utódjának és Spanyolország jövendő királyának.[4]

A két elmélet egyikének értelmében az alapító a Peralta címet azért rehabilitáltatta, mert azt várta és remélte, hogy a királyi utód Franco által történő kinevezésétől a tulajdonképpeni koronázásig terjedő átmeneti időszakban kormányzóvá fogják kinevezni. A márki cím birtokában Escrivá de Balaguer úgy vélte, a hivatal betöltéséhez szükséges mindhárom előnyt magáénak tudhatja: köztekintély, papi méltóság és nemesi rang.[5] Közvetlen kapcsolatot tartott fenn a miniszterelnökkel, Luis Carrero Blancóval. A restaurációra való előkészület jegyében találkozott még Don Juan von Bourbonnal, Juan Carlos apjával is, aki akkoriban a portugáliai Estoril-ban volt száműzetésben.[6]

A másik tézis szerint az Opus Dei vezetése azt fontolgatta, hogy megkísérli a Jeruzsálemi, Rhodoszi és Máltai Ispotályos Szent János Szuverén Katonai Lovagrend átvételét, mert ez a rend volt az egyetlen olyan egyházi intézmény, amely önálló állami ranggal rendelkezett. Az Opus Dei néhány nemes ura már tagja volt a rendnek. A rend római tanácsa puccstól tartott. Peralta márkijaként Escrivá de Balaguer a Máltai rend legfelsőbb hivatalában reménykedhetett, mert a rend szabályzata értelmében csak cölibátusban élő nemesek lehettek nagymesterek. A nagymestert nemcsak egy szuverén állam fejeként ismerték el, hanem az egyházon belül bíborosi rangot is kapott. Ez is komoly ígéretként állhatott az újonnan nemesi rangra emelkedett prelátus előtt.

A hatvanas évek elején Escrivá gyermekei közül néhányan igen illusztris körökben is megfordultak. Ilyen példa volt Alfredo Sánchez Bella. A negyvenes évek elején szakított a szervezettel, az ötvenes években azonban visszatért az Opus Dei karjaiba.[7] 1949-ben, egy évvel a csehszlovákiai kommunista hatalomátvétel után, Habsburg Ottó főherceggel együtt megalapította az Európai Dokumentációs és Információs Központot (CEDI), amelynek célja az volt, hogy a spanyol Bourbonokkal az élen megalkossák az európai országok keresztény - antikommunista föderációját. Az egész olyan volt, mint a Szent Római Birodalom visszatérése V Károly császár alatt. A tervezett katolikus föderációnak, miként a régi spanyol világbirodalomnak is, Latin-Amerikában és az Egyesült Államokban egyaránt csatlósokkal kellett rendelkeznie.

A CEDI az Opus Dei alszervezetének számított.[8] Központja ugyan Münchenben volt, az éves közgyűlést azonban Madrid közelében, az Escorial kolostorban tartották. A CEDI a hidegháború teljes időszakában működött. Egész Nyugat-Európa katolikus-monar-chista köreire kiterjesztette a befolyását. A Spanyolországban és a louvaini katolikus egyetemen tanult Ottó főherceg lett az Opus Dei régi gárdájának legbecsesebb szupernumeráriusa.[9] Csakúgy, mint az Opus Dei, a CEDI sem hozta nyilvánosságra taglistáját, de a CEDI belga elnöke, Chevalier Marcel de Roover közismerten szoros kapcsolatot tartott fenn a belga királyi családdal. Ottó főherceg unokaöccse, Lorenz von Habsburg, a nemzetközi bankár, Karéi von Habsburg fia Astrid belga hercegnővel, II. Albert király lányával házasodott össze. A korábbi királynő, Astrid nagynénje, Fabiola az Ara-gon-ház révén rokonságba került a spanyol Bourbonokkal. Luc de Heunsch, a brüsszeli Free University professzora, a ‘szent királyság’ történetének komoly ismerője szerint, Fabiola királynő, Escrivá tanítványa „vezette be az Opus Deit az európai nemesség felsőbb köreibe.”[10] Azokról a kapcsolatokról, amelyekkel a CEDI rendelkezhetett, a Zürichben székelő és szintén Habsburg Ottó vezette testvérszervezet, a Páneurópa Unió taglistája ad képet. Tagjai közé tartozott két volt belga miniszterelnök; egy komoly vatikáni kapcsolatokkal rendelkező olasz iparmágnás; egy egykori francia miniszterelnök és jogi tanácsadója, Valéry Giscard d’Estaing tanácsosa; Giscard pártjának, a Szabad Republikánusoknak a titkára; a Fri-bourgi Szeminárium egyik teológiaprofesszora és a pápai ház titkos kamarása; a NATO-titkosszolgálat helyettes vezetője; a nyugatnémet titkosszolgálat egyik vezetője; az Európai Közösség spanyol küldötte csakúgy, mint Alfredo Sánchez Bella, aki spanyol nagykövetként először Kolumbiában, a hatvanas években a Dominikai Köztársaságban, majd Olaszországban tevékenykedett. Római szolgálati ideje alatt a külföldre irányuló spanyol titkosszolgálat európai vezetője volt.[11] Franco 1969-ben turisztikai és információs miniszternek nevezte ki.

A Páneurópa Unió számos tagja egy jobboldali irányultságú egyesülethez tartozott, amelyet az egykori francia miniszterelnök, Antoine Pinay után „Pinay-csoportnak” neveztek el. Ez az alaktalan egyesület bizonyos értelemben sokkal kiterjedtebb volt, mint az Unió, mivel nemcsak a katolikusokra korlátozódott. Találkozóikon rendszeresen részt vettek jobboldali beállítottságú amerikaiak is, többek között a C1A egykori főnöke, William Colby, aztán Dávid Rockefeller, a bankár, illetve a PR-úttörő Crosby M. Kelly. Alapjában véve azonban a Pinay-csoport mégis az Európai Közösség egyik lobbyjának tekinthető, amelynek a legfőbb célja a kommunizmus elleni harc volt. Gyakorlatilag minden európai

titkos-szolgálattal kapcsolatot tartottak fenn. A csoport ugyan Pinay védnöksége alatt gyűlt össze, koordinátora azonban Jean Violet, egy igazi gaullista, Giulio Andreotti barátja volt.[12] Állítólag a Pinay-csoport is az Opus Dei alszervezete volt, s legfontosabb vezetői, Pinay és Violet, kapcsolatban álltak a szervezettel.

A nemzetiszocialistákkal való együttműködéséről szóló híresztelések alapján Violet-t a háború után letartóztatták, majd -„felsőbb utasításra" - röviddel azután szabadon engedték.[13] Nem sokkal ezután felajánlotta a szolgálatait a francia kémelhárításnak, amelyet a jövőben La Piscine („az uszoda") névvel jelöltek. Violet 1955-ben csatlakozott Antoine Pinay kíséretéhez. Ebben az időben Violet már szoros kapcsolatot tartott fenn néhány Opus Dei-s személyiséggel, köztük Alfredo Sánchez Bellával és Habsburg Ottóval.

Utazásai során megismerkedett egy francia dominikánussal, Yves-Marc Dubois atyával, aki rendje nemzetközi kapcsolataiért volt felelős. Dubois azonban nemcsak a faubourgi dominikánusok külpolitikai érdekeit képviselte. A „vatikáni titkosszolgálat tagjának", ha ugyan nem főnökének mondták.[14] Időről időre az ENSZ-nél is felbukkant, mint a Szentszék delegációjának nem hivatalos tagja. Párizsi tartózkodása alatt a nyolcadik kerületben lévő dominikánus káptalaniakban szállt meg a Rue Faubourg Saint Honoré 222. szám alatt, nem messze Jean Violet lakásától, amely a kilencedik kerületben, a Rue de Provence 46. szám alatt volt. Dubois ösz-szeismertette Violet-t „svájci képviselőjével", Henry Marmier atyával, aki a fribourgi egyházmegye tisztviselője és a fribourgi nemzetközi katolikus sajtóügynökség főnöke volt. Marmier atya és egy lengyel dominikánus, Josef-Marie Bochenski atya a fribourgi egyetem védnökségével megalapították a Szovjetológiai Intézetet. Az intézet tanterven kívüli tevékenységei közé tartozott, hogy kapcsolatot tartott fenn egy titkos hálózattal, amely a vasfüggöny mögötti katolikus csoportosulásokat támogatta. Az intézetet részben „amerikai ösztöndíj" finanszírozta, legalábbis ahogyan e támogatást a fribourgi tisztviselők eufemisztikusan nevezték. A fribourgi egyetem tanulmányi osztálya szerint az Opus Dei jó néhány tagját beíratta az intézetbe.

Az intézet egyik további támogatója Violet főnöke, Paul Grossin tábornok volt, aki 1957-től 1962-ig a Piscine „főúszómestereként" tevékenykedett. Alkalmanként Grossin a Violet-nak járó ösz-szegeket közvetlenül Marmier atya „jótékonysági intézményei" között osztotta szét Lengyelországban.[15] (Violet-t de Gaulle tábornok a becsületrend lovagjává nevezte ki. Godfrey Hodgson angol íróval szemben Violet azt állította, hogy az SDECE titkos politikai tevékenységeivel volt megbízva, míg 1970-ben ki nem lépett a szolgálatból mint

aktív kém.[16] Alexandre de Marenches gróf szerint, aki 1970-től 1981-ig volt „főúszómester”, Violet azért kapta meg a felmondását, mert a francia államnak többe került, mint bármelyik SDECE-kém. De Marenches azt is állította, hogy Violet háromszoros ügynök volt, mert mellékesen a Vatikánnak és a nyugatnémet BND-nek is dolgozott. Más források szerint azért rúgták ki, mert túl sokat tudott Franciaország egyik első számú hölgyének szexuális kilengéseiről.)

A Pinay-csoport találkozóin részt vett továbbá Franz Josef Strauft, a bajor Keresztény-szocialista Unió (CSU) elnöke, egy ideig bonni védelmi miniszter, Dr. Alois Mertes, nyugatnémet miniszter, illetve Turki bin-Feisal herceg, védelmi miniszterhelyettes és a szaú-di titkosszolgálat főnöke. Állítólag StrauG is és Mertes is kapcsolatban állt az Opus Deivel, bár Mertes ezt később tagadta. Faisal király és ibn Abdul Aziz herceg szaúdi védelmi miniszter Turki herceg bátyjai voltak.

Sánchez Bella, Habsburg Ottó és Jean Violet azon a meggyőződésen voltak, hogy a kommunizmus ellen harcoló egyesült Európának szüksége van egy jelképes alakra - mint például Juan Carlos spanyol király a katolicizmus valamely fáklyavivőjére, aki mellett az egész Nyugat hadba vonulna. E jelképes alaknak, még ha komoly erkölcsi tartással rendelkezik is, cselekvőképesnek kell lennie - akkor is, ha a szükséges források egyelőre hiányoznak -, hogy ugyanolyan hatékonysággal tudjon cselekedni, mint a nép által választott kormányok. Mindhármuk előtt világos volt azonban, hogy ez gigantikus méretű pénzügyi forrásokat követel. 1969 őszén a brüsszeli Hotel Westburgban ebéd közben nekiálltak egy terv kidolgozásának. Az ebéden részt vett Alain de Villegas és sógora, Florimond Damman, a főherceg szenvedélyes követője és Jean Violet. Értelmezés kérdése, hogy a terv kapcsán Escrivá fiai részéről vajon a pillería egy további példájáról volt-e szó. Noha végül az egész lelepleződött, a terv mégis jövedelmezőnek bizonyult. A később hiányolt pénzek egy része spanyol vallási intézményekbe folyt át.

Alain de Villegas Louvainben szerzett mérnöki képesítést. Környezetvédő és atomenergia-ellenes volt, emellett hitt a repülő csészealjakban. Mindenekelőtt azonban meggyőződéses európéer és elszánt antikommunista volt. Villegas határozottan meg volt róla győződve, hogy az emberiség ki fog fogyni az ivóvízből. Mindig azt mondta: „Olaj nélkül tudunk élni, víz nélkül azonban nem.” Elárulta a hármasügynök Violet-nak, hogy kitalált egy olyan szerkezetet, amivel talajvizet lehet felkutatni. Nem kellett külön elmagyarázni Violet-nak,

hogy egy ilyen szerkezet - amennyiben ígéreteit be is váltja - felbecsülhetetlen értékű lenne, főként egy olyan országban, mint Spanyolország, amelynek az idegenforgalma vízhiányban szenved, és rendkívül értékes lenne a vízben szűkölködő Közel-Kelet országaiban is.

Villegas elmondta, hogy ő és munkatársa, Aldo Bonassoli professzor kifejlesztettek egy alacsony energia-felhasználású sót-lanító eljárást, amellyel a tengervizet ivóvízzé tudják alakítani. Állítólag e kutatás közben találták fel azt a „vízkereső készüléket", amellyel egészen hat kilométeres mélységig tudnak föld alatti képződményeket meghatározni. Villegas megmutatta Violet-nak a miniatűr prototípust, és meggyőzte a készülék használhatóságáról. Hogy a prototípusnak az eredeti méretre való kifejlesztését biztosítsa, Violet megígérte, hogy beszélni fog barátjával és ügyfelével, a vatikáni kapcsolatokkal is rendelkező Carlo Pesenti olasz iparossal, illetve a New York-i Crosby Kellyvel.

Crosby Kelly nem csinált titkot politikai nézeteiből: „Jobboldali, konzervatív és antikommunista vagyok" - közölte Hodgson-nal. Állítólag ideiglenesen a CIA-nek is dolgozott. Ő dolgozta ki a második világháború után gyártott első Ford típusú automobil reklámkampányát, és egyike volt Róbert McNamara „csodagyerekeinek" a Fordnál. Tizenhárom évig volt a Litton vállalat elnökségében. Kelly közölte Violet-val, hogy egyetlen pennyt sem fektet be, amíg meg nem győződött róla, hogy a találmánnyal valóban lehet vizet felkutatni. Pesenti ellenben azonnal fizetett. Spanyolország új idegenforgalmi minisztere, Sánchez Bella több tesztelésre alkalmas területet is a team rendelkezésére bocsátott. Kelly figyelte Villegas erőfeszítéseit. Hodgsonnak pedig értésére adta, hogy a spanyol kormány fizeti a fúrás költségeit.[17]

A vízkeresés két évig mérsékelt sikerrel haladt, míg a Jóm-Kippur-háború miatt 1973-ban hirtelen félbe nem szakadt. A konfliktus következtében az arab országok ugyanis beszüntették olajszállításaikat, mire a világpiacon az olajárak megnégyszereződtek. Villegas azzal tartotta életben a projektjét, hogy nyilvánosságra hozta: a „kutató készülékkel" olajat is lehet találni. Pesentit rábeszélték, hogy még több pénzt fektessen be.

A globális geopolitikai egyensúly hirtelen történt eltolódásával a projektből rövid úton keresztes háború lett, amely által a keresztény Európa ki akarta magát szabadítani az iszlám olaj fogságából. Pesenti mérnökei felszerelték a „kutató készüléket" egy DC-3-ra. Dél-Afrikába repültek, és Antoine Pinay kapcsolatain Jteresz-tül engedélyt kaptak a kormánytól, hogy a zuluk földjén teszteket

hajtsanak végre. Felfedeztek egy ígéretes helyet, és elkezdődtek a fúrások. 1975 végén azonban a költségek olyan nagyra nőttek, hogy Pesenti kiszállt. Amikor a furat végre elérte a hatezer métert, eltört a fúróhegy. A fúrásköltségek milliói csupán karrubazalt nyomokat hoztak a napvilágra.

Ezek után Violet spanyol üzleti partnereit nem érdekelte tovább a dolog. Az Opus Dei politikai sorsa 1973 decemberében Carrero Blanco meggyilkolásával egy időre amúgy is megpecsételődött, mert az új miniszterelnök elbocsátotta a kormányból az Opus Dei-s technokratákat. Ezek azonban jó munkát végeztek, mivel szépen elegyengették az utat a monarchia restaurálásához. Két évvel később, Franco halála után el is érkezett a várva várt idő. Eközben Dél-Spanyolországban, nem utolsó sorban Turki hercegnek köszönhetően, a szaúd-arábiai királyi család tagjai egymás kezébe adták a kilincset. Rijád és Madrid között olyan szívélyes viszony alakult ki, hogy arra maga a washingtoni külügyminisztérium is féltékeny lett. Spanyolország előnyös feltételek mellett hosszú távra szaúdi olajhoz jutott.

A nemzetközi tranzakciókban megszerzett profitok átirányításának kedvelt eszközei az ún. „szendvicscégek”, amelyek olyan országokban telepednek meg, ahol a törvények szigorú titoktartást garantálnak. Ahogyan a neve is utal rá, egy szendvicscég mindig „beszorul” a tranzakció ügyfelei közé olyan „közvetítőnek” álcázva magát, aki például tető alá hoz egy szerződést száz millió tonna szaúd-arábiai nyersolajra. Ha a nyersolaj eljut az eladótól a piacra, a szendvicscég jutalékot kap, vagy a kompenzációs szerződések alapján némi felárral továbbíthatja az árut a vevőhöz. A szendvicscégek valós szereplői csak ritkán ismeretek, az együttes titoktartásról pedig gyakorlatilag lehetetlen fellebbenteni a fátylat. Ezekben a vállalkozásokban nincs semmi illegális dolog egészen addig, amíg az adott államban a törvényes nyilvánosságra hozatali kötelezettséget meg nem sértik. Ilyen módon óriási összegeket lehet felhalmozni anélkül, hogy a legbelső körön kívül valakinek is a legcsekélyebb tudomása lenne róla.

Amikor a spanyolok semmilyen érdeklődést sem mutattak Villegas találmánya iránt, illetve már Carlo Pesenti zsebei is üresek voltak, Violet a kémelhárításból származó kapcsolatait használta fel, hogy a kutató-készülék iránt megnyerje a francia kőolaj konszern, az ELF érdeklődését. 1976 májusában az ELF vezetőségi elnöke Zürichben, a Schweizerische Bankgesellschaft központjában szerződést írt alá egy FISLAMA nevű panamai szendvicscéggel, amelyet állítólag Villegas képviselt. Ötvenmillió dollár

kifizetése ellenében a FISLAMA-val kötött szerződés egy évre átengedte két elektromos „kutató-készülék” - az Alfa és a Delta - kizárólagos használatát.

Az ELF főnöke nem volt ostoba. Az ő érdeme volt, hogy mind a francia atomipar, amely a világon az egyik legfejlettebb, mind a francia nukleáris haderő felépült. A Schweizerische Bankgesellschaft Svájc legnagyobb kereskedelmi bankja. Az akkori elnök Philippe de Weck, igazgatósági tanácsának egy tagja pedig a panamai konzul, Dr. Arthur Wiederkehr volt. A de Weckek egy ismert fri-bourgi patrícius család. A FISLAMA egy olyan cég volt, amely Dr. Wiederkehr ügyvédi irodáiban született. Bár az elnöke de Weck volt, a részvények többségével Villegas rendelkezett.

1976 júniusában kezdték el a teszteket. A Delta teljesen eredménytelen volt, ezért Villegas azt javasolta, hogy szereljék fel a repülőt a hatékonyabb Ómega-verzióval. Az Omegával sikerült beazonosítani - Languedocban Montégutnál - egy nagyobb kiterjedésű árkot, amely állítólag kilenc kilométer hosszú, egy kilométer széles volt, és 3,9 kilométer mélyen feküdt a földfelszín alatt. Nagy volt az izgalom. 1977 januárjában kezdődtek a fúrások. Bár áprilisig nem találtak olajat, az ELF 1977 júniusában további egy évvel meghosszabbította a szerződést a FISLAMA-val. A fúrást Montégutnál 4485 méter mélyre állították, de a furat ebben a mélységben még mindig olyan száraz volt, mint a por. Időközben egy újabb helyen is elkezdtek fúrni, ahol az Omega állítólag ígéretes lelőhelyet fedezett fel.

1978 januárjában az ELF-képviselőit a Schweizerische Bankgesellschaft központjában rendezett újabb találkozón rábeszélték arra, hogy másodszor is hosszabbítsák meg a szerződést a FISLAMA-val, és hogy a befektetésüket háromszorozzák meg. Az ELF vezetőségének elnöke megkapta a francia kincstár engedélyét arra, hogy a tranzakciót az állami ellenőrzés elől eltitkolja. A FIS-LAMA-nak történő legújabb fizetséget, amellyel a francia befekteté-sek 450 millió svájci frankra emelkedtek, a Schweizerische Bankgesellschaft négy részletben, egyenként ötvenmillió svájci frank értékben teljesítette. A Schweizerische Bankgesellschaft a francia kormánynak hat százalék kamatot számolt fel, és másodlagos biztosítékként visszatartott 500 millió svájci frank értékű, állami garanciával rendelkező ELF-kötvényt.

A találkozón jelen volt az ELF gazdasági vezetőségének három magas rangú tagja, a két feltaláló, Antoine Pinay, Jean Violet, Philippe de Weck és a két pap, Dubois és Marmier. De Weck úgy mutatta be Marmiert, mint fribourgi

egyházmegyei bírót, aki házasságkötések érvénytelenítésére specializálódott. De Weck hangsúlyozta, hogy kimondottan ragaszkodik Marmier jelenlétéhez. Hogy Marmier valójában milyen szerepet játszott az ügyletben, nem ismeretes. Az ELF és a FISLAMA közötti szakítást mindenesetre el lehetett kerülni. Az új szerződést aláírták.

Valéry Giscard d'Estaing akkoriban hatodik éve volt államfő. A projektet feltűnés nélkül figyelemmel kísérte, és megdöbbent, amikor megtudta, hogy az ELF ezekre a „szimatolókra" a fúrási költségekkel együtt több mint 200 millió dollárt fizetett ki. Ezek után ő is közvetlenül bekapcsolódott az ügybe. A 88 éves Pinay rábeszélte, hogy vegyen részt egy bemutatón, amelyet 1979. április elejére tűztek ki. Ezen Philippe de Weck is jelen volt. A teszt olyany-nyira negatívan végződött, hogy Giscard azonnali vizsgálatot rendelt el, és megtiltott minden további állami finanszírozást.

Ily módon a köztársasági elnök néhány perc alatt leleplezett egy olyan csalást, amit a legnagyobb francia vállalat vezetői három év alatt, Villegassal és Bonassolival való együttműködésük során nem voltak képesek átlátni. Giscard útmutatása alapján a gépeket lefoglalták. Kiderült, hogy szemfényvesztés volt az egész (a „dekóderekről" kiderítették, hogy az csupán két videokamera, melyeket egy különleges effektusokat produkáló generátorhoz kapcsoltak).

Hogy ne indítsanak ellenük bírósági keresetet, a Schweizerische Bankgesellschaft a 250 millió svájci frankot és az összes biztosíték gyanánt szolgáló kötvényt visszaadta. A végrehajtók lefoglalták Villegas „kutató-repülő"-flottáját, amely a brüsszeli repülőtér különleges biztonsági intézkedésekkel védett hangárában állt.

A flotta egyébként egy Boeing 707-esből, egy Fokker 27-esből, és egy Mystère 20 magánrepülőgépből állt. További vagyonértékek eladásából és a lefoglalt bankszámlákból az ELF további 41 millió svájci frankot tudott behajtani. Villegast és Bonassolit, akik egyébként csak egyszerű műszerész bizonyítvánnyal rendelkeztek, soha nem állították bíróság elé.

Albin Chalandon, az ELF új vezetőségi elnöke egy parlamenti bizottság előtt ezt mondta: „Nem szélhámosokkal, hanem őrültekkel volt dolgunk. Készülékeik hamisítványok voltak, ők azonban hittek a találmányukban. Villegas a normalitás legszélső határán járó misztikus, Bonassoli pedig irreális világban élt, a saját fantáziájában hitt." Más szavakkal, inkább az intellektuális pillería feltörő

forrására bukkantak rá? És mi van a Pinay-csoport-tal? Továbbra is találkoztak, és megbízható dossziékat szerkesztettek, amelyeket különböző országok válogatott miniszterei és titkos-szolgálatai részére továbbítottak.

Arról a pénzösszegről, amelyet az ELF a FISLAMA-nak fizetett ki, soha nem készült részletes kimutatás. Azt viszont tudjuk, hogy Villegas kb. 2,8 millió dollárt fordított arra, hogy egy Foyer de Charité nevű szervezet Dél-Franciaországban épülő új templomának építését finanszírozza. A templomot 1979 júniusában a Szent Istenanyának szentelték. Villegas ezenkívül 52 000 dollárt adományozott egy indiánoknak szánt katolikus műhely építéséhez Kolumbia északi részén, a Chocó tartományban. Egy Lichtensteinben létesített alapítványon keresztül további 7 millió dollárt küldött katolikus segélyakciók részére Nigériába, Ruandába, Obervoltába és Spanyolországba. Az afrikai projektek közé tartozott a kutak építése és egy kis mentőautópark megvásárlása, amely azt sugallja, hogy a lichten-steini alapítványi pénz nagy része Spanyolországba folyt. A FISLA-MA a Vatikánbankban, az IOR-ban is fenntartott egy számlát, amely állítólag „titkos politikai célok támogatására” szolgált.[18]

Az ELF 10 millió dollárt kapott vissza. De mi történt a maradék 50 millió dollárral? Éppúgy, mint a Matesa-eset 180 millió dollárját: okos szerződések és mozgékony szendvicscégek bevetésével ezt is eltemették. E két vállalatnak - a Matesának és a FISLA-MA-nak - köszönhetően tehát a spanyol és francia adópénzek közül több mint 200 millió dollár vándorolt a nemzetközi pénzpiacon.

Olyan összegek, amelyeket mindenféle ellenőrzés nélkül tetszés szerinti célokra használhattak fel, akár egy kommunista lázadás leverésére Latin-Amerikában, akár egy stratégiailag fontos európai bank átvételére.

15. Octopus Dei,

avagy a pénzügyi polip

Az Opus Dei tagjai vagy egyénileg vagy különböző szervezetekben - kulturális, művészi, pénzügyi vagy más jellegű - tevékenykednek, amelyeket „segédtársaságnak" neveznek. Ezek a társaságok és tevékenységeik szintén az intézmény hierarchikus felépítésének vannak alárendelve.

1950-es konstitúció, 9. cikkely

M iközben Escrivá de Balaguer „jelentéktelen címeket” gyűjtött, az Opus Dei kiépítette piramisjellegű cégszerkezetét, és kifejlesztette a nyereség-áthelyezés rafinált módszereit. Intézetek, alapítványok és látszatcégek segítségével a polip számos karját el tudta leplezni. Az „alapítvány” a bizalmi vagyonkezelés egy formája, amelyet Svájcban gyakran kétes pénzügyietekre használnak. Az „intézet” egy lichtensteini különlegesség, amelyet többnyire az osztrák magánintézetek mintájára alapítottak. Erős tőkével rendelkezik, de részvényeket nem bocsát ki. Mindkettő a bizalmasságra olyan nagy hangsúlyt helyez, hogy kívülállók számára a valódi tulajdonosok egyáltalán nem ismerhetők fel.

Minél nagyobb és szerteágazóbb lett az Opus Dei, annál inkább visszatért az ilyen jellegű modellekhez. Elsősorban a hagyományos belföldi alapítványok segítségével sikerült a vagyonértékek tulajdonviszonyait elkendőzni, de az 50-es évek közepén mégis új szinteket kapcsoltak be. Az egyik legfontosabb ilyen új szintet Alberto Ullastres jogász találta ki, mielőtt kereskedelmi miniszterré nevezték ki. Az „Esfína” nevezetű társaság nem egészen egymillió dolláros alaptőkével rendelkezett. Az Esfína támogatta az Opus Dei új találmányát, az úgynevezett „társadalmi szervezeteket”. Ezek jelentős mértékben eltértek a „testületi szervezetektől”, amelyek tevékenységi köre az oktatás területére korlátozódott, és nyílt kapcsolatokat tartottak fenn az Opus Deivel, mint például a navarrai egyetem.

A társadalmi szervezetek viszont, amelyek ugyan szintén az apostoli küldetés szolgálatában álltak, olyan kereskedelmi egyletként működtek, amelyeket lehetőség szerint kívülállók pénzeltek, de az Opus Dei tagjai irányítottak. Sok Esfina-közreműködő a közvélemény formálásáért felelős részleghez (AOP) tartozott, amely egy felügyelő szerv vezetésével a közvéleményt igyekezett

befolyásolni. Spanyolországban az első AOP-felelősök Laureano López Rodó, Alberto Ullastres és Jesús Arellano professzor voltak.

Az AOP a pillería álcázásának egy másik formája volt. Az Opus Dei az egyháznak egy kiváltságos intézménye, ami azt jelenti - és ezt minden rendelkezésükre álló eszközzel meg is erősítik -, hogy céljaik és törekvéseik kizárólag a tagok lelki üdvösségét szolgálják, és a magánéletükbe soha nem avatkoznak be. Azt állítják, hogy semmilyen tulajdonnal nem rendelkeznek, kiváltképp bankkal nem, és a politikai színpad nem érdekli őket. Az AOP-val azonban az Opus Dei titokban a közvéleményt akarta befolyásolni, miután a tagjaiba előzőleg olyan erkölcsi értékeket plántált, amelyek a társadalom más rétegeinek erkölcsi értékeitől különböztek.

Az első szakaszban az AOP rádióadóval és nyomdával, könyvkiadással és híradással foglalkozó részvénytársaságok alapítására, illetve átvételére törekedett. A részvénytőke többségét minden ilyen társaságban numeráriusok, szupernumeráriusok vagy bevált munkatársak kezelték. Ezeknek a személyeknek minden esetben dátum nélküli szerződést kellett elkészíteniük az általuk kezelt részesedések elidegenítéséről, amelyeket a területi központokban egy széfben őriztek.

Spanyolországban a társadalmi szervezeteket az Esfinán keresztül finanszírozták, amely a tőkéjét a tagok családjától és barátaitól szerezte. Az ilyen módon összeszedett tőkét minden egyes esetben úgy kezelték, mint egy magánbank takarékossági folyószámláját: voltak kamatok, amelyek valamivel magasabbak voltak, mint a kereskedelmi bankokéi, és minden számlát külön, gondosan és diszkréten kezeltek. Az adókedvezményeken kívül az Esfina befektetője még abban az elégtételben is részesülhetett, hogy a pénzével „Isten Munkáját” támogatja.

Az Esfina első elnöke Pablo Bofill de Quadras volt, egy Opus Dei numerárius, aki a Vatikán által irányított társaság, a Condotte Española spanyol leányvállalatának vezetőségében is tevékenykedett. Az ő helyettese José Ferrer Bonsoma, egy fiatal bankár szupernumerárius volt, akinek a családja Argentínában magas részesedéssel rendelkezett. Az Esfina mások pénzén szerezte meg, illetve alapította meg többek között az Edificiones Rialp lapkiadót, az Opus Dei szócsövét, a Magistero Español, egy felsőbb iskolák tankönyvigényeit kielégítő könyvkiadót, valamint a SARPE-t, az Alcázar konzervatív lap, az Actualidad Español hírmagazin, az Actualidad Económica

gazdasági hetilap, a Telva közkedvelt női magazin és a Mundo Cristiano vallási magazin tulajdonosát.

Ezek a kiadványok azonban - amelyek főleg Opus* Dei-tagok irányítása alatt álltak - egy sajtóügynökséget is igényeltek, és így létrejött az Europa Press. Reklámjuk és értékesítésük pedig egy Esfina-tulajdonú ügynökség kezében volt, és a Rotopress S. A., az Esfina egyik további leányvállalata gyorssajtóit használták. Mindegyik az Opus Dei pénzügyi támogatásától függött, s mivel nem tisztán kereskedelmi szinten üzemeltek, hanem az AOP-nek dolgoztak, gyakran lépték túl a kereteket.

Az Esfina 1958-ban szállt be a bankszakmába; megvett egy kis magánbankot Barcelonában, amelyet Banco Latino névre kereszteltek át. Hónapokkal később megvette hozzá a Credit Andorrát, Andorra legnagyobb bankját. Spekuláns-gyanús befektetései kezelésére pedig 1959-ben megalapította az Universal de Inversiones S. A.-t. Az Universal elnöke 1964-es pappá szenteléséig Francisco Planell Fontrodona volt. Az ő jobbkeze - ugyancsak pappá szenteléséig - Alfredo López Rodó, Laureano López Rodó testvére volt.

A Falange gyanakvással figyelte a SARPE tevékenységét. Még 1962-ben is erős cenzúra volt az országban. Akkoriban az Opus Dei és a Falange közötti vetekedés egy komoly erőpróbához vezetett: a falangista információs miniszter azzal akarta jégre tenni a SARPE-t, hogy az egy tiltott politikai mozgalom propaganda-eszköze. Az Opus Dei tagadta, hogy a SARPE-hoz bármi köze lenne, ami közismerten nem felelt meg az igazságnak. Amikor a kisajátítással fenyegetőztek, az Opus Dei területi adminisztrátora gyorsan felhívta Navarro-Rubiót és Calvo Serert, és tudatta velük, hogy ők egyik napról a másikra a SARPE többségi részvényeseivé lettek. A Falange visszahúzódott. A SARPE ezzel a bűvésztrükkel megmenekült, amelyre azonban nem lett volna szükség, ha az Opus Dei valóban az lett volna, amit magáról korábban állított - egy szellemi egyesület, mely a politikába nem avatkozik bele.

Az Opus Dei egyik fontos pártfogója már közvetlenül a polgárháború utáni időben is Ferran (Ferdinando) Valis Taberner, a katalán gyáros volt, aki Barcelonában a Consejo Superior hivatalának felállítását finanszírozta, és aki ügyelt arra, hogy Opus Dei nume-ráriusokkal legyen betöltve. Ezenkívül megalapította a Banco Popular de los Previsores del Porvenirt, azt a bankot, amely néhány jelentősebb arculatváltás után az 50-es években az Opus Dei pénzügyeinek legfontosabb támogatójává vált Spanyolországban.

Valis 1942-ben bekövetkezett hirtelen halála után Félix Millet Maristany, egy bigottan vallásos katalán pénzügyi szakember lett a bank elnöke. 1947-ben Banco Popular Españollá keresztelte át és így jegyeztette be a madridi tőzsdén. Juan Manuel Fanjul Sedeño volt a jobbkeze, egy szupernumerárius, aki - Millet-hez hasonlóan - nagyon közel állt Ferran Valishoz. Fanjul teljhatalommal rendelkezett a Valis család tulajdonában lévő bankrészvények jelentős része felett.[1] Fanjulon keresztül az Opus Dei elkezdett befolyást gyakorolni a bank ügyvezetésére.

Ferrans legidősebb fia, Luis az Opus Dei numeráriusa lett. Huszonnégy évesen jogtudományi segédprofesszor lett először Barcelonában, majd Madridban. 1950-ben felettesei a szervezetben elhatározták, hogy ő legyen a Szent Gábriel szervezet szóvivője, és hogy a szupernumeráriusok és családtagjaik szellemi szükségleteivel foglalkozzon. Mégis két évi próbálkozás után, az Arkangyal szervezete által kijelölt kötelességeknek eleget téve, szellemi vezetőjének beismerte, hogy nem érez elhivatást a lelkigondozásra, és inkább bankár szeretne lenni. Az Opus Dei számára Luis Valis a bankszakmában éppúgy kulcsszerepet töltött be, mint ahogy López Rodó a politikában.

1953-ban belépett a családi bankba; Mariano Navarro-Rubio a szárnyai alá vette. Időközben a Banco Popular Español áthelyezte a központját Madridba. A családi részesedések átstrukturálása után a bank részvényei Luis és két testvére, Javier és Félix kezébe kerültek. A Manufacturas Valist, a család textilkonszernjét továbbra is a nagybátyjuk irányította. Luis és Félix azonban, akik szintén numeráriusok voltak, továbbra is rendelkeztek bizonyos részesedéssel a Manufacturas Valisban, amely kis idővel később atomtechnológiával is elkezdett foglalkozni.

Mivel az Opus Deit inkább a bankügyletek, mintsem a textilipar érdekelte, a Banco Populart teljesen az irányítása alá helyezte. Az Opus Dei soha nem volt a bank tulajdonosa, legalábbis jogi értelemben nem, mivel a rendelkezési jogosultsággal egy sor külföldi bizalmi társaság rendelkezett.

Lényegét tekintve az Opus Dei a következő mottó szerint használta az Esfinát: „Elvesszük az istentelen emberek pénzét, és azzal Isten Munkáját finanszírozzuk”. Cinikusok azt mondanák, hogy ez egyáltalán nem felel meg az Opus Dei etikájának. Mivel a pénz szent célokat szolgált, nem számított, hogy honnan származott. Escrivá de Balaguer ezt mindenképpen szó szerint értette, és mindig be is vallotta. Másfelől ez az Esfinának némi fejfájást okozott. Egy

kicsit rizikós volt társadalmi szervezetek segítségével politikai célokat követni, vagyis a gazdaság liberalizálását és Spanyolország politikai szerkezetének modernizálását. A társadalmi szervezetek pénzügyi terhet is jelentettek. Ezek a problémák az Opus-központban váratlan reakcióhoz vezettek. 1963-ban a területi ügyintéző egy napon tudatta, hogy az atya Rómában így rendelkezett: „Nem kell több társadalmi szervezet!"

Néhány gazdaságosabb intézmény vevőre talált, és egy vagy két esetben - mint például a Telvánál - jól működő bankok finanszírozták a személyzet kártalanítását. De az érintettek nagy része számára a társadalmi szervezetek szanálása komoly traumát jelentett. Sok tag miden reményét és néhányan minden megtakarított pénzüket ezekbe az intézményekbe fektették. Ezt azzal a hittel tették, hogy Isten munkáját támogatják, míg végül megtudták, hogy Istent ez már nem érdekli.

A társadalmi szervezetek megszüntetése nem jelentette azt, hogy az Opus Dei a közvélemény befolyásolására irányuló apostoli küldetését feladta volna. Csak más formában folytatták tovább. Ezenkívül némely társadalmi szervezet úgymond szent volt. Ezek közé tartozott a Rialp könyvkiadó, csakúgy mint a Talleres d’Arte Grande, mely az Opus Dei központokat az egész világon vallásos műalkotásokkal látta el.

A társadalmi szervezetek felszámolása után az Esfina felszabadult tőkéjét a bankszektorba fektette. Az első üzlet a Banco Atlántico volt, egy kis területi bank, amelynek főrészvényese egy vonatszerencsétlenség folytán halt meg. A tárgyalás lebonyolításával Casimiro Molins Robit gyárost, egy barcelonai szupernu-merárius bíztak meg, aki a vevőkben és a nyilvánosságban azt a benyomást keltette, hogy a Banco Popular Español nevében tárgyal. Amint az üzlet tető alá került, Molins lett a bank új elnöke; az ügyvezetést a Bofill-Ferrer páros vette át, akik a bankot Spanyolország tíz vezető pénzintézetének egyikévé tették; az alapszabályzatot közben oly módon változtatták meg, hogy a nyereség tizenöt százalékát társadalmi célokra használhatták. Amikor Bofill és Ferrer megtudták, hogy hittestvérük, a pénzügyminiszter Mariano Navarro-Rubio, egy olyan új törvényt készített elő, amely üzleti bankok számára lehetővé tenné, hogy kereskedelmi bankok módjára terjeszkedhessenek, Bankunión néven egy Atlántico-tulajdonú kereskedelmi bank létrehozását tervezték. De az új szövetségben külföldi partnereket is látni szerettek volna. A Vatikán által irányított Condotte d’Acqua S. p. A. vezérigazgatója, Loris Corbi megismertette Bofillt John McCaffery-vel, a Hambros Bank római fiókjának vezetőjével.[2]

Bofill részesedést ajánlott fel McCaffery-nek. A Hambros azonban már előbb elkötelezte magát, hogy a Banco Popular Es-pañollal létesít kereskedelmi bankot. Ezért McCaffery azt javasolta Bofillnak és Ferrernek, hogy az ambiciózus milánói pénzemberhez, Michele Sindonához forduljanak.

A Bankunión 1963 októberében 24 millió dolláros részvénytőkével lett bejegyezve. A Banco Atlántico a tőkének közvetlenül csak tíz százalékát kezelte. Sohasem derült ki egyértelműen, hogy Sindona valaha is belépett-e a konzorciumba. Ha igen, akkor egy ismeretlen külföldi befektető cégen keresztül lépett be, amely a Bankunión többségi részvényese volt. A befektetők között volt az Esfina és a Condotte Española is.[3] Csakúgy, mint a Banco Atlántico esetében, a Bankunión alapszabályzata értelmében is a nyereség tizenöt százalékát társadalmi célokra kell fordítani.[4]

Sindonának időközben sikerült a Banca Privata Finanziaria di Milano részesedésének 24 százalékát a Continental Illinois Bank and Trust of Chicago-nak eladnia. A Continental Illinois abban az időben a hetedik legnagyobb bank volt az Egyesült Államokban. Ez jó döntésnek bizonyult, mivel a Continental Illinois elnöke, egy David M. Kennedy nevezetű mormon püspök lett a későbbiek során

Richard Nixon pénzügyminisztere. Kennedyt Sindona Paul Marcin-kuson, egy chicagói papon keresztül ismerte meg, aki a Vatikán diplomáciai szolgálatába állt, és VI. Pál pápa „utaskísérője” volt. Sindona pedig Bofillt és Ferrert ismertette össze David Kennedyvel. Ők rávették a mormon papot, hogy a Continental Illinoisnak vásárolja meg a Banco Atlántico 18 százalékos részesedését. A tranzakciót egy Greyhound Finánce AG nevezetű svájci cégen keresztül bonyolították. A Greyhound székhelye Dr. Arthur Wiederkehrnek, a bizalmas pénzügyietek egyik legnagyobb európai specialistájának zürichi irodájában volt. A tárgyalások során BoFill és Ferrer is megismerték Dr. Wiederkehrt, akinek a tehetségét a nemzetközi tőkeüzérek is igen gyakran vették igénybe. Sindona kihasználta Wiederkehr szolgáltatásait, és a zürichi ügyvéd érdemeiről beszámolt a milánói bankárnak, Roberto Calvinak is. Közben mellékesen Sindona az egész madridi kört bemutatta Calvinak.

Abban az időben az Opus Dei amellett volt, hogy cégrészesedéseit világszerte a Spanyolországban felállított irányvonalaknak megfelelően alakítsa. A vagyonértékek tulajdona és ügykezelése általában két elkülönített testület között lett megosztva, amelyek szintén egy vagy több magánkézben lévő treuhand

alapítvány vagy holding társaság tulajdonában voltak. Ezáltal az Opus Dei egy majdnem átláthatatlan céghálózattal rendelkezett, de elméletileg százalékarányos részesedése is volt, amelyet néhány „segédtársasága”, illetve alszervezete kapott meg.

Írországban például a szervezet 1947 júliusa óta volt jelen. Az ottani ingatlanbefektetéseit a University Hostels Limited égisze alatt bonyolította. Az ingatlanokat viszont egy másik társaság, a Hostels Management Limited kezelte. A University Hostels 62 százalékos részesedését, amellyel egy bizonyos Patrick Cormac Burke atya rendelkezett, a Lismullin Scientific Trustra ruházták át. A University Hostels fennmaradó részesedése a Tara Trust tulajdonába ment át. Az ugyan bizonytalan, hogy ennek a Trustnak kik voltak a tulajdonosai, de címnek mindketten a Knapton House-t adták meg, a Dun Laoghaire-i Opus Dei-rezidenciát a dublini grófságban.

1977-ben Dr. Frank Planell tiszteletes lett az írországi Opus Dei helyi vikáriusa. Francisco Planell Fontrodona néven „Frank” az Opus Deit már az Esfina leányvállalatának, az Universal de

Inversiones S. A. elnökeként is szolgálta. Planell alatt az egyik legtehetségesebb ír numerárius Seamus Timoney, a dublini University College gépgyártás professzora volt. Amikor éppenséggel nem tartott előadásokat, Timoney komplikált fegyvereket fabrikált; többek között kifejlesztett és szabadalmaztatott egy nagyméretű páncélozott csapatszállító gépjárművet, a Timoney APC-t. De Timoney nem volt marketingszakértő. Vagy talán helytelen volna azt állítani, hogy Frank tiszteletes az ügyet az Opus központnak továbbította, aki véletlenül tudta, hogy az argentin hadseregnek pontosan ilyen csapat-szállító gépjárműre van szüksége? Az mindenesetre biztos, hogy a Timoneyt 1978-ban elkezdték gyártani, és hogy egy ismeretlen mennyiséget az argentin hadseregnek adtak el belőle.[5] Amennyiben ez a normális előírásokat követve történt, akkor az Argentínával kötött üzlet bevételének 10 százaléka az Opus Dei-központba folyt be.

Timoney professzor érdekes eset volt. Az ötvenes évek óta kapcsolatban állt az Opus Deivel, és mint fegyverfeltaláló nemzetközi hírnévnek örvendett. 1957-ben alapította az Industrial Engineering Designers Limited céget, az Opus Dei egyik alszervezetét. Az Industrial Engineering Designers hat alapító igazgatója közül öten Opus Dei numeráriusok voltak. A Netherhall Educational Trust, az Opus Dei legnagyobb angliai jótékonysági alapítványa „egy ajándékrészesedést”

kapott. Különböző befolyásos írországi és angliai Opus Dei tagok ugyancsak tőkét hoztak. Az Opus Dei mégis azt állította, hogy „Timoney professzor soha nem kért és soha nem is kapott az Opus Deitől anyagi fedezetet”.[6] Ez lehet, hogy szó szerint még igaz is, de ez nem tartotta vissza Timoney-t attól, hogy különböző projektek keretén belül, az Opus Dei hálózat anyagi erőforrásait is igénybe véve, ismerős mérnököket hozasson Angliából, Spanyol-országból és az Egyesült Államokból Írországba. Az Engineering Designers Limited termelési részlege, az Advance Technology Limited - valószínűleg szintén egy segédtársaság -, 1975-ben kezdett üzemelni. Az Ad Tec, ahogyan a céget szokás szerint nevezték, tesztelte és gyártotta a Timoney APC prototípusait. Az egyik legnagyobb megrendelés a belga hadseregtől érkezett. Pinochet tábornok idején licenc alapján Chilében is gyártották.

Ha senki nem botránkozott meg azon, hogy egy Opus Dei numerárius, aki állítólag a keresztény teljességre törekedett, szabadidejében páncélozott csapatszállító gépjárműveket és más katonai eszközöket tervezett, akkor azon sem kell különösebben meglepődnünk, hogy Michael Adams numerárius az IRA-terroristák bombamerényleteit pártfogolta. Adams a Four Courts Press üzleti igazgatója volt, amely Írországban Escrivá A? Út c. művét is kiadta, és Dublinban, az ír harviestoni Opus Dei-központban lakott. A neve azon a kijelentésén keresztül vált ismertté, mely szerint a bombamerényietek elfogadhatók Észak-írországban, ha ezek által az angolokat tárgyalóasztalhoz lehet hívni. A következőiket írta: „Egyetlen északi terroristának (Ulsterben) sem szerez - remélhetőleg - örömet angol katonák megölése, mégis egyfajta keserű örömmel fogják megünnepelni, mivel minden halálos áldozat megerősíti azt az egyetlen nyelvet, melyet az angolok is hajlandók megérteni... Sajnálatos, hogy angol családoknak gyászolniuk és szenvedniük kell..., de van, akinek meg kell halni, van, akinek szenvedni. Ha a szenvedést a civil engedetlenségen keresztül lehet elérni, úgy az biztosan jobb és keresztényibb; de valószínűtlen, hogy a jelenlegi helyzetben az erőszakon kívül bármi más tűzben tarthatná a vasat, és ezzel gyümölcsöző tárgyalásokhoz vezetne, a bombák viszont úgy tűnik, működnek.”[7] Az egyik legrosszindulatúbb híresztelés, amely a Vatikán-bank titkos tevékenységével összefüggésben valaha is napvilágra jött, az az állítás volt, hogy titokban az IRA-t támogatja. Az első ilyen nyilatkozatok az olasz titkosszolgálat egy volt munkatársától származtak. Azóta a hír mindig felbukkan, de sohasem erősítik meg. Az azonban köztudott, hogy II. János Pál 1981 májusában egyik személyi titkárát, John Magee atyát (időközben Cloyne püspöke) titkos küldetéssel Írországba küldte, ahol Magee Bobby Sands IRA-aktivistával találkozott, aki abban az időben egy ulsteri börtönben halálos

kimenetelű éhségszrájkot folytatott. Ezenkívül egy panamai cég, az Erin S. A., melynek tulajdonosa ismeretlen volt, amelyet azonban később a Vatikánbankkal hoztak összefüggésbe, majdnem 40 millió dolláros hitelt kapott, amelyet egy perui bankon keresztül utaltak át. Az Erin és az IRA, valamint az Ad Tec között semmilyen kapcsolat sincs, de a név, úgy tűnik, utal néhány dologra. Az sem ismert, hogy mi lett az Erin 40 milliójával; csak feltételezni lehet, hogy alighanem betársult a nemzetközi pénzpiacokon „gazdátlanul” kóborló tőkékhez.

Az Opus Dei francia vagyonérték-tulajdona valamivel még bonyolultabb. Ferdinando Maicas atya és Alvaro Calleja ugyan már 1947 októberében Párizsba érkeztek, de az Opus Deit csak 1966 májusában jelentették be a francia hatóságoknál. Ők ketten a Consejo Superior ösztöndíjával és Isidoro Zorzano szemfedőjének egy darabjával jelentek meg - ezt felakasztották annak az otthonnak a kápolnájában, melyet a Boulevard Saint Germain-en, a latin negyedben nyitottak meg.

Az első' holdingtársaságot 1955-ben Association de Culture Universitaire et Technique (ACUT) néven alapították. Jótékonysági alapítványként lett bejegyezve, és három híres Sorbonne-profesz-szor, a francia szenátus alelnöke, egy néhai gaulli miniszter és egy magas rangú francia diplomata védnöksége alatt állt.

Kérdéses, hogy az urak tudták-e, hogy kit védnökölnek, mivel az Opus Dei, amely Franciaországban még nem volt hivatalosan bejelentve, az ACUT alapszabályzatában sehol sem szerepelt. Az ACUT Párizstól északkeletre, Soissons közelében vett egy 17. századi kastélyt, amelyben egy Opus Dei-konferenciaközpontot alakítottak ki. Az ACUT gazdasági igazgatója Augustin Romero, a párizsi politikatudományi intézet 21 éves hallgatója volt.

Tanulmányai befejeztével Romero a Banque de l’Union Européenne-nél, a Banco Popular Español egyik fiókbankjánál helyezkedett el.[8] Ebben a kevésbé ismert intézményben volt a Banco Ambrosiano di Milánónak is részesedése. Ezen a bankon keresztül áramoltatta az Opus Dei a pénzt Franciaországba. Időközben gomba módra nőtt egy sor leplezett holdingtársaság, olyan furcsa rövidítésekkel, mint SEPAL, SAIDEC, SOCOFINA, SOFICO és TRIFER

A SAIDEC (Société Anonyme d’investissement pour le Développement Culturel) 1962-ben 2000 dolláros minimumtőkével alapult. Vezérigazgatónak egy spanyol állampolgár, Nicolas Macarez lett bejegyezve. Eredetileg Romero

volt az egyedüli részvényes, de az újra és újra bekövetkező tőkeemelések miatt a részvények kilencven százaléka végül a TRIFEP kezébe került.[9] Ezek a tisztának tűnő viszonyok azáltal váltak komplikáltakká, hogy a SAIDEC birtokolta a TRIFEP kilencven százalékát, és a két társaság igazgatótanácsi szinten személyileg teljesen összefonódott.[10]

A SAIDEC tőkéje a következő években hárommillió dollárra növekedett. 1976-ban a Société Anonyme de Financement pour les

Investissement Culturels-en, egy teljesen ismeretlen, lichtensteini székhelyű társaságon keresztül jelentős tőkeemelés történt. A SAIDEC a kastély, valamint egy (a párizsi Rue Ventadour-on található) épület tulajdonosa lett, amelyet a társaság székhelyeként neveztek meg. A Rue Ventadour, az Avenue d'Opéra egyik oldalsó utcája, közvetlenül a Banque de l'Union Européenne-nel szemben helyezkedik el. Ez nagyon kedvezőnek bizonyult, mivel a Banque de l'Union Européenne a SAIDEC házibankja volt.

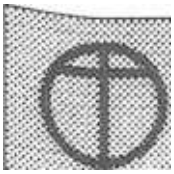
Szintén 1962-ben a Banco Popular Español megvette a Banque des Intérêts Français 34 900 részvényét, azaz a párizsi bank részvénytőkéjének 35 százalékát. A Banque des Intérêts Français a Giscard d'Estaing család tulajdonában állt; az elnöke a későbbi francia államelnök édesapja volt. Rafael Termes Carrerót, a Banco Popular igazgatótanácsának egyik tagját, a Banque des Intérêts Français igazgatóságába hívták; az ő oldalán állt Andrés Rueda Salaberry, a Banco Popular európai részlegének vezetője, akit Franciaországban így neveztek: „az Opus Dei pénzügyi érdekeinek láthatatlan felügyelője."[11]

Angliában az Opus Dei hasonló megtévesztő módszerekhez folyamodott. 1946 őszén Juan Antonio Galarraga kémikus a Consejo Superior kutatói ösztöndíjával érkezett a szigetre. 1950-ig Galar-ragának csak egyetlen britet sikerült a szervezet számára megnyernie. Michael Richardsról volt szó, egy néhai tisztről, aki a D-Day után foglyokat hallgatott ki, az Opus Dei legendája azonban háborús hőst csinált belőle. Escrivá de Balaguer „angol csibészének nevezte.[12] Később Kenyába küldték, hogy a területet egy kelet-afrikai Opus Dei-képviselet ügyében felmérje. Röviddel ezután az atya felismerte késői elhívását, és pappá szenteltette.

Az Opus Dei külföldi pénzeken megszerzett egy kis szállodát a Hampstead-en, amely 1952 áprilisában a Netherhall House diákotthonaként megnyitotta kapuit. Spanyolországból egy csapat segédnumerárius hölgyet hoztak, akik a

háztartással és az ellátással foglalkoztak, és hirtelen ‘beindult az üzlet’ Angliában, noha hivatalosan az Opus Dei még be sem volt jelentve.

A bejegyzésre csak 1954 áprilisában került sor, amikor John Galarraga és Michael Richards megalapították a Szent Kereszt Papi Társaságot és az Opus Dei Jótékonysági Alapítványt. Az alapító okiratban az alapítvány céljául azt tüntették fel, hogy „a római kato-

' V-

\hr-

„./˙v

i ‘V.,/ -áV. V

A ! V ' •>' > a;. .

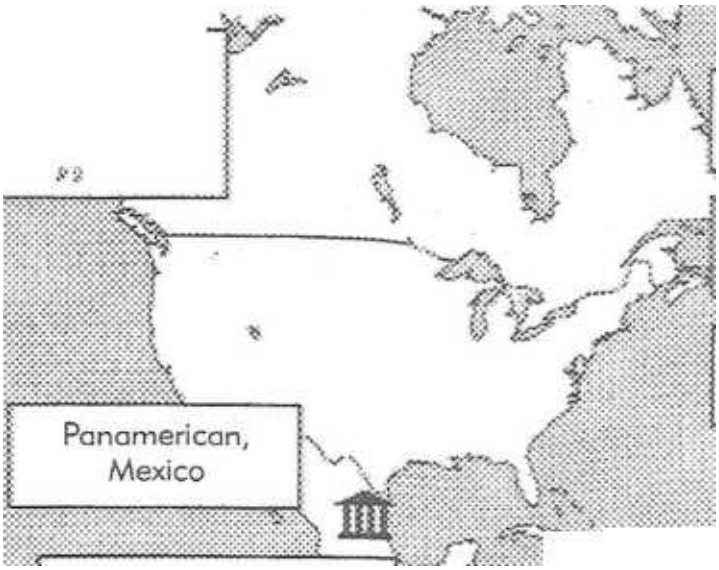
>'* XX •:; V-.S V...:::

>iV_ (t. (?. ïè-, feX,_ ..V. !%¥:»;!

-

“* -J? » «* j

Ä "ri. ᵛf?ú!

Feksőfokú képzést nyújtó női intézet, Guatemala

r La Sabana, . I Kolumbia

%«.<• ï Észak-Amerika

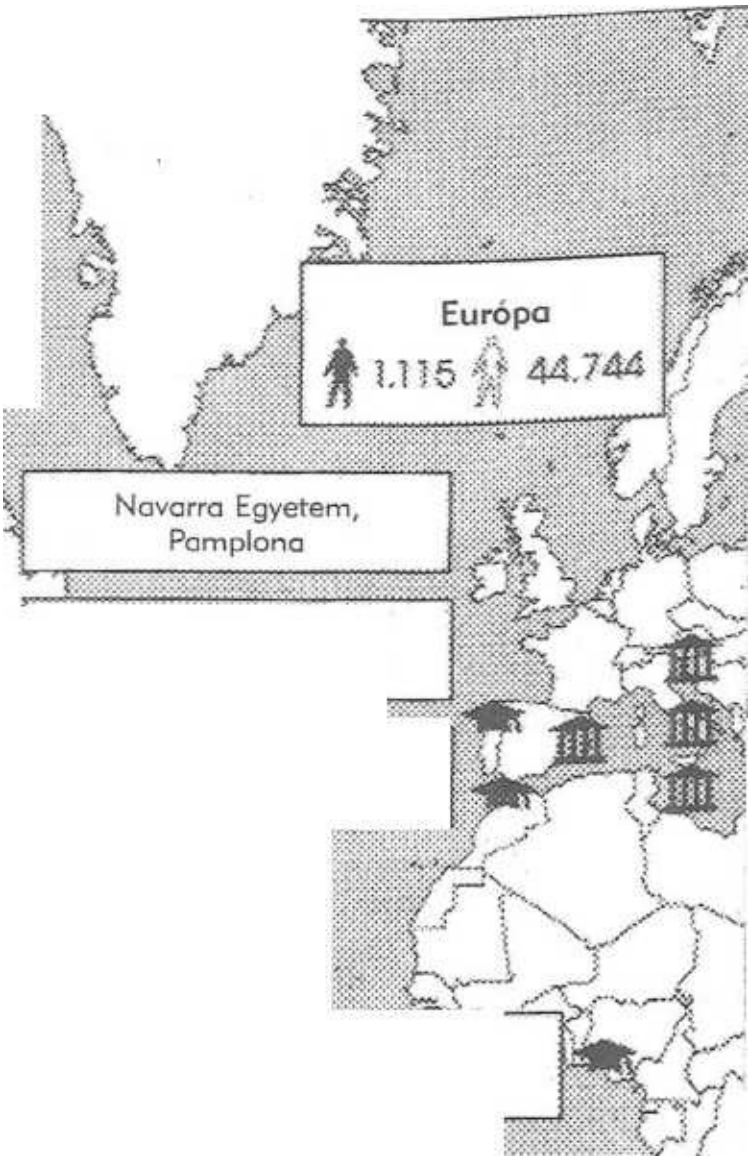
WA . a

' I *165 if 3.120

>'• "v .

IESE Gazdasági Akadémia, Barcelona

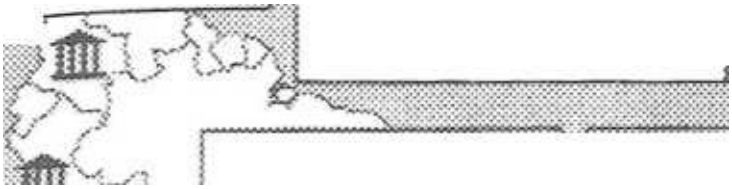
ISSA Államigazgatási Szakiskola, San Sebastian

Lagos Business School, Lagos

Piura,

Peru

Latin-Amerika

.^VW^rtVVWiWVVWrtW,

N* . J || 54? |i 25.714

Rendtagok

&* ,

Laikus tagok

Egyetemek Intézmények

Á Egyetemi kollégiumok

* 200 a világon

^ Iskolák

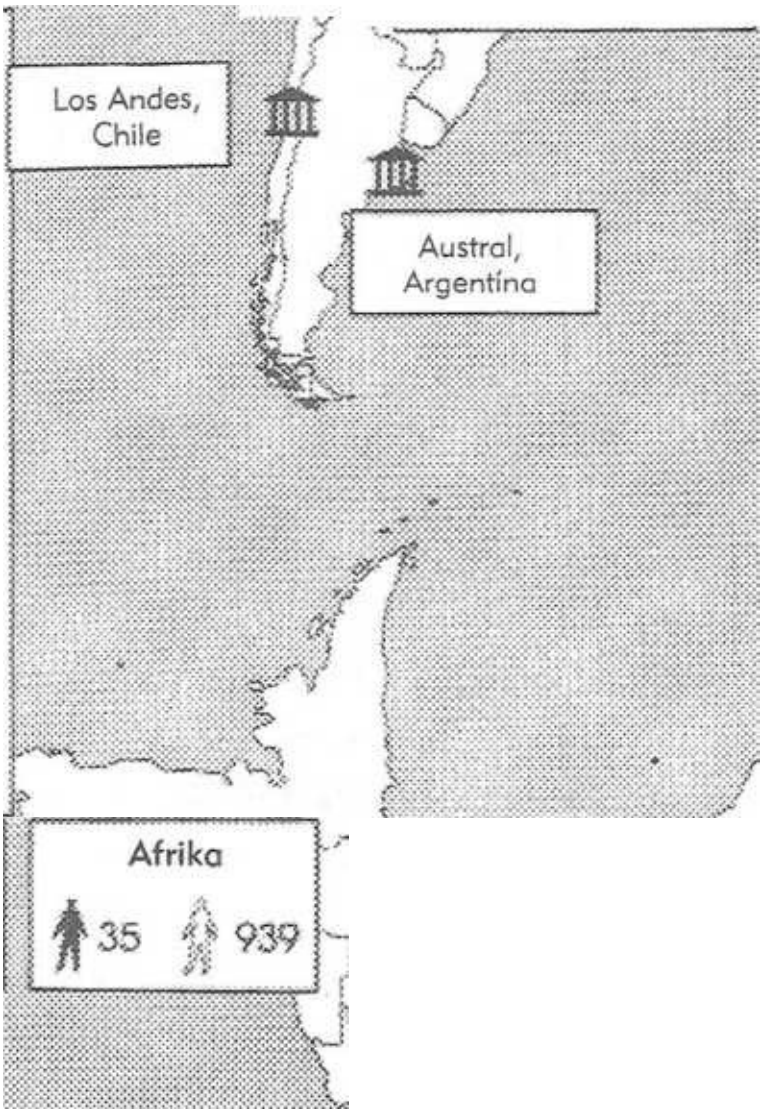
* 200 Európában

* 40 Észak- és Dél-Amerikában

* 8 Ázsiában

* 3 Óceániában

* 5 Afrikában

IP"

Az Opus Dei a világon

O';

-- SrA • -V 'v.-.

-

%K

<t| Az egész világon

* 1.948 § 77.86?

¿8

1

Római központ

JTy? yÿ .<«

<■"* / /fi ■

:■ Collegio Internationale

Romano della Opus Dei

Római Szent Kereszt Athenaeum, Róma ----------—

,h>4

Római Mária Kollégium \ £ > i (Collegium Romamum >

-y V"; : y>/:

I IMIÉ

Sanctae Mariae, Castel Gondolfo

i&m

Institute of Business Administration, Manila

"V—Cz-?i

Női Kollégium Kianda, Nairobi

Centre for Research and Communication, Manila

ó'

VW

r- 4 > -

Strathmore College of l|

Art & Science, Nairobi ?::

■ : : -SSS? *S¿

W[1]*#

A Ázsia - Óceánia

■Mc-

1C:

c •• <

likus vallás terjesztése". A valódi céljuk azonban az volt, hogy az Opus Dei apostolságát kiterjesszék. Az okirat a bizalmi személyeket a tulajdon adásvételével és a biztonság számos kérdésével kapcsolatban teljes döntési joggal ruházta fel; ismeretlen okokból kifolyólag az alapítvány hivatalosan csak 1965-ben indítványozta adó-mentességét. Akkoriban három ingatlant adtak meg mint vagyonértéket: az 1959-ben megvásárolt Grandpont House-t Oxfordban, az új angliai központot Orme Courtben (Bayswater), és a manchesteri rezidenciát. Közben Angliában az Opus Dei vagyonértékeinek legnagyobb része a Netherhall Educational Association-ra (NEA) lett átírva, amelyet 1964-ben külföldi pénzeken alapítottak.

1956 októberében három Opus Dei numerárius érkezett Svájcba, és Zürich előkelő lakónegyedében, a Flunternben megnyitották az első központot. Az alapítók közül ketten katalánok voltak. A vezető Juan Bautista Torello atya volt. Velük volt még Pedro Tu-rull építészmérnök-hallgató és Hans Rudi Freita, egy svájci közgazdász, aki előzőleg Valenciában dolgozott. 1961-ben megalapították a Kulturgemeinschaft Arbort, amely a szervezet svájci vállalkozásainak tulajdonosa lett. Zürich az Opus Dei számára fontos pénzügyi központtá vált, miután létrehozták a Fundación General Medi-terránea-t (FGM), egy „jótékonysági" alapítványt, amely megkapta a Banco Atlántico nyereségének egy százalékát. Az FGM-nek két nyilvánosan ismert leányvállalata volt: a caracasi illetőségű Fundación General Latinoamericana (Fundamerica) és

az FGM Foundation Zürichben.[13] De úgy tűnik, hogy rendelkezett még egy harmadik fiókkal is Argentínában, amely Carlos Ménén alatt neoperonista káderek képzését pénzelte. Az FGM-ből indult a zürichi Limmat-Stiftung is 42 ezer dolláros kezdőtőkével. A Limmat-Stiftung testületi koncepcióját Dr. Arthur Wiederkehr ügyvédi irodája szolgáltatta. A tevékenysége „kizárólag a közszolgálati szférára, azon belül is főleg az oktatás területére korlátozódott Svájcban és külföldön egyaránt”, ami biztosította az adómentességet. A Limmat-Stiftung a Banco Atlánticótól kapott adományokat, és egyúttal a Bankunión részvényese is volt. Wiederkehr tagja volt a Limmat-Stiftung igazgatótanácsának.

Állítólag Dr. Wiederkehr volt az, aki a Zürcher Nordfinanz Bankot eladta az Opus Deinek. Ez a pénzintézet a második világháború kitörése előtt egy évvel alakult, amikor a zürichi ügyvéd megkezdte jogi pályafutását. Verwaltungsbank név alatt meglehetősen szerény megélhetést biztosított számára, míg Wiederkehr 1964-ben a tőke nyolcvan százalékát el nem adta egy skandináv pénzügyi csoportnak. A spanyol sherrymágnás, Jósé Maria Ruiz-Mateos szerint az Opus Dei irányította a Nordfinanzot, még ha nem is mondta el, hogyan. Másrészről Dr. Wiederkehr maradt éveken keresztül a bank elnöke, míg pozíciójáról a fia, Dr. Alfred Julius Wiederkehr javára le nem mondott.

Arthur Wiederkehr még fiatalember volt, amikor Lord Sel-borne, az angol hadügyminiszter felfigyelt a tehetségére. 1942-ben Lord Selborne a zürichi ügyvédet is felvette arra a hadbíróság által készített listára, amelyre olyan személyek kerültek, akiket az ellenséggel való üzletelés vagy a náci kémkedés gyanújával vádoltak. Az 1942. november 25-i Daily Mailben a következőt lehetett olvasni:

Az elfoglalt területeken élő emberek külföldi rokonaitól és barátaitól ezer fontokat igyekeznek kicsikarni kiutazási engedélyekre - a németek által megszállt területeken élők számára. Amennyiben a pénzt nem fizetik ki, az áldozatokat és néha családjukat is... koncentrációs táborba viszik.

Ezzel „a szabadsággal való üzleteléssel" kapcsolatban tegnap a felsőházban Lord Selborne, a hadügyminiszter megnevezett... két főszereplőt: - Dr. Wiederkehrt, egy svájci ügyvédet és Anna Hochberget, egy holland zsidót - ők bonyolítják le ezt az üzletet. Mindketten Zürichben élnek...[14]

A háború után Wiederkehr megjelent a zürichi ügyvédi kamara fegyelmi

bizottsága előtt, amely őt minden vád alól felmentette. 1975-től 1981-ig (Phlippe de Wecknek, Schweizerische Bankgesellschaft elnökének hivatali ideje alatt) Wiederkehr ennek a banknak az igazgatásában tevékenykedett. Az Opus Dei minden bizonnyal értékelte a szolgáltatásait. Számtalan látszatcéget alapított az intézet, illetve annak partnerei számára, többek között a zürichi Supo Holding S. A.-t is, egymillió svájci frank tőkével. A Supo visz-szafelé betűzésével az Opust kapjuk meg.

Az Opus Dei pénzügyleteinek a legfeltűnőbb ismertetőjele mind a mai napig a titoktartás. „Az Opus Dei szegény. Nekünk nincs pénzünk" - állította Andrew Soane, a szervezet angol szóvivője. Soane hiteles könyvvizsgáló, ami szokatlan képesítés egy sajtófőnök részéről. A vele folytatott beszélgetés során megpróbáltam valamit megtudni Escrivá egykori terveiről egy oxfordi Opus Dei-College alapításával kapcsolatban. Egy szegény intézményt nem valószínű, hogy ilyen gondolatok foglalkoztattak volna. Az atya mindenesetre elkészítette a College címerét és terveit. Az ő kívánságai szerint egy Mária-szoborral megkoronázott óratornyot kellett volna építeni, amely éjszakánként fényárban ragyogott volna.[15] Az atya terveinek megvalósítása érdekében az Opus Dei az egyházmegye hivatala elé egy dossziét tett, mely szerint a tagok a kommunizmus észak-afrikai terjeszkedése elleni harcot támogatják azzal, hogy az afrikai diákokat nyugati ideológiákra tanítják - ami lényegében egy nagyon nagy jelentőségű politikai vállalkozás. Az Opus Dei hivatalosan viszont csak egy szellemi szervezet volt. És így a kenyai Strathmore College rektorának, Dávid Sperlingnek - aki a Yale-en végzett, és az amerikai békehadtest elnökének, Sargent Shrivernek a barátja volt -, nem volt ellenére, hogy az amerikai nagykövetség Nairobiban a főiskolát, amelyet részben a brit kormány finanszírozott, „orientációs központként" használja olyan afrikai hallgatók részére, akik egy Egyesült Államok-béli tanulmányi ösztöndíjra pályáztak. Az „orientációs központ" a CIA gondolkodásában a „sorozótábor" eufémizmusa volt.

Még mielőtt az oxfordi hatóság reagált volna, az Opus Dei angol jótékonysági alapítványa megvette a Grandpont House-t, egy a Temze partján álló, 18. századi műemlék udvarházat. Escrivá terveit az Oxford College létrehozására elutasították, amely számára „nagy bánatot" okozott. Azt állította, hogy a katolikusok megtorpedózták a kérését, és egy új címert tervezett a Grandpont House számára, amelyben kifejezésre jutott a bánata: - egy Szűz Mária-arc-képet, kék-fehér hullámok felett átívelő hídon, ezekkel a szavakkal: ipsa duce (az ő vezetésével).

Ebben a történetben a szervezetnek nemcsak az a készségessége a figyelemre méltó, amellyel Nairobiban az intézményeit „orientációs központként” átengedte a CIA részére. Itt az is megmutatkozik, hogy a „szegény” Opus Dei már akkor abban a helyzetben volt, hogy tetemes összegeket tudott előteremteni vállalkozásai finanszírozására. Egy még döbbenetesebb példa a torreciudadi zarándoktemplom, amelyet 1975-ben szenteltek fel. Ugyanannyi építőanyagnak kellett a föld felett lenni, mint a föld alatt. Az épület -látható - dimenziói egyértelműen versenyre kelnek a Szent Péter bazilikával. Az egész állítólag harmincmillió dollárba került.

Ahogy láthattuk, az Opus Dei világszerte összefonódott vagyonértékeinek tényleges tulajdonviszonyai ritkán állapíthatók meg. Ez szándékos. A pénzügyietek szigorúan titokban kell, hogy maradjanak ahhoz, hogy a mobiles Corps számára a legnagyobb sikereket garantálni tudják. Éppen ezért az Opus Dei stratégái a nyereség-áthelyezés gyakorlatán kívül az érdekeltségi hálók szellemi megfigyelő rendszerét is kidolgozták. Ez a rendszer semmi esetre sem tökéletes. Néhány jelentős ponton át is kellett szervezni, miután egy hűséges fiú, Gregorio Ortega Pardo, a hatvanas évek közepén hirtelen eltűnt a színről.

Ortega Portugáliában volt területi adminisztrátor. Ő is „jelentéktelen címeket” gyűjtött - többek között Spanyolország nagy polgári érdemérmét, amelyet akkor adtak neki, amikor Ibáñez Martín volt a nagykövet Lisszabonban -, és a luxushoz javíthatatlanul ragaszkodott. Az Opus Dei számára ő szerezte meg a lisszaboni Banco de Agricultura feletti rendelkezési jog többségét, valamint a Banco Comercial de Angola bizonyos részesedését. 1963-ban megalapította a Lusofin céget, egy pénzügyi társaságot, amely állami támogatásban részesült. 1965 őszén Ortega Pardót egy ötcsillagos szállodában, Caracasban két tömött bőrönddel letartóztatták, melyek 225 ezer dollár értékű készpénzt és negyvenezer dollár értékű ékszert tartalmaztak, miután egy prostituált feljelentette. Ibáñez Martín célzott rá, hogy Ortega Pardo Venezuelába utazott, hogy a helyi Opus Dei részére egy új rezidenciát szerezzen. Ortega Pardót mindenesetre kiadták Spanyolországnak. A rá várakozó újságírók azonban nagy csalódásukra nem készíthettek vele interjút, mivel azonnal egy Opus Dei-tag irányítása alatt álló pszichiátriai intézetbe vitték. Az ellene felhozott vádakat végül ejtették. Két évvel később egy egyirányú jeggyel Argentínába száműzte a szervezet.

Az Ortega-üggyel kapcsolatban egy sor furcsa ellentmondás tűnik ki. A szervezet azt állítja, hogy szegény, ugyanakkor teljesen egyértelműen - alapítványok és vállalkozások bonyolult szövevénye révén - hatalmas összegű

vagyonérték felett rendelkezik, amelyről semmilyen elszámolási kötelezettsége nincsen. Kifelé a jóság és a szelídség látszatát mutatja, belülről azonban egy nagyon is határozott küldetéstudat fűti. Tagadják, hogy beleszólnának a tagok magánéletébe és munkájába, pedig egyértelműen az ellenkezőjéről van szó: még azt is előírják, hogy milyen könyveket olvashatnak. Általánosságban a szervezet az ellenfeleit vagy azokat, akik állítólag kárt okoztak neki, minden fellelhető eszközzel üldözi - a pilleríát és a fizikai erőszakot is beleértve. Látszatra a katolikus egyháznak egy teljesen szokványos ága, miközben kifejezetten szektás vonásokkal rendelkezik: a laikus testvéreknek fundamentalista tanokat kell magukévá tenniük, és egy életen át engedelmességgel tartoznak - nem az egyháznak, hanem az Atyának.

Gondolja, hogy ez képtelenség? Hogy ilyesmit soha nem engedne meg az egyház? Én is ezt hittem. De a legtanulságosabb az a tény, hogy az Escrivá boldoggá avatását megelőző kihallgatásokon senkinek sem jutott eszébe azt az egyszerű kérdést feltenni, hogy Isten szolgájának, aki a hét keresztény erényt állítólag olyan odaadóan élte meg, miért volt annyira fontos, hogy egy spanyol grand rég elévült rangját megszerezze.

Amikor egykori tagok a boldoggá avatási bíróságon kétségeikkel, félelmeikkel vagy negatív megfigyeléseikkel akartak előhozakodni, rendszeresen megakadályozták őket azáltal, hogy elmezavarodottnak vagy szexmániásnak állították be őket. A feltételezéseket pedig független oldalról eddig még soha nem ellenőrizték. És mi a helyzet azzal a váddal, miszerint ez az egyházi intézmény a tagokat foglyokká, illetve a saját szabadságuk elrablásának bűnrészeseivé teszi? A következő fejezetekben az Opus Dei megfigyelőrendszerét mutatjuk be, mert a fundamentalista szektásság csak szabályzati módszerük analizálásával bizonyítható igazán.

Ellenőrző

hatalom

16. Az Opus Dei belső világa

Mindig késznek kell lennünk, hogy feláldozzuk életünket azért, amit Isten kér tőlünk. Arra szólított fel minket, hogy egész életünket adjuk át az O Munkája számára. Ezért nagyon közel kell élnünk Istenhez, Isten Anyjához és Isten Munkájához, amely annyira rá van utalva a segítségünkre.

Josemarla Escrivá de Balaguer, Crónica /., ¡971.

A legtöbb tag Isten iránti szerétéiből lép be az Opus Deibe. A legtöbben azok közül, akik kilépnek, ugyanebből az okból lépnek ki. Amint a szervezet tagjaivá válnak, felismerik, hogy ott az Isten iránti szeretet másodlagos fontosságú az atya iránti szeretet mellett, amely tökéletes, mert ő Isten gyermeke. Aki nem hajlandó Istent az atyának való engedelmeskedés által szolgálni, az kiszáll. Vladimir Felzmann, aki huszonhárom év után elhagyta az Opus Deit és ezután a londoni Westminster egyházmegye papja lett, a következő magyarázatot adta a kilépésére: „Ahogy Isten bevezetett engem az Opus Deibe, úgy vezetett később ki az Ő szerete-te. Amint felismertem, hogy ki tudok lépni anélkül, hogy megszegjem az Istennek adott ígéretemet, ki is léptem. Sok, sok óra imára volt azonban szükségem, amíg ... világossá vált számomra, hogy Isten Munkája nem azonos Istennel.”'

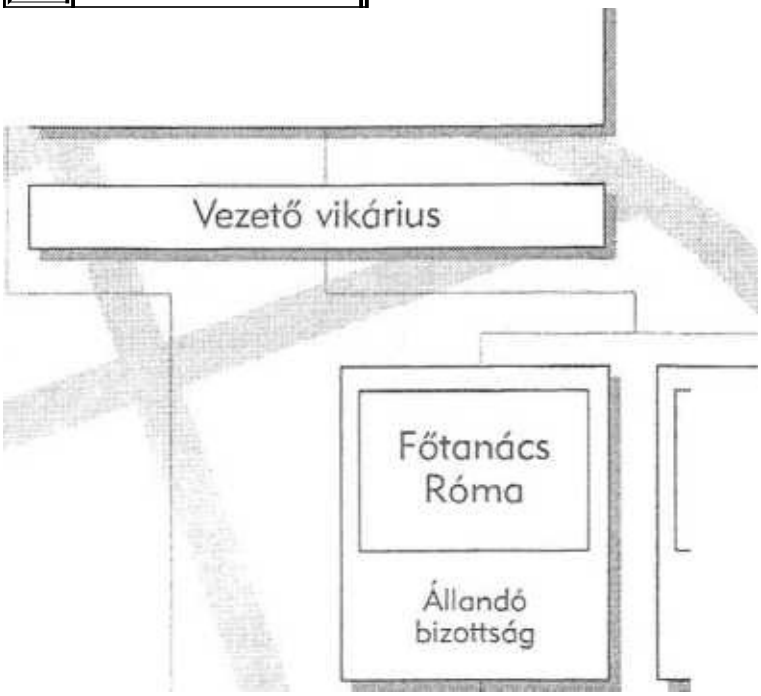
Felzmann arra gondol, hogy azok az emberek, akik már egy ideje tagjai az Opus Deinek, „intellektusuk elfojtása” miatt érzelmi függőségbe kerülnek, és teljes mértékben kiszolgáltatják magukat a szervezetnek. Ez felvételük pillanatában kezdődik, és az „átformálás különböző eszközein” keresztül, melyeknek folyamatosan kötelesek alávetni magukat, egyre erősebbé válik. Ezek a tényezők a gondolati kontroll hatékony rendszerét építik ki, ami egyenesen csúfot űz az Opus Dei azon állításából, hogy a szervezet soha nem avatkozik bele tagjai magánéletébe vagy munkájába. Akár nagyon magas intelligenciával rendelkező embereket is képesek rávenni arra, hogy egy fölöttük álló tekintély javára mondjanak le erkölcsi íté-

Prelátus (püspök) Villa Tevere, Róma

	Területi	i

	vikárius
	Területi vikárius
—-	Területi vikárius
	Területi vikárius 1
	Területi \| vikárius
	Területi vikárius
	Területi vikárius
	Területi

	vikárius

Központi

Tanácsadói

Hivatal

Róma

Állandó bizottság

Szent Kereszt Papi Társaság	1 Numeráriusok í (a tagok 8%-a) j
A Prelatúrától független, de közvetlenül hozzá kapcsolódó szellemi egyesület	Társult tagok ; (a tagok 3%-a) \|

Egyházmegyei klérus Területi vikárius Társult papok (pontos számuk ismeretlen)	Szuper-numeráriusok (a tagok 34%-a)
CRIS Róma	Támogatók \| (pontos számuk \| ismeretlen)

Numeráriusok

(a tagok 1 0%-a)

Társult tagok (a tagok 7%-a)

Szuper-numeráriusok (a tagok 36%-a)

Támogatók

(pontos számuk ismeretlen)

Férfi részleg (47%)

Női részleg (53%)

lőképességükről, és bizonyos esetekben semmilyen erkölcsi felelősséget ne vállaljanak a világban elkövetett tetteikért. Érdemes az „átformálás különböző eszközeit” behatóbban is tanulmányozni, mert ezeken keresztül csinálnak az újoncokból szektásan elvakult egyháztagokat.

Ötéves próbaidő után, ha a jelölt numerárius kíván lenni, a területi vikárius és két tanú jelenlétében - akik közül az egyik a jelölt lelki vezetője és közvetlen elöljárója - hűségnyilatkozatot kell tennie. Ezt a felvételi fogadalmat az Opus Dei-központ besötétített kápolnájában, egy egyszerű, feszület nélküli fakereszt

előtt kell letenni. Aki élete végéig tartó elkötelezettséget tesz („fidelitas”), az gyűrűt visel, mert numeráriusként úgymond házas az ember - nem az egyházzal lép házasságra, hanem az Opus Deivel. Ennek a házasságnak a megpecsételésére a jelöltnek hangosan fel kell olvasnia egy részt a szervezet katekizmusából, amely által elismeri a szervezettel és annak vezetésével szembeni kötelezettségeit.

Az Opus Dein belül mindennek megvan az oka, így a felvételi szertartásnak, az úgynevezett „oblatio”-nak is. A felvételi rítus egyrészt minden vallásos szekta alapvető jellemzője, másrészt - Alberto Moncada szociológus szerint - az üres kereszt szimbolikája különösen fontos, mert az elégtelenség és a bűnösség érzését hivatott erősíteni. Út 178. maximája ezt világosan megfogalmazza: „Ha látsz egy szegény, magányos, szánalmas, értéktelen fakeresztet... a megfeszített nélkül, akkor tudd meg, hogy ez a kereszt a te kereszted: az a kereszt..., amely megfeszítettjére vár. Neked kell ennek a megfeszítettnek lenned.”

Az Opus Dei tagadja, hogy tagjai felvételi szertartást végeznek, vagy esküt kell tenniük. Az Opus Dei szótárában nem létezik sem a tagtoborzás, sem a hűségeskü. 1946. június 5-én a római Sacra Penitenzieria Apostolicának írt levelében Don Alvaro azonban kifejtette, hogy az Opus Dei-tagok valójában esküt tesznek, mégpedig Szűz Mária előtt, Szent József előtt, a három arkangyal előtt, valamint Péter, Pál és János apostolok előtt.[1] Ezenkívül az összes numeráriusnak minden év március 19-én, Szent József napján az oblatio részleges megismétlése által meg kell újítania a szüzességi, szegénységi és engedelmességi fogadalmát. Ezt mind a mai napig gyakorolják.

A jelölt kijelenti:

Én, ...ezennel szabadságom teljes tudatában kijelen

tem, hogy feltett szándékom minden erőmmel - az Opus Dei szellemének és gyakorlatának megfelelően - a szentséget keresni és apostoli tevékenységet folytatni; és ettől a pillanattól fogva jövő év március 19-ig elkötelezem magam, hogy:

1. alárendelem magam a prelátus és a prelatúra többi felelős vezetője irányításának, valamint hűségesen és önfeláldozón fogom a prelatúra minden célját szolgálni; és

2. valamennyi, az Opus Dei numeráriusára vonatkozó kötelezettségnek eleget teszek, követem a prelatúra számára előírt rendeleteket, továbbá a prelátus és a többi felelős vezető utasításait - a Codex luris-szal összhangban - a vezetésre, a lelki életre és az apostoli küldetésre vonatkozóan.

A prelatúra területi vikáriusa a jelölt és két tanú jelenlétében - kik közül legalább az egyiknek numeráriusnak kell lennie - kijelenti:

Én, ... mint a területi prelatúra vikáriusa ezennel ün

nepélyesen kijelentem, hogy a prelatúrába való beilleszkedésed pillanatától fogva mindaddig, amíg ez érvényben marad az Opus Dei elkötelezi magát arra, hogy: [2] [1]

Az Opus Dei a tagság négy típusát különbözteti meg az alapján, hogy az egyén milyen mértékben rendeli alá magát a prelatúrának:

Numeráriusok- laikusok, akik cölibátusra és a prelatúra korlátlan szolgálatára kötelezik el magukat. Rendszerint egy Opus Dei-rezidenciában laknak. A női numeráriusok között vannak segéd-numeráriusok is, akik az Opus Dei-központok gyakorlati „igazgatásának", vagyis a házimunkáknak, azaz a takarításnak, a mosásnak és a főzésnek szentelik magukat. A férfi numeráriusok közül néhányat pappá szentelnek, és besorolják őket a prelatúrába.

Társult tagok - laikusok (férfiak és nők), akik bár elkötelezik magukat a cölibátusra, de általában nem laknak Opus Dei-rezi-denciában. A férfi társult tagok szintén a prelatúra papjaivá válhatnak.

Szupernumeráriusok - laikusok (egyedülálló vagy házas férfiak és nők), akik családi kötöttségeikkel együtt követik elhívásukat az Opus Deiben.

A Szent Kereszt Papi Társaság tagjai - a prelatúra papjai, valamint egyházmegyei papok, akik az egyházmegye tagjai maradnak (az úgynevezett társult papok vagy szupernumerárius papok), akik az Opus Dein keresztül szeretnének lelki formálásban részesülni, és részt vesznek a szervezet apostoli küldetésében. A Papi Társaság terjeszti az Opus Dei szellemét a kléruson belül, azonban más módon nem kapcsolódik a prelatúrához.

A támogatók szövetsége olyan személyekből áll, akik ugyan nem tagok, de „imáikkal, adományaikkal és egyéb eszközökkel" támogatják a szervezetet. Az

Opus Dei támogatói - egy katolikus szervezetnél szokatlan módon - bármely valláshoz tartozók lehetnek.

Nemcsak a felvételi szertartás és a hűségnyilatkozat megújítása jelzi az Opus Dei szektás jellegét, hanem az „átformálás hat eszköze” is: a „testvéri megbeszélés”, a „kör”, a lelkiismeretvizsgá-lat, a gyónás, a „testvéri helyreigazítás” és a hetenkénti meditáció. Ezek Isten Munkáját a katolikus egyház összes többi szervezetétől megkülönböztetik. „Az átformálás szabályzatai azt a célt szolgálják, hogy a tagokban mindig az alázat és a méltatlanság érzését keltsék” - fejtette ki Felzmann. „A normáknak van egy pozitív és egy negatív oldaluk. Sakkban tartják az önelégültséget. Aki önelégült, az veszélyes. De a normák az elégtelenség és a bűnösség érzését is megerősítik.”

Minden tagnak, a szervezeten belül betöltött rangjától függetlenül, alá kell vetnie magát az átformálás szabályzatainak. Az átprogramozás már a jelölteknél és az újonnan elhívottaknál elkezdődik. Minden újoncot egy helyi vezető megfigyelése alá helyeznek, aki figyeli és ellenőrzi, hogy a jelölt hogyan reagál az intenzív szellemi és pszichikai befolyásolásra. Az új tagokat ezenkívül beosztják egy Opus Dei-paphoz, akin keresztül hetente legalább egyszer részesülniük kell a gyónás szentségében. Azoknak a tagoknak, akik a „fidelitas” alapján egész életükre elkötelezték magukat a szervezetnek, további kötelezettségeik is vannak. Valamennyi tag köteles korlátlanul részt venni annak a központnak a tevékenységeiben, amelyhez be van osztva. Ha egy házaspár mindkét tagja részt vesz az Opus Dei munkájában, soha nem osztják be őket ugyanabba a központba, mert szigorúan betartják a nemek elkülönítését. Ezenkívül minden központ egy bizonyos számú numerárius számára lakóhelyként is szolgál, így biztosítják a cölibátusban és az azon kívül élők folytonos keveredését.

Minden tag elsőszámú kötelezettsége a hetenkénti „testvéri megbeszélés”. Ez négyszemközt történik a személyes lelki vezetővel, aki mindig laikus numerárius. Bizonyos témákat beszélnek meg, amelyek közül az új tagok verbuválása a legfontosabb, de megbeszélik emellett a személyes és munkahelyi életvezetés kérdéseit is. Minden hibás magatartást, akár az illető saját maga vallotta be, akár más jelentette, az úgynevezett „testvéri helyreigazítás” útján korrigálnak, melynek során a lelki vezető vezeklésképpen büntetést ír elő.

A tagok kötelesek teljes bizalommal lenni vezetőjük felé. Több volt tag azt gondolja - és ezt időnként nyilvánosan is kijelentették hogy a lelki vezető (egy

laikus, akit nem köt a gyónási titok) és a gyóntató között (aki minden esetben az Opus Dei papja) titkos megállapodások születnek. Ez súlyos vád, de aligha bizonyítható. Az Opus Dei ezt a vádat határozottan elutasítja. Ennek ellenére egyértelműen fennáll a gondolati és érzelmi manipuláció lehetősége. Az Opus Dei emiatt kitartóan hangsúlyozza, hogy a tagok csak a szükséges lelki vezetésben részesülnek - és a 62. maxima szerint minden embernek szüksége van erre. Másrészt minden tag életében a szakmai pályafutás a személyes apostoli küldetés legfontosabb pillére. Ezért a szervezet számára semmi esetre sem érdektelen. Különösen a „kör" nevű összejövetelen válik ez világossá, amelyet a „testvéri megbeszéléshez" hasonlóan hetente egyszer tartanak.

A „kör" az az alapmechanizmus, melyen keresztül az Opus Dei a leghatékonyabban tud kontrollt gyakorolni a tagok fölött. Ez egy olyan csoportos rendezvény, melynek maximum húsz résztvevője van, akik társadalmi, intellektuális és szakmai szempontból homogén, sejt jellegű magot alkotnak. A „kör" szóvivője a helyi vezető. Rövid bevezetővel kezdi, amely legtöbbször az evangéliummal, de esetenként az Opus Dei életével, működésével vagy az atya tanításával kapcsolatos. Ezt követően a résztvevők hangosan, kórusban elmondják az „élettervet", amely fegyelmet biztosít számukra, és összefogja életüket. A teljes program következőképpen néz ki:

I. „Segítségül hívás", vagyis fohász a Szentiélekhez és Szűz Máriához, aki a reménység és a bölcsesség forrása.

II. A vezető evangélium-magyarázata.

III. A vezető felolvassa az élet normáit („életterv"); a többiek állva hallgatják. A normák vagy szokások egy bizonyos aspektusának magyarázata.

Életterv

Naponta: A padló megcsókolása és „Serviam" ima. Csendes ima (fél óra reggel és este). Mise. Áldozás. Az Oltáriszentég meglátogatása, a szent evangélium és egy lelki könyv olvasása. Rózsafüzér. Lelkiismeretvizsgálat. „Angelus" illetve „Regina Coeli" imák.

Hetente: Gyónás. Szombatonként a testi indulatok „megöldök-

lése" (numeráriusoknak) a „Salve Regina" vagy a „Regina Coeli"

imák ismétlése közben. Elmélkedés (meditáció).

Havonta: egy nap befelé fordulás.

Évente: elmélyülési napok.

IV. Lelkiismeret-vizsgálat.

Minden tagnak meg kell kérdeznie önmagától:

1. Elhagytam-e a meditációt, vagy lerövidítettem-e az időtartamát - a betegség idejét leszámítva?

2. Gyakoroltam-e magam Isten jelenlétében, és gondoltam-e minden nap arra, hogy Isten gyermeke vagyok?

3. Törekedtem-e arra, hogy az első és az utolsó gondolatomat minden nap Istennek szenteljem?

4. Elhagytam-e a részleges önvizsgálatot, vagy elsiettem-e az általános lelkiismeretvizsgálatot?

5. Megemlékeztem-e minden nap a szentmisén az Opus Deiről, testvéreimről és mindenekelőtt vezetőimről?

6. Helyesen viseltem-e el az aznapi kellemetlenségeket?

7. Elhagytam-e a test szokásos megöldöklését?

8. Törekszem-e arra, hogy bűnbánó szívem legyen?

9. Törekedtem-e mindig a helyes szándékra, azaz mindenben kizárólag Isten dicsőségének a gondolata vezetett-e?

10. Nyugodtan és áhítatosan végeztem-e el a szervezet imáit és a többi szóbeli imát?

1 1. A vezetők által rám ruházott apostoli küldetést áldozatos szívvel végeztem-e?

12. A lelki életemet és apostoli küldetésemet illetően engedelmes voltam-e a

vezetőimnek?

13. Lelkiismeretesen teljesítettem-e a szervezet által rám ruházott apostoli feladatokat?

14. A testvéreimmel való kapcsolatomban a szeretet gyakorlására törekedtem-e?

1 5. A testvéri helyreigazítás gyakorlása vagy - amikor ez szükséges volt - elfogadása során megemlékeztem-e a szeretet és a bölcsesség normáiról?

16. Bizonyítom-e tettekkel a lelkesedésemet azáltal, hogy új tagokat szerzek az Opus Deinek?

17. Tudatában vagyok-e annak, hogy vallási, társadalmi vagy szakmai kötelezettségeim során fellépő érdektelenségem, meggondolatlanságom, lustaságom vagy hanyagságom miatt kár éri az Opus DeitP

18. Milyen erőfeszítéseket tettem a céljaim eléréséhez szükséges intellektuális fejlődésem, tanulmányaim és időm optimális kihasználása érdekében?

19. Voltak-e pazarlás, könnyelműség, hiúság, kényelmesség stb. miatt szükségtelen kiadásaim?

20. Vezetőimmel szemben mindig teljesen őszinte voltam-e, személyes kezdeményezéseimet és felelősségemet összekötöttem-e mindig az erénnyel és az alázattal, és a lelki életemre vonatkozó javaslataikat elfogadtam-e teljes szívből?

21. A mindennapok apró dolgaiban kevésre értékeltem-e az áldozatot?

22. Igyekeztem-e napi munkámat úgy beosztani, hogy hatékonyabb legyen, és jobban szolgálja Isten dicsőségét?

23. Dolgozom-e, amikor dolgoznom kellene (ma, most), vagy becsapom magam halasztással, ami megegyezik a mulasztással?

24. Ügyelek-e arra, hogy külső megjelenésemben mindent kerüljek, ami taszító vagy megbotránkoztató, és nem illik kötelességeimhez és állásomhoz?

25. Megengedem-e, hogy a lehangoltság uralkodjon rajtam, anélkül, hogy észrevenném, hogy ez az ellenséggel áll szövetségben?

26. Mindig egy olyan ember örömével dolgozom-e, aki tudja, hogy Isten gyermeke?

V. „Az Úr Nevében van a mi segítségünk. Bűneink bilincseitől a mindenható és irgalmas Isten szava szabadítson meg minket." Ez után az ima után azok, akik korábban engedélyt kaptak, letérdelve egyenként megvallják hiányosságaikat (nem a bűneiket vagy a lelkiismereti ügyeiket, mert azokat bizalmasan kell meggyónni egy papnak) ezzel kezdve: „Isten, a mi Urunk előtt megvallom ..." és befejezésképpen: „ezért a bűnért kérek bocsánatot és vezeklést." A vezető a szokásoknak megfelelően kiosztja számukra a penitenciát.

VI. Felolvasás egy lelki könyvből és kommentárból, illetve beszélgetés.

VII. Beszélgetés a szervezet ügyeiről.

Vili. Imo.

A kör minden egyes résztvevő számára úgyszólván egyéni szellemi étlapot állít össze. Sok vitamint és ásványi anyagot tartalmaz, melyek szükségesek az egészséges táplálkozáshoz. A tagokat biztosítják afelől, hogy mindenki, aki szigorúan tartja magát ehhez, szentté válhat.

Az életterv egyik további fontos pontja a lelkiismeretvizs-gálat. Ez egy olyan gyakorlat, melyet minden numerárius rezidenciája kápolnájában végez, általában a csendesség előtt, amely a reggeliig tart. Ebben az öt-tíz percig tartó gyakorlatban mindenki felteszi magának a lelkiismeretvizsgálat huszonhat kérdését, és leírja a hiányosságokat és a gyengéket, melyeket aztán a heti megbeszélés vagy a gyónás során nyilvánosságra hozhat. Négy ezek közül a kérdések közül a szakmai életre vonatkozik. Három további világosan kifejezésre juttatja az Opus Dei szabályozó jellegét: a tagok kötelessége az elöljárókkal szembeni „engedelmesség“; személyes apostoli küldetésüket odaadással kell végezniük; és végül a mindenhol jelenlévő „ellenségre” emlékeztetik őket.

Az utolsó „átformálást szolgáló eszköz” az úgynevezett elmélkedés. Egyfajta meditációs istentiszteletről van szó, melyet a szolgálatban lévő káplán vezet a kápolnában. A gyakorlat célja a szervezet bizonyos tevékenységeinek

megvilágítása. Ez lehet egy norma vagy az Opus Dei-központ egy új irányelve. A témákat mindig lelki szempontból vizsgálják, középpontjában az atyának való engedelmesség áll.

A numeráriusok és a szupernumeráriusok életmódja szükségképpen különbözik egymástól. A férfi és a női szupernumerárius-soknak a családjukon belül kell a vallásos, fegyelmezett életvezetésre törekedni. A laikus numeráriusok a pap numeráriusok után a hierarchia második legmagasabb fokán állnak. A numeráriusok hétköznapjait szellemi és egyéb kötelezettségek töltik ki, melyek mellett henyélésre és szabadidőre nem sok lehetőség marad. A vallásos szokásoknak megfelelően a numeráriusoknak felkelés után meg kell csókolniuk a padlót; mosakodásra és öltözködésre fél órájuk van. Ezután újabb fél óra csendes ima következik, majd a rezidencia kápolnájában tartott szentmise látogatása. A mise után befejeződik a csendesség ideje. A refektóriumban elfogyasztott reggeli után a rezidencián kívül dolgozók elhagyják a házat. A nap folyamán az evangéliumot vagy egy másik lelki könyvet kell olvasniuk, és a rózsafüzért kell imádkozniuk. Délben az „Angelust” kell elmondaniuk.

Amikor a numeráriusok a munka után visszatérnek a rezidenciába, folytatják lelki olvasmányukat, és további fél órát csendes imában töltenek. Ezután minden tag teljesíti a számára kiszabott apostoli kötelezettséget. Az apostoli kötelezettség lehet például egy „kör” vezetése - háromféle „kör” van: Szent Rafael a megnyerendő fiatalok részére, Szent Mihály a numeráriusok részére és Szent Gábriel a szupernumeráriusok részére -, illetve lehet a helyi vezetővel történő tárgyalás.

Ezután a numerárius a kápolnába megy lelkiismeret-vizsgá-latot tartani. Később a rezidencia lakói összegyűlnek az evangélium olvasására. Az olvasással és a kommentálással minden este másmás numeráriust bíznak meg. A kommentárt előbb ellenőriztetni kell a vezetővel azért, hogy biztosan eltalálja a megfelelő hangot, nehogy oda nem illő megjegyzésekre adjon okot. Az egyik bibliaidézet, amely gyakran derültségre ad okot, az öt bolond szűzről szóló példázat.
Ha például a kommentár a következő szavakkal végződik: „És nehogy olyanok legyetek, mint a bolond szüzek, és ti is elfelejtsétek a lámpátokat!”, ez nevetgélésre adhat okot, ami tönkreteszi a kívánt áhí-tatos légkört. Az olvasás után a csendesség ideje következik.

A szokások közé tartozik, hogy a numeráriusok egyszer egy héten a padlón, a női numeráriusok pedig deszkákon alszanak. Az Opus Dei-tagok üdvözlése így

hangzik: Pax (Békesség!), a felelet: In aeternum (Mindörökké!). Egy további szokás, amely a hatvanas években vált gyakorlattá, az úgynevezett „spoliatio" (meglopás). Ezt Assisi Szent Ferenc napján teszik, és csak numériusokra vonatkozik. Ezen a napon az igazgatónak joga van bemenni a numériusok szobájába, és bármely tetszőleges tárgyat eltávolítani onnan, amelyhez véleménye szerint a numérius túlzottan ragaszkodik. „Ez lehet egy játék mackó vagy egy pár arany mandzsetta-gomb, de ha véletlenül ez az a karóra, amit anyjától kapott az em-bér ajándékba, akkor nagyon bántó a dolog” - vallotta be egy volt numérius.

Amikor a hatvanas években egyre erősebben a szakmai kritériumokra helyezték a hangsúlyt, megfogalmazódott az a vád, hogy az Opus Deit szélsőségesen kapitalista elvek irányítják. A negatív sajtóvisszhangok következtében az Opus Dei felső vezetői aggódni kezdtek a szervezet egyházjogi helyzete miatt. Ennek megfelelően az intézet legfőbb apostoli küldetését kiterjesztette az iskolákra, az ifjúsági klubokra és a szociális létesítményekre, így a szervezet missziós tevékenysége olyan területekre is kiterjedt, amelyek addig a jezsuiták területei voltak.

Az Opus Dei továbbra is az elitet igyekszik megcélozni. Iskoláiban és ifjúsági klubjaiban elsősorban a középrétegből kikerülő gyerekeket látják szívesen. Ezek a szülők viszonylag magas tandíjat tudnak fizetni, és ezért abban a kiváltságban rés. -ülnek, hogy fiaik és leányaik az Opus Dei célcsoportjához tartozna, A védencek szellemi fejlődését a beiskolázástól kezdve az iskola elvégzéséig figyelemmel kísérik és támogatják. Ezzel egyidejűleg egy szelekciós folyamat során kiválasztják az alkalmasabb tanulókat, akiket lépésről lépésre felkészítenek az Opus Deibe való beilleszkedésre - ha lehet, cölibátusban élő tagokként.

Ez az új fázis a hetvenes években kezdődött. „Célja a szervezet túlélésének biztosítása azáltal, hogy igyekszenek az embereket már nagyon fiatal korban, lehetőleg már az alsóbb iskolai osztályokban megnyerni. A felsőbbrendű cél azonban továbbra is a Vatikánban elfoglalt hatalom megőrzése” - írta Alberto Moncada, az Opus Dei szektás jellegéről szóló, nagy vitát kavart dolgozatában. A tizennyolc év alatti gyerekek toborzása azonban ellentétben áll az egyházjoggal, és az Opus Dei az egyházjog előírásait aligha hagyhatná figyelmen kívül.

„Az természetesen igaz - írja Moncada -, hogy az egyház-és a polgárjog

általános rendelkezései tiltják a tizennyolc év alattiak tagfelvételét. De más területekhez hasonlóan az Opus Dei itt is felfedezte, hogy hogyan lehet kifelé a törvények betartását képviselni, ezt azonban összekötni egy célszerűség diktálta gyakorlattal. Ez például megengedi a fiatalok beszervezését oly módon, hogy eközben érzelmi módon őket magukat is bűnrészesekké teszi a szabadságuktól való megfosztásukban, az aggódó szülőik felé mégis semlegességet és az érintett gyerekek függetlenségének tiszteletben tartását színlelik."[3]

Az Opus Dei kétségbe vonja, hogy fiatalokat toborozna, de csak a megfelelő forrásanyagot kell összegyűjteni a témában (ami azonban a széles nyilvánosság és sok Opus Dei-tag számára sem hozzáférhető), hogy megtudjuk, milyen jelentőséget tulajdonít a szervezet a fiataloknak:

„...A fiatalság az átalakulás Ideje. Olyan időszak, melyben ... az egész élet iránya és jelentősége eldől. Ez az ideálok és a szerelem ideje, az az idő, amikor megnyílik a lélek, és teljesen befogadóképes a tan világosságára ..., ez a legalkalmasabb idő a hatékony vetésre.. ."[4]

A nyolcvanas években az Opus Dei tehát kiterjesztette befolyását az iskolákra, és ezzel további megbízható és odaadó tagokat nyert meg magának, akiket gyermekkoruktól fogva arra neveltek, hogy egy egész életre kötelezzék el magukat a prelatúrának az egész világra kiterjedő stratégiái és érdekei számára.

A vezető atya, a prelátus alakja az az elsődleges tényező, amely arra ösztönzi a tagokat, hogy egy felsőbb tekintély javára lemondjanak racionális és analitikus gondolkodási képességeikről. Ez a tekintély olyan belső „normák" követésére neveli őket, amelyeket a szervezeten kívül állók nem fogadnak el. Ahogy Moncada megjegyzi: „Mivel az embernek alá kell rendelnie magát az atyának és helyetteseinek, sőt ítélőképességét is fel kell adnia, a személyiségi jogok sérelme nyilvánvaló." Az ilyen tekintély elítél minden belső kritikát és az apostoli küldetéssel kapcsolatos minden egyéni véleményt elnyom. Ilyen körülmények között néhány hittestvér titokban még spicli is lesz.

„A szervezetbe való belépés után" - folytatja Moncada - „a tagok már nem is gyónhatnak olyan papnál, aki nem tartozik az egyesülethez. A 'jó pásztorról' és 'a szennyest otthon mossuk ki' alapelvről szóló széleskörű irodalom igazolja a tagoknak a külvilágtól való elszigetelését, és lehetővé teszi a elöljárókon keresztül gyakorolt érzelmi kontrollt. Ezenkívül a gyóntatószékben kapott

információkat az Opus Dei papjai felhasználják egy olyan taktikának a kifejlesztésére, amellyel a jelölteket rábírják arra, hogy teljes tagok legyenek. Az érzelmi függőség és a csoporthoz való lojalitás további erősítése érdekében minden tagot köteleznek arra, hogy heti egy alkalommal gyónásszerű beszélgetést folytasson a ház vagy a központ igazgatójával, amelynek során a legnagyobb nyitottságot követelik meg egy semmiféle papi képesítéssel sem rendelkező ember felé."

A saját ítélőképességről való teljes lemondás különböző érvelések szerint infantilis viszonyt eredményez az erkölcsi értékekhez. Fiatal tagok esetében ezenkívül szokatlanul nagymértékű stresszt is okoz. „A stressz a külvilággal szembeni folyamatos titkolózás eredménye" - folytatja Moncada. „A jelentkezőknek például azt tanácsolják, mondják azt a szüleiknek, hogy semmilyen elkötelezettséget sem vállaltak a szervezet felé. így az őszinteség iránti érzéküket kezdettől fogva kiforgatják."

Az Opus Dei visszautasítja azt az állítást, hogy az átformálást szolgáló eszközök az erkölcsi normák kollektív eltorzításához vezetnek. „Az Opus Dei nem avatkozik bele tagjai munkahelyi, családi, szociális, politikai és kulturális ügyeibe, és nem is tud beleavatkozni." - hangsúlyozzák újra és újra. Az Opus Dei mégis erősen érdekelt abban, hogy a nyilvánosságot oly módon befolyásolja, hogy bizonyos tagjait fontos posztokhoz juttatja a médiákon belül.
Ennek természetesen vannak nyilvánvaló előnyei. Másrészt viszont ellentétben áll azzal az állítással, hogy a szervezet nem avatkozik bele tagjai munkahelyi, szociális vagy anyagi ügyeibe. Az Opus Dei mégis tagadja, hogy ilyen szándéka lenne. A pszichikai befolyásolás és a „szent késztetés" kifinomult kombinációjával uralja tagjai életét. Egy volt angliai női numerárius beszámolt a prelatúra módszereiről és arról, hogy azok milyen pszichikai sérüléseket tudnak okozni:

„Attól a naptól kezdve, amikor megírtam a levelemet az atyának, amelyben a felvételemet kértem, az ösztöndíjamat és minden egyéb bevételemet (pl. családom anyagi juttatásait) kiszolgáltattam... Érdekelt a country tánc és a Gilbert-Sullivan társaságok, de egy női numerárius számára mindkettő tabu volt. Sem színházba járni, sem a másik nemhez tartozókkal találkozni nem volt szabad, kizárólag akkor, ha a munka megkövetelte... Numeráriusságom első évében egy fiatal portugál hölgy volt a lelki vezetőm. Mindig azt igyekezett belém sulykolni, hogy van valami értékes tehetségem, ami hasznos lehet a szervezet küldetése szempontjából. Vele folytattam bizalmas

„megbeszéléseimet". Az Opus Dei tagjai minden héten egyszer leülnek beszélgetni a vezetőjükkel vagy vezetőnőjükkel. Ezt „megbeszélésnek" nevezik, és ez kiegészíti az Opus Dei-papnál tett hetenkénti gyónást. Valószínűleg ez a „megbeszélés" (amelyet nem köt a gyónási titok), a pappal történő kéthetenkénti találkozóval kiegészülve képezi az Opus Dein belüli kontroll leghatékonyabb eszközét. A tagok kötelesek életük minden területéről részletekbe menően beszámolni: ima, olvasmányok, apostoli küldetés, anyagiak, életterv stb. Az én lelki vezetőm folyton azt mondogatta, hogy mivel jó angol jegyeim vannak, és jó nyelvérzékkel rendelkezem, gondolkoznom kellene azon, hogy nem akarok-e újságíró lenni. (Később értesültem róla, hogy az elöljárókat arra utasították: igyekezzenek potenciális médiaszakembereket felkutatni.. .)"[5]

Ezt az angol női numeráriust végül felvették a navarrai egyetem kommunikáció szakára. Amikor visszatért Londonba, és állást keresett, a Guardian külügyi szerkesztőségénél helyezték el. Tulajdonképpen ő egyáltalán nem akart újságíróként dolgozni. Semmi kedve sem volt az újságíráshoz. Depressziós lett, és egy napon idegkimerültség miatt összeesett. Egy Opus Dei-orvossal kezeltették, aki libriumot és tofranilt írt fel neki, amit ő „engedelmességből" bevett.

A depressziós rohamok újra és újra visszatértek, végül ambuláns betegként beutalták egy pszichiátriai klinikára, ahol egy olyan pszichológus kezelte, aki szintén numerárius volt. 1971-ben (különböző Opus Dei-tagok által végzett négyéves pszichiátriai kezelés után) végül kilépett a szervezetből. Minden vagyona száz font volt, és egészségügyi okok miatt fel kellett adnia az állását. Háziorvosa, aki a következő két évben kezelte, állapotát egy volt hadifogolyéhoz hasonlította. Amikor visszanyerte szabadságát, visszatért eredeti pályaválasztásához - a tánchoz és az idegen nyelvekhez.

Egy másik példa egy milánói vezető jogtanácsos, akit az Opus Dei munkával kapcsolatos felfogása vonzott. Azután felfedezte - ahogy ő maga nevezte - „az igazgató és a káplán közti bűnös összeszövetkezést. Közösen beavatkoznak a személyes ügyeidbe, és olyan döntésekre kényszerítenek, amelyek kihatással vannak a munkádra és a magánéletedre.... Mindent megtesznek annak érdekében, hogy függőségbe kerülj a szervezettől. Meg kell nyitnod a lelkedet, és bíznod kell bennük; ezáltal lassanként rávesznek arra, hogy üresítsd ki magad, és fogadd el, hogy lelki kérdésekben olyan vagy, mint egy gyerek: tudatlan és segítségre szoruló. Amint ezt a gondolatot elfogadod, a következő lépés az, hogy engedelmességre kényszerítenek. 'Engedelmeskedj értelmesen, de vakon' -

szokta mindig hangsúlyozni a helyi vezető.”

Alázatosan vesd alá magad elöljáróidnak. Ez a biztos út a megszentelődéshez. Fogadd el ezt, és tagja leszel Krisztus harci csapatának. „Megdöbbentő, hogy mennyi erős akaratú ember veti alá magát ennek a szellemileg éretlen elképzelésnek, és hagyják maguknak bebeszélni, hogy lelkűket egy gyerek módjára rendeljék alá az atyának” - vallotta a milánói ügyvéd. „Látom, hogy mások megteszik ezt - azonos gondolkodású emberek, akiket tisztelek-, és akkor azt gondolom: ‘Miért ne tegyem meg én is?’ - és az ember máris besétált a csapdába.” Az ő „köréhez” tartozott Olaszország egyik legjelentősebb beruházási bankjának vezetője, a második legnagyobb magánkézben lévő pénzügyi és ipari konszern ügyvezető igazgatója, valamint a Fiat egyik nyugalmazott igazgatója.

Elisabeth Demichel a svájci Fribourgban eltöltött gimnáziumi évei alatt futott bele a „csapdába”. Az Opus Dei a hatvanas évek óta folytatta tevékenységét a 40 ezer lakosú katolikus egyetemi városban. Tanítás után Elisabeth az Opus Dei egyik ifjúsági klubját látogatta. Szinkrontolmács akart lenni, és a klub vezetőnője azt javasolta neki, hogy végezzen el egy négyéves nyelvtanfolyamot Bécsben. Elisabeth tizennyolc évesen először hagyta el hazáját. Szülei nagyon boldogok voltak, amikor megtudták, hogy Elisabeth egy Opus Dei-kollégiumban talált szállást.

A bécsi központban barátságos légkör uralkodott. A többi ottani fiatal hölgy - többségük már előrébb járt szakmai pályafutásában - támogatta őt, és baráti törődéssel vette körül. Amikor közölte az igazgatónővel, hogy szupernumerárius szeretne lenni, ő azt válaszolta, hogy a „kegyelem állapotában" megérzi, hogy kinek van elhívása, és ő Elisabethben felismerte a numeráriusi elhívást.

Az igazgatónő elmondta, hogy bár a numeráriusok elkötelezik magukat a cölibátusra, de ugyanazzal a szabadsággal rendelkeznek, mint a többi laikus. Elisabeth meglepődött azon a kijelentésen, hogy neki elhívása van, és ez összezavarta. Az igazgatónő azt javasolta neki, hogy beszélje meg a dolgot gyóntatójával, a házi káplánnal, amit meg is tett. A káplán megértőnek mutatkozott, és azt tanácsolta neki, hogy három napra vonuljon klauzúrába, gondolkodjon és vizsgálja a lelkét. Tulajdonképpen ódzkodott ettől, de végül mégis beleegyezett.

A „befelé fordulás” napjai végén a gyónáskor a pap egyszer csak megjegyezte:

„Most már döntöttél, nem?” Elisabeth nem várt ilyen konkrét kérdést, és azt felelte: „Igen”. Tehát a gyóntatószékben történt meg a „fütyülés”. Titkos egyeztetés? Természetesen nem. Később mégis megtudta, hogy a ház női numeráriusai ünnepeltek, amikor megtudták, hogy megírta levelét az atyának.

A „fütyülés” után folytatódott Elisabeth beoltása az Opus Dei szokásaival. Adtak neki egy belső katekizmust, egy ötszáz kérdést és választ tartalmazó könyvet, amelyet az újoncoknak kívülről meg kell tanulni. Mivel a könyvet minden este le kellett adnia az igazgatónő szobájában, nyelvtanfolyamai mellett naponta csak két-három órát tudta tanulmányozni. A Vademecum de ceremonias liturgicas című művel is foglalkoznia kellett, amely szintén egy titkos dokumentum, melyet a ház széfjében tartottak. Ugyanez volt érvényes az Opus Dei énekeskönyvére, mely a belső kórusénekeket tartalmazta, melyeket a női numeráriusok Tertulias alkalmakkor, illetve más összejöveteleken énekelnek, mint például a „Hal kifogása” vagy az „Én fütyülök, te is fütyülsz”. A „hal kifogása” az Opus Dei nyelvhasználatában a „besorozást” jelenti. A női numeráriusok eléneklik ezeket a dalokat a lehetséges jelöltek előtt, akik viszont a szövegek jelentését nem ismerik.

Amikor Elisabeth értesítette a szüleit döntéséről, hogy szerződés útján Opus Dei numeráriusnak kötelezte el magát, elmagyarázta, hogy ez még nem végleges, mivel van egy ötéves próbaidő. A negyedik év végén a szülei azt tanácsolták neki, hogy gondolja meg, nem akar-e Svájcban állást keresni. Közben beszéltek az Opus Dei-központ igazgatójával a női numeráriusok kötelességeiről, és ő biztosította őket a következőkről:

„(1) A női numeráriusok életvezetése ugyanolyan, mint bármely más laikusé; maga határozza meg a tevékenységeit, olyan munkát végez és ott dolgozik, ahol ő akar; (2) eskü vagy ígéret nem szükséges, mindössze egy egyszerű „szerződés", amelyben a szervezet elkötelezi magát, hogy biztosítja a numeráriusnak a szükséges lelki támogatást, a teológiai nevelést és a szervezet papjainak vezetését azért, hogy beteljesíthesse apostoli küldetését. Ezért a női numeráriusok elkötelezik magukat, hogy nem mennek férjhez, és amennyiben munkájuk engedi, egy Opus Dei-rezidenciában laknak, továbbá szabadidejüket a szervezet apostoli küldetésének szentelik; (3) amennyiben egy női numerárius bármikor észreveszi, hogy nem alkalmas a szervezet missziós tevékenységére, szabadon kiléphet; (4) a női numeráriusok teljes mértékben maguk rendelkeznek személyes tulajdonukkal és örökségükkel, bevételükből tetszés szerint adnak adományokat."

Rövid idővel később Elisabeth azt írta szüleinek: „Egy másik országba történő utazást csak az atya engedélyezhet; és egy másik városba vagy akár egy másik központba történő utazást pedig a helyi központ igazgatónőjének kell jóváhagynia. Ha tehát visszatérnék Svájcba, ezt csak abban az esetben tenném, ha az atya ezt kívánná, és én elfogadnám Isten akaratának ...”

A szülők aggódni kezdtek, és felvették a kapcsolatot a svájci területi vikáriussal, aki biztosította őket afelől, hogy megérti aggodalmukat, és megígéri, hogy minden tőle telhetőt megtesz, hogy olyan megoldást találjon, amely teljes mértékben a család érdekeit szolgálja. Nemsokára Elizabeth azt írta szüleinek: „Papa úgyis mindig azt szerette volna, ha ledoktorálnék. Pontosan ezt fogom most tenni! Ti is azt szeretnétek, hogy menjek el Ausztriából. Ezt meg is fogom tenni (amint tanulmányaimat befejeztem)! Monsignore Alvaro ugyanis azt akarja, hogy menjek Svédországba, és ott iratkozzak be az egyetemre (fontos újra keresztény hitre téríteni az országot) ... Már meg is érdeklődtem a stockholmi egyetemre való beiratkozás feltételeit.” Megkérte a szüleit, hogy fizessék a további tandíjakat, majd hozzátette: „Az atyának ebben a kívánságában én személyesen Isten akaratát látom, ami mindig a javunkat szolgálja.”

Egy pszichológus figyelmeztette a szülőiket, hogy a lányuk szándékaival szembeni minden ellenállást arra használnak fel, hogy a lányt felbőszítsék szüleivel szemben. Ezután Elisabeth tájékoztatta anyját arról, hogy alá fog írni egy végrendeletet a szervezet javára. „Ne aggódj, ez csak azokra a csekélységekre vonatkozik, amik a szobánkban vannak” - írta Elisabeth.

Közben az édesanyja elolvasta az alapszabályokat - amelyeket az igazgatónő egyébként soha nem mutatott meg Elisa-bethnek -, és tudta, hogy a dolog komolyabb ennél. Erről azonban egy ötlet is eszébe jutott. Tudta, hogy ha pénzről van szó, az Opus Dei rögtön felkapja a fejét. Értesítette a lányát, hogy súlyos műtétnek kell alávetnie magát, és meg szeretné változtatni a végrendeletét. Úgy gondolja, szükséges, hogy Elisabeth - mielőtt Stockholmba megy - testvéreivel együtt aláírja a szükséges dokumentumokat. Elisabeth beszélt az igazgatónővel, aki engedélyezte neki, hogy Fribourgon keresztül utazzon Stockholmba. Azt azonban nem engedélyezték, hogy otthon lakjon. Édesanyja azt kérte, hogy a műtét előtt hadd töltsön el leányával három „befelé forduló” napot egy Fribourghoz közeli kolostorban. A helyi igazgatónő egyetértett. A lelkigyakorlatok alatt az anya említést tett egy szekta etikátlan praktikáiról, amiről hallott. Elisabeth is úgy gondolta, hogy egy ilyen

egyesülethez sohasem tartozhatna. Akkor édesanyja mutatott neki egy dossziét az Opus Deiről, melyben mindaz benne volt, amiről beszélt. Elisabeth megrémült, mert a beszámoló annyira emlékeztette saját élményeire, hogy igaznak kellett lennie. Hatalmas megkönnyebbüléssel esett anyja karjaiba, és így sóhajtott: „Ilyen szervezethez nem tartózhatom, ugye?”

Egyáltalán nem volt könnyű Elisabethet elszakítani az Opus Deitől. írnia kellett Rómába az atyának, és engedélyt kellett kérnie, hogy kiléphessen a szervezetből. Eközben bujdosnia kellett, mert azok a női numeráriusok, akik ismerték, a Fribourg határában lévő - a szülői házhoz közeli - pályaudvar peronján vártak rá, hogy elfoghassák. Végül a területi vikárius telefonon felhívta a Demichel családot, és azzal vádolta őket, hogy „elrabolták” saját lányukat.

Anglia legelső „elhívottja”, Michael Richards atya is hamarosan kijózanodott az Opus Dei praktikáiból. 1973-ban úgy döntött, hogy kilép. Feldúlva és lelkiismeret-furdalások közepette elfogadott egy kápláni állást a walesi bangori egyetemen. Hajlamos volt a hi-pochondriára, egyre jobban magába zárkózott, és nem szedte a gyógyszereit. 1977 augusztusában agyvérzésben meghalt. Amikor Vladimír Felzmann el akarta hagyni a szervezetet, a területi vikárius elvitte őt Michael Richards sírjához, és azt mondta: „Látod, Vlad, mi történik azokkal az emberekkel, akik elhagyják a szervezetet!”

Raimondo Panikkart, a negyvenes és ötvenes években az atya egyik legtehetségesebb fiát Indiába küldték, hogy ott az NSRC által nyújtott támogatásból alapítson egy Opus Dei-központot. Néhány évvel később Escrivá de Balaguer kinevezte az Opus Dei tulajdonában lévő Residenza Universitaria Internazionale káplánjának Rómába. De Panikkar hamar rájött, hogy az Opus Dei semmi szabadságot nem hagy neki, és 1966-ban előkészítette távozását. Ebben az időben elvállalta, hogy előadást tart a bonni Sacré Coeur kollégiumban (mai Szent Adelheid Gimnázium), ahová húga járt. A bonni fő-pályaudvaron két volt egyetemi csoporttársnője várta - kilépett női numeráriusok -, hogy elkísérjék az előadásra. Még mielőtt üdvözölhették volna, Panikkart elfogta Dr. Alfonso Pár, a területi vikárius és egy további Opus Dei-pap, akik sietve a kölni területi vikáriátusra vitték. Panikkar aggódó barátnői tájékoztatták a kölni érseket, Joseph Frings bíborost. Ő azonnal felhívatta telefonon titkárát az Opus Dei-központban, hogy Panikkarral beszélhessen, mert a bíboros meg akarta hívni ebédre a híres teológust. Ott közölték vele, hogy Panikkar megváltoztatta terveit és útban van Róma felé.

Panikkart Rómába toloncolták, és egy Opus Dei-rezidencián tíz napon keresztül fogva tartották. Azt mondják, Escrivá de Balaguer dühöngött Panikkar állítólagos árulása miatt, és azt követelte, hogy léptessék ki a papi rendből. VI. Pál pápa időközben egy közös baráttól értesült a Panikkarral szemben alkalmazott durva bánásmódról, és kijelentette, hogy mielőtt az egyház elveszítene egy papot, az Opus Dei engedje szabadon Panikkart. Erre kidobták, és mindössze egy szál Indiába szóló repülőjeggyel, de egyetlen fillér nélkül felültették egy Delhibe induló repülőgépre.

Ezek a személyes szabadság elvesztéséről szóló beszámolók, amelyekben gyakran az érintett személy saját akaratából maga is hozzájárul szabadsága elvesztéséhez, olyan emberektől származnak, akik kiléptek a szervezetből. De milyen véleményen vannak azok, akik benne maradnak? A torrecuidadi zarándokhely sajtószóvivője, Manuel Garrido elmondta, hogy milyen rendkívüli szabadságjogokkal rendelkeznek az Opus Dei tagjai. Arra a kérdésre, hogy egy numerárius számára hol a határ a lelki élet és a világ között, kitért a közvetlen válasz elől, és folyton azt hangsúlyozta, hogy minden egyes tag teljes „szabadságot” élvez. Kifejezetten intelligens és szimpatikus volt, őszinteségét nem lehetett kétségbe vonni. Az ember mégis felteszi magának a kérdést: mi történne, ha az lenne a kívánsága, hogy szakmai horizontjának szélesítése érdekében Londonba utazzon továbbképzésre. Vajon szabadon megtehetné?

„Természetesen” - hangzott a válasz. A „természetesen” azonban jelentős feltételhez van kötve. Ugyanis részletes kérvényt kellene benyújtania elöljáróinak, melyben helytállóan megindokolja szándékát. És mi történne, ha elöljárói nemet mondanának? Öröm lenne számára azt a tevékenységet folytatni, melyet közel húsz éve végez, válaszolta. Nem kényszerítenék a maradásra - hangsúlyozta -, hanem Isten, az atya és az Opus Dei iránti szerete-téből tenné.[6]

Az Opus Dei erősen szektás jellege azonban a Vatikánt látszólag nem nyugtalanította különösebben. A szervezet jelentős anyagi tartalékokat halmozott fel, és végleg elkötelezte magát arra, hogy az egyházat megvédi az ellenségeitől. Ezt pedig minden pápának meg kell becsülni. Az Opus Dei sikerében éppen a központi vezetés ravaszsága és széleslátókörűsége mutatkozott meg. Hogy az Opus Dei-központ munkamódszerét jobban megérthessük, egy pillantást kell vetnünk a római Viale Brúnó Buozzi 73. szám vastag fekete ajtaja mögé.

1

teljesíti a prelatúrának a hívőkkel szembeni (és a prelatúra számára előírt rendeletekben rögzített egyéb) kötelezettségeit.

2

folyamatos teológiai, lelki, aszkétikus és apostoli képzésben részesít téged, valamint a prelatúra papjain keresztül különleges pásztori gondviselést biztosít számodra, és

17. A Tibens-partí Kreml

A szervezet egy család, de egyúttal harci csoport is.

Crónica VII., 1964.

Az Opus Dei legmagasabb tekintélye a prelátus (korábban legfőbb elnök). A tagok csak „atyának” szólítják. Utódlásának szimbóluma az „igazi kereszt” egy darabja, melyet amulettként hord a nyakában. Abszolút tekintéllyel rendelkezik. Hivatali ideje nincs megkötve. Az isteni akarat végrehajtásában a vezető vikárius segíti. Az alapszabályzat szerint mind a Prelátusnak, mind a vezető vikáriusnak papnak kell lennie; legalább öt évet kell, hogy eltöltse-nek papi szolgálatban, és negyven évnél idősebbnek kell lenniük. A székhelyük a Villa Tevere, amely az Opus Dei központi vezető testületének is otthont ad.

Az atya két igazgatótanács segítségével uralkodik, ezek a férfi részleg Főtanácsa és a női részleg Központi Tanácsadó Hivatala. A Főtanács a miniszteri kabinetnek felel meg. Titkos ülései egy olyan asztal körül zajlanak, amelyet - Szűz Mária tekintete alatt, akinek képe uralja a tanácstermet - női segédnumeráriusok serege csiszol tükörfényesre. A vezető vikáriuson kívül a Főtanácsban részt vesz egy vezető ügyvivő (aki egyidejűleg a római kúriával való kapcsolatokért is felelős, és éppen ezért az Opus Dei „külügyminiszterének” is tekinthető), három helyettes titkár (mindegyikük az egyik arkangyal képviselője), egy tanulmányi prefektus és egy főadminisztrátor, aki a „pénzügyminiszteri” funkciót látja el. A főadminisztrátort támogatja a Consulta Ténica Generale, amelyhez csak Inscritos („bejegyzettek”, azaz elit-numeráriusok) tartoznak. A kabinetet kiegészíti a papi titkár, aki a női részleggel tartja a kapcsolatot, egy központi vallási igazgató, aki valamennyi tag általános lelki vezetését ellenőrzi, valamint bizonyos számú területi képviselő, akik a világ különböző területi vikáriátusait képviselik.

A női részleg Központi Tanácsadói Hivatalának - ahogyan erre a neve is utal - kizárólag tanácsadói szerepe van. A női részleg például elmondhatja a véleményét arról, hogy szerintük ki legyen az atya utódja, de a nők nem rendelkeznek szavazati joggal, így összességében kevés befolyásuk van a szervezet működésére. A

Központi Tanácsadói Hivatal elnökségének tagjai az atya, a vezető' vikárius,

valamint a központi papi titkár; a Központi Tanácsadói Hivatal tagjainak összetétele megegyezik a Főtanácséval.

A központi vezető testület tagjait mindig nyolcéves időtartamra nevezik ki. Mind a Főtanács, mind a Tanácsadói Hivatal mellett van egy állandó bizottság, amely a férfi részleg esetében megegyezik egy állandó belső kabinettel. A Főtanácsba és a Tanácsadói Hivatalba történő kinevezésekről, továbbá az ezeken belüli fejleményekről a félévenként megjelenő Romana című közlönyben számolnak be, amelyhez a nyilvánosság előfizetés útján juthat hozzá.

A világ mintegy ötven régiója fölötti hivatali hatalmat az atya gyakorolja. Minden egyes régión belül egy területi vikárius képviseli. A területi vikáriusok az atya kívánsága szerint kormányoznak. Területük minden fontos eseményéről be kell számolniuk. Minden területi vikárius mellett ott áll egy területi tanács és a női részleg területi tanácsadói hivatala. A területi tanácsoknak általában tíz tagja van:

- titkár egy laikus, aki a területi bizottság

munkáját koordinálja;

- területi papi titkár a területi vikárius asszisztense, aki a

területi tanács és a női részleg közti együttműködésért felel;

- defenzor egy laikus, aki az alapszabályok pon

tos betartatásáért felel;

- területi adminisztrátor pénzügyminiszterhez hasonlítható;

- Szent Rafael képviselője a tagtoborzásokért és a fiatal tagok

alakításáért felel;

- Szent Gábriel képviselője a szupernumeráriusok szellemi jólété

ről gondoskodik;

- Szent Mihály képviselője a numeráriusok szellemi, fizikai és

anyagi jólétéről gondoskodik;

- tanulmányi képviselő főleg a szervezet teológiai és filozófi

ai programjaival foglalkozik;

- területi képviselő a római Főtanácsnak is tagja, a régió

és az Opus Dei Központ hivatalos ösz-szekötője;

- területi vallási vezető egy pap, a területi tanács és a területi

tanácsadói hivatal szavazati joggal nem rendelkező tagja.

A területi képviselő bizonyos szempontból a területi vikárius ellenőrző eszközeként működik, mert mint a területi vikárius, ő maga is közvetlenül a római központ alá tartozik. A területi vallási vezetőnek ugyan nincs szavazati joga, de szintén szolgálhat az Opus Dei-központ segédpüspökeként, és akkor közvetlenül az atya vagy a területi vikárius alá tartozik.

Egyes régiók - például Spanyolország, Olaszország, Mexikó és az Egyesült Államok - területüket vagy taglétszámukat tekintve olyan nagyok vagy jelentősek, hogy kisebb régiókra (delegációkra) vannak felosztva. Minden kisebb régiót egy delegált vikárius és egy delegált tanács vezet, amelynek felépítése megegyezik a területi tanácsok felépítésével.

Az Opus Dei harmadik igazgatási szintjét a helyi tanács jelenti, vagyis az az igazgatási bizottság, amely az egyes központokat és rezidenciákat irányítja. A helyi tanács általában egy igazgatóból, egy helyettesből, egy titkárból és egy káplánból áll. Az igazgató, a helyettes és a titkár mindig laikusok, az egyetlen pap - a káplán - nem rendelkezik szavazati joggal. Mivel azonban a laikus tagokat a tekintélyelvű klerikalizmus vezérli, követniük kell a szavazati joggal nem rendelkező pap javaslatait.

A területi vikáriátusok és a helyi központok összességében kevés önállósággal rendelkeznek, mivel egy „gyakorlati kézikönyv” határozza meg a működésüket, amely a római Főtanács által engedélyezett összes irányelvet tartalmazza. Ez a kézikönyv valójában egy „használati utasítás, amely megmondja az Opus Dei tagjainak, hogy hogyan kell mindent tökéletesen csinálni”; összefűzhető lapok sorozatából áll, melyekhez mindig hozzácsatolják a naprakész információkat.

Korábban ezeket az irányelveket minden központban meg lehetett nézni, időközben azonban kivonták őket a forgalomból, mivel néhány részt lemásoltak olyanok, akik - miután kiléptek az Opus Deiből - felhasználták azokat a szervezet ellen. A Crónica példányaival és egyéb kényes dokumentumokkal együtt ezeket az írásokat újabban a központok széfjeiben kell őrizni, és kizárólag a központ igazgatójának kivételes engedélyével lehet ólcet megtekinteni.

Az Opus Dei tagadja egy gyakorlati kézikönyv létezését. Amikor Andrew Soane-t, az angol sajtószóvivőt kérdeztem erről, ő a következő pökhendi választ adta: „Esetleg elküldhetné nekem az Ön példányát, mert nekünk ilyen nincs.” A probléma talán az, hogy Soane valóban nem ilyen néven ismeri a kézikönyvet. A hivatalos neve ugyanis Vademecum de los Consejos Locales (A helyi tanácsok vademecuma). Hét különböző színű kötetből áll, amelyek az egyes területekre vonatkoznak: belső publikációk (piros), helyi tanácsok (tengerészkék), a közvélemény befolyásolásáért felelős hivatal (narancssárga), liturgia (borvörös), papok (lila), a helyi központok vezetése (zöld) és szertartások (szürke).

„A helyi tanácsok vademecuma” csak spanyolul létezik. Enciklopédikus terjedelemben ír le mindent, amit egy tagnak a szellemiségről, az intézmény hétköznapjairól és szokásairól tudnia kell -az Alapító születésnapjának megünneplésétől a végrendelet helyes megfogalmazásáig. Ez utóbbit például minden új numráriusnak kézzel kell megírnia, viszont az örökösök, a kedvezményezett és a végrendelet érvényes 'őjének nevét és a dátumot üresen kell hagynia. Semmit sem bíznak az egyéni belátásra; mindent szabályoznak annyira, hogy a numráriusok élete az utolsó percig be van programozva. Valamivel nagyobb mozgásterük van a házasságban élő tagoknak (a szupernumráriusoknak), de nekik is követniük kell egy viselkedési kódexet, amit a római Opus Dei-központ állít össze.

A Villa Tevere több, mint csupán az Opus Dei vezetőségi központja; valójában egy birodalom vezérlőközpontja, amelybe egy szuperhatékony adathálózatból folynak be információk az egész világból. Adatelemzők egész serege szűri meg az információkat, kiértékelik azokat, és jelentéseket készítenek az állandó bizottság részére, egyes esetekben közvetlenül a vezető vikárius részére. Ahogy a Rómából érkező irányelveket sem küldik soha postán, hanem mindig speciális küldöttekkel személyesen juttatják el a központokba, a legbizalmasabb részletes jelentéseket sem bízzák rá a nyilvános posta- és távközlési szolgáltatásokra.

A Villa Teverén elvégzett átépítési munkálatok huszonöt évig tartottak. Bár az egykori vatikáni magyar nagykövetség épületét ötemeletesre húzták fel, az eredeti homlokzat nagyrészt mégis megmaradt. A komplexum többi része kívülről mindenesetre egy szigorú erőd benyomását kelti, míg az épület belsejében az építészeti stílusok furcsa keveréke inkább egy egyházmegyei Disney-landre emlékeztet.

Az egykori villa kertjeit beton- és téglaépítmények váltották fel. A belső udvar klasszikus firenzei jegyeket visel. Két új szárnyat építettek hozzá: a Casa dél Ufficit a férfi részleg vezetőségi központja számára, és a szintén firenzei Villa Sanchettit, a női részleg központját külön bejárattal, az azonos nevet viselő mellékutcából. Ma a teljes komplexum neve Villa Tevere, míg az eredeti épületet Villa Vecchiának nevezik. A belső udvarhoz vezető bejáratot két kőoszlopon ülő méltóságos sas őrzi. A tarka ablakokkal díszített, monumentális fogadócsarnokból egy cirádás lépcső vezet az atya szolgálati és lakóhelyiségeihez. A lépcsőházban egy 18. századi, bibliai jelenetet ábrázoló gobelin van a falon, egy jómódú Rio de Janeiro-i család adománya. A teljes bútorzat sötét tömörfából áll, a székek piros bársonnyal vannak bevonva. A központi könyvtáron és a páncéltermeken kívül a Villa Vecchia ad otthont egy fontos jogi részlegnek, valamint a vezető vikárius és a vezető ügyvivő lakásának.

A villával félig össze van kötve egy magas torony, az úgy nevezett Casa dél Vicolo. A Villa Sancchetti mögött található a La Montagnola, egy ötemeletes épület, ahol a Főtanács irodái és a női részleg vezetőjének lakása található. A női részleg összes földszinti ablakára rácsokat szereltek, ami Rómában bölcs elővigyázatossági intézkedésnek tűnhet, de a Casa dél Vicolo és néhány más épület magasabban fekvő ablakain is találhatók rácsok.

A komplexumban nem kevesebb, mint egy tucat kápolna található, melyek közül egy a názáreti Szent Családnak, egy pedig Jézus Szent Szívének van szentelve. Különösen nagy benyomást kelt az ereklyék és a kelyhek kápolnája. Az időközben prelátusi templommá kinevezett „Békét hozó Mária” templom egészét kékes színű márvány díszíti. A főoltárról hat gyertyatartó emelkedik a magasba.

Az apszis hátsó részében egy trónusszerű fotel áll az atya részére, amelyet kétoldalt hat ülőhely vesz körül, a legfontosabb munkatársai számára. A prelátusi templomot, amely kétszáz hívőnek biztosít helyet, Miguel Fisac tervezte. Az atya kívánságának megfelelően a női numeráriusok számára épített galériát

olyan szögben tervezte, hogy a lent ülő gyülekezet ne láthassa a fent ülő nőket.

Tízévi szolgálat után a venezuelai női részleg vezetőjét, Maria dél Carmen Tapiát egy napon az atya beidézte az Opus Dei-központba. A vezetőnő saját szavai szerint az Opus Dei vallásos fanatikust csinált belőle. Teljes mértékben „Isten Munkájának” szentelte oda magát. Caracasban töltött évei alatt az IOR-nál, a Vatikán bankjánál vezetett Opus Dei-számlára mindig lelkiismeretesen befizette a megkövetelt sarcot - a venezuelai női részleg bevételeinek tíz százalékát ami a fiatal nő szemében jelentős vagyon volt, és bevallása 'szerint kizárólag jómódú családok zsebéből származott. Ő azt hitte, hogy a pénzt a római Szent Kereszt Társaság papok képzésére kapja. Rómába érkezésekor a Villa Sanchettiben házi őrizetbe zárták, és teljesen elválasztották a külvilágtól. A vele szemben emelt vádak pontosan soha nem kerültek nyilvánosságra, mégis ismételten követelték tőle, hogy vallja be bűnét. A telefonálóknak azt mondták, hogy nincs ott vagy gyengélkedik. Egy világ omlott össze benne. Az igazgatónő hűvös és távolságtartó volt. Hetekig minden kapcsolata megszakadt az emberekkel. A negyvenöt éves nő haja szinte egy éjszaka alatt hófehér lett. Végül az atya megüzente neki, hogy vissza kell vonulnia állásából, mert nem volt hajlandó vallomást tenni. Közölte vele, hogy Venezuelában folytatott igazgatói tevékenységével tönkretette a szervezet egységét. Amennyire Carmen tudta, ezzel arra a követelésére utalt, hogy a venezuelai női numeráriusok az általuk választott Opus Dei-papnál gyónhassanak. Miután életéből húsz évet a szervezetnek szentelt, Maria dél Carmen hirtelen és komoly ok nélkül a Villa Sanchetti ajtaja előtt állt - kidobták. Vagyona alig volt több, mint az útlevele és a rajta lévő ruhák.

Hazugság az, hogy szégyenletesen elbocsátották - bizonygatták az Opus Dei szóvivői a szentté avatási bizottság főigazgatója előtt. Maria dél Carmen Tapiát azért küldték el, mert megrontott egy csoport női numerárius, és a „szexuális zaklatások legdurvább formáját” követte el rajtuk. Ezenkívül szerintük olyan fájdalmat okozott az atyának, hogy az a lelki üdvösségéért nagyon szigorúan meg is korbácsolta magát. És azok után a károk után, amelyeket ily módon okozott, az atya még segített is neki állást találni - állították a szóvivők.

Nem Maria dél Carmen Tapia volt az egyetlen, aki hasonló „jótéteményben” részesült. A Villa Sanchetti szomszéd szobájában tartózkodott Auróra Sánchez Bella, Alfredo húga. Ki akart lépni a szervezetből, és vissza akart térni Spanyolországba. Ezt azonban nem engedélyezték neki. Idegileg teljesen

kimerült, és éjszakánként fel s alá járkált a szobájában. Egy Rosario „Piquiqui” Mórán nevű női numerárius Mexikóból Londonba tartó útján szintén beiktatott egy római megállót. Ő is elégedetlen volt, és ki akart lépni. Londonba való megérkezése után kiugrott a Rosecroft House-i rezidencia legfelső emeletéről, és eltörte a medencecsontját. A Rosecroft rezidencia egyik lakója a következőképpen számolt be az esetről:

A reggeli elmélkedés közben iszonyú kiáltást hallottunk. Az a személy, aki felolvasott Az Útból, folytatta az olvasást - mint egy bábu. Még ma is látom magam előtt. Általános káosz uralkodott. Amikor később valamilyen esemény megünneplésének alkalmából aperitifet ittunk, az egyik női lelki vezető utalt rá; amennyiben a szervezet tagjai abban a kiváltságban részesültek, hogy tanúi voltak valaminek (ezt a „valamit" soha nem nevezte meg, de még a pap sem, aki egy elmélkedés alkalmával beszélt róla), akkor kötelességünk „szent hallgatásra" inteni. Amikor végre meglátogathattam Rosariot, a Royal Free-ben feküdt egy osztályon. Még emlékszem, hogy tiltakoztam és külön szobát követeltem a részére. Pontosan emlékszem az első szavaira is: 'Sokáig tartott, mire bejöttél.' De magától értetődően soha többet nem lehettem vele egyedül.[1]

Piquiqui Mórán egész életére rokkant maradt. Miután több hónapot töltött fekvőgipszben, visszavitték Spanyolországba, ahol rákban betegedett meg, és a navarrai egyetem kórházában végzett kezelés után meghalt.

A különböző építészeti dimenzióktól eltekintve - a Kreml valamivel nagyobb - megdöbbentő a két hatalmi központ hasonlósága. Mindkettő tornyok, kápolnák és világi épületek labirintusa, belső udvarokkal, teraszokkal, fedett átjárókkal és földalatti alagutakkal, egy körülkerített városállam határai közé beszorítva. Maria dél Carmen Tapia tanúsítja, hogy „Rómában a Villa Tevere kapui mögött olyan hatalmi központ van, amelyben az Opus Dei elöljárói húzogatják a zsinórokat, és az egész világon a tagok - férfiak és nők - marionettfigurák módjára hagyják magukat táncoltatni...”[2]

A Casa dél Ufficiben található Opus Dei „államtitkárság” felügyeli a szervezet stratégiai terveit. A hétköznapi tagok nem is tudnak semmit ezeknek a terveknek a létezéséről, amelyek formába öntik az „áthatolás” apostoli küldetését. Papi technokraták kis csapata írja ezeket, akiket vallásosságuk és fegyelmük alapján a vezető vikárius választ ki, és akik minden nyilvános ellenőrzéstől mentesen, zárt ajtók mögött dolgoznak.

Az Opus Dei szemére vetették, hogy mindenféle kétes ügyletekbe keveredett - dél-amerikai államcsínyektől kezdve nemzetközi fegyverüzérkedésekig. Az Opus Dei természetesen tagadja az ilyen ügyleteket. Egyik legrégebben szolgálatban lévő írországi tagjuk mégis kifejlesztett egy olyan páncélozott csapatszállító járművet, amely legalább három hadsereg arzenáljába került be. A járművet Chilében az Explosivis Industriales Cardoen cég licence alapján állította elő. A Cardoen olyan cég, amely ötszáz fontos szóróbombákat is gyárt. Az első öbölháború alatt a Cardoen több repülőgép-nyi szóróbombát adott el Iraknak.

VI. Pál pápa hivatali idejének vége felé a római kúriában komoly harc alakult ki a progresszív és a konzervatív erők között. A szigorúbb anyagi kontrollt követelő, az Opus Dei nagyobb befolyását elutasító progresszív frakció szószólója Benelli érsek, Pál pápa legközelebbi tanácsadója volt. Az ő érdeme a zsinat utáni egyház egyik legnagyobb válságának megoldása; az (állítólag a Villa Tevere-ből irányított) Societas Jesu - Jézus Társaság, más néven jezsuiták - kettészakadásának megakadályozása. Benelli gondoskodott róla, hogy a 26 ezer jezsuita az egyetlen rendi generális (akkor Don Pedro Arrupe) vezetése alatt maradjon.

Benelli a hírek szerint azért igyekezett megmenteni a Jézus Társaságot, mert az volt az Opus Deivel szemben az egyetlen hatékony ellensúlyozó erő. Ezenkívül Benelli nem titkolta a Vatikánbank elnökének, Paul Marcinkus püspöknek merkantilista erkölcseivel szembeni ellenérzését, akit egyébként az Opus Dei emberének tartott. Mindenki azt várta, hogy Benelli VI. Pál államtitkáraként abban a helyzetben van, hogy képes a nézeteit érvényre juttatni. Amikor azonban a döntő erőpróba elérkezett, Benelli alulmaradt.

1977 júniusában Pál pápa egy bíborosi kalapot adott Benellinek, és Firenzébe küldte. A pápa életéből már csak alig egy év volt hátra. Szinte úgy nézett ki, mintha a Benellitől való elszakadás oltotta volna ki a tüzet a szívében. Több mint harminc évig dolgoztak együtt. De azáltal, hogy VI. Pál érsekké nevezte ki Benellit és elküldte, hogy tapasztalatokat gyűjtsön a lelkigondozásban, kedvenc fiát - minden bizonnyal tudatosan - a legfőbb utódjelöltjei közé sorolta.

18. Diktátorok és jezsuiták

Ha gyermekeim egyike feladja a harcot, abbahagyja a háborút, vagy elfordul, akkor tudnia kell, hogy mindnyájunkat elárulja - Jézus Krisztust, az egyházat, a szervezeten belüli testvéreit; a hűtlenség legapróbb tettének helyeslése is árulás lenne.

Josémaría de Balaguer, Crónica 1972.

A Franco-korszak utolsó éveiben, amikor a spanyol kormány az Opus Dei technokraták kezében volt, Madrid az európai befektetések és a latin-amerikai politikai érdekek fontos központjává vált. Ezt a fejlődést mind a Vatikán, mind az olasz és spanyol jobboldali kereszténydemokraták támogatták.

A Nyugat Latin-Amerikával kapcsolatos politikája, különösen Argentína esetében, az antikommunista lobby érdekeit tükrözte, akár egyházi, akár világi vezetéssel. Fő céljuk a marxista beszivárgás megakadályozása volt; ennek érdekében az európai szabadkőműves mozgalom - részben egy Róma által irányított stratégia, részben közös meggyőződés alapján - konzervatív katolikusok gyűjtőtégelyévé alakult át. Ennek a fejlődésnek a hátterében Giulio Andreotti és Gregorio López Bravó, a spanyol külügyminiszter álltak. Őket támogatta még Umberto Ortolani, a befolyásos vatikáni „ajtónálló”, illetve mindenese, Licio Gelli és Pio Cabanillas, a prominens szabadkőműves, aki a spanyol Alianza Popular egyik alapítója volt.

Ötük közül politikai kérdésekben Andreotti volt a hangadó, mivel neki voltak a legszorosabb kapcsolatai az egyház hatalmi központjaival és a szabad világ kormányaival. A laikusok között Andreotti volt VI. Pál pápa legközelebbi bizalmasa, és a nyugati szövetség minden fővárosában voltak barátai és követői. Legfelsőbb európai körökben barátkozott össze López Bravóval, akivel -saját bevallása szerint - azonos vallási nézeteket vallott. Andreotti részt vett az Opus Dei lelkigyakorlatain, amelyeket Észak-Olaszor-ságban, a comói tó partján, az Urio kastélyban tartottak, és a Villa Teverében fogadta Escrivá de Balaguer is.

Umberto Ortolani, római ügyvéd, a pápai udvar titkos kamarása és a Máltai Lovagrend vezető tagja volt. Ő volt az ötös csoportbán a legidősebb; egyes források szerint Giacomo Lercaro bíboros törvénytelen fia. Andreotti és Gelli mindketten 1919-es születésűek voltak, López Bravó hat évvel fiatalabb volt.

Argentínában a felforgató erők felismerték, hogy mennyire fontos az Európából érkező befektetési csatornák elvágása. Merész támadások sorozatát indították külföldi projektek ellen, és gerillaharcukat kiterjesztették Buenos Aires üzleti és kereskedelmi központjaira. Leghátborzongatóbb eredményeik közé tartozott egy Francisco Soldatti nevű tőkésnek, aki a svájci közösség első embere és az ország leggazdagabb családjának patriarkchája volt, valamint egy Giuseppe Valori nevű üzletembernek hidegvérű meggyilkolása. Egyébként ez utóbbin keresztül történt a legtöbb olasz nagybefektetés Argentínában.

Madrid azokban az években a Latin-Amerikából érkező politikai menekültek gyűjtőhelye lett. Köztük a legelőkelőbb Argentína egykori erős embere, Juan Domingo Perón volt, aki az argentínai államkasszából zsákmányolt 250 ezer dollárt egy város széli luxusvillába fektette be. Vagyona nagyobb része, a mérhetetlen mennyiségű aranytartalékot is beleértve, az Ibériai félszigeti menedékjogért cserébe szép csendben átkerült a spanyol állam kezelésébe.

Bár Perón száműzetése, azaz az ötvenes évek közepe óta a politikai porondon nem tűnt fel még egy ilyen rettenetes gazember, charme-ja és személyes presztízse ellentmondásos módon bizonyos nosztalgiákat ébresztett a „régi szép idők” után - amikor a világpiacon az argentin húsnak és gabonának jó keletje volt, és az ország relatív stabilitást élt át. A keresztes lovagok Perónt az „ing nélküliek” - az argentin munkások - idősödő vezetőjét a baloldali gerillák elleni harc kulcsfigurájának tekintették, és főszerepet tulajdonítottak neki az ország politikai egyensúlyának megteremtésében, amelyet másodízben fenyegetett a polgárháború.

Az Opus Dei ebben a bizonytalan időszakban már tevékeny volt Argentínában. Első apostolai 1950-ben tűntek fel, és a hatvanas évek közepére az egész országban ezer tagot soroztak be. A tagok egyike Juan Carlos Onganía tábornok volt. Az Onganía által 1966 júniusában szervezett puccs elnyerte a középosztályhoz tartozó vállalkozók, a szakszervezetek és a száműzött Perón tetszését. Perón ezt nyilatkozta az őt Madridban felkereső újságíróknak: „Örömmel figyelem ezt [a fejlődést], mert... Onganía véget vetett a teljes korrupció korszakának. Ha az új kormány megteszi a helyes lépéseket, akkor eredményes lesz. Ez Argentína utolsó lehetősége arra, hogy elkerüljön egy olyan helyzetet, melyből az egyetlen kiút a polgárháború lenne.”[1] Onganía négy évig tartó diktatúrája „előkészítette az utat a hetvenes évek Argentínájának virágzó jobboldali kormánya számára” - írja Penny Lerroux amerikai szerzőnő. Amikor röviddel a puccs előtt, 1966-ban lelkigyakorlatokon vett részt az

Opus Dei egyik központjában, Onganía „személyes elhívást” érzett arra, hogy kezébe vegye az ország jövőjét. Sok tábornok és gyáros, akiket meghívott a kormányába, osztotta azt a meggyőződést, hogy a „spanyol lovagság keresztényi és hadi erényei” - a tekintélyelvű klerika-lizmus és a felvilágosodott diktatúra keveréke - fogják helyreállítani a szellemi, kulturális, szociális és politikai rendet.[2]

Onganíának az a megoldása, hogy egy laikusokból álló elit csoportba vetette bizalmát - akiket állítólag Isten hívott el arra, hogy az országot szolgálják - teljes mértékben megegyezett az Opus Dei tanításával. Megszüntette a politikai pártokat, és megtisztította az egyetemeket. A konzervatív célkitűzéseivel szemben fellépő általános elégedetlenség 1969 végére a rendőrök, hadi támaszpontok és bankok elleni gerillatámadások hullámában tetőzött. Onganía növekvő cselekvésképtelenségével Argentínában kezdett kirajzolódni a tekintélyelvű klerikalizmus első kudarca.

1970 júniusában Alejandro Lanusse tábornok ragadta magához a hatalmat, és tárgyalásokat kezdett Perón kabinetvezetőjével, José López Regával. A „Pampák Raszputyinjának”, illetve El Brujo-nak (varázslónak) titulált López Rega egy jobboldali beállítottságú keresztény szekta tagja volt, amelyről elég kevés az információ. Brazíliában egy ifjúsági elixír forgalmazásával jutott vagyonhoz és 1966-ban belépett Perón stábjába. Hamar nélkülözhetetlenné tette magát a tábornok előtt, egyben feleségét, Isabelitát is sikerült megnyernie az ügynek. Isabelita és López Rega elkezdte széles körben népszerűsíteni azt az elképzelést, hogy Perón az egyetlen, aki a közrendet helyre tudja állítani Argentínában.

Perón visszatérésének egyik legelkötelezettebb szószólója Giancarlo Elia Valori volt, a meggyilkolt Giuseppe Valori öccse. 1960-ban, huszonhárom évesen kinevezték a pápai udvar titkos kamarásává, és Umberto Ortolani egyik védence lett. A hatvanas évek közepén az újonnan alapított Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének titkára lett, amely a Pinay-csoport valamivel szigorúbban szervezett változata volt. Ebben a minőségében három kontinens csaknem valamennyi prominens antimarxistáját ismerte. Amikor Perón Rómába jött, Valori villájában lakott. Napközben a Via Veneton lévő Hotel Excelsiorból intézte üzleti ügyeit. Amikor Perón azt szerette volna, hogy mutassák be a Banco Ambrosiano vezetőjének, ezt is Valori intézte el. Amikor a vatikáni államtitkárral akart tárgyalni, arról is Valori gondoskodott. Egy napon Ortolani az irodájába hívta Valorit és bemutatta neki Licio Gellit, aki azt javasolta neki, hogy lépjen be a P2-es szabadkőműves páholyba. Valori nem döntött azonnal,

de amikor 1973 áprilisában a madridi egyetemen előadást tartott a „keresztény állameszméről”, egy szívélyes meghívót küldött Gellinek.

Perón legközelebbi római látogatásakor Valori nem lepődött meg azon, hogy Gellit az Excelsior halijában látta. Gelli Valori elé sietett, és azt kérte, mutassák be a tábornok magántitkárának, López Regának. „Excellenciás Uram” - kezdte az udvarias Gelli tökéletes spanyolsággal -, „azt mondják, Ön Isten embere”. López Rega úgy érezte, mintha személyesen Gábriel arkangyallal beszélne. Gelli valósággal megbabonázta López Regát, és röviddel azután bevezette a P2-es páholyba. Perón Gelli szemében egy „meg nem értett zseni” volt.

A hetvenes évek elején világossá vált (ha a hadsereg hatalmon marad, az argentin állam össze fog omlani. Lanusse egy jogszerűen választott elnöknek akarta átadni az államügyeket. Egy argentin törvény szerint azonban Perón nem vállalhatott többé közhivatalt. López Rega és Isabelita azt tanácsolták Perónnak, hogy maga helyett egyik leghűségesebb követőjét, Dr. Héctor J. Cámporát állítsa elnökjelöltnek, annak tudatában, hogy Cámpora, amennyiben megnyeri a választást, bármikor megváltoztathatja a törvényt, és új választást írhat ki.

Lanusse 1973 májusára elnökválasztást írt ki, melyet Cámpora könnyedén megnyert. Követte a Madridban megírt forgató-könyvet, és hatályon kívül helyezte a Perónra kimondott átkot. Őszre új választásokat írt ki, majd visszalépett. López Rega állítólag felszólította az Opus Dei technokratáit, hogy támogassák a diktátor visszatérésének előkészítését. Perónnak hatalmas összegekre volt szüksége, hogy a gerillákat nyugton tartsa, valamint Cámpora és saját választási kampányát finanszírozni tudja.

Mivel az Opus Dei-tag, Luis Coronel de Palma a Banco de España igazgatója volt, a Villa Tevere stratégái tudhatták, hogy a spanyol kormány kezelésében volt az argentin ex-diktátor tulajdonában lévő négyszáz tonna arany. A konzervatívok arra számítottak, hogy Perónnak még mindig van elég ereje ahhoz, hogy helyreállítsa a rendet egy olyan országban, ahol távozása óta tizenegy kormány uralkodott, és óriási volt az infláció. A spanyol kormány beleegyezése persze mindenképpen szükséges volt ahhoz, hogy Perón aranyát piacra dobják. Genfi titkosszolgálati források szerint megegyezés történt, mely alapján az arany eladásából származó bevételeket Argentínában egy szociális célok támogatására létesített alapítvány részére (mint például perónista papok képzésére) kell átutalni.

Perón négyszáz tonna aranya és ezüstje majdnem megegyezett a Bank of England aranytartalékaival. Az akkor érvényes árfolyamok szerint körülbelül hétszáz millió fontnak felelt meg. 1973 elején BOR 1345 kódolt néven, egy tőzsdén kívüli tranzakción keresztül kínálták fel eladásra. Az értékesítő személye ismeretlen, de a chiassói svájci hitelbanknál VITALITA név alatt nyitottak egy számlát a tranzakcióhoz. Az értékesítő ügynöke, egy Madridban élő chilei üzletember, unciánként tíz amerikai cent jutalékot ígért a közvetítőknek. Az átadásról Vincenzo de Nardo professzor, az olasz pénzügyminisztérium egyik főfelügyelője gondoskodott.

De Nardo megerősítette, hogy érdekelt volt a tranzakcióban, de gyorsan hozzátette: „Ennek az üzletnek semmi köze sincs az olasz kormányban betöltött hivatalos funkciómhoz. Ez egy privát üzlet, amelyben az olasz kormánynak nincs érdekeltsége.” Hangsúlyozta, hogy az arany teljesen „normális eredetű”, és hogy létezik egy valódiságát igazoló bizonylat. Arra a kérdésre, hogy az áru dél-amerikai eredetű-e, kitérő választ adott: „A kereskedelmi áru a kormány tulajdonában van. A kormány nem elkobzással jutott hozzá; bármikor tudja jogosultságát igazolni. Nem a szóban forgó kormány kereskedelmi üzletéről, hanem egy politikai ügyről van szó. Az aranypiacon történő értékesítést a szóban forgó kormány nem találta alkalmasnak ... Hivatalosan én leszek az áru értékesítője. Ha hitellevelet kapok egy nagy svájci banktól, elküldök egy igazolást az arany létezéséről. A kereskedelmi árut egy svájci banknak szállítják ki megkértek arra, hogy bonyolítsam le a tranzakciót, mert a szóban forgó kormány nem akarta, hogy neve említésre kerüljön az adásvételi szerződésben.”

Az érdeklődőknek el kellett küldeni az egyik vezető bank levelét az értékesítő ügynökéhez vagy de Nardo professzorhoz az olasz külügyminisztériumba, és meg kellett erősíteniük vásárlási szándékukat.

Fogalmam sincs arról, hogy végül mi történt az arannyal. Az év őszén robbanásszerűen megnőtt az arany ára, mintha egy láthatatlan, de nagyon hatékony hatalmi korlátozás megszűnt volna. A BOR 1345 tranzakcióról ugyan semmi többet nem lehetett hallani, de azon a repülőgépen, amely Juan Perónt, Isabelitát és López Regát visszavitte Argentínába, az egyik utas Licio Gelli volt. Perónnak az 1973 szeptemberi választásokon aratott győzelme után a P2 páholy tiszteletre méltó mesterét kinevezték Firenze tiszteletbeli argentin konzulévá és a kormány gazdasági tanácsadójává.

1974 júniusában Escrivá de Balaguer egy nagy latin-amerikai körút második

szakaszában Buenos Airesbe utazott. Az Opus Dei egyik zárt központjában lakott, és zarándoklatot tett Argentína védőszentje, a lujani Istenanya ereklyéjéhez. Az emberek messziről jöttek ide - még Uruguayból és Paraguayból is -, hogy találkozzanak vele. Két nyilvános fellépésére „fiai” kibérelték a Buenos Aires központjában lévő Teatro Coliseot. Mindkét alkalommal több mint ötezer ember tolongott a teremben.

Escrivá de Balaguer egy hónapig maradt Buenos Airesben, majd Chilébe folytatta útját. Két nappal később meghalt Perón tábornok. Isabelita lett az elnöknő, és López Rega a miniszterelnök.

Chilében az első központ 1950-ben történt megnyitása óta az emberek tömegesen özönlöttek az Opus Deibe szellemi táplálékért. Rövid időn belül a szervezet (saját adatai szerint) kétezer tagot és 15 ezer támogatót számlált. Latin-Amerikában állítólag a chilei Opus Dei volt a szervezetnek anyagilag egyik legerősebb bázisa. A szervezet támogatására Argentínába érkező első spanyolok között ott volt Jósé Miguel Ibánez Langlois pap, aki Latin-Amerikában az Opus Dei vezető ideológusává lépett elő. Első újoncaik közt volt két jobboldali aktivista, Jaime Guzmán és Alvaro Puga. A hatvanas években mind Guzmán, mind Puga szerkesztők lettek az El Mercurio-ná\, Chile egyik legrégibb újságánál. Ibánez Langlois alkalmanként a Mercurio irodalomkritikusaként is tevékenykedett.

A Vatikán eredetileg Eduardo Freit, a kereszténydemokraták vezérét támogatta, de idegesen és aggodalommal reagált azokra a hírekre, melyek szerint Frei kapcsolatokat épített ki a radikális szak-szervezeti mozgalommal. A Vatikán mindaddig Chilét tekintette a latin-amerikai társadalmi változások lehetséges modelljének. Bár a Vatikán kételkedni kezdett, a jezsuiták kitartottak amellett, hogy Frei az egyetlen, aki fel tudja tartóztatni Chilében a marxizmust.

Ezt a nézetet Ibánez Langlois politikai követői nem osztották. Pablo Baronával, egy Chicagóban tanult közgazdásszal közösen alapítottak egy konzervatív „ötletgyárat”, az Institute fór General Studies-t, amely a szabadpiaci kereskedelmet képviselő közgazdászok, ügyvédek, publicisták és technokraták egész csapatát vonzotta. Amikor Richard Nixon amerikai elnök részleteket tudott meg Frei szociális programjáról, majd szétpukkadt mérgében. Gondoskodott arról, hogy a CIA átvegye az Institute fór General Studies finanszírozását, és azt remélte, hogy ez ellenpólust alkot majd a kereszténydemokrata párttal szemben. Bár Frei kormányának majdnem sikerült megbirkózni a száguldó inflációval,

Nixon azt követelte, hogy Freit „intézzék el”, amennyiben az abban a hónapban tartandó választásokon elnökké választanák. A jobboldali szélsőségesek jelöltjei, Guzmán és Puga megosztották a konzervatív választóközönséget, aminek az lett az eredménye, hogy Salvador Allende gyenge többséggel győzött.

A madridi technokraták Allende ellenségei voltak. A santiagói spanyol nagykövet felvette a kapcsolatot amerikai kollégáival, hogy megvitassák, hogyan lehetne a mosolygó orvos bukását kieszközölni. A chilei lakosság nagy része Allende választási győzelmét nemzeti megújulásnak tekintette, de a radikális baloldal nem akarta megvárni, amíg pozícióját alkotmányosan is hitelesíti. Alapítottak egy munkás- és paraszttanácsokból álló népfrontot, amely lefoglalta a nagyobb gyárakat és farmokat.

Ilyen körülmények között a szélsőjobboldali reakció nem váratott sokáig magára. A CIA által elrendelt „meghiúsító manőver”, amelyet az Institute fór General Studies-ben terveztek, 1973 szeptemberében Augusto Pinochet tábornok puccsához vezetett. A diktátor sajtószóvivője Alvaro Puga lett, aki az intézet egyik alapító tagja volt. Az intézet egyik további igazgatója, Hermán Cubillos lett Pinochet külügyminisztere; a másik alapító tag, Pablo Baraona gazdasági miniszter lett, Jaime Guzmán pedig az új alkotmányt tervezte. A hadügyi kormánybizottság legalább két tagja, név szerint Merino admirális és Jaime Estrada Leigh tábornok állítólag Escrivá de Balaguer tanítványai voltak. Estrada, aki korábban az atomenergia-bizottság vezetője volt, lakásépítési miniszter lett.

Guzmán írta Pinochet kormányzási alapelveit, amelyekben megígérte: „demokratikus rendszerünket megtisztítjuk mindazoktól a gonoszságoktól, amelyek lehetővé tették a szétrombolását”. Az ország oktatási rendszerére egymás után három miniszter viselt gondot, akik a katolikus egyetem tanfelügyelőjéhez és dékánjához hasonlóan mind az Opus Dei tagjai voltak. Spanyol kollégáikhoz hasonlóan az Opus Dei Pinochet körül mozgó technokratái alakították az ország ügyeit. De a technokraták és a hadsereg között (Pinochet titkos rendőrségének tevékenysége miatt) hamarosan hatalmi harcra került sor. Az intézet stratégái, akik tanultak korábbi spanyolországi és argentínai tapasztalataikból, „gyengéd” módon akarták eltávolítani Pinochetet. Pinochet gyanút fogott, és elbocsátotta külügyminiszterét, Cubillóst.

Escrivá de Balaguer tíz napot töltött Santiagóban, ahol meglátogatta a fővároshoz közeli Lo Vasquezben lévő Szűz Mária-kegyhelyet, és tovább utazott

Limába. Las Condes, Santiago egyik jómódú elővárosának polgármestere annyira el volt tőle ragadtatva, hogy utcát nevezett el róla. Rövid idővel később Alvaro Puga a CIA anyagi támogatásával könyvet jelentetett meg az Allende megdöntésére szervezett kampányról.[3] A Dario De Vida de Ud című mű azoknak az élesebb hangvételű cikkeknek volt az utánnyomása, amelyeket Puga az Allende-korszakban a Mercurio számára írt. Az előszóban Enrique Campos Menendez - a Mercurio egyik szerkesztője és az Opus Dei elkötelezett tagja - arra utalt, hogy sok cikkben fontos politikai támadásokat, Allende halálát és a katonai puccs időpontját pontosan előre jelezték. Campos arra a következtetésre jutott, hogy: „Senki sem tudhatott ezekről a jövőbeli eseményekről, kivéve mágikus parapszichológia vagy isteni sugallat által."[4] Majdnem negyven évvel korábban Escrivá atya is isteni sugallatot kapott, amikor Burgosban előre megmondta egy nacionalista hivatalnok halálát, aki egyik apostolát árulás vádjával fenyegette. Ami Puga hittestvérét, Jaime Guzmánt illeti, ót egy korábbi vezérkari főnök ellen elkövetett gyilkosságban (aki állítólag túl lazán viselkedett Allendével szemben) találták bűnösnek, de nem ítélték el. Szenátorrá választása után Guzmánt marxista terroristák gyilkolták meg, majd szintén megtisztelték egy róla elnevezett utcával.

II. János Pál alatt a chilei püspökséget megtisztították a „puha" püspököktől, és Opus Dei-prelátusokat állítottak a helyükre. Az Opus Dei ezenkívül Santiagóban megalapította a Los Andes egyetemet. A felszabadítás teológiája - az a teológia, amely „praktikusabb alternatívát kínál Latin-Amerika szegényeinek" - itt nem szerepelt a tanrendben.

A felszabadítás teológiájának szellemi atyja Gustavo Gutiérrez volt, egy perui pap, aki csalódott Latin-Amerika úgynevezett kereszténydemokratáinak korrupciójában és érdektelenségében, akik az egyházat mindenhol bűnrészesként használták fel, ahol csak tudták. A társadalmi elnyomás okainak jobb megértése érdekében Guitérrez a marxizmushoz fordult. A marxista ideológiát ugyan elutasította, de a szegények problémájának megvilágításához felhasználta a marxista nézeteket. 1968-ban nyilvánosságra hozta értekezését egy új pásztori tanításról, amely „[támogatja] az embereket azokban a törekvéseikben, hogy létrehozzák saját alapszervezeteiket ... jogaik erősítése és a valódi igazságosság keresése érdekében".[5] A felszabadítás teológiája a szegényeknek azt a jogát hangoztatta, hogy hitükről és társadalmuk fejlődéséről legyenek saját gondolataik. Ezzel szöges ellentétben állt a tekintélyelvű kle-rikalizmus. Escrivá de Balaguer elutasította a felszabadítás teológiáját; ennek visszaszorítását célzó kampánya lett az Opus Dei és a jezsuiták közötti első nagy csata apropója.

Gyökereit tekintve aligha meglepő, hogy Escrivá de Balaguer veszélyesnek tartotta a felszabadítás teológiáját. Az Opus Dei azt a tant képviselte, hogy a szegényeknek dolgozniuk kell, hogy a fennálló társadalmi struktúrákon belül javíthassanak földi sorsukon és egyidejűleg odaadás és engedelmesség által készüljenek a lélek örök üdvösségére. Ez azt jelentette, hogy földi létük során alázatosnak és dolgosnak kell maradniuk, hogy a halál után Krisztus országában elnyerjék az örök életet.

Gutiérrez úgy látta, hogy a latin-amerikai szegények világát az igazságtalanság uralta univerzumként jellemezte, amelyhez hozzájárult a „gazdagok egyháza" is. Az összes latin-amerikai kilencven százaléka katolikus volt; nyolcvan százalékuk szegénységben született és szegénységben is halt meg. Nemcsak megfosztották őket a Krisztus által ígért megváltástól, de még csak tisztában sem voltak vele. „Alapjában véve" - írja Gutiérrez - „a szegénység az élelem és a lakóhely hiányát, az egészség és a tanulás lehetőségének korlátozását, a munkások kizsákmányolását, az állandó munkanélküliséget, az emberi méltóság tiszteletének hiányát, továbbá a szólásszabadságot, a politikát és a vallást érintő személyiségi jogok igazságtalan korlátozását jelenti. A szegénység olyan állapot, amely népeket, családokat és egyéneket tesz tönkre... A nyomor és az elnyomás szörnyű, embertelen halálhoz vezet, ebből kifolyólag ellentétben áll Isten akaratával."[6]

Pedro Arrupe, a jezsuiták rendfőnöke erőteljes harcra szólította fel csapatait a szociális igazságtalanság ellen, és nem tartotta kizártnak a „marxista beállítottságú csoportokkal és mozgalmakkal folytatott kritikus együttműködést" sem.[7] Alberto Moncada szerint ez Arrupe számára legelőször is masszív befolyás-növekedést jelentett Latin-Amerika katolikus egyetemein. Az ütközési pont Piura, egy Limától ezer kilométerre északra fekvő, gyorsan növekvő ipari város volt. A jómódú piurai burzsoázia konzervatív egyetemet szeretett volna fiai és leányai számára. Véleményük szerint a jezsuiták által vezetett limai katolikus egyetem túlontúl baloldali volt. Aligha lehetett tagadni, hogy a limai egyetem a felszabadítás teológiájának igazi táptalaja volt. A jezsuiták ráadásul ellenezték egy elit egyetem létrejöttét északon. A Piura környékén élő jómódú családok panaszt tettek a pápai nunciusnál, és hajlandóságukat fejezték ki az általuk kívánt egyetem finanszírozására. Az Opus Dei támogatta kérésüket, és felajánlotta, hogy felkarolja a tervet. 1966 nyarán Peruba küldték Moncadát és egy Gómez Antón nevű nume-ráriust, a navarrai egyetem igazgatásjog professzorát, hogy vegyék a kezükbe az ügyet.

Peruban Moncada élesen szembesült - saját szavait idézve -„azzal a hatalmas szakadékkal, amely Escrivá de Balaguer tanításai és a harmadik világban élő katolikusok szörnyű életkörülményei között tátongott”. Három Piurában eltöltött év után kilépett a szervezetből. „Az Opus Dei nemcsak az egyetemeket akarta megszerezni” - érvelt Moncada „hanem a latin-amerikai országok gazdasági és politikai szerkezetébe is be akart avatkozni. Argentínában, Chilében és Uruguayban sikerült is ezt megvalósítania, de Peruban, ahol a vállalkozókat és a magas rangú bürokratákat akarta szövetségre léptetni egymással, sokkal nehezebb helyzetben volt, [mivel ott egy baloldali junta volt hatalmon], amíg a nunciust rá nem beszélték, hogy hat Opus Dei-tagot nevezzen ki püspökké.”[8]

Arra a tényre, hogy az Opus Dei a felszabadítás teológiáját elutasítva próbálta megakadályozni a progresszív katolikusok tevékenységét Latin-Amerikában, elsőként Giuliano Ferrari atya hívta fel a figyelmemet. Ferrari az ötvenes évek végén lett Eugéne Tisserant bíboros laikus asszisztense, amíg fel nem ismerte késői elhívását. Miután a tübingeni egyetemen lezárta teológiai tanulmányait, 1962-ben pappá szentelték. Eldöntötte, hogy az alulfoglalkoztatott latin-amerikai egyházmegyék támogatására egy keresztény szolgáltató szervezetet alapít. Tisserant támogatta Ferrarit, és a Vatikán diplomataiskolájába küldte. Abban az időben ez az akadémia évente csak tizenöt embert vett fel. Mindenkinek volt egy saját szobája - fürdőszobával, bárszekrénnyel, s a legjobb vámmentes pezsgőkkel... (Az akadémián alig tűnt hihetőnek, hogy Jézus Krisztus eredeti megjelenésekor csupán egy ács volt.)[9] Az akadémiát elvégzőknek joguk volt Monsignoré-nak nevezni magukat.

Amikor XXIII. János felszólította a papokat, hogy menjenek Latin-Amerikába, Ferrari atya megalapította az „Isten Társasága az Emberiségért” elnevezésű szervezetet. Önkéntesek toborzása céljából a Fülöp-szigetekre ment; ezt az országot a Kelet és a Nyugat közti átmenetnek tekintette. Manilában először ellenállással találkozott: Eamon Byrne atya, egy ír pap olyan sok akadályt gördített Ferrari útjába, hogy a nuncius felszólította, térjen vissza Rómába, és jelentkezzen Antonio Samoré érseknél a vatikáni államtitkárságon. A konzervatív Samoré - Ferrari véleménye szerint - gyakorlatilag teljesen uralta a latin-amerikai egyházat és nagyon közel állt az Opus Deihez. Mielőtt XXIII. János visszahelyezte Rómába, Bogotában volt nuncius. János pápa azonban hamarosan „titkos intriká-lással” vádolta, és hallani sem akart róla többé.[10] „Itt én parancsolok” - figyelmeztette Samoré Ferrarit. „Ha nem engedelmeskedik nekem, kiátkoztatom a pápával!”[11]

Ferrari öt nyelven beszélt és nagyon nyitott személyiség volt. Mivel papi tevékenységét megelőzően Tisserantnál volt önálló üzletember, jobban ismerte a társadalmi és pénzügyi világ törvényeit, mint a legtöbb klerikus. Szenvedélyesen dolgozott az egyházért, és kreatív ügybuzgalma valahogy illett is kopott cipőjéhez és gyűrött reverendájához. Ferrari szabad szelleme mindenképpen szembetűnő ellentétben állt az Opus Dei szigorúan rendszabályozott világával. Escrivá de Balaguer fiaival Ferrari éppoly kevéssé értette meg magát, mint Samoréval.

Miután Ferrari Guayaquilben (Ecuador legnagyobb városában és legfontosabb kikötőjében) egy egyházmegyei statisztikai vizsgálat elvégzésére irodát rendezett be, Németországba utazott, hogy anyagi támogatást kérjen Hengsbach püspöktől, az Adveniat nevű katolikus segélyszervezet elnökétől. San Salvadorban és Guatemala Cityben hasonló közvélemény-kutatásokat kellett volna végeznie, de egyik főegyházmegyének sem volt meg ehhez a szükséges pénze.

Hengsbach közölte Ferrarival, hogy két prelátus beleegyezésére van szükség, akik Adveniat projektek ellenőrzésén dolgoznak Latin-Amerikában; az egyik Louvainban volt professzor, a másik a teológia doktora Madridban. Mindkettőjükkel beszélt, de választ nem kapott. Ferrari ebből arra következtetett, hogy az Opus Dei Latin-Amerikában vétójoggal rendelkezik az Adveniat pénzei fölött.

Samoré pedig tovább bosszantotta. 1969 januárjában San Salvadorba költözött, hogy ott kezdje el a vizsgálatot. Kibérelt egy házat, és felvett egy alkalmazottat, akit a főegyházmegye ajánlott neki. Röviddel ezután állandó fejfájás és magas vérnyomás kezdte gyötörni. Orvoshoz fordult tanácsért, aki felírt neki egy fejfájás elleni gyógyszert, de a vérnyomása rendellenesen magas maradt. Uj-jai és lábízületei megduzzadtak. Amikor egyik este fel akart kelni az asztaltól, szédülni kezdett, és összeesett. Három napig részben bénult volt.

Ferrari atya észrevette, hogy a tünetek mindig akkor hagytak alább, amikor San Salvadoron kívül volt dolga. 1969 júniusában betörtek a házába. A rendőrség bűnrészesként elfogta a házvezetőnőjét. Három nap múlva bizonyítékok híján szabadon engedték, Ferrari mégsem tartott többé igényt a szolgálataira. Egészségi állapota szinte ezzel egy időben javulni kezdett. Két orvos is megvizsgálta, és arra a következtetésre jutottak, hogy egy ismeretlen, szagtalan kábítószert - alighanem glykosid digitálist - adtak be neki. Ezt csak azzal a

szándékkal tehették, hogy szívelégtelenséget idézzenek elő. Ferrari azt gyanította - még ha bizonyítékai nem is voltak hogy a mérgezés Samoré ügynökeinek műve volt.[12]

1969 decemberében Ferrari atya Guatemalába utazott, ahol a negyvenes években még a mezőgazdaságilag hasznosítható földnek majdnem 98 százaléka mindössze 140 család és néhány konszern kezében volt. A helyzet aggasztó volt, és sürgősen szociális változásokra volt szükség. Miután 1950-ben Jacob Arbenz Guzmánt választották meg elnöknek, átfogó földreformot hajtott végre, és a United Fruit Company-tól másfél millió parlagon heverő banánültetvényt sajátított ki. Erre a CIA által támogatott puccsal megbuktatták, ami Guatemalát megőrizte attól, hogy „a nemzetközi kommunizmus ölébe hulljon".

Amikor Ferrari atya megérkezett Guatemala City-be, szemellenzős Opus Dei-papok tartották a kezükben a főegyházmegyét. Addigra a helyi kúria fölött gyakorlatilag átvették a hatalmat, és azt Mario Casariego bíboros kívánsága szerint irányították. A bíboros kifejezetten ellenszenvvel viseltetett a „marxizmus által megfertőzött" parasztok iránt, jobban szerette Carlos Arana ezredesnek, (volt washingtoni katonai attasé, és Guatemala erős embere) társaságát, aki „felforgató" guatemalai parasztok ezreit mészárolta le.[13] Casariego 1964 decemberében Guatemala City érseke lett. A hatvanas évek végén annyira gyűlölték, hogy több száz pap és laikus kereste meg a guatemalai kongresszust, hogy kiutasítását kieszközölje.[14] Ő azonban Arana ezredes védelmét élvezte.

Amikor VI. Pál pápa Samorét bíborossá nevezte ki és az államtitkárság első szekciójának vezetésével bízta meg, a Ferrari által Latin-Amerikában alapított „Isten Társasága az Emberiségért" az utolsó anyagi forrásaitól is elesett. Öröksége nagy részét már felhasználta, ezért úgy döntött, feloszlatja a társaságot, és visszatér Rómába. Amikor Tisserant bíboros meghalt, Ferrarinak nem maradt egyetlen pártfogója sem. Végül ismét visszatért a Guatemala City nyomornegyedében végzett lelkigondozói munkához, de csak rövid időre. Egy napon beidézték az érsekségre - amelyet még mindig Opus Dei-papok uraltak és közölték vele, hogy a nyomortanyákon végzett munkája inkább politikai, mintsem pásztori természetű, jelenléte éppen ezért már nem kívánatos Guatemalában. Kapott egy egyszeri útra szóló repülőjegyet Svájcba, méghozzá a következő napra. Végül, nehogy lekésse a repülőgépet, két Opus Dei-pap elment érte a lakására, és kivitték a repülőtérre. Az oda vezető úton figyelmeztették, hogy eszébe ne jusson még egyszer visszatérni La-tin-Amerikába, mert biztosan

tudomásukra jutna. Akkor pedig veszélyben lenne az élete.

Amikor 1978-ban utoljára láttam Ferrarit, átadta nekem könyve egyik példányát, amelyet Latin-Amerikában szerzett tapasztalatairól írt, valamint Jean-Jacques Thierry művét a Vatikán anyagi helyzetéről. Azt akarta, írjam meg, hogyan zaklatták és végül hogyan üldözték el Latin-Amerikából, mert a a szegények egyházát támogatta. Elmondta, hogy amit a vatikáni pénzekkel Rómában és Latin-Amerikában történt visszaélésekről tud, botrányt váltana ki. Azt tanácsoltam neki, állítson össze néhány anyagot, hogy a következő találkozásunk alkalmával megbeszélhessük. Ezután azonban soha többé nem hallottam róla. Néhány héttel később megkérdeztem azt a barátomat, aki bemutatott minket egymásnak: „Hol van Giuliano?”

„Hát nem tudod?” - kérdezte. „Genf és Párizs között holtan találták egy vonaton.”

Ferrari atya negyvennyolc évesen halt meg - állítólag súlyos szívinfarktus következtében. Feltehetőleg nem végeztek boncolást - legalábbis a genfi törvényszéki orvosi intézetben nem. Tizenhat évvel később sem a város, sem a genfi kanton levéltárában nem volt megtalálható a halotti bizonyítvány másolata.

Ferrari halála néhány héttel az 1978-as konklávé előtt történt. Odaadóan dolgozott egyházáért, és mély aggodalommal töltötte el az erkölcsi züllés, a szegénység és a kábítószer-függőség. Tudatában volt azonban annak is, hogy Latin-Amerika lakossága egy negyed évszázad alatt 164 millióról 342 millióra nőtt. San Salvadorban és Guatemalában szerzett benyomásai és tapasztalatai alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a kapitalizmus nem törődik ezekkel a lelkekkel. De akkor ki táplálja őket? Az Opus Deinek egyet kellett volna értenie vele abban, hogy az erkölcsi hanyatlás és a kábítószer-élvezet az ördög eszközei. De Escrivá de Balaguer lányai és fiai számára a kapitalizmus még mindig előnyt élvezett a marxizmussal szemben, és számukra a felszabadítás teológiája Lucifer találmánya volt, aki maga volt az első forradalmár. A társadalmi igazság megteremtéséről alkotott véleményével az Opus Dei szöges ellentétben állt a Jézus Társasággal. A következő években a latin-amerikai jezsuiták egyre inkább támadás alá kerültek: befolyásukat aláásta egy a piUería-x. sem nélkülöző anonim kampány. A következő konklávék frontvonalai már kirajzolódtak. A konzervatív dogmatikusok szövetségre léptek a progresszív erők és az új teológusok ellen, akiknek a befolyása a második vatikáni zsinat után jelentősen megnőtt az egyházban.

19. Az alapító halála

De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, amit néktek hirdettünk, legyen átok.

Pál apostol (Galata 1,8)

E serivé de Balaguer nem igen tudta leplezni ingerültségét, hogy Giovanni Benelli érsek megpróbálta megakadályozni az Opus Dei személyes prelatúrává való változtatását. Alvaro dél Portillóval közösen szilárdan elhatározták, hogy a dolgot kikényszerítik. Rendkívüli kongresszusra hívták össze az Opus Dei tagjait, hogy a szervezet rendelkezéseit összehangolják a második vatikáni zsinatnak a személyes prelatúrákról hozott dekrétumaival. A kongresszus 1970 szeptemberében ért véget, és a következő két év során az Opus Dei központjában egy stáb értékelte ki az eredményeit. Miután az eredményeket papírra vetették, Escrivá de Balaguer ismételten pápai audienciát kért a vatikáni államtitkártól, Villot bíborostól. Erre 1973. június 25-én került sor. VI. Pál állítólag ez alkalommal nyitottabban reagált. De vajon mi rejtőzött e látszólag engedékeny hozzáállás mögött?

A Vatikán számára abban az időben egyetlen fenyegető, fekete felhő volt csak a láthatáron: az anyagi helyzet. A kúria fenntartása és a Szent Péter Bazilika pompájának megőrzése mérhetetlen összegeket emésztett fel. Vatikánvárosnak éveken át érzékeny költségvetési deficiteket kellett elkönyvelnie, amelyek hosszabb vagy rö-videbb időn belül a tönk szélére juttatták volna a Vatikánt. Még ha konkrét bizonyítékok nem is állnak rendelkezésre, aligha vonható kétségbe, hogy az Opus Dei két prelátusa azon a bizonyos 1973-as audiencián egy általam „Portillo-tervnek” nevezett javaslatot tett az asztalra, amely a Vatikán anyagi problémáinak megoldását célozta. A terv először süket fülekre talált, de lassanként elfogadták a pápai körökben. Bizonyos források szerint végül megállapodást is kötöttek, mely szerint az Opus Deit személyes prelatúrává emelik - cserébe azért, hogy a kezébe veszi a Vatikán pénzügyeit.

Állítólag egy előzetes jegyzőkönyvet is aláírtak, amelyben rögzítették a Portillo-terv egyes változatait. Ennek a jegyzőkönyvnek

egy másolata a P2-ügyet vizsgáló olasz parlamenti bizottság papírjai közül került elő (lásd a 23. fejezetet), ezt követően azonban ismét eltűnt. Roberto Calvi, a

milánói bankár azonban közölte családjával, hogy támogatja az Opus Dei egy olyan tervének kidolgozását, amelynek célja többek között az IOR, a Vatikánbank felügyeletének átvétele. A Vatikánbank vezetője, Paul Marcinkus püspök állítólag Madridba utazott, hogy a részleteket ott beszélje meg az Opus Dei vezető bankáraival. Az Opus Dei vitatja, hogy ilyen típusú megállapodásra sor került volna, és tagadja a „Portillo-terv" létezését is.

„A Szentatya örült, és a kongresszus munkájának folytatására kérte fel az atyát" - az 1973-as audienciáról Don Alvarónak nem volt több beszámolni valója.[1] A kérdés tehát egyelőre „nyitva" maradt. Egy azonban bizonyos: Portillo kihasználta az időt arra, hogy szorosabb kapcsolatot építsen ki Villot bíborossal. Az egyre inkább betegeskedő VI. Pál mindinkább Villot bíboros befolyása alá került. Marcinkus is egyre inkább szövetségeseket kezdett látni az Opus Deiben és Villotban. De mindannyian tartottak Be-nellitől: nagyobb hatalma volt, mint Villotnak, Marcinkust vissza akarta küldeni Chicagóba, és nem titkolta az Opus Deivel való szembenállását.

Az Opus Dei belső tanácskozásai a Vatikán vagyonának szanálásáról tulajdonképpen csak 1974 szeptemberében kezdődtek meg, amikor Escrivá de Balaguer és Portillo visszatértek dicsőséges dél-amerikai kőrútjuk utolsó szakaszáról. Az időpont megválasztása döntő jelentőségű volt. Sajnos Michele Sindona, a Vatikán akkori leghűségesebb pénzügyi partnere nagy devizaspekuláns volt. Az 1973 októberében kitört Jóm-Kippur-háború előtt Sindona rosszul spekulált a dollárral, és amikor a határidős szerződések kezdtek esedékessé válni, a különböző viszonossági betétek szokatlan rendszere miatt az impérium gyorsan összeomlott.

1974 szeptemberében Sindona milánói bankját egy miniszteri rendelet alapján felszámolták. A veszteségek több mint 386 millió dollárra rúgtak. Egy hónappal később Sindona New York-i illetőségű bankja, a Franklin National Bank is kénytelen volt csődöt jelenteni - ez akkoriban az Egyesült Államokban minden idők legnagyobb bankcsődje volt. 1975 januárjában a svájci hatóságok Genfben bezárták a Finabankot, melyben a Vatikánnak húsz százalékos részesedése volt. Sindona időközben elszökött az olasz igazságszolgáltatás elől.

Massimo Spada hercegnek, az IOR egykori ügyvezetőjének állítása szerint a Vatikán a Sindona-birodalom összeomlásával 55 millió dolláros veszteséget könyvelhetett el. Charles de Trencknek, a Finabank ügyvezetőjének becslése alapján azonban „a Sindona-csoportnál tett befektetések miatt a Vatikán teljes

vesztesége... eléri a 240 millió dollárt.” De bármilyen magas volt is az összeg, VI. Pált teljesen a padlóra küldte.

A Portillo-tervvel kapcsolatos fenntartások kezdtek eltűnni. A pápa tanácsadói azonban ragaszkodtak bizonyos feltételekhez. Azt akarták, hogy az Opus Dei befektetéseinek összegét kezdettől fogva határozzák meg, valamint hogy az Opus Dei és a Szentszék közti valamennyi jegyzőkönyvet a Vatikán titkos levéltárában őrizzék. A parlamenti bizottság elveszett dokumentuma szerint a pápa - vagy valójában az Opus Dei? - vette védnöksége alá az IOR és a Banco Ambrosiano közti preferenciális szabályozást.[2] 1975 februárjában azonban - még a tárgyalások alatt - Escrivá de Balaguer ismét Venezuelába utazott. Az Opus Dei központ feljegyzései szerint tízezer ember rohamozta meg négy nyilvános fellépését. Némelyek még Kolumbiából, Ecuadorból és Peruból is odautaztak. A kérdések, amelyeket feltettek neki, „úgy törtek felszínre, mint a buborékok egy fazék forrásban lévő vízben”.[3]

Alberto Jaimes Berti ügyvéd egy kicsit másképp számolt be ezekről a fellépésekről Caracasból. Egyik barátjával, Pedro José Lara della Pegnával ellátogatott arra az előadásra, amelyben az Alapító az egyház szolgálatában eltöltött pályafutásáról számolt be. Berti szerint a nézőközönség a cseppet sem szokatlan beszéd után lehetőséget kapott kérdések feltevésére. Hosszú hallgatás következett. Végül Lara della Pegna (José Rosalio Castillo Lara bíboros nagybátyja) teljesen ártatlanul megkérdezte, hogy az Opus Dei tényleg egy titkos szervezet-e, ahogy gyakran állítják. Escrivá de Balaguer jéghideg tekintettel meredt rá, és megkérdezte:

„Önnek mi a foglalkozása?”

„Ügyvéd vagyok” - válaszolta.

„Bizonyára harmad- vagy negyedrangú ügyvéd, ha ilyen ostoba kérdést tesz fel” - jegyezte meg gorombán az atya. Majd ke-

serű szóáradattal árasztotta el Lara Pegnát. Hirtelen dühkitörése rémületet keltett a hallgatókban; némelyek felálltak és kimentek. Lara della Pegnától nem messze ült José Luiz Aguilar, a caracasi katolikus egyetem rektora. Berti észrevette, hogy Aguilar magnóra vette az előadást. Amikor az Opus Dei funkcionáriusai megtudták, hogy az esetet feljegyezték, arra kényszerítették Aguilart, hogy törölje le a kazettát. A nyomás annyira erős lett, hogy Aguilar végül megadta

magát, de csak miután Berti már átvette a kazettát. Berti így nyilatkozott: „Amikor az Opus Dei embereinek tudomására jutott, hogy van nálam egy másolat, melyet nem akarok kiadni a kezemből, azon gondolkodtak, hogyan tudnának eltenni láb alól. De türelmesek voltak, és vártak a megfelelő pillanatra. Végül aztán kis híján sikerült is nekik.”[4]

Caracasból Escrivá de Balaguer tovább utazott Guatemala Citybe, ahol néhány napot töltött Casariego bíborosnál. Mivel azonban az atya nem érezte jól magát, idő előtt megszakította útját, és február 23-án visszatért Rómába. Május közepén átmenetileg ismét jobban lett, és elutazott utolsó útjára Spanyolországba, ahol a Torrecuidadban épülő bazilika munkálatainak előrehaladását akarta megtekinteni. Spanyolországban tett látogatása során Barbastro polgármestere átnyújtotta neki a város kulcsát, és ezzel Barbastro leghíresebb élő fiává nevezte ki. így az atya végül helyreállította a család elveszett dicsőségét.

Rómába való visszatérése után Cavabiancában megtekintette a Szent Kereszt Római Kollégium új épületkomplexumát, amelyet „második bolondságomnak” nevezett. Az első a Villa Tevere volt, az utolsó pedig Torrecuidad. Cavabianca ugyanabban a fényűző stílusban épült, mint az Opus Dei többi építészeti teljesítménye.

1975. június 26-án Don Alvaróval és Don Javier Echevarríá-val elköltött reggelije után útnak indult Castel Gandolfoba, ahol meglátogatta a Villa déllé Rosét. Érkezése után első útja a kápolnába vezetett, ahol letérdelt imádkozni, ahogyan az minden Opus Dei-tag kötelessége a szervezet épületeibe való be- és kilépéskor. A „leányaival” folytatott beszélgetés közben azonban ismét rosszul érezte magát. Azonnal visszavitték a Villa Teverébe.

Amikor a dolgozószobájához vezető lépcsőn ment fel, Don Javiert hívta segítségül. Még mielőtt Don Javier odaért volna, holtan esett össze. Azt mondják, tekintete a guadalupei Szűzre meredt, amelyet 1970-es mexikói útján kapott ajándékba. Hetvenhárom éves volt.

Az atya földi maradványait egy mahagónival bélelt cinkkoporsóba helyezték. A városi tisztiorvos kiállította a halotti bizonyítványt, és megadta az engedélyt, hogy a holttestet a prelátusi templom padlója alatt végső nyugalomra helyezzék. Este hat órakor ünnepi halotti mise celebrálására került sor. Ezt követően a koporsót (fejjel az oltár felé fordítva) leengedték a sírba, amelyet egy zöldesfekete márványlappal takartak le.

Következő reggel - 1975. június 28-án, egy szombati napon -hat bíboros, egy pápai küldött (Benelli érsek) és világi méltóságok serege, köztük Giulio Andreotti látogatta meg az emlék-istentiszteletet a San Eugenio bazilikában, amelynek építéséhez az Opus Dei is hozzájárult. Don Alvaro negyven éven keresztül állt Balaguer oldalán; ebből harminc évig volt gyóntatója. Együtt tették az Opus Deit egy szigorúan megszervezett testületté, amely az egész világra kiterjedő befolyással rendelkezett. Együtt védték ki a liberális katolikusok és a kúria soraiból érkező támadásokat. Don Alvaro szívesen keltette azt a benyomást, hogy az atya árnyékában állt. Alapjában véve azonban az Opus Dei szenzációs előrehaladása az ő műve volt. Időközben a szervezet nyolcvan országban már több mint 60 ezer tagot számlált. Most mindegyikük számára Don Alvaro vette át az atya szerepét és rangját. Az új elnök a valódi kereszt egy darabját hordta a nyakában, amelyet az alapító kívánsága szerint minden utódának tovább kell adnia.

1975. szeptember 15-én az Opus Dei kongresszusa Don Alvaro Portillo y Diez de Sollanót - hogy teljes nevén nevezzük - választotta a szervezet második elnökének. Állítólag csak egy ellen-szavazat volt, mégpedig Don Florencio Sánchez Bella spanyol területi vikárius részéről. Don Alvaro a szerencsétlen Sánchez Bellát még ugyanabban a hónapban egy mexikói Opus Dei általános iskola tanárává fokozta le.

Franco tábornok öt hónappal élte túl az Alapítót. 1975 novemberében halt meg; Juan Carlos de Bourbon herceg került a trónra. A következő évben Argentínában egy puccs nyomán ismét a tábornokok kerültek hatalomra. Spanyolországban pedig komoly zavarokkal küzdött az Opus Dei tulajdonában lévő Banco Atlántico. A szabadulás José Maria Ruiz-Mateoson, egy titkos Opus Dei-harcoson és hihetetlenül eredményes vállalkozón keresztül érkezett, aki a maga erejéből Spanyolország leggazdagabb polgára lett. Ruiz-Mateos anyagi áldozata abba a helyzetbe hozta az Opus Deit, hogy támadást kezdeményezhetett a vatikáni intézményrendszerek ellen, és a második évezred végén az egyházon belül olyan hatalmi pozíciókat biztosíthatott magának, amilyenekkel utoljára a templomos lovagok rendelkeztek.

V. rész

Titkos

célok

20. Rumasa

Kérjetek az Úrtól pénzt, mert nagy szükségben vagyunk. De milliókat kérjetek! Egyébként is Övé minden. Ötmilliót vagy ötvenmilliót kérni ugyanolyan fáradságba kerül, ha már egyszer elkezdtétek...

Josemaría Escrivá de Balaguer

A Ruiz-Mateos család 1857 óta tevékenykedik a cherry-üzletben. A családi vállalkozás fokozatosan növekedett. 1958-ban José Maria Ruiz-Mateos, a fiatal cherry-mágnás elérte, hogy a Harvey's of Bristol kizárólagos szállítója legyen. A Harvey's a világ cherry-kereskedelmének mintegy 10%-át bonyolította. A Ruiz-Mateosszal kötött szerződésben a bristoli cég kötelezte magát, hogy - 200 fontos hordónkénti áron - évente 20 ezer hordó cherryt vásárol, ami évi bruttó 4 millió font forgalmat jelentett. A szerződés Ruiz-Mateosnak elegendő szabadon felhasználható bevételt biztosított ahhoz, hogy nagyobb összegeket Spanyolországban is befektessen, amely éppen egy évtizedekig tartó gazdasági stagnálásból kászálódott ki. A Harvey's üzletvezetése pedig olyannyira elégedett volt megbízottjával, hogy a szerződést lejárta után kilencvenkilenc évre meghosszabbította.

Az apa kiváló üzleti érzéket plántált a fiatal José Mariába, az anya pedig egy ugyanolyan erős vallásosságot, mindenekelőtt Szűz Mária mély tiszteletét, aki egész életében az egyik legmeghatározóbb erő volt. Az Istenanya iránti hódolata tovább fokozódott, amikor az ötvenes évek közepén bevezették az Opus Deibe. Ettől kezdve rendszeresen látogatta a vasárnapi hálaadó istentiszteleteket a repülőtérre vezető út mellett található Opus Dei-központban. 1963-ban ő és felesége elhatározták: levelet írnak az atyának, amelyben tagfelvételüket kérik.

Az 1957-es kormányátalakítás után a spanyol gazdaság formálisan felvirágzott. A turistaipar volt mindenekelőtt a húzóágazat: több mint hatmillió ember évente 300 millió dollárt hozott az országba; a hetvenes években ez valószínűleg a 3 milliárd dollárt is meghaladta évente. Mivel a bristoli „bánya" jól jövedelmezett, José Maria úgy gondolta, elegendő tőkével rendelkezik ahhoz, hogy más üzletekbe is beszálljon. Időközben Luis Valis Taberner, aki nem sokkal azelőtt lett a Banco Popular Español igazgatóhelyettese, felfigyelt rá. Mióta Valis részt vett a legfelsőbb gazdasági vezetés munkájában, a Banco Popular kölcsönállománya fél éven belül háromszáz százalékkal nőtt. Az üzleti

tevékenység kibővítése érdekében megkérte titkárát, Rafael Termest, hogy hozzon össze egy találkozót a cherry-mágnással. A megbeszélt időpontban Ruiz-Mateos megjelent a Banco Popular madridi igazgatóságán, anélkül, hogy sejtette volna, hogy két évtized alatt Spanyolország legsikeresebb vállalkozójává fogja kinőni magát.

Két, egymástól ennyire különböző karaktert el sem lehetett volna képzelni. Míg Luis Vallas komolynak, tartózkodónak, szinte jéghidegnek tűnt, a fiatal Ruiz-Mateos egy vidám, bohókás, ám hihetetlenül agilis ember volt, akiből szinte sugárzott az andalúziai napsütés. Sógora, Luis Barón More-Figueroa kíséretében érkezett, aki hozzá hasonlóan szintén szupernumerárius volt. Ruiz-Mateos Cordobában fel akarta vásárolni a Banco de Jiménezt, ám annak ellenére, hogy a cherry-üzlet virágzott, hiányzott a szükséges tőkéje. A Banco Popular segítségével megszerezte a kis privát bankot, és később Banco Jereznek nevezte el. Ezután Ruiz-Mateos összefogott a Banco Popular igazgatósági elnökével, Rafael Termesszel és egy további partnerrel, Paco Curt Martínezzel (aki ugyan nem volt az Opus Dei tagja, de állítólag közel állt hozzá), hogy a Costa dél Solon a turizmus fejlesztésére több projektet is megvalósítsanak. Alapítottak egy közös céget Ruiz-Mateos y Cía néven.

Luis Valis összeismertette-, Ruiz-Mateost Gregorio López Bravóval is, egy 37 éves hajóépítő mérnökkel, akit 1972 júliusában ipari miniszterré, hét évvel későbbiedig spanyol külügyminiszterré neveztek ki. Valisnak az volt a véleménye, hogy Ruiz-Mateos és López Bravo is rendkívüli tulajdonságokkal rendelkeznek/ Ruiz-Mateosról azt mondta a bankár: „Ön olyan ember, aki ezer meg ezer munkahelyet képes teremteni és megtartani.” López Bravóról pedig, akit „Ő Hatékonyságá”- nak szólított, azt mondta: „Ön fogja adni Spanyolország gazdasági növekedésének motorját.“ y.;

Még ugyanebben az évben Ruiz-Mateos egy további (cherryt és brandyt gyártó) céget is felvásárolt, hogy a Harvey’s szerződését teljesíteni tudja. A Harvey’s-nél azonban tulajdonosváltás'történt.

1966 elején a cég megváltoztatta üzleti stratégiáját, és felbontotta a Ruiz-Mateosszal kötött szerződést. Időközben Jósé Maria olyan szorosan kötődött az Opus Dei-hálózathoz, illetve Valis, valamint Termes éber szemétől kísérve olyan buzgón fektetett be a bortermelésbe és a konzervgyárakba, az építőiparba és az idegenforgalomba, hogy a pénzfolyó visszaesését alig észlelte. Ezenkívül a Harvey’s megváltozott stratégiája a hűséges szövetségesből jelentős konkurenst

csinált, mert Ruiz-Mateos a Dry Sack márkanév alatt immár közvetlenül is beszállt a nemzetközi cherry-kereskedelembe.

Miután Madridba költözött, 1968 februárjában holdingtársaságát Ruiz-Mateos Sociedad Anonima névre keresztelte - rövidítve Rumasa. A következő tíz évben a Rumasa Spanyolország legnagyobb magánkonszernje lett. Jósé Maria fergeteges üzleti programot indított el, és a vállalatot egy multinacionális óriássá építette ki, amihez 350 ipari, szállítási, gyógyszerészeti, idegenforgalmi és mezőgazdasági cég, valamint 20 bank tartozott. A konszern 40 ezer embert foglalkoztatott; áruexportjával és szolgáltatásaival - amelyek összege több mint 260 millió dollárt tett ki évente - Spanyol-ország egyik legproduktívabb devizatermelője volt.[1]

Ruiz-Mateos jámbor katolikus és kényszeredett „munkaho-lista” volt. Minden Rumasa épület előcsarnokát egy Szűz Mária-kép díszítette, és az igazgatóság ülésterme mellett egy Mária-kápolnát építtetett. A cég emblémájának a méhet, a szorgalmas munka szimbólumát választotta.

A beosztottjai „méhkirály”- nak nevezték. íróasztalán a számos családi portré mellett - felesége, Teresa hét lánnyal és hat fiúval ajándékozta meg - egy kis Madonna-szobor, két feszület és Az Út egy bőrkötéses példánya állt. „Isten Munkájára” való elhívása azt is jelentette, hogy éjjeliszekrényén az atya portréja állt, hetente egyszer egy Opus Dei-papnál gyónt, megbeszélést folytatott lelki vezetőjével, látogatta a számára kijelölt kört - és évente átlagosan 1,65 millió dollárt pumpált a szervezet kasszájába. „Én Istentől kaptam a pénzt” - mondta egyszer - , „ezért adtam Neki belőle.”

Miközben a Matesa főnöke, Vilá Reys az Opus Deit a kapcsolatai miatt használta, Ruiz-Mateos mélyen meg volt győződve arról, hogy nélkülözhetetlen Isten Munkája számára. Habár a szálakat a maga kezében tartotta, megengedte, hogy az Opus Dei-stratégák az ő cégimpériumát a saját céljaik szolgálatába állítsák. A 15 igazgatósági tagból nyolc a szervezet tagja volt. S mivel az Opus Dei „szabad” kezet adott neki, hogy üzleteit a saját belátása szerint intézze, egyáltalán nem vette észre, hogy milyen paradox helyzet az, amikor lelki vezetői megkérték: hallgassa el és tagadja le, hogy Escrivá de Balaguer „mobil testületé”-hez tartozik.

Salvador Nacher March nevű lelki vezetője Ruiz-Mateos szerint „szent, csodálatos ember”. „Boro” Nacher, egy valenciai ügyvéd és laikus numerárius

lett az alteregója. Ruiz-Mateos megbízott benne; egyetlen téma sem volt annyira intim, hogy ne beszélte volna meg vele. Alapjában véve egyetlen ember volt, akiben még jobban megbízott: Luis Valis Taberner.

Ruiz-Mateos és a Rumasa esetében ismét az Opus Deire jellemző kétszínűségbe ütközünk, hiszen a szervezet azt állítja magáról, hogy nem avatkozik bele a tagok szakmai életébe. William O'Connor, az Opus Dei apologétája megerősítette: „Amikor az Opus Dei megadta (tagjainak) azt a lelki vezetést, amire szükségük van, befejezte küldetését. Ettől kezdve a tagok a prelatúra szemszögéből önállóak, és szakmai, családi, társadalmi, politikai és kulturális ügyeikben döntéseiket önállóan hozzák meg. Ezek mind olyan ügyek, amelyekben a döntést az egyház a hívőkre bízza. Ezekbe az Opus Dei nem avatkozik és nem is avatkozhat bele. Még a kissé ellenséges egykori tagok is elismerik, hogy ez így van, nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is, mindig."[2] Az egész nyilatkozat valójában a tények elferdítése, az utolsó mondat azonban még ennél is erősebb valótlanság. Milyen „kissé ellenséges egykori tagok"-ra gondol O'Connor? Egyetlen egyet sem nevez meg. Biztosan megvan rá az oka. Senki nem tenne ilyen kijelentést, ha nem szegeznének a mellének pisztolyt. Ami pedig azt az állítást illeti, hogy a lelki vezetés átadása után a megbízatás befejeződött - Ruiz-Mateos nagyon jó ellenpélda a lehetséges következményekre. A Rumasát még éberebben figyelték, amikor Ruiz-Mateos az Opus Dei különleges igényei kielégítésére szinte ideális cégstruktúrát hozott létre. Először is a Rumasa Ruiz-Mateos, négy fiútestvére (akik közül az egyik Opus Dei-pap volt) és egy lánytestvére tulajdonában volt. Családi vállalkozásként a Rumasa olyan dolgokat is megtehetett, ami egy tőzsdén jegyzett nyilvános társaságnak lehetetlen. Másodszor a Rumasa-konszern belföldi és külföldi bankjaival és nagyszabású devizaüzleteivel rendkívül szerteágazó volt. Ezáltal mind nemzetközi tranzakciók fedezésére, mind „aranytojást tojó tyúkként" nagyon jól lehetett használni. Harmadszor pedig, a Rumasa az Opus Dei számára végül is nélkülözhető volt. A Rumasa a szervezet pénzéhes vezetőinek szemében értékes tulajdonságokkal bírt: megbízhatóság, rugalmasság, hozzáférhetőség és nélkülözhetőség - olyan szempontok, amelyek az Opus Dei pénzügyeit kezelők számára nagyon fontosak voltak.

Ruiz-Mateos, a született optimista az atya egyik leghűségesebb, legengedelmesebb és legjövedelmezőbb fiává vált. Körülhízelegték és elkényeztették. Kezdte megszeretni a szervezetet, a szervezet pedig őt. Ha segítséget kértek tőle - az Opus Dei egy halódó segéd-szervezete, például egy

csőd fenyegette bank számára -, ő ezt „saját döntése alapján” jóhiszeműleg megtette. Ha azt kérték, hogy bocsásson a navarrai egyetem rendelkezésére tízmillió dollárt, ő készségesen és örömmel tett eleget a kérésnek.

Az Opus Dei anyagi igényei roppant nagyok voltak. Az öt dél-amerikai egyetem, amelyeket a navarrai egyetem mintájára működtettek, egy tucat tervezett vagy már létező felsőfokú képzési intézmény - mindenfelé a világon - és a harmincmillió dolláros tor-reciudadi építkezés miatt a szervezetnek egy tucat olyan vállalatot, mint a Rumasa, kellett igénybe vennie. A tagokra állandó nyomás nehezedett nemcsak új tagok keresése, hanem új anyagi források felhajtása miatt is. Ilyen magas igények kielégítése érdekében a stratégák készek voltak arra, hogy egy fontos pénzadományozót a végsőkig kiszipolyozzanak, és a hívőkkel szembeni felelősséget a mindenkori vezetésre hárítsák. Ez egy nagyon veszélyes módszer volt, mert ha a csődbe jutott vállalkozás elég nagy volt, az az egész gazdasági szférát veszélyeztethette. Mindenesetre lehetetlen volt elképzelni, hogy egy olyan rugalmas konszern, mint az Arany Méhek, bajba kerülhetne. Másrészt ehhez csak egy nagyobb gazdasági válságra volt szükség - és ez 1974-ben el is érkezett. Az iparosuk világ gazdaságai szinte összeomlottak az olaj világpiaci árának megnégyszereződése miatt, amelynek jelentőségét azonban hónapokig nem ismerték fel - különösen Rómában, ahol az Opus Dei a Szentszéken belüli erősebb befolyás megszerzésével volt elfoglalva -, amelynek következményei azonban minden várakozással ellentétben még egy teljes évtizedig nagyon komoly problémákat okoztak.

Ruiz-Mateos elég energikus volt ahhoz, hogy Isten szervezetéhez való kapcsolatában bizonyos egyensúlyt teremtsen, a legtöbb hittestvérének azonban ez nem sikerült. Amikor az Opus Dei igazgatói egyszer megkérték, hogy José Ramón Alvarez Renduelest (egy teljesen tapasztalatlan bankárt) nevezze ki a Rumasa bankrészlegének vezetőjévé, Ruiz-Mateos megtagadta az engedelmességet. A méhkirály bánhatta, hogy az Opus Dei kérését elutasította. Az Opus Dei feltétlenül biztosítani akarta, hogy Alvarez Rendueles karrierje töretlenül felfelé íveljen. Később valóban a Banco de España igazgatója lett.

Ruiz-Mateos teljesen tudatában volt annak, hogy a szervezet jó fia számára a minden tekintetben való engedelmesség elengedhetetlen. Ő „borzasztó engedelmes ség”-ről beszélt. Egy korábbi tanácsadója, egy közeli barát, aki nem tartozott az Opus Deihez, egyszer megjegyezte: „A numeráriusok és a

szupernumeráriusok engedelmességet fogadnak. Az Opus Dei ezt ‘ígéret’-nek nevezi, de a dolog ugyanaz. A feljebbvalók kérését illetően a legkisebb habozás - az Istennek való engedelmesség megtagadását jelenti, és Isten akaratával való szembeszegülésnek minősül. José María, aki húsz éven át küzdött a lelkiismeretével, hogy megmagyarázza azt a hatalmat, amelyet a szervezet a tagjai felett gyakorol, azt mondta az Opus Dei embereiről: ‘Istenem, ha ők ragaszkodnak ehhez a borzasztó engedelmességhez, akkor semmit sem fognak tenni anélkül, hogy ne kérnék ki lelki vezetőjük tanácsát.’ Az alávetettség ilyen hierarchiájában a tagoknak engedelmeskedniük kell anélkül, hogy megkérdeznék az okát. Egy parancs megkérdőjelezése súlyos vétség. Ha egy lelki vezető úgy látja jónak, hogy egy személy feladja az állását, és egy másik munkába kezdjen, a tagnak haladéktalanul engedelmeskednie kell. És ha egy tagot felkérnek, hogy másik országba költözzön, vagy hogy soha többé ne térjen vissza a hazájába, eleget kell tennie a parancsnak anélkül, hogy magyarázatot keresne. Ellenkező esetben a feljebbvalóját megharagítja, sőt az Opus Deiből történő kizárását kockáztatja.”

Ruiz-Mateost állítólag mélyen megrendítette az alapító halála, hiszen úgy gondolta, hogy mindent neki köszönhet. Akkoriban a Rumasa évi forgalma már a spanyol nemzeti össztermék két százalékát is elérte. Kifejezetten nyereséges vállalkozás volt, és mérlegének némi kikozmetikázásával gyakorlatilag az Opus Dei minden projektjét - talán a Portillo-terv kivételével - egyedül is finanszírozni tudta. Ruiz-Mateos a Rumasa nyereségének megkívánt tíz százalékát bizonyosan beszolgáltatta úgy, hogy negyedévenként bizonyos összegeket utalt át az Opus Dei számlájára Svájcba, jóllehet Spanyolországban az 1986-os EK csatlakozásig szigorú devizaellenőrzés folyt. Az üzletek közvetlenül Carlos Ouintas Alvarez, a Rumasa bankrészlegének vezetője és Juan Francisco Montuenga, az Opus Dei spanyolországi kincstárnoka között zajlottak le. Ouintas egyike volt a Rumasa hét vezető menedzserének, akik nem voltak tagjai az Opus Deinek, de a felesége, Mercedes szupernumerárius volt.

Ezeken a rendszeres összegeken felül az Opus Deinek alkalmanként további követelései is voltak, amelyek a Rumasa folyamatos fejlődésére komoly kihatással voltak. Ruiz-Mateos és a Rumasa jelentős bevetése volt 1977-ben a Banco Atlántico megmentése. Az akció költségesnek bizonyult mind a Rumasa, mind az Opus Dei számára.

Az Atlántico nehézségei három évvel korábban kezdődtek. Az 1974-ben

világszerte jelentkező likviditási krízis kedvezőtlenül hatott a bankra. Jóllehet a betétjei 730 millió dollárra emelkedtek, 1977-ben fizetési nehézségekbe került, és részvényei estek. A Continental Illinois elhatározta, hogy túlad az Atlántico részesedésein. Az összeomlás elkerülése végett az Opus Dei spanyol vezetése arra kérte a hűséges Ruiz-Mateost - az Atlántico igazgatóinak háta mögött -, hogy vegye át a bankot, és így mentse meg az összeomlástól. Ruiz-Mateos a Rumasa-konszernen keresztül megvalósította az ügyletet. Az Atlántico azonnal egy majdnem 50 millió dolláros pénzügyi injekciót kapott.

Ruiz-Mateos megszokott optimizmusával mindenekelőtt az üzlet pozitív oldalát látta. „Fontos volt, hogy a Rumasa erős bank-rendszerrel rendelkezzen. Az Atlántico olyan dolgokkal szolgált, amelyek nekünk hiányoztak. A Continental Illinois-nak felkínáltuk, hogy felvásároljuk az 18 százalékát. Ez egy jó ajánlat volt, mert a részvények estek. A Rumasa megszerezte a részesedést, majd elmentünk, és elmagyaráztuk a helyzetet Bofillnak és Ferrernek.“[3]

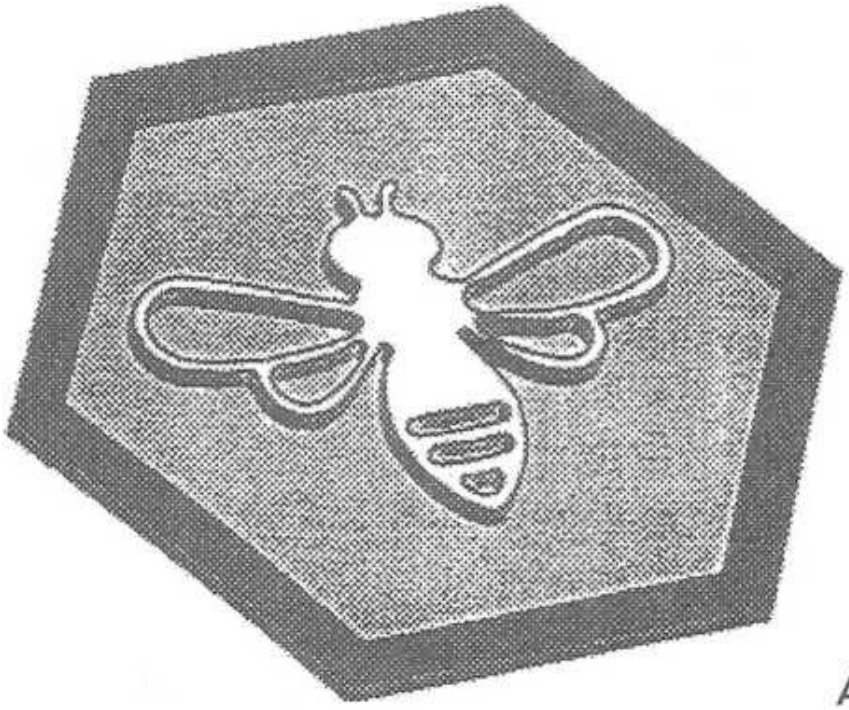
Amikor José Ferrer megtudta, hogy a Rumasa a Continental Illinois részvénycsomagját felvásárolta, krétafehér lett, és tíz percig szólni sem bírt. Ruiz-Mateos tudta, hogyha egy Ferrer kaliberű embernek ilyen hosszú időre elakad a szava, akkor az azt jelenti, hogy vége van. De az Opus Deivel szembeni „borzasztó engedelmesség” megkívánta, hogy a befejezett tényeket elfogadja, még ha a következmények nagyon kellemetlenek is.

A Banco Atlántico többségi átvételének tető alá hozása érdekében az Opus Dei igazgatói azt követelték, hogy Ruiz-Mateos vásárolja fel a Banco Latinót is, méghozzá nagyon magas áron. A Banco Latino tetemes kölcsönöket nyújtott a Fundación General Mediterránea-nak (FGM) és más, az Opus Deivel kapcsolatban álló konszerneknek, amelyeket mint behajthatatlan követeléseket kellett elkönyvelni. „A Banco Latino megvételével átvettük ezeket a tartozásokat, és leírtuk azokat” - magyarázta a méhkirály. így pumpált a Rumasa további 13,5 millió dollárt az Esfinába, a Fundación General Mediterráneaba és magába az Atlánticóba, hogy annak tőkerészesedését a Banco Latinóban megszerezze. A kölcsönök leírásával együtt a mentési akció nagyon költségesnek bizonyult. De lehetővé tette az Atlántico egykori leányvállalatának, az FGM-nek, hogy a 100 millió dolláros tőkével további tizenhat évig az üzletben maradjon. És az Atlántico átvételével együtt Ruiz-Mateos egyúttal Arthur Wiederkehr zürichi ügyvéd szolgálatait is „örökölte”.

Abban a reményben, hogy a Bofillt és Ferrert ért csapást enyhítheti, egy

konferencia közben Ruiz-Mateos egy papírlapot csúsztatott oda nekik. Már korábban is elmondta, hogy reméli, az Atlántico igazgatóságában maradnak. Az üzenet így hangzott: „Nálam soha nem lesznek problémáik.” A „borzasztó engedelmesség”-nek azonban más tervei voltak velük. Pablo Bofillt az Opus Dei egyik londoni iskolájába küldték közgazdaságtant tanítani. José Ferrer Argentínába költözött, ahol a családjának széleskörű érdekeltségei voltak, és egy további Fundación General Mediterránea működött, amelyik a neoperonista mozgalmat finanszírozta.

A Rumasa pénztárának ilyen mértékű igénybevétele miatt aligha lehet csodálkozni azon, hogy a Banco España 1978-ban figyelmeztette Ruiz-Mateost, hogy terjeszkedését szorítsa vissza. Ezen túlmenően a Banco España kérte, hogy a Rumasa az állami könyvvizsgálóknak bocsássa a rendelkezésére az éves jelentéseket, és megbízott egy igazgatóhelyettest, Mariano Rubiót, hogy a feladat teljesítését felügyelje. Noha a Rumasa teljesen a Ruiz-Mateos család birtokában volt, egyes leányvállalatai tőzsdén jegyzett társaságok voltak, amelyek részvénytőkéje százezer kisrészvényes kezében volt. Ruiz-Mateos azonban vonakodott bemutatni a könyveket, mivel azok felfedték volna a Rumasa illegálisnak tekinthető átutalásait a külföldi Opus Dei-hálózatok részére. Az állami szankcióktól való félelmében Arthur Wiederkehr segítségével megpróbálta a Rumasa vagyonértékeit átirányítani, amelyhez több könyvre volt szükség. Ezek közül azonban csak egy volt kifogástalan. Soha senki nem vádolta Ruiz-Mateost azzal, hogy ostoba. Olyan ravasz volt, mint a róka - és bízott Luis Valis Tabernerben.

A Rumasa-embléma

21. United Trading

Csak Ave Mariáktól nem halad előre az egyház.

Paul Marcinkus érsek

Nem, Ruiz-Mateos nem volt az egyetlen, aki sejtette, hogy az Opus Dei egy nemzetek feletti bankhálózattal és pénzintézetekkel rendelkezik. Feltételezte, hogy a Banco Popular Español on és a Credit Andorrán kívül a zürichi Nordfinanz Bank is a hálózathoz tartozott. Valószínűsíthető', hogy további Opus Dei-bankok léteztek Argentínában, Peruban, Hongkongban, illetve Szingapúrban - mindenütt, ahol a szervezet tevékenykedett. Az Opus Dei nem ragaszkodott ahhoz, hogy a hálózaton belüli bankokat a részvények többségének megszerzésével közvetlenül maga ellenőrizze; a kapcsolatok rejtve maradtak, és legtöbbször egyáltalán nem lehetett felismerni őket. A következőkben azt fogjuk megvizsgálni, hogy vajon az Opus Dei a milánói Banco Ambrosianót is meg akarta-e szerezni, vagy csak azt hitte, hogy sikerül vagy pedig ténylegesen meg is szerezte. Mint minden ilyen esetben, az Opus Dei egy szűk személyi kör segítségével hajtotta végre az akcióit, akik közül néhányan nem is tudták, hogy felhasználják őket. És mások, akik talán sejtették, soha nem tudták meg pontosan, hogy ki kit manipulál és milyen célból.

Az Ambrosiano-ügy egyik kulcsfigurája Paul Casimir Marcinkus volt, egy chicagói pap, akit Rómában nagy intrikusként ismertek. Marcinkus becsvágyó volt; ő akart az első amerikai szentszéki bíboros lenni, és a következő pápaválasztáson már szavazni akart. Úgy gondolta, ezt úgy érheti el, ha a pápai pénzügyek kezelését átveszi. Már korán felfigyelt rá a New York-i bíboros, Francis Spellman. Spellman ajánlotta VI. Pál pápának, hogy vegye szárnyai alá a fiatal amerikai prelátust. A nyájas Marcinkus, aki golfozott, és alkalomadtán egy szivart is elszívott, akkoriban fordítóként dolgozott az államtitkárságon.

VI. Pál pápa hivatali idejében kezdettől fogva döntő szerepet játszottak az anyagi kérdések. Az olasz kormány bejelentette, hogy a vatikáni részesedéseket megadóztatja, ezért a pápai pénzügyi vezetők a Szentszék befektetéseinek irányítására új lehetőségeket kerestek. Ez vezetett ahhoz, hogy a Vatikán bankja, az IOR legjobb bankholdingját, a 700 millió dolláros bankbetéttel rendelkező Banca Cattolica dél Ventót eladta. A bank megvásárlásának elővételi jogát a milánói ügyvédnek, Michele Sindonának ajánlották fel, aki akkoriban Itália

egyik vezető pénzügyi zsenijének számított. 1969 elején részletek szivárogtak ki a sajtóban a Sindona és a Vatikán közötti tárgyalásokról, és a neve egy éjszaka alatt az egész országban ismertté vált. Sindona egyik közeli barátja Rómában Mark Antinucci volt, egy olasz-amerikai üzletember, a Rome Daily American nevű újság tulajdonosa, amely a CLA-val is kapcsolatokat tartott fenn. Antinucci és Marcinkus együtt játszottak a római Holy Waters golfklubban. Antinucci a barátjának, Sindonának már 1967-ben mesélt Marcinkusról.

VI. Pál pápa 1963-ban elkezdte figyelni Marcinkus karrierjét, aki akkoriban a Villa Stritchnek, Róma legfényűzőbb paplakának építését felügyelte. VI. Pál pápa megkérte az amerikait, hogy segítsen magántitkárának, Pasquale Macchi atyának az eucharisztikus kongresszus megszervezésében, amelyre az év végén Bombay-ben került sor. Marcinkus és Macchi ragyogóan kijöttek egymással. A következő években gyakorlatilag együtt menedzselték a pápai udvart, és ha valaki bizalmas beszélgetést szeretett volna a pápával, hozzájuk kellett fordulnia. Marcinkus szervezte meg a pápa utolsó nyolc külföldi útját, és VI. Pál pápa életét is megmentette, amikor a manilai repülőtéren egy késsel hadonászó támadót szerelt le.

Spellman 1967 decemberében bekövetkezett halála után a Vatikánnak nyújtott amerikai hozzájárulások drasztikusan visszaestek. Macchi atya úgy gondolta, Marcinkus lenne a legmegfelelőbb személy, aki ezt orvosolni tudná. A pápának tetszett a gondolat, és az IOR egyik szabad állásába helyezte Marcinkust, a nyolcvanéves Di Jorio bíboros alá. Marcinkus kitűnő szervező volt, de bankárként semmilyen tapasztalata sem volt. Szabadságoltatta magát, hogy meglátogasson egy pár bankot a jelentősebb pénzügyi centrumokban, és tanulmányozza szervezetüket. Saját elmondása szerint „egy vagy két napra” a Chase Manhatten Bankhoz ment New Yorkba, „hogy lássa, hogyan működnek a részvények és más effajta dolgok”. Ezt követően pedig a Continental Illinois-hoz Chicagóba, ahol „bedugtak egy háromnapos gyorstalpalóra”.[1] Egy további napot a

Continental Finance Corporation-nél töltött Chicagóban, hogy megtanuljon valamit a trösztüzletekről. Végezetül egy egynapos kiruccanás következett egy kis helyi bankba. Ez alatt a hét nap alatt lett Marcinkus nemzetközi bankárrá és vált képessé arra, hogy vezető szerepet játsszon a vatikáni pénzügyek kezelésében. 1968-ban, karácsony előestéjén VI. Pál pápa Orta címzetes püspökévé nevezte ki, és két héttel később megerősítette az új püspök kinevezését az IOR titkárává. Marcinkus kezdő fizetése átszámítva évi 6400

dollár volt.

A Banca Cattolica elővételi jogáról Sindona lemondott Roberto Calvi javára, aki a milánói Banco Ambrosiano egyik vezető menedzsere volt. Ezentúl Calvi helyettesítette Sindonát azokban a titkos ügyletekben, amelyek most már Milánó és a Vatikán között zajlottak. Sindona, aki senkiről nem volt igazán jó véleménnyel, úgy sejtette, hogy Calvi az Ambrosiano néhány offshore befektetési alapját vele együtt egy vegyes vállalatban akarja elhelyezni. Sindona azonban azt is feltételezte, hogy Calvi nemcsak az offshore üzletekben, hanem az offthe-books, azaz a könyvelés nélküliekben is érdekelt volt. Nem sokkal azután, hogy Calvi Sindonát megismerte, az Ambrosiano ügyvezetőjévé nevezték ki.

Az 1896-ban alapított Banco Ambrosiano alapszabályzatában le volt fektetve, hogy az üzleti tevékenységek a keresztény erényeket és a jótékonyságot kell, hogy szolgálják. Nehéz elhinni, hogy 1956-ban e két cél bármelyike is a Lovelok nevű lichtensteini cég alapításához vezetett volna. Ennek a konszernnek a tulajdonosa, aki a bank legnagyobb részvényese lett, ismeretlen volt. Talán Carlo Canesi lehetett, az Ambrosiano akkori igazgatósági elnöke, Calvi feljebbvalója, de ez csak találgatás. Valószínűbb, hogy a konszern egy titkos partneré volt, akinek a kilétével Canesi talán tisztában volt, de lehet, hogy még ő sem. Ha a legabszurdabb helyzetet feltételezzük, akkor a Lovelok körüli titoktartás fátyla azt is jelenthette, hogy a konszern magáé a pápáé volt - vagy az Opus Deié. A Lovelok egy évvel később Luganóban megalapította a Banca del Gottardot, és a Gottardo tőkéjének 40 százalékát az Ambrosianónál helyezte el. Az Ambrosianótól származó hitelekből a Lovelok 1963 májusában egy luxemburgi leányvállalatot alapított, a Compedium S. A.-t. Ennek célja további Ambrosiano-részesedések vásárlása volt - elsősorban a fizetési zavarokkal küzdő egyházi intézményekben.

Calvi egy Dosztojevszkij-regénybe illő figura volt. Középmagas, gyér hajjal és nagy, töprengő szemekkel. Lovastisztként szolgált az orosz fronton, ahol a téli hónapokban egy élő tyúkot tartott a kabátja alatt, hogy a kezét melegítse. 1943-ban befejeződött a fronton való szolgálata; hazatért és a Banca Commerciale Italianánál kapott állást, egy állami banknál, ahol az apja vezető állásban volt. A háborúban szerzett élményei nyomán folyékonyan beszélt németül. Az angolban és a franciában kevésbé volt jártas. 1947-ben került a Banco Ambrosiano külügyi osztályára, ugyanabban az évben, amikor Marcinkust pappá szentelték, és Escrivá de Balaguer

végérvényesen Rómába költözött.

Clara Canetti számára Roberto Calvi volt a „Clark Gabié bajszos férfi”. 1950 nyarán Rimini strandján ismerkedtek meg, ahol Roberto elkezdett udvarolni darának, miközben annak tizenkét éves öccse a gardedám szerepét töltötte be. Clara egyáltalán nem találta őt félénknek, sőt inkább egy kicsit merésznek és nagyképűnek. A bolognai jómódú családból származó Clara rendkívül csinos nő volt - egy jó pont minden feltörekvő bankár számára. Egy évvel később elvette őt feleségül, és a mézeshetek után Milánó központjában a Monté Rosa lábához költöztek egy kis lakásba. Két gyerekük volt, Carlo és Anna. Jó házasságuk miatt irigyelték őket a barátaik. Como közelében, Drezzo falu határában vásároltak egy birtokot, amit Clara úgy tekintett, mint egy kis szigetet a paradicsomban. Gyakran látták őket kéz a kézben Drezzo szűk utcáin sétálni, mintha még mindig a mézesheteiket töltenék.

Miután a Banco Ambrosiano ügyvezetőjévé kinevezték, Calvi első hivatali ténykedése az volt, hogy a Compedium céget kivezette titkos egzisztenciájából. Új nevet adott a vállalatnak, mégpedig a Banco Ambrosiano Holding S. A.-t, és a konszern offshore-üzleteinek legfőbb eszközévé tette. Ez a Loveloknak, az Ambrosiano titkos partnerének erős hatalmi pozíciót biztosított a cégcsoporton belül. Csak találgatni lehet, hogy ez vajon egy olyan terv része volt-e, amit a Lovelok igazi tulajdonosai is jónak tartottak, vagy még inkább maguk dolgoztak ki. Természetesen már maga a név is - „Banco Ambrosiano Holding” - félrevezető volt, mivel a cég kezdetben csak 40 százalékban volt az anyatársaság, a Banco Ambrosiano tulajdonában. További 20 százalék volt a Banco dél

Gottardo kezében, a maradék 40 százalékot pedig egy további titokzatos résztulajdonos, a lichtensteini Radowal részvénytársaság az IOR-nál vezetett kontón keresztül ellenőrizte.

A Banco Ambrosiano Holding egy fiókot nyitott a Bahamákon, amit kezdetben Cisalpine Overseas Banknak hívtak, később azonban Ambrosiano Overseas Limited névre keresztelték át. Az egyszerűség kedvéért csak Ambrosiano Overseas-nek fogjuk nevezni. Canesi Calvit nevezte ki az Ambrosiano Overseas elnökévé. 1971 áprilisában az IOR kisrészvényes lett a Bahamákon lévő banknál; megszerezte a 32 százalékos, szavazati jogot biztosító hányadot. Időközben Marcinkus az IOR elnöke lett.

Olyan rendíthetetlen volt az IOR bizalma ebben a ki nem próbált offshore-bankban, hogy egy év alatt nem kevesebb, mint 73,7 millió dollárt helyezett el nála. Ezenkívül „Mr. Paul C. Marcinkus” késznek mutatkozott, hogy az Ambrosiano Overseas egyik igazgatója legyen. Sindona szerint tetszett Marcinkusnak, hogy egy nemzetközi bankár szerepében tetszeleghet. Az is kedvére volt, hogy a Paradise Island Championship Course keretében Nassauban golfozhatott. Röviddel Marcinkus első nassaui igazgatótanácsi ülése után a Banco Ambrosiano élt elővételi jogával, és megszerezte a Banca Cattolica del Vento többségi tulajdonát. Ez 1971 augusztusában történt, de csak a következő év márciusában tették közzé.

Ahogy Calvi a Banca Cattolica del Vento feletti elővételi jogot megszerezte, az már önmagában is egy érdekes történet. Azzal, hogy 40 millió dollárért átvette Sindona egy kifáradt üzletét, a Pachettit, kisegítette őt a pácból. Sindona az egykori Pachetti bőrárugyárat sokkal jobb színben mutatta be, valójában azonban a cég a negyedét sem érte annak, amit Calvi fizetett érte. Sindona azonban ráadásként, hogy az üzletet valahogy mégis megédesítse, 46,5 millió dollárért felajánlotta az elővételi jogot a Banca Cattolica del Vento 50 százalékára. A Pachetti átvételéért ezenkívül Sindona valószínűleg hat és fél millió dollár jutalékot fizetett Calvinak és Marcinkusnak. Ezen a tranzakción keresztül oldotta meg átmenetileg a Banco Ambrosiano Sindona és az IOR fizetési nehézségeit. Még érdekesebb lenne a kérdés, hogy vajon az Ambrosiano a Banca Cattolica del Ventot IOR-pénzeken vásárolta-e meg. A válasz valószínűleg „igen” lenne, hacsak nem - és ez egy további lehetőség -, bizalmi pénzekről volt szó, egy olyan anonim megbízóé, mint a Lovelok vagy a Radowal. A Banca Cattolica tranzakció lezárása előtt Calvi megkérte Marcinkust, hogy hozzon össze egy magánkihallgatást a pápánál. A Vatikán ugyan tagadja, hogy négyszemközti beszélgetésre sor került volna, de a bankár és egy szárd üzletember, név szerint Flavio Carboni közötti, lejegyzett beszélgetésben - ez a dokumentum később a milánói bíróság kezébe került - Calvi azt mondja, hogy ragaszkodott egy négyszemközti beszélgetéshez a pápával. Meg akart győződni róla, hogy a pápa tud Marcinkus terveiről. Calvi szerint a pápát nemcsak informálták, hanem meg is köszönte a bankárnak az Ambrosiano részéről nyújtott támogatást.

Sindonával és Marcinkusszal ellentétben Calvi egész pályája során a bankszakmában tevékenykedett, és Carlo Canesi a titoktartása, úttörő szellemisége és megvesztegethetetlensége miatt személyes asszisztensévé tette. A bankon kívül Calvi ritkán beszélt üzleti ügyekről. Arra sem hajlott, hogy az igazságot elhallgassa. Amikor a feleségének elmesélte, hogy üzletei vannak az

Opus Deivel, biztosan elhitte neki. Azt azonban nem mesélte el neki, hogy mikor és kivel vette fel a kapcsolatot. Egy bizonyos: 1971-től Calvi rendszeresen utazott Rómába, és üzleti kapcsolatait 1974 és 1975 telén még intenzívebbé tette. A nevek között, amelyeket említett, ott volt Dr. Francesco Cosentino, az olasz parlamenti képviselők kamarájának főtitkára (aki Clara Calvi szerint a férjét politikai tanácsokkal látta el), Flaminio Piccoli, a kereszténydemokrata párt elnöke és Loris Corbi, a Condotte d'Acqua elnöke. Mind Piccoliról, mind Corbiról köztudott volt, hogy szorosan kötődtek az Opus Deihez; Corbi az Opus Dei magas rangú tisztségviselőivel érintkezett. Calvi Cosentinón keresztül ismerte meg Andreottit, Ortolanit és Gellit is. Clara Calvi Andreottit nagy intrikusként írta le, az utóbbi kettőt pedig így nevezte il Gatto e la Volp - azaz kandúr és róka, akik - a mesében - Pinokkiótól ellopták az aranyakat.[2]

Calvi alighanem először akkor vette igénybe Arthur Wiederkehr zürichi ügyvédi irodáját, amikor 1974-ben megszerezte a United Trading Corporation S. A. nevű panamai fiktív céget. Minden jel arra mutat, hogy Calvi nem az Ambrosiano-csoport nevében tárgyalt, hanem az IOR egy bizalmas ügyfele - vagy éppen az IOR nevében, mert az IOR vette át a United Trading összes részvénytőkéjét. A titkos Ambrosiano-partner kilétét illetően a legvilágosabb utalásnak alighanem az tekinthető", hogy a Radowal és a Lovelok vagyonértékeit, miután mindkét céget felszámolták, a United Trad-ing vette át.

Érdekes a kérdés, hogy mit akart az IOR a United Trading Corporation által elérni, amibe Calvi mintegy 80 millió dollár adósságot vitt be. A logikus magyarázat az lenne, hogy ezek azok az adósságok voltak, amelyeket az IOR bizalmas ügyfele csinált, és amiért az IOR maga kezeskedett. Miért is ment volna bele máskülönben a vatikáni bank egy ilyen rossz üzletbe?

A United Trading egészen a nyolcvanas évekig a Vatikán pénzügyleteinek egyik nagy titka maradt. Az mindenesetre jellemző, hogy a cégkoncepció Arthur Wiederkehr irodájából, a zürichi Nordfinanz Bank elnökétől származott, akinek a bankja feltehetőleg ugyancsak az Opus Dei pénzeinek nagy mozgatója volt. A United Tradingnek volt egy leányvállalata, a Nordeurop AG, amely Lichtensteinben volt bejegyezve. A Nordeurop AG (érdekes a név hasonlósága a Nordfinanzzal) alig néhány év elteltével közel 400 millió dollárral tartozott a perui Limában lévő Banco Ambrosiano-képviseletnek. A Nordeurop minden bizonnyal fontos szerepet játszott azokban az üzletekben, amelyek az Ambrosiano, az IOR és a titokzatos ügyfél - a „hiányzó ellenpárt", ahogy Marcinkus később fogalmazott - között zajlottak le.

A United Trading jelentőségének világos megértéséhez a globális pénzügyi rendszerben lejátszódó folyamatokat kell közelebbről megvizsgálnunk, továbbá figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy 1974 legalább az ötödik év volt már, amikor a Vatikánnak deficittel kellett számolnia. Az év éppenséggel gondtalanul kezdődött. Kevés bankár és közgazdász látta előre, hogy milyen következményei lesznek az 1973 decemberében az iszlám olajtermelő államok által négyszeresére emelt olajáraknak. Az olajáremelés óriási dollárkereslethez vezetett, és a világgazdaság 1974-ben az évi öt százalékos növekedési rátáról nullára, illetve csökkenésre esett vissza, és 12 százalékos infláció következett be.[3] A dollárszűkösség Sindona bankimpériumának összeomlásához vezetett, és a Vatikánt egy 240 millió dollárra becsült veszteséggel - egy gigantikus méretű összeggel - „ajándékozta meg". Az olajárak négyszeresére emelkedését később a második világháború óta bekövetkezett leg-katasztrofálisabb gazdasági eseménynek nevezték, mert az iszlám kőolajtermelők évente még további 80 milliárd dollárt szívtak el a világgazdaságtól, ami a világ exportmennyisége tíz százalékának felelt meg. Ebben az időben kezdődött meg nyugaton az iszlám fel-emelkedése.

Calvi óvatosságból a United Trading számára a luganói Banca del Gottardóval egy management-szerződést fogalmaztatott meg. Egy előre megfogalmazott szabványszerződésről volt szó - eltekintve attól a megállapítástól, hogy a United Tradinget az IOR utasítására alapították. A management-szerződést Monsignore Donato de Bonis és az IOR egy további munkatársa, Dr. Pellegrino de Strobel írták alá. Marcinkus később azonban azt állította, hogy a szerződés az aláíráskor nem volt dátummal ellátva, és Calvi, amikor 1975 novemberében ügyvezető lett, visszadátumozta. Ezt az állítást Fernando Garzoni, a Banca del Gottardo elnöke és az ügyvezetője határozottan visszautasították. Mindketten biztosították a milánói vizsgálóbírót, hogy a szerződést aláírták és dátumozták, amikor Calvi magával vitte Rómába, és „az IOR tudta, hogy az már az akkori dátum óta érvényes volt".

Ez automatikusan kétséget ébresztett annak az írásnak az eredetiségében, amelyet a Banco Ambrosiano levélpapírjára írtak, és Calvi kezdőbetűivel (nem az aláírásával) volt ellátva. Ebben a levélben - „1977. július 26"-i, kézzel írott dátummal - Calvi megerősítette, hogy az IOR a United Trading részvényeit a Banco Ambrosiano nevében tartja a kezében. A levél arra szolgált, hogy az IOR-t mint bizalmi tulajdonost a United Trading üzletkötéseinek minden felelőssége alól felmentse. Erre az időpontra az IOR már mintegy 200 millió dollárt fektetett a United Tradingbe.

A levél a legjobb esetben is arról tanúskodott, hogy az IOR tisztában volt azzal, hogy a United Trading teljes mértékben egy megtévesztő hadművelet volt. A legrosszabb esetben pedig ez az irat egy olyan hamisítvány volt, amelyet jóval az események után készítettek. A Banco Ambrosiano központjában, ahonnan a levél állítólag származik, a dokumentumnak semmilyen másolatát sem lehetett fellelni. A levélben alapvető nyelvtani hibák voltak, mintha valaki olyantól származna, akinek az olasz nem az anyanyelve. Az olasz bíróságok meg akarták vizsgálni a levelet, de nem tehették, mert a dokumentum egyetlen létező példánya az IOR kezében volt. Mivel pedig az IOR székhelye nem Olaszországban volt, hanem Va-tikánvárosban, a dokumentumot nem lehetett egy alaposabb vizsgálat céljából lefoglalni.

A Banca dél Gottardo ügyvezető igazgatója 1989 januárjában Milánóban a bíróság előtt, eskü alatt tett kijelentésében elmondta: „Marcinkus megerősítette nekem, hogy Calvit az IOR bízta meg, hogy a nevében (ez azt jelenti, hogy az IOR nevében) járjon el.”[4] Lehet ennél súlyosabb vád? Semmi oka sem volt, hogy hamisan esküdjön. Marcinkus ezzel szemben megtagadta a tanúvallomást, és inkább a Vatikán falai mögé rejtőzött.

Egy nagy Banco Ambrosiano-részvénycsomagon kívül még egy sor dél-amerikai fiktív cég is tartozott a United Tradinghez, amelyek egy csomó pénzzel tartoztak az Ambrosianónak. Calvi aligha hagyta volna, hogy bizonytalan adósságok ilyen mértékben felgyűljenek, ha nem a nagy részvényes és az Ambrosiano titkos partnerének utasításait követte volna. 1977 második felében a United Trading növekvő adósságai következtében megjelentek az első repedések az Ambrosiano cégstruktúráján.

Ebben az időben Sindona, aki az olasz igazságszolgáltatás elől menekült, méregdrága lakosztályában, a New York-i Pierre hotelben azon gondolkodott, hogy hogyan fizesse az ügyvédi és a perköltségeket. A Federal Reserve Bank (Központi Jegybank) New Yorkban Sindona csődbe jutott bankjába, a Franklin National Bankba 1,7 milliárd dollárt pumpált, ám ez az összeg is homokra öntött víznek bizonyult. Azután Sindonának az az ötlete támadt, hogy megkéri Calvit, hogy 500 ezer dollárral támogassa a perköltségeit. Calvi vonakodott, aminek az lett az eredménye, hogy 1977. november 13-án reggelre a milánói pénznegyedet teleplakátozták, s a plakátokon a Banco Ambrosiano ügyvezetőjét „csalással, mérlegmeghamisítással, vagyonértékek elleplezésével, fizetőeszközök illegális kivitelével és adócsalással” vádolták. A plakátokon ezenkívül még azt is állították, hogy Calvi több tíz millió dollár kenőpénzt kapott a Sindonával kötött

kétes üzleteiért. Calvi kiküldött egy takarító brigádot, hogy távolítsák el a plakátokat, de az olasz hírmagazin, a l'Espresso kezébe kaparintott egyet, és az egész történetet nyilvánosságra hozta.

A Calvi elleni támadás mögött az il Provocatore-ként ismert Luigi Cavallo állt. Ő egy hírügynökséget, név szerint az Agen-zia A-1 vezette. Miután a sztori megjelent az Espresso-ban, levelet írt Calvinak, és további leleplezésekkel fenyegette meg, ha nem gondolja meg még egyszer, hogy „beváltsa-e az ígéreteit, amelyeket néhány évvel ezelőtt olyan készségesen tett". Calvi elhatározta, hogy találkozik Sindona ügyvédeivel Rómában, és végül beleegyezett, hogy egy svájci bankszámlára befizet 500 ezer dollárt. A pénzt Nassauból, a United Trading Corporation egyik bankszámlájáról utalták át.[5]

Luigi Cavallo intrikái oda vezettek, hogy a Banca d'Italia (az Olasz Nemzeti Bank) a Banco Ambrosianónál könyvvizsgálatot rendelt el. 1978 áprilisában a milánói Ambrosiano-központban egy ötven revizorból álló csapat élén megjelent Giulio Paladino, a Banca d'Italia felügyelője. Calvi nagyon nyugodtnak mutatkozott. Hetekig tartó vizsgálat és kutatás után Paladino megállapította, hogy az Ambrosiano belföldi üzletei teljességében rendben bonyolódtak le. A bank külföldi üzletei ellenben annyira átláthatatlanok voltak, hogy a felügyelő azt sejtette, hogy azok olasz fizetőeszközök kivitelét fedezik. Paladino kérdőre vonta Calvit. A bankár mindenfajta bűncselekményt tagadott. A vizsgálat mindazonáltal a devizakiviteli törvény megsértésére utaló nyomokat talált. Paladinót dühítette Calvi vonakodása, és további vizsgálatokat rendelt el. Calvi nem hagyta magát megfélemlíteni; széles optimizmussal hosszabb dél-amerikai üzleti útra utazott el.

Miközben folytak a Banca d'Italia vizsgálatai, a Villa Teve-rében azzal voltak elfoglalva, hogy VI. Pál pápa részére egy új dosz-sziét dolgozzanak ki az Opus Dei személyi prelatúrává való átalakításáról. 1978 júniusában a pápa Don Alvaro dél Portillót arra „bátorította", hogy nyújtson be egy hivatalos keresetet a „kívánt jogi reformok" engedélyezésére. Egyidejűleg a Vatikán pénzügyi helyzete tovább romlott. Villot bíboros, aki időközben aktívan az Opus Dei mellé állt, már két éve próbálta elérni a pápánál, hogy tegyen valamit a helyzet rosszabbodása ellen.[6] De 1978. augusztus 6-án, még mielőtt Don Alvaro a kérvényt megírhatta volna, VI. Pál pápa meghalt. Amikor a bíborosok a konklávéra Rómába érkeztek, az Opus Dei szövetségesei gondoskodtak arról, hogy a Vatikán pénzügyi gondjai a tanácskozások során ne merüljenek

feledésbe. Az új rendelkezés szerint, amit VI. Pál pápa a halála előtt bocsátott ki, a bíborosoknak a konklávé előtt naponta össze kellett gyűlniük; ezek az úgynevezett főkongregációk a camarlingo elnökletével üléseztek, aki egy új pápa megválasztásáig állt az egyház élén. A camarlingo feladata az ünnepi beszéd, a De Eligendo Pontifice kidolgozása, amelyben az elhunyt pápa érdemeit méltatják, és azokat a tulajdonságokat emelik ki, amelyeket a bíborosok véleménye szerint az új pápától is elvárnak. A camarlingo Pál halála után Villot bíboros lett.

A Vatikán deficitje időközben 30-40 millió dollárt tett ki évente. Az első főkongregáción Palazzini bíboros felvetette, hogy nem kellene-e az IOR státuszát megváltoztatni, és a bankot a Szentszék közvetlenebb felügyelete alá helyezni. Villot bíboros sietősen végrehajtott egy vizsgálatot. Elméletileg az IOR egy öttagú bíboro-si bizottságnak tartozott beszámolási kötelezettséggel, amelynek elnöke maga Villot volt. Villot pár nappal később a bíborosoknak írt jelentésében arra a következtetésre jutott, hogy az IOR független státuszát fenn kell tartani, azonban egy szigorúbb belső kontrollra van szükség.

A főkongregáció idején Wojtyla bíboros látogatást tett a Villa Teverében.[7] Felkereste a prelatúra templomát, és letérdelt imára az alapító sírja előtt. Néhány héttel a konklávé megnyitása előtt szokatlan gesztus volt ez a választási kollégium egy ilyen fontos tagjától.

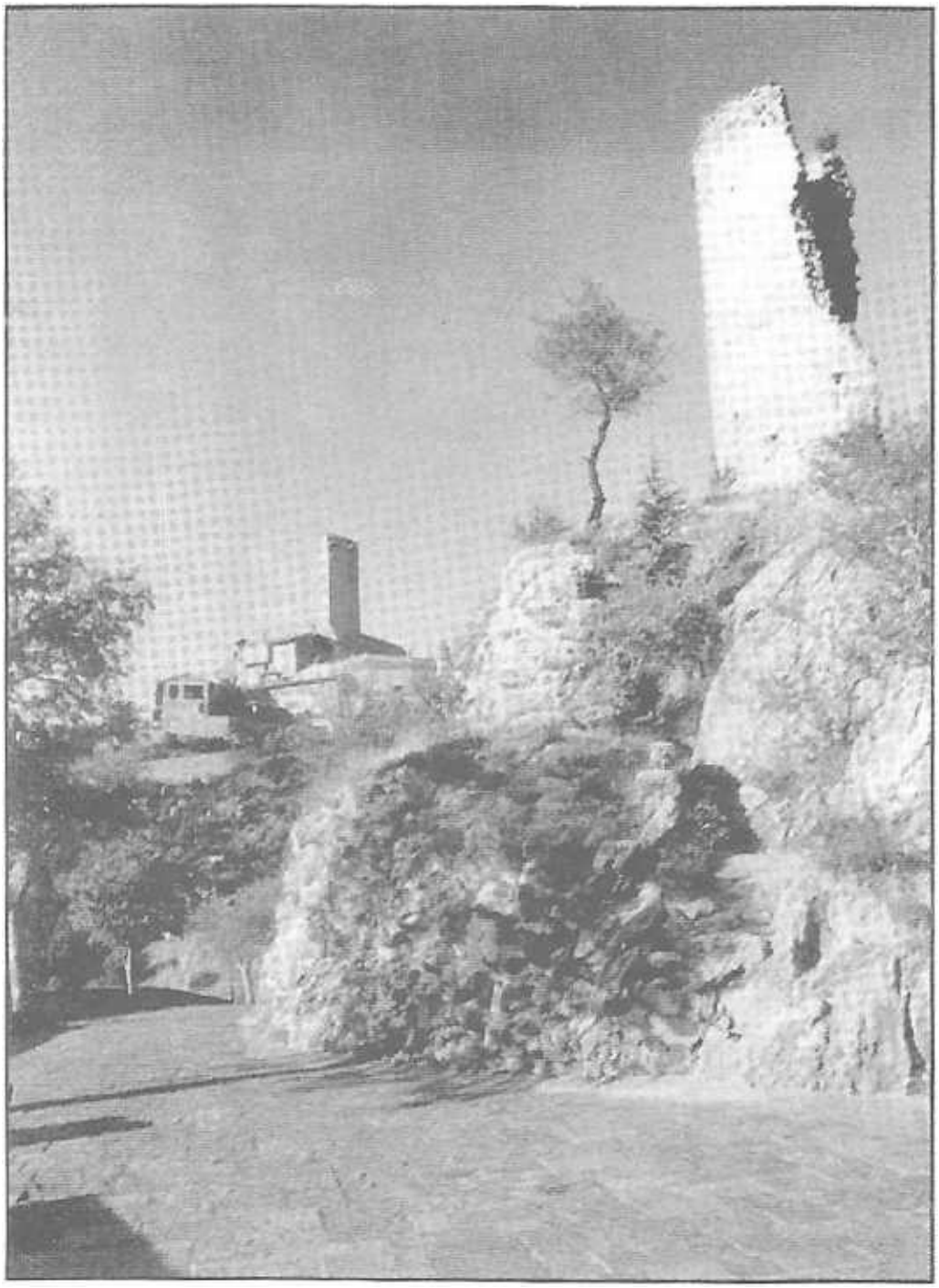
Egy olyan egyértelmű tiltakozás, mint a velencei pátriárka, Albino Luciani megválasztása, ritkán volt a pápaválasztások történetében. Ez a választás tiltakozás volt egy konzervatívok által uralt kúria és egyfajta „big business” egyház ellen. Az új pápa egy kőműves fia volt, egy csendes, szerény ember, mindenfajta diplomáciai és szentszéki tapasztalat nélkül. Amikor a választási eredményt nyilvánosságra hozták, így nyilatkozott: „Isten bocsássa meg nektek, amit ellenem elkövettetek!”

Luciani az I. János Pál nevet vette fel, és kijelentette, hogy inkább akar lelkipásztor, mint pápa lenni, és minden pompáról le kíván mondani. Tudatta a rómaiakkal, hogy pápaságát a második vatikáni zsinat tanainak megvalósítására szenteli. Ez a kijelentés - jegyezte meg később Calvi - már önmagában veszélyes volt. Az egy-

Az ecuadori kormány által kibocsátott emlékbélyeg

Mgr. Escrivá boldoggá avatásának 3. évfordulója alkalmából

Nuestra Señora del Pilar zaragozai katedrálisa számos kupolájával, ahol José María Escrivá meglátogatta a Virgen del Pilart (a Miasszonyunk Oszlopát), mialatt a szomszédos San Carlos Szeminárium (papnevelde) diákja volt

A Torredudad Szentély

a IX. századi

mór őrtorony romjaival

(Author's photograph)

(Popperfoto)

Francisco Franco tábornok a Burgos-katedrális lépcsőjén egy nacionalista ünnepségen 1 938. november 24-én

(H ültön Getty)

Balra lent:

Testvérek Krisztusban:

II. János Pál pápa megöleli Mgr. Alvaro dél Portillót a Szent Péter téren az Opus Dei által a pápa születésnapjára rendezett ünnepségen 1992. május 1 8-án

(Associated Press)

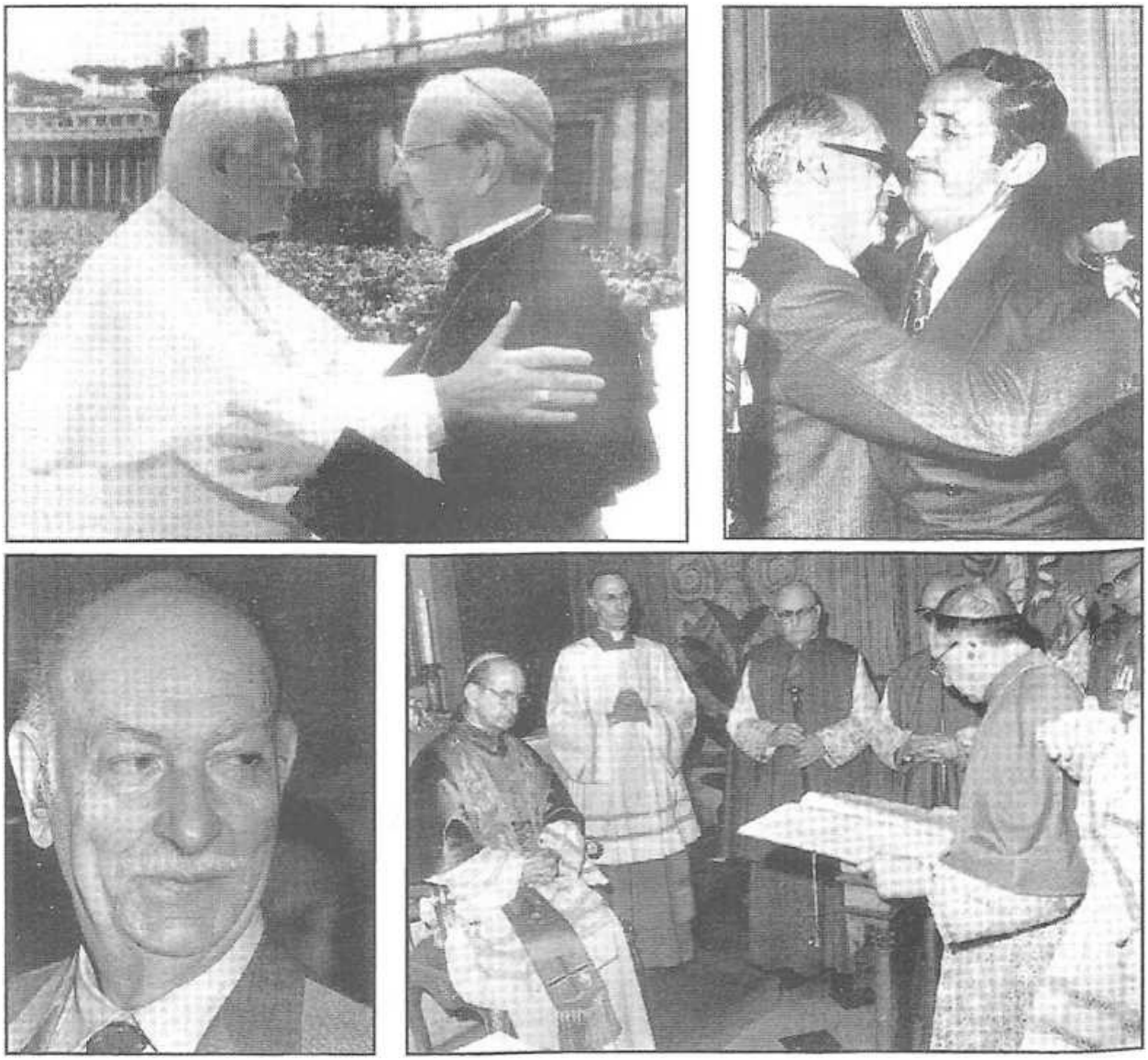
Jobbra lent:

Testvérek az Opus Deiben: Laureano López Rodó (balra)

és Gregorio López Bravo

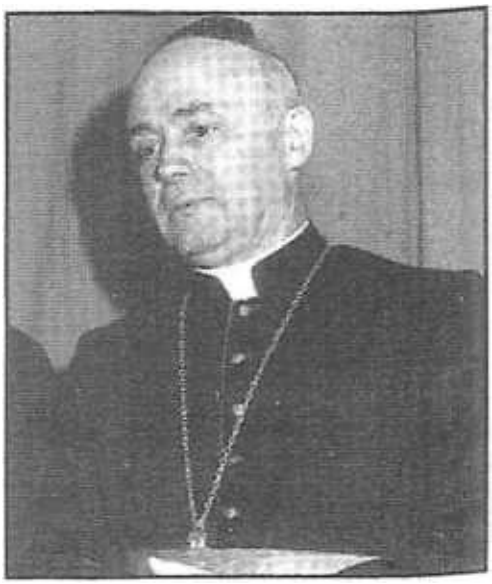
(H ulton Getty)

Mariano Navarro-Rubio, Jean Villon (jobbra) bíboros beiktatásiesküt tesz Franco pénzügyminisztere mint VI. Pál pápa külügyminisztere

(Agenda EFE) (Hulton Getty)

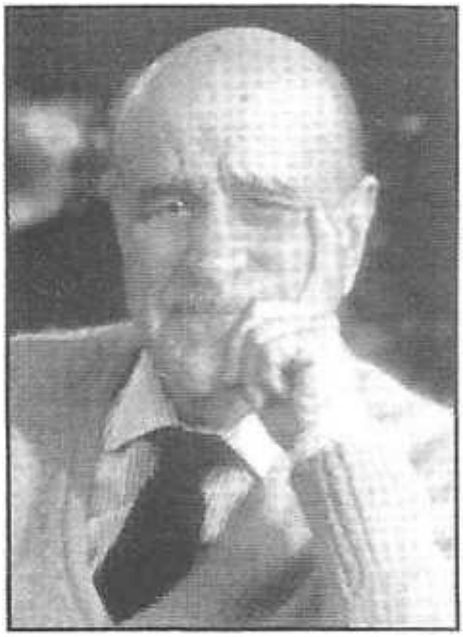

Giovanni Benelli bíboros

Koccintás a jó kapcsolatra: Laureano López Rodó spanyol miniszter és Agostino Casaroli bíboros külügyminiszter a spanyol-vatikáni konkordátum 1953-as fölülvizsgálatát követő kormányebéden (Hulton Getty)

az Opus Dei ellensége, aki szívrohamban meghalt néhány nappal azelőtt, hogy meg akarta akadályozni az Opus Dei személyes prelatú-rává válását (Hulton Getty)

A vonakodó tanítvány: Miguel Fisac

(Luis Miguel GonzalezfTiempo)

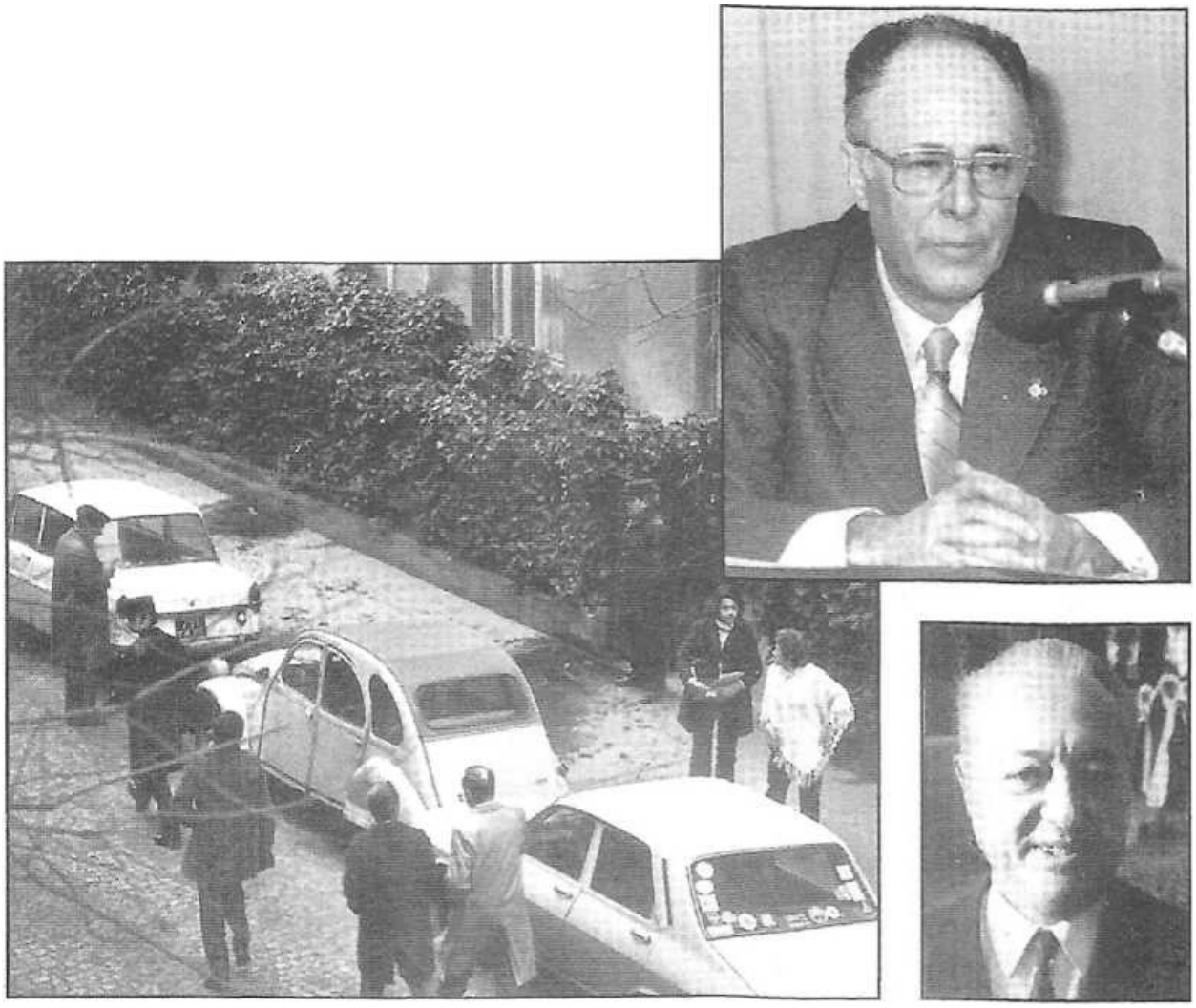
Escrivá személyi titkára, Maria dél Carmen Tapia, aki a női részleg vezetője lett Venezuelában tíz évvel azelőtt, hogy az Opus Deiből elbocsátották (Tiempo)

Rendőrségi helyszínelés folyik a rue des Dardanellesen Párizsban (XVII. kér.), ahol a de Broglie herceget lelőtték 1976. december 24-én (Agence France-

Presse)

Jobbra: Mateas Juan Vilá Reyes (Agenda efei

JOBBRA LENT: Jean de Broglie (Agence France-Presse)

Balra: Franco miniszterelnöke, Luis Carrero Blanco admirális hivatali esküt tesz 1973. június 12-én (Huiton Getty)

Lenn: Az Opus Dei pártfogója, Carrero Blanco admirális egy ETA bombamerénylet áldozata lett, amikor is autóját a detonáció a háznak röpítette 1973. december 20-án (Agenda efei

r

- :

Aliarme! La cocaina invade i Italia

inonuna

'V** r>-uwmn KtSK;* .ZüSXUKij 1*1* K **• !•

A szupersztár pápa: II. János Pál fiatal csodálóival találkozik

(Associated Press)

Itália egyik nagy példányszamban megjelenő magazinjának címlapján 1984 januárjában ez olvasható az Opus Deiről: „Isten titkos szolgálata". A felső jobb oldali alcím: „Az Opus Dei a maga misztériumaival, erejével, üzleti ügyeinek ezreivel, és most mindez Karol Wojtila karjai előtt". János Pál

megáldja az Opus Dei főpapjának papi süvegét

• i

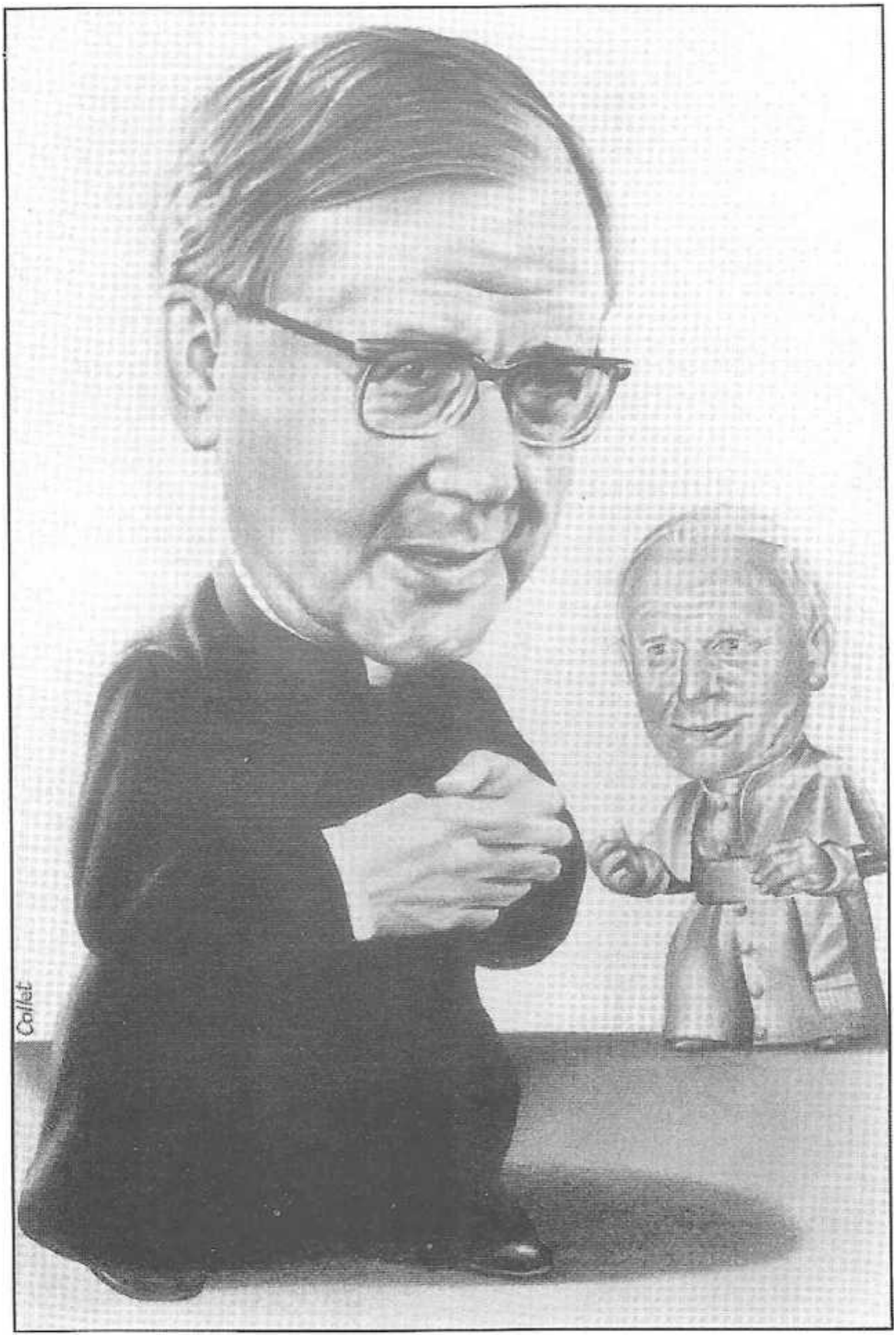
Fenn: Alvaro del Portillo püspök Javier Echevarria vezető vikáriussal a püspöki prelatúra hivatalában a Villa Teverén Rómában, 1991 májusában (Agenda EFE)

Lenn: II. János Pál pápa Echevarría (balra) prelátus püspökkel annak a plébániatemplomnak a felavatásán, amit José Maria Escrivánnak szenteltek föl Róma EUR kerületében, a Vatikántól négy kilométerre délre

(A. Uvio/Frank Spooner Pictures)

Háttérben: A Szent Péter tér, 1 992. május 1 7-én 300 000-re becsült zarándok gyűjt össze Mgr. Escrivá de Balaguer ünnepélyes boldoggá avatására „Isten ajándéka a mai kor egyháza számára" névvel illetve őt

(Rex Fealures)

Collet

Karikatúra II. János Pálról, aki boldoggá avatta Mgr. Escrivát Rómában 1992. május 17-én

(Eduard Collet)

házon belül létezett egy mélyen fundamentalista csoportosulás, amelyik azt akarta elérni, hogy a második vatikáni zsinat döntéseit visszavonják.

Augusztus 27-én, vasárnap Luciani megjelent a Szent Péter Bazilika erkélyén, és megáldotta a tömeget a téren. Ezt követően együtt étkezett Villot bíborossal. Luciani megkérte Villot-t, hogy maradjon továbbra is államtitkár, „amíg megtalálom az utat”.[8] A mesterséges születésszabályozást illető liberális beállítottsága a radikálisokat ténylegesen nyugtalanította, és Villot tanácsára és segítségére is szüksége volt, miközben összeállította új adminisztrációját.

A konzervatívok úgy reagáltak az új pápa magatartására, hogy biztosították a hívőket: az egyházi elöljáróság tradícióját mindenképpen meg fogja őrizni. Ugyanakkor Luciani már püspökként is amellett szállt síkra, hogy a Vatikán lazítsa a születésszabályozásra vonatkozó szabályait. Titokban természetesen elátkozták Luciani szándékát, és röviddel pápává választása után egy csoport hűséges pap az államtitkárságról azon volt, hogy az archívumot megtisztítsa azoktól a dokumentumoktól, amelyekben az új pápa olyan véleményeket védelmez, amely az övékkel nem egyezett meg. Egy egykori egyházmegyei hivatalnok szerint eltávolítottak a velencei patriarchátus archívumából minden olyan írást, amelyben Luciani a születésszabályozással kapcsolatos véleményét fejtette ki. Állítólag különösen azokat a feljegyzéseket vitték el, melyek arra az előadásra készültek, amelyet Luciani 1965-ben Veneto tartomány papjai előtt tartott, amikor is kijelentette: „Biztosítom mind-annyiukat, hogy a püspökök több, mint szerencsések lennének, ha találnának egy olyan doktrínát, amely a fogamzásgátló szerek alkalmazását bizonyos feltételek mellett legitimnek nyilvánítaná ... Ha ennek az esélye minimális, akkor is meg kell találnunk. Meg kell próbálnunk, hátha a Szentlélek segítségével talán rábukkanunk valamire, ami eddig elkerülte a figyelmünket.”[9]

Néhány hónappal a Humanae Vitae enciklika megjelenése előtt Luciani egy egyházmegyei konferencián a házasság témakörében ismét a fogamzásgátlással foglalkozott. Ezúttal azt mondta: „Reménykedjünk, hogy a pápa egy megváltó szót szól.” Hetekkel később elöljárója, a velencei bíboros, Giovanni Urbani

megkérte, hogy dolgozzon ki egy mérsékelt szöveget a születésszabályozásról

VI. Pál pápának. Luciani orvosokkal, szülőkkel és teológusokkal tanácskozott, és az egyházi álláspont revíziója érdekében egy határozott teológiai érvelést fogalmazott meg. Urbani bíboros elküldte a dokumentumot VI. Pál pápának, mielőtt a Humanae Vitae végső szövegezése elkészült volna. Ez a pápa által felkért szakértői bizottság többségének véleményét igazolta, amely a szexualitás kérdéseiben a pápát állítólag liberálisabb nézőpontra indította. Egyedül Wojtyla bíboros energikus közbelépése - aki szinte közvetlen bejárást csikart ki magának a pápai fogadószobákba, és aki a Humanae Vitae néhány passzusát gyakorlatilag saját kezűleg írta át - mentette meg a konzervatívok ügyét. Időközben Luciani szövegének minden nyomát eltüntették, és a Szentszék ma már tagadja, hogy ilyen írás valaha is létezett. A pápaválasztás elfogadása alkalmából mondandó beszéd kéziratában, amelyet az államtitkárság dolgozott ki Luciani számára, az összes Humanae Vitae-it történő utalást kitörölték. Az Opus Dei néhány hónappal azelőtt Milánóban, a pápai enciklika nyilvánosságra hozatalának tizedik évfordulója alkalmából kongresszust rendezett. Luciani elutasította a részvételt. Wojtyla lépett a helyébe. Luciani már a pápasága első hetében közölte szándékát Villot-val, hogy fogadni kívánja James Scheuert, az amerikai kongresszus képviselőjét. Scheuer az ENSZ Népességalap alel-nöke volt, amely az egész világra kiterjedő családtervezésért szállt síkra. Scheuer igyekezett a Vatikán támogatását is megnyerni e szervezet törekvésének, amelynek célja az, hogy a világ lakossága 2050-ig ne lépje túl a 7,2 milliárdot. 1978. október 24-re audienciát helyeztek kilátásba Scheuer számára.[10] Ez nyugtalanította a konzervatívokat. Időközben az Opus Dei bizonyult az egyházon belüli legerősebb konzervatív erőnek. Könyörtelenül elutasította és a mai napig is elutasítja a családtervezés minden formáját - kivéve a természetes fogamzásgátlást. Az Opus Dei fel volt háborodva Luciani tervein, és maga köré gyűjtötte a bíborosi kollégium hasonló gondolkodású tagjait: a kölni Höffnert, a philadelphiai Krolt, a manilai Sint, a genovai Sirit, a krakkói Wojtylát, valamint a Szentszék konzervatív tagjait, Baggiót, Oddit, Palazzinit, Polettit, Samorét és természetesen Villot-t. Oddi nem rejtette véka alá azt a véleményét, hogy a Szentlélek hibát követett el, amikor Luciani megválasztását jóváhagyta. Roberto Calvi éppen Montevideóban időzött, amikor

Luciani megválasztásának híre elérte. Valószínű, hogy inkább megkönnyebbült. Az általános véleménnyel ellentétben Calvi az Ambrosiano üzleteit az IOR-ral nem akarta palástolni. Közben kezdte magát nagyon kellemetlenül érezni, és meg volt róla győződve, hogy egy esetleges vizsgálat nyomán a Banco

Ambrosiano megkapná azt a biztosítékot, amelyet akar. I. János Pál pápát azon kevesek egyikének tartotta, akik készek lennének sürgősen egy nagyon szükséges nagytakarítást végezni az IOR-nál.

Calvi bevallotta a feleségének és a lányának, hogy már nem bízik Marcinkusban. Clara Calvi később ezt mondta: „Tudom, hogy megpróbálta az Opus Dei segítségével az IOR problémáit megoldani. Egy nap azt mondta nekem, hogy Madridba akar utazni. ‘Miért?’ - kérdeztem. Nevetett és elmondta, hogy az Opus Deinek Spanyolországban nagyon nagy hatalma van.”[11]

A Vatikán katasztrofális pénzügyi helyzetének rendezése mellett Lucianinak pápasága kezdetén két célja volt: revideálni akarta a Humanae Vitae enciklikát, és Giovanni Benellit akarta államtitkárnak megnyerni. Egy ilyen manőver mérhetetlen veszélyt jelentett az Opus Dei számára. Az egyházon belül ugyanis Alvaro dél Portillo senkitől sem félt annyira, mint Benellitől.

22. Puccs a Vatikánban

Szükséghelyzeteket csak szükségmegoldásokkal lehet orvosolni.

Josemaria Escrívá de Balaguer

Calviék dél-amerikai utazásának első állomása Montevideo volt, ahol Umberto Ortolanival akartak találkozni. A Vatikán nagy közvetítőjét röviddel azelőtt a Máltai Rend uruguayi képviselőjének nevezték ki. Ortolani és egyik fia Calviékkal és Giacomo Bottával tovább utazott Buenos Airesbe, ahol Licio Gelli, felesége, Wanda és két fia várta őket. Calvi állítólag azért volt Buenos Airesben, hogy az argentínai hatóságokkal egy Banco Ambrosiano-képviseletről tárgyaljon. Calvi, Gelli és Bottá azonban a haditengerészet teljes vezérkarát meghívta vacsorára. Vacsora után megkérdezték az admirálisok, hogy hogyan tudnák' támogatni a haditengerészet légiereje számára ötven AM39-Exocet rakéta megvásárlását. Egy Exocet rakéta egymillió dollárba került, vagyis egy ötvenmillió dolláros üzletről volt szó. A francia Aerospatiale cég Exocet rakétáit licenc alapján Olaszországban is gyártották, így Calvinak a megoldás kézenfekvőnek tűnt. A finanszírozást valószínűleg a United Trading hálózatán keresztül bonyolította le, az Ambrosiano könyveiben viszont ebből semmi sem jelent meg.

Clara és Anna Calvi 1978. szeptember 29-én reggel a hotelszobájukban a televízió híreit hallgatva értesültek arról, hogy I. János Pál pápát holtan találták az ágyában. Roberto meg volt döbbenve. Ő Lucianit - ahogyan azt darának előzőleg már bevallotta -„meglehetősen bátornak és őszintének, de nagyon meggondolatlannak tartotta. Egy hónap alatt világosan érzékeltette, hogy a Vatikánban a saját elképzeléseit akarja megvalósítani. Bebizonyította, hogy nem hajlandó a kompromisszumokra és ez minden bizonnyal azt is jelentette, hogy Marcinkus lelepleződne.”[1] Egy új pápa esetében ez már nem látszott olyan valószínűnek.

Calvi elmondta darának, hogy az IOR problémáinak magyarázata a Banca del Gottardo trezorjában található. Ott őrizték ugyanis a United Trading konszern könyvelési titkait. Pellegrino de Strobel, az IOR főkönyvelője később saját maga ment el Luganóba, a Gottardo-központba, hogy megerősítse a United Trading pozícióját. Calvi feltette a kérdést, hogy I. János Pál pápa vajon mennyit tudott ezekről az üzletekről. Valószínűleg semmit, gondolta.

Lucianinak az volt a szándéka, hogy Marcinkust felmenteti az IOR elnöki pozíciójából. Szintén bizonyosnak tűnt, hogy Luciani VI. Pál pápa keleti politikáját is folytatni akarta. De a Moszkva felé történő nyitás megállt, amikor a leningrádi orosz-ortodox metropo-lita, a 49 éves Nikodim (akit egyébként KGB-ügynökként ismertek), a pápa előszobájában közvetlenül a találkozás előtt szívinfarktus következtében (infarto miocardico acuto) váratlanul elhunyt.

Egy héttel később I. János Pál pápa Minő Pecorelli római botránylapjának, az OP-nek egyik legfrissebb példányát találta az íróasztalán. Ebben leleplezték, hogy 121 magas rangú prelátus szabadkőműves volt. A megnevezettek között volt Villot, Poletti és Baggio bíboros is. A pápa ezen hihetetlenül megdöbbent, és az egyházi vezetés egyetlen olyan tagjához fordult tanácsért, akiben megbízott. Ez Benelli bíboros volt, aki időközben Firenzében lett érsek. Ő óvatosságra intette, mert az volt a gyanúja, hogy Pecorelli „valaki más malmára hajtja a vizet”. Luciani megkérte Benellit, hogy legyen az államtitkára. Benelli meghatódott. Az ő visszatérése a Szentszékhez nagyobb engedékenységet jelentett volna a keleti blokk felé és a mesterséges fogamzásgátlással szemben is egy kevésbé szigorú álláspontot - két olyan dolgot, amelynek a konzervatív bíborosok ellene voltak.

1978. szeptember 28-án Luciani közölte Villot-val, hogy el fogja bocsátani Marcinkust. Ezenkívül Sebastiano Baggiót Velencébe, a római vikáriust, Ugo Polettit pedig Firenzébe akarja küldeni. Végül Villot-t is felszólította, váljon meg hivatalától, mert azt Benelli fogja elfoglalni.[2] Luciani persze nem tudhatta, hogy az a négy prelátus, akiket ő a Szentszéktől el akart bocsátani, fontos garanciák voltak az Opus Dei számára, hogy sikerrel elérje céljait -vagyis az alapító kanonizálását, ennek a szekuláris intézménynek személyi prelatúrává történő emelését és a vatikáni anyagi ügyek ellenőrzését.

I. János Pál pápa azon az éjszakán halt meg, amikor még csak harminchárom napja volt hivatalban. Az utódlási harcok egy precízen előkészített államcsínyre emlékeztettek. Bármennyire is szeretné az ember az ellenkezőjét hinni - a pápa, akihez olyan sok ember olyan nagy reményeket fűzött, aligha halhatott meg természetes halállal. Bármilyen sokat is írtak és beszéltek a témáról, világos utalások vannak arra, hogy a halál igazi okát egy vatikáni klikk, amelyik elszánta magát arra, hogy az egyházat és a szent dogmákat megvédi, el akarja titkolni.

Azok a körülmények, ahogyan a pápa halálát felfedezték, enyhén szólva bizarrnak tűnnek. Ezek is azt bizonyítják, hogy a Vatikán nem hozta

nyilvánosságra az igazságot, és talán még ma sem mondja el. A Vatikán megpróbálta eltitkolni, hogy Vincenza nővér hajnali öt óra körül holtan találta a pápát, amikor egy termosz kávét vitt be neki. Azt vallotta, hogy eltorzult arccal, egyenesen ült az ágyban. Észrevette, hogy kezével egy rakás papírt markolt. Még ma is találgatások vannak, hogy milyen papírokról volt szó, mert az érintett írások eltűntek. Egyik elmélet szerint a Szentszék bizonyos tagjai el akarták titkolni a nyilvánosság előd, hogy a Vatikánon belül egy bizonyos kör hatalmi harcokat folytat, és így igyekszik megakadályozni Benelli visszatérését a hatalmi központba. A papírok állítólag azokat a változtatásokat tartalmazták, amelyeket Luciani éppen azon a napon szándékozott végrehajtani. A Vatikán hivatalos nyilatkozata szerint a De imitatione Christit tartotta a kezében.

A következő hat évben rendre szárnyra kaptak bizonyos híresztelések az eltűnt papírokról és I. János Pál pápa halálával kapcsolatos további tisztázatlanságokról. 1984 júniusában egy püspöki konferenciára egy aláírás nélküli közleményt fogalmaztak meg, amelynek egyszer s mindenkorra el kellett volna oszlatnia a híreszteléseket. Ez a De imitatione Christi történetet a sajtó puszta kitalálásának titulálta!

Ez persze éppúgy nem volt igaz, mint az első; csak arra volt jó, hogy körülírja a történetet. Abban a közleményben az állt, hogy a papírok, amiket Vincenza nővér látott, a pápa feljegyzései voltak a szerdai audienciára és a következő vasárnapi angyali üdvözlet prédikációra vonatkozóan. A jelentésben azonban elhallgatták, hogy a Vatikán eredeti kommünikéjében az állt, hogy a pápát John Magee atya, a két pápai titkár egyike találta holtan.

Az igazság az, hogy Vincenza nővér hívta oda Magee atyát. Ő pedig először Villot bíborost hívatta a két emelettel lentebbi lakásából. Villot röviddel 5 óra után jelent meg a pápa hálószobájában; és mint camarlingo azonnal a kezébe is vette az ügyet. Más jelenlévőit szerint gyors terepszemlét tartott a szobában, különös tekintettel a pápa éjjeliszekrényére és íróasztalára. Miután bement a hálószobába, eltűnt egy kis Effortilt - azaz alacsony vérnyomás elleni orvosságot - tartalmazó üveg, amely állandóan ott állt I. János Pál pápa éjjeliszekrényén. A feljegyzéseket tartalmazó papírok szintén eltűntek. Boncolást nem kértek, és igazságügyi orvosszakértői vizsgálat sem volt.

Renato Buzzonetti, a vatikáni orvos 6 órakor lépett be a pápai hálószobába, és gyorsan megvizsgálta a holttestet. Buzzonetti közölte Villot-val, hogy a halál oka szívinfarktus, infarto miocardi-co acuto; a halál beálltának időpontját kb. 23

órára tette. Minden különösebb felhajtás nélkül Villot elrendelte a holttest gyors bebal-zsamozását. A másik pápai titkár, Diego Lorenzi atya, aki már Velencében is Luciani tanácsadója volt, haladéktalanul felhívta a pápa házi orvosát, Dr. Antonio Da Rost, aki Velencében több mint húsz éven át kezelte Lucianit. Amikor Da Ros két héttel Luciani halála előtt Rómában járt, megvizsgálta a páciensét és közölte vele: „Non sta bene, ma benőne. ” (Ön nemcsak, hogy jól van, hanem kitűnően!) „Megvolt döbbenve, egy szót sem tudott szólni, és egyszerűen nem tudta elhinni. ... Azt mondta, azonnal... felül egy Rómába induló járatra”[3] - mondta Lorenzi. Amikor Da Ros pár órával később megérkezett, a holttestnek még csak a közelébe sem engedték.

Benellit 6.30 körül telefonon értesítették Firenzében. A gyásztól lesújtva nem tudta a könnyeit visszatartani. Visszavonult a szobájába, és elkezdett imádkozni. Amikor Benelli 9 órakor ismét kijött a szobájából, hogy a sajtó elé lépjen, kijelentette: „Az egyház egy olyan vezetőt veszített el, aki a megfelelő ember volt a megfelelő pillanatban. Nagyon kétségbe vagyunk esve. Meg vagyunk döbbenve. Az ilyesmire egyszerűen nincs magyarázat.”[4]

Röviddel azután, hogy Benelli ezeket mondta a sajtónak, a Vatikán információs irodája elkezdte terjeszteni, hogy a pápa egészségileg le volt gyengülve. De ha a pápa egészsége csakugyan annyira labilis volt, akkor a pápa szobáiban miért nem találtak az Effortilon kívül semmilyen más gyógyszert? Miért nem kérdezték meg ezzel kapcsolatban Villot bíborost? Emlékeztettek arra is, hogy

Pályaudvar/

OZZSÁ <M $3í

Helikopter

leszállópálya

Mura di VLeone IV

Rádió

.Vatikán

SlPbsS

^«hivatal

\vkPiazza di San Pietro.

Pápai

lakosztályok

Borgia-torony IOR Főhadiszállás

Cittá Leonina

Vatikánváros

Edoardo Luciani, a halott pápa testvére jegyzőkönyvbe mondta, hogy Albínónak soha életében nem voltak szívpanaszai.

A pápa halála körüli viták röviddel a konklávé előtt árnyékot vetettek a kongregáció tevékenységére. Villot-t mint camer-lingót a progresszív bíborosok hevesen támadták. Elismerte, hogy a Vatikán sajtóirodája megtévesztő információkat szolgáltatott.[5] A kritizáló bíborosok tudni szerették volna, hogy miért nem került sor boncolásra, és miért nem állítottak ki halotti bizonyítványt. A pápa halálával kapcsolatosan közös nyilatkozatot sürgettek. A konzervatívok ezt elutasították.

A római kúrián belül aligha volt reakciósabb személy, mint Silvio Oddi bíboros. Ő volt az Opus Dei legfontosabb támogatója. Az olasz hatóságok kérték a boncolást, de Oddi azt állította, hogy ő már végrehajtott egy vizsgálatot a bíborosok tanácsa számára, és semmiféle szabálytalanságot nem fedezett fel. Ezért azzal az indokkal utasította el a boncolást, hogy az precedenst teremtene[6] - ami nem volt igaz, mert a múltban boncoltak már pápákat. Dávid Yallop idézi Oddi azon kijelentését, hogy a bíborosok tanácsa „a vizsgálatnak még a lehetőségét sem veszi fontolóra; esze ágában sincs megengedni, hogy valaki bármit is előírjon neki, és még csak szóba sem hozzák a témát. ... Teljes bizonyossággal tudjuk, hogy I. János Pál pápa halálát az okozta, hogy a szívverése tisztán természetes okokból megállt.”[7]

Amikor aztán 1978. október 12-én elkezdődött a második konklávé, Panciroli atya, a Vatikán sajtószóvivője közölte, hogy végül egy halotti bizonyítványt mégiscsak kiállítottak. A Mario Fontana professzor, a vatikáni egészségügyi

szolgálat igazgatója és helyettese, Dr. Renato Buzzonetti által aláírt „okmány” azonban nem volt hivatalos dokumentum. Csupán öt, géppel írott sorból állt, amelyben olaszul igazolják, hogy a pápa 1978. szeptember 28-án 23.00 órakor mór te improwisa - da infarto miocardico acuto következtében elhunyt.[8] Komoly polgárjogi hagyományokkal bíró államokban egy ilyen dokumentumot soha nem fogadtak volna el.

A második konklávé során Siri és Benelli ismét mint favoritok jelentek meg. Az első választási menetben Benelli majdnem megszerezte a szükséges minimumot a kétharmad plusz egy szavazatból.[9] Akkor Siri - Baggio, Krol, Oddi és Palazzini nyomására -megkérte híveit, hogy szavazatukat Karol Wojtylára adják le. Úgy gondolta, hogy Wojtyla „jó dogmatikus pápa” lenne.

A konklávé eredményéhez kapcsolódó kommentárjában En-rique y Tarancón bíboros mélységes megvetését fejezte ki a pápaválasztás politizálódása miatt, miközben Siri egyszerűen megjegyezte: „A hallgatás el tud rejteni néhány kifejezetten kellemetlen dolgot”.[10] Siri soha nem mondta meg részletesen, hogy pontosan mik is ezek a „dolgok”, de 455 év óta az első nem olasz pápa megválasztása azt jelentette, hogy a Szentszék egy olyan apostoli programhoz fogott hozzá, amelyik radikálisan különbözött attól, amelyet I. János Pál pápa kezdett el kivitelezni.

A híres mártír és az első krakkói püspök emlékére Wojtyla a Stanislaus nevet akarta felvenni. Siri azonban azt javasolta neki, nevezze magát II. János Pál pápának, hogy az egyház sebeit gyógyítsa. A venezuelai ügyvéd, Alberto Jaimes Berti, aki Sirit több mint húsz éve ismerte, az új pápa hivatalba iktatása alkalmából Rómában tartózkodott. Arról számolt be, hogy Siri milyen lelkes. „Elmesélte nekem, hogyan támogatta Wojtylát a konklávéban, mert olyan személynek tartja, akit Isten küldött, hogy a kommunizmust az egész világon szétrombolja. ‘Segítenünk kell ennek a pápának, hogy teljesítse küldetését. Pénzre lesz szüksége, sok pénzre’” - idézte Berti barátját, Sirit.

Akkoriban Berti menedzselte az egyház pénzügyeit Venezuelában. Római látogatásakor - mondta - Siri négyszemközt közölte vele, hogy az egyház a kelet-európai kereskedelem előmozdítására bankot akar alapítani Dél-Amerikában. Siri hangsúlyozta, hogy a banknak komoly alaptőkére van szüksége, és titokban kell működnie."

Berti szerint nem fér kétség hozzá, hogy soha nem került volna sor az

Ambrosiano-ügyre, ha I. János Pál pápa életben maradt volna. Ő felderítette volna az IOR titkos ügyleteit, és véget vetett volna nekik. Másrészt viszont egy IOR-botrány tört volna ki, amibe nemcsak Marcinkus, hanem az Opus Dei, a SISMI, az olasz katonai titkosszolgálat és mások is belekeveredtek volna. Wojtylával mint pápával az IOR problémáit eltussolták. Marcinkus továbbra is a bank elnöke, Villot pedig továbbra is államtitkár maradt. Nem volt titok, hogy Villot időközben teljesen az Opus Dei oldalára állt.

És az az üveg Effortil? Egy összeesküvési teória szerint, amit még ma is fejtegetnek a Vatikán folyosóin, a gyógyszerhez egy színtelen és szagtalan mérget kevertek, amelynek alighanem ugyanolyan hatása volt, mint annak a természetes méregnek, a digitálisnak, amelyet annak a Giuliano Ferrari atyának adtak be, aki pár hónappal azelőtt szívinfarktusban halt meg.

Wojtyla megválasztásának ezenkívül az is következménye volt, hogy Baggio továbbra is a püspöki kongregáció prefektusa maradt, és Poletti is megtartotta római vikáriusi hivatalát. Szükség volt rájuk az alapító szentté avatása és az Opus Dei személyi prelatúrává emelése céljából. És nem volt pápai audiencia James Scheuer, amerikai kongresszusi képviselő, ENSZ- diplomata számára sem, mert Wojtyla az Opus Dei támogatásával a fogamzásgátlás kérdésében minden irányváltoztatást szigorúan elutasított. Már az első hivatali évében Wojtyla megbízta Monsignore Ibánez Langlois-t, az Opus Dei latin-amerikai vezető teológusát, hogy a chilei diktátort, Pinochetet bírja rá, hogy azt az egymillió dollár értékű orvosi műszert, amelyet a londoni International Planned Parenthood Federa-tion (A Családtervezés Nemzetközi Szövetsége) egy sterilizációs programhoz bocsátott rendelkezésére, takaríttassa el az országból. Ha Pinochet nem tenne eleget a pápa kívánságának, Chile elveszítené a pápa támogatását az Argentínával szembeni Beagle-Channel-konfliktusban. Pinochet haladéktalanul eleget tett a kérésnek.[12]

Luciani utódja csak a szájával méltatta az elhunyt pápát. Az IOR-t továbbra is ugyanaz a klikk menedzselte, és még további pénzmosási ügyletekbe ment bele. A Szentszéket nem újították meg, és a jezsuiták egyre nagyobb nyomás alá kerültek: vagy a konzervatív irány felé mozdulnak el, vagy feloszlatják őket. II. János Pál pápa alatt az Opus Dei nyomására sikerült minden szexuális erkölccsel kapcsolatos ‘elhajlást’ hatástalanítani. A Veritatis Splen-dor enciklika az abortuszt, az eutanáziát, a fogamzásgátlást és a homoszexualitást „önmagában bűnös dolgokként” bélyegezte meg. Ezek mind az Opus Dei kedvenc témái voltak. A szervezetnek azt is a szemére vetették, hogy közvetve finanszírozta azt

az abortuszellenes kampányt, amely a kilencvenes években Franciaországban és az Egyesült Államokban kezdődött el.[13]

Roberto Calvi mit sem sejtett a Rómában zajló hatalmi harcokból. Folytatta dél-amerikai útját, ellátogatott Limába, mielőtt a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap éves konferenciájára Washingtonba repült volna. Calvi Limában találkozott a gazdasági miniszterrel és a Banco de la Nación elnökével, akikkel egy perui bank megnyitásának lehetőségéről beszélt. Calvi, hogy egy ilyen intézmény előnyeit szemléltesse, gondoskodott arról, hogy a Banco Ambrosiano a perui Központi Banknak, amelynek direktóriumához Emmilio Castanón, az Opus Dei tagja is hozzátartozott, megadja a szükséges kölcsönt egy olasz fregatt megvásárlásához. Az új bankhoz a koncessziót az egyéves határidő lejárta előtt megadták.

II. János Pál pápa eközben a rendi kongregáció prefektusává Oddi bíborost nevezte ki. A kinevezés stratégiailag volt fontos, mert a rendi kongregáció irányítása alá tartoztak a világi intézmények, így az Opus Dei is. Talán még tanulságosabb volt Palazzini prefektusi kinevezése a szentté és boldoggá avatási kongregáció élére.

II. János Pál pápa alig volt egy hónapja a hivatalában, amikor Don Alvaro dél Portillónak a szervezet ötvenéves fennállásának alkalmából baráti üdvözletét küldte. A jókívánság Villot leveléhez volt csatolva, amelyben ez állt: „Őszentsége az Opus Dei személyi prelatúrává történő átváltoztatását olyan szükséges dolognak tekinti, amelyet nem szabad tovább halogatni.” De miközben Don Alvaro sietve azon fáradozott, hogy a nihil obstat-ot (az engedélyt) az érintett kongregáció részéről kieszközölje, Villot bíboros váratlanul meghalt - állítólag álmában (anélkül, hogy elárulta volna, mit csinált az Effortillal).[14] Villot utódja az államtitkári székben Agos-tino Casaroli bíboros lett.

A legnagyobb titoktartás mellett Don Alvaro dél Portillo Baggio bíborosnak, a püspöki kongregáció prefektusának egy tizenöt oldalas dossziét küldött, amelyben azokról az előnyökről értekezett, amelyeket az egyház az Opus Dei első - és egyetlen - személyi prelatúrává emeléséből húzna. A dokumentum a bürokrata érvelés mesterműve volt - precízen felépítve és világosan megfogalmazva. Kivételesen pontos statisztikai adatokat készítettek, többek között az Opus Dei tagjainak létszámáról - 72 375 fő, akik 87 nemzethez tartoztak, és akiknek körülbelül két százaléka volt pap.

Hangsúlyozták továbbá, hogy az Opus Dei saját ordináriussal, saját presbitériummal és saját kongregációval rendelkező, hierarchikusan felépített, ám terület nélküli egyházmegye.

Don Alvaro hangsúlyozta, hogy az Opus Dei az egyház életében egy olyan új lelkipásztori jelenség, amely „egyedülálló módon a korai keresztény gyülekezetekhez tartozó hívők - papok és laikusok - szellemi életével és apostoli küldetésével hasonlítható össze".

Az írás egy teljes bekezdése hangsúlyozta azt a tényt, hogy az Opus Dei felépítésében egy személyi prelatúrának „lényegében minden alapvető jegye" már adott. Azután következett a döntő érv: „Az Opus Deinek szekuláris intézményből személyi prelatúrává történő alakítása... a Szentszéknek lehetőséget biztosít egy papokból és (speciális képzettségű) laikusokból álló mobil testület bevetésére, akik a kereszténység érdekében mindenütt hatékony szellemi és apostoli katalizátorként működhetnének, mindenekelőtt társadalmi és szakmai téren, ahol jelenleg szinte lehetetlen az egyház rendelkezésére álló eszközökkel sikeres apostoli munkát végezni".[5]

Az írás felfedett még néhány részletet az Opus Dei mellék-tevékenységei közül is: „Az Opus Dei tagjai már most a következő területeken tevékenykednek:... öt kontinens 479 egyetemén és felsőfokú képzési intézményében; 604 újságnál, magazinnál és tudományos kiadványnál; 52 rádió- és televízióadónál; 38 hírügynökségnél és reklámcégnél; 12 filmprodukciós és kölcsönző cégnél stb. Ezen túlmenően tagjaink átlagos polgárok, katolikusok és nem katolikusok, keresztények és nem keresztények segítségével 53 országban támogatnak apostoli vállalkozásokat pedagógiai, illetve szociális téren: az általános és középiskolákban, ipari szakmunkásképzőkben, ifjúsági klubokban, kereskedelmi és vendéglátó-ipari iskolákban, háziasszonyképzőkben, klinikákon és kórházakban stb." (9. függelék)[16]

A 9. függelékből kitűnt, hogy ez a felsorolás csak az „áthatolás apostoli küldetésére" vonatkozik. Ezt az apostoli küldetést az Opus Dei- tagok a normális hivatali tevékenységük keretén belül végezték, amikor speciális képzési tanfolyamokat, kulturális csereprogramokat, nemzetközi kongresszusokat, konferenciákat és szemináriumokat szerveztek gazdasági szakemberek, technikusok, tanárok és mások részére. Az áthatolás apostoli küldetése kifejezetten a „totális rezsim országait célozza meg, amelyek vagy ateista illetve kereszténységellenes, vagy nacionalista irányultságúak, és amelyekben nehéz vagy

gyakorlatilag lehetetlen dejure vagy inkább de Jacto misszionáriusi vagy vallásos tevékenységet elkezdeni és az egyháznak mint intézménynek a szervezett jelenlétét és tevékenységét [biztosítani].”

23. Banco Occidental

Egész Latin-Amerikában hadihajók és más katonai felszerelések vásárlását finanszíroztam, aminek célja a jól szervezett kommunista erők felforgató tevékenységének visz-szaszorítása volt. Ezáltal az egyháznak ma olyan országokban, mint Argentína, Kolumbia, Peru és Nicaragua megújult tekintélye van...

Roberto Calvi, 19 82

Javier Sainz Moreno, a madridi egyetem jogász professzora erősen kritizálja az Opus Deit és a módszereit, amelyek szerinte inkább illenek egy bűnszövetkezethez, mint a katolikus egyházhoz.

„Az Opus Dei különbséget tesz a tagjai és a világ többi része között. A szövetség nem riad vissza attól sem, hogy kétes hírű egyénekkel, cégéres csirkefogókkal és szocialista politikusokkal működjön együtt. Az Opus Dei vezetése gondosan ügyel arra, hogy ezek az emberek nehogy bemocskolják a szervezetet, vagy túl közel kerüljenek hozzá. Miután felhasználta, az Opus Dei ejti és megvetéssel bünteti ólcet, és ártatlanul mossa a kezét. Az Opus Dei lényege abban áll, hogy nagyon erős befolyást tud gyakorolni, és óriási anyagi forrásait arra használja fel, hogy apostoli küldetését kiszélesítse. ... Az Opus Dei pontosan tudja, hogy a pénz kormányozza a világot, és hogy a vallási hatalom egy országban vagy egy kontinensen attól függ, hogy a pénzügyi hatalom kinek a kezében van... Az Opus Dei olyan dolgokat is meg mer tenni, amelyekről más vallási szervezetek még csak álmodni sem mernének; ugyanazokat a fegyvereket alkalmazza, mint az ellenségei. Erre a célra felfogad bizonyos kétes hírű embereket, akik az ő piszkos munkáit elvégzik. Ilyen módon eléri a céljait anélkül, hogy ezek az emberek be lennének avatva. A cél szentesíti az eszközt. A végén az Opus Dei kifizeti ezeket az embereket és olyan gyorsan elfelejti őket, mint azt a piszkos papírzsebkendőt, amelyet használat után a szemetesbe dob az ember. Ügyvédeket is szerződtet, akik tanácsokkal látják el, hogyan lehet az adót kikerülni - és természetesen utána azt állítja magáról, hogy az így nyert pénz arra szolgál, hogy vallási tevékenységét kiszélesítse. Építészeket alkalmaz, akik megtalálják annak a lehetőségét, hogy az építkezések jogi korlátozásait hogyan lehet megkerülni, és hogyan lehet építési engedélyeket kicsikarni - az engedélyek természetesen iskolák, szociális otthonok építésére szólnak, és szociális célokat szolgálnak. Nőket pénzel, hogy botrányokat csináljanak, és lejárassák a szervezet ellen

harcoló politikusokat. Világos, hogy ezek a politikusok alacsony erkölcsi szintjük következtében egy esetben sem tudnak a kísértésnek ellenállni. Egyszóval, rosszhírű személyeket fogad fel, akik a piszkos munkát elvégzik helyette."

Hosszú ideig gondolkoztam ezeken a szavakon, míg világos lett számomra, hogy Roberto Calvi volt az egyik ilyen „piszkos zsebkendő". A feleségének, darának állandóan azt hangsúlyozta, hogy az Opus Dei mélyen benne volt a Vatikánnal folytatott üzleteiben. Mindenesetre mint közvetítőket a Szentszék két tagját név szerint is meg tudta nevezni - Palazzini és Monsignore Hilary Fran-co bíborosokat -, akik közül azonban egyik sem volt a szervezet tagja. Calvi természetesen Marcinkushoz is közel állt, de a Vatikán bankárja sem volt az Opus Dei tagja. Mindazonáltal a bíborosi kalap rabszolgájává tette magát.

Roberto Calvi ugyan nem volt kifejezetten vallásos, de tisztelte az egyházat. Gyengéje - Marcinkushoz hasonlóan - az óriási becsvágya volt. Ha az akkori időket nézzük, Roberto Calvi véleményem szerint nem volt tisztességtelen, de becsvágya következtében bizonyos mesterkedésekre mindig nyitott volt. Calvinak azonban egy másik problémája is volt. Amikor a Banco Ambrosiano vezetését átvette elődjétől, Canesitől, egy titkos résztulajdonost örökölt. Bármennyire abszurdnak tűnik is - ez a titkos partner a bank legnagyobb részvényese volt, illetve lett. Teljesen mindegy, mit tett Calvi, és mennyire fáradozott - és bizony nagyon is fáradozott nem tudott ettől a részvényestől megszabadulni.

Hogy ki volt ez a titkos részvényes, az soha nem derült ki egyértelműen. Vannak utalások arra, hogy az IOR vagy egy IOR-ügyfél. A vatikáni bank azonban azt állította, hogy Calvi nevében cselekedett, és „bizonyítékként" gyanús vagy legalábbis „kétféleképpen is értelmezhető" levelek másolatát mutatta be. így a dolgok jelenlegi állása szerint - jobb bizonyítékok hiányában - feltételezik, hogy Calvi maga volt a maga titkos résztulajdonosa. Feltételezik továbbá azt is, hogy a bank pénzét kellett, hogy használja, hiszen csak így tudott olyan sok részvényt felhalmozni - annál a banknál, ahol maga is csak alkalmazott volt. Következésképp tehát csirkefogó volt.

A Calvi család több mint tíz éven keresztül próbálta meggyőzni a nyilvánosságot arról, hogy ez nem igaz. Ez a vállalkozásuk nem sikerült. Ennek ellenére a kutatásaim során némi szimpátiát éreztem az ügyük iránt. Talán más meggyőződésre jutottam volna, ha azok az emberek, akiket Calvi a partnereinek

nevezett, valamint az IOR vezetői kivétel nélkül meggyőzően adták volna elő a történteket. Erről azonban szó sem volt. Megéri tehát, hogy Calvi esetét alaposan megvizsgáljuk, mert ezáltal le lehet mérni azoknak az embereknek a szavahihetőségét is, akik a Vatikánban a hatalmat birtokolják.

Calvi azt állította, hogy a „papok” elvonták a Banco Ambrosiano tőkéjét, hogy titkos üzleteiket finanszírozzák, és nem tudta rábírni őket, hogy kötelezettségeiket teljesítsék. Ha ez így volt, akkor a „papok” egy kifejezetten ördögi tervet valósítottak meg. E terv kivitelezése során Calvi több üzletének Madrid lett az elszámolási központja és ez azt jelentette, hogy Calvi és páholytestvérei, Licio Gelli és Umberto Ortolani gyakran látogattak a spanyol fővárosba.

A hatvanas években elhatározta az egyház, hogy a szabad-kőművesekhez való viszonyulásában nyitottabb lesz. Az egyházjog revideált kódexében már nem nevezték meg mint tiltott intézményt. Sőt az egyház bizonyos körei elkezdték a szabadkőműveseket a marxizmus ellen fegyverként használni. Ennek egyik bizonyítéka az olasz Propagande Due páholy (P2) volt, amely szabadkőműves értelemben nem volt igazi páholy, hanem prominens személyiségek titkos csoportosulása, akik a szabadkőművesek antimarxista misz-sziója mellett kötelezték el magukat, és ahová sok magas rangú prelátus is tartozott. Az egyház úgymond „beszivárgott” a szabad-kőműves mozgalomba, és „kolonizálta” azt.

A P2 páholyt a hatvanas évek végén alapították, állítólag Giordano Gamberininek, az olasz nagypáholy nagymesterének, Giulio Andreotti közeli barátjának szorgalmazására. Még közelebb állt azonban Francesco Cosentinóhoz, akinek szintén ki- és bejárása volt a Vatikánba. Állítólag Andreotti vagy Cosentino, vagy mindkettő javaslata volt, hogy alapítsanak egy titkos sejtet, amely olyan meggyőződéses jobboldali személyiségekből áll, akik fontos területeken tevékenykednek, különösképp a bankvilágban, a titkosszolgálatban és a sajtónál, és akik feladata az ország megvédése a „marxizmus lopakodó fenyegetésétől”.

A P2 páholy felépítésével Gamberini egy arezzói kis textilüzem tulajdonosát bízta meg, aki szabadkőműves volt, és már két év után megszerezte a mesteri rangot. A neve természetesen Licio Gelli volt. A P2 páholy csúcsán Calvi szerint nem kisebb személyiség állt, mint Giulio Andreotti. Őt követte a hierarchiában Cosentino és Ortolani.

Andreotti folyamatosan cáfolta Calvi kijelentéseit. Az azonban tény, hogy Calvi jobban félt Andreottitói, mint Gellitől vagy Ortolanitól. Cosentino röviddel a P2 páhollyal kapcsolatos vizsgálatok kezdete előtt meghalt. Javier Sainz szerint a P2 valójában a jobboldali erők egy olyan titkos hálózatához tartozott, amelyet a Vatikán áldásával nyugati védőbástyaként emeltek a marxizmus ellen.
API Franciaországban, a P3 Madridban működött. A P3 főnöke az egykori spanyol igazságügy-miniszter, Pio Cabanillas Gallas volt.

Ezek a kapcsolatok az Opus Dei azon taktikájából eredtek, hogy bizonyos világi célok eléréséhez szükség esetén kétes segítőtársakat is igénybe vettek. Calvi, Gelli, Ortolini és a propagandahálózat - hasonló politikai célkitűzéseik miatt alkalmas eszközök voltak, akiket használni, majd aztán ejteni lehetett. Annak érdekében, hogy a latin-amerikai marxista beszivárgás elleni harcba még több pénzt tudjanak pumpálni, az Opus Dei funkcionáriusainak az volt a véleménye, hogy kedvező lenne Calvi Banco Ambrosianójának egy partner spanyol pénzintézet.

A hetvenes évek elején kezdett Calvi a Banco Occidental iránt érdeklődni, amelynek a részvényeit jegyezték a madridi tőzsdén. Egy százezres nagyságú részvénycsomagnak, ami a banki tőke tíz százalékát tette ki, a titkos tulajdonosa egy svájci cég volt, név szerint a Zenith Finánce S. A. Ebben az időben Dr. Arthur Wiederkehr még nem tartozott a Zenith igazgatóságához; csak 1980-ban lépett be. 80 millió svájci frankért Calvi megszerezte ezt a részvénycsomagot. Ez az aktuális piaci érték tízszerese volt - ami elég szokatlan művelet egy éles eszű bankártól.' A részvényeket egy társaságnál helyezte el, amelynek tulajdonosa a United Trading volt.

A Banco Occidental Gregorio de Diegoé, egy merész nyere-séghajhászé volt, aki eredetileg Salamancáról származott. Diego mindazt megtestesítette, amit az Opus Dei-körök a szabad vállalkozó szellemben csodáltak. Dörzsölt volt, nyereségvágyó és nyilvánvalóan igen tehetséges is a töke becserkészésében. A második világháborúban nagy vagyonra tett szert, amikor faluról falura járt, és nyúlbört vásárolt. A bőrt eladta Németországnak, ahol a Wehrmacht téli egyenruhák béléseként használta fel. Kialkudott egy importszerződést is, hogy német tiszteknek bőrcsizmákat szállít. A németek azonban igen bosszúsak voltak, amikor dupla annyi jobbos csizmát kaptak, balosat viszont egyet sem. A bosszúságuk onnan eredt, hogy magas foglalót fizettek, most pedig egy új szerződést kellett kialkudniuk. Diego végül eladta nekik a megfelelő mennyiségű balos csizmát is, persze dupla áron. A bőrök és csizmák eladásából származó

tőkéből felvásárolta a spanyol wolfram-piacot - ez egy stratégiailag fontos ásvány, ami Németországban fogytán volt. A háború után rengeteg pénzzel rendelkezett, miközben az ország többi része a csőd szélén állt. A hatvanas években vásárolta meg a Banco Peninsulart, amit Banco Occidentalnak keresztelt át. Ennek központjában a Plaza de Espanán nagy színes üvegablakok világítottak, mint egy templomban.

Diego a szeretője karjaiban halt meg szívinfarktusban. A fia, II. Gregorio de Diego örökölte a családi impériumot. Bár II. Diegónak semmilyen tapasztalata sem volt a bankszakmában, a Banco Occidental igazgatótanácsának elnöke lett; elnök-vezérigazgatónak pedig Conde Tomás de Marsait, egy spanyol grandot nevezett ki, aki - csakúgy mint Ortolani - a pápai udvar titkos lovagja volt.

1976-ban a Banco Occidental kölcsönt kapott a Banco Ambrosianótól, amivel a spanyol bank megvásárolta az Ambro-siano-részvények egy százalékát. Egyidejűleg a Banco Ambrosiano 510 ezer részvényre növelte részesedését a Banco Occidentalban, amiért további 40 millió svájci frankot fizetett. Calvi ettől kezdve a Banco Occidental direktóriumának tagja lett. Conde de Marsalon kívül, akit a bennfentesek vallásos fanatikusként jellemeztek, még Pio Cabanillas, a P3 páholy tiszteletre méltó mestere is az igazgatóságban ült. P2-es kollégájához hasonlóan Cabanillas is titkos aktákat vezetett Spanyolország legfontosabb személyiségeiről. És Luis Valis Taberner barátja volt.

Diego maga köré gyűjtött számos Opus Dei-tagot. Ebben az értelemben a bankja alapjában véve Opus Dei-bank volt. Tanácsadója Eloy Ramirez szupernumerárius, aki több évig volt a Banco Español de Crédito (Banesto), Spanyolország legnagyobb kereskedelmi bankjának mexikói meghatalmazottja. Diego a kapcsolatai és dél-amerikai üzleti összeköttetései miatt alkalmazta őt. Eloy Ramirez elkísérte Diegót külföldi útjaira. Bárhol bukkantak is fel, Ramirez mindig meglátogatta hittestvéreit, akik számára minden ajtót megnyitottak. A tulajdonképpeni szürke eminenciás Diego sógora, Fernando Pérez Minguez volt, egy műértő és régiséggyűjtő, aki egy irodát tartott fenn a bankban, noha nem volt ott alkalmazásban. Mint Ramirez és felesége, Fernando Pérez és hitvese is az Opus Dei szupernumeráriusai voltak.

A Banco Occidental dél-amerikai és floridai befektetési lehetőségek feltárására koncentrált; ez kis kereskedelmi bankokban való részesedés megszerzését és hotelek megvásárlását jelentette. A Banco Occidentál jogi osztályának egyik munkatársa úgy sejtette, hogy Calvi a Banco Occidentalt is a dél-amerikai

diktatúrák fegyverüzleteinek lebonyolítására használta. Ezekkel a tranzakciókkal összefüggésben Calvinak gyakran kellett megjelennie Madridban. Többnapos tartózkodásai a spanyol fővárosban feltűnést keltettek, ezért a United Trading egy kis magángépet vett, amivel ugyanazon a napon oda és vissza tudott repülni. Az Occidental munkatársait kioktatták, hogy a milánói Ambrosiano központtal folytatott telefonálások során soha ne említsék a Learjetet. Valószínűleg a milánói stábnak a repülőgép létezéséről nem volt szabad tudnia.

Madridban Calvi gyakran találkozott Cabanillasszal azért, hogy megvitassák, miként lehetne a többségi jogot az El País felett megszerezni. Attól féltek ugyanis, hogy Madrid legnagyobb példány-számú lapja nagyon balra tolódik. Ez a terv jól illett az Opus Dei apostoli küldetéséhez, ugyanakkor a P2 és a Vatikán terveihez is, akik a Corriere della Sera olasz napilapot szerették volna átvenni. A madridi sztárügyvéd, Matías Cortés Domíngues, aki a Banco Occidental független tanácsadójaként működött, valószínűleg tanácsókkal látta el Cabanillast az átvételi tervekre vonatkozóan. A4atías testvére, Antonio - szintén ügyvéd - az Opus Dei numeráriusa volt.

Pár évvel korábban Umberto Ortolani megvette a Banco Financiero Sudamericanót, egy kis bankot Montevideóban, és a nevét Bafisudra változtatta. Ettől kezdve Calvi és Diego a Bafisudot használta néhány dél-amerikai vállalkozásához. 1976-ban az Ambrosiano Overseas megszerezte Ortolani Bafisudjánk öt százalékos részesedését; a Banco Occidentalhoz tartozó Cogebel szintén öt százalékkal szállt be. Ortolani és Diego jó barátok lettek. Diego úgy jellemezte Ortolani montevideói villáját, hogy az „egy múzeum a Vatikán műkincseinek felével”.

1977-ben a Banco Occidental és a Rumasa kapcsolatot alakított ki, amelynek során egy sor kölcsönös bankbetétet adtak ki. Hogy a három bankcsoport - Ambrosiano, Occidental, Rumasa - között összefonódások voltak, egy 25 millió dolláros középlejáratú hitel bizonyította, amelyet a Rumasa 1980 októberében vett fel. A kölcsönt az Ambrosianóhoz kapcsolódott svájci Banca dél Gottardo, a Banque de l’Union Européenne (amelyben az Ambrosiano szintén résztulajdonos volt, és amely szoros kapcsolatban állt a franciaországi Opus Deivel); valamint a Missouri állambeli Saint Louisi First National Bank által létrehozott konzorcium intézte. Az utóbbi szoros kapcsolatban állt az Anheuser Busch sörgyáros családdal, akik állítólag az egyesült államokbeli Opus Deivel voltak összeköttetésben.

Időközben a United Trading adósságkamatai az Ambrosiano felé évente mintegy 50 millió dollárt tettek ki. Mivel a United Trading székhelye külföldön volt, offshore-tőkét kellett számára biztosítani. De minél nagyobb volt az adósság, annál nehezebb volt Calvinak fedezetként elegendő offshore-tőkét szerezni. Az olasz bankoknak a tőkekivitelhez különleges engedélyekre volt szükségük, és ahhoz, hogy egy ilyet kapjon, Calvinak a bankfelügyelet előtt fel kellett volna fednie a United Trading hálózatát. Ez azonban a dél-amerikai és egyéb tranzakcióira derített volna fényt. Calvi a United Trading nyílt pozíciójának rabszolgája lett - ezzel klasszikus bizonyítékát adva egy brazil közgazdász nem kevésbé klasszikus mondásának, miszerint: Ha egy ügyfél egy banknak 1 millió dollárral tartozik, és azt nem tudja visszafizetni, akkor az az ő problémája; de ha a banknak 100 millió dollárral tartozik, és azt nem fizeti vissza, akkor az a bank problémája. Calvinak volt egy problémája, és azt úgy hívták, hogy United Trading.

Ugyanakkor a Banco Occidentalhoz fűződő kapcsolata volt az egyik valószínű bizonyíteKa az Opus Deihez közelálló személyekkel és érdekcsoportokkal való üzleti kapcsolataira. Az Opus Dei szóvivői azonban később cáfolták, hogy Calvinak közvetve vagy közvetlenül köze lett volna a szervezet tagjaihoz. Az Opus Dei-hálózatba való belebonyolódásának egy további bizonyítéka akkor bukkant fel, amikor az Ambrosiano offshore-eszközei már nem voltak elegendőek, hogy a United Trading adósságterheit viseljék. A szükségmegoldást egy dél-amerikai fővárosban találták meg, ahol a központi bank igazgatója és több akkori, illetve későbbi miniszter Opus Dei-tag volt.

1979 októberében Calvi Limában megnyitotta a Banco Ambrosiano Andinót. Az új bank 12,5 millió dolláros tőkével rendelkezett, többségében a luxemburgi Banco Ambrosiano Holding jegyzett tőkéjével, amely részben megint csak a United Trading konszernhez tartozott. A Banco Andino tehát a United Trading-szövet-ség szentélye lett. Már az első üzleti hónap végén az Andino mérlege több, mint 345 millió dollárt mutatott, ami gyakorlatilag kikozmetikázott kölcsönökből állt. így rejtették el azoknak a pénzeknek az igazi forrását és tulajdonképpeni végső állomását, amelyeket a United Trading és offshore-társaságokból álló hálózata fektetett be.

Meglepő módon Calvi az Opus Deit a szövetségesének tartotta. Megbízhatóbb szövetséges lett volna Egidio Vagnozzi bíboros, aki a Vatikán gazdasági ügyekért felelős prefektusa volt. Vagnozzi aggódott, mert Opus Dei-tisztviselők a háta mögött VI. Pál pápának ajánlatot tettek a Vatikán pénzügyeinek átvételére.

Vagnozzi ellenezte, hogy az Opus Deinek még nagyobb beleszólása legyen a Vatikán ügyeibe. Nem bízott Marcinkusban, és aggodalmát fejezte ki Casaroli bíborosnak, az új államtitkárnak. Casaroli nem kis képmutatással némi támogatást nyújtott neki. Mindazonáltal üdvözölte Vagnozzi javaslatát, hogy 1979. november 5-re hívják össze a 123 bíboros rendkívüli gyűlését. Vagnozzi a vészharangot akarta meg-kondítani. Véleménye szerint a Vatikán a pénzügyi összeomlás szélén állt. Az 1979 novemberében lezajlott bíborosi gyűlés az utolsó volt, amelyen Vagnozzi elnökölt. Röviddel utána meghalt. A vizsgálati akta, amelyet Marcinkusról állított össze, eltűnt.

Valamikor ez idő tájt alkalmazta Giuseppe Santovito tábornok (az olasz katonai hírszerző szolgálat, a SISMI főnöke) a fiatal Francesco Pazienzát, mint Vatikán- és Palesztina-szakértőt. Pazien-za, aki 1946-ban a dél-olaszországi Tarantóban született, vallásos katolikus családból származott, és „mélytengeri kutató” diplomával rendelkezett. Öt nyelven beszélt, és nemzetközi prominens személyek egész seregét ismerte, többek között Aristoteles Onassist; Alexander Haiget, a NATO főparancsnokát; Roberto Vescót, a hírhedt csalót; Jasszer Arafatot, a PFSZ vezetőjét és egy sor szaúdi herceget. Kitűnő kapcsolatai voltak Dél-Amerikában, különösen Argentínában; az argentínai pápai nunciust, Pio Laghi érseket szoros barátjának mondta, csakúgy, mint az ENSZ vatikáni állandó képviselőjét, Giovanni Cheli érseket.

Pazienza már majdnem két éve dolgozott a SISMI-nek, amikor két milánói bíró szinte véletlenül egy újabb botrányt kavart Olaszországban. 1981. március közepén az igazságügyi hatóságok Sindona ténykedéseivel kapcsolatos nyomozásuk során Gelli lakását és irodáját is átkutatták. Titkos állami dokumentumok másolatai mellett egy olyan listát is találtak, amely valószínűleg egy titkos szabadkőműves páholy tagjainak nyilvántartása volt. Az ott felsorolt 962 személy között számos miniszter is akadt. A többiek magas rangú tisztek és titkosügynökök, vezető gyárosok, bankárok, újságírók, külpolitikai előkelőségek, az olasz trón várományosa és a Vatikán magas rangú prelátusai voltak. Gelli Dél-Amerikából felhívta az irodáját, amikor a nyomozás folyt, és akkor tájékoztatták az eseményekről. A nyilvánosság azonban hónapokig nem tudott semmit.

Pazienza főnöke, Santovito tábornok is rajta volt Gelli P2-es listáján. Le kellett mondania. Ezzel Pazienza ügynöki karrierje is véget ért a SISMI-nél. Miután Rómában egy saját biztonsági szolgálatot alapított, Flaminio Piccoli, a Kereszténydemokrata Párt elnöke felvette vele a kapcsolatot. Az Andreotti-barát

Piccoli Pazienzá-nak egy Calvival való találkozást javasolt, mivel a bankár nem bízott meg az IOR vezetésében. Pazienzának Calvi megbízásából Mar-cinkus eltűnt aktái után kellett nyomoznia, amit az elhunyt Vagnoz-zi bíboros állított össze.

Pazienza ismerte Mario Tedeschi szenátort, aki egy jobboldali magazin, az // Borghese kiadója volt, amiben egy oldal a Vatikánról is megjelent. Az II Borghese a vatikáni pletykákról jobbára a római zsarolótól, Giorgio Di Nunziótól szerzett tudomást. Di Nunzio tudta, hogy Vagnozzi a Marcinkus-aktát Dr. Peter Duftnál, egy zürichi ügyvédnél helyezte el, és ajánlkozott, hogy egy csomó pénzért megszerzi.

Calvi az olasz hatalmi struktúrában egyre fontosabb tényezővé vált. Bankja majdnem 20 milliárd dollár vagyonértéket és 38 ezer részvényest tudhatott magának. A likviditási gondok ellenére nyereséges volt, és messze állt a csődtől. Calvi ugyanakkor azon fáradozott, hogy az Ambrosianót tradicionális hatalmi bázisától - a katolikus jobboldaltól - távol tartsa, és semleges vizekre evezzen. Ez egyidejűleg a titkos partner részvénytőkéjének felvizezését is jelentette, ami veszélyes vállalkozás volt. Elkezdett üzletelni az olasz szocialista párttal. Azzal, hogy a szocialistáknak segített anyagi bázisuk kiszélesítésében, Giulio Andreotti nemtetszését is kivívta. Ő azt akarta, hogy a Banco Ambrosiano ismét a jobboldali katolikus irányt vegye. Pazienzának ennek megvalósításában kellett segédkezni.

Pazienza Peter Dufttal, Vagnozzi svájci „bizalmasával” a Marcinkus-akták 1,5 millió dollárért történő megvásárlásában állapodott meg. Az összeg kifizetése egy United Trading-számláról történt, aminek egynegyedét az ügyvéd kapta meg, a többi pedig Di Nunzio svájci bankszámlájára ment. Pazienza személyesen adta át Calvinak a dokumentumot. De Isten útjai kifürkészhetetlenek. 1982-ben egy svájci bankban tett látogatása során Di Nunzio egy hirtelen szívinfarktus következtében meghalt.

Calvi Gellivel és Ortolanival közösen hónapokig fáradozott a Rizzoli-impérium átalakításán, amelyhez többek között a Corriere della Sera is tartozott. 1980 végéig a United Trading összesen 40,65 millió dollárt fizetett ki Ortolani svájci bankszámlájára, nyilvánvalóan azért, hogy a Rizzoli átvételét nyélbe üsse.[2] Calvi sejtette, hogy Ortolani a Vatikánnak dolgozik, és hogy a Vatikán képviselőjeként a Rizzoli igazgatóságába is belépett. 1981 márciusában a United Trading kifizetése Ortolani és Gelli felé már 76 millió dollárra rúgott. Calvi kezdte az

IOR-t unszolni, hogy a United Trading nyílt pozícióját csökkentse. Ugyanolyan bizalmatlan volt Gellivel és Ortolanival, mint amennyire félt Andreottitói. S mivel azt hitte, hogy a jobboldali katolikus szövetség, amely a bank tradicionális bázisa volt, gátolja az Ambrosiano terjeszkedését, új partnerek után kezdett nézni. De a bosszú a nyomában volt.

A Rizzoli-tárgyalások nyomán egy milánói bíróság az illegális tőkekivitel miatt indított eljárás alapján bevonta Calvi útlevelét. Calvinak voltak ugyan sejtései, de soha nem tudott teljes bizonyossággal rájönni, kik voltak az ellenségei. Andreotti biztosan közöttük volt. De Gelliben és Ortolaniban is egyre kevésbé bízott. A Vatikán átláthatatlansága teljesen megtévesztette. Az Opus Deit és Palazzini bíborost szövetségesének tekintette. Casarolit, akinek magánéletéről állítólag néhány kompromittáló dokumentum volt a birtokában, ellenségének tekintette. És Marcinkust is a mohósága és szakmai alkalmatlansága miatt veszélyesnek tartotta.

Azért, hogy a vatikáni frakcióról, amely véleménye szerint ellene harcolt, még többet megtudjon, Calvi megkérte Pazienzát -akit 500 ezer dollár honoráriumért szerződtetett -, hogy hozzon össze számára egy találkozót a Casaroli-klikk egyik tagjával. 1981-ben a nagyhéten Pazienza összeismertette Calvit Achille Silvestrini érsekkel, Casaroli titkárával. Ám ahelyett, hogy tájékoztatta volna Silvestrinit az IOR-ral folytatott üzleteiről, Calvi a Rizzoli-csoportról beszélt, Silvestrini viszont nem lett közvetlenebb. Calvi szerette volna Ortolani szerepét a Rizzoli-tranzakcióban tisztán látni. Silvestrini azonban nem mondott semmit, talán azért, mert nem is tudott semmit.

A Rizzoli megvásárlásának következő lépésére - összesen 260 millió dollár értékben - április végén került sor. Az Andino Ambrosiano 95 millió dollárt utalt át a Zirka Corporation von Monrovia számlájára a zürichi Rothschild Bankba. Ezt a pénzt a panamai Bellatrix Társaságnak hitelként utalták ki. A Bellatrix a United Trading egy leányvállalata volt. A Bellatrix 95 millió dollárja egy már előzőleg 46,5 millió dollárt tartalmazó kalapban landolt, amelyet az év elején a luxemburgi Ambrosiano Services utalt át a Rothschild Banknak, valószínűleg egy, a Rothschild bank tulajdonát képező, 189 ezer részvényt tartalmazó csomag megvásárlására. Ezeknek a részvényeknek a vételára 20-szorosa volt a tényleges árfolyamnak. Ezekhez az összegekhez jött még további 8 millió dollár, így a Bellatrix összesen 150 millió dollárt kapott. Mindazonál-tál volt egy pár szabálytalanság a dologban, amelyek csak a későbbi nyomozások során kerültek napvilágra. Először is, Ortolani és Brúnó Tassan Din, a Rizzoli

igazgatótanácsának elnöke irányították a Bellatrix üzleteit, noha a Bellatrix a United Trading Corpo-rationhoz tartozott. Másodszor, a Rothschild Bank azt állította, hogy nem vezet Bellatrix-számlát. Harmadszor, a Rizzoli részvény-könyvében sehol nem bukkant fel a Bellatrix név.

Időközben Marcinkus minden erejét összeszedte, hogy a Casaroli-klikkel szemben megvédje magát. Míg ő az ellenoffenzívát tervezte, a katasztrófa bekövetkezett. „Olyasmi történt, ami a vatikáni hatalmi egyensúlyt teljesen felborította. 1981. május 13-án a Szent Péter téren merényletet követtek el II. János Pál pápa ellen. Míg a pápa a kórházban volt, a Vatikánban Casaroli parancsolt. Ez Marcinkusnak komoly csapás volt. Casarolinak igencsak érdekében állt, hogy őt megsemmisítse” - mondta Pazienza.

Négy hónapig tartott, míg II. János Pál a lövés okozta sérülésből felgyógyult. Ebben az időben Marcinkus pozícióját más szerencsétlenség is megrendítette. 1981. május 20-án a Guardia di Finanza, az olasz gazdasági rendőrség illegális tőkekivitel vádjával milánói lakásában letartóztatta Calvit. A nemzetközi pénzpiacokon való üzletelés ugyan hozzátartozott egy bankár munkájához, de a hatályos olasz törvények a bankárok nemzetközi tranzakcióit erősen korlátozták; ha külföldi üzleteiket bővíteni akarták, ügyesen kellett zsonglőrködniük. Calvi talán nem volt ilyen ügyes. Az olasz magánbankrendszer főpapja a következő két hónapot rács mögött töltötte, ahol ugyanúgy bántak vele, mint egy bűnözővel. így bűnhődött a buzgalmáért, amellyel az egyház titkos pénzügyleteit támogatta.[3]

Clara Calvit hihetetlenül megrázta a férje letartóztatása. Egészen addig meg volt róla győződve, hogy Róbertot őrzőangyalok védik. Naiv módon azt hitte, hogy a családja ki tudja kerülni a korrupció iszonyatos mocsarát, amely egész Olaszországot erkölcsi válságba juttatta. A gyermekeit persze - az emberrablások elszaporodása miatt - folyamatosan testőrök kísérték. Ez a tehetősebb olaszok számára a hetvenes és nyolcvanas években hozzátartozott az élet realitásaihoz. Amikor Carlo Calvinak katonai szolgálatra kellett jelentkeznie a titkosszolgálat kijelölt egységénél, páncélozott limuzinnal szállították a laktanyába. A drezzói vidéki házat - noha hegytetőre épült - egy privát titkosszolgálat éjjel-nappal őrizte. A védelem mértéke - mind a politikai, mind a fizikai - a család társadalmi pozíciójától függött: minél prominensebb volt valaki, annál több védelemre volt szüksége.

De hirtelen nem volt se védelem, se protekció. Az iparosodott nyugati államok

közül csak Olaszországban és Spanyolországban volt továbbra is érvényben devizakorlátozás. Mivel azonban ez a Közös Piac elveivel ellentétben állt, ezeket a korlátozásokat hamar eltörölték. Ebben az időben viszont a tőkekivitel még bűncselekménynek számított. Nem volt persze Olaszországban egyetlen bankár sem, aki ezeket a restrikciókat meg ne kerülte volna - különben aligha maradhatott volna versenyképes a nemzetközi piacon. Calvi sem volt kivétel, de az ügyét felfújták. A pere valóságos média-látványosság lett.

Calvi távollétében Pazienza vette kezébe az irányítást. Gondoskodott róla, hogy Clara találkozhasson Andreottival. A „nagy intrikus” közölte vele, hogy Róberténak vissza kell lépnie. Azt javasolta, hogy a Banca d’Italia két „barátságos” megbízottja - Orazio Bagnasco, a pénzember, Siri genovai barátja, valamint a Banco Popolare di Novara, egy Bagnasco tulajdonában lévő kis vidéki bank elnöke - vegye át az Ambrosiano irányítását.

Clara Calvi úgy értelmezte Andreotti válaszát, hogy ő a férjét egyértelműen Casaroli táborába sorolta, amely időközben egy „könnyűlovasság” felszerelésével rajtaütést tervezett Marcinkuson. A kúrián belül azonban - a háttérben - olyan finom erőegyensúly van, hogy azt egy kívülálló aligha tudja átlátni. Andreotti egyébként az úgynevezett Róma-párttal tartott, amely kemény vonalas konzervatívokból állt, akik az Opus Dei és a pápa dogmatikai vonalán helyezkedtek el. Marcinkusra továbbra is szükségük volt, később azonban kipenderítették, és más erőkkel helyettesítették.

Calvi letartóztatása után 1981 májusában a Banco Occidentalnál súlyos likviditási problémák jelentkeztek, és 1981 júliusában 100 millió dolláros hiánnyal csődöt jelentett. Csalás miatt eljárást indítottak ellene. A csődbement Banco Occidentalt a részvények 51 százalékának megszerzésével - szimbolikusan 1 pezetáért - a Banco de España vette át. A Banco Ambrosiano Holding Occi-dental-részvényeit a Banco Vizcayanak, egy spanyol területi banknak adta el, amelyet általában az Opus Dei befolyási övezetébe szoktak sorolni. A vételár 1 millió dollár volt, amely az Ambrosiano Holdingnak 40 millió dollár veszteséget jelentett. Később a Banco de España mindazt, ami az Occidental banküzleteiből megmaradt, teljes névértéken rövid úton eladta ugyanennek a Banco Vizcaya-nak. Az Occidental tehát - a behajthatatlan követelésektől megszabadulva - beolvadt a Banco Vizcaya-ba, amely röviddel később a Banco Bilbaóval fuzionálva Spanyolország legnagyobb üzleti bankja lett - leváltva ezzel a Banestót. A Banco de España akkori igazgatója véletlenül éppen Alvarez Rendueles volt, az a fiatal bankár, akit Ruiz-Mateos nem kívánt

alkalmazni.

A Banco de España intervenciója előtt néhány nappal II. Diego a központi bank egyik magas rangú hivatalnokától, aki egyébként szintén az Opus Dei tagja volt, a következő tanácsot kapta: ha az Occidental veszteségeinek egy részéért kezességet vállal -amelyről mindketten tudták, hogy behajthatatlan -, akkor engedélyezik számára, hogy az Occidental szálloda-csoportját leválassza a központról, és egy külön társasághoz vezesse át, amely ily módon megmenekül a csődtől.

Az Occidental szállodacsoportnak két előkelő szállodája volt Spanyolországban, egy Budapesten, körülbelül egy tucat a Dominikai Köztársaságban, néhány Portugáliában, egy Venezuelában; továbbá az Occidental Plaza Miamiban, a Fairmount San Antonió-ban és Texasban, valamint a Grand Hotel Atlantában. Diegót előre figyelmeztették, hogy letartóztatási parancsot adtak ki ellene. Rögtön ezután Atlantába menekült, ahol fényűző birtokot vásárolt - luxusautók seregével, úszómedencével, baseballpályával, teniszpályákkal és harminc ló befogadására alkalmas istállókkal. Egy évvel később, ötvenöt éves korában súlyos szívinfarktust kapott; egy gyors beavatkozásnak köszönhetően azonban életben maradt. A fia, III. Diego vezetése alatt az Occidental S. A. Spanyolország egyik legnagyobb szállodalánca lett.

Az Ortolani-féle Bafisud nem sokkal élte túl a Banco Occidentalt. Csődbe ment, és az uruguayi központi bank vette át. 1983 májusában a Bafisud maradékát - egy pesóért - egy holland banknak adták el. Az uruguayi központi bank elnöke, Ramón Diaz, az Opus Dei tagja volt.

24. Halál a híd alatt

Ha férjem befejezhette volna az Opus Deivel folytatott rendkívül kényes tárgyalásait, akkor ma Itália leghatalmasabb embere lenne.

Clara Calvi

A Calvi család meg volt győződve, hogy Marcinkus az olasz hatóságok előtt olyan információkat hallgatott el, amelyek felmentették volna Róbertot. Ezért a pápához akartak fordulni. Clara Calvi Andreottival való találkozása után Pazienza New Yorkba repült, hogy Carlo Calvival tanácskozzon. Calvi fia vezette Washingtonban a Banco Ambrosiano Service Corporationt, amelynek irodái a Watergate épülettömbben voltak. Pazienza találkozót szervezett New Yorkban Carlo Calvi és Giovanni Cheli érsek között, aki a Vatikán diplomáciai missziójának vezetője volt az ENSZ-nél. A tárgyalás előtt Pazienza kioktatta Carlót; utalt rá, hogy Cheli Marcinkus helyére pályázik. Cheli feltehetően érdekelt abban, hogy a Calvi-féle hírek eljussanak a pápához.[1]

Pazienza három barátja is elkísérte Carlót a megbeszélésre: Lorenzo Zorza atya, Cheli személyi asszisztense, Alfonso Bove, egy brooklyni üzletember és Sebastiano Lustrisimi, az olasz titkosszolgálat egyik New Yorkban működő ügynöke. Ők hárman Cheli irodájának előszobájában várakoztak, míg Carlo és az érsek négyszemközt beszélgettek. Carlo Chelit arrogánsnak tartotta. Miután Cheli közismert türelmetlenségével meghallgatta Carlo beszámolóját a Banco Ambrosiano és az IOR üzleteiről, azt válaszolta, hogy ilyen információk Róma felé való közvetítésére a washingtoni Apostoli Követség a „megfelelő csatorna". Elintézett Carlo számára egy megbeszélést Monsignore Eugenio Sbarbaróval, az első titkárral, és Zorza atyát utasította, hogy kísérje el.

Amikor Carlo Sbarbarót meglátogatta, ő még kevesebb érdeklődést mutatott, mint Cheli. Mivel az IOR minden együttműködést tagadott, Calvit devizaelőírások elleni vétségben bűnösnek találták, és négy év börtönbüntetésre, ill. 13,5 millió dollár pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet ellen fellebbezhetett. „Isten bankárát" -ahogyan a világsajtó elnevezte - óvadék ellenében szabadon bocsátották. De még mindig nem volt útlevele. Sovány vigaszt jelentett az is, hogy II. János Pál Calvi börtönbeli tartózkodása alatt egy tizenöt bíborosból álló bizottságot bízott meg a vatikáni pénzügyek vizsgálatával. Az igazgatótanács következő ülésén Calvit kollégái felállva, ovációval üdvözölték. Azután pihenés

céljából néhány hétre Szardíniára utazott.

Tizenkét évvel a bankár halála után még mindig bukkannak fel olyan új adatok, amelyek azt bizonyítják, hogy egy olyan összeesküvés áldozata lett, amelybe az IOR és a titkos Ambrosiano-részvényes is be volt avatva. Az is egyre nyilvánvalóbb, hogy miért akarták az összeesküvők eme részvényes kilétét titokban tartani. Az új leleplezések egy venezuelai kapcsolat létezésére és az olasz titkosszolgálat szerepére mutatnak rá, amely tudott ugyan az eseményekről, de nem avatkozott be.

Pazienza, akit az Ambrosiano következő csődjénél játszott szerepe miatt hosszú börtönbüntetésre ítéltek, fellebbezett, mondván: úgy érezte, „titkos erők” használják, amelyek Calvi mögött formálódtak a Banco Ambrosiano ellen. Az összeesküvés gyanúját maguk a bírók is figyelmen kívül hagyták, talán mert Pazienza gyorsan eltűnt a képből, miután összeismertette Calvit azzal az emberrel, aki az összeesküvés koordinátora lett. Ez pedig a szardíniái Baulöwe Flavio Mario Carboni volt.

Clara Calvi ismerte a „barátságos, előzékeny férfit”. Figyelmes volt, és gyakran hozott ajándékot, mint például szardíniái kecskesajtot, olívaolajat. Az viszont feltűnt neki, hogy a férfi mindig bő zakót visel. Egy este aztán felfedezte, hogy Carboni revolvert hord az övében.

Clara gyorsan elfelejtette az esetet. A következő heteket Roberto és Clara Carboni jachtján töltötte. A vendégek között volt Nestor Coll Blasini, Venezuela szentszéki nagykövete és Carlo Binet-ti, venezuelai közgazdász. Coll a Venezuelai Kereszténydemokrata Párt (COPEI) tagja volt, és szoros kapcsolatban állt az Opus Deivel, amiről azonban Calviék semmit sem tudtak. Ő reformálta meg a venezuelai gazdasági intézetet, és ő tisztította meg minden baloldali befolyástól. Ezenkívül jó barátja volt Enrique Peres Olivaresnek, a kereszténydemokrata művelődésügyi miniszternek, aki Opus Dei numerárius volt. Coll figyelmesen szemügyre vette a társaságot, és

sokat társalgóit Calvival. Carbonit 23 éves osztrák barátnője, Manuéla Kleinszig kísérte. Ezenkívül volt egy felesége és egy római szeretője, akik azonban nem utaztak vele.

Szabadsága közepén Calvi Rómába repült egy megbeszélésre Marcinkusszal. Előző este Calvi négyszemközt közölte Carboni-val, hogy haragszik a

„papokra”. A római találkozó során Calvi meg akarta győzni Marcinkust a United Trading feloszlatásáról, mivel a konszern felmondta a szolgálatot.[2]

Calvinak tehát Marcinkustól kellett megszereznie az engedélyt a United Trading feloszlatására - egyértelmű bizonyíték arra, hogy a United Trading sem akkoriban, sem előtte nem tartozott az Ambrosianóhoz. Calvi e találkozó során azonban csak arra tudta rávenni Marcinkust, hogy két „patronálási nyilatkozatot” fogalmazzon meg, amelyekben elismeri, hogy a United Trading konszernt, beleértve az anyacéget is, közvetlenül vagy közvetve az IOR kontrollálja. Az egyik levél a Banco Ambrosiano Andino S. A.-nak Limába, a másik az Ambrosiano Group Banco Comercial S. A.-nak Managuába volt címezve. Mindkettőn 1981. szeptember 1-jei dátum szerepelt.

Ellenszolgáltatásképpen Calvi nyilvánvalóan egy kártalanítási nyilatkozatot írt alá, mégpedig semleges levélpapírra, a Banco Ambrosiano Overseas Limited írógéppel megírt fejlécével. E nyilatkozat dátuma 1981. augusztus 26., római látogatásának napja volt. Ennek másolata azonban sem az Ambrosiano aktáiban, sem Calvi személyes iratai között nincs meg. A nyilatkozatban arról volt szó, hogy az Ambrosiano Overseas az IOR-t a patronálási nyilatkozatok kiállításáért kártalanítani fogja. Emellett abban is megegyeztek, hogy a United Trading konszern semmilyen további üzletet nem folytat, és az IOR-ban való részesedését - beszámítva a 200 millió dolláros határidős betétjét is - legkésőbb 1982. június 30-ig megszünteti. A levél ellenére a United Trading részvényei - tényleges bizonyítékaként a tulajdonviszonynak - az IOR-nál maradtak Rómában. Ez már önmagában egy rendkívül érdekes állapot volt.

A kártalanítási nyilatkozat azt az illúziót keltette, hogy a United Trading konszernért végül is a nassaui Banco Ambrosiano Overseas a felelős. Ebben az esetben Calvi ostoba lett volna, ha a levelet aláírja - vagyis parancsot teljesített. A nassaui bank egy ötödé az IOR-hoz tartozott, a maradék a luxemburgi Banco Ambro-siano Holding tulajdona volt, amely - mint láttuk - egy meghatározott időpontban negyven százalékban a láthatatlan partneré, a Loveloké lett. A levél tehát azt akarta lehetőség szerint megértetni, hogy az IOR vagy meg nem nevezett ügyfele - a „hiányzó ellenoldal” - a United Trading-betéteket egyik kézből a másikba simán és egyszerűen továbbadta. Ugyanakkor az IOR leginkább attól a veszélytől tartott, hogy a United Trading-hálózat és a Vatikán között fennálló kapcsolatok lelepleződnek - amennyiben a Banca d’Italia felfedné annak létezését.

A levélben továbbá feltételként szabták meg, hogy az Amb-rosiano Overseas a 200 millió dolláros határidős betétet 1982. június végéig visszafizeti. Az IOR soha nem nyilatkozott különösebben világosan ezzel a betéttel kapcsolatban. Egyik feltételezés szerint a pénz az IOR és az Ambrosiano között folyó egyik üzletnek volt része, ami egy olyan venezuelai projekt volt, amelyben a nápolyi Camorra mint befektető szerepelt. Az IOR tudatta Calvival, hogy csak e betét kifizetése után lesz a „maradék" - azaz azok a pénzek, amelyekkel a United Trading az Ambrosiano-csoportnak tartozott - elintézve.[3]

Amikor Calvi aznap este visszarepült Szardíniára, azt mondta darának: „Fizetni fogok azért, hogy az IOR nevet szóba hoztam. A papok már most fizettetnek velem ezért."[4] Amint a United Trading használhatatlanná vált, Marcinkus befolyása is inogni kezdett. 1981. szeptember 29-én II. János Pál érsekké nevezte ki, és előléptette Vatikánváros kormányzójává. Az IOR vezetőjeként betöltött hivatalát megtartotta ugyan, de mind több idejét fordította a Vatikán igazgatására és jövedelmének optimalizálására. Ha Calvi feltevése igaz volt, akkor az Opus Dei szándékozott átvenni az IOR feletti felügyeletet. Hat héttel később II. János Pál értesítette Baggio bíborost elhatározásáról, miszerint az Opus Deit személyi prelatúrává emeli.

Calvi kevés lehetőséget látott a határidő betartására. A két reális lehetőség közül az egyik az volt, hogy a Banco Ambrosiano tíz százalékát megemelt 200 dolláros árfolyamon részvényenként eladja, vagy a másik, hogy azt a 150 millió dollárt, amely a Bellatrix számlájára a Rothschild Bankba, Zürichbe lett átutalva, visszahozza. A következő hónapokban mindkét opciót figyelemmel kísérte, és ebben messzemenően Pazienzára hagyatkozott. Ahelyett, hogy az

Ambrosiano részvényeire vevőt keresett volna, Pazienza ismét Flavio Carbonit hozta be a képbe. Ő rábeszélte Calvit, hogy Carboni szardíniái építési vállalkozásának, a Prato Verde S. p. A-nak 3 millió dolláros hitelt nyújtson, amiért Pazienza 250 ezer dollár jutalékot tett zsebre.

Amikor Calvi észrevette, hogy Pazienza nem igazán érdekelt az Ambrosiano részvényeinek eladásában, tárgyalásokat kezdett Carlo De Benedettivel, azzal a férfivel, aki az Olivettit mentette meg a csődtől. Benedetti ráállt, hogy Ambrosiano részvényeket vásárol 1 millió dollár értékben - ami a banktőke 2 százalékának felelt meg -, darabját 43 dolláros árfolyamon, és mint elnökhelyettes tagja lesz a direktóriumnak. Calvi számára ez egy új kezdet volt. Nem volt éppen a csúcs, de a piacon mindazonáltal pozitívan értékelték.

Következő nap Calvinak fontos találkozója volt Rómában, darának legalábbis így nyilatkozott. Mindenesetre sem neki, sem másnak nem mondta meg, kivel találkozott. Talán az Opus Dei nagy pénzügyi főnöke volt az? Clara nem tudta. Ugyanezen a napon a La Republica közölte a hírt: Carlo De Benedetti csatlakozik az Ambrosianóhoz.

Calvi dühös volt. De Benedetti és az Ambrosiano kapcsolatának egyelőre titokban kellett volna maradnia. Calvi várt két napot, majd De Benedettit tájékoztatta, hogy a La Republica interjúja Rómában „negatív" visszhangra talált. Nehezen képzelhető el, hogy miért kapott egy olyan formátumú ember, mint De Benedetti azért, mert egy igazgatótanács elnökhelyettese lett, ilyen negatív kritikát. Talán azért, mert De Benedetti - bár a bank számára nyereséget jelentett - zsidó volt. Lehet, hogy azok az emberek, akikkel Calvi Rómában találkozott, egy olyan katolikus bankban, amely a Vatikán láthatatlan pénzügyeit bonyolította, nem akartak vezető pozícióban zsidó embert látni.

De Benedetti visszaadta a részvényeit, és kiszállt. Helyét az Ambrosiano direktóriumában Orazio Bagnasco vette át, akit Andreotti már hét hónappal azelőtt Calvi helyett javasolt. Bagnasco komoly vagyonra tett szert, amikor ingatlan kölcsönkötvény-részese-déseket adott el, ami miatt Clara Calvi „kilincses pénzembernek" nevezte.[5] Bagnasco egy barátjával együtt a tőzsdén megvette az Ambrosiano-részvények két százalékát, és követelte felvételét az igazgatótanácsba. Valószínűnek látszik, hogy Bagnascót a római klikk tartaléknak szánta De Benedetti helyére.

Calvi időközben teljesen tanácstalan lett. Azt hitte, De Benedettiben szövetségest nyert, de rövid úton lecserélték egy jelentéktelen emberre, akiben nem bízott meg. Ez arra ösztönözte Calvit, hogy kijátssza az utolsó kártyáját: Pazienzát Zürichbe küldte, hogy a Bellatrix-pénzeket felkutassa. Pazienza megbízatását „Operation Vino Veronese"-nek nevezte, mert a társaságok egyikét, amelyen a hiányzó Bellatrix- pénzekből 14 millió dollár folyt keresztül, Recioto S. A.-nak hívták - hasonlóan a Verona környékéről származó Richiotta borhoz.

Az „Operation Vino Veronese" során Pazienza leküzdhetetlen akadályokba ütközött. Ezen kívül Jürgen Heerrel is összeakadt, akit ezer titok lengett körül. Ő volt a vezetője a Rothschild Bank hitelosztályának. Egy Heerrel történt megbeszélés után Pazienza arra a következtetésre jutott, hogy az a 150 millió dollár elpárolgott. „A végén egy nagy nulla jött ki" - számolt be. „Ez a fickó

(Heer) egyenesen kísértetiesnek hatott.” Calvi ezek után nem volt éppen boldog. Az „Operation Vino Veronese” volt Pazienza utolsó megbízatása. Ezzel szabaddá vált az út Flavio Carboni számára, aki aztán Calvi közeli bizalmasa lett.

Néhány héttel korábban Calvi kérte Carbonit, hogy a Vatikánban lévő összekötő embereinek továbbítsa: a Banco Ambrosia-no és az IOR is elsüllyednek, amennyiben a „papok” nem tesznek eleget kötelezettségeiknek. Carboni közvetítette ezt az üzenetet Pa-lazzi bíborosnak. Ez furcsának tűnt, mert Palazzinak nem kellett pénzügyi dolgokkal foglalkoznia. Carboni azonban tudta, hogy a Kúrián belül Palazzi az Opus Dei leghűségesebb támogatója, és azt is, hogy Calvi problémáiért az Opus Dei és nem Marcinkus a felelős. Ettől kezdve a Vatikán és az Opus Dei vitatták az események Carboni és a Calvi család által leírt változatát.

Carboni elintézett Calvi számára egy találkozót Palazzi-nivel. Calvi közölte a feleségével, hogy II. János Pál titkos audiencián fogadja. A pápa állítólag igénybe akarja venni a segítségét az IOR problémáinak tisztázásában. Amennyiben ez sikerrel jár, Calvit fejedelmien meg fogja jutalmazni.[6] Calvi bátorsággal és bizalommal telve terveket fogalmazott a Banco Ambrosiano csoport átszervezésével kapcsolatosan és javaslatot készített az IOR újjáalakítására, amelyet az Opus Dei, ahogyan ő hitte, a pápának fog előterjeszteni.[7]

Palazzini 1982 márciusában jelentkezett ismét Carboninál, és közölte vele, hogy az IOR „megközelíthetetlennek” látszik. Azt javasolta Calvinak, hogy forduljon Monsignore Hilary Francóhoz, aki Marcinkust jobban ismerte, és egyébként is mindketten a Villa Stritch rezidencián laktak. AzAnnuario Pontificóba vetett gyors pillantásból kiderül, hogy Franco - aki a New York-i érseki egyházmegyébe lett beiktatva - a papi kongregáció tudományos asszisztense volt. Az Annuario Pontifico azonban nem árulja el, hogy Franco ugyanakkor Palazzini személyi titkára is volt.

Marcinkushoz hasonlóan Hilary Franco is gyors karriert szeretett volna befutni a Kúrián. Nem sokkal azelőtt nevezték ki a pápai udvar tiszteletbeli prelátusává. Ez az elismerés egy első fokozatú altisztviselő rangjára emelte a Vatikán titokzatos, bürokratikus apparátusán belül. Carboni szerint Hilary Franco beleegyezett, hogy Calvi és az Opus Dei, valamint az IOR között közvetítőként működjön.

1982 áprilisának végén egy motorkerékpár oldalkocsijában ülő férfi Roberto Rosonénak, az Ambrosiano elnökhelyettesének lábába lőtt. Egy testőr két golyót lőtt ki, amelyek a menekülő merénylő fejét találták el. Holtan bukott az utcára, de a sofőr sértetlenül elmenekült. A merénylőről kiderült, hogy Danilo Abbruciatinak hívják, és egy római alvilági szervezet, név szerint a Banda della Magliana tagja. Néhány hónapja eltűnt, és a Banda della Magliana pénzmosásait Londonból akarta irányítani. De miért szerepelt Rosone az alvilág likvidálási listáján? Pazienza azt állítja, hogy egy rendőrségi jelentés szerint állítólag pénzt mosott az alvilágnak. Rosone ezt mindig tagadta, és soha nem is lett bebizonyítva. Néhány nap múlva azonban az a hír terjedt el, hogy Calvi bérelte fel a gyilkost, mert azt hitte, helyettese a háta mögött becsapja. Calvi azonban nagyon meg volt döbbenve a támadáson, amelyet neki címzett figyelmeztetésként értelmezett. Gondolkodóba esett, és már aludni sem tudott. Két héttel később Calvi levélben kért Hilary Francótól sürgősen egy időpontot, hogy keressenek valamilyen lehetőséget arra, hogyan lehetne a Banco Ambrosiano részére 250-300 millió dollárt felhajtani. Ebben a levélben egy 20 milliárd dolláros bank elnöke valósággal térden csúszott egy első fokozatú vatikáni altisztviselő előtt. Erre nyomós oka kellett, hogy legyen, talán Franco szoros kapcsolatai miatt az Opus Deivel és a pápával.

Erről a prelátusról a legvadabb hírek keltek szárnyra. Clara Calvi hallotta, hogy állítólag ő a pápa gyóntatója.[8] Emilio Pellicani, Carboni titkára úgy hitte, Francónak irodája van az Opus Dei központjában. Carboni azt állította, hogy Francónak kitűnő kapcsolatai vannak a Fehér Házzal.[9] Állítólag Dél-Afrikával és Botswanával is jó kapcsolatokat tartott fenn, ahol vatikáni tőkét akart egy játék-kaszinóba és egy versenypályába fektetni. Ezenkívül Francónak érdekeltsége volt a fokvárosi President Hotelben is, ahol évente a Miss Seapoint szépségversenyt bonyolították.[10]

Franco tájékoztatta Carbonit, hogy az Opus Dei kész az Ambrosiano csoportnak hitelt nyújtani, hogy a 200 millió dollárt az IOR-nak pontosan visszafizethesse. „Monsignore Franco mindent tud” - mondta Carboni két évvel később a milánói bíróknak. „Ő tudja, megkérdeztem, hogy kaphatna-e Calvi 200 millió dollár hitelt az Opus Deitől ... ő biztosított engem, hogy az ügy simán le fog zárulni, és egy- másfél hónap múlva minden rendben lesz.”[11]

Bár Calvi térden csúszott Franco előtt, 1982. május 12-én kelt levele, amelyben megköszönte Francónak „értékes közbenjárását a vatikáni hatóságoknál”, elég optimistának tűnik, mert a bankár végre úgy érezte, hogy megtalálta a

megoldást. Elmondta darának és leányának, hogy az Opus Dei a pápának egy új tervet nyújtott be, mely szerint az Opus Dei átvenné az IOR vezetését. Ez a terv - amennyiben elfogadják - „teljesen új erőviszonyokat eredményezne a Vatikánon belül”.[12]

A Calvi család tagjaival folytatott beszélgetéseim alapján meg vagyok róla győződve, hogy a bankár komolyan azt hitte, hogy az Opus Dei képviselőivel van dolga. Természetesen lehetséges, hogy szándékosan vezették félre. Ténynek tekinthető azonban Calvi madridi útja és az Ambrosianóra vonatkozó átszervezési terve, amelybe Carlo Pesentit is beavatta. És Pesentit, aki az Ambrosiano igazgatósági tagja volt, közismerten szoros kapcsolatok fűzték a Vatikánhoz és az Opus Dei tagjaihoz. Mindezek nem Calvi fantáziájának szüleményei. Ezen felül elhitették vele azt is, hogy ha kiválna az Ambrosianóból, a Vatikán pénzügyi tanácsadójává neveznék ki.

Calvi optimizmusa azonban rövid ideig tartott. Az IOR-nál tett következő látogatása során 1982. május 20-án csütörtökön Marcinkus vonakodott őt fogadni. Ehelyett Calvi csupán Dr. Luigi Menninivel, az asszisztensével tudott beszélni. A megbeszélés alatt fagyos volt a légkör. Marcinkus azt akarta, hogy Calvi jelenjen meg a bíborosok bizottsága előtt, amely a Vatikán pénzügyeit ellenőrizte. Calvi feljegyzései szerint, amelyeket később az aktatáskájában találtak meg, a bizottság tudni akarta, hogy a milánói bankár miért használt fel minden előzetes engedély nélkül United Trading pénzeket az Ambrosiano részvények támogatására.[13]

Az a tény, hogy a bíborosok a United Trading Corporation létezéséről tudtak, már önmagában sokatmondó. Mindenesetre Calvi gyanította, hogy Marcinkus büntetőeljárást akar ellene indítani - és mindezt akkor, amikor a devizavétség miatt hozott ítélet elleni fellebbezését fogják tárgyalni. Calvi elvesztette az önuralmát. Ráordított Menninire: „Vigyázzon magára! Mert ha kiderül, hogy pénzt adtak a Szolidaritásnak, a Vatikánban kő kövön nem marad.”

Ennek a beszélgetésnek a részletei, amelyet a Vatikán tagad, napvilágra kerültek, mert Calvi Drezzóban azon a hétvégén beszámolt erről bizalmasának, Carboninak. Carboni pedig a Calvival való beszélgetéseket titokban feljegyezte. Calvi időközben Clarát a fiukhoz, Carlóhoz küldte Washingtonba, mert úgy vélte, Milánóban életveszélyben van. Anna vonakodott anyját elkísérni, mivel a milánói egyetemen a záróvizsga előtt állt.

Május végén Calvi írt Palazzi bíborosnak, és nyomatékosan kérte: „még egyszer járjon közben azoknál, akiknek, úgy mint Önnek, az egyház szívügye”. A levélben azt állította, hogy bizonyítékok vannak a kezében, melyek szerint Casaroli és Silvestrini Sindo-nától vesztegetési pénzt vettek fel. Palazzinitól újabb pápai audienciát kért, hogy az egész problémát megmagyarázhassa, „mindenekelőtt pedig megakadályozza, hogy az egyház ellenségei terveikkel ... sikert érjenek el.”

Az első júniusi hétvégén Calvi Annával együtt Drezzóba utazott. Mivel sem Palazziról, sem Hilary Francóról nem hallott semmit, egy utolsó levelet fogalmazott meg a pápának, melyben az IOR bankárokat hanyagsággal és gondatlansággal vádolta. Ebben a levélben többek között ez állt:

Néhány magas rangú vatikáni hivatalnok hihetetlen hanyagsága, makacs hajthatatlansága és hallatlan magatartása alapján bizonyossá vált számomra, hogy Őszentsége alig vagy egyáltalán nincs tájékoztatva csoportom és a Vatikán között évek óta fennálló kapcsolat létezéséről ...

Az On felhatalmazott képviselőjének nyomatékos felkérésére komoly összegeket bocsátottam számos ország, valamint keleti, illetve nyugati politikai-vallásos szervezet rendelkezésére. Én voltam az, aki a vatikáni hatóságok kívánsága szerint egész Dél- és Kö-zép-Amerikában számtalan bankvállalkozás létrehozását koordináltam mindenekelőtt - azzal a céllal, hogy a marxista ideológia előrenyomulásának és kiterjedésének gátat vessek.

Mindezek után pedig én vagyok az, akit becsaptak és ejtettek - éppen azok a hatóságok, amelyek felé én mindig a legnagyobb tiszteletet és engedelmességet tanúsítottam.

Végül Calvi megemlítette, hogy „egy sor fontos bizonyítékot” szeretne átadni a pápának, „amelyek az én birtokomban vannak, és egyszerű szavakkal elmagyarázni Őszentségének, hogy ezek az ügyletek, amelyekről Ön bizonnyal nincs tájékoztatva, hogyan működtek és működnek.”

Közben Licio Gelli titokban visszatért Európába. Május elején az olasz titkosszolgálat ügynökei együtt látták egy genfi étteremben Hans Albert Kunzcal, Carboni egyik üzleti partnerével. Rövid idő múlva a feloszlatott P2 páholy még mindig befolyásos mestere pénzkövetelésekkel fordult Calvihoz. A szorítás nem akart engedni. Anna Calvi látta, milyen megtört volt az apja, és

tudni akarta, tulajdonképpen miről van szó. Az IOR problémáinak megoldására - közölte vele bizalmasan Calvi - „kidolgoztunk és előterjesztettünk egy tervet, amely az Opus Dei közvetlen intervenciójával számol”. Az Opus Deinek „hatalmas összeget kell rendelkezésre bocsátania ..., hogy az IOR nyílt pozícióját a Banco Ambrosianónál fedezze.”

Amikor az Ambrosiano átszervezési tervei kezdtek formát ölteni, Calvi azt mondta feleségének: „Ha Andreotti nem gáncsol el bennünket a következő hetekben, akkor minden jóra fordul.” Két nappal később közölte darával: „Amit ma Andreotti mondott nekem, az minden volt, csak nem örvendetes.” Azt mondta, hogy Andreotti halálosan megfenyegette. „A folytonos szorongás és az állandó halálfélelem légkörében éltünk.” - vallotta be felesége. Calvi egyik utolsó megjegyzése állítólag az volt: „Ha ezek megölnek engem, a pápának le kell köszönnie.”[14]

1982. június 7-én tudatta Calvi először a Banco Ambro-siano vezetőségével, hogy az IOR-ral való üzleteiben 1,3 milliárd dollár forgott kockán. Következő nap Calvi két doboznyi iratot vitt ki a bankból - olyan dokumentumokat, amelyek véleménye szerint egyértelműen bizonyították, hogy a „papok” félrevezették őt - és ezeket egy ismeretlen helyre küldte - valószínűleg Drezzóba.

Június 9-én este - ez egy szerdai nap volt - Calvi Rómába repült. Római sofőrje, Tito Tesauri hozta el a repülőtérről, és észrevette, hogy Calvi fekete aktatáskája meg van pakolva, és nehezebb a szokásosnál. Calvi az éjszakát óvárosi otthonában töltötte.

Következő nap telefonon közölte Menninivel, hogy a bíboro-si bizottsággal való találkozóját le kell mondania, mivel a dokumentumok, melyekre az IOR-ral való ügyleteinek megmagyarázásához szüksége van, külföldön vannak, és útlevél nélkül nem tudja beszerezni őket. De kijelentette, hogy kész aznap találkozni Menninivel.

Azon a csütörtöki napon, különböző megbeszélései során egy ellene szóló hamis elfogatási parancsot mutattak neki. Ez az ötlet a pénzügyi rendőrség egyik titkos ügynöke szerint Licio Gellitől származott. A „Podgora” fedőnevű ügynök azt állította, hogy Gelli álnéven Londonban várakozott. Az olasz igazságszolgáltatás - ahogyan azt Calvi is tudta - bármikor elrendelhette a bebörtönzését. Az elfogatási parancsot valódinak tartotta, és minden oka megvolt, hogy aggódjon. Még azon az éjszakán eltűnt.

Carboni szerint Emilio Pellicani a Róma elővárosában, Maglianában lévő otthonába ment. Pellicani Carboni takarítója volt. Tito Tesauri másnap - 1982. június 11-én, pénteken - Calvit a Menninivel való megbeszélésre akarta vinni. A sofőr a lakást üresen találta, az ágy szét volt dúlva, de senki nem aludt benne. A konyhában egy rövid üzenetet talált, melyet remegő kézzel a főnöke írt: „A vártnál korábban vissza kellett térnem."[15]

13.30-kor Calvi felhívta Menninit. Elnézést kért a délelőtti találkozó elmulasztása miatt, megígérte viszont, hogy a következő héten találkozik vele. Ezután Pellicani kíséretében az Alitaliával

Rómából feltehetőleg Velencébe repült, majd autóval Triesztbe utazott. Ott egy kisstílű csirkefogó és csempész, Silvano Vittor gondjaira lett bízva, akinek a szeretője, Michaela, Manuéla Kleinszig ikertestvére volt. Vittornak kellett megszerveznie azon az éjszakán Calvi illegális határátlépését Ausztriába. Az események leírásában az egyetlen hiba az, hogy Tina Anselmi, a P2 páholy ügyét vizsgáló parlamenti bizottság elnöke, továbbá mások, akik Calvit jól ismerték, ugyanezzel a géppel utaztak, és közülük senki sem látta a bankárt a fedélzeten. Akkor tehát Triesztbe más módon jutott el.

Leandro Balzaretti, Drezzo polgármestere azonban azt állítja, hogy Calvi és Carboni csütörtökön késő este kocsival érkeztek meg Drezzóba. Balzaretti, a biztosítási ügynök jól ismerte Calvit. A Calvi család eredetileg Como környékéről származott, és ők ketten gyakran beszélgettek az otthoni dialektusban. Vajon Calvi azért jött Drezzóba, hogy a dokumentumokkal teli dobozokat, amelyeket a hét elején ott helyezett el, magához vegye?

„Calvi felhívott a lakásáról" - számolt be Balzaretti, amikor Drezzóban felkerestem - „hogy dél körül be akar ugrani az irodámba, és egy kis bank biztosítását akarja velem megbeszélni, amelyet délen vásárolt. Azt mondta, rögtön utána Rómába fog utazni, és csak 26-án lesz újra Drezzóban. Vártam, de délben felhívott az autótelefonján, hogy nem tud eljönni. Ez volt az utolsó, amit hallottam tőle."[16]

Como 530 km-re fekszik Trieszttől. Autóval az utat kényelmesen meg lehet tenni hat óra alatt. Calvi és Pellicani kora este érkeztek meg az Excelsior Hotelbe, Triesztbe. Calvinál csak megpakolt aktatáskája volt. Ha viszont Drezzóból jött, akkor minden bizonnyal nála lett volna a dokumentumokkal teli két doboz is.

Calvi eredetileg Zürichbe akart utazni, ahol Anna várt rá, és ahol a hiányzó 150 millió dollár felől akart tudakozódni a Roth-schild Banknál. De az összeesküvők nem akarták, hogy Zürichbe menjen. Londonba akarták csalogatni. Calvi drezzói birtokától ötven méterre húzódott a svájci határ. Miután a bizonyítékokat és a pénzt megszerezte, csak ki kellett volna mennie a kapun, át egy aszfaltozott utcán, és a domb erdőkkel borított északi lejtőjén leereszkedni, hogy a Chiasso peremén meghúzódó svájci faluba, Ped-rinatéba jusson. De mehetett volna az utcán is, mert a határállomást az olasz oldalon nem őrizték. Mint olasz állampolgárnak Svájcba történő utazásához csak személyigazolványra lett volna szükség, amely nála volt. Carboni azonban nyilvánvalóan rábeszélte, hogy Pellicanival Triesztbe utazzon, míg Carboni saját Cessná-jával visszarepült Rómába. Mire úti céljukat elérték, kibújt a szög a zsákból. Dr. Domenico Sicát, az olasz főállamügyészt tájékoztatták a bankár eltűnéséről. Sica azonnal riadót fújt.

Vittor gondoskodott róla, hogy egy jugoszláv társa Calvit az éjszaka folyamán a Kleinszig testvérek házából az osztrák Klagenfurtba vigye. Vittor kijelentette, hogy Calvi aktatáskáját és a két dobozt egy másik útvonalon ő fogja átcsempészni a határon, a bankárral Klagenfurtban fog találkozni, és ott fog Carbonira várni. Calvi egész nap tűkön ült, és arra várt, hogy a trieszti csempész -aktatáskájával és a bizonyítékokkal teli dobozokkal - felbukkanjon Klagenfurtban.

Vittor az aktatáskával csak éjfél körül került elő. A dokumentumokkal teli két doboz többé nem jött szóba. Vittor késői megérkezése azt jelentette, hogy 24 óráig teljes mértékben rendelkezett az aktatáska, illetve a két doboz fölött - ez elegendő idő volt arra, hogy a tartalmukról fénymásolatokat készítsen. Csak sejteni lehet, hogy a táskában és a dobozokban többek között a United Trading hiányzó könyvei, mérlegei és beszámolói voltak s talán a feloszlatott Lovelok és Radowal könyvei is, illetve Vagnozzi Marcinkus-ak-tája. Az elszámolási bizonylatok valószínűleg bizonyítékot szolgáltattak volna a Lovelokból, a Radowalból és a United Tradingból álló komplexum tulajdonviszonyaira, és egy eljárás során ezzel Calvit felmenthették volna.

Calvi szándéka továbbra is az volt, hogy Annával Zürichben találkozzon. Miután Carboni megérkezett Calvi két bőröndjével -ezeket előző hétvégén Drezzóban pakolták be, és Carboninak Milánóban adták át, még mielőtt Calvi Rómába utazott volna -, elhatározták, hogy Vittor az osztrák-svájci határnál lévő Bregenzbe viszi Calvit. Közben Carboni, Manuéla és a testvére, Michaela

Zürichbe repülnének, hogy kiderítsék, vajon Calvi a Carboni által beszerzett hamis útlevéllel megkísérelhet-e egy svájci határátlépést. Valójában azonban Carboni Zürichben két másik összeesküvővel találkozott, egy svájci üzletemberrel, Hans Kunzcal és a római restaurátorral,

Ernesto Diotallevivel, a meghalt Danilo Abbruciati egyik üzleti partnerével. Hat héttel korábban Carboni 530 ezer dollárt fizetett ismeretlen célokra Diotallevi számára, aki a Banda della Magliana, egy alvilági szervezet tagja volt. Zürichben továbbá azt is megígérte, hogy Diotallevi anyósa számára egy további nagy összeget is kifizet.

Zürichből Carboni felhívta a Rómában tartózkodó Pellica-nit, és arra kérte, hogy érdeklődjön a London-Caracas repülő-összeköttetésről. Nyomban ezután Kunzcal együtt Bregenzbe utaztak, ahol 21 óra körül találkoztak és hosszú megbeszélést folytattak Calvival. Az eseményt csak az ő elmondásuk alapján ismerjük, de a légkör bizonyára sokkal feszültebb volt annál, mint ahogyan Carboni illetve Kunz bevallották. Carboni sürgette Calvit, hogy bocsásson 200 millió dollárt a rendelkezésre, hogy a pénzt még a hónap vége előtt át lehessen utalni Caracasba.

Carboni szerint Calvi a beszélgetés során közölte velük: felkérték, hogy „az Opus Dei és más vallásos szervezetek nevében 1982. szeptember végéig pénzintézetet alapítson Dél-Amerikában a Latin-Amerika és a keleti tömb között folyó kereskedelmi ügyletek finanszírozására.”[17] Caracast választották ki a bank székhelyéül. Carboni továbbá azt állította, hogy Calvi kidolgozott egy tervet, hogyan tudna a következő napokban 350 millió dollárt felhajtani. Calvi azt mondta, hogy 150 millió dollárja van a genfi Lambert Banque egyik trezorfiókjában és 50 millió dollár egy egyesült államokbeli bankban. Egy londoni partnertől pedig további 150 millió dollárt kaphatna. Carboni elmondása szerint Calvi szándéka az volt, hogy a szükséges pénz megszerzése után Caracasba repül. Carboni talán elszólta magát, és elárult valami olyat, amit soha nem kellett volna említenie? Mindenesetre közölte, hogy ő és Carlo Binetti, a venezuelai közgazdász azt tervezték, hogy Caracasba utaznak, és Calvi is elkíséri őket, mivel nem tud mást tenni. Ez volt az első alkalom, hogy egy caracasi kapcsolat is szóba került - és ennek Calvi terveiben a számára hátralévő néhány napban hihetetlenül fontos szerepet kellett játszania.

Carboni azt javasolta Calvinak, hogy egy charter géppel repüljön egyenesen Londonba (a magánrepülők esetében nem olyan szigorú az útlevél-ellenőrzés). Ő

maga Genfbe akart utazni, hogy a Banque Lambert trezorfiókjából elhozza azt a 150 millió dollárt, hi-szén tudta, hogy Calvi aktatáskájában több kulcscsomó is volt. Ezek között pedig trezorkulcsok is akadtak. Sejtette, hogy az egyik a „San Patricio-forrásé" volt - magában így hívta a Banque Lambert-nél elhelyezett letétet. Továbbá javasolta, hogy Kunz repüljön az Egyesült Államokba, és szerezze meg azt az 50 millió dollárt.'[8] így Calvi szabadon tárgyalhatott volna a londoni összekötővel.

Calvi időközben észrevehette, hogy kivel van dolga. Valószínűleg esze ágában sem volt Carboninak a genfi trezorfiók kulcsát átadni - talán azt gondolta, hogy ez az utolsó birtokában lévő biztosíték. Ehelyett azt mondta, hogy a trezorfiók kinyitásához a felesége felhatalmazására is szükség van. Carboni nem volt oda az ötletért. Nyilvánvalóan arra számított, hogy megszerzi a 200 millió dollárt, és még a hónap vége előtt Caracasba utazik. Calvi megnyugtatta Carbonit, hogy mindezt Londonból is el tudja intézni. Talán megemlítette, hogy Lambert bárónak, a Banque Lambert tulajdonosának kiváló ügyvédje van, aki a genfi fiók tartalmát gond nélkül Londonba tudja juttatni. Kunzot pedig megkérte, hogy igyekezzen Londonban egy előkelő házat vagy egy luxuslakást kibérelni, hogy a tőke harmadik forrásával, az állítólagos összekötővel a legnagyobb diszkréció mellett találkozhasson.

Carboni és Kunz visszatértek Zürichbe. Másnap reggel Kunz a „Fiat két igazgatóját" egy magánrepülőgéppel Innsbruckból Londonba szállította. A repülőtéri tömegben elkerülték az eléjük küldött kocsi sofőrjét, és így taxival utaztak a Chelsea Cloisters-be, egy apartman szállóba a Sloane Avenue-n, ahol Kunz londoni ügyvédje „Vittor és kísérete" részére egy lakosztályt foglaltatott. Calvi egyáltalán nem volt megelégedve a nyolcadik emeleti luxus apartmannal, amelyet ráadásul kísérőjével kellett megosztania. De a bankár már régóta nem volt abban a helyzetben, hogy különösebben panaszkodhatott volna. Vittor közölte vele, hogy Carboni megérkezéséig semmit sem tehetnek.

Másnap reggel Calvi felvette a kapcsolatot Siri bíboros egyik barátjával, Alberto Jaimes Bertivel. 1980 óta Berti jobbára Londonban élt, ahol a Hans Place-en, a Harrods mögött bérelt lakást. A caracasi ügyvédet Calvi 1975-ben vagy 1976-ban, a vene-zuleai elnök, Carlos András Pérez tiszteletére rendezett fogadáson ismerte meg.

Berti kész volt kora délután találkozni Calvival. Amikor a Chelsea Cloisters-be megérkezett, Calvi a hallban várta. Calvi sötét öltönyt és nyakkendőt viselt, a

bajusza pedig simára volt nyírva. Leültek egy sarokba. Calvi az aktatáskájából egy jegyzetfüzetet vett elő, amelybe félórás megbeszélésük kezdetén pillantott csak bele. Calvi valószínűleg tudta, hogy Berti volt a kezelője annak a lepecsételt borítéknak, amely egy panamai társaság összesen 2,2 milliárd dollár értékű részvényeit tartalmazta. Ezek hat fő részvényes tulajdonában voltak; ezek közé tartoztak az IOR, az Opus Dei spanyol-országi ága, a Ruiz-Mateos-féle Rumasa, a Banco Ambrosiano és talán a Camorra. Utolsó római tartózkodása alkalmával Berti beszélt Donato de Bonisszal, az IOR papi titkárával, akitől megtudta, hogy Calvival nyíltan beszélhet az ügyről - azért, hogy megerősítette a benyomását, hogy az IOR és az Ambrosiano sem maradnak ki a tranzakcióból.

Berti sejtette, hogy a pénzt egy latin-amerikai kereskedelmi bank tőkéjének szánták, amelyről ő is és Calvi is hallottak, noha teljesen más forrásból. A pénzt időközben New Yorkban értékpapírokba fektették. Calvi tudni akarta, hogy azok egy hitel ellentételezéseként felhasználhatók-e. Berti úgy vélte, hogy ez lehetséges, de technikai okokból eltart néhány napig. Calvi megkönnyebbülten sóhajtott: „Akkor a dolog el van intézve.” Bertit megnyugtatta, hogy hamarosan újra jelentkezni fog.

Míg Calvi Carboni megérkezésére várt, felhívta Clarát. A felesége később azt mondta, optimistának tűnt. „Valami őrült dolog fog történni, de csodálatos. Ez meg fogja változtatni az életünket” - vigasztalta Clarát. Vittort megbízta, hogy szerezze be a British Airways menetrendjét. Carboni még aznap délután megérkezett, és a Kleinszig-testvérekkel a Park Lane Hilton hotelben szállt meg. Calvit röviddel 18.15 után hívta föl. 20 óra körül találkoztak, és körülbelül két órán át sétáltak a Hyde Parkban. Itt is csak Carboni elbeszéléséből ismerjük az eseményeket, de Calvi állítólag teljesen összetörve tért vissza a Chelsea Cloisters-be. Másnap reggel fél nyolckor felhívta Annát Zürichben. Azt mondta neki, hogy Zürichben nincs biztonságban, és azonnal el kell indulnia Washingtonba. Anna később azt vallotta, hogy az apja nagyon idegesen viselkedett: „...azt mondta, szörnyű dolgok történhetnek, ha nem utazom el.”

Másnap - egy csütörtöki napon - Carboni csak este, körülbelül 23 óra körül próbált meg Calvival találkozni. Azt állította, Calvi nem akarta fogadni. Helyette Vittor jött le a hallba; együtt mentek el egy közeli pubba, a The Oueen’s Arms-ba, ahol a Kleinszig-testvérek vártak. Amikor Vittor egy óra körül visszatért a Chelsea Cloisters-be, nem volt nála kulcs, és az éjszakai portás engedte be a 881-es apartmanba. A TV be volt kapcsolva, de Calvi nem volt ott. Calvi állítólagos testőre mit sem sejtve feküdt le aludni.

A nyolcadik emelet egy másik lakójának eskü alatt tett vallomása szerint - akit csak hét évvel az események után kérdeztek meg - Vittor is és Carboni is egyértelműen hazudtak. A szintén a nyolcadik emeleten található 834-es apartmanban Cecil Coomber, egy hetvenes éveinek elején járó dél-afrikai művész lakott. 22 óra körül Coomber és egyik barátja elhatározták, hogy elmennek vacsorázni. A liftnél három férfi várakozott. A két fiatalabb olaszul beszélgetett egymással, míg a harmadik - akiben Coomber felismerte Calvit - feszültnek tűnt és hallgatott. Mind az öten a földszinten szálltak ki. Míg Coomber a halion keresztül a főbejárat felé indult, azok hárman az épület hátsó részében található gazdasági bejárat felé siettek, ahol a ház egy másik lakója egy fekete gépkocsit és egy sofőrt látott. Coomber volt tehát az utolsó tanú, aki Roberto Calvit élve látta. A bankárnál nem volt aktatáska; nyakkendőt viselt és a bajusza is megvolt.

Másnap kora reggel találták meg Calvit. Holtan függött egy állványon a Blackfriars Bridge alatt. Kétrészes szürke öltönyt viselt, de nyakkendőt nem. És bajuszt sem. Csak a lába ért a vízbe. A vízi rendőrség távolította el a holttestet, amelyet motorcsónakkal szállítottak a Waterloo Police mólójához. A rendőrök az áldozat zsebeiben négy nagy követ találtak, valamint egy téglát, amelyet olyan durván gyömöszöltek a sliccnyílásba, hogy a hat gomb egyike le is szakadt. A boncolás, amelyet aznap délután végeztek, kimutatta, hogy a két óra körül beállt halál oka a kötél okozta fulladás.

Az áldozatnál egy Gian Roberto Calvini névre kiállított hamis olasz útlevelet, egy különböző külföldi pénzeket - körülbelül hétezer angol font értékben - tartalmazó tárcát, két órát és négy szemüveget találtak. Kulcsokat viszont nem. Az egyik zsebében egy kézzel írt cetlin a Chelsea Cloisters címe szerepelt. Nála volt még

Colin McFadyean biznisz kártyája, továbbá egy címes füzetből kiszakított lapon Monsignore Hilary Franco telefonszáma.

John White, a londoni rendőrség bűnügyi felügyelője este hét óra körül a Snow Hill-i központban váratlan telefonhívást kapott. Az Interpol telexen értesítette, hogy a római államügyész, Domenico Silva három olasz rendőrhivatalnok kíséretében Londonba látogat. Mivel azon az éjszakán ő volt szolgálatban, megbízták, hogy három óra harminckor fogadja az olaszokat a repülőtéren. Azonnal a halottasházba vitte őket. Dr. Sica azonosította az áldozatot: Roberto Calvi volt. Az olasz államügyészt nem kellett meggyőzni,

hogy gyilkosságról van szó. Azonnal visszautazott Rómába, és nemzetközi körözést adott ki az eltűnt Carboni ellen.

White tudta nélkül Calvi kísérői már elhagyták az országot, vagy legalábbis készültek rá. A Calvi zsebében talált cédulából kiindulva White vasárnap délelőtt elindult a Chelsea Cloisters-be, hogy kiderítse, Calvi vajon bejelentkezett-e. Nem volt szerencséje. Mivel Calvi halálát öngyilkosságnak tekintették, a Blackfriars Bridge alatti állványt nem vizsgálták meg.

Clara Calvi a férje halálhírét péntek délelőtt tudta meg. Bátyja, Luciano Canetti hívta fel, miután a rádióban hallotta, hogy az eltűnt bankárt holtan találták Londonban. A hír megdöbbentette. Clara teljesen összeomlott. Orvost kellett hívni. A család nem tudta, hogy mitévő legyen.

„Az első napok éles, kínzó fájdalma után, amikor fegyveres testőrök védelme alatt a Watergate-ben kerestünk menedéket” -mondja Carlo Calvi - „összeszedtük magunkat. A belé vetett rendíthetetlen bizalomtól vezettetve elhatároztuk, hogy mind az angol, mind az olasz igazságszolgáltatás segítségét igénybe véve - pénzt és fáradságot nem kímélve - kiderítjük az igazságot. Ez a kötelességünk volt, mert tudtuk, hogy ez nem lehetett öngyilkosság.”

VI. rész

Mobil

testület

VAT KAN

vatikáni Bank

Palazzíni:

bíboros

(az összeomlás szélén)

Olasz

A P2-es

PÁHOLY

Udo-..v:-| Gelií I—

Mafia

Cupola

Róma

Francesco

DiCarlo-féle

csoport

London

Franco D Carlo

Sergio

Vaccari

Keresztény

demokrata

Part

Guilio

Andreotti

SOFINT

$$$

Fíovio

Carboní

Silvond

Vitforj

Hilary

Franco

OPUS

Személyi

prelatura

Pave!

püspöki

Banda

della

Magliana

Róma

Banda

del a

Magliana

(londoni

képviselet)

Roberto

Calvi

Banco

Ambrosiano

BANCO

AMBROSIANO

United

Trading

külföldi

halozat

(1,3 milliárd $

vesztese)

25. „Nagyon nagy reménnyel"

Ez nem űzi ki az ördögöket, hanemha Belzebubbal, az ördögök fejedelmével.

Máté 24,12

A következő három év római eseményei bebizonyították, hogy a „Vatikánon belüli új erőegyensúly” - ahogyan azt Cal-vi előre megmondta - valóban létrejött. Az újra életre keltett Banco Ambrosianót Andreotti kívánsága szerint új tulajdonosoknak rendelték alá. A United Trading konszern olyan mélyre süllyedt, hogy ebből soha többet nem tudott kilábalni. Az IOR-t kisegítették a bajból, még pedig olyan módon, hogy a Vatikánbank és a pápai pénzügyek fölötti ellenőrzést Opus Dei-szimpatizánsok vették át.

Ám ezek kapcsán is világosan megmutatkozott, hogy Calvi még halálában is egész sor olyan titok kulcsát tartotta a kezében, melyek a Vatikánon belüli új hatalmi csoport számára továbbra is fenyegetést jelentettek. E titkok megőrzését, illetve bizonyos átértelmezését mindenáron biztosítani kellett. A titkok persze Calvi vastag fekete aktatáskájában, illetve az eltűnt dobozokban voltak elrejtve. Ezek jelentették a halott bankár és a Vatikánon belüli új hatalmi csoport közötti kapcsolat egyetlen bizonyítékát.

Az aktatáska további tartózkodási helyét illetően az olasz titkosszolgálat egyik beszámolójára kell támaszkodnunk.' Ebből a beszámolóból megtudhatjuk, hogy ugyanazon a napon, amikor Calvi holttestét megtalálták, egy futár magánrepülőn Genfből Londonba repült, ahol Carboni átadta neki az aktatáska tartalmának egy részét. Ezeket az iratokat repülőn Genfbe szállították, és egy félreeső tengerparti villába vitték, ahol Gelli és Ortolani átvették és tanulmányozták őket. Magát az aktatáskát - a fennmaradó dokumentumokkal és különféle kulcscsomókkal - vasárnap szintén magánrepülőn szállították át Edinburghból Klagenfurtba, majd a következő napon a Karmoner Sparkasse trezorfiókjában helyezték el.[2]

Azon a hétfői napon az összeesküvők közül néhányan az alibik egyeztetésére Zürichben gyűltek össze. Ebből a célból telefonon konzultáltak Wilfredo Vitalone római ügyvéddel, aki Andreotti legközelebbi bizalmasának, Claudio Vitalone szenátornak volt a bátyja. Abban állapodtak meg, hogy Vittor Triesztben jelentkezik a hatóságoknál, Carboni pedig eltűnik. Carboni persze anyagilag megengedhette magának, hogy egy időre szabadságra menjen. 1982

januárja és májusa között Calvi többször utalt át összegeket a szardíniái üzletember svájci bankszámláira, összesen 16,3 millió font értékben. Ez nem volt rossz bevétel egy olyan ember számára, aki előző év októberében még 352 ezer font értékben csekkeket hamisított/'

1982. július 2-án az a három meghatalmazott, akiket a Banca d'Italia bízott meg a Banco Ambrosiano vezetésével, az IOR római központjában megbeszélést tartott Marcinkusszal. Mar-cinkus azon a véleményen volt, hogy az IOR-t nem köti az a két pat-ronálási nyilatkozat, amelyet a Vatikán 1981 szeptemberében írt alá. Eszerint az IOR nem fizetné vissza azt az 1,3 milliárd dollárt, amellyel a meghatalmazottak határozott véleménye szerint az Ambrosianónak tartozik. 1982. július 13-án Casaroli bíboros a Vatikán botrányos anyagi ügyeit érő nemzetközi kritikát úgy próbálta meg lecsendesíteni, hogy felállította „a három bölcs" tanácsát, amelynek arra kellett volna fényt derítenie, hogy mi az igazság az IOR és a Banco Ambrosiano között folyó ügyleteket illetően. A három bölcs: Philippe de Weck, a Schweizerische Bankgesellschaft egykori elnöke, aki annak idején a „lehallgatókészülék"-botrányba is belekeveredett, Joseph Brennan, a New York-i Emigrant Savings Bank elnöke és Carlo Cerutti, a STET, az olasz állami távbeszélő-társaság egyik vezető tisztviselője volt.

Eközben Carbonit Lugano közelében letartóztatták. Aktatáskájában olyan iratokat találtak, amelyek különböző módon kapcsolatban álltak Calvi eltűnésével, valamint megtalálták a főösszeesküvők egymással egyeztetett alibijét a bankár halálának időpontjára vonatkozóan. Ugyanazon a napon Marcinkus, Mennine és de Strobel idézést kaptak Milánóba. Marcinkus attól félt, hogy letartóztatják, ezért beköltözött a Vatikánvárosban található Helytartói Palotába. 1982. augusztus 5-én II. János Pál hozzájárult az Opus Dei személyes prelatúrává emeléséhez. Ezt a döntést azonban a kúrián belüli erős ellenállás miatt csak két és fél hét elteltével hozták nyilvánosságra. Ez az ellenállás is azt bizonyította, hogy még négy évvel II. János Pál megválasztása után is maradt egy erős ellenzék, amely szemben állt a megválasztásáért küzdő csoporttal, illetve hogy emiatt további konszolidációra is szükség van.

1982. augusztus 6-án a Banca d'Italia felszámolta a Banco Ambrosianót. A hét vezető olasz üzleti bank által alapított Nuovo Banco Ambrosiano azonnal átvette a régi Banco Ambrosiano üzleteit. Az Ambrosiano fennmaradó 1,46 milliárd font értékű betétjeiért és a száz fiókból álló országos hálózatáért a hét bank összesen 252 millió fontot fizetett. A banki kötelezettségek nagy részét viselő külföldi fiókokat leválasztották az anyacégről, így ezek nem kerültek átvételre. A

külföldi hálózat különböző részeit különálló csődeljárások során számolták fel. Az új Ambrosiano következő hétfőn nyitotta meg pénztárait. Mintha mi sem történt volna...

1982. augusztus 23-án Romeo Panciroli atya, a Vatikán szóvivője bejelentette, hogy az Opus Deit személyes prelatúrává alakítják át. Panciroli azonban hozzátette, hogy az erre vonatkozó dokumentum - amely a Nagyon nagy reménnyel címet viselte -nyilvánosságra hozatalát technikai okok miatt el kell halasztani. A Vatikánon belül egyesek véleménye szerint, a „technikai okok" közül a legmeghatározóbb Giovanni Benelli bíboros hosszan tartó és határozott ellenállása volt.

Mialatt Carbonit előzetes letartóztatásban tartották, az összeesküvők között feszültségek keletkeztek. A Calvi család ugyanis határozottan követelte, hogy vizsgálják felül a londoni hatóságok álláspontját, amely szerint „öngyilkosságról" volt szó. Az ítélet az igazságügyi orvosszakértő megállapításán alapult, miszerint a holttesten semmilyen erőszakra utaló jel nem fedezhető fel. A valóságban a holttest arcán véraláfutások és sebhelyek voltak láthatók, amelyek valószínűleg akkor keletkeztek, amikor hátulról ráhúzták a hurkot a bankár fejére. Az eddig meg nem nevezett összeesküvők egyike pedig egyszerre csak több pénzt követelt. Gelli viszont még a megfelelő intézkedések megtörténte előtt úgy döntött, gondoskodik arról, hogy az illető ne maradjon üres kézzel. 1982. szeptember 13-án Genfben megpróbált a Schweizerische Bankgesellschaftnál kezelt számlájáról 30 millió fontot felvenni, ami nem nevezhető éppen feltűnésmentes eljárásnak. A bank alkalmazottja a pénzfelvétel lebonyolítására barátságosan türelmet kért, majd kihívta a rendőrséget. Gellit egy olasz letartóztatási parancs alapján őrizetbe vették.

Egyesek tudni vélték, hogy Licio Gelli és Sergio Vaccari ismerték egymást. Gelli szenvedélyes gyűjtő volt, Vaccarinak pedig kitűnő kapcsolatai voltak a londoni régiségkereskedők körében. Vaccari eredetileg Milánóból származott, négy nyelven beszélt, és egykori főbérlője, Bili Hopkins elitista sznobként és vérbeli embergyűlölőként jellemezte. „Pénzért bármilyen gyilkosságot elkövetett volna, és ezt az alvilágban is tudták róla. Az erőszak ekszтázisba hozta. Más emberek félelme gyönyört jelentett számára" - állította Hopkins. Ő pedig annyira félt Vaccaritól, hogy felszólította a „régiségkereskedőt", költözzön ki. Vaccari beleegyezett, azzal a feltétellel, hogy Hopkins szerez neki egy hasonló lakást a Holland Park 68-ban. Elköltözésekor Vaccari egy egész doboznyi Calviról szóló újságkivágást hagyott ott maga után. Hopkins nem tulajdonított neki

jelentőséget, és eldobta. Néhány héttel később Vaccari ismét feltűnt, és a Chelsea Cloistersben bérelhető luxusapartman bérlési feltételeiről érdeklődött Hopkinsnál, aki ismerte az ottani üzletvezetőt.

„Podgora” szerint Vaccari elővédként szolgált. Ő vitte el Calvit Chelsea Cloistersből a gyilkosaival való utolsó találkozóra. Vaccari azonban azon a véleményen volt, hogy munkája nagyobb jutalmat érdemelne. 1982. szeptember elején néhány napra Rómába utazott. Visszatérése után Hopkins szerint „remek hangulatban” volt. Takarítónőjét elküldte pár nap szabadságra. Amikor az 1982. szeptember 15-én - Gelli genfi letartóztatása után két nappal - visszaérkezett a lakásba, munkaadóját egy fehér bőrpamlagon vérbe fagyva találta. Tizennyolc szúrt seb volt az arcán és a mellén. A londoni rendőrség feltételezte, hogy Vaccari ismerte a gyilkosát. A lakásban be voltak húzva a függönyök, a dohányzóasztalon három félig teli pohár whisky és egy doboz „After Eight” volt. A két fotel egyikén egy nyitott aktatáska volt, amely egy olasz szabadkőműves páholy dokumentumait tartalmazta. A konyhában kábítószerek nyomait és egy elektromos mérleget találtak. Az íróasztalt feltúrták, két fiókot kiürítettek.

Vaccari egyik szomszédja beszámolt arról, hogy körülbelül a gyilkosság feltételezett időpontjában két férfit látott kimenni a házból. Úgy hallotta, olaszul beszéltek. A rendőrség által kihallgatott gyanúsítottak között ott volt Giuseppe „Pippo” Bellinghieri is. A 36 éves Bellinghieri beismerte, hogy ismerte Vaccarit, és többször meglátogatta lakásán. Bellinghieri azonban azt állította, hogy Vaccari meggyilkolásának idején Lengyelországban volt egy zarándoklaton. A vizsgálatokat felfüggesztették, a bűncselekmény felderítetlen maradt.

Mivel Gelli és Carboni börtönben ültek, Vaccarit pedig eltakarították az útból, és Calvi esetében a londoni rendőrség továbbra is kitartott az öngyilkosság mellett, az összeesküvők biztonságban voltak. Az összeesküvés egyik központi taktikája abban állt, hogy Roberto Calvit lehetőleg minél rosszabb hírbe hozzák. Azt állították, hogy sikkasztott, ki nem utalt jutalékokat zsebelt be, csirkefogókkal állt kapcsolatban és Rómában szeretőt tartott - más szóval semmiféle erkölccsel sem rendelkezett. Egyszer csak az Opus Dei és a Vatikán is ringbe lépett, és szintén azt állította, hogy Calvi hazug és csaló volt. Hogy is hihetett valaki egy ilyen embernek? Tekintélyét alaposan tönkretették, noha a család mindent megtett azért, hogy Calvit tisztára mossa. A család hírnevének szintén ártott az ügy. Azt állították például, hogy csak amiatt érdekeltek az öngyilkosság

felülvizsgálatában, hogy zsebre vágják azt a 1,75 millió font biztosítási összeget, amely a bankár halála esetén megilletné őket. Miközben Calvi ellen folyt a rágalomhadjárat, a „három bölcs” előzetes beszámolót adott le a Vatikánnak. Egyértelműen elismerték, hogy ez a beszámoló egyáltalán „nem tekinthető véglegesnek”, mivel nem tudtak minden idevonatkozó forráshoz akadálytalanul hozzáférni. Végül javaslatot tettek arra, hogy a vatikáni és az olasz hatóságok végezzenek közös vizsgálatot „a két intézmény birtokában lévő dokumentumok alapján, amelyekből le kell vonni a megfelelő konzekvenciákat.”[4]

Ez a híresztelések újabb áradatát váltotta ki, amelyek a Vatikánt különösen nyugtalanították. Éppen ezért szükségét érezte annak, hogy 1982. október 8-án vezércikket jelentessen meg az Osservatore Romanóban, amelyben cáfolta, hogy az Opus Dei, illetve annak valamelyik tagja bármilyen üzleti kapcsolatban állt volna Calvival vagy a Banco Ambrosianóval. 1982. október 17-én az Osservatore Romanóban kétségbe vonták továbbá azt is, hogy az IOR pénzösszegeket kapott volna az Ambrosianótól. Ezt a cáfolatot október 25-én megismételték a hetente megjelenő angol nyelvű kiadásban is.

IOR - AMBROSiANO

Egy római napilap nemrég nyilvánosságra hozott bizonyos adatokat... az Istituto per le Opere Religiose (IOR) és az Ambrosiano konszern közötti kapcsolatokra vonatkozóan. Hamis módon úgy állította be őket, mintha azok „a Vatikán által megbízott nemzetközi szakértői bizottság" eredményei lennének, amelynek az IOR tényleges részvételét kellett volna felderítenie a Roberto Calvi irányított Banco Ambrosiano üzleteiben."

Valójában azonban egy olyan hosszú és alapos vizsgálat eredményeiről van szó, amelyet az IOR és jogtanácsosai az IOR tulajdonában lévő dokumentumok alapján végeztek, majd a nyilvánosság és a hatóságok részéről elhangzott, egymásnak ellentmondó vélemények tekintetbe vételével fogalmaztak meg.

Mivel a médiák nagy figyelmet szenteltek a vizsgálatok eredményeinek, és számos kommentárt is fűztek hozzájuk, szerkesztőségünk kívánatosnak tartja a pontos szöveg közzétételét:

1. Az Istituto per le Opere Religiose sem az Ambrosiano konszerntől, sem pedig Roberto Calvitól nem vett át pénzösszegeket, így nem köteles bármit is

visszafizetni.

2. Azok a külföldi társaságok, melyeknek kötelezettségeik vannak az Ambrosiano konszern felé, soha nem álltak az IOR vezetése alatt, és ezeknek a társaságoknak a tranzakcióival kapcsolatosan az IOR nem rendelkezett semmilyen információval.

3. Az Ambrosiano konszern valamennyi, az említett számlákra történt befizetése még az úgynevezett patronálási nyilatkozatok előtti időpontban történt.

4. Ezeknek a leveleknek, kiállításuk dátumából adódóan, nem volt semmilyen befolyása a kérdéses befizetésekre.

5. Amennyiben szükség lenne az adatok végleges igazolására, mindez bizonyítékokkal is alátámasztható.

Ezek a kijelentések félrevezetők voltak. Az az állítás, amely szerint az IOR nem vett át pénzösszegeket az Ambrosiano konszerntől, és ebből kifolyólag nem köteles bármit is visszafizetni, egyértelműen hamis volt. Pontosan abban az időpontban az IOR 60 millió fontot szándékozott lírában számolt betétekben visszafizetni az Ambrosiano-csoportnak. A nyilatkozat azonban azt bizonygatta,

hogy az eredmények „egy hosszú és alapos vizsgálat eredményei, melyet az IOR és jogtanácsosai, az IOR tulajdonában lévő dokumentumok alapján végeztek el...” Melyik vizsgálat, kérem szépen[7] ért nem hozták azt soha nyilvánosságra, és miért nem bocsátottér a három bölcs rendelkezésére?

A vizsgálat sok mindennek nevezhető, csak alaposnak nem. Éppen ezért érdekes lenne megnézni azokat a dokumentumokat, amelyekre a szakértők a következtetéseik levonásánál támaszkodtak. Hamisított dokumentumok voltak? Az alapján, hogy a Vatikánnak tizenkilenc hónappal később be kellett ismernie „morális felelősségét az ügyben”, a hamisítás nem utasítható el. A másik fontos kérdés továbbra is az, hogy valójában ki állt az IOR üzletei mögött.

Azt tehát csak találgatni lehet, hogy a vizsgálatot milyen jogtanácsosok végezték el, és hogy tagjai voltak-e az Opus Deinek. A szöveg egyébként túlságosan bizalmasnak tűnik. Benelli bíborosnak, akinek néhány tény biztosan a birtokában volt, tudnia kellett, hogy a nyilatkozat hamis. A római kúria figyelme közben éppen a bíborosok tanácsa novemberben kezdődő, három évenkénti plenáris

ülésének előkészületeire összpontosult.

1982. október 22-én a firenzei Benelli érsek, a bíborosok tanácsában az Opus Dei legkeményebb ellenfele, szívinfarktus következtében - az orvosi jelentés szerint infarto miocardio acuto - elhunyt. A 62 éves, erős, egészséges életet élő toszkánai Benelli, magántitkára állítása szerint azonban erőteljes, dinamikus alkatú ember volt. Sokszor késő éjszakáig dolgozott, és ritkán aludt négy óránál többet. A szívpanaszok első jelei mindössze két nappal korábban jelentkeztek. Benelli 1982. október 26-án halt meg. Az Opus Dei számára halála többek szerint ugyanolyan jelentőségű csoda volt, mint Concepción nővér megmagyarázhatatlan gyógyulása, aki az alapító szentté avatása előtt egyengette az utat. Benelli a bíborosok tanácsán tiltakozni akart az Opus Dei személyes prelatúrává alakítása ellen.

Négy nappal a gyűlés megnyitása előtt Don Mario Lantini, az Opus Dei olaszországi területi vikáriusa egyoldalas levelet írt Clara Calvinak és fiának Carlónak, amelyben a sajtónak adott nyilatkozataik miatt panaszkodott. A levél hangvétele meglehetősen megalázkodó volt. Kérdés, hogy olyasvalaki, mint Lantini, aki a teológia és filozófia doktora, egyáltalán miért vette magának ezt a fáradtságot. Az ok minden bizonnyal az volt, hogy a Calvi család kitartóan bizonygatta, a bankárt meggyilkolták, ami néhány embert igen kellemetlen helyzetbe hozott. „Keresztényi részvétnyilvánítása” után Lantini a Wall Street Journalban, a La Stampában és a L’Espressóban röviddel azelőtt megjelent három újságcikkre utalt, amelyekben Calviék megerősítették, hogy Roberto Calvi halála előtt kapcsolatban állt az Opus Deivel. Lantini így folytatta:

Mint az Opus Dei olaszországi területi vikáriusa, szeretném megerősíteni azt, amit már a sajtó is mindenhol nyilvánosságra hozott, hogy az Ambrosiano részvényüzleteivel, illetve bármilyen más tranzakcióival (vagy tervezett tranzakciójával) összefüggésben az Opus Dei egyetlen képviselője sem állt direkt vagy indirekt módon gazdasági, illetve pénzügyi kapcsolatban Roberto Calvival, illetőleg az lOR-ral. Az Opus Dei ezen egyértelmű elhatárolódása miatt -és az ügy tökéletes tisztázása céljából - nyilvánvalóan szükséges tudnunk, hogy az Opus Dei említésekor mely személyekre utalnak. Többek között annak kiderítéséről van szó, hogy ki volt az, aki téves módon használta az Opus Dei nevet, vagy esetleg hamis indítékokat próbált a szervezetnek tulajdonítani.

Éppen ezért tisztelettel megkérem Önöket, Signora és Signore Calvi, hogy nevezzenek meg nekem olyan személyeket, tényeket és körülményeket, valamint

bármilyen egyéb olyan információt, amely segítséget nyújthat az idézett interjúkban Önök által említett tényállások felderítéséhez.

Lantini kárörömmel vehette tudomásul, hogy válaszra sem méltatták, és a Calvi özvegye által tett kijelentéseket „érzelmi manipulációként” intézte el. Az özvegy kijelentései azonban csak a férje által elmondottak szó szerinti visszaadásai voltak. Ő soha nem is állított semmi mást. Éppen ezért Mario Lantini levele majdhogynem kötekedésnek tűnt. Clara Calvi mindig érthetően és egyértelműen megnevezte forrásait, és kijelentéseit több alkalommal esküvel erősítette meg. Don Lantini tisztában volt ezzel. Miért vette magának mégis a fáradtságot ahhoz, hogy háborgassa az özvegyet?

Az a körülmény tehát, hogy nem kapott választ, nem volt sem meglepő, sem jelentőségteljes. Tulajdonképpen sokkal megfelelőbb lett volna, ha Don Lantini azokhoz a személyekhez intézte volna a levelét, akik Roberto Calvit olyan színben tüntették fel, hogy - közvetlen vagy közvetett módon - köze volt az Opus Deihez. Ezek a személyek Flavio Carboni, Hilary Franco és Pietro Palazzini voltak.

Benelli halálával a bíborosok tanácsa félretette az útból az Opus Dei „terület nélküli egyházmegye” rangjára emelését akadályozó utolsó ellenállást is. Három nappal a gyűlés lezárása után Casaroli bíboros és Baggio bíboros II. János Pál nevében kiadták a Nagyon nagy reménnyel című pápai bullát, valamint az Ut sit apostoli konstitúciót, melyek rátették a pecsétet az Opus Dei személyes prelatúrává nyilvánítására.

A Pápa így nyilatkozott:

Az egyház nagyon nagy reménnyel, figyelemmel és anyai gondoskodással tekint az Opus Deire, melyet Isten szolgája, Josemaría Escrivá de Balaguer 1928. október 2-án - Isteni sugallatra - alapított Madridban, hogy az mindenkor, az egyház által a világ javára végzett üdvösségi küldetés alkalmas és hatékony eszköze lehessen.

Az Opus Dei tehát nem Escrivá de Balaguer találmánya volt, hanem Isten teremtménye. Escrivá de Balaguer mindössze az Úr küldöttje volt. Ugyanilyen jelentőségű volt az a tény is, hogy az Ut sit a kánonjog szerint az Opus Dei státuszát - mint „állam” az egyházon belül - jogerőre emelte.

A Nagyon nagy reménnyel című pápai bulla, valamint az Ut sit apostoli

konstitúció nemcsak Don Alvarót tette a Villa Tevere „kis pápájává”, hanem azt is megerősítette, hogy a Tiberiszen túli „nagy pápán” kívül senkinek sem tartozik elszámolással. Bár az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a „nagy pápa” sokkal inkább függött az Opus Deitől, mintsem azt az első pillantásra gondolná az ember. Amennyiben a prelátus valamilyen okból nem akarná elfogadni a Pontifex Maximus utasításait, akkor csak Isten előtt lenne felelős. Ha azonban a Pontifex lenne az, aki nem hallgatna az Opus Dei prelátusára, akkor igen komoly anyagi nehézségeknek tehetné ki magát.

A Nagyon nagy reménnyel című bullában megfogalmazott kijelentés, amely szerint az Opus Dei „isteni sugallatra” alakult meg, jogalapot biztosított a prelatúra szélsőségesen arrogáns viselkedéséhez. A prelatúra ugyanis ezt a szervezetet az egyház összes többi intézménye fölé állította, még pedig azért, mert - magán az egyházon kívül - ez az egyetlen olyan szervezet, amely azt állíthatja magáról, hogy nem emberek, hanem Isten alapította. Ez az „isteni licenc” olyan viselkedésre hatalmazta fel az Opus Deit, amely bizonyos esetekben a legalitás és a jó modor határára sodorta a szervezetet. A hivatalos ünnepségre, amelynek során az Opus Dei az egyház egyetlen személyes prelatúrájává emelkedett, 1983. március közepén San Eugenióban került sor. Ezt a drámai fénypontot, fél évszázad reményének és kemény munkájának megkoronázását azonban egy nyugtalanító esemény árnyékolta be. Két héttel korábban az újonnan megválasztott spanyol szocialista kormány elrendelte a Rumasa konszern kisajátítását és likvidálását.

26. Paraparal

Hűségesnek és engedelmesnek. Ilyeneknek kell lennünk. És megfogadjuk Jézusnak az Atya szavaival: „Igen Uram..., hűséges leszek, és engedem, hogy elöljáróim kezei formáljanak engem, hogy megőrizzem családunk különleges és természetfölötti csiszoltságát."

Josemaría Escrívá de Balaguer, „A fazekas kezében", Crónica X, 1958

José María Ruiz-Mateos nemcsak testvérként bízott meg Luis Valisban, hanem a szervezet egyik vezető stratégájának is tartotta. Annak ellenére azonban, hogy nézeteik nagyjából megegyeztek, életstílusuk kifejezetten különböző volt. Ruiz-Mateos nyitott személyiség volt, Valis ezzel szemben magába forduló, szinte szerzetesi alkat. Ruiz-Mateos elérhető volt a munkatársai számára, és szívesen beszélgetett velük, Valis ellenben bezárkózott a madridi Efidicio Beatrizben található Banco Popular Español Presi-denciájának legfelső emeletére. A „Banco Popular" név sem az épület külső homlokzatán, sem a halijában nem volt látható. A legfelső emelet Luis Valis rezidenciája és tetőkertje számára volt fenntartva. Bár bejegyzett numerárius volt, mégis évekig vonakodott beköltözni valamelyik Opus Dei-központba.

Valis soha nem tudta megérteni, miért ragaszkodik Ruiz-Mateos ahhoz, hogy nyolcszögletű méh-emblémája a Rumasa konszern mind a négyszáz vállalatán látható legyen. Ezzel a véleményével nem volt egyedül. Amikor Alvaro del Portillo Madridba érkezett, panaszt tett Ruiz-Mateosnál: „Túl sok méhet látok. Most őszintén, miért kell mindenhol ezeket a méheket látnunk?" - ezzel arra akart utalni, hogy Ruiz-Mateos Opus Dei-s létére túlságosan is nyílt, túlságosan is érdeklik a külsőségek, és túl kevéssé istenfélő.

Ez a megjegyzés furcsán hangzott egy olyan szervezet vezető prelátusának szájából, amely hallatlanul nárcisztikusnak számított, és abban a hírben állt, hogy a különböző fiókjaival - akár Rómában, akár messze az Andokban - hihetetlenül fényűző módon bánt. A nyolcvanas években a spanyolországi Opus Dei éves költség-vetése 6 millió fontot tett ki. Ez az összeg talán szerénynek tűnik, de ez mindössze a területi vikariátus és a kilenc vidéki delegáció működési költségeit tartalmazta. Céghálózatán és teljes időben dolgozó pénzszerzőin keresztül az Opus Dei Spanyolországban évente átlagosan 160 millió fonttal gyarapította bevételét.[1] Ez a spanyolországi katolikus egyház

éves költségvetésének a kétszerese. De vajon mit csinált ez a - magát „anyagi javakkal nem rendelkező, kizárólag vallási szervezetnek” nevező - Obra ezzel a sok ki nem utalt pénzzel? A spanyol szocialista párt pontosan ezt akarta megtudni.

Már jó ideje világos volt, hogy az 1982 októberére tervezett spanyolországi választásokon minden valószínűség szerint az első szocialista kormány kerül majd hatalomra a polgárháború óta. Egyes szocialisták az 1981. február 23-i puccskísérlet kitervelésével vádolták az Opus Deit, vagyis hogy ily módon akarta elodázni a hatalomváltást. Arra számítottak, hogy Felipe González, a szocialista vezető most vissza fog vágni. Luis Valis attól tartott, hogy a szocialisták esetleg államosítani próbálják majd a bankszektort. A magánkézben lévő spanyol üzleti bankok nem hivatalos szószólójává tette magát, és fennen hangoztatta a szabad vállalkozáshoz való jogot.

A szocialista fenyegetés kellemetlenebb időpontban már nem is jelentkezhetett volna. Mivel az Opus Dei funkcionáriusai meg voltak győződve, hogy a Szentszék elfogadja a Portillo-tervet, az Opus Deinek ebben az időben rengeteg pénzre volt szüksége. Spanyolország természetesen - mint mindig, ezúttal is - élen járt, amikor Isten kisebb szükségleteihez készpénzzel kellett hozzájárulni. Ruiz-Mateos sejtette, hogy Gregorio López Bravó - az egykori spanyol külügyminiszter, aki időközben a Banesto, az ország legnagyobb üzleti bankjának elnökhelyettese lett - megbízást kapott a Portillo-terv finanszírozására. Az Opus Dein belüli titkolózás miatt azonban López Bravó ezt sohasem vallotta volna be, bár ők ketten szoros barátságban álltak. 1980 júniusában Gregorio López mindenesetre megalapította az Instituto de Educación e Investigaciónt (IEI), amelyben az elnök pozícióját ő maga, az elnökhelyettesét pedig a szintén szupernumerárius Enrique Sendagorta Aramburu töltötte be. Sendagorta emellett tagja volt a Banco Vizcaya igazgató-tanácsának, és az Indubánnak, a Banco Vizcaya befektetési bankjának elnökhelyettese is volt. Több mint egymillió fontot irányított személyesen az intézet megalapításához.

Ruiz-Mateost 1,5 milliárd pezeta (7,9 millió font) soron kívüli kifizetésére kérte fel az IEI. Azt mondták neki, hogy a pénzt a navarrai egyetem kapja majd, de ő sejtette, hogy ez az összeg valójában arra szolgálna, hogy az IOR átvételének anyagi hátterét biztosítsa.

aag-“"'*"	'uujumjuua — Hadfid	Let, JÓD.000.060.1	0
"» 1 Jimio-Am It.tQ		s címzőre o* L.ias	

•i ----Tndínrfcr^ _____ _

_____J_, .. n —

j Amwm. .Jful IKrtf Ttll «-Hab«*» y j¿»Tfa-ladj^

>1 \ _____ lltiltttf

cuna» uram m ewmtpa-

:i<wi i.ju rj ,

Mivel Ruiz-Mateos ezt a kifizetést nem tudta egyből teljesíteni - mert az a Rumasa negyedévenkénti tíz százalékos átutalásait jóval meghaladta -, azt ajánlotta, hogy a fennmaradó összeget öt évre elosztva, évi 300 millió pezetás részletekben (1,6 millió font) fizeti ki, valamint a hátralék után évi tíz százalék kamatot fizet. Erre a célra 1980. december 9-én öt kötelezvényt állított ki egy közvetítő a Hispano Alemana de Construcciones S. A. részére, hogy a váltók elszámolhatók legyenek. A kötelezvények szerint minden évben ugyanabban az időpontban, a Banco Industrial del Suron keresztül esedékes a Hispano Alemana javára történő befizetés. Az első év váltója 150 millió pezeta (789 ezer font) kamatot tartalmazott, és így az értéke 450 millió pezeta (2,4 millió font) volt. Ruiz-Mateos továbbá írásos garanciát adott az Opus Dei igazgatóinak arra, hogy ezt a megállapodást összesen hetvenöt éven keresztül minden ötödik évben meghosszabbítja. A szerződésben kikötötték, hogy a Hispano Alemanának befizetett összegek az IEI számlájára kerüljenek.

Miután a Rumasa átvette a Banco Atlánticót, mind a húsz Rumasa-bank Spanyolország nyolc vezető üzleti bankja közé emelkedett, és közvetlenül a Luis Valls-féle Banco Popular Español mögé került a rangsorban. Az elismert bankok vezetői attól tartottak, hogy Ruiz-Mateos valami újdonságot fedezett fel, és ha megengedik, a Rumasát Spanyolország vezető bankjává fogja tenni. A

Banco España reakciója az volt, hogy' könyvei ellenőriztetésére kényszerítette a Rumasa konszernt.

Ruiz-Mateos arra a meggyőződésre jutott, hogy a pénzügyi apparátus legbefolyásosabb embere Luis Valis Taberner. Feltűnt neki, hogy a központi bank igazgatóinak többsége „vallsista", azaz engedelmességgel tartozik a Banco Popular Españolnak. Közéjük tartozott José Ramón Alvarez Rendueles, a központi bank elnöke, valamint helyettese, Mariano Rubio, akinek arról kellett gondoskodnia, hogy a Rumasa tartsa magát a központi bank játékszabályaihoz. Ha azonban Ruiz-Mateos a Banco Popular Español ellenőreinek betekintést engedett volna a Rumasa könyveibe, akkor fény derült volna a kimutatásban nem szereplő, az Opus Deinek átutalt összegekre, ami mind a szervezetnek, mind a Rumasa konszernnek sok kellemetlenséget okozott volna. Vonakodásával viszont esetleg a Rumasa kisajátítását kockáztatta. Ezért úgy döntött, Valishoz fordul az üggyel. Ruiz-Mateos állítása szerint Luis Valis biztosította őt afelől, hogy a Banco de Españával kapcsolatos probléma „pénz segítségével, pénz kifizetése útján megoldható."[2] Ruiz-Mateos elmondta, Valis arra szólította fel, hogy forduljon Antonio Navalón Sánchezhez, egy politikai megvesztegetésekben jártas szakemberhez és Matías Cortés Domíngues ügyvédhez. „Mindkét ember teljes bizalmamat élvezi" - mondta állítólag Valis.

„Mennyi készpénzre lesz szükség?" - kérdezte Ruiz-Mateos.

„Első lépésben egy milliárd pezetára (5,3 millió font)" - válaszolta állítólag Valis.[3]

Spanyolországban Matías Cortés volt az első számú védőügyvéd. Ügyfelei közé tartozott Jean Bedel Bokassa, a közép-afrikai pszeudobirodalom császára, a Rothschild Bank spanyol képviselője, néhány vezető spanyolországi kiadó, valamint Manuel de la Concha, a madridi tőzsde elnöke, aki később Mariano Rubióval együtt ült korrupció miatt. Cortés csak úgy dagadozott a befolyásosságtól, noteszában benne volt a király otthoni telefonszáma, és miniszterekkel, hercegekkel evett együtt. Volt egy reklámügynöksége, egy olasz étterme, és üzleti kapcsolatban állt Artúr Wiederkehr fiktív cégével. Bár szoros kapcsolat fűzte Valishoz, az Opus Dei ban-

kárát és egy másik, csak Pedróként emlegetett személyt egy alkalommal a következő szavakkal írt le: „soberbio, obsceno y chuleta de barrio" (arrogáns, arcátlan és közönséges csaló).[4]

1982 márciusában Ruiz-Mateos felvette Navalónt tanácsadóként. Ruiz-Mateos elmondása szerint Navalónnak, aki korábban kenőpénzeket szedett be Valis részére, havonta 31 560 fontos előleghonóráriumot fizetett - számla nélkül természetesen. Cortés, Navalón és Valis barátai voltak Pio Cabanillasnak, aki a demokráciát bevezető átmeneti kormány igazságügy-minisztere volt Spanyolországban. Cortés már igencsak edzett jogász volt. A Banesto független tanácsadójaként 1978-ban működött közre a Banca Coca átvételét kísérő tárgyalások során. Ignacio Coca, aki Franco alatt szerzett dicsőséget és tisztességet, jelentős mennyiségű készpénzért és a Banesto részvénytőkéjében való hétszázalékos részesedésért eladta a bankot. A Banesto főnökének csak később jutott tudomására, hogy Coca fiktív vagyonértékekkel és értékpapír-állományokkal értékelte föl az aktívumot. Cortés azt követelte Cocától, hogy fizesse ki a nyolcmilliárd pezetás (42 millió font) passzívumot. Coca öngyilkos lett.

Az 1982. októberi választásokon a szocialisták abszolút többséget vívtak ki. Amikor González elfoglalta a miniszterelnöki posztot, Ruiz-Mateos tudni akarta Valistól, hogyan tovább. Valis állítólag arra szólította fel, hogy fizessen Navalónnak további egy-milliárd pezetát, állítólag a központi bank alkalmazottainak, valamint a szocialista kormány egyes tagjainak megvesztegetése céljából. A pénzt Ruiz-Mateos magántitkára részben készpénzben, részben pedig bemutatóra szóló csekkek formájában kézbesítette. Navalón elragadtatásában a kenőpénzeket „cukorkáknak” nevezte.[5]

Néhány hónappal később az Opus Dei két emisszáriust küldött ki, hogy megkérdezzék Ruiz-Mateostól, a Rumasa konszernen belül ki tudott még a Svájcba történt átutalásokról. Ő tájékoztatta a két küldöttet, hogy a tranzakciókat a bankrészleg vezetője, Carlos Quintas bonyolította le. Ezzel látszólag beérték, de utólag Ruiz-Mateosnak az volt a benyomása, hogy az emisszáriusok pontosan tudták, mi következik, s csupán arról akartak gondoskodni, hogy Quintas valamennyi Opus Deivel kapcsolatos tranzakciót töröljön a könyvelésből. Ugyancsak 1983 elején Ruiz-Mateos állítólagos barátai, Rafael Termes, a Banco Popular igazgatója és Paco Curt Martí-nez visszaadták részesedésüket a Rumasa leányvállalatában, a Ruiz-Mateos y Cíában. A mit sem sejtő Ruiz-Mateos nagyvonalú elszámolás alapján fizette ki őket. Csak jóval később jött rá, hogy Madridban alighanem ő volt az egyetlen, aki nem tudta, hogy a kormány a Rumasa konszern lefoglalását tervezte, s hogy a kulisszák mögött Valis irányította a dolgokat.

Egy Cortésszal és Navalónnal 1983. március 20-án folytatott megbeszélés után Ruiz-Mateos abban reménykedett, hogy rövidesen sikerül megoldást'találni a Rumasa problémáira. Késő délután azonban Cortés találkozott Petra Mateosszal, Miguel Boyer Salvador, a szocialista gazdasági és pénzügyminiszter miniszteri tanácsosával, aki jelentette főnökének, hogy a Rumasa nem hajlandó magát vizsgálatnak alávetni. Boyer azonnal elrendelte, hogy a Rumasa madridi épületeit katonai csapatok kutassák át. A dátum jelképes volt - a félresikerült puccs második évfordulójáról volt szó, amelyet Ruiz-Mateos feltevése szerint Valis finanszírozott. Ruiz-Mateos aznap este a televízió híradójából értesült a Rumasa konszern kisajátításáról. Eddig a pontig halvány sejtelme sem volt arról, hogy a Rumasa sorsa már régen meg volt pecsételve.

„Én is akkor értesültem a Rumasa kisajátításáról, amikor a spanyol nép: otthon, a televízió előtt. Napok óta semmit sem hallottam Valisról. Néhány héttel korábban kaptam tőle egy misztikus felszólítást. Közölte velem, hogy a Rumasa kisajátítása a szocialisták mérlegelte egyik lehetőség, de legyek egészen nyugodt, Róma nincs még elveszve, tehát én továbbra is megbíztam benne” - írta Ruiz-Mateos később egy Don Alvaro dél Portillónak küldött levelében.[6]

Navalón „cukorkái” nem használtak semmit. Miguel Boyer elmagyarázta a népnek, hogy a Rumasa nem hajlandó magát állami ellenőrzésnek alávetni. Boyer elmondta, attól tart, hogy a Ruiz-Mateos-birodalmat szélsőséges expanziója miatt az összeomlás fenyegeti. Hangsúlyozta, hogy a Rumasa ugyan egy privát holdingtársaság, mégis számos nyilvános társaságot és bankot tart ellenőrzése alatt. Amennyiben a birodalom hirtelen összeomlana, országos válság fenyegetne. Ez a veszély indokolja a beavatkozást.

Ruiz-Mateos letörten kérdezte Luis Valist: „És most mit csináljak?”

„Fogd be a szád, és tűnj el” - tanácsolta állítólag Valis. „Segíteni fogunk neked, de azt kell tenned, amit Matías Cortés mond.”

így Ruiz-Mateos Roberto Calvi Olaszországból való menekülésére emlékeztető módon tűnt el. Magántitkára, Pepe Díaz, valamint Carlos Quintas bankigazgató és egy sereg magántestőr kíséretében érkezett meg Londonba. Kimerült és lehangolt volt. Lelkére kötötték, hogy Opus Dei-tagságát semmilyen körülmények között ne hozza nyilvánosságra. Engedelmességét biztosítandó, a katalán származású Frank „Kiko” Mitjans személyében új szellemi vezetővel látták el, aki iránt soha nem érzett túl sok szimpátiát, illetve egy Benedict White

nevű állandó megfigyelőt rendeltek mellé, akit Ruiz-Mateos nagyon barátságos, de szolgaian megalázkodó emberként jellemzett.

Ruiz-Mateos tartózkodási helye a spanyol sajtó előtt ismeretlen maradt, ami mindenféle híreszte-lésekhez vezetett. Tisztességtelenséggel vádolták, és azt vetették a szemére, hogy bűncselekményekkel vitte adósságokba a Rumasa konszernt. Sarokba szorítva érezte magát, de kitartott hite mellett. Naponta látogatta a miséket a Belgravia városrészben fekvő Codogan Street-i Saint Mary's Churchben. Mindig fekete limuzinon érkezett, testőrei pedig ugyanolyan kocsiban mentek előtte. A templom hátsó részében ült. Amikor a legidősebb lánya esküvőjét akarta ünnepelni, megkérték a Saint Mary's Church papját, hogy ebből az alkalomból engedje át a templomot az Opus Deinek.

Teltek-múltak a hetek, és Ruiz-Mateos arra a meggyőződésre jutott, Valis becsapta, hogy a Banco Popular Espanolt megmenthesse az államosítástól. A hatóságok és a sajtó napról napra egyre inkább csalóként állították be. Boyer állítása szerint a Rumasa 2 milliárd dolláros hiányt mutat. Ruiz-Mateos számításai szerint a konszernnek 3,3 milliárd dollár tiszta vagyonnal kellett rendelkeznie. Londonból megbízta egyik ügyvédjét, az Opus Dei numerárius Crispín de Vincentét, hogy tulajdonát a kormánytól perben követelje vissza. A kormány válasza egy Ruiz-Mateos elleni feljelentés volt csalás, mérleghamisítás és illegális tőkekivitel vádjával. Letartózta-tási parancsot adtak ki ellene.

A vizsgálóhivatalnokok az IEI javára a kamatokat is beleértve 9,3 millió font értékben kiállított Rumasa-kötelezvények másolataira bukkantak. López Bravo ugyan megerősítette, hogy az IEI - amely elmondása szerint egyetemistákat és tudományos munkát végző személyeket támogatott anyagilag - 870 millió pezetát (4,6 millió font) kapott Ruiz-Mateostól, mindazonáltal tagadta, hogy az intézet a pénzt továbbadta volna az Opus Deinek. Ez természetesen megfelelt a valóságnak, hiszen a pénzt az IOR-nak szánták. Az Opus Dei szószólói szintén cáfolták, hogy a szervezet valaha is pénzeket kapott volna Ruiz-Mateostól.[7]

„Én nem vagyok tagja az Opus Deinek, bár céljaival egyetértek" - mondta Ruiz-Mateos a londoni Sunday Times újságírójának, Stephen Arisnak.[8] Egy héttel később a Financial Times bankszakértőjének pedig azt nyilatkozta: „Soha nem találkoztam Calvi-val személyesen, némelyek mégis úgy vélik, én is ugyanúgy fogom végezni, mint ő."[9]

Nyilatkozatai nyomán a porondra lépett az Opus Dei két szupernumeráriusa is, akik azt tanácsolták neki, hogy fogja be a száját. Egyikük, Luis Coronel de Palma, 1970 és 1976 között a Banco de España igazgatója, sejtetni engedte, hogy a kisajátítás eszköz volt a Banco Popular Español államosításának megakadályozására. A másik López Bravo volt. Ruis-Mateos barátjaként López Bravo fel volt háborodva. Bizonyos finom utalásokkal már korábban is igyekezett óva inteni Ruiz-Mateost attól, hogy megbízzon Valisban. Az Opus Dei tagjai nem mondhatnak rosszat egymásról. López Bravo, aki időközben maga is kételkedni kezdett a szervezet bizonyos etikai alapelveit illetően, ez alkalommal biztosította Ruiz-Mateost: „Luis Valis magyarázattal tartozik neked.”

A következő négy hónapban Luis Valis kétszer telefonált. „Azt mondta nekem, hogy ha lenne türelmem, fantasztikus lehetne a jövő. Azt is mondta, hogy nemsokára egy még kiválasztandó, másik országban találkozunk testvéreinkkel, és mindent megbeszélünk...” Navalón látogatását követően Valis maga jött el Londonba, és kereste fel boldogtalan barátját.

„Becsaptál engem” - vetette a szemére Ruiz-Mateos.

„Miről beszélsz?” - kérdezte Valis.

Valis semmiféle magyarázatot sem volt hajlandó adni. Közben Ruiz-Mateos meggyőződött arról, hogy igazából két Obra van: az Opus Dei, az alapítók eredeti elképzelése szerinti makulátlan szellemi szervezet és az Opus Homini, az a szervezet, amit néhány ember csinált belőle. Úgy döntött, minden kapcsolatot megszakít az Opus Hominival. Elbocsátotta Matias Cortést, nem akarta többé látni londoni „felvigyázóját”, Ben White-ot sem, és nem járt többé bizalmas beszélgetésekre Kiko Mitjanshoz sem. Az Opus Dei vezetősége Londonba küldte Boro Nachert, aki tizenöt éven keresztül a szellemi vezetője volt, hogy bírja jobb belátásra. Ruiz-Mateos azonban vonakodott őt fogadni, mert azt gyanította, Nacher régen tisztában volt azzal, hogy Valis és a madridi igazgatók összeesküvést szőttek ellene, hogy a Rumasát feláldozzák a szocialistáknak.

Ruiz-Mateos azt állította, hogy soha nem hallott Alberto Jaimes Berti venezuelai ügyvédről, illetve a Paraparal nevű ingatlan-ügynökségről. Amennyiben mind ő, mind Berti igazat mondtak, úgy az Opus Dei már jóval a kisajátítás előtt a háta mögött intézkedett, illetve tudta és beleegyezése nélkül pénzeket csempészett ki a Ru-masa konszern bankjain keresztül. Berti állítása szerint a tranzakció

végrehajtója Ruiz-Mateos sógora, Luis Bárón Mora-Figueroa volt.

Sógorát Ruiz-Mateos úgy jellemezte mint, aki „száz százalékos Opus Dei-s. Csodálatos ember, de az Opus Dei fanatikus rajongója. Ha vele beszélek, olyan, mintha a falnak beszélnék.” Luis Bárón ugyancsak tagadta, hogy valaha is találkozott volna Bertivel, Ruiz-Mateos azonban kételkedett abban, hogy sógora 1980-ban egy befektetési szerződés miatt utazott volna Caracasba.

A nyolcvanas évek elejéig Berti nemcsak Venezuelában volt az egyházi pénzügyek felelőse, hanem az apostoli nunciatúra jogtanácsosaként Caracasban is szolgálatot teljesített. Egy saját maga által alapított, Inpreclero nevű társaságon keresztül nyugdíjalapot létesített a klérus részére. Benelli érsek parancsára egy Inecclesia nevű további társaságot használt fel arra, hogy az egyház pénzét névtelenül amerikai, rögzített értékű értékpapírokba vagy bizonyos projektekbe fektesse be. Bár mindkét cégnek ő volt az elnöke, azok mégis a venezuelai püspöki kar pénzügyi bizottságának ellenőrzése alatt álltak. Az Inecclesia 1,4 milliárd dollár értékben rendelkezett igazolt vagyonértékekkel.

Egyébként Berti volt az első, aki nyíltan bevallotta, hogy soha nem kedvelte Escrivá de Balaguert és az általa alapított egyesületet. Az apostoli nunciatúra tanácsadójaként Bertit az évek során néhány igen kellemetlen feladattal is megbízták. Az első ilyen 1970-ben történt, amikor a venezuelai partok menti egyik sziget-csoport egyházmegyéjéből (Margarita) két kiskorú fiú szülei Caracasban panaszt tettek a nunciusnál. A szülők azzal fenyegetőztek, hogy feljelentik a helyi püspököt fiaik szexuális zaklatása miatt. A nuncius botránytól tartott. Felszólította Bertit, hogy avatkozzon be. Margarita püspöke, Francisco de Guruceaga volt az Opus Dei első venezuelai megbízottja.

Berti az Isla de Margarita-i La Asunciónra utazott. Egy ügyésznőn keresztül megszerezte Guruceaga aktáit, és megsemmisítette őket. Azután a gyerekek szüleinek egy 160 ezer dolláros ösz-szeget folyósított. A nuncius hosszabb szabadságra Londonba küldte Guruceagát, ahol a következő három évben világi életet élt.

1973-ban Monsignore Antonio dél Giudice, az új nuncius adott még egy lehetőséget Guruceagának, és kinevezte a Caracas szövetségi tartományában fekvő, La Guaira nevű kis egyházmegye püspökévé. Berti szerint Guruceaga kereskedelmi prelátusnak tekintette magát azzal a felhatalmazással, hogy Isten

munkája számára pénzt szerezzen. Guruceaga 1975-ben többek között eladott egy La Guaria egyházmegye tulajdonában lévő birtokot 2,5 millió dollárért. A pénz nyomtalanul eltűnt. Del Giudice utódja azzal bízta meg Bertit, hogy nézzen ennek utána. Berti azt mondta, hogy összegyűjtötte a megfelelő bizonyítékanyagot. A nuncius elküldte jelentését Rómába, Villot bíboros-államtitkárhoz, de a dologról soha többet nem hallottak semmit.

Benelli utasítására az Inecclesia az egyház híveinek is segített az amerikai részvénypiacokon névtelenül pénzt befektetni. Ezeknek az üzleteknek a lebonyolításához Berti azonban több ajánlást is kért ügyfeleitől, fontos egyházi hatóságoktól vagy olyan szervezetektől, mint a Máltai Lovagrend, amelynek ő is tagja volt. Az ügyfeleket arra utasította, hogy a pénzt Panama Cityben az Inecclesia egyik számlájára utalják át. Ezután a pénzt egy fiktív cégnek utalták át, amelynek nevében amerikai értékpapírokat vásároltak. Amint a teljes összeget befektették, Berti kézbesítette az ügyfeleinek a panamai társaság részvénytulajdonosi bizonylatát.

Ez volt a szokásos ügymenet akkor is, amikor (Berti szerint) Luis Bárón Mora-Figueroa, a Rumasa konszern húsz bankja egyikének, a Banco dél Norténak az elnöke és a Rumasa igazgató-tanácsának a tagja 1980 végén felvette a kapcsolatot Bertivel. Berti azt mondta, hogy Luis Bárón több ajánlólevelet tett elé a Vatikántól és más egyházi hatóságoktól, többek között Casaroli bíborostól, aki Villot-t követte az államtitkári székben, és Donato de Bonistól, az IOR titkárától. Luis Bárón Berti tudtára adta, hogy egy befektetőkből álló konzorcium hosszú távú projektjét képviseli. Berti először azt gondolta, hogy a terv esetleg arra a latin-amerikai bankra vonatkozhat, amelyet Siri bíboros említett neki. Berti csak később kezdte el gyanítani - miután a bankkal kapcsolatos terveket jegelték -, hogy a legnagyobb venezuelai ingatlanprojektről, a Parapa-ralról lehet szó.

A Paraparal egy 14 ezer lakásból álló városnak készült a Lago de Valenciánál. A tervet 1976-ban egy Giuseppe Milone nevű építési vállalkozó találta ki, aki egy évvel korábban jött Nápolyból Venezuelába. A Paraparal-terv megvalósításához szükséges költségeket körülbelül 2 milliárd dollárra becsülték. Milone venezuelai ügyvédje Berti volt. Berti elmondása szerint nem sok olyan befektető akadt, akinek csak úgy ott volt a 2 milliárd dollár a zsebében. Ezen kevesek egyike az egyház, illetve a maffia (mégpedig a nápolyi Camorra) volt. Az elsőről Berti az egyházi vagyon kezelőjeként biztos ítéletet tudott mondani. Tudomást szerzett azonban arról is, hogy néhány tervnél

a Camorra pénzei is rendelkezésére álltak Miionénak.

Luis Bárón pontosan tisztában volt a fizetőeszközök Rumasa konszernen belüli elosztásával. Bankja, a Banco dél Norte gyűjtötte és elemezte azokat a pénzügyi adatokat, amelyeket a Rumasa konszern bankszektora a Banco de Espanának volt köteles jelenteni. Ezenkívül ő készítette a pénzügyi hatóságok számára a konszern devizahelyzetéről szóló rendszeres jelentéseket is.[10] Berti azt állította, hogy Luis Bárón 2 milliárd dollárt, majd további 200 millió dollárt adott át az Inecclesiának megőrzésre. Berti szerint tartotta magát a szokásos ügymenethez. A pénzt több részletben utalták át egy panamai fiktív cégnek, és bizonyos alkuszoknak továbbították New Yorkba további befektetésre. A pénz mindenesetre némi késedelemmel érkezett meg, így emiatt a befektetés terveit meg kellett változtatni. Eközben Berti üzleti útra Rómába utazott, és találkozott de Bonisszal, az IOR képviselőjével. Berti sejtette, hogy de

Bonis tökéletesen tisztában volt Bárón tranzakciójával. És mivel úgy tűnt, hogy de Bonis minden bizonnyal tudott az ügyről, Berti meggyőződése szerint az IOR sem maradt ki belőle. Ezenkívül Berti szerint de Bonis megemlítette, hogy Roberto Calvi szintén be volt avatva az ügybe.'[1] Ez kézenfekvőnek tűnt, mert Berti észrevette, hogy a pénzek egy része az Ambrosiano hálózatán keresztül érkezett Panamába.

Körülbelül ugyanebben az időben a venezuelai püspöki karon belül palotaforradalom tört ki. Francisco de Guruceaga átvette a kar pénzügyi bizottságát, és azonnal saját ellenőrzése alá vonta az Inpeclerót és az Inecclesiát. Berti egy hat főből álló igazgatói tanácstól kapta a hatalmát, amelyben ő volt a három laikus egyike. Guruceaga kihagyta az igazgatókat, és 1983 februárjában magát nevezte ki mindkét társaság elnökévé, amit Berti törvényellenesnek tartott. Berti vonakodott kiszolgáltatni neki a könyvelést. Ellenlépésként Guruceaga azt vetette a szemére, hogy az egyházi nyugdíjalapból csaknem 50 millió dollárt sikkasztott.

A két társaság átvétele egy az egyben megfelelt az Opus Dei gyakorlatának, azaz az egyházi anyagi eszközök monopolizálásá-nak - bárhol..., bármikor. Pinochet diktatúrája alatt az Opus Dei tagjai állítólag ugyanígy vették át a chilei egyház tulajdonát.[12] Mindenekelőtt azonban a taktika volt az, ami megrémítette Bertit. „Az Opus Dei lelkiismeretlenül és erkölcstelenül járt el, amikor meg akart szabadulni tőlem. Megpróbáltak megsemmisíteni engem. Nyolc hónapon át olyan tökéletesen megtervezett hazugság- és gyűlöletkampányt folytattak a

rádión, a televízión és az újságokon keresztül, hogy ezzel szemben tehetetlen voltam.”

Az Opus Deivel történt összeütközései során Berti olyan dolgokra bukkant, amelyek véleménye szerint további bizonyítékot szolgáltattak azzal kapcsolatban, hogy a 2,2 milliárd dollárt a Paraparal tervre szánták. Tudta, hogy a terv 1981-ben számtalan likviditási válságainak egyikét élte át, és fennállt a bukás veszélye. Milone abban az időben kétségbeesetten igyekezett további 200 millió dollárt szerezni. Berti szerint ekkor kérték meg Calvit, hogy fektessen be a Paraparalba. Az Ambrosiano bizonytalan helyzete miatt persze maga is fizetési nehézségekkel küszködött. Calvi mégis beleegyezett, de követelte, hogy a konzorcium bizalomépítésként helyezzen letétbe az Ambrosianónál egy 200 millió dollár értékű betétet. Ezt nyilvánvalóan az IOR-on keresztül intézték, de Berti arra a következtetésre jutott, hogy Calvi a szerződés rá eső részét nem teljesítette. Berti ugyanis azt állította, hogy Calvi felhívta őt Caracasban, és arra kérte, gondoskodjon róla, hogy Milone őt - Cal-vit - ne zaklassa többet a fizetés miatt.

Az Ambrosiano növekvő problémái miatt Calvi sem a kétszázmillió dollárt nem tudta előteremteni, sem a „letétbe helyezett betétet” nem tudta visszaszolgáltatni. Ennek következtében, más források híján felmerült a Paraparal terv meghiúsulásának a veszélye. Berti számára ez volt a magyarázat arra, hogy a 2,2 milliárd dollár utolsó részletét miért csak késve kapta meg - azután, hogy Milone egyik nápolyi szponzora beugrott, hogy megmentse a tervet a pusztulástól. Ha ez valóban így volt, akkor alighanem ez lehetett az, ami Calvi sorsát is megpecsételte. A történtek ilyen magyarázata annak ellenére is kézenfekvőnek tűnt, hogy Berti megfontolásai inkább következtetésekre, mintsem konkrét tényekre támaszkodtak - mígnem egy napon valami jogvita miatt Miionéval Rómába nem kellett utaznia, ahol egy magát Camorra-tagként megnevező „Mr. Tortola” halálosan megfenyegette. Tortola figyelmeztette: „Calvit elkaptuk Londonban, és magát is el fogjuk kapni, bárhová megy is.”[13]

Berti sejtette, hogy a Rumasa könyvelése a Barón-féle akcióval kapcsolatban is tartalmazott bejegyzést. Amiatt azonban, hogy az állami felszámolók a Rumasa kisajátításánál erre ne jöjjenek rá, a Paraparal terv tulajdonosi címét átruházták egy Cali S. A. nevű új társaságra. Ez a társaság, amelyet a Rumasa államosításával egy napon alapítottak Panamában, megszerezte egy panaszos jogigényét, aki a Paraparal ellen vádat nyújtott be. Cali megnyerte a pert, a Paraparalt mulasztás miatt elítélték, így Cali átvehette a tulajdonjogot.

„Ez az eladás igencsak szokatlan formája volt” -jegyzi meg Berti szárazon. És ez még nem minden - a lebonyolítás is rendkívül tiszta volt, mert semmi sem engedett arra következtetni, hogy Cali és az eredeti befektető konzorcium valaha is kapcsolatban álltak egymással.

Berti elmondása részben feltevéseken, részben belső információkon alapult. A Vatikán és az Opus Dei szintén tagadta, hogy bármi köze lett volna Calvi felemás ügyleteihez. 1983 végén azon-bán megértette a Vatikán, hogy a Banco Ambrosiano hitelezői bíróság elé fogják állítani. Ez indította aztán a Vatikánt arra, hogy megtegye az első botladozó lépéseket a megegyezés felé. 1984 januárjában a Vatikán egy római ügyvéden keresztül sejttette, hogy az Ambrosiano-ügy rendezésére 250 millió dollárt adna. Ekkora ősz-szeg azonban az IOR-nak nem állt rendelkezésére. Egy ideig fontolgatták egy 90 millió dolláros üzleti kölcsön felvételét. Január végén azonban, Marcinkus állítása szerint, az IOR végül is „más jellegű finanszírozás” mellett döntött.[14]

Ennek a „más jellegű finanszírozásnak” a forrása soha nem került nyilvánosságra. 1984. május 25-én az IOR a vele szemben támasztott igények kielégítésére késznek mutatkozott 244 millió dollár kifizetésére.

Ha ezt az összeget hozzáadjuk a lekötött betétekhez és a többi elveszett vagyonértékhez, valamint a 99 millió dolláros értékben visszafizetett lírában történt befeketedésekhez, akkor az Ambrosiano-csőd során az IOR teljes vesztesége 510 millió dollár volt.[15] Eszerint az elemzés szerint az IOR gyakorlatilag csődbe ment. Ezt Marcinkus cáfolta. „Ettől nem mentünk teljesen csődbe, csak egy kicsit csökkenteni kellett a tőkefedezetünket” - magyarázta.[16] Az IOR-nak azonban nem volt tőkefedezete, mert alaptőkével, mint olyannal nem rendelkezett. A Vatikáni banknak valószínűleg lehettek tartalékai, és voltak betétei. Az IOR-t így alighanem betéttulajdonosai lojalitása tartotta életben. A legnagyobb betéttulajdonos az Opus Dei volt.

Az elemzés tartalmazott egy utólagos „kiegészítést”, amely szerint az IOR késznek mutatkozott arra, hogy a hitelezőknek egy részvénysorozatot adjon ki, amelyek a patronálási nyilatkozatban említett United Trading konszern társaságainak tulajdonában álltak. Ehhez hozzátartozott még a United Trading anyavállalat teljes törzstőkéje, valamint 53 300 részvény, illetőleg a Banco Ambrosiano Holding részvénytőkéjének 23 százaléka Luxemburgban.

A Vatikán számára az 1984-es év - az Ambrosiano hitelezői részére történt

kifizetésekkel - az anyagi megrázkódtatások „Richter-skáláján” alighanem elérte a kilences értéket. A bíborosok egy kilenc hónappal későbbi megbeszélésen csak meglehetősen homályos információkat kaptak arról, hogy honnan származott az a pénz, amellyel ezt a gigantikus lyukat betömték. Elmondták nekik, hogy a 244 millió dolláros kifizetést „a Szentszék hozzájárulása nélkül teljes mértékben az IOR maga fedezte, mégpedig anélkül, hogy hozzányúltak volna azokhoz az anyagi eszközökhöz, amelyek kezelését az intézetre bízták.”

José Maria Ruiz-Mateos továbbra is tagadta, hogy az Opus Deivel bármilyen kapcsolata lett volna. Amikor a nyomás végre enyhült, lassanként arra a meggyőződésre jutott, hogy becsapták. Röviddel azután, hogy elbocsátotta angol ügyvédjét, a brit belügyminisztérium nem hosszabbította meg a tartózkodási engedélyét, így kénytelen volt elhagyni az országot. Frankfurtban végül egy spanyol letartóztatási parancs alapján elfogták, és három hónapon keresztül fogva tartották, majd egy 2,7 millió fontos óvadék ellenében szabadon engedték. Politikai menedékjogot kért, de kérelmét elutasították. A következő másfél évben a kiadatása ellen harcolt.

A kiadatási eljárás idején, egészen pontosan 1985. május 31-én Ruiz-Mateos egy 45 oldalas kézzel írt levelet küldött Don Alvaro dél Portillónak, amely a hangvételét tekintve nyílt és megható, de semmiképpen sem megkeseredett. Ebben megbántott fiúként osztja meg a lelke fájdalmát atyjával, akitől megértést, tanácsot és valamiféle emberi melegséget remél. A levél a következőképpen kezdődött:

Biztosítom Ont, atyám, hogy mindazok a tények, amelyeket leírok Önnek, igazak. Isten a tanúm. Egyetlen szándékom, hogy tájékoztassam Ont az eseményekről, és amennyiben Önnek tetszik, a tanácsát kérjem. Mindent elvettek tőlem. Semmit sem becsültek. Tisztességemet tönkre tették, szakmailag diszkreditáltak, és elüldöztek Spanyolországból. Üldöztek és megrágalmaztak. Börtönbe zártak és elválasztottak a családomtól. Mire legyek még elkészülve?...

Kérem Önt, atyám, képzelje bele magát a helyzetembe, és próbáljon meg megérteni engem. Biztos vagyok benne, hogy együtt fog érezni velem..., és ha megérti, mit kell elszenvednem, ez nagyon meg fogja könnyíteni fájdalmamat...

Ruiz-Mateos felsorolta mindazokat a magas rangú Opus Dei-tagokat, akik Londonban, majd később a börtönben meglátogatták. Mindannyian hallgatásra szólították fel, de - kérdezte saját magától - „kinek használ az, ha hallgatok...?

Abban biztos lehet atyám, hogy a szervezetet soha nem akartam lejáratni, és ezt hősiesen be is bizonyítottam...” De hogyan jutalmazták meg a hallgatásáért? Azt állította, hogy Németország területi vikáriusa figyelmeztette: „Holnap meghalhat szívinfarktusban...” így folytatta:

Személyes környezetem a legszorosabb kapcsolatban áll a szervezettel: feleségem, gyermekeim, testvéreim, sőt még az ügyvédem (Crispín de Vincente) is. Hányszor panaszoltam el nekik helyzetemet, de a válasz csak síri csönd volt, míg végül rájöttem, hogy mindenki távolságtartással közeledik felém, és nem is akarnak megérteni engem...

Ezt követően Luis Valis leveléből idézett, aki tagadta, hogy bármilyen módon felelős lett volna Ruiz-Mateos és a Banco España közti problémákért. „Ha valaki elárult téged, akkor az nem én voltam” - írta Valis.

Annak érdekében, hogy levele valóban a prelátus kezébe kerüljön, Ruiz-Mateos legidősebb fiát kérte meg, hogy személyesen vigye el a Villa Teverébe. Egyik nap azonban Amadeo de Fuenmayor érkezett látogatóba Rómából.

„Hogy érzi magát a lelked?” - kérdezte Fuenmayor. „Követted az előírásokat?” Ruiz-Mateos elengedte a füle mellett a kérdést, és azt szerette volna tudni, mi történt a levelével.

„Milyen levéllel?” - kérdezett vissza Don Amadeo. „Tisztában vagy azzal, hogy ma éjjel meghalhatsz? Szívinfarktusban vagy esetleg rákban?”

1985 novemberében a német hatóságok eleget tettek a spanyol kiadatási kérelemnek, s Ruiz-Mateost egy katonai géppel Madridba szállították. A következő hét hetet az Alcalá-Meco börtön legszigorúbban őrzött részlegében töltötte, ahol további ideje volt a gondolkodásra. Az újév kezdetén megjelent egy bírósági kihallgatáson. Ennek során megszökött a vizsgálati fogságból. A bíróság vécéjében álszakállal, parókával és hosszú esőkabáttal álcázta magát. Néhány nappal később azonban egy rangos sajtókonferencián bukkant fel, ahol nyilvánosan panaszt tett börtönkörülményei miatt. A megszégyenített hatóságok ezután beleegyeztek abba. hogy háziőrizetben tartsák.

Eközben egyáltalán nem értette, hogy miért vádolják még illegális tőkekivitellel is, anélkül hogy azokat, akik erre kényszerítették, szintén vád alá helyeznék. így tehát tájékoztatta a madridi vizsgálóbírókat arról, hogy az Opus Dei három spanyol vezetője

- Alejandro Cantero, Juan Francisco Montuenga és Salvador Nacher

- nemcsak arra kényszerítették, hogy óriási összegeket fizessen ki az Opus Deinek, hanem arra is, hogy mossa tisztára nekik a pénzt. Azt állította, hogy a Rumasa készpénzforgalmából csaknem 40 millió fontot juttatott külföldre az Opus Deinek. Állításait a spanyol Opus Dei központ határozottan tagadta, bár időközben elismerték, hogy Ruiz-Mateos az Obra tagja volt.

1986 májusában a spanyol Opus Dei vezetősége ultimátumot adott Ruiz-Mateosnak, és kizárással fenyegették, amennyiben a három vezetővel kapcsolatos vádjait nem vonja vissza. Meghátrálás helyett azonban Ruiz-Mateos nyilvánosságra hozta három olyan tranzakció fénymásolatát, amelyek során a Rumasa a zürichi Nordfinanz Bankon keresztül a genfi Schweizerische Bankgesellschaft-nál egy „River-Invest" számlára utalt át összegeket. Míg az állam-ügyészség nem tudta, mit tegyen - Francisco Jiménez Lablanca államügyész is tagja volt az Opus Deinek -, az Opus Dei funkcionáriusok szemérmetlenül tagadták, hogy a szervezetnek bármi köze lett volna Ruiz-Mateos üzleti tevékenységéhez. A negatív sajtóvisszhangokra adott válaszként megjelent egy nyolcoldalas interjú To-más Gutiérrez Calzadával, a spanyolországi területi vikáriussal. Az Epoca folyóiratban megjelent interjú a „A szabadság ellenségei megtámadtak bennünket" címet viselte. Az Opus Dei nyelvhasználatában a „szabadság" egyet jelentett az „egyház" szóval. Az „egyház ellenségei" a következő sor alapján Ruiz-Mateosra utalt, mivel „nyilvános botránnyal fenyegetett".[17]

Amikor Ruiz-Mateos észrevette, hogy már messzire távolodott az úttól, félteni kezdte az életét.[18] „Nemcsak azzal vagyok tisztában, hogy bajom eshet, hanem inkább azon csodálkozom, hogy nem történt meg már réges-régen. Sok spanyol ennél jóval enyhébb okok miatt is meghalt már, és a történelem tele van Isten nevében elkövetett bűncselekményekkel" - vallotta 1986-ban egy interjúban.[19] Három hónappal azelőtt egy milánói börtönben meghalt Michele Sindona, miután megivott egy mérgezett csésze kávét. Ez az eset, csakúgy mint a Calvi-gyilkosság, Ruiz-Mateos számára nagyon eleven volt.

Miután az első, csalás miatti vádat bizonyítékok híján ejtették, kiengedték a háziőrizetből. A Rumasa-birodalmat azonban időközben likvidálták. Az állami vagyonkezelés potom áron adta el a Banco Atlánticót egy arab konszernnek. Ezzel kapcsolatosan egy barcelonai újság azt állította, hogy a Rumasa felszámolása a spanyol adófizetőknek több mint kétszer olyan sokba került, mint

az az egy milliárd dollár, amellyel az államügyészség szerint Ruiz-Mateos meglopta az államot. A további vádpontok miatti vizsgálatok függőben maradtak.

Közben a tények arra engedtek következtetni, hogy Felipe González szerette volna a Rumasa-ügyet elfelejteni és végképp eltemetni. Ezt viszont Ruiz-Mateos akarta megakadályozni. Egy ellenvádban 842 millió fontot követelt az államtól. A kormány épületei előtt sajtótájékoztatókat hívott össze, amelyeken kalóznak vagy szupermennek öltözve jelent meg, és fontos érveket hozott fel a maga védelmére. Véleménye szerint csak ezen az úton lehetett arról gondoskodni, hogy a nyilvánosság ne veszítse szem elől az ügyét.

Amikor 1989 júniusában megválasztották az Európa Parlamentbe, átmenetileg megmenekült az igazságszolgáltatás elől. Mielőtt azonban a győzelmét megünnepelhette volna, kórházba kellett szállítani, ahol a bélerek trombózisa miatt a beleiből egy métert el kellett távolítani. Ezt a fajta trombózist, amely általában halálos kimenetelű, csak érelzáródás, mérgezett hal fogyasztása, pókcsípés, vagy méreg okozhatja. A műtét utáni felépülés idejét Ruiz-Mateos a Mayo Klinikán töltötte. Az ottani orvosok valószínűnek tartották, hogy megmérgezték. Beszámolóik alapján Madridba való visszatérése után emberölési kísérlet vádjával ismeretlen tettes ellen feljelentést tett.

Annak megítélését, hogy a Rumasa államosítása jogszerű volt-e, a spanyol alkotmánybíróság elé terjesztették. A bíróság tizenegy bíróból és az elnökből áll, akinek a szavazata duplán számít. Hosszas mérlegelés után hat bíró az ítélet jogszerűsége ellen szavazott; öt mellette. Az akkor majdnem nyolcvanéves elnök,

Manuel García-Pelayo - miután telefonon egyeztetett Felipe Gonzá-lezzel - úgy döntött, hogy a kisebbséggel szavaz. Két évvel később García-Pelayo nyugdíjba vonult. Mielőtt szívinfarktusban meghalt, kijelentette, hogy a Rumasa-ügyben hozott döntés alkotmányellenes volt.

Ruiz-Mateos az ítélet ellen a strasbourgi Európai Bíróságon fellebbezést nyújtott be. A strasbourgi bírók megerősítették, hogy a spanyol kormány alkotmányellenesen cselekedett, illetve megfosztotta őt egy igazságos per lehetőségétől. A strasbourgi bíróság azonban nem tartotta magát illetékesnek, hogy kárpótlási igénye felől döntsön.

A Rumasa kisajátítása után tizenkét évvel Ruiz-Mateosnak még mindig nem biztosítottak igazságos pert. Egy ilyen per egyébként némely szakértő aggálya szerint éveket venne igénybe, az Opus Dei számára pedig igencsak kellemetlen kimenetelű lenne. Arra a kérdésre, hogy a tönkretételéért ki a felelős, így válaszolt: „Azt hiszem, ugyanazok, akik a puccsot kitervelték. Ők irányították a Rumasa-kisajátítását is.”

„De hát kik voltak ezek az emberek?” - kérdeztem.

„Los ‘Vallses’" - válaszolta.[20]

27. Rusado püspöke

Ha az Opus Dei vétkes, akkor az egész egyház is az.

William O'Connor

A gyilkossági összeesküvés gyanúja azoknak a telefonbeszélgetéseknek a listája alapján merült fel, amelyeket Carbo-ni abban az időben folytatott, amikor Calvit Triesztből Londonba kísérte. A telefonbeszélgetések jegyzéke, amelyet azok a szállodák készítettek el, ahol Carboni megszállt, a második londoni vizsgálat során bizonyítékként szolgált. Ez a lista kimutatta, hogy Carboni mindennap beszélt Hilary Francóval, Wilfredo Vitalone római ügyvéddel és a Vatikán telefonközpontjával. Úgy tűnt, nem kétséges, hogy az utasítások Rómából jöttek.

A következő áttörés akkor következett be, amikor a Calvi család ügyvédei Triesztben olyan büntető eljárásokra lettek figyelmesek, amelyek során Silvano Vittort azzal vádolták, hogy megpróbálta egy „Podgora" nevű ügynöknek Calvi eltűnt aktatáskája tartalmának egy részét eladni. A titkos ügynök, akinek valódi neve Eligio Paoli, Triesztben a gazdasági rendőrségnek és valószínűleg a SISMI titkosszolgálatnak is dolgozott. Ő csak egy volt a legalább négy, különböző olasz hatóságok alkalmazásában álló ügynök közül, akik részletes tájékoztatást kaptak Calvi meneküléséről. „Podgora" volt az, aki rájött arra, hogy Sergio Vaccarit segítőként bérelték fel a gyilkossághoz.

Gellinek időközben olyan érzése támadt, hogy eleget ült már. Sikerült egy őrt megvesztegetnie, aki egy szennyeskosárban kicsempészte a börtönből. Nem sokkal a szökése után Ferdinando Mór genfi olasz főkonzul és volt P2 páholytestvér házában készen várta egy spanyol útlevél.[1] Pár napra rá Gelli Dél-Amerikába utazott. Madridban egy rövid kitérőt iktatott be, ahol állítólag megbeszélést folytatott Gregorio López Bravóval.[2]

Calvi halála után Francisco Pazienza biztosította Calvi özvegyét, hogy ha segítségre van szüksége, bármikor fordulhat két legközelebbi New York-i barátjához, Larry Zorza atyához és Alfonso Bovéhoz. Ők egy temetkezési vállalkozást működtettek közösen Brooklynban. Bovénak ezenkívül volt még két utazási irodája

Manhattanben. Néhányszor felhívta Carlót és a Szicíliából a bahamai Nassauba történő átutalásokról kérdezgette. Beszélgetéseik során nem is próbálta meg tagadni a maffiával való kapcsolatait.

Zorza atyának azonban fel kellett adnia Cheli érsek munkatársaként betöltött tisztségét az ENSZ-nél..., ugyanis letartóztatták, mert lopott festményeket csempészett az Egyesült Államokba. Kihallgatására menet azt mondta egy amerikai vámtisztviselőnek: „Remélem, nem tart sokáig. Ötkor misét kell tartanom." Zorza elmondta a bírónak, hogy félreértésről van szó. „Csakis azért tettem, hogy valakinek segítsek, de most már rettenetesen sajnálom... Rengeteget tanultam belőle." Három év próbaidőt kapott. Röviddel azután ismét elfogták, amikor a Broadway sikerdarabjára, a Les Mise-rables-m szóló jegyeket próbált meg 40 ezer dollárért eladni... ugyanannak a színházi jegypénztárnak, ahonnan ellopták őket. „A barátaim valószínűleg nem mondtak el nekem mindent ezekről a jegyekről" - bizonygatta most a bírónak. Ám amíg a bíró az ítéleten gondolkodott, Zorzát harmadszor is letartóztatták, ez alkalommal a második Pizza Connectionben való részvétel miatt, amelynek során szicíliai heroint csempésztek az Egyesült Államokba.

Pazienzát ellenben egy olasz letartóztatási parancs alapján New Yorkban tartóztatták le, mert része volt a Banco Ambrosiano tönkretételében. A rendőrség akkor fogta el, amikor az amerikai titkosszolgálat ügynökeinek „nagyon értékes információkat adott át a terrorizmusról és más dolgokról." Egy amerikai vámtisztviselő mellette tanúskodott. Elmondta, hogy Pazienza a Banco Ambrosianóval folytatott üzleteléseit megelőzően országa egyik legjobb ügynöke volt, most pedig egy „ismeretlen csoportosulás" el akarja tenni láb alól.

New York-i letartóztatása során Pazienza leleplezett néhány elképesztő tényt, amelyek alighanem kapcsolatban álltak a neki címzett halálos fenyegetésekkel. Azt állította, hogy az Ambrosiano pénzeit, amelyeket a United Trading konszernnek fizettek ki, a Vatikán különböző projektjeire szánták. Továbbá azt is elmondta, hogy a pénz egyik harmadát közvetítők lopták el - Gellire, Orto-lanira és Tassan Dinre gondolt. A másik harmad az IOR Ambrosiano fölötti ellenőrzésének megerősítésére szolgált. Az utolsó harmad pedig véleménye szerint a Vatikán titkos politikai vállalkozásaiba folyt bele. Összesen háromszor 450 millió dollárról volt szó.

„És melyek voltak a Vatikánnak ezek a vállalkozásai?" Pa-zienza természetesen megemlítette a lengyel Szolidaritást és az IRA-t, valamint különböző

diktatúrákat és csoportosulásokat, amelyek a marxizmus és a latin-amerikai felszabadítás-teológia elleni harc eszközéül szolgáltak.

A Vatikán pénzügyi intézetének ezt követő átstrukturálásánál egy új, öt laikus tagból álló felügyelő-bizottságot hívtak össze. Elnökük Angelo Caloia, a Mediocredito Lombardia vezetője volt. Az elnökhelyettes Philippe de Weck volt. A többi három tag Dr. Jósé Angel Sánchez Asiain, a Banco Bilbao egykori elnöke, Thomas Pietzcker, a Deutsche Bank egyik igazgatója és Thomas Macioce, egy amerikai üzletember volt. Az igazgatótanács új elnöke Giovanni Bodio lett, aki szintén a Mediocredito Lombardo alkalmazásában állt.

Caloia és Bodio mindketten üzleti kapcsolatban álltak Giuseppe Garofanóval, a Montedison egykori elnökével és a Ferruzzi Finanzia-ria S. p. A., a Rat után Olaszország második legnagyobb ipari konszernjének vezető menedzserével. Garofano, az Opus Dei szupemumeráriusa Caloiaval együtt tagja volt a Vatikán etikai és pénzügyi bizottságának, amíg 1993-ban egy politikai kenőpénzbotrány miatt el nem ítélték. Itt 94 millió dollárról volt szó, melynek jelentős része a „Santo Serafino alapítvány” nevében a Ferucci számláin keresztül az IOR-hoz folyt be. Sánchez Aisiant Ruiz-Mateos „vallsistaként” jellemezte. Szoros bizalmasa volt Alvaro dél Portillónak és fiatalkori barátja Javier Echevarríá-nak. Az Opus Dei azonban tagadta, hogy tagja lett volna.

Eljött a nagytakarítás ideje. Calvi halott volt, Ruiz-Mateost félreállították és Bertit kivonták a forgalomból, győzött tehát a titkos gépezet. Olaszországban az Ambrosiano-üggyel és a P2-üggyel kapcsolatban - „IOR-ügy” persze nem létezett (!) - perek olyan sokasága indult el, mint a köztársaság életében még soha. Az évezred vége előtt aligha fognak befejeződni. Spanyolországban semmi új nem történt, bírósági fronton csönd volt, de az Opus Homini felső köreiben nyomasztó hangulat uralkodott.

Ezzel egy időben kezdődött meg a spanyol bankszektor újraszervezése. Az ország negyedik legnagyobb bankja, a Banco Bilbao a legnagyobb bank, a Banesto átvételét tervezte. López Bravo, a Banesto igazgatóhelyettese, barátjának és befektetőpartnerének, Ricardo Tejero Magrónak és egy másik üzlettársának, az acélmág-nás José María Aristrainnak a támogatásával eredményesen védekezett a bekebelezés ellen. A kisebb Bilbao ehelyett a Banco Vizca-yával olvadt egybe, és Banco Bilbao-Vizcaya néven Spanyolország legnagyobb üzleti bankjává vált. A Banesto lecsúszott a harmadik helyre a Banco Popular Español mögé.

Sainz Moreno professzor szerint López Bravo annak idején éppen lelkiismereti válságban volt. Több mint harminc év hűséges tagság után ki akart szállni az Opus Deibol. „Végre megértette, hogy az Opus Dei nem szellemi szervezet volt, hanem egy multinacionális pénzügyi vállalkozás, és súlyos konfliktusa volt Luis Vallsszal” - fűzte hozzá Sainz Moreno. López Bravo azonban a szervezet legsötétebb titkai közül sokat ismert. Az Opus Deivel kapcsolatos kijózanodása 1983. augusztus végén kezdődött Madridban, amikor találkozott Licio Gellivel, aki éppen menekülőben volt Montevideo felé. Mit mondott el neki Gelli? És kivel találkozott még Gelli Madridban? Mind svájci, mind francia titkosszolgálati források alapján „barátokkal az Opus Deibol.”[3]

Elmondott Gelli valamit azokból a titkokból, amelyeket Calvi eltűnt aktatáskája rejtett? Vagy a Sergio Vaccari ellen elkövetett gyilkosságról? Furcsa módon az olasz ügyészség tudomására jutott, hogy Calvi halálával egy időben Londonban tartózkodott egy magas rangú spanyol Opus Dei-tag. Ezzel kapcsolatban érdekes lenne tudni, hogy López Bravo beszélt-e az ügyeiről akkori legszorosabb bizalmasaival, Ricardo Tejeróval és José Maria Aristrainnal. Tejero, amennyire ismeretes, nem állt különösebb kapcsolatban az Opus Deivel, de egyike volt azon kevés spanyol bankároknak, akik szembe mertek szállni Luis Vallsszal.

Bármi volt is kijózanodásának az oka, 1985. február 19-én López Bravo üzleti utat tervezett Bilbaóba. Első osztályra foglalt helyet az Ibéria 9 órakor induló járatára. Késve érkezett a repülőtérre, csak egy aktatáskával, és ő volt az utolsó, aki felszállt a gépre. A Boeing 727-es tizenöt perces késéssel indult el Madridból. Amikor a gép a rossz időjárás mellett megközelítette a bilbaói Scandica nevű repülőteret, a levegőben felrobbant és lezuhant. A 148 utas és a személyzet közül senki sem maradt életben.

Az első jelentések egy ETA bombáról beszéltek. A balesetet később vizsgáló bizottság azonban megállapította, hogy a gép eltért útvonalától, és súrolta az Oiz hegyen lévő televízióantennát. A szerencsétlenséget a pilóta figyelmetlenségével magyarázták. Sainz Moreno szerint azonban furcsa, hogy López Bravo volt az egyetlen áldozat, akinek semmilyen maradványát nem találták meg. „Még a Rolex-óráját sem.”

Nyolc perccel az Ibéria járatának indulása után Madridban Ricardo Tejero elhagyta lakását, és lement az Edificio Beatrizzel, a Banco Popular Español Presidenciájával éppen szemben lévő süllyesztett garázsba. Amikor az autója

ajtaját kinyitotta, három férfi odalépett hozzá, és közvetlen közelről fejbe lőtte. A merénylők elmenekültek anélkül, hogy azonosították volna őket. A rendőrség megerősítette, hogy az ETA Militar madridi kommandójának a műve volt. Ezt a feltételezést nyilvánvalóan arra a tényre alapozták, hogy a gyilkosok az épület portásánál a Dirección General de Seguiridad régi jelvényeivel igazolták magukat. Néhány héttel korábban egy terrorellenes egység hasonló jelvényeket talált az ETA egyik franciaországi rejtekhelyén.

A barcelonai La Vanguardia volt az egyetlen újság, amely kapcsolatba hozta egymással a két eseményt. A Vanguardia riportere, aki a Tejero elleni merényletről tudósított, megnézte a garázst, majd bement az út túloldalán fekvő Banco Popular Presidenciájába abban a reményben, hogy a bank elnökéből talán kicsalhat valami kommentárt. Azt mondták neki, hogy Luis Valis elhagyta a bank hivatali szobáit, és felment az egy emelettel feljebb lévő lakásába. Amikor a riporter végül találkozott a bankárral, az azt mondta neki: „A hír mindannyiunk számára megrendítő. Akár engem is érhetett volna.” Luis Valis két sportkocsijával ugyanabban a garázsban parkolt.

A López Bravót és Tejerót támogató baszk hajózási vállalat harmadik partnere José María Aristrain volt. Ő és a felesége állítólag az Opus Dei szupernumeráriusai voltak.[4] Aristraint azonban állítólag kizárták a szervezetből, mert elhagyta a feleségét, hogy az elbűvölő Anja Lopezzel, a közismert francia operettszerző feleségével éljen együtt. Aristrain csak alig több mint egy évvel élte túl két társát.

Aristrain és Anja López utolsó közös hétvégéjüket 1986 májusában a Monte Carlo-i Grand Prix-n töltötték. Helikoptert béreltek, amelynek a cannes-i Mandelieu repülőtérre kellett volna vinni őket, ahol Aristrain magánrepülőgépe várt rájuk. A helikopter egy negyvenes Squirrel a Golf de Juan felé repülve megkerülte a Cap d’Antibes-ot, és még a Criosette látótávolságában elkezdett pörögni, nekicsapódott a tengernek, és abban a pillanatban felrobbant. A benn ülők közül senki sem maradt életben. Grasse államügyésze azonnal vizsgálatot indított. Szemtanúk elmondása szerint mielőtt a helikopter a tengerbe zuhant, a hátsó rotor felmondta a szolgálatot. A hátsó rotor a Squirrelnek az a része, amely szabotázsakciókra a leginkább alkalmas. Néhány jelentés az ETA-t tette felelőssé.

Hat héttel a cannes-i közjáték előtt Roberto Calvi aktatáskája rejtélyes módon egy milánói tévéstúdióban tűnt fel. Ez a médiaszenzáció Flavio Carboni építési

vállalkozó műve volt, aki most a vatikáni érdekek képviselőjeként adta ki magát. Carboni közbenjárása azonban pénzbe, méghozzá rengeteg pénzbe került. Ügyvédi és perköltségei természetesen szintén nagyon magasak voltak.

Luganói letartóztatása után Carbonit 1982. október végén kiszolgáltatták Olaszországnak, és a pármai börtönbe vitték vizsgálati fogságba. 1984 augusztusáig „biztonsági őrizetben" maradt Pármában, majd a város határain belül háziőrizetben tartották. Ezután lakosztályt bérelt a Maria Luigia Hotelben. Miután két évet rács mögött töltött, most egy percet sem vesztegetett, hanem azonnal munkához látott.

1984 májusában Luigi D'Agostino, Carboni római ügyvédje előmunkálatokat végzett, és a Vatikán szolgálatában felvette a kapcsolatot egy lengyel jezsuitával. D'Agostino megkérte Kazimierz Przydatek atyát, hogy „lelkigondozási céllal" látogassa meg Carbonit a pármai börtönben. D'Agostinónak kitűnő összeköttetései voltak a Vatikánnal, hiszen eredetileg ő szerezte meg Carboninak a Palazzini bíborossal és Monsignore Hilary Francóval való kapcsolatokat. Érdekes módon Carboni nyilvánvalóan eldöntötte, hogy Hilary Francót nem avatja be új missziójába, hanem ehelyett egy lengyel paphoz fordul, aki csak törte az olaszt.

Carboni elmondta Kazimierz atyának, hogy nem gyóntató-ra van szüksége, hanem az egyház vezetőségének szeretné tudomására hozni, hogy fontos, eladó dokumentumai vannak. Carboni nem mondta ezt ki ilyen egyértelműen, de szándéka nyilvánvaló volt. „Carboni az egyház védelmezőjeként állította be magát" -mondta a lengyel pap. „Azt mondta, hogy nemzetközi sajtókampányt akar indítani, amely az Ambrosiano ügyben tisztára mosná a Vatikán nevét, ő ugyanis tudja, hol vannak elrejtve Calvi dokumentumai. Azt mondta, hogy az iratok a Vatikán ártatlanságát bizonyítják, és ő el tudná intézni az eladásukat."[5]

Rómában Kazimierz atya beszélt gyóntatójával, Pavel Hni-lica püspökkel, aki Carboni tervének tulajdonképpeni célpontja volt. Hnilica kelet-európai egyházügyekkel kapcsolatosan a pápa legközelebbi tanácsadójának számított. A katolikus Szlovákia szívéből, Trnavából (Nagyszombat) származott, és 1950-ben, egy olyan időszakban, amikor a csehszolvák hatóságok a papokat árulókként üldözték, titkokban felszentelték jezsuitának. VI. Pál pápa titokban a nem létező rusadói egyházmegye (a mai Algériában lévő egykori Mauritánia Caesariensis) püspökévé léptette elő. Miután Hnilica a hidegháború tetőpontján áttelepült Rómába, a Pro Fratribus nevű szervezet vezetője lett, amely pénzt és

Bibliákat csempészett a vasfüggönyön túlra, és katolikus menekülteket támogatott.

Hnilica elküldte Pármába Virgilio Rotondi atyát, aki állítólag szintén a pápa közeli tanácsadója volt, hogy találkozzon Carbonival. A következő két hónapban Carboni és Rotondi a Calvi aktatáskájában található bizonyos dokumentumok alapján nemzetközi kampányt terveztek, hogy a közvéleményt megnyerjék a Vatikánnak. Ez a kampány a terv szerint az „Operation S. C. I. V.", a vatikáni városállam teljes nevének kezdőbetűkkel rövidített fedőnevén futott volna. Carboni azonban majdnem húszmillió fontot kért előlegként. Azt állította, hogy a pénzre a Calvi-dokumentumok megszerzéséhez és politikusok, újságírók, kiadók és államügyészek megvesztegetéséhez van szükség. Ezen felül 6 millió fontot követelt „egyéb kiadások és kifizetések" fedezésére.[6] Rotondi Hnilica elé terjesztette ezt az ajánlatot. Ezt követően mindketten elöljáróikkal tanácskoztak.

A Rusado püspöke és Carboni közötti első találkozóra 1984 novemberében került sor, miután Carboni háziőrizetének feltételei annyira fellazultak, hogy visszatérhetett római villájába. Hnilica elmondta, hogy elöljárói felhatalmazták Carboni ajánlatának további felülvizsgálatára. Bizalomépítésként Carboni átadott a püspöknek három levelet - kettő közülük eredeti volt -, amelyeket Luigi

Cavallo, a torinói zsaroló 1980-ban írt Calvinak. Közölte Hnilicával, hogy tudja, hol vannak a további dokumentumok, megszerzésükhöz azonban pénzre van szüksége.

Bár Cavallo levelei tényleg nem vetettek valami jó fényt Calvira, a Vatikánnak az Ambrosiano ügyben való ártatlansága mellett aligha lehetett őket elfogadható bizonyítéknak tekinteni. A következő találkozót Rotondi atyával 1985. január elejére tervezték. Ez alkalommal Carboni megmutatta két Calvi által írt levél másolatát- az egyik 1982. május 30-i dátummal Palazzini bíborosnak volt címezve, a másik 1982. június 6-án kelt és Monsignore Hilary Francónak szólt. Carboni ezenkívül bemutatott egy enyhén megrongálódott dokumentumot, amely ezekkel a szavakkal kezdődött: „Monsignore Marcinkus azzal vádol, hogy..."[7] Ezért a három dokumentumért egy több mint 190 ezer font értékű csekket kapott Rotondi atyától.[8]

Azzal a céllal, hogy Hnilicát meggyőzze arról, hogy az üzlet során minden a megfelelő módon történik, Carboni összeszövetkezett egy Giulio Lena nevű, nagyon megnyerő modorú alvilági főnökkel. Carboni közölte Hnilicával, hogy

Lena megelőlegezte a pénzt a Calvi papírok egy részének megszerzésére. Rómában Lena volt az egyik legötletesebb kábítószer-kereskedő. Ezt Rusado püspöke persze nem tudta, sőt Lénát jó modorúnak és műveltnek találta. Azért, hogy az akció során bizonyos százalékot ő is lefölözzön magának, Lena szó szerint befizette magát Carboni üzletébe. Az a 60 ezer font, melyet Carboninak fizetett, komoly teher volt Lena számára, mivel anyagi helyzete nem volt éppen rózsás.

1985 májusában Lena átadott Hnilicának egy Calvi által aláírt, dátum nélküli levelet, amelyen a címzett nevét kitörölték. Az írást azonban minden bizonnyal annak a személynek szánták, akiről Calvi azt gondolta, hogy - ugyanúgy mint Belzebub, az alvilág fejedelme - ő is képes kiűzni a démonokat. Ebben a levélben Calvi Gelli és Ortolani urakat kritizálta, akiket az ördög napszámosainak nevezett. Azt írta, meg van győződve arról, hogy az Ambrosiano összeomlása a Vatikán összeomlásához vezetne, és hozzátette:

Mivel azok, akiket legközelebbi szövetségeseimnek tartottam, cserbenhagytak és elárultak engem, kénytelen vagyok visszaemlékezni azokra a műveletekre, melyeket Szent Péter képviselőinek nevében végeztem... Egész Latin-Amerikában hadihajókés más egyéb hadi felszerelések beszerzését finanszíroztam, amelynek célja jól szervezett kommunista erők felforgató tevékenységeinek visszaszorítása volt. Ezeknek az üzleteknek köszönhetően ma az egyház olyan országokban, mint Argentína, Kolumbia, Peru és Nicaragua, megújult tekintéllyel bír...

A levél a következőképpen fejeződött be:

Fáradt vagyok, tényleg fáradt, túlságosan is fáradt... Nagy türelmem határát most már végképp átlépték..., ragaszkodom ahhoz, hogy valamennyi, az egyház politikai és gazdasági hatalmi expanzióját támogató tranzakciót szolgáltassanak vissza; 1000 millió dollárt követelek, melyet a Vatikán határozott kérésére bocsátottam a Szolidaritás rendelkezésére; követelem azoknak az összegeknek a visszafizetését is, amelyekből öt dél-amerikai országban pénzügyi és politikai hatalmi központokat létesítettek, és amelyek összesen 175 millió dollárt tesznek ki; követelem továbbá, hogy sok közép-európai és latin-amerikai országban közvetítőként folytatott tevékenységem alapján - még a jövőben meghatározandó feltételek mellett - anyagi tanácsadóként tartsanak meg alkalmazásukban; szükségem van lelki békém helyreállítására...; hogy Casaroli, Silvestrini, Marcinkus és Menníni hagyjanak békén! A többi kötelezettségemről

majd én magam gondoskodom!!![9]

Ennek a levélnek a kézbesítése után Hnilica kiállított Carbo-ninak két, összesen 61 ezer fontról szóló IOR-csekket. Mivel Léna anyagi helyzete aggodalomra adott okot, Carboni azt javasolta neki, hogy kérjen kölcsön Andreottitói. Carboni és bátyja, Andrea már korábban eldöntötték, hogy a Calvi aktatáskájában található dokumentumok közül néhányat egyenesen Palazzinihez és Claudio Vita-lone szenátoron keresztül egyenesen Andreottihoz juttatnak el.[10]

Léna tudomást szerzett arról, hogy Sandra Mennini nővér, Dr. Luigi Menninek, az IOR igazgatójának a lánya egy róla szóló személyes ajánlást adott át Andreottinak. Sandra Mennini ezt később tagadta. Az írás kiállítása után néhány nappal Léna mindenesetre a római takarékpénztártól 400 millió líra kölcsönt (168 ezer font) kapott négy hónapra. A hitel fedezésére Hnilica 1985. november 15-én átadott neki két biankó csekket az IOR-tól, azzal az utasítással, hogy addig tartsa őket magánál, amíg nem közlik vele, hogy milyen összegért válthatja be ólcet. Néhány héttel később utasították Lénát, hogy írjon be a csekkekre egyenként 600 millió lírát (252 ezer font) és húsz napos különbséggel nyújtsa be őket kifizetésre.[11]

Léna öröme azonban nem tartott sokáig, mivel mindkét csekket visszautasították. Amikor Rusado püspöke ezt megtudta, magánkívül volt. Biztosította Carbonit, hogy a csekkekre van fedezet, és hogy az IOR politikai okokból zárolta őket. Carboni elfogadta ezt a magyarázatot, de új csekkeket követelt Hnilicától. így a püspök 1986. március végén újabb tizenkét csekket állított ki, összesen 458 ezer font értékben, különböző bankok különböző számláira. Egy későbbi kihallgatás alkalmával Hnilica azt vallotta, hogy Carboni megígérte neki, hogy „Calvi híres aktatáskáját, amelyet nekem már megmutatott", a SPOT TV című televíziós műsorban a nyilvánosság elé fogják tárni. „Carboni azt mondta nekem, hogy az aktatáskát az adás után át kell adnia a milánói államügyészségnek."[12] A SPOT politikai magazin volt, melyet Enzo Biagi vezetett.

Amint Carboni kezében tartotta a Pro Fratribus új csekkjeit, biztosította Hnilicát, hogy a SPOT-adás a Vatikán számára diadalt fog jelenteni - mert bizonyítani fogja, hogy a Vatikánnak nincs félnivalója Roberto Calvi kísértetétől. A kamerák előtt Enzo Biagi az aktatáska megtalálójaként Giorgio Pisano neofasiszta szenátort mutatta be, aki A Calvi gyilkosság címmel könyvet írt, és aki azt állította az aktatáskáról, hogy két ismeretlennel való éjjeli találkozása során

szerezte meg 20 ezer fontért. Állítása szerint az ő érdekeltsége abban állt, hogy a bizonyíték a hatóságok kezébe kerüljön. Carboni és Silvano Vittor ugyancsak jelen voltak a stúdióban, és megerősítették, hogy ugyanarról a mappáról volt szó, amelyet Londonban Calvi tulajdonában láttak. Carboni még a részletekre is emlékezett: „Úgy szorította magához, mint ahogy egy fuldokló kapaszkodik a mentőövbe."

Az, amit Calvi római sofőrje „dugig teli és szokatlanul nehéz" táskaként írt le, a kamerák előtt igencsak vékonykának tűnt.

Amikor a táskát kinyitották - eltűnése óta állítólag először - a kamera ráközelített a tartalmára.

Amint az várható volt, sem jegyzettömb, sem naptár, sem címtár, sem a bankfiókhoz való kulcsok nem voltak benne. Calvi jogosítványát, egy Calvi nevére kiállított nicaraguai útlevelet, illetve milánói lakásának és drezzói házának kulcsait tartalmazta. Ezenkívül nyolc dokumentumot rejtett - de nem éppen azt a muníciót, amelyet „Isten bankára" bevethetett volna Belzebub démonai ellen. A következő iratokról volt szó:

1. Calvi levele Palazzini bíborosnak, 1982. május 30-ai keltezéssel

2. Calvi levele Monsignore Hilary Francának, 1982. június 6-ai keltezéssel

3. Carboni levele Calvinak, 1982. június 6-ai keltezéssel

4. Keltezetlen közlés: „Monsignore Marcinkus azzal vádol, hogy..."

5. Keltezetlen jegyzet a következő címmel: „Tárgy: Beszélgetés Roberto Calvival, az Ambrosiano bankárával és pénzmosóval..."

6. Luigi Cavallo levele Calvihoz, 1980. július 9-ei keltezéssel... „Ahogy talán el tudja képzelni..."

7. Luigi Cavallo levele Calvihoz: „Uganda törzsei közt..."

8. Luigi Cavallo levele Calvihoz: „Néhány napja szabadságon voltam a tengernél..."

A rossz ízlés csúcsa volt, hogy az állami televízió a Calvi-ügy két fő

összeesküvője jelenlétében kizárólag profit- és presztízsokokból egy halott személy aktatáskájában kutakodott. Mindenesetre 1986. április 1-jén újra megismétlődött az egész. A nyilvánosság természetesen mit sem tudott a Carboni és Rusado püspöke között fennálló üzleti kapcsolatokról. Ezek csak két évvel később kerültek napvilágra, amikor a vámhatóság az olasz partoknál feltartóztatott egy spanyol királyi zászló alatt hajózó jachtot. A jacht fedélzetén a vámhatóság 1800 tonna libanoni hasist talált. A címzett Dr. Giulio Lena volt. A vizsgálatok vezetője Dr. Mario Almerighi vizsgálóbíró volt, akinek házkutatási parancsa volt Lena Román kívüli, az albabeli dombokon fekvő villájának átkutatására.

Almerighi nemcsak egy kiterjedt kábítószer-kereskedelem bizonyítékaira és a Közép-afrikai Köztársaság bankjegyeinek hamisítványaira bukkant, hanem a Léna és Rusado püspöke közti ügyletekre is fényt derített. Ennek következtében az államügyészség átkutatta a Pro Fratribus irodahelyiségeit. Bár Hnilica mindent tagadott, a bizonyítékok terhe nyomasztó volt. A Pro Fratribusnál talált dokumentumok bizonyították, hogy Hnilica a Vatikán legfelsőbb köreinek tudtával cselekedett. A Vatikán azonban az akció közben leállította az anyagi támogatást, aminek következtében Hnilica arra kényszerült, hogy az alvilág hitelcápáihoz forduljon, hogy a Carboni által követelt összeget biztosítani tudja.

A Pro Fratribusnál lefoglalt bizonyítékok között volt egy Flavio Carboniról szóló SISMl-akta, tizenkét Calvi-dokumentum és beváltott csekkek összesen 1,5 millió font értékben. A legterhelőbb indicium mindazonátal egy Casaroli bíboros által írt levél volt, amelyben a Vatikán második embere kijelentette, hogy tájékoztatta a pápát a dolgok legújabb állásáról. Ez állt Casaroli levelében:

Mélyen Tisztelt Excellenciás Uram,

Megkaptam augusztus 20-án kelt levelét az IOR problémáival kapcsolatos fáradozáslról, és nagy figyelemmel olvastam.

Az Ön által leírt helyzet komolyságának tudatában fontosnak tartottam a Szentatya tájékoztatását, mielőtt Önnek válaszolnék.

Az Ö nevében biztosíthatom Önt, hogy az Ön levelében található beszámolók nagy aggodalmat váltottak ki. Sem a Szentatya, sem a Szentszék nem tudott az Ön által vázolt tevékenységekről. Minden félreértés elkerülése végett először is le kell szögeznünk, hogy az Ön fáradozásai a Szentszék megbízása,

engedélyezése, illetve jóváhagyása nélkül történtek.

Továbbá nem tagadható, hogy az a kínos pénzügyi helyzet, amelybe a Szentszék - jelentős deficitjével - belekerült, kifejezetten megnehezíti az Excellenciád által megfogalmazott kérés teljesítését, illetve a Szentszék és az Ön felmentését a mérhetetlen nagy adósság terhei alól, amelyről beszámolt nekünk. Ami az Ön fáradozásainak motívumait és céljait illeti, azaz hogy ezt a nyilvánvaló eladósodást napvilágra kell hozni, ahhoz természetesen szükséges a jogi konzekvenciák megfelelő mérlegelése, amelyekkel az Ön legbecsületesebb szándékok által vezérelt intervenciója járhatna.

Szeretném megragadni e levél nyújtotta lehetőséget, és biztosítani

Ont nagyrabecsülésünk felől, amelyet a Mi Urunk előtt érzünk Ön

iránt.

Igencsak különös levél ez egy vatikáni államtitkártól, gondolhatná az ember. A levél célja a Szentszék Hnilica vállalkozásaitól való elhatárolódása. „Fogalmunk sem volt...” Talán kifelé szeretnék magukat biztosítani ezzel a kijelentéssel? Annál is inkább, mivel az államtitkár aggódott Hnilica tevékenységének jogi következményei miatt? A levél továbbá arra enged következtetni, hogy Rotondi eredeti 190 ezer fontos csekkje közvetlenül a Vatikán pénztárából származott. Még feltűnőbb volt az a tény, hogy a levél semmilyen utasítást nem tartalmazott a tevékenységek megszakítására nézve, mindössze annyi figyelmeztetést, hogy különös elővigyázattal járjon el, hagyja ki a játékból a Szentszéket, és csak azokra az eszközökre hagyatkozzon, melyeket Hnilica maga tud megszerezni - mindazoná-tal a katolikus egyház két legnagyobb tekintélyének kifejezett tiszteletével. Casaroli levele tehát zöld utat nyitott, hogy Hnilica, még ha saját kockázatára is, tovább folytassa az akcióját.

Casaroli levele egy sor kérdést vetett fel:

1. A pápa és az államtitkár „nagyrabecsülését" illetően felmerül a kérdés, hogy Rusado püspöke ezenkívül milyen dokumentumokat szerzett meg Carbonitól. Almerighi meglehetősen biztos volt abban, hogy Carboni azért az 1,5 millió fontért, melyet a Vatikántól kapott, többet kellett hogy adjon annál, mint amennyit Hnilica hajlandó volt bevallani. „Hnilica" - mondta Almerighi bizalmasan - „soha nem mondta el a teljes igazságot."

2. Mi történt a United Trading papírjaival? A védelem első vonalát Calvi titkos könyvelése alkotta a United Trading konszernről. A bankár világosan megmondta, hogy Marcinkus vádjával szemben, aki az lOR-ral kapcsolatban tisztességtelenséggel vádolta, csak ezekkel a dokumentumokkal tudja megvédeni magát. A United Tradingnek létezett egy valós könyvelése. Carlo Calvi látta az apját dolgozni rajta. Carlo Calvi a következőket vallotta: „Emlékszem, hogy láttam, ahogyan apám 1982 márciusában drezzói dolgozószobájában az 1982-es könyvelésen dolgozott... Ezeket a kimutatásokat soha nem találták meg, sem a drezzói házban, sem a madridi lakásban, sem máshol. Apám ezeket az üzleti könyveléseket mindig magával hordta. Feltételezhetjük, hogy utolsó londoni útján is nála volt az aktatáskája... Én még arra is emlékszem, hogy láttam, amint apám betette a táskájába ezeket a kimutatásokat..."[13]

3. Milyen okokból szabotálta az IOR Hnilica kezdeményezését? Az IOR igazgatósága talán egy külön üzletet kötött Carbonival, hogy az eltűnt üzleti dokumentumokat maga szerezze meg? Ezeknek a dokumentumoknak a hiánya arra enged következtetni, hogy az IOR - amelyet, ha hihetünk Calvi utolsó nyilatkozatainak, időközben az Opus Dei irányított - valóban egy külön megállapodást kötött.

4. Erkölcsileg szerfelett nyugtalanító volt a Vatikán belekeveredése ezekbe az ügyletekbe. Olyan szörnyű rejtegetnivalói voltak a Szentszéknek, hogy Carboni szolgálataira volt utalva? 1982. június 5-én a pápához írt levelében Calvi megemlítette, hogy milyen szerepet játszott a latin-amerikai diktatúrák hadihajóinak finanszírozásában és a Szolidaritás és más kelet-európai ellenzéki csoportok támogatásában. Calvi nem állította volna ezt, ha a megfelelő bizonyítékok nem lettek volna a kezében. Mi történt ezekkel a dokumentumokkal?

5. Tisztában volt az államtitkár azzal, hogy Hnilica visszautasításával gyakorlatilag arra kényszerítette őt, hogy az alvilág hitelcápáival lépjen kapcsolatba? Carboni nyomására a Pro Fratribus 1987. március 17-én megbízott egy bizonyos Vittore Pascuccit, hogy hat hónapra vegyen fel 1 0 millió dollár értékben hitelt. A Pro Fratribus 1,26 millió font előleget kapott Pascuccitól uzsorakamatra. A gazdasági rendőrség titkos jelentése alapján Pascucci volt a Crocus Hill-i Eurotrust Bank Limited „nagyfőnöke" az Anguilla nevű renegát szigetállam fővárosában, a Kis-Antillákon. Bár az Eurotrust Banknak nem volt engedélye külföldi üzletek lebonyolítására, egy fiókot mégis fenntartott Rómában Eurotrust S. p. A. néven. Az Eurotrust Bank ellen nyomozást

indítottak, mivel felmerült a gyanú, hogy drogkereskedelemből származó dollárt mosott tisztára a maffiának.[14]

6. A legfontosabb azonban az volt, hogy mennyit tudott a pápa? Az Opus Delhez tartozó tanácsadói, akik Calvi és mások szerint a Vatikán pénzügyeit igazgatták, szándékosan nem tájékoztatták őt? Hnilica szerint a pápa postáját az államtitkár megszűrte. Más források is utaltak rá, hogy a pápa csak azt tudta meg, amit tanácsadói véleménye szerint tudnia kellett.

Abban a reményben, hogy ezek közül a kérdések közül némelyikre választ találhat, Almerighi beidéztette Monsignore Hilary Francót. Almerighinek tudomására jutott, hogy Franco valódi keresztneve Ilario Carmine Franco volt, és nem New Yorkban, hanem Calabriában született. Háromnegyed órán keresztül hallgatta ki Francót, majd feladta. A római kúria első fokú tisztviselőjét „gerinctelennek és őszintétlennek" nevezte.

A római Opus Dei időközben újabb nyilatkozatot tett közzé, amelyben ismételten hangsúlyozta, hogy a prelatúrának semmi köze sincs a „Calvi-ügyhöz", és Hilary Franco „soha nem állt kapcsolatban az Opus Deivel vagy annak tagjaival." Ez felettébb valószínűtlennek tűnik, nem utolsó sorban azért, mert Franco tagja volt annak a kongregációnak, amelyben Alvaro dél Portillo tanácsadóként és Alberto Cosme do Amaral, az Opus Dei tagja, egyébként Leira püspöke vezetőségi tagként képviseltették magukat.

A nyilatkozatban azt az időközben unalomig ismételt frázist is elővették, miszerint Don Mario Lantini, Olaszország területi vikáriusa levélben „kereste meg" Calvi özvegyét, hogy „állításai alapját - amelyek szerint férje üzleti kapcsolatokat tartott fenn az Opus Deivel - minden részletében erősítse meg." „Don Lantini a mai napig várja a választ."

Nem kétséges, hogy Carboni saját belátása szerint rendelkezett Calvi aktatáskájának tartalmával. Egyrészt dokumentumok tucatjait vette ki belőle, és csak azokat hagyta benne, amelyek véleménye szerint terve számára hasznosak voltak. Másrészt olyan dokumentumokat is hozzátett, amelyek eredetileg nem is voltak benne a táskában. Aligha érthető például, hogy Calvi utolsó útján miért tartotta magánál az állítólag Sindona elárulását bizonyító dokumentumokat. Éppoly valószínűtlen, hogy Calvi magával vitte volna a „Beszélgetés Roberto Calvival, az Ambrosiano bankárával és pénzmosóval" című dokumentumot.

Az a tény, hogy az aktatáska a televízió kamerái előtt ilyen dokumentumokat tartalmazott, logikus módon Carboni és azon körök céljait szolgálta, akik számára előnyös volt Calvit minden erkölcsöt és hitelességet nélkülöző személyként feltüntetni, akinek állítása, miszerint az „Opus Dei kontrollálja az IOR-t”, teljesen alaptalannak tekinthető. „A cél Calvi jó hírének tönkretétele volt..., valamint az IOR első számú megkárosítójának akarták beállítani” - összegezte Almerighi.[15]

Almerighi amellett volt, hogy a büntető törvénykönyv 648-as paragrafusa alapján Carboni, Léna és Hnilica bíróság elé kerüljön. A 648-as paragrafus a lopott javakkal való kereskedés viszonylag enyhe bűncselekményére vonatkozik, amelynek legsúlyosabb büntetése öt év börtönfogság. Ez nem sok, de kezdetnek jó. 1983 márciusában mindhármukat bűnösnek találták. Az ítéletet azonban később „az eljárás során történt hibák miatt” felfüggesztették.

28. Meggazdagodás-teológia

Ha nem vagyunk adósok, nem is fizetünk.

Paul Mardnkus érsek

Az Opus Dei egy szegény család sok gyerekkel. A prelatúra hívei ezt a frázist oly gyakran ismételgetik, mint valami mantrát. Az Opus Deinek nincs pénze. Vonakodik attól, hogy pénzügyi mérlegeit nyilvánosságra hozza, bár a Consulta Técnica háromhavonta elkészíti azt a prelatúra püspöke és belső tanácsa számára. 1992-ben az Opus Deinek annyira nem volt pénze, hogy az Escrivá de Balaguer szentté avatására meghívott tagoktól az útiköltség mellett még fejenként egy háromezer dolláros összeget is be kellett szednie. Egy argentin Opus Deis pap, aki szintén kapott meghívót, mindenképpen részt akart venni a ceremónián. Ezért megkérte a Venezuelában élő családját, hogy előlegezze meg neki a pénzt. A család az útmutatást követve elküldött egy csekket a megadott alszervezetnek. A pap nagy örömében úgy tervezte az útját, hogy visszafelé szünetet tarthasson Caracasban, és meglátogathassa a szüleit. A pap elöljárója ezt azonban nem tartotta helyénvalónak -a meghívást visszavonták. Az alszervezet természetesen nem juttatta vissza a pénzt, és a család a viták elkerülése végett nem is követelte azt vissza. Még ha a szentté avatásra ellátogató zarándokok számát nem is becsüljük túl, könnyen kiszámítható, hogy az Opus Deinek a pápa audienciáját is magában foglaló látványos műsor nyomán, a fejenkénti háromezer dollárból legalább 450 millió dollár bevétele származott.

Ez kitűnő példája volt a kapitalista ethosz és az ortodox vallásfelfogás különleges ötvözetének, amelyet az Opus Dei eredményesen vet be a felszabadulás-teológia elleni küzdelembe. Ezt az ötvözetet meggazdagodás-teológiának lehetne nevezni, ami egyértelműen bizonyítja, hogy az Opus Dei célja nem kizárólag a lelkek megmentése, hanem a nagyon komoly anyagi üzlet is.

Az Opus Deit meghatározza az a modus operandi, amely a prelatúrát a terjeszkedéséhez szükséges eszközökkel látja el. A szervezet sikere azonban mindenekelőtt egyedülálló jogi helyzetének köszönhető. A legújabb változtatások ellenére a Vatikán Codex

Iurisa továbbra is a 13. századi Gergely-féle kánonra támaszkodik, azaz egy olyan korból származó iratra, amikor a kereskedelem és a bankszektor messze nem állt korunk fejlettségi szintjén, amikor Johannes Gutenberg még nem találta fel a mozgatható betűket, és amely kétszáz évvel előzte meg Machiavellinek a közigazgatás és a diplomácia eszközeként használt, emberi gonoszságról írt kézikönyvének megjelenését.

Az Opus Dei egy csaknem középkori vákuumban működik. Intézményei elégtelensége miatt a Vatikán természetesen nem alkalmas egy világméretű konglomerátum kormányzására. Az egyházjogot soha nem arra találták ki, hogy egy olyan szervezetet szabályozzon, amelynek sokrétű tevékenységeiről még tagjainak többsége sem tud semmit. A Vatikánon belül uralkodó áttekinthetetlen helyzet korlátlan szabadságot biztosít az Opus Deinek. A pápai jog intézményeként betöltött jogi státusza megteremti a szükséges előfeltételeket ahhoz, hogy a szervezet más jogi rendszerek keretein belül működjön anélkül, hogy ezek törvényeinek és rendelkezéseinek egészben vagy akár részben eleget tenne.

Az Opus Dei ezért éppoly veszélyes, mint amennyire egyedülálló. Veszélyes, mert úgy tesz, mintha tagjai azt hinnék, hogy a rend legfelsőbb vezetője Isten, aki maga adta a szervezetnek az isteni jogot arra, hogy státuszát az egyes országok törvényei és az egyházjog határozatai között helyezhesse el. Az Opus Dei nem any-nyira egy földi határok nélküli egyházmegyéhez, mint inkább egy jól szervezett merkantilista államhoz hasonlít, amely saját tanácsosokkal, saját külpolitikával, saját pénzügyminisztériummal, saját államvallással, sőt - a neki alárendelt egyházmegyéket is beleértve - még saját területtel is rendelkezik. Mindezt persze könnyen elintézhetnénk, mint valami régről itt felejtett idealizmust, ha az Opus Dei tagjait nem terhelnék mindenféle vádak - csalás, bonyolult fegyverrendszerek kifejlesztése, államcsínyek, bűnözőkkel való együttműködés és felkelések katonai leverésének a támogatása. Az Opus Dei azért veszélyes, mert semmit sem hoz nyilvánosságra, agresszív irányelveket követ és mert nagy százalékban fanatikusok alkotják. A bejegyzett numeráriusok legbelsőbb köre erkölcsileg mindenre felhatalmazottnak, a teológiai igazság letéteményesének és a keresztény öntudat őrzőjének tartja magát. Josemaría Escrivá de Balaguer az Opus Dei tagoknak azt ígérte, hogy elnyerik az üdvösséget, ha követik az ő törvényeit és szabályait. A Crónica című belső kiadvány, amelyhez az egyszerű szupernumeráriusok nem is juthatnak hozzá, a Liber Ecclesiasticus (Sirák fia Jézus könyve 44, 20-21) egyik versét idézi, amelyet a szent Josemaríára vonatkoztatnak: „A próbában hűnek találtatott. Ezért

Isten esküvel ígérte meg neki, hogy az ő utódaiban áldja meg a népeket...” A részlet természetesen Ábrahámra vonatkozik, de a Crónica szerzői készek egyes bibliaidézeteket szemérmetlenül az Opus Deiről szóló próféciákká alakítani. Az új tagoknak azt tanítják, hogy az Opus Dei Isten tökéletes eszköze, tiszta a bűntől, és tévedhetetlen, elhivatása Isten tervének végrehajtására és az egyház védelmezésére szól.

Az Opus Dei-rezidenciák esti elmélkedésein az atya szava áll az első helyen. Szavait gyakrabban idézik, mint az evangéliumot, amelyet egyébként is szabadon értelmeznek. Az atya egykor így tanította gyermekeit: „Érthető, hogy az apostol azt írja: ‘Mert minden a tiétek..., ti pedig Krisztusé, Krisztus pedig Istené.’ (lKor 3,21-23). Van egy felfelé emelkedő mozgalmunk, amelyet a szívünket betöltő Szentlélek ki akar emelni ebből a világból, felfelé, a Földtől az Atya dicsősége felé.”[1]

Az Opus Dei „felfelé emelkedő mozgalmat” alkot, tagjai Krisztus katonái, és minden, amit tesznek, az Atya dicsőségét szolgálja. Az Atyának pedig minden megengedett. John Roche beszámolója szerint 1972-ben, navarrai egyetemi tartózkodása idején az Opus Dei numeráriusok még mindig úgy beszéltek a Matesa-ügyről - amelynek során 180 millió dollár tűnt el nyomtalanul a nemzetközi pénzpiacon -, mint a pénzügyi ködösítés mestermunkájáról. Roche szerint „a tagok semmi jogellenes dolgot nem találtak ennek a pénznek a törvénytelen megszerzésében. Ügyesnek tartották a dolgot. Az Opus Deiből messzemenőkig hiányzik minden polgári és üzleti erkölcsiség.”

Az Opus Dei funkcionáriusai minden további nélkül készek arra, hogy tagjaikat elrabolják (Raimundo Panikkar) vagy szabadságuktól megfosszák (Maria dél Carmen Tapia, Gregorio Ortega Prado), illetve hogy megfenyegessék azokat a papokat, akik állítólag inkább politikai, mint lelkipásztori tevékenységet folytatnak (Giuliano Ferrari), készek arra, hogy az irányvonalaktól eltérő követőiket terrorizálják vagy hazugságra kényszerítsék (Jósé Maria Ruiz-Mateos), és hogy a fiatal tagok szüleit a szervezet valódi céljait illetően félrevezessék (Elizabeth Demichel). Hát akkor miért riadnának vissza a megvesztegetéstől és a korrupciótól?

A Katolikus Nemzetközi Hírügynökség egyik szerkesztője „fentről” - azaz Pierre Mamié püspöktől - jövő információkra hivatkozva elmondta, hogy azok az Opus Dei-s papok, akik felkeresték a püspököket, hogy Escrivá de Balaguer szentté avatása érdekében kérvényeket kérjenek, világosan kifejezték, hogy pozitív

válasz esetén az Opus Dei - bizonyos csekk formájában - szívesen támogatná az egyházmegye valamelyik kiváló tervét..., hogy melyiket, azt a püspök szabad belátására bízzák. A világ püspökeinek egy harmada egy percig sem tétovázott, hogy megfogalmazza-e a kérvényt.

Az Opus Dei egy szegény család sok gyerekkel. Mégis 300 ezer dollárt adott a szentté avatás költségeinek fedezésére, amely összeg az Opus Dei egyes tisztviselői szerint kétségtelenül csekélység volt. Felvetődik persze a kérdés, hogy fedezte-e ez az összeg azokat a szerény adományokat, amelyeket a püspökök a jó cseledede-teikért - Escrivá de Balaguer felmagasztalásának támogatásáért -kaptak. Tartalmazta-e ez az összeg annak az orvosi vizsgálatnak a költségeit, amely Concepción Boullón Rubio nővér csodálatos gyógyulását igazolta?

A Szent Péter téren, Escrivá de Balaguer szentté avatásán résztvevő zarándokok között voltak olyanok is, akiknek nem kellett a pénztárhoz járulniuk. Közöttük volt Monsignore Wolfgang Haas, akit röviddel azelőtt neveztek ki a legnagyobb svájci egyházmegye, Coire püspökévé, Monsignore Kurt Krenn, akit II. János Pál nevezett ki a Bécs közelében lévő St. Pölten püspökévé, illetve Monsignore Klaus Küng, a szintén osztrák Feldkirch püspöke. Küng Opus Dei prelátus, Haas és Krenn pedig olyan állhatatosan dolgoznak a prelatúráért, hogy szinte társult numráriusoknak lehet őket tekinteni. A hívők körében mindhárom kinevezés tiltakozások sorozatát váltotta ki.

Amikor 1986 decemberében II. János Pál Klaus Küngöt, az osztrák Opus Dei akkori területi vikáriusát kinevezte Feldkirch püspökévé, a nyilvános ellenállás olyan erős lett, hogy a Vatikán kénytelen volt elhalasztani a kinevezést. A pápa két évig várt abban a reményben, hogy elül a vihar, és Küng kinevezését megerősítheti. Felszentelése idején azonban ötezer hívő némán vonult végig Vorarlberg utcáin. 1991-ben országos méretű tiltakozásokra került sor, amikor Küng barátját és bizalmasát, Kurt Krennt, aki saját szavai szerint „az Opus Dei meggyőződéses támogatója”, Bécs segédpüspökévé nevezték ki. Krenn azonnal az Opus Dei új területi vikáriusát, Monsignore Ernst Burkhardtot választotta diákkáplánná.

Krenn-nek azt vetették a szemére, hogy nem hajlandó a párbeszédre, túl sok pénzt költ személyes kényelmére, és megrágalmazza az ellenfeleit. Amikor az osztrák televízióban megkérdezték tőle, miért nem lép vissza, így válaszolt: „Ha megtenném, Istennek kellene visszalépnie, mivel azt az igazságot képviselem,

amely Istentől van.” St. Pöltenben tizenötezer tüntető gyűlt össze Krenn leváltását követelve. Transzparenseiken többek között a következők álltak: „Menj el, hogy Isten maradhasson” és „Pásztort akarunk, nem diktátort.” A News című hetilap közvéleménykutatása szerint az osztrák katolikusok mintegy 66 százaléka gondolta úgy, hogy Krenn-nek vissza kell lépnie, 82 százalékuk szerint arroganciája sérti az egyház tekintélyét.[2]

Az Újvilág egyházmegyéi között aligha akadt még egy, amelyik annyira foglalkoztatta volna a pápát, mint a San Salva-dori. Itt próbálták meg 1975-ben megmérgezni Giuliano Ferrarit, a liberális svájci papot. Öt évvel később, 1980. március 24-én az Obert D’Abuisson halálcsapatai meggyilkolták Oscar Romero érseket. 1981 decemberében lemészárolták az El Mozote-gyülekezet híveit. 1989-ben meggyilkolták San Salvador katolikus egyetemének hat jezsuita papját, és 1993 júniusában fejlövésekkel ölték meg Joaquín Ramos Umana püspököt, a salvadori hadsereg vikáriusát.

Oscar Romero utódja a szaleziánus Arturo Rivera Damas lett, aki Romero halála után apostoli adminisztrátorként működött. A konzervatívok ellenállása ellenére, akik túl baloldalinak tartották, Rivera Damas 1983-ban érseki kinevezést kapott. A konzervatívok körében nemsokára „kellemetlennek” számított, mert az egyház nevében helytelenítette a hadsereg hatalmával való visszaélést. Rivera Damast 1994 novemberében Rómába rendelték. II. János Pál akkor harminc új bíboros kiválasztását tervezte. Egyesek szerint Rivera Damas lett volna az egyik. A dolgok azonban másként alakultak: szívinfarktust kapott és azonnal meghalt. Előző napon adott utolsó interjújában a „kellemetlen” püspök elmondta, heg; néhány hónappal korábban halálos fenyegetéseket kapott, mégpedig „azoktól a csoportosulásoktól, amelyeket dinoszauruszoknak neveznek, mert nem fogadják el a baloldali gerillákkal való békemegállapodást.” Amikor az interjú készítője megkérdezte tőle, hogy a felszabadulás-teológia végképp megszűnt-e, Rivera Damas így válaszolt: „A mi Urunk által megszerzett megváltáshoz hozzátartozik a mindenféle elnyomás alól való szabadulás is. Soha nem szabad megfeledkeznünk a megváltásnak erről az alapvető aspektusáról. Ezért úgy gondolom, hogy a teológia ezen formája nem túlhaladott, hanem még van némi mondanivalója.”[3] II. János Pál figyelmen kívül hagyta az egyházmegye kérését, miszerint Rivera Damas helyettese lépjen a helyébe. Öt hónappal később Fernando Saenz Lacalle salvadori hadi püspököt, az Opus Dei numeráriusát nevezte ki San Salvador új érsekévé.

Az alvilági főnökök és az egyház bizonyos prelátusai bár különböző

„teológiákban” hisznek, mégis gyakran előfordul, hogy összetalálkoznak valami homályos szférában, ahol a keresztény erkölcs és a korrupt hatalomvágy közötti határok eléggé összemosódnak. Ez Cheli érsek, a pápai ház tanácsadói stábja egyik tagjának esetében is világossá vált. Egyik munkatársa az ENSZ-nél, aki egyébként pénzmosással is foglalkozott, belekeveredett a Pizza Connection-ügybe. Maga Cheli titkosszolgálati ügynökökkel tartott fenn kapcsolatot. A Calvi-ügy minden részletével együtt szintén jól példázza a hatalom, a papság és a szervezett bűnözés cinkosságát. Időközben ugyanis ismertté vált, hogy a Vatikán magas beosztottait tájékoztatták a Calvi elleni összeesküvésről, ám ennek ellenére továbbra is szóba álltak Flavio Carbonival és a hozzá hasonlókkal.

A „szervezett bűnözés teológiája” volt az egyetlen, amit Francesco Marino Mannoia valaha is tanult. Leginkább a fekete kéz szakramentumait ismerte. A kémiában is jártas volt, mert nagyon jól értett a rohopium heroinná desztillálásához. Egyike volt azoknak, akiket az 1985-ös első Pizza Connection-per nyomozása során tartóztattak le. A Pizza Connection olyan maffiagyűrű volt, amely amerikai pizzériákon keresztül szicíliai heroint adott el. Mannoia, hogy élete további részét ne kelljen rács mögött töltenie, koronatanú lett. 1991 júliusában öt olasz igazságügyi szakértő utazott New Yorkba, hogy tanúvallomását meghallgassa.

Mannoia szerint a maffia „pénzügyminisztere”, Pippo Calö tudomására jutott, hogy Calvi „megbízhatatlanná” vált. A maffia és a Camorra közötti kapcsolatokat Calö igazgatta, jól ismerte Carbonit és Gellit. Ettől az időponttól fogva az összeesküvés három ember kezében volt. Gelli volt az agy, Carboni az idegrendszer és Calö biztosította az izomzatot. Calö úgy vélte, stratégiai okokból London biztosabbnak tűnik a terv számára, mint Olaszország. A terv kivitelezésével Francesco Di Carlót bízta meg.

A dél-angliai Wokingben élő szomszédai számára Francesco Di Carlo barátságos üzletember volt, aki mindennap bejárt Londonba, ahol a King’s Cross közelében egy kis szállodát üzemeltetett utazási irodával és pénzváltóval. Szicíliában azonban „Altofonte henteseként” ismerték. Őfelsége vámfelügyelői számára pedig ő volt az „Operation Devotion” legnagyobb fogása, amelynek során 1985 májusában a southamptoni dokkokban hatvan kilogramm tiszta heroin került a hálójukba. 1987 márciusában Di Carlót huszonöt év börtönbüntetésre ítélték. A per alatt a közönség soraiban ott ült Pippo Bellinghieri, Di Carlo egyik futára és Sergio Vaccari felderítetlen gyilkossági ügyének egyik gyanúsítottja.

Mannoia vallomásai után White, a londoni rendőrség bűnügyi felügyelője meglátogatta Di Carlót a börtönben. Di Carlo azt mondta, hogy kikezdhetetlen alibije van arra az éjszakára, amikor Calvit meggyilkolták, de hajlandó mindent elmondani a bankár haláláról, amit tud, ha áthelyezik egy olasz börtönbe. Kívánságát közvetítették a megfelelő helyekre, ám az olasz büntetés-végrehajtási szervek nem mutattak különösebb érdeklődést hírei iránt.

Mannoia kijelentései miatt Carlo Calvi és anyja úgy döntöttek, hogy további információk megszerzése céljából megbízást adnak egy magándetektívekből álló nemzetközi ügynökségnek. New Yorkban Carlo megismerkedett Stephen Ruckerrel, a Krol Associates Incorporated egyik üzletvezetőjével. A cég „egy nyomozásra és tanácsadásra szakosodott vállalkozás, amely világszerte több mint kétszáz alkalmazottal és kilenc telephellyel rendelkezik.” Krol előlegként egymillió dollárt kért, és ezt mondta Calvinak: „Egész seregnyi informátorunk van, akik London összes utcáját át tudják fésülni, és az Ön rendelkezésére állnak.” Calvi habozás nélkül a csekk-könyve után nyúlt. Krol a nyomozás lefolytatásával Jeffrey M. Katzot, az amerikai légierő egykori hírszerzőjét bízta meg. ak; egy kis team segítségével vizsgálatokat végzett, és tíz évvel a bűn-cselekmény elkövetése után kiderítette, hogy a korábban a rendőrség tulajdonában lévő bizonyítékokat eltüntették vagy megsemmisítették.

Katz azt gyanította, hogy a Calvi-ügyben Silvano Vittor volt a leggyengébb láncszem. Krol informátorai arról számoltak be, hogy Vittor részt vesz a „vasfüggöny” határán fekvő országba, Horvátországba irányuló fegyvercsempészésben, ahol az Opus Dei újabban a szárnyait bontogatta. Katz Calvi ügyvédeinek papírjai között felfedezte egy svájci hotel bejelentőlapját, melyet valószínűleg Hans Albert Kunz töltött ki, amikor 1982. június 20-án, azaz Calvi halála után két nappal a zürichi repülőtérnél lévő Holiday Innben szállt meg, hogy Carbonival találkozzon.

A rendőrség soha nem hallgatta ki Hans Albert Kunzot részletesen. Kunz ismerte Ernesto Diotallevit a Banda Della Maglia-nából, állítólag Licio Gellivel együtt fegyverkereskedőkkel bonyolított le üzleteket, és tanácsadó volt Carboni Sofint nevű római cégénél. Felesége 14 500 fontot adott Anna Calvinak, amikor az Zürichben az apját várta, hogy aznap éjjel, amikor Calvit holtan találták, Washingtonba tudjon repülni.

A bejelentőlapon ugyan Kunz neve állt, de nyilvánvaló, hogy valaki más töltötte ki. Kunz születési dátuma 1923. február 14-e volt, az űrlapra viszont 1923.

december 10-ét írtak be. Az aláírás nem Kunztól származott. Lakhelyként pedig egy londoni cím volt megadva, Kunz ellenben Genf egyik elővárosában lakott. A cím London SE 9, Grove Park Road 80 volt. Katz utánajárt a dolognak, de a család, akiket a nevezett helyen talált, soha nem hallott Hans Albert Kunzról. Katz felfedezett egy másik Grove Park Roadot, méghozzá a londoni Chiswick városrészben fekvő Strand-on-the-Green-ben. A házszámok azonban 78-nál végződtek. Ott, ahol a 80. szám lett volna, egy sólyatér volt a Temzén. A Strand-on-the-Green autóval húsz percre volt Chelsea Cloisterstől. Katz Chiswickből hajóval lefelé utazott a folyón, méghozzá az 1982. június 17-ei éjszakához hasonló árapály feltételek mellett. Az árral szembeni hajózás két óráig tartott. Calvit látták, amikor 22 órakor elhagyta Chelsea Cloisters-t. Ha a Chiswickig vezető autóút és a hajóra való átszállás idejét egy órának számoljuk, akkor abban az időpontban kellett a Blackfriars Bridge alá érkeznie, amikor az orvosszakértő a halála időpontját megjelölte.

A Krol Associates Dr. Angéla Gallopot, a brit belügyminisztérium törvényszéki laborjának egykori vezetőjét a rendelkezésre álló bizonyítékok igazságügyi orvosszakértői vizsgálatára kérte föl. Dr. Gallopot munkatársa, Dr. Clive Candy támogatta, aki éveken keresztül a londoni rendőrség törvényszéki laborjának vezető kutatója volt. Ők ketten arra a következtetésre jutottak, hogy: „Az a feltevés, miszerint Roberto Calvit meggyilkolták, aligha vonható kétségbe.”

Calvi ruháinak és cipőinek pontos vizsgálatából kiderült, hogy nem mászhatott át az állványon, ahogy a rendőrség feltételezte. Ez azt jelentette, hogy hajóval vitték oda, és már holtan akasztották az állványra. Ruházatának hátulján talált foltok arra utalnak, hogy mielőtt ráakasztották az állványra, nedves felületre fektették. Dr. Gallop ezenkívül arra is utalt, hogy a patológus, aki az első boncolást végezte, nem vette észre „a Calvi arcán lévő horzsolásokat.” Amikor ezeket Milánóban egy második boncolás alkalmával újra megvizsgálták, Fornari professzor arra a megállapításra jutott, hogy azok a halál beállta előtt keletkeztek, esetleg annak a személynek a körmei okozták, aki Calvi fejére húzta a hurkot. A döntő bűnügyi bizonyítékok még hiányoztak, mint például a Calvi cipősarkairól lekapart zöld festék tesztjei. Az egyedüli festéknyomok, amelyek tíz év múltán még megtalálhatóak voltak a cipőn, más színűek voltak, mint az állvány egyes rúdjain található vékony zöld csíkok. Ezek a rudak nagyrészt narancssárgára voltak festve, és rozsdásak voltak, aminek nyoma a cipőn mindenesetre nem volt fellelhető. Honnan származott akkor a zöld festék? Ezt a kérdést megválaszolatlanul kell hagynunk, mivel a rendelkezésre álló nyomok nem elégségesek egy pontos elemzés elvégzéséhez.

A Roberto Calvi halálára vonatkozó törvényszéki vizsgálat több mint 150 ezer fontjába került a családnak. A vizsgálat bebizonyította, hogy a londoni rendőrség a tett színhelyén semmilyen orvosszakértői vizsgálatot nem végzett. Mindenekelőtt azonban diplomatikus módon ugyan, de nevetségessé tette a rendőrség feltevését, mely szerint Calvi, egy 62 éves bankár, aki testileg nem volt már éppen fitt, és aki szédülés ellen gyógyszert szedett, öngyilkos-sági szándékból levette az övét és nyakkendőjét - melyek soha nem kerültek elő -, eldobta hotelszobája kulcsát, az éjszaka közepén leborotválta bajuszát, zsebeibe 5,4 kg-os köveket tett, sliccnyílásába pedig egy téglát, amelyet valószínűleg a közeli építkezésen szedett fel, megtett több mint száz métert a Paul Walkon, átmászott egy magas kerítésen, majd egy fémlétrán több mint három métert mászott lefelé a folyó sötét örvényei felé, azután egy egyméteres nyíláson átlendülve ráugrott egy labilis állványra, ingadozva és tapogatózva eljutott a végéig, zsebéből előhúzott egy véletlenül éppen nála lévő három méter hosszú matrózkötelet, saját nyakára tette a hurkot, a kötél másik végét pedig egy gyűrűn keresztül befűzte az állványba, majd a folyóba ugrott, hogy ilyen hihetetlenül méltatlan módon fejezze be az életét.

Az az állítás, amely szerint Roberto Calvi nem gyilkosság áldozata lett, gúnyt űzött minden logikából. Ezenkívül jelezte a maffia és az olasz páholytestvérek jelbeszédének elégtelen ismeretét is. A halott zsebében található kövek másoknak szóló figyelmeztetések, hogy a lopott pénz a halálba vezet. A lábak között lévő tégla pedig az árulás jele. A római igazságszolgáltatás megpróbálta megtalálni a 41 éves, bűbájos brazil Neyde Toscanót, aki állítólag Calvi szeretője volt. A nő egy nápolyi alvilági főnök, Nunzio Guida egykori szeretője volt, és kapcsolatban állt a Banda Della Maglianá-val és a Camorrával. Roberto Calvi azonban nem arról volt ismert, hogy pénzt dobott volna ki arra, hogy római éjszakai klubokban kurtizánokat tartson. Lehetséges, hogy a csinos Signorina Toscanót a karjaiba, vagy az ágyába csalogatták, hogy később zsarolhassák, de a rendőrség soha nem tudta kihallgatni. Nyomtalanul eltűnt.

Carlo és anyja elküldték a törvényszéki vizsgálat egyik másolatát Kenneth Clarke-nak, az akkori brit belügyminiszternek. A kísérőlevélben megjegyezték, hogy az üggyel kapcsolatos legújabb ismeretek arra utalnak, hogy a rendőrség esetleges erőfeszítéseit siker koronázhatná. „Úgy gondoljuk, ha most további hivatalos vizsgálatokra kerülne sor..., lehetségessé válnék megfelelő mennyiségű, megbízható bizonyíték összegyűjtése, hogy a gyilkosokat még tíz év után is bíróság elé lehessen állítani.”

Három hónappal később a belügyminiszter levélben közölte velük, hogy „nem jogosult ezekbe az ügyekbe beavatkozni.” Carlo Calvi nem értette Kenneth Clarke reakcióját. Ha a belügyminiszter nem, akkor hát ki jogosult beavatkozni?

A Opus Deinek 80 ezer tagja van világszerte. Sainz Moreno professzor szerint titkos tervei gyakorlati végrehajtásánál bizonyos esetekben „bizalmi emberekre”, vagy úgynevezett „piszkos zsebkendőkre” hagyatkozik. Ez az a gyakorlat, amelyen a „meggazdagodásteológia” alapul. Az Opus Dei „bizalmi embereihez” tartozik Giulio Andreotti, Flaminio Piccoli és Silvio Berlusconi. Berlusconi kiadója, a Mondadori a legnagyobb Olaszországban. Ez a kiadó magas példányszámban adta ki Aa Út című könyvet, televíziós adásai fő műsoridőben sugározták az Opus Dei dokumentációit, sőt Berlusconi maga is nagyvonalúan adott anyagi támogatásokat, 1994-ben például 20 ezer fontot egy Opus Deihez tartozó női teológiai intézetre. Mielőtt Berlusconi miniszterelnök lett, Giulio Andreotti volt a szervezet legerősebb politikai támogatója. Andreotti azzal büszkélkedett, hogy az akkori pápának, VI. Pálnak ő javasolta először Escrivá de Balaguer szentté avatását. Ez 1975-ben történt, az alapító halálának évében. Andreotti hangsúlyozta, hogy négy évtizedet átfogó politikai pályája során soha nem tagadta meg keresztény alapelveit. Andreotti éjjeliszekrényén állandóan ott volt A? Út egyik példánya. Látogatta az olaszországi Opus Dei zárt üléseit. Barátságban volt három pápával - XII. Piusszal, VI. Pállal és II. János Pállal akik mind segítették őt karrierjében. Harminc olasz kormányban volt miniszter és hétszer miniszterelnök. Andreotti egyaránt ismert volt charme-járól és alattomosságáról. Bettino Craxi, a szocialista párt vezetője és Andreotti ellenlábasa a képviselőházban, az olasz politika Belzebubjának nevezte Andreottit.

Clara Calvi véleménye szerint Andreotti valóban Belzebub volt. A folyamatos feszültségben eltöltött évek alatt kitört rajta a parkinson kór, és már szinte menni sem tudott. Minden nap több órán keresztül ült görcsbe rándult kezekkel nappalija egyik nagy heverőjén, tanulmányozta az olasz sajtót, és minden anyagot ösz-szegyűjtött, ami valamilyen módon kapcsolatban volt férje halálával. Boldogabb időkre emlékeztető tárgyakkal vette magát körül: róla, Robertóról és a gyerekekről, a tengerparti nyaralásról,

Dineréknél Milánóban és a karácsonyi ünnepségekről Drezzóban készült fényképekkel. Úgy tűnt, belül nem tud nyugalmat találni. Amikor megkérdeztem tőle, hogy véleménye szerint ki a felelős a férje haláláért, habozás nélkül így válaszolt: ‘Belzebub’.

Az olaszországi politikai hatalom manipulációja - a megvesztegetés és a korrupció révén - egyrészt párhuzamos gazdasági rendszert követelt, amelyet különböző intrikák és a kettős könyvelés jellemzett, másrészt ajtót nyitott a szervezett bűnözés és az államigazgatási gépezet politikusai közti együttműködés előtt. Carlo Calvi számára a Banco Ambrosiano tönkretétele és apja halála ennek a tendenciának az első látható jelei voltak. Carlo feltette a kérdést, hogy a kilencvenes évek elején, a „Tiszta kezek” („mani puli-ti”) akció keretében megkezdett korrupcióellenes vizsgálatok vajon nem kezdődhettek volna-e el már tíz évvel korábban, ha apja sikeresen szembe tudott volna szállni az „okkult erőkkel”, és nem azok pusztították volna el őt.

Úgy tűnt, Andreotti nagyon is jól ismerte a Bustarella-szindróma nevű olasz megvesztegetési betegséget. A mani pulid által végzett vizsgálatok során felmerült a gyanú, hogy egy nagyobb hitelcsalás elsimításáért, amelyben benne volt az olasz takarékpénztárak egyesülete is, egymillió dollár ütötte a markát. Minő Pecorelli, az OP című római botránylap kiadója Andreotti tudomására hozta, hogy bizonyítékai vannak arra vonatkozólag, hogy ezt a pénzt Carboni cégén keresztül mosták tisztára, és ezt az OP következő számában nyilvánosságra akarja hozni. Erre már nem volt lehetősége. 1979. március 20-án este négy lövéssel a fejében találtak rá az autójában.

1994-ben beperelték Claudio Vitaionét, Andreotti barátját és egykori külkereskedelmi minisztert és annak a Wilfredo Vitalone ügyvédnek a bátyját, akivel Carboni Calvi Londonba menekülésének felügyelete közben szinte óránként beszélt telefonon. A vád: gyilkosságra való felbujtás. Vitalone mellett Gaetano Badalamenti és Pippo Calö maffiafőnököket is vád alá helyezték. Andreotti, aki három pápa barátja volt, és aki a hosszú állami alkalmazása során állítólag soha nem tagadta meg keresztény alapelveit, a szóbeli kihallgatás során szintén a bíróság előtt állt. Azzal vádolták, hogy ő adta ki a parancsot Pecorelli meggyilkolására. A palermói bírók „ámulatba" ejtették a világot, amikor „Giulio bácsit” azzal vádolták, hogy „támogatta a Cosa Nostrát, és együttműködött vele”, cserébe a választási kampányokon nyújtott támogatásért, amelynek segítségével a kereszténydemokrata párt és Andreotti három évtizeden keresztül az olasz politika meghatározó tényezője tudott maradni.

„Ez tényleg olyan szentségtörés, amelyet ki kell irtani” -nyilatkozta Andreotti.

Egy figyelemfelkeltő szentségtörést egy Jürgen Heer nevű svájci bankár is elkövetett. Ő volt a zürichi Rothschild Bank hitelrészlegének vezetője, és ő volt

a felelős a Bellatrix-számlák kezeléséért, amíg elöljárói el nem bocsátották. A barátságtalan bánásmód miatti dühében Heer kinyitotta Pandóra szelencéjét. Azt állította, hogy 1982-ben felhívta őt telefonon Licio Gelli, és azt követelte, hogy töltsön meg egy bőröndöt 5 millió dollárral, és adja át két férfinak, akik egy páncélozott Mercedesszel odaállnak a bank elé. Heer azt mondta, hogy később magyarázatot követelt, mire közölték vele, hogy „a pénz Calvi gyilkosainak kellett."

Ha visszaemlékszünk, a Rothschild Bank volt az, ahol az a 150 millió dollár is landolt, amelyet a Banco Ambrosiano offshore hálózatáról a United Trading Bellatrix nevű leányvállalatának utaltak át. Ennek az összegnek kevesebb mint húsz százalékát tudták csak visszaszerezni az Ambrosiano felszámolói. Heer vallomása érdekes kérdést vet fel: olyan összegekből fizették Calvi gyilkosait, amelyek a United Trading tulajdonát képezték? Heert Zürichben kihallgatta egy vizsgálóbíró, majd nyomtalanul eltűnt. 1992 karácsonyán Madridban látták utoljára. Vett egy repülőjegyet Thaiföldre, ahol néhány hónap múlva végleg megszűntek hitelkártyája terhelései. A Calvi-ügyön dolgozó nyomozók körében Heer vallomásai nagy érdeklődést keltettek. Valószínűleg szívesen tennének fel a bankárnak további kérdéseket is, de komoly esélye van annak, hogy már nem él.

Ahogy Ruiz-Mateos Londonban már több mint tíz évvel korábban megmondta, ez egy nagyon hosszú történet kezdetét jelentette. A Carboni, Léna és Hnilica ellen hozott ítéleteket „az eljárás során történt hibák miatt" felfüggesztették. Közben Léna, a csinos Toscano és Heer eltűnt személyek lettek, és halottnak tartották őket. Almerighi bíró remélte, hogy mindhármukat fontos tanúként idézheti be a Calvi gyilkosság kapcsán végzett új nyomozások során. Almerighi Gelli, Carboni, Pippo Calö és Francesco Di Carlo tudomására hozta, hogy hivatalosan gyanúsítottaknak számítanak. Amikor azonban megtudta, hogy az olasz hatóságok Di Carlo olasz börtönbe való áthelyezését, mint „nem az igazságot szolgáló műveletet" elutasították[4], teljesen magánkívül volt. „Még mindig vannak olyan emberek ebben az országban, akik nem akarják, hogy Rober-to Calvi gyilkosai bíróság elé kerüljenek" - tette hozzá Almerighi.[5]

Az egyik legnagyobb képtelenségre azonban Pazienza mutatott rá. Azt állította, hogy a Banco Ambrosiano nem is ment tönkre, amikor a Banca d'Italia megbízottai 1982-ben közeledni kezdtek. „Lehet, hogy a Banco Ambrosianónak voltak likviditási problémái, de nem létezett semmilyen 'fekete lyuk'. Ez képtelenség volt! Amikor a vizsgálatot elvégezték, az Ambrosiano még mindig

életképes volt. Hogyan tud felmutatni egy állítólag tönkrement bank egy évvel később 300 millió dolláros nyereséget?” - kérdezte Pazienza.

Gelli időközben feladta magát a svájci hatóságoknak, noha azzal a feltétellel, hogy azonnal kiszolgáltatják Olaszországnak, ahol még öt évvel később is valamennyi ellene hozott ítélet revízió alatt állt. Olaszországba való visszatérése és Andreotti bukása egy korszak végét jelezték. A hidegháborúsok generációja, akik közé tartoztak, már idejétmúlttá és feleslegessé vált. A Nyugatnak most új erőviszonyokkal kellett szembenéznie, amihez új emberekre volt szükség. A második évezred végén André Malraux szavai bizonyára aktuálisabbnak tűnnek, mint bármikor: „A 21. század a vallás évszázada lesz, vagy pedig egyáltalán nem is lesz.”

Igazságos

háború

29. A hadművelet színhelye: Lengyelország

Ez a katonai szervezet, mely oly régi és olyan új, mint az evangélium, azzal az isteni parancsolattal ad súlyt önmagának, hogy a keresztény tökéletességet kívánja terjeszteni valamennyi szociális rétegből származó ember között.

Crónica Vili, 1959

Amennyire ismeretes, az Opus Dei „áthatolási" stratégiáját először Lengyelországban alkalmazta. A hadművelet akkor vette kezdetét, amikor a Banco Ambrosiano Milánóban hozzáfogott Offshore-hálózatának kiépítéséhez, és a United Trading megalapítása után dinamikusabbá vált. Az eljárás egyedülálló módon bizonyította Escrivá de Balaguer állítását, hogy az Opus Dei „szervezetlen szervezet". Ezzel nem szabályozatlanságra gondolt: gyakorlati kézikönyveivel, normáival, szokásaival, konstitúcióival és kódexeivel az Opus Dei majdhogynem lélegzetelállítóan túlszervezett volt. Ám ahogyan az egyházat érő fenyegetésekre reagált, abban mindenkor rugalmas, mozgósítható és éber maradt.

Az Opus Dei kelet-európai előrenyomulását feltehetőleg Laureano López Rodó kezdeményezte, aki 1972 és 1974 között spanyol követ volt Bécsben. Akciói hét-nyolc évvel megelőzték a független lengyel szakszervezet, a Szolidaritás megalapítását. Ez okból az osztrák főváros vált Krisztus harcosai számára a legfontosabb, Kelet-Európára nyíló kapuvá. Az Opus Dei Bécsben ma is aktív szerepet játszik. A vezetők: Monsignore Juan Bautista Torello pszichológus, Martin Kastner politológus és Dr. Ricardo Estarriol Sesera, a barcelonai La Vanguardia c. újság külföldi tudósítója. Estarriol és Kastner buzgón fáradoznak azon, hogy tagokat toborozzanak a lengyel száműzöttek közösségéből, a Humán Tudományok Intézetének tájékáról, melyet López Rodó követségi ideje alatt Karol Wojtyla két legszorosabb krakkói barátja, nevezetesen Krzysztof Michalski és Josef Tischner páter alapított. Wojtyla a hetvenes évek közepén maga is gyakran látogatott Bécsbe.

Bécset Rusado püspöke, Pavel Hnilica is igen fontosnak tartotta, mivel nyugati végpontja volt annak az útvonalnak, amelyen

a Pro Fratribus nevű szervezet Bibliákat csempészett Dél-Lengyelor-ságba. Hnilica, aki a nyolcvanas években a pápa bizalmát élvezhette, idővel egyre

inkább az Opus Dei riválisává vált, mivel a szervezet a pápai közigazgatáson belül egyre inkább kiépítette hatalmát. Néhány Vatikán-szakértő szerint ez vezethetett ahhoz, hogy Hlinica belekeveredett Flavio Carboni alattomos, S. C. I. V. hadműveletébe.

A hatvanas években Lengyelország még egyáltalán nem játszott szerepet az Opus Dei politikai terveiben. A hetvenes és nyolcvanas években viszont a helyzet döntően megváltozott. Amikor II. János Pál 1979 júniusában, a lengyel Szent Szaniszló mártírhalálának 900. évfordulója alkalmából először látogatott el pápaként Lengyelországba, Opus Dei-funkcionáriusok stábja kísérte; személyi titkára, Stanislaw Dziwisz páter is közéjük tartozott. A kíséret tagja volt a Vanguardia-tuáósitó Estarriol is, aki beszámolt arról a lelkes fogadtatásról, mellyel egymillió lengyel köszöntötte a pápát megérkezésekor.

Az Opus Dei Krisztus-harcosai nyújtották az anyagi eszközöket a katolikus földalatti mozgalom megalapításához. Céljuk nem a közvetlen ellenállás volt, hanem hogy legalábbis ellenpólust képezzenek a kormánnyal szemben. Kétféle célt tűztek ki: az erős katolikus sajtó létrehozását, továbbá az értelmiségiek és szakemberek olyan hálózatának kiépítését, amelynek tagjai később a nemzeti megújulás vezetői lehetnek. Csak néhány szimpatizáns vált a szervezet tényleges tagjává, de mindegyikük dogmatikusan megbízhatónak számított. Egyikük a gdanski állami hajógyár fiatal villanyszerelője, Lech Walesa volt. A szimpatizánsoknak ebből a köréből jött létre a Társadalmi Önvédelmi Bizottság (KOR) Jacek Kurón vezetése alatt. A bizottságot nyugatról érkező névtelen adományokkal finanszírozták. Olyan munkások családjait támogatták, akiket börtönbe zártak, vagy akiket az állami vállalatok elbocsátottak. E segítségnyújtásban kulcsszerepet játszott Estarriol, aki támogatási kéréseiket Rómába továbbította.

A hetvenes években Lengyelország 14 milliárd dollárral tartozott nyugati bankoknak, és nem volt abban a helyzetben, hogy a kamatokat kifizesse. A lengyel gazdaság szinte teljesen lebénult. 1980 augusztusában az állam beszüntette az élelmiszerek támogatását, s így az árak máról holnapra 40 százalékkal emelkedtek. Gdanskban a hajógyárak munkásai tiltott sztrájkbizottságot alapítottak Szolidaritás néven. A Szolidaritás az egész országban támogatókra talált, így a kormány rákényszerült a gdanski egyezmény megkötésére. Estarriol a helyszínen termett, és részletes beszámolókat készített a háromhetes krízis alatt. Elsőként informálták arról, hogy a kormány tárgyalásokba bocsátkozott a Szolidaritással. Amikor 5 nappal

később a megbeszéléseket leállították, újságja exkluzív interjút közölt Walesával, és augusztus végén Estarriol már beszámolhatott arról, hogy a hatóságok engedtek a munkások követeléseinek. Azonkívül nyilvánosságra hozta, hogy az egyház, Wyszynski bíboros vezetése alatt, a tárgyalások végső fázisában döntő szerepet játszott. A gdanski egyezmény különböző engedményeket tett a munkásoknak, többek között feljogosította őket független szakszervezetek megalapítására, saját képviselők választására, a követelések sztrájk útján való érvényesítésére, állami cenzúra nélküli szakszervezeti újságok kiadására. A Szolidaritás halasztást nem tűrő tervei között szerepelt egy saját, országos hetilap megjelentetése. De hiányzott a pénz és a nyomdák. A nyomdai gépek, a papír, a fizetések anyagi fedezetének más helyről kellett származnia. Estarriol valószínűleg a Szolidaritás szükségeit is közvetítette Rómába.

A Szolidaritás forradalmasította Lengyelország politikáját. Walesa eközben így nyilatkozott: „Semmi sem lett volna lehetséges Wojtyla pápává választása, lengyelországi látogatása és az egyház folyamatos, kitartó, okos munkája nélkül”[1] jerzy Turowicz, a Tygodnik Powszechny befolyásos katolikus hetilap kiadója szerint „a lengyel nép” II. János Pál látogatása révén „érezte magát először erősnek”.

Amikor Walesa 1981 januárjában gondterhelten Rómába utazott, Estarriol kísérte el. A Szolidaritás tagjai megtagadták az engedelmességet a Központi Bizottságnak, és már nem lehetett őket megfékezni. A szovjetek nyugtalanok voltak. Estarriol már hetekkel korábban beszámolt arról, hogy Leonyid Brezsnyev a Varsói Szerződés tagjait titkos konferenciára Moszkvába rendelte. Walesa tartott a szovjetek beavatkozásától, a Szolidaritás szétverésétől. Rómában állítólag rangos Opus Dei-funkcionáriusokkal és CIA-stratégákkal találkozott. Három héttel később - 1981. február 9-én-

Wojciech Jaruzelski került Varsóban hatalomra, és lépéseket tett afelé, hogy hatályon kívül helyezze a gdanski egyezményt. A Szolidaritás országos tiltakozó sztrájkot tervezett, amely azzal fenyegetett, hogy népfelkelésbe fog torkollni. Erre Brezsnyev kiadta a parancsot a szovjet csapatok bevonulására. Amikor ez a pápa tudomására jutott, felhívta a Kremlt, és közölte Brezsnyewel, hogy lemondanak a sztrájkról, ha ő lefújja a bevonulást. A kelet-német Államvédelmi Minisztérium „20. ügyosztályiénak egyik beszámolójában olvasható: „... Brezsnyev egy órán belül a pápa tudomására hozta, hogy nem lesz katonai intervenció”. II. János Pál telefonált az akkor már súlyos beteg Wyszynski bíborosnak. Wyszynski betegágyához hívatta Walesát, és lelkére kötötte, hogy

kövesse a pápa utasításait. Anélkül, hogy a Szolidaritás központtal egyeztetett volna, Walesa lemondta a sztrájkot. így óvta meg állítólag II. János Pál Lengyelországot a szovjet bevonulástól.[2]

A közhangulat az ország gyáraiban láthatóan romlott. Az élelmiszer- és fűtőanyag-ellátás a közelgő tél előtt bizonytalannak tűnt. A munkások üléseket szerveztek. Amikor a helyzet kiéleződött, Jaruzelski 1981 decemberében kihirdette a hadiállapotot. Moszkva nyomására eltökélte magában, hogy megtöri a sztrájkmozgalmat, és hogy szándékai komolyságát bizonyítsa, egy éjszaka leforgása alatt 5000 Szolidaritás-aktivistát tartóztatott le.

A Szolidaritás finanszírozása eredetileg a United Trading hatáskörébe tartozott, és a Banco Ambrosiano Offshore-hálózata bonyolította le. Idővel azonban már a teljes lengyel gazdaság szubvencionálásáról volt szó. Az Opus Dei ezért Washingtonhoz fordult. Körülbelül ez idő tájt kereshetett a szervezet szorosabb kapcsolatot William J. Caseyvel, Reagan elnök titkosszolgálati vezetőjével. A minden hájjal megkent ír-amerikai katolikus férfiú Reagan legbefolyásosabb külügyi tanácsadói közé tartozott. A II. világháborúban az Office of Strategic Service-nél (OSS) ejtőernyős kémeknek Németországba való ledobásával tüntette ki magát. A háború után New Yorkban beszállt egy ügyvédi kamarába, és 40 évesen megkereste első millióját a Wall Streeten. Ezzel Nixon elnök alatt a Securities & Exchange Commission vezetőjévé lépett elő. Reagan alatt Caseyt azzal bízták meg, hogy koordinálja Washington reakcióját a lengyel krízisre.

Casey elsőként Rómába repült, és tanácskozott a pápával. Casey és Reagan legszorosabb stábjának másik két tagja, Alexander Haig és Vernon Walters a Máltai Lovagrend tagjai voltak, ami azonnali és bizalmas belépést jelentett számukra a pápai lakosztályokba. Ám amikor a lengyel krízis elcsitult, az USA szenátusának titkos-szolgálati bizottsága kétségbe vonta Casey morális alkalmasságát a CIA főnöki posztjára, így Caseynek Washingtonban kellett maradnia. Walters generálist küldte maga helyett, aki az elkövetkező öt hónapban egy tucat alkalommal látogatott el a Vatikánba.

Walters közvetítő szolgálata egyengette az utat Reagan és II. János Pál találkozása előtt, melyre 1982. június 7-én került sor. Az Egyesült Államok elnöke beleegyezett, hogy támogatni fogja a Vatikán terveit a Szolidaritás megmentésére. Az Opus Deinek köszönhetően az egyház már milliókat szánt a Szolidaritásra: egymilli-árd dollárt, ha Calvinak hiszünk; valamivel kevesebb

mint 450 millió dollárt Pazienza információja szerint; 40 millió dollárt a baloldali amerikai folyóirat, &Mother Jones[2,] szerint. Amíg az amerikai elnök és a pápa a lengyel helyzetről vitatkoztak, addig a pápai lakosztályok egy másik sarkában Reagan külügyminisztere és biztonsági tanácsadója, Alexander Haig és William Clark Casaroli bíborossal és Silvestrini érsekkel Kelet-Európáról és a Közel-Keletről tanácskoztak.

Vatikáni források szerint eredetileg Casey is szeretett volna jelen lenni, de az utolsó pillanatban, háromszoros titkosszolgálati krízis miatt, le kellett mondania a találkozót. Ugyanis 1982. június 6-án Izrael bevonult Libanonba. Egy nappal később Csádban az ellenzék vezetője, Hissan Habré ragadta magához a hatalmat; így sikerrel járt egy régóta tervezett CIA-hadművelet, amely Kadhafi befolyását akarta csökkenteni. A CIA ezenkívül arra számított, hogy Irán néhány napon belül megtámadja Bagdadot, és esetleg egy fundamentalista síita állam megalapítását kezdeményezi Dél-Irakban. Az amerikai kormányt nyugtalanította a radikális iszlám mozgalom. A Casarolival és Silvestrinivel való beszélgetések legfőképpen arról szóltak, hogyan lehetne az iszlám fenyegetésnek gátat vetni, bár ez semelyik híradásban nem került említésre.

A Lengyelországot érintő bizalmas egyetértésen kívül Reagan látogatása a Vatikánban két okból volt fontos. A látogatás először is az Opus Dei washingtoni, valamint a Vatikánon belüli, politikai befolyásának növekedését mutatja. Az Opus Dei döntően befolyásolta a Vatikán reakcióit a lengyelországi eseményekre, ami egy jelentős versengéshez vezetett Portillo és Casaroli között. Másodsorban a találkozás révén kiderült, hogy az amerikai külpolitika figyelme a radikális iszlámmal való konfrontációra terelődött, viszont a pápa érdeklődésének középpontjában még teljesen Lengyelország állt. A Reagan-követőknek bizonyára a szovjet imperializmus utolsó rángásai is fejtörést okoztak - a Kreml lengyelországi bevonulással fenyegetőzött, és hasonló kijelentéseit Afganisztánban meg is valósította -, több gondot okozott nekik azonban a Közel-Kelet olajmezőinek biztonsága, ha azok iszlám szélsőségesek kezébe kerülnének.

Reagan tanácsadói közé tartozott akkoriban Dr. Carl A. Anderson, aki a Fehér Házban összekötő emberként működött különböző speciális érdekcsoportok, például az Opus Dei felé. Anderson maga is az Opus Dei tagja volt. Küldetése az volt, hogy környezetéből embereket kapcsoljon be a munkába. Valószínűleg nem ő volt az egyetlen Opus Dei-tag a Reagan adminisztráción belül, még ha a szervezet meg is tagadta az információadást ilyen ügyekben. Mindenesetre a

Casey vezetése alatt álló CIA megújult határozottsággal vette fel a harcot a latin-amerikai felszabadítási teológiával szemben. Azonkívül Reagannek Kelet-Európával és a Közel-Kelettel foglalkozó fő szakértői ritkán utaztak úgy el ebbe a régióba, hogy előtte ne repültek volna el eszmét cserélni a pápához Rómába.[4]

A külpolitikai hangsúlyok Mohammed Reza Pahlavi sahnak, az Egyesült Államok legfőbb Perzsa-öböl térségű szövetségesének bukásával áthelyeződtek: a Nyugat innét szerezte be olajának 70%-át. A sah leváltása és Ruhollah Khomeini ajatollah hatalomra jutása - aki a pápához hasonló jelentőségű vallási vezető lett, de szintén nem rendelkezett páncélos egységekkel, repülőezredekkel és harci flottákkal - drámai fordulatot jelentett a modern iszlám számára. Amíg tombolt a hidegháború, a kommunizmus volt a Nyugat közös ellensége. Igen kevés politikai kommentátor vette a „próféta" szavait egyáltalán komolyan. De csalódtak. A radikális iszlám új öntudata két évvel később újból megméretett, amikor fundamentalisták újabb csoportja - akiket szintén Khomeini ajatollah buzdított - Anvar Szadat egyiptomi elnököt meggyilkolta, és majdnem elérte, hogy Amerika második legfontosabb régióbeli szövetségeséből nyugatellenes iszlám teokrácia legyen. A radikális iszlám ilyetén fejlődése teljesen új jelentőséggel ruházta fel McNamara dominó-teóriáját. Reagen tanácsadói attól féltek, hogy ha Egyiptom iszlám szélsőségesek kezébe kerül, akkor Szaúd-Arábia és a többi arab emirátus is hamarosan követni fogja ezt a példát.

Az Opus Dei vezetése Cári Anderson révén bizonyára tudott az amerikaiak aggodalmairól. Az Opus Dei központja - egész Európára kiterjedő titkosszolgálati kapcsolataival - valószínűleg azonnal reagált erre; bár lehet, hogy már régen tudatában volt a szélsőségesek okozta veszélynek. Valóban nem tartott sokáig, amíg Estarriol Moszkvába utazott, majd beszámolt Brezsnyev terveiről Afganisztánt illetően. A moszkvai spanyol követ, a szupernumerá-rius Juan Antonio Samaranch minden bizonnyal folyamatosan tudósította az Opus Deit a szovjetek tevékenységeiről.

A Vatikánnal való megegyezés után az a hír járta, hogy Caseyt „rendkívül lelkesíti az a kilátás, hogy Lengyelországot drága gépekkel és olcsó ügynökökkel árassza el. Elragadtatva követte John J. Krol bíboros (a lengyel-amerikai philadelphiai érsek) tanácsát, hogy Lengyelországban papokat vessenek be a beszivárogta-tás érdekében."[5] Casey hallgatott Terence Cooke New York-i bíborosra, illetve az egykori Buenos Aires-i vatikáni csúcsemberre, az új washingtoni apostoli küldöttre, Pio Laghi érsekre is - mindegyikük buzgó

tagja az Opus Deinek. Cooke ezenkívül fővédnöke és lelki tanácsadója volt a Máltai lovagrendnek. 1977-ben Lengyelországba utazott, hogy a krakkói érsekkel VI. Pál utódjáról beszéljen.

A lengyelországi pápalátogatás után az Opus Dei Krisztusharcosai kiképző tanfolyamok, konferenciák és viták szervezéséhez fogtak lengyel értelmiségiek számára. 1986-ban kezdődött az első diákcsere Lengyelország és a Nyugat között. Ezen a nyáron a Bécs-ben honos és az Opus Deivel összefonódott Európai Diákfórum tíz európai országból 400 diákot küldött Lengyelországba, ahol fél tucat templom újjáépítésében segédkeztek. Az önkéntesek Lengyelországban egy szemináriumsorozaton vettek részt, a téma: „Európa 2000 - Új emberkép”.

1989 júliusában Lengyelországban az első szabad választásokon a Kommunista Párt (a II. világháború óta először) vereséget szenvedett. Lengyelország visszatérése a demokráciához a kommunizmus végét jelezte egész Európa számára. Egy hónappal később Varsó megint felvette diplomáciai kapcsolatait a Vatikánnal, és az Opus Dei hivatalosan is megnyitotta regionális helynökségét a lengyel fővárosban.

A berlini fal leomlása után, 1989 novemberében az Opus Dei meggyorsította előrenyomulását Kelet-Európában. A leplezett tevékenység helyébe a hivatalos fellépés és a nyilvánosság lépett. 1990. április 15-én Alvaro dél Portillo meglátogatta Varsót. A repülőtéren Esteban Moszoro helyi vikárius köszöntötte - egy argentin elektroműszerész, akit 8 évvel korábban II. János Pál szentelt fel a Szent Péter székesegyházban -, továbbá a legutóbb kinevezett nun-cius, Monsignore József Kowalczyk. A következő napon az Opus Dei prelátusa találkozott Lengyelország új prímásával, Jozef Glemp bíborossal.

Gdansk ugyanakkor saját mecsettel rendelkezik, és Bia-lystokban - a tatárok betelepülésének 600. évfordulója alkalmából -egy iszlám centrum engedélyezésére készülnek - mecsettel egyetemben -, melyet szaúd-arábiai anyagi eszközökkel finanszíroznának. (A régióban hozzávetőlegesen 20 000 utódja él a tatároknak.)

Lengyelország egyszer már célja volt az oszmán terjeszkedésnek. A második évezred végén az ország megint felkeltette az iszlám érdeklődését, ezúttal más okból. A Varsói Szerződés összeomlása után a lengyel főváros olyan nemzetközi bazárrá vált, ahol a szovjet fegyvertár felesleges darabjait szorgalmasan

kótyavetyélték el Allah csapatai számára. A fegyvereket elsősorban az iszlámfundamentalista csoportosulásoknak szánták Észak-Afrikában, a Közel-Keleten, Afrika szarvában (a szudáni rész) és Boszniában.

Yvon Le Vaillant állítása szerint az Opus Dei nyakig belekeveredett kémkedési tevékenységekbe.[6] A spanyol Tiempo hetilap szerint a kémkedés - különösen a spanyol CESID ellenforradalmi ágazata - „az Opus Dei pretty girlje"[1] („csinos kis barátnője” - a Jord.) Az Opus Dei központja a legjobb helyzetben volt ahhoz, hogy a nemzetközi fegyverkereskedelmet ellenőrizze. Ebben az időben nyújtotta ki a szervezet csápjait a mérsékeltebb iszlám körök felé.

Nem sokkal a német újraegyesítés után Escrivá de Balaguer fiai centrumokat építettek ki Prágában, Brünnben, Budapesten, Rigában és Szczecinben (Stettin). Az elöljáróság különösen a balkáni fejlemények miatt aggódott. Az első Opus Dei-központot a balkáni régióban Stanislav Crnica páter alapította Zágrábban. A távolság Róma és a horvát főváros között csupán 535 km. A balkáni káosz Olaszországot azzal fenyegette, hogy menekülthullámok fogják elárasztani, ami szükségszerűen konfliktusokhoz vezetett volna, mivel a helyi ellátás az ő korlátozott lehetőségeiken múlt volna. Ha az ellátási bázis megfogyatkozik, az bizonytalansághoz vezet, a bizonytalanság pedig konfliktusokhoz. Ez a törvényszerűség bizonyosodott be Afrika szudáni részén. A kilencvenes években ez a tendencia Szudán után a Balkánon jelentkezett, ahol minden adva volt a fundamentalista pokolba való zuhanáshoz: három vallás, mely hagyományosan gyűlölettel figyelte egymást. A következő keresztes hadjárat első csatározásai tehát már elkezdődtek.

Mielőtt az egyház felszólíthatott volna az új keresztes hadjáratra, először az igazságos háború tanításának erkölcsi alapelveit kellett felmutatni. A Nyugat azonban a 16. századi lepantói csata után már nem hivatkozott erre a tanra. A Reagan-korszakban azonban a pápa „könyörtelen huszárai”, akik Bagdadban saját küldöttet és az arab világ különböző részein megfigyelőket állomásoztattak, elkezdték feleleveníteni. A balkáni konfliktusok kiéleződésével ez a törekvés egyre kényszerítőbb erejű lett. Mielőtt azonban hivatkozni lehetett volna a tanra, az egyházi vezetésnek áldását kellett adnia a modernizált változatra. Az alapító boldoggá avatása, illetve a vatikáni anyagi ügyek feletti ellenőrzés átvétele után ez vált az Opus Dei legsürgetőbb célkitűzésévé.

30. Erkölcsi vita

Az iszlám fundamentalizmus agresszív forradalmi mozgalom, amely ugyanolyan harcos és erőszakos, mint a bolsevikok, fasiszták és nácik mozgalmai voltak.

Amos Perlmutter professzor, American University, Washington, D. C.

Alighogy Bili Caseyt kinevezték a CIA főnökévé, az az ötlete támadt, hogy a radikális iszlámot felhasználja az Afganisztánba történő szovjet bevonulás ellen, és rábeszélte a szaúdia-kat, hogy anyagilag támogassák tervét. Casey nem is álmodott róla, hogy a fegyelmezetlen szélsőségesek a kommunistákat meghátrálásra fogják bírni; legfeljebb abban reménykedett, hogy az ellenséget a Hindukus hegyei között sakkban fogják tartani. Mialatt Casey a fanatikus iszlám csoportokat ebbe a (véleménye szerint véget nem érő) misszióba bevetette, vissza akarta a fundamentalistákat tartani attól, hogy a környező, a Nyugattal szövetségben álló arab államokba beszivárogjanak.

Casey több pápai kitüntetés birtokában volt, és minden bizonnyal ugyanazt az álláspontot képviselte az iszlámot illetően, mint a pápa. Az elcsapott CIA-főnök azonban, úgy tűnik, nem vette figyelembe, hogy az iszlámnak keletkezése, a 7. század óta minden történelmi erőnél hatásosabban sikerült embereket rávennie arra, hogy a hitük miatt gyilkoljanak, vagy engedjék magukat megölni.

A szélsőségesek vezetői boldogan vállalkoztak a szaúd-ará-biai petróleum-dollárok és az amerikai szállításügy kihasználására, hogy erősen motivált hadsereget építsenek fel a harcosokból. Az iszlám mudzsahedinjei, katonái a szovjeteknek olyan veszteségeket okoztak Afganisztánban, amelyek döntő módon - véleményük szerint döntőbben, mint a keresztény pápa - járultak hozzá a szovjet birodalom széthullásához. Ám az iszlám erők, alighogy lazulni érezték a gyeplőt, fékezhetetlenné váltak. A „Gonosz Birodalma”, az Évii Empire eltűnt, az „iszlám mobilis hadserege” azonban ugyanúgy fenyegette létrehozóit.

A kereszténység számára a radikális iszlám legveszélyesebb tantétele, hogy Allah követőinek Európát mint Dar al-Iszlámot mint az iszlám birodalmát ígérte oda. Martell Károly győzelmét a mórok felett 732-ben Poitiers-nél csak ideiglenes visszavágásnak tekintik. Az ultraradikálisok Ahmad Thomson angol-iszlám szerző' alapján úgy gondolják, hogy Allah csapatai készen állnak arra, hogy az isteni ígéret gyümölcseit végre learassák.

Majdnem 2000 évre visszanyúló emlékezetével a Vatikán nem felejthette el, hogy 100 évvel Martell Károly poitiers-i győzelme előtt a régi római provincia, Szíria, a leggazdagabb keresztény régiók egyike volt. A városokban pompás templomokkal és jómódú klérussal találkozhatott az ember. A mezőgazdaság és a kézműves ipar azonban egyre inkább függővé vált a vándormunkásoktól, akik alacsonyrendű munkákat végeztek, hasonlóan a mai Németországban dolgozó 3,5 millió vendégmunkáshoz és azok családjaihoz. A 6. század tájékán a vándormunkások többnyire arabok voltak, és alig bántak velük jobban, mint a rabszolgákkal. Egyre elégedetlenebbé váltak és ezzel egy időben észrevették, hogy növekvő számukkal sajátos, erős szociális réteget képeznek. 636 egyik augusztusi napján váratlanul 6000, szablyát suhogtató lovasból álló csapat bukkant fel a sivatagból, és legyőzte a világ legjobb hadseregét, az 50 000 főt számláló bizánci sereget, melyet Hérakleiosz császár vezetett. Egy évtized leforgása alatt a kereszténység szinte eltűnt erről a vidékről.

Mindazok után, amit az Opus Deiről tudni lehet, a Villa Teverében ma minden bizonnyal a legtöbbet azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy a Nyugatot vajon hasonló sors fenyegeti-e? Az Opus Dei egyik, Barcelona közelében tartott klauzúra-szemináriu-

mán a következő végkövetkeztetéshez jutottak: párhuzam áll

fent a Nyugat jelenlegi helyzete és a Római Birodalom bukása között, melynek polgárai nem voltak tudatában saját hanyatlásuknak."[1] Ez az értékelés természetesen rendkívül borúlátó, úgy is mondhatnánk, pánikkeltő volt. Ám a megfélemlítés pszichológiájának bevetése tökéletesen jellemző az Opus Deire.

A vallásos autokráciához, az egy személyben összpontosuló vezetéshez képest meglepően nagyok a véleménykülönbségek a Vatikánban. Bár a pápa iránti engedelmesség abszolút, gyorsan rá lehet jönni, hogy a pápai abszolutizmusnak különböző fokozatai és útjai vannak. Miután a pápát megválasztották, addig uralkodik, amíg meghal vagy lemond. Ugyanez érvényes az Opus Dei prefektusára is. Ez azt jelenti, hogy a Nyugat két leghatalmasabb vallási vezetője a szokásosnál jóval hosszabb távra - ha szükséges 10 vagy 12 évre - tud politikai stratégiákat kifejleszteni. Ez olyan extra lehetőség, amit egyetlen megválasztott politikus sem mondhat magáénak. A hosszú távú perspektíva nyilvánvalóan szükséges volt a római Kúria befolyásolásához, hogy elfogadja az igazságos háború tanának modernizált változatát. Mielőtt az Opus Dei közvetlenül hatást tudott volna gyakorolni a Vatikán politikájára, először a

Kúrián belül kellett kiépítenie hatalmi bázisát.

Egykori numeráriusok hangsúlyozzák, hogy az Opus Dei módszerei közé tartozik a félelemérzet rendszeres táplálása csoportjaikban. „Az Opus Dei tagjainak hűségét nem a szeretet, nem egy szűk közösséghez való tartozás révén nyeri meg - támasztja alá Felzmann pásztor hanem a félelem által. A félelem jobban kontrollál a szeretetnél, a pénznél, a hitnél. A félelem remekül beleillik az Opus Dei uralmi tényezőinek sorába."

Az egyház túléléséért való aggódás bizonyára nagy szerepet játszott az Opus Dei megalapításában a polgárháború előtti Spanyolországban. Az egyház jövőjének féltése a hidegháború ideje alatt sem szűnt meg. A kommunizmus bukása után is meghatározó maradt a félelem a szervezet szellemi kultúrájában. II. János Pál pápa megyálasztása után az Opus Dei elkezdte a római Kúriát ugyanúgy befolyásolni, mint a saját tagjait. Az Opus Dei tagjai fejébe veri, hogy az egyházat kívülről és belülről sok minden fenyegeti, és az ő hivatásuk a folyamatos keresztes hadjárat. Egy megfigyelő II. János Pál pápaságát pontifikátusát az „ultramontaniz-mushoz" való visszatérésként jellemezte. Ez a szélsőségesen konzervatív felfogás uralta az egyházat az első vatikáni zsinat idején. „Az egyház központi vezetése azt hiszi, hogy még mindig egy hitbeli erődítményt védelmez a barbárság egyre előrébb nyomuló erőivel szemben" - állapítja meg egy kommentátor.[2]

Az Opus Dei álláspontja szerint a történelem azt bizonyítja, hogy semmi sem alkalmas annyira a „valódi lelkesedés" felélesztésére, mely a hívőket visszavezeti hitük gyökereihez, mint a külső fenyegetés. Bizonyára minden gondolkodó keresztény úgy véli, hogy a kereszténységnek kiegyensúlyozott, erkölcsileg megfelelő módon kell reagálnia a harcos iszlámra. De miből áll az erkölcsileg megfelelő hozzáállás? Az Opus Dei bizonyára egyike azon kevés fórumnak, amelyik intenzíven foglalkozik ezzel a kérdéssel. Alapjában véve a különbség a jogos és jogtalan, az „igazságos" és a teljesen átlagos háború között az erkölcsi tekintély kérdéséhez vezet. Vajon rendelkezik-e az Opus Dei elegendő morális tartással ahhoz, hogy a kereszténység reakcióját a radikális iszlámra befolyásolni tudja?

Ahogy láttuk, az Opus Dei vezetése úgy érvel, mintha minden eszközt megfelelőnek találna - beleértve a hazugságokat, az okirat-hamisításokat és a dezinformációt, az „image" folyamatos módosítását, sőt, a fenyegetéseket és a tettlegességet is. Példa erre John Roche esete, aki pénzvisszafizetés miatt perelte

az Opus Deit, azonban a bíróságon hamis dokumentumokkal szembesült. Raimundo Panikkar pedig egy zürichi jezsuita szerkesztőnek számolt be arról, hogy a római Kúria egyik magas rangú tagja két papot a Villa Teveréből rajtakapott azon, hogy kongregációjának levéltárából dokumentumokat tüntettek el, illetve cseréltek ki az Opus Deiről és alapítójáról.

„A rendi kongregációban bizonyos levelek és dokumentumok az Opus Deiről már nem lelhetőek fel, bár tudjuk, hogy ott kellene lenniük. Előfordul, hogy esetenként már csak az üres aktatartók kerülnek elő" - számol be Dr. Giancarlo Rocca Vatikán-szakértő. „Gyakran találkoztunk olyan aktákkal, ahonnét kivették az eredeti dokumentumot, és másikkal helyettesítették. ... Az ügy nagyon komoly. Az a mód, ahogy történelmet írnak, tisztességtelen."

Azt is láttuk, hogy az Opus Dei nem minden tagja tud mindent a szervezet felépítéséről. A Codex Iuris Particularis Operis Dei 1982-ből (röviden: a Szabályzat) általában nem jut el az egyszerű tagok kezébe.[3] Ezek az „alattvalók" alkotják a dolgozóknak azt a népes táborát, akiket a szervezet fegyelmezettségük, pozitív kisugárzásuk és őszinte hitük miatt mindenütt; kormány-, börtönigazgatási és adóhivatalokban, az FBI-nál, vagy akár a francia államelnök pozíciójában remekül fel tud használni. Azt mondják, a numeráriusok alkotják az ideális álcát a szervezet „speciális apostoli feladatai" számára, melyeket a központi vezetés rendel el, és a belső szabályzat engedélyez.[4] Ó igen, a szabályzat. Ez is némileg tisztázatlan.

Vajon a Codex Iuris leváltotta-e az 1950-es, sokkal részletesebb és még mindig titkos alapszabályokat?[5] „Az 1950-es alapszabályok természetesen már nincsenek érvényben" - biztosít Andrew Soane. „Az 1982-es szabályzat tökéletesen helyettesíti."[6] De csakugyan így van-e? Az 1950-es alapszabályzat 172. cikkelyében ez áll: „Ezek az alapszabályok képezik intézményünk alapjait. Ebből az okból szentnek, érinthetetlennek és megfellebbezhetetlennek kell tekinteni ólcet..." A John Roche-hoz hasonló numeráriusoknak azt hangsúlyozták, hogy az 1950-es alapszabályzat a Tízparancsolathoz hasonlóan in aeternum (örökké) érvényes. Ezt a szemléletet mutatja be a Codex Iuris Zárórendelkezéseinek második bekezdése is. Itt ez áll:

Ez a Codex, melyet az Opus Dei minden tagjának tudomására kell hozni - legyen az pap (laikus vagy a Szent Kereszt Papi Társaság papja), társult tag vagy szupernumerárlus - 1982. december 8-án lép érvénybe. Minden tagra ugyanazok a kötelességek és jogok érvényesek, mint az eddigi jogrend alatt, hacsak a Codex

rendelkezései nyomatékosan nem rendelkeznek másként, vagy ha azok olyan normákból vezethetőek le, amelyeket az új alapszabályok érvénytelennek nyilvánítottak.

Ez a jogi gyakorlatban szokatlan és nem bevett magyarázat. Mivel az 1982-es Codex az 1950-ből való alapszabályzat egyetlen cikkelyét sem említi, úgy tűnik, egyiket sem hatálytalanítja.

A vikáriátusok szószólói rágalomnak minősítik azt az állítást, hogy az Opus Dei titkos szervezet. Dr. Oscar Luigi Scalfaro olasz belügyminiszter, későbbi köztársasági elnök 1986-os vizsgálatára hivatkoznak. Scalfarót „szigorú és fundamentalista katolikusként" jellemezték, és Opus Dei-tagsággal „gyanúsították meg".[7] Nyolchónapos gondolkodási idő után arra a következtetésre jutott, hogy az Opus Dei nem titkos szervezet, és ítéletét az 1982-es Codex Iurisból vett idézetekkel támasztotta alá. „A miniszter (Scalfaro) részletesen idézett azokból az alapszabályokból, melyekről azt állították a kritikusok, hogy az Opus Dei titkos szabályai... Ám hogy bebizonyítsák, hogy nincs titkolnivalójuk, az Opus Dei-prefektúra azzal a kéréssel fordult a Vatikánhoz, hogy hozza nyilvánosságra az alapszabályokat. A Vatikán beleegyezett, és így a másolatok hozzáférhetővé váltak. A kritikusok egyike sem élt az ajánlattal, hogy ellenőrizze azokat" - állította az Opus Dei egyik védelmezője.[8]

Vatikáni források szerint nem Don Alvaro dél Portillo kérvényezte ezt, hanem Casaroli államtitkár utasította őt, hogy a parlamenti küldöttség számára bocsásson rendelkezésre másolatokat az alapszabályzatról. így akarták megakadályozni, hogy a szervezetet titkosnak bélyegezzék, mivel ez rossz színben tüntette volna fel az egyházat. Ám az Opus Dei szószólói soha nem említették azt az ítéletet, amit Svájc legfelsőbb bírósága Lausanne-ban hozott 1988. május 19-én - tehát két évvel Scalfaro „kivizsgálása" után - a Nemzetközi Konferenciaközpont (az Opus Dei egyik alszervezete) ügyében a Tagesanzeiger Zürich, egy zürichi napilap ellen. Ebben az Opus Deit „titkos szervezetnek" jelölik meg, amely „rejtetten" működik, és tevékenységeit a végsőkig homályban tartja.

A fenyegetéseket, amelyekkel az Opus Dei tagjai dolgoztak, nem nevezhetjük éppen szelídnek. („Előfordulhatna, hogy ma este szívinfarktusban meghal" - közölték Ruiz-Mateosszal.) Toborzási módszereiket is élesen bírálták. Anyagi ügyleteik közismerten erkölcstelenek és áttekinthetetlenek.

Ez tehát a helyzet azok erkölcseivel, akik a kereszténység számára az ideológiai fegyverzetet nyújtották, amellyel felkészülhettek a radikális iszlámmal való konfrontációra. Ám annak érdekében, hogy a római Kúria és a Nyugat vezető politikusai elfogadják tanításukat, először a Vatikánon belül kellett kiépíteniük hatalmi bázisukat.

31. Egyre nagyobb hatalom

A vallásszabadság a szabadság valamennyi formájának alappillére.

II. János Pál pápa

1984 májusában a Szociális és Kommunikációs Eszközök Pápai Tanácsát, ahogy a hivatalos vatikáni sajtó- és public rela-tions [PR - közönségszolgálat] osztályt nevezik, a 49 éves amerikai elöljáróra és érsekre, John Patrick Foleyre bízták. Ez az esemény fémjelezte annak a „palotaforradalomnak" utolsó fázisát, mely 1978 ó'szén vette kezdetét. A konszolidáció időszakában ugyanis az Opus Dei vezető stratégái a hatalom centrumába törtek előre, és szép csendben zavartalan bebocsátást nyertek a Vatikán pápai lakosztályaiba.

Rómában keveset tudtak a kopasz és kövérkés Monsignore Foleyről. Média-szakértőnek számított, akit azért hoztak át az Újvilágból, hogy a Vatikán nyilvánosság előtt való szereplését alaposan megreformálja. Az őskonzervatív Krol bíboros protezsálta, és 1970-től főszerkesztője volt a Standard and Times-nak, a philadelphiai egyházmegye lapjának.

1984 decemberében Foley a Nemzetközi Katolikus Sajtószövetség egy cikkében kijelentette, hogy a katolikus újságíróknak „gyertyákhoz kell hasonlítaniuk, akik Krisztus igazságának fényét és az Ő szeretetének melegségét sugározzák, és Isten szolgálatában felemésztik életüket".[1] Ugyanebben a hónapban Romeo Panciroli pátert, a Vatikán szószólóját, az ismert Opus Dei-ellenlábast, száműzték Rómából, és Libéria vadonjába küldték. Helyébe Dr. Joaquín Navarro-Valls lépett. A római Kúria számára időközben teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy melyik oldalnak szólt Foley érsek rokonszenve.

Navarro-Valls hivatalba helyezése volt a dinamikus Monsignore Foley első tisztogatási lépése. A Sala Stampa, a sajtóiroda újonnan kinevezett parancsolója éveken át dolgozott az ABC nevű madridi napilap római tudósítójaként, és az első hivatásos újságíró volt ezen a poszton.

„Kollegáinak modern Leonardo da Vinciként mutatták be, mivel orvos volt, és letette a bikaviadori vizsgát" - számolt be Peter Hebblethwaite. „Az óriási újítás azonban az volt, bizonygatták ne-

künk, hogy Navarro-Valls az első laikus, aki a Vatikán sajtóirodáját vezette. Azt azonban elhallgatták, hogy Navarro-Valls az Opus Dei tagja. A próbálkozás, hogy közönséges laikusként adják el, egyszerűen félresikerült. Semelyik közönséges laikusnak nem kell az irányítója (így nevezik az Opus Deiben a feletteseket) számára rendszeresen beszámolókat leadnia. És egy közönséges laikusnak nem kell kizárólag Opus Dei-papoknál gyónnia... Hogy Navarro-Valls kedves ember, ez Pancirolihoz képest javulást jelent, és hogy jól bánik a határidőkkel, ez önmagában csodálatos lehet, de semmit nem változtat azon a tényen, hogy valószínűleg nem járul hozzá az igazság megtalálásához a Vatikánon belül."[2]

Alvaro dél Portillo konzultáns volt a Pápai Tanácson belül a szociális és kommunikációs eszközök ügyében. Enrique Planas y Co-mas szövetségesét, egy avilai egyházmegyei papot a Szentszék tiszteletbeli prelátusának rangjára emelték, és Foley egyik fő asszisztensévé tették. 1988-ban Foley tanácsát átszervezték. Felső parancsra a Sala Stampa-t az államtitkárság egyik „különleges irodájává" nevezték ki - ami jelentős felértékelést jelent. így a Szociális és Kommunikációs Eszközök Tanácsa elsősorban a pápa audiovizuális image-éért felelt. Foley csillaga kissé elsápadt. A „közönséges laikus" befolyása ezzel szemben nőtt. Navarro-Valls a pápa bizalmába férkőzött, és a legjobb kilátásai voltak arra, hogy a vatikáni közigazgatás legbefolyásosabb embereinek egyikévé váljon.

Attól függően, hogy II. János Pál milyen mértékben vette magát körül professzionális image-alakítókkal, változott meg a pápaság egész aurája. Természetesen ezek az image-alakítók Opus Dei-követők voltak. Küldetésükben, a közvélemény formálásában elérték a legnagyobb célt: a pápai közönségszolgálat [PR] a kezükben volt. A 80-as évek végén a közvélemény befolyásolásáért felelős részleg specialistái a Radio Vatikan, a L'Osservatore Romano, valamint a vatikáni kiadó révén fejtették ki hatásukat, továbbá a Szentszék médiaválasztékának bővítéséről, a vatikáni televízióról gondolkodtak. Foley maga a Filmoteca Vaticana, a hivatalos film- és videoarchívum főnöke lett, bár azt Monsignore Planas y Comas igazgatta.

II. János Pál mindig is köntörfalazás nélkül közölte nézeteit a katolikusok kötelességeiről hitük védelmét illetően. 1976-ban, még Krakkó érsekeként, körmenetet vezetett a katedrálistól a Ry-nekre, a város főterére, ami arculcsapást jelentett a civil hivatalok számára. A téren sokkal több hívő gyűlt össze, mint amennyi a ka-tedrálisba befért volna. A zuhogó esőben az aznapi négy

szentbeszéd közül az övé volt a legtüzesebb. Témája a hitről való bizonyságtevés volt, és az Opus Dei később CRIS-sorozatában ki is adta. „Az ember szellemi szabadságának, lelkiismereti szabadságának, vallási szabadságának kérdése a legfontosabb emberi kérdés” -magyarázta. 5 évvel később újévi békeüzenetében már mint pápa ugyanezt a témát feszegette, ezúttal világméretű közönség előtt. A keresztényeket az erkölcsi törvény arra kötelezi, hogy ellenálljanak a gonosznak. „Még ha a keresztények arra is törekszenek, hogy a háború valamennyi formáját elkerüljék és megakadályozzák, megvan az a joguk, sőt kötelességük, hogy létüket és szabadságukat megfelelő eszközökkel az igazságtalan támadóval szemben megvédelmezzék” - jelentette ki.[3]

Miután a kommunizmus vereséget szenvedett, a pápa figyelmét az iszlám fronton élő keresztények jogaira fordította. Egy szószóló szerint a pápát aggasztotta az iszlám fundamentalizmus megerősödése a második Öböl-háború után. Jó példája ennek a Szomáliái ENSZ-bevetéssel szembeni ellenállás. 1993 júliusában attól félt, hogy az Egyesült Államok tengeri flottájának bevetése Moga-dishuban a radikális iszlám hívek erőszakra való hajlandóságát fogja növelni. Hat hónappal egy amerikai helikoptertámadás után, melynek következtében 16 Szomáliáit öltek meg, a mogadishui katolikus katedrális a levegőbe repült. Mogadishu utolsó püspökét, Pietro Salvatore Colombót 1989 júliusában lelőtték a katedrális előtt. A radikális iszlám hívek erőszakos reakciói miatt az Indiaióceánnál fekvő, egykor oly európai jellegű város keresztény lakosai már nem gyakorolhatták a hitüket.

A keresztények elnyomása az iszlám front országaiban a Vatikánnak kevéssel az ezredforduló megünneplése előtt is sok gondot okoz, hisz az ünnepnek kellene a világ számára megmutatnia, hogy egyedül a keresztény hit van a vallások között abban a helyzetben, hogy az üdvösség misztériumát az egész emberiség számára kinyilatkoztassa. „Ez az örömhír kényszeríti az egyházat a misszióra” - bizonygatta a pápa püspökeinek Manilában. Más szavakkal: az egyház nem szakadhat el attól a kötelességétől, hogy

Krisztust hirdesse minden népnek. A pápa újra és újra hangsúlyozza, hogy „az egyház feladata és elhívása az ember megmentése, az egész emberé”, de azt is kijelentette, hogy „a keresztény hitre való térítés soha nem lehet erőszakos. Szeretetet és tiszteletet követel a megtérítendővel szemben... A katolikusoknak a kényszer vagy a megtévesztés minden gyanúját messziről el kell kerülniük.”[4]

A Balkánon keveset lehetett érzékelni a keresztény szeretedből és

irgalmasságból. II. János Pál pápa ismételten figyelmeztetett arra, hogy a balkáni konfliktus kiszélesedése katasztrófát jelenthet a Nyugat számára. A „támadó lefegyverzését” követelte. Sokszor hangsúlyozta, hogy keresztény kötelesség a védekezés mindenfajta agresszióval szemben. „Az egyház tanítása minden fegyveres támadást erkölcsi igazságtalanságként ítél el. A jogos védekezés azonban megengedhető, sőt néha ajánlott” - vélekedett.[5]

Egy nevén nem nevezett pápai tanácsadó - néhány forrás szerint feltehetőleg Navarro-Valls - kiegészítésként közölte, hogy a Vatikán „precíz, a helyzethez szabott és meggyőző” katonai akciókat támogat Boszniában, hogy megfékezze az erőszakot. A szószóló azonban elmagyarázta, hogy egy ilyesfajta beavatkozásnak meg kell felelnie az igazságos háború tanának.[6] Az igazságos háború címkéje így piacra került, hasonlóan a természetbarát, környezetvédelmileg egészséges és biológialag tiszta élelmiszerek „zöld címkéjéhez”. A „Sivatagi Vihar Hadműveletnek” Bush elnöksége alatt nem járt ez az elnevezés, talán mert még szükségesek voltak az utolsó ideológiai elkendőzések, vagy talán mert a Vatikán, akinek bagdadi nunciusa hű Opus Dei-követő volt, a szövetségesek reakcióját az irakiak kuvaiti bevonulására nem tartotta eléggé „precíznek” és a „helyzethez mértnek”.[7] Mindenesetre alig három évvel azután, hogy Irak olajban gazdag szomszédját lerohanta, a középkori hadjáratok óta először a nyilvánosságnak feltálalták az igazságos háború tanát modernizált változatban, és közszemlére tették a szellemi piacon.

A kereszténységnek amiatt, hogy olyan nagy jelentőséget tulajdonít az egyetemes szeretetnek, mindig is problémái voltak a háború jelenségével. Miután Nagy Konstantin a 4. században hivatalosan elfogadta a kereszténységet, elsőként a hippói Szent Ágoston (354-430) szolgáltatott néhány korlátozott érvet a katonai beavatkozások érdekében. Az észak-afrikai püspök helyeselte azokat a háborúkat, melyeket - bizonyos körülmények között - Isten parancsára vezetnek. Ezt írta: „Háborút csak szükségből lehet vezetni, és csakis abból a célból, hogy Isten az embereket kimentse a szükségből és békében megőrizze.” 800 évvel később Aquinói Szent Tamás nevezte meg az igazságos háború 3 kritériumát saját felfogása szerint:

- a harcot alkalmas vezetésnek vagy felsőbbségnek kell irányítania;

- a harcnak igazságos célt kell szolgálnia;

- a jó ügy szolgálatának „jogos célja” kell, hogy vezérelje.

A későbbi teológusok további meghatározásokat szolgáltattak, pl. a háborúnak „végső kiútnak” kell lennie, és a várható pozitív eredményeknek meg kell haladniuk a közben létrejött szenvedéseket. Ezeket az elképzeléseket homályosította el XXIII. János pápa tanítása „A háború elkerüléséről”. 1994-ben azonban az elkerülés elvét az igazságos háború újrafogalmazott tana javára elejtették.

Az ebben az évben kiadott új katolikus katekizmus az igazságos háború egyik definícióját tartalmazta: „Minden polgár és kormányzat kötelessége, hogy aktívan cselekedjen a háború elkerüléséért. Ameddig azonban fennáll a háború veszélye, és ameddig nincsen olyan felelős nemzetközi tekintély, amely a megfelelő eszközökkel rendelkezne, addig, a békés megegyezés minden lehetőségének kimerítése után, nem lehet semelyik kormánytól megvonni a jogot az erkölcsileg megengedett védekezésre.” Négy erkölcsi követelményt említ, melyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy egy konfliktus igazságos háborúnak minősüljön:

- A támadó által a népnek vagy a népközösségnek okozott kár biztos, súlyos és időálló.

- Minden más, a kár beszüntetésére irányuló módszer keresztülvi-hetetlennek és eredménytelennek bizonyult.

- A sikerre komoly kilátások vannak.

- A fegyverhasználat nem okozhat nagyobb károkat és zűrzavart, mint a legyőzendő baj (2308-2309. bekezdés).

A meg nem nevezett pápai tanácsadó - vagyis Navarro-Valls - kifejtette, hogy az újrafogalmazott tanítás szerint nemcsak az egyes kormányok joga, hogy népüket az igazságtalan támadással szemben megvédelmezzék, hanem a népek közösségének „kötelessége” a 4 elv betartásával beavatkozni, ha egy nép, nemzet vagy kisebbség nem tudja maga megvédeni szabadságát és emberi jogait. A beavatkozási jogok ily széles skáláját éppúgy lehet a Szent Sír vagy a nyugat-boszniai Medzsugorje Mária-ereklyetartójának védelmére alkalmazni, mint elnyomott emberek életére. A meg nem nevezett tanácsadó bizonyos fokig utalt arra, hogy az igazságos háború tana alapján minden keresztény uralkodó, aki - a régi lovagi események jegyében - egyaránt védelmezi a muzulmánok és a keresztények alapvető jogait, katonai akcióinál biztos lehet a pápa teljes

támogatásában és az erkölcsi jogosság pecsétjében.

Az igazságos háború új megfogalmazásának hátterében a Balkánon kirobbanó nacionalizmus állt. 1990 tavaszán Szlovéniában (mely 98%-ban katolikus), éppúgy, mint Horvátországban (akkoriban 75%-ban katolikus), többpárti választásokat tartottak, melyek később a függetlenség kinyilatkoztatásához vezettek. Alighogy az új horvát elnök, Franjo Tudjman a II. világháborús, sakktáblamintás horvát fasiszta zászlót mint horvát nemzeti zászlót bevezette, a jugoszláv szövetségi hadsereg szerbiai állomáshelyekről bevonult Horvátországba. Horvátországnak akkoriban alig volt elegendő hadi eszköze ahhoz, hogy egy zászlóaljat felszereljen.

A kétmillió boszniai muzulmán között, akik Horvátország és Szerbia közé ékelődtek be, immáron saját nemzeti törekvések kaptak szárnyra. A muzulmánok Alija Izetbegovic filozófus köré gyülekeztek, akit nemrég engedtek ki a börtönből. Izetbegovic egyáltalán nem volt fundamentalista. 20 évvel ezelőtt azonban írt egy rövid értekezést az iszlám helyzetéről a világban. A szerény, An Islamic Declaration (Egy iszlám nyilatkozat) című írás felélénkítette az iszlám teológia tanulmányozása iránti érdeklődést Boszniában. 1977-ben szaúd-arábiai támogatással megalapíthatták az Iszlám Teológia Tanszékét a szarajevói egyetemen. A nyolcvanas évek elején Izetbegovic sokkal fontosabb munkát adott közre „Az iszlám Kelet és Nyugat között” címmel. Ebben az iszlámot toleráns vallásként ábrázolta, melyet a Nyugat szellemi értékei pozitívan befolyásoltak. A kereszténységet hízelgően mint „a tökéletes vallás és a tökéletes etika szinte teljes egységét” jellemezte.[8] Ha a szerbek Izet-begovicra hallgattak volna, talán soha nem került volna sor vallás-háborúra a Balkánon, és Európa többi népe nem részesült volna abban a sokkban, hogy váratlanul egy új keresztes háború küszöbén találták magukat. Ezzel szemben Slobodan Milosevic szerb vezető Bosznia és egyben Horvátország annektálásával fenyegetőzött. Amikor Milosevic a boszniai és horvát szerbeket felfegyverezte, a horvát vezetés kapcsolatokat vett fel a varsói fegyverpiaccal és olyan nyugati fegyverkereskedőkkel, mint Silvano Vittor.

Az első nagy csata a Duna-parti város, Vukovár ostroma volt, mely a szerbek győzelmével ért véget. Sok ház a földdel vált egyenlővé. A francia Dávid Bourot, akit Pristinában mint a horvátok vélt kémét tartóztattak le, következőképpen számolt be a szerbek taktikájáról: „Rendszeresen támadtak meg templomokat, kórházakat és civil objektumokat. A terror háborúját folytatták a polgári lakosság, nem pedig a szembenálló haderők ellen.” A

börtönben Bourot a belgrádi magánadon, a TV-2-n egy beszámolót látott, melyben azt állították, hogy a horvátok olyan fegyverszállítmányokat kaptak, melyeket feltehetőleg a Vatikán fedezett anyagilag. A dokumentáció hárommillió dolláros tranzakciót mutatott be, melyet egy horvát, aki a szerb titkosszolgálatnak dolgozott, filmezett le Zágrábban. Bourot tisztában volt vele, hogy a levegő csak úgy hemzseg a hamis információktól, ám a beszámolót hitelesnek találta.

A szerbek egyik következő célpontja Banja Luka volt Közép-Boszniában. Az 1992 áprilisában itt elkezdődő etnikai tisztogatások az Egyesült Nemzetek egyik tisztje szerint „a felégetett föld politikájának feleltek meg, céljuk a mohamedán, illetve a horvát kultúra nyomainak eltörlése volt a régióban”.

Az oszmánok uralkodása alatt Banja Luka a boszniai pasák székhelye volt. Két mecset a 16. századból, egy oszmán óratorony, három további mecset és egy muzulmán temető volt található a városban, ezeket mind egy este leforgása alatt lerombolták. Számos nem szerb nemzetiségű embert űztek el Banja Lukából. A körzet 47 katolikus templomából egy év múlva már csak három állt.

Az első horvát hadjáratok a szerbek és a muzulmánok ellen alig voltak kevésbé erőszakosak. 1993 decemberében a horvát hivatalok bejelentették, hogy a harcias iszlám hívek totális szent háborút terveznek a Nyugat ellen. A figyelmeztetés akkor történt, amikor Chiffa-Habrilban (Algírtól 60 km-re délnyugati irányban) muzulmán fundamentalisták 12 horvát mérnök torkát átvágták.[9]

Három hónappal korábban a horvátok három elfogott bos-nyák muzulmán katonát vándorló bombává tettek, és így küldték vissza őket saját arcvonalukhoz. A halálraítéltek egyike odakiáltott a társainak: „Ne lőjetek, ne lőjetek, muzulmánok vagyunk!”, amikor a bosnyák állásokhoz vonszolta magát Növi Travnik felett.

A három katonának páncélos elhárító aknákat szíjaztak a mellére és a hátára. Karjukat kötelekkel az oldalukhoz kötözték, törzsüktől egy drót futott visszafelé a horvát állomáshelyhez. Amikor hárman a bosnyák álláshoz közeledtek, pánik tört ki. Az egyik bosnyák tiszt tűzparancsot adott a katonáinak, amit azok megtagadtak. Három óriási robbanás történt. A Tomasevic brigád, egy horvát elit egység helyettes parancsnoka később beismerte, hogy egyik katonája követte el ezt a borzalmas gaztettet - afelett való elkeseredésében, hogy holtan találta meg a

fivérét az arcvonalak között.[10]

A horvátok időközben a pápa védelme alá helyezték országukat, ahogyan ezt az aragóniai Sancho Ramírez tette all. században. Először a Vatikán ismerte el Horvátország önállóságát, majd Németország és az Európai Unió követte a példát. A diplomáciai elismerés meggyorsította Horvátországban a háború befejezését - melynek addig legalább 10 000 civil esett áldozatául -, de ugyanakkor hozzájárult ahhoz, hogy a szerbek most már Boszniára irányították a figyelmüket.

A szerb ortodox keresztények támadása a bosnyákok ellen erkölcsileg nem menthető, és évszázados ellenségeskedéseket szított fel ismét muzulmánok és keresztények között. A pápa egyik Opus Dei-követő szószólója révén kifejezte, hogy a Nyugat nem veheti tudomásul ellenvetések nélkül a szerbek igazságtalanságát. Bár kimondatlanul, mégis világosan érzékelhető volt az a félelem, hogy a boszniai muzulmánok feletti szerb győzelem az egész iszlám világot feluszíthatja a Nyugat ellen. „Meg kell érteni az iszlám reakcióját” - magyarázta egy katonai szakértő. „Mivel az amerikaiak és az európaiak a vallást nem tekintik befolyásoló tényezőnek a nemzeti politika kialakításában, elsiklanak a felett a tény felett, hogy az iszlám világ a Nyugatnak a boszniai eseményekkel kapcsolatos passzivitásában látja a bizonyítékát annak, hogy a keresztények megengedik a muzulmánok más keresztényektől való elnyomását.” Sőt a pápa tanácsadói úgy érveltek, hogy a szerbek boszniai mészárlását le kell állítani, nehogy a harcos iszlám hívek a Balkánt második Afganisztánná tegyék. Ezt az ügyet a pápa felkarolta, s a Vatikán külpolitikájának legsürgetőbb tennivalójává vált.

Szokásához híven a vatikáni titkosszolgálat elsőrendűen működött a Balkánon. Ügynökei jelentették, hogy Izetbegovic gondosan előkészítette stratégiáját a független muzulmán állam megalapítására. Már 1991 májusában Teheránba látogatott, és olyan kapcsolatokat szőtt, melyeknek később fiatal államát meg kellett volna óvniuk a katonailag túlerőben lévő szerbek lerohanásától. 1992 elején Irán 10 millió dollár értékben küldött „humanitárius” segítséget Magyarországon és Zágrábon át Boszniába. Előkészületben voltak a további fegyverszállítmányok, és a forradalmi gárda kétszáz, katonai tanácsosnak álcázott tagja tartózkodott az országban. „Két feladatunk van: az egyik a dzsihád, a szent háború a másik pedig a da’ava - az iszlám terjesztése” - közölte vezetőjük egy sajtónyilatkozatban.[11]

A nyilvános állásfoglalások, melyeket Navarro-Valls sajtóirodája leadott, azt a látszatot keltették, mintha a boszniai háború az Opus Dei stratégái számára kényszerképzetté vált volna. Feladatuk az egyház védelme volt. Ehhez Irán szarajevói befolyásának növekedése ellen kellett fellépni. Ez csak a szerbek visszaszorításával volt lehetséges. A nyugati szövetség politikai vezetői nem fogadták el olyan könnyen azt a követelést, hogy a szerbeket kényszeríteni kell a boszniai területek visszaadására. Meggyőzésük érdekében a pápa „kérlelhetetlen huszárjainak” három éven át kellett „kitartóan és okosan” intrikálniuk.

52. A „kabát és kereszt'[1] brigád

A pápa és média-emberei semmi mást nem akarnak elérni az iszlám országokban, mint szociális káoszt és az ebből eredő gazdasági összeomlást - ahogy ez jelenleg Szudánban a keresztények jogtalan viselkedése miatt történt-, hogy a helyzetet „az egyház egyetlen politikai feladatának" ürügyén a muzulmánok térítésére használják ki. Az egyháznak fel kell adnia a káosz, anarchia és gazdasági csőd előszeretettel alkalmazott eszközeit a védtelen népek megtérítésében.

Saudi Gazette, Ríjad, / 993 február 13.

Tanácsosai közül a középút hívei lebeszélték a pápát khartumi látogatásáról 1993 februárjában. Úgy vélték, ebben a vállalkozásban senki sem nyerne. A Szentatya jelenléte a szudáni fővárosban azonkívül a nemzetközi terrorizmus egyik mozgatóját is valószínűleg illetlen módon elismerné. Monsignore Macram Gassis, az El Obeid-i püspök szerint az Opus Dei-barát nuncius, Erwin Josef Ender érsek khartumi látogatását is a szudáni episzkopátus tanácsa ellenére készítették elő. „Az érsek letagadja ezt, és haragszik rám, amiért én kimondom” - számolt be Gassis. A többi püspök Gassis mellé állt. „Ne felejtse el” - figyelmeztették a pápát kampalai útja során -, „hogy az emberek kezéhez, melyet Khartumban megráz, vér tapad.”

Az Opus Dei-vezetők azonban Afrikát - azt a kontinenst, ahol a túlnépesedés, a szűkös energiatartalékok, a környezetszeny-nyezés bizonytalanságot, konfliktusokat és elvándorlást okoztak -tekintették a vallási háborúk első számú csatamezőjének. Ceutától a Jóreménység Fokáig nagy lendülettel hódított teret az iszlám. Ezért ajánlatosnak tartották, hogy az újkor legpolitikusabb pápája, aki egyházi részről hozzájárult a kommunizmus feletti győzelemhez, Khartumban is kitűzze zászlaját, mivel innét exportálták a szélsőséges iszlámot nemcsak Afrika többi részébe, hanem az egész világ vallásilag forrongó krízisterületeire.

Amikor II. János Pál megérkezett a szudáni fővárosba, már a harmadik évezredre tekintett, melynek ünnepélyes beharangozása képezi pápaságának egyik központi témáját. Ez az esemény, mint mondta, „nagy jelentőségű a kereszténység számára”.' írásaiból világosan kiderül, hogy II. János Pál pápát lenyűgözi az ezredforduló szerepe, illetve János Jelenéseinek misztikus szimbolizmusa: a harag hét pohara, az ítélet Babilon paráznája felett, a

fenevad és a hamis próféta megölése és az új Jeruzsálem megalapítása. „A világot meg kell tisztítani, meg kell téríteni”[2] - magyarázta, de számára Krisztus az üdvösséghez vezető egyetlen út. „Az iszlám” - írja a pápa - „nem az üdvösség vallása.”[3]

Ha millenniumi ünnepsége azt tűzte ki célul, hogy a keresztény megváltás misztériumából az egész emberiséget részesítse, úgy ez veszélyes jelszó volt. A nagy jubileum fókusza, melyet any-nyira a szívén viselt: a Szentföld, a három nagy monoteista vallás közös öröksége. De a régió minden lakosa számára világos, hogy az iszlám egyetlen követőjétől vagy a Talmud egyetlen írástudójától sem várható más, mint hogy a II. János Pál által képviselt „világmegtisztítást” elutasítsa.

Senki nem tekintett a pápa kijelentésére nagyobb megvetéssel, mint Hasszán al-Turabi, egy cingár férfi vékony szakállal, aki egyáltalán nem tett radikális benyomást, hanem kifejezetten józannak tűnt, hiszen nemzetközi jogot tanult Khartumban, Londonban és a Sorbonne-on. Lenyűgöző szónok, aki rendkívül fordulatosán beszélt arabul, továbbá folyékonyan angolul és franciául. Turabi elutasította a keresztény üdvösség ígéretét, számára csak Mohamed próféta követői jutnak el abba a kertbe, mely a keresztény paradicsomnak felel meg.

Mivel II. János Pál figyelmeztette a khartumi kormányhatalmat, hogy ne öljön meg több keresztényt, a pápa úgyszólván döntő párbajba keveredett az iszlámmal. A lövés azonban majdnem visszafelé sült el. Szudán vezetői meg akarták mutatni a világnak és a vatikáni sajtótestületnek, hogy kormányzatuk mindezek ellenére toleráns. Khartumnak egy szétesőfélben lévő katedrálisát renoválták, és egy nagy teret bocsátottak rendelkezésre a szabadtéri pápai miséhez. A misét főleg menekültek keresték fel Délről, akik siralmas körülmények között, barakktelepeken laktak a főváros szélén, és gyerekeiket naponta fenyegette az iszlám erőszakos térítése.[4]

Bár Szudán csak 25 millió lakost számlál, hatalmas területre terjed ki; stratégiai jelentősége Afrika vallási meghódításában nem kérdőjelezhető meg. A hétmillió keresztény, illetve animista kiirtásával vagy erőszakos térítésével a fundamentalista iszlám front, amely az országot uralta, délen éket tudott verni Fekete-Afrika központjába, így a keleti keresztény közösségeket el tudta választani a nyugatiaktól, ezért ezek a közösségek még inkább kiszolgáltatottá váltak politikai támadások számára. Csak három tényező tartotta vissza az iszlám erőket: a Szudáni Népi Felszabadító Hadsereg (SPLA), a gazdasági káosz

északon és a barátságtalan környezeti feltételek délen.

Afrika legnagyobb országa érdekes képét mutatja egy radikális államnak. Az évi egy főre jutó jövedelem - 55 dollár - a legalacsonyabb az egész világon. Az évi inflációs ráta kb. 120%.[5] A krónikus éhséget a Fehér és a Kék Nílus országában emberek okozták; az elnyomás és a népirtás eszközeként vetik be. A külföldi adósságok olyan magasak, hogy csak a kamatok felfalják Khartum összes devizabevételét. Bashir generális úgy reagált ezekre a problémákra, hogy mindenfajta ellenzéket elnyomott, betiltotta a szak-szervezeteket, és a sajtót elnémította. Hatalomra jutásának első évében a katonai tanács ötször annyi embert végeztetett ki, mint a függetlenség elnyerése óta eltelt időben. Dr. Turabi sürgetésére ismét bevezették a „sariát", az iszlám vallási törvényét - először északon, majd az egész országban. A dél elleni szent háborút iráni katonai segítséggel tették hatékonyabbá.

Ez volt tehát az a kormányhatalom, mellyel a pápa kereste az építő dialógus lehetőségét. Alig játszott ebben szerepet, hogy sikerrel jár-e. Próbálkozása révén, hogy értelmesen beszéljen az iszlám fanatikusokkal, erkölcsi igazolást nyert. Bebizonyította a világnak, hogy valóban megpróbált mindent, és hogy erőfeszítései, melyek a déli keresztények elleni erőszak beszüntetésére irányultak, eredménytelenek maradtak - ez egyike az igazságos háború előfeltételeinek. Ám a pápa legfontosabb beszélgetőpartnere, Dr. Turabi, sokak számára egyenesen a mai iszlám világ legveszélyesebb figurája volt. Egyiptomi kormányhivatalnokok számára Turabi az iszlám megújulás „Antikrisztusa" volt. Nyugati titkosszolgálati források állították, hogy Turabi és stábfőnöke, Osama Binladen szaúd-arábiai vállalkozó anyagilag támogatták azokat az iszlám szélsőségeseket, akik Egyiptomban állítólag kormányellenes zavargásokat szítottak. Az amerikai külügyminisztérium továbbá azt állította, hogy ők ketten iráni támogatással több mint egy tucat szélsőséges kiképzőtábort rendeztek be Szudánban, továbbá iráni fegyvereket szállítottak Khartumon át a lázadóknak Algériába, Egyiptomba, Eritreába és Ugandába.

Osama Binladen, az egyik vezető szaúd-arábiai kereskedőcsalád tagja 1985-ben követte a „dzsihád" (a szent háború) felhívását, és két éven át harcolt Afganisztánban Allahért. Nemcsak a fronton volt, hanem arab önkénteseknek ajánlott fel utazási támogatásokat, akik fél tucat országból akartak csatlakozni a mudzsa-hedinhez, az iszlám sereghez. „Nem százak, hanem ezrek voltak" - mondta Binladen. Bakhtiar afgán tartományban, a Zazi hegységben Mohammed Saad iraki mérnökkel alagutakat robbantott a mudzsahedin földalatti kórházai és

fegyverraktárai számára, és lefektette a mudzsahedin-ösvény útvonalát, keresztül az országon, egészen 25 kilométernyi távolságra Kabultól.[6]

1991-ben Binladen Khartumba költözött. Bin Laden nevű vállalkozása, amely utakat és repülőtereket épít a Bashir-kormány részére, Szudán legnagyobb építkezési vállalata. Khartum határában például az afgán háború veteránjainak épített vendégházat. Ezenkívül előadásokat tart a forradalmi iszlámról.

Binladen anyagi hozzájárulásával Turabi, egy, az afgán konfliktus veteránjaiból álló csoportot támogat, amelyik Dzsama'a al-Iszlamijának (Iszlám Közösségnek) nevezi magát, és többször próbált merényletet elkövetni Hoszni Mubarak egyiptomi elnök és miniszterei ellen. A csoport időközben kiterjesztette tevékenységét Európára is; támaszpontot tart fent Boszniában, továbbá hadműveleti központot Londonban.[7]

Amikor a pápa meglátogatta Khartumot, éppen Dammam-ban tartózkodtam a szaúd-arábiai öbölnél, hogy Szaddám Húszéin ökoterrorizmusának kihatásait szemügyre vegyem. A 700 égő olajforrás és a 11 millió barrel (egyfajta űrmérték - aford.) nyersolaj, amely a tengerbe folyt, elképzelhetetlen károkat okozott a régió ökológiai rendszerében. Hasonló, emberek által okozott katasztrófa eddig még nem volt. A helyi lapokban azonban Szaddám időzített ökológiai bombáját egy szóval sem említették meg. Ehelyett azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy mi a célja „ennek a férfinak Rómából" Khartumban.

A szaúd-arábiai reakció meglepett. A mozgalmas Közel-Keleten Szaúd-Arábia végül is a Nyugat legerősebb szövetségeseként volt ismeretes. Szaúd-Arábia még Szudánnál is nagyobb - bár nagyrészt homoksivatagból áll és a legnagyobb eddig ismert olajlelőhelyekkel rendelkezik, melyek évente kb. 40 milliárd dollárt jövedelmeznek a királyságnak. Az ország 17,5 millió lakosa nem ismeri a szegénységet. Mégis az ott erjed a legújabb ipari infrastruktúra alatt, mely mindazokkal a rafinált technikai fogásokkal rendelkezik, melyeket a nyugati technológia áldásai lehetővé tesznek. Nő az elégedetlenség a szaúd-arábiai királyi családdal és a nyugati szövetségesektől való függőséggel szemben.

„Az iszlám és a Nyugat közötti feszültség: tény" - magyarázta nekem egy szaúd-arábiai mérnök, aki az olajeltakarításban együttműködött. „Sokan rossz döntésnek tartják, hogy a király a Nyugatot hívta védelmünkre. Egyre inkább arra a meggyőződésre jutunk, hogy az Öböl-háborút a Nyugat rendezte, hogy állandó katonai jelenlétet biztosítson magának Szaúd-Arábiában. Különben soha

nem engedte volna meg Bush elnök, hogy Szaddám Bagdadban maradjon. Az amerikaiaknak szükségük van Szaddámra. Hatalmon tartják, hogy mi fenyegetve érezzük magunkat. De azt kérdezzük magunktól: Ha kormányunk ennyi pénzt ad ki hadifelszerelésre - 16 milliárd dollárt az elmúlt évben -, miért van akkor szükségünk az amerikaiakra, hogy megvédjenek bennnünket Iraktól? Sok barátunk az egyetemről azon a véleményen van, hogy Fahd király az iszlám szent országát a külföldi seregek által megszentség-telenítette."

Különleges királyság ez a Szaúd-Arábia. Polgárainak mindenük megvan, amit a gyors modernizáció csak felkínálhatott, a valóságban azonban nem rendelkeznek az alapvető szabadságjogokkal. A polgárjogi csoportokat elnyomják, szigorú cenzúra uralkodik, és a Mutavah, a vallásrendészet mindenhol éberen figyel; a nem megfelelően öltözött asszonyokat elűzi az utcáról, és a kereskedőket arra kényszeríti, hogy a naponta ötször ismétlődő imaidőkre bezárják a boltjaikat. S noha a szaúdiak is csak kevés jogot gyakorolhatnak, azonban a királyságban élő külföldieknek egyáltalán nincs szabadságuk. Szaúd-Arábiában majdnem ötmillió vendég-munkás él - technikai tanácsadók, tudományos szakemberek -, akik közül 3 millió nem muzulmán. A nem-muzulmánok számára nem engedélyezik vallásuk gyakorlását. Szaúd-Arábiában tilos keresztény templomokat emelni. Ezzel szemben Rómában az iszlám világon kívüli egyik legnagyobb, legpompásabb mecset építését finanszírozták a szaúdiak. A „próféta országában" éppúgy nincsen engedélyezve a Biblia, mint a karácsonyi lapok vagy rózsafüzérek; a papok láthatólag nemkívánatos személynek (persona non grata) számítanak. Szaúd-Arábiát még soha nem látogatta meg pápa. Egyike azon kevés országoknak, ahol a század legnagyobb zarándoka, II. János Pál nem térdelt le, és nem csókolta meg a földet. Valószínűleg soha nem is fogják rá meginvitálni.

Egy korábbi látogatás révén tudtam, hogy a Vatikán rendelkezik utazó papok egy brigádjával, akik üzletembernek, bankárnak vagy kémikusnak adják ki magukat, s így katolikus háztartásokat látogatnak meg a külföldiek táborában, ott titokban misét tartanak, és kiszolgáltatják az egyházi szentségeket. Ez mindig máshol, lezárt helyiségekben, behúzott függönyök mögött történik, a besúgók és legfőképpen a vallásrendészek számára észrevétlenül. Aki hagyja magát rajtakapni, azt letartóztatják és kiutasítják.

Akkoriban nem tudtam megállapítani, hogy ennek a „kabát és kereszt" brigádnak a papjai, „akik másokhoz hasonló öltözetben, de mégis tőlük teljesen eltérő módon" utaztak be Szaúd-Arábiába, a Villa Tevere emberei-e. Sok

külföldi számára azonban a „próféta országában” jelenlétük valódi vigaszt jelentett. Később megtudtam, hogy az Opus Deinek csakugyan voltak „barátai”, akik időről időre végigjárták a királyságot. Krisztus eme harcosai valóban olyan térítő csapatot alkottak, amitől joggal féltek az arab szélsőségesek. Az Opus Dei az iszlám Mutavah keresztény ellenpárjává vált - a katolikus ortodoxia szigorú őrévé és a pápa titkosrendőrségévé.

A Nyugatnak nem kellett sokáig várnia a radikális iszlám reakciójára a kilencórás khartumi pápalátogatás miatt. 14 nappal később egy iszlám terrorcsoport bombamerényletet követett el a New York-i World Trade Center ellen, melynek során 6 ember életét vesztette, több mint ezren pedig megsebesültek. A 12 terrorista közül hat Szudánból származott, és szellemi vezetőjük, az egyiptomi vallási vezető Abdel Rahman sejk beutazási vízumát az Egyesült Államokba Khartumban kapta meg. Főhadiszállásáról, egy Jersey

City-beli mecsetből Rahman kapcsolatokat tartott fenn muzulmán aktivistákkal Brooklyntól St. Louisig. Úgy tűnik, nem elégedtek meg a World Trade Center ikertornyaival: követői bombamerényieteket terveztek az Egyesült Nemzetek, a New York-i FBI-központ, két autóalagút és a George Washington-híd ellen.

Nem tartott sokáig, amíg a szudáni hivatalok újra támadást indítottak az ország déli részében. Úgy tűnt, mintha a pápa látogatása meg sem történt volna, és mintha a brit jezsuiták tartományfőnökének, aki egy évvel korábban felfedező útra vállalkozott, mégis igaza lett volna. „Khartumi és Port Szudán-i látogatásom során arra a meggyőződésre jutottam, hogy a párbeszéd egy iszlám fundamentalista kormányhatalommal kilátástalan ügy” -magyarázta Michael Campbell-Johnston páter.[8]

A pápa ismét apellált a szudáni vezetőségnél, hogy szüntessék meg a terrort. Eredmény azonban nem született. A dél-szu-dáni Rumbek város püspöke értesítette a Szentatyát Khartum reakciójáról: „Hiányoznak a szavak, hogy leírjam embereim nyomorúságos helyzetét; csak azt tudom mondani - higgyen nekem -, hogy apokaliptikus.”[9] A Vatikán legfelsőbb képviselője Délen, Cesare Mazzolari püspök később felfedte, hogy négy kereszténynyt egyházmegyéjéből „keresztre feszítettek, mert megtagadták, hogy ismét áttérjenek az iszlámra, melytől húsz évvel ezelőtt elfordultak”.[10]

Nyugaton a legtöbb liberális beállítottságú személy mindenkire, aki a nyilvánosság előtt Istenről beszél, bizalmatlanul tekint. A muzulmánok életében

ezzel szemben Allah szavai központi helyet foglalnak el. Ez mindig is így volt, és nemigen magyarázza meg, miért lépett fel hirtelen sokkal határozottabban a megközelítőleg 16 millió muzulmán Európában és a 6 millió Észak-Amerikában. Ennek egyik oka kétségkívül a perzsa sah bukása volt.

Khomeini ajatollah a francia száműzetésben felismerte, hogy a modern kommunikációs technológia újításainak felhasználásával természetes és szellemi szinten is szövetségeseket szerezhet, s ez egy éven belül a sah bukásához kellett, hogy vezessen. Az országba becsempészett hangkazetták által Khomeini hangja közvetlenül elérte az iráni népet; így kikerülték a sah médiaellenőrzését, és aláásták a művelt rétegek tekintélyét, amely - a klérus kivételével - világi orientáltságú volt. A vallási fundamentalizmus szolgálatában álló audiovizuális forradalom készítette elő az utat Kho-meini visszatéréséhez. Tizennégy évi száműzetés után több millió lelkes ember köszöntötte hazatérésekor. Tömegek szegélyezték a Mártírok Temetőjéhez vezető utat, ahol az iszlám köztársaságot kikiáltotta. Az ellenállókat „Allah büntetésével” fenyegették. Két héten belül az egész ellenzék elnémult, s Khomeini így „Sah mat”-ot kiálthatott - ami érthető „Sakk-matt!”-nak is, és perzsául annyit tesz-, „a sah halott”.

Khomeini győzelme a sah felett - aki azzal dicsekedett, hogy uralma alatt Irán a világ hetedik legnagyobb katonai hatalmává emelkedett - megváltoztatta a modern iszlám helyzetét. Spontán mozgalom keletkezett a társadalom átformálására a Korán tanításai és hagyományai alapján. Az iszlám megújulás átterjedt az értelmiségi és dolgozó elitre is, akik - ellenképükhöz, az Opus Deihez hasonlóan - szilárdan elhatározták, hogy a tudományos műveltséget szigorúan elválasztják a világi társadalom értékeitől, hogy olyan szociális rendet támogassanak, amely az egy igaz Istennek veti alá magát.

Azt lehet mondani, hogy akkoriban a katolikus egyház is megváltoztatta irányvonalát, mivel pontosan ez időben lett Karol Woj-tyla pápa. Wojtyla megválasztása véget vetett a II. vatikáni zsinat utáni időszak határozatlanságának. Az Opus Dei támogatta a pápa terveit a Nyugat újratérítését illetően, ami sok szempontból hasonlított a vissza-iszlámosításhoz. A fő különbség azonban abban állt, hogy míg az Opus Dei felülről kapott utasításokat hajtott végre, addig az iszlám mozgalmak általában alulról verekedték fel magukat.

Bár a radikális iszlám csoportosulások egészen más célokat követnek, felépítésüket és fegyelmezettségüket illetően hasonlítanak az Opus Deire és más

keresztény fundamentalista szervezetekre. A tagok, akik elkötelezték magukat a tanoknak, saját közösségekben élnek a Korán törvényei szerint. A nagyobb jövedelemmel rendelkezők bevételüket átadják a mozgalomnak. Sokukat dolgozni küldik a Perzsa-öbölhöz vagy Európába, hogy ott térítsenek, tagokat toborozzanak, és párhuzamos pénzügyi rendszereket építsenek ki.

Céljuk a dzsahilija megsemmisítése: az arab szó a „tudatlanság" és a „barbárság" állapotát jelöli, amely Mohamed prédikációi előtt Arábiát jellemezte, és amit újabban a 20. század világi társadalmaira is alkalmaznak."

A radikálisok véleménye szerint a muzulmán világot a keresztes lovagok és később a keresztény misszionáriusok visszaszorították a dzsahilijába. A 20. század misszionáriusait modern keresztes lovagoknak tekintették, akik térítés közben fizikai és lelki erőszakot alkalmaznak, amelyik gyakran „nem kevésbé szörnyű", mint az inkvizíció. „Sajnos azt kell mondanunk: 'nem kevésbé szörnyű', mivel a kereszténység még mindig erőteljes és romboló politikai szerepet játszik, különösen Afrikában" - állította Ahmad Thomson angol-iszlám szerző.[12]

A döntő azonban az, hogy igenis létezik egy toleránsabb iszlám - olyan iszlám, amelyik szeretné azt a benyomást kelteni, hogy szinte egyáltalán nem különbözik a korai kereszténység megjelenési formáitól. Ezért a szellemi fal mindkét oldalán fennáll a kibékülés és az együttműködés lehetősége. A megbékélést azonban nem szolgálja, ha egy pápa kijelenti, hogy az iszlám nem üdvözítő vallás. A muzulmánok véleménye bizonyára eltér ettől. Az iszlám Dammamban található Da'ava központja szerint ez a vallás olyan üdvösség-fogalommal rendelkezik, amely első pillantásra sokkal kevésbé tűnik dogmatikusnak: „Mindenki, aki azt mondja: 'Nincs más Isten Istenen kívül', és ebben a hitben hal meg, bebocsátást nyer a paradicsomba."[15]

E gondolat tartalma nem különösen radikális. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az iszlám és a korai kereszténység minden ponton megegyezik. Mindenesetre itt legalább teológiai alap kínálkozik a párbeszédre és a kölcsönös megértésre. Tévedés, kontrázott II. János Pál: „az... iszlám teológiája igen távol esik a kereszténységtől".'[4]

II. János Pál mégis azt állította, hogy az egyház ugyanúgy nyitott továbbra is a párbeszédre. Annak ellenére, hogy léteznek olyan fundamentalista kormányhatalommal bíró iszlám országok, amelyek el szeretnék törölni a

kereszténységet. „Az emberi jogokat és a vallásszabadság elvét sajnos igen egyoldalúan értelmezik” -ítélt a pápa ezek felett az országok felett. „A vallásszabadságot olyan felmentő levélként értelmezik, mely felhatalmaz arra, hogy minden polgárra rá lehessen kényszeríteni az „igaz vallást”. A keresztények helyzete ezekben az országokban... rendkívül nyugtalanító. Az ehhez hasonló fundamentalista magatartások nagyon megnehezítik a kölcsönös kapcsolatokat.”[15]

Az iszlám

a kétmilliónál több muzulmán vallású lakossal rendelkező

országokban

Országok	Az összlakosság 1992-ben m	Muzulmán 11 i ó b a n ,	Keresztény f ő	Évi népesség-növekedés (összesen), %	Évi társadalmi termék, dollár/fő
Indonézia	184,3	160,3	16,6	1,9 .	670
Pakisztán	119,3	115,7	1,2	2,7	353
Banglades	112,8	98,1	1,1	2,8	155
India	883,5	97,2	17,7	2,0	330
Irán	64,6	60,0	0,64	2,3	4 720

Törökország	58,5	57,9	0,08	2,1	1 954
Egyiptom	54,8	51,5	2,7	2,6	630
Nigéria	101,9	45,85	48,9	3,0	268
Kína	1203,1	30,0	12,0	1,04	2 500
Algéria	26,4	26,1	0,26	3,0	1 832
Marokkó	26,3	26,0	0,26	2,5	1 036
Üzbegisztán	23,0	20,5	0,01	2,08	2 400
Szudán	26,6	19,4	2,4	2,7	349
Afganisztán	21,6	19,2		2,3	218
Irak	19,2	18,6	0,58	3,8	12 104
Szaúd-Arábia	15,9	15,9	-	4,0	7 942
Jemen	13,1	13,1	-	3,1	731
Szíria	13,0	11,8	1,2	3,8	1 718

Malájföld	18,6	9,86	1,1	2,0	2 790
Tunézia	8,4	8,3	0,08	2,3	1 284

Országok	Az összlakosság 1992-ben m	Muzulmán 11 i ó b a n ,	Keresztény f ő	Evl népesség növekedés (összesen), %	Évi társadalmi termék, dollár/fő
Szomália	8,3	8,3		3,2	119
Kazahsztán	17,4	8,2	' 8,0	0,62	3 200
Mali	9,0	8,1	0,09	2,9	221
Azerbajdzsán	7,8	7,3	0,37	1,3	1 790
Szenegál	7,8	7,1	0,50	3,1	780
Niger	8,2	6,6	_	3,2	292
Tádzsikisztán	6,1	5,2	0,35	2,6	1 415

Guinea	6,0	5,1	0,48	2,5	510
Egyesült Államok	255,4	5,1	224,75	0,9	23 119
Franciaország	57,3	5,0	45,84	0,3	22 300
Líbia	4,9	4,9	-	3,1	5 637
Jordánia	3,9	3,7	0,16	3,6	1 527
Németország	80,5	3,5	74,86	0,6	22917
Türkménia	4,0	3,5	0,4	2,0	3 280
Kirgízia	4,8	3,3	0,7	1,5	1 790
Fülöp-szigetek	64,2	2,6	56,5	2,7	711
Mauritánia	2,1	2,1		3,0	530
Nagy-Britannia	57,7	2,0	52,2	0,2	17 760
Libanon	3,8	2,0	0,9		1 170

A radikális iszlámnak létezik egy eléggé problematikus oldala: bár a Korán az „írás tulajdonosainak” különös tisztelettel adózik, ezt mégis rejtett bizalmatlanság viszonylagosítja: „Se a zsidók, se a keresztények soha nem lesznek addig elégedettek veled, amíg nem csatlakozol a szektájukhoz.”[16] Az olyan imámok, mint Omar Abdel Rahman sejk mégis minduntalan azt állítják prédikációikban, hogy a Nyugat az iszlám ellensége. A Korán, így Abdel Rahman, „a terrorizmust mint az Allah nevében vezetett dzsihád egyik eszközét engedélyezi, ez Isten ellenségeinek elriasztását jelenti. ... Szent terroristáknak kell lennünk, hogy Isten ellenségeit terrorizáljuk.”[17]

A Nyugat egyre inkább multikulturálissá válik. Az Egyesült Államokban éppúgy mint Franciaországban, több mint ötmilliós iszlám népesség-csoportok élnek; Németországban 3,5 millióan, Angliában 2 millióan vannak. Nem tart sokáig, és Franciaországban megjelennek az első' iszlám többségű városok - a nagy „umma”, az iszlám vallási közösség városi csatlósai, saját rendőrséggel, iskolákkal, exorcista imámokkal és iszlám berendezkedéssel. Már most majdnem ugyanannyi észak-afrikaival találkozik a látogató a francia tengeri Alpokban található, parfümgyártásáról híres város, Grasse központjában, mint franciával. És Siri bíboros Genovájának gótikus óvárosa, ahol hajdanán Kolumbusz Kristóf apja vezette üzletét, időközben maghreb (maghreb: földrajzi fogalom, az arab világ Tunéziát, Észak-Algériát és Marokkót átfogó nyugati része - aford.) bevándorlóktól népesült be, akik - többnyire érvényes papírok nélkül - a legszegényesebb körülmények között élnek.

Olaszországba, a leghosszabb Földközi-tengeri partszakasz-szal rendelkező NATO-országba havonta több száz illegális bevándorló áramlik. Csak Rómában 85 000 muzulmán él. Az Örök Városban 1995-ben avatta fel az iszlám közösség (20 évi építési időszak után) új mecsetét, nem is messze a Viale Brúnó Buozzitól. A minaret magassága szabályszerű veszekedést robbantott ki. Eredetileg tervezett 43 méterével felülmúlta volna a Szent Péter székesegyház kupolájának magasságát, így ennek megfelelően kellett megnyirbálni. Az építmény, mely „új legitimitást ad az iszlámnak Itáliában”, 35 millió fontot nyelt el, ennek 75%-át Szaúd-Arábia adományozta. A munka befejezése után Silvio Oddi bíboros egy sor rosszindulatú kommentárt eresztett meg, amelyek felbosszantották a muzulmánokat. „A mecset és a hozzá tartozó iszlám központ létét súlyos vétségnek tartom Róma szent földjével szemben” - jegyezte meg.[18] Nyilvánvalóan elfelejtette, hogy a II. vatikáni zsinat tanításai a vallásszabadságról készítették elő az utat a mecset építése előtt. Oddi bíboros azonban sok más tiltakozó véleményhez hasonlóan utalt arra, hogy Szaúd-

Arábiában betiltották a templomokat, és embereket zárnak be azért, mert szentmisét celebrálnak.

A világ megközelítőleg 52 iszlám állama közül eddig Törökország az egyetlen teljesen világi állam, demokratikus vonásokkal. Meddig fog ez még tartani? 1994 helyi választásai során a harcos Iszlám Jóléti Párt nyerte el a többségi szavazatokat Ankara, Isztambul és még 70 más település városi tanácsaiban. Isztambulban hónapokkal később szélsőségesek kísérletet tettek arra, hogy az ortodox katedrálist, Bartolomeus ökumenikus pátriárka székhelyét a levegőbe repítsék. Nem sokkal ezután a városi tanács helyt adott egy kérvénynek az 1600 éves Theodóziusz Fal lebontására, amely majd 30 km hosszan nyúlik az Aranyszarv-öböltől a Márvány-tengerig. Az indoklásban az állt, hogy ez az erődítmény a kereszténység egyik jelképe. A megbotránkozás vihara után visszavonták ezt a döntést. A Jóléti Párt az 1995 decemberében tartott parlamenti választások során ismét diadalmaskodott; olyan többséget nyert meg, amely nem sok jót ígér az egyetlen iszlám NATO-tagállam világi jövőjével kapcsolatban.

Az évszázadok óta Törökország délkeleti részén élő keresztény közösségeket, akik már a mantzikerti csatát is túlélték, ma az eltűnés fenyegeti. A török hadsereg és a kurd szeparatisták frontjai között állnak a legújabb harcokban. Az iszlám fundamentalisták részéről érkező egyre erősebb zaklatások - különösen az egyetemi városokban - keresztény kivándorláshoz vezettek, úgyhogy ma az egész ország területén alig több mint 80 000 keresztény él. Az Öbölháború óta az országban maradt török keresztények nem terjeszthetik a Bibliát, és nem tanulhatják a hagyományos liturgikus nyelveket.

33. Afrika ég

A vallások közti megbékélés nélkül egyáltalán nem lehetséges semmiféle béke.

Hans Küng

Léteznek manapság olyan helyek, ahol a kereszténységnek az iszlám szélsőségesek tevékenységei miatt aggódniuk kell az életükért.

George Leonard Carey, Canterbury érseke

1994 márciusának közepén Alvaro dél Portillo szentföldi zarándokutazásra vállalkozott. Az Opus Dei egyre tevékenyebb szerepet vállalt ott a szent helyek védelmében. A prelátus „Jézus Krisztus nyomait követte. Számos kereszténnyel találkozott pásztorként, akiket arra bátorított, hogy mozdítsák előre a béke ügyét...”'

A kereszténység veszélyben volt a Szentföldön és ez nyugtalanította az Opus Deit. „Egy olyan világban, melyet az eddig szunnyadó vallási és etnikai identitások újraéledése jellemez, a szentföldi helyzet különleges figyelmet érdemel” - írja Said Aburish palesztin muzulmán. Azon a véleményen volt, hogy „Jeruzsálem Krisztus követői nélkül sokkal kérdésesebb volna, mint Róma pápa nélkül”.[2]

A keresztény közösség már sok keresztet hordozott. A legújabb kereszt az intifáda volt, a palesztin lázadás az Izraeltől megszállt területeken. Az iszlám szélsőségesek ezzel teret nyertek, ami természetes igénynek tűnik. Ez a szélsőséges magatartás azonban annyira jelen volt mindenütt, hogy a palesztin keresztények a jövőjük felől aggódtak, amikor 1995 decemberében palesztin fennhatóság alá helyeztek különböző területeket, mindenekelőtt Betlehemet. A Jerusalem Fost „tucatnyi esetet” említett, amikor muzulmánok keresztény papokat támadtak meg. Attól féltek, hogy a betlehemi keresztények az első palesztin választások után „vallási jogaik védelmét nélkülöző, másodosztályú polgárokká” válnak.[3]

Kétségkívül talajvesztetté válna a kereszténység, ha nem lehetne erőteljesen jelen a Szentföldön. Az Opus Dei oly mértékű figyelmet szentelt a problémának, ahogy Aburish szerint megérdemelte: A szervezet új központot nyitott

Betlehemben. Időközben Jeruzsálemben már csak 4000 keresztény élt, s számuk az egész Szentföldön talán nem haladta meg a 130 000-et. Századok óta keresztény kézben lévő tulajdonokat - így a Szent János Kórházat az óváros keresztény negyedében - kisajátítottak vagy eladtak. A Notre Dame (régebben Notre Dame de Francé) impozáns létesítményét, szemben a Jaffa-kapuval, adóhátralék miatt az elzálogosítás fenyegette. Ha az Opus Dei megoldási javaslatát a központ anyagi gondjainak megoldására elfogadják, úgy az a Szentföld hangadó keresztény szervezetévé emelkedhetne fel.

Ezeknek a terveknek azonban nem Don Alvaro prefektusi idejében kellett megvalósulniuk. Egyhetes szentföldi látogatásának lezárásaként 1994. március 21-én az Úrvacsora-teremben celebrált utoljára misét, és a rákövetkező napon visszatért Rómába. Ezen az éjszakán szívinfarktusban meghalt. 80 éves volt. Don Javier Echevarría fővikárius volt mellette, és magához vette az igazi kereszt darabját, melyet az alapító egykor hordott. Az elkövetkező 24 órában II. János Pál ellátogatott a „Békességes Mária” prefektúra-templomába, és letérdelt Don Alvaro ravatala előtt. A protokollsza-bályok ezen áthágása - a pápa csak egy bíboros földi maradványai előtt térdelhet le - többet jelentett, mint puszta tiszteletadást az Opus Dei prefektusának; a szövetség iránti hű elkötelezettséget jelentette, amely mindent megtett, hogy őt Péter székébe emelje. A pápa Don Javier-t haladéktalanul beiktatta mint új prefektust, és nyolc hónapon belül Cilibia (egy egykori észak-afrikai város) névleges püspökévé nevezte ki.

Röviddel azután, hogy gyászolók ezrei a Basilica Sant’Euge-nióban búcsút vettek Don Alvarótól, megnyitották az afrikai püspökök legelső zsinatát Rómában. Vatikáni tudósítók szerint a zsinat „dobolással, énekléssel, tömjénfüsttel és kifejező tánccal” kezdődött. A valóságban géppuskaropogás, megerőszakolások és fosztogatás hangjai kísérte, miután a hutu származású ruandai elnököt, Juvenal Habyarimanat feltehetőleg tutszi lázadók Kigaliban meggyilkolták.

Francis Arinze nigériai bíboros, aki az afrikai animizmus-ból tért át a katolicizmusra, a zsinatot az afrikai egyház és az egyetemes egyház közötti „ajándékcsere” lehetőségeként jellemezte. Alig került említésre az egyház párbeszéde az iszlámmal, bár a zsinat előtt nyilvánvalóvá vált. hogy ez az afrikaiak egyik fő szívügye. A Vatikán néhány megfigyelője úgy vélte, hogy Arinzét úgy utasították, hogy bagatellizálja a vallások közötti feszültségeket, nehogy megsértse azokat az érzékeny kapcsolatokat, melyeket akkoriban a Vatikán public relations [PR - közönségszolgálat] szakemberei bizonyos iszlám

fundamentalista kormányhatalmakkal felvettek. Arinze bíboros a zsinat megnyitása előtt elmagyarázta, hogy az afrikai püspökök gyűlése „a 2000. évre tekint, amikor a kontinens valószínűleg majdnem egyenlő mértékben oszlik meg keresztények (48,4%) és muzulmánok (41,6%) között". A zsinat jegyzeteiben az iszlámot „fontos, de gyakran nehéz beszélgetőpartnerként" jellemezték.[4] Ám ez volt minden. A hallgatás függönye ereszkedett a keresztény-iszlám kapcsolatok kérdésére, mintha olyan intrikák zajlanának, melyekről a hívőknek nem szabad semmit sem megtudniuk.

A vatikáni sajtótestület tagjai megrökönyödve nyilatkoztak arról, hogy mióta a sajtóirodát az Opus Dei vette át, azóta csak viszonylag jelentéktelen híradásokat bocsát ki. „Úgy tűnik, ez Na-varro-Valls tudatos taktikája. A sajtótestület semmi lényegeset nem tud meg arról, ami a zsinat zárt ülésein valójában történik" - panaszkodott Nikolaus Klein páter, egy jezsuita folyóirat kiadója.
„A sajtótájékoztatókon olyan résztvevők beszélnek, akiket Navarro-Valls választott ki, mivel nincsen semmi mondanivalójuk. Ez különösen az afrikai püspökök zsinata során történt így" - jegyezte meg. Még ha a téma hivatalosan nem is került említésre, az iszlámmal való kapcsolatokról részletesen szó esett, ahogy Klein páter a bennfentesektől megtudta. Egyedül Henri Teissier, Algír érseke volt hajlandó vele a radikális iszlám veszélyéről beszélgetni. Az iszlám fundamentalizmus „az egyház legsúlyosabb problémája a mai Afrikában".

Az 1994-es afrikai zsinat úgy végződött, ahogy elkezdődött: a halál jegyében. Algírban egy francia Mária-papot és a Mennybemenetel Kis Nővérei közül - akik Kasbahban könyvtárat üzemeltettek - egy tagot fényes nappal lelőttek. Teissier érsek „értelmetlen bűntettnek" minősítette az esetet, és kijelentette, hogy „fontosabbá vált, mint valaha, hogy olyan helyek jöjjenek létre, ahol keresztények és muzulmánok egymással találkozhatnak, megismerkedhetnek, megbarátkozhatnak". Szavai feldühítették a Fegy-veres Iszlám Csoportot, melynek vezetői az „iszlám ellenségének" kiáltották ki.

Az ok, amiért Navarro-Valls az afrikai zsinat idején nem terelte a figyelmet a keresztény-iszlám konfliktusra, kiderült a gyűlés záróokmányából. Eszerint a zsinat attól félt, hogy az Egyesült Nemzetek Népességkonferenciája - melyet az év szeptemberében rendeztek Kairóban - korlátlan abortuszt és fogamzásgátlást kíván népszerűsíteni. A dokumentumban, melyet az afrikai püspökök láthatólag jóváhagytak, ez állt: „Egyöntetűen elutasítjuk azt az individualista és szabados kultúrát, amely az abortuszt liberalizálja, és egy gyermek halálát egyedül az anya

döntésétől teszi függővé.” A püspökök az ENSZ programját „életellenes tervnek” minősítették, és minden országot felszólítottak elutasítására. Ezalatt Afrika égett és vérzett.

Ez a támadás az ENSZ Népességkonferencia ellen világosan megmutatta, hogy II. János Pál céljai ebben a kérdésben homlokegyenest ellenkeztek elődje törekvéseivel. Luciani (I. János Pál pápa) abban reménykedett, hogy az ENSZ Népességalapítvánnyal, mely a kairói konferenciát támogatta, közös stratégiát fog kidolgozni. Viszont II. János Pál, illetve abortuszellenes stratégái elhatározták, hogy megtámadják az ENSZ Népességkonferenciáját, ha nem törölnek minden mesterséges születésszabályozással és terhesség-megszakítással kapcsolatos utalást a konferencia dokumentumaiból.

Abból a célból, hogy az ENSZ „élet ellen irányuló tervét” keresztülhúzzák, a Vatikán stratégái helyesnek tartották, hogy ezen az egy ponton közös frontot alkossanak az iszlám fundamentalistákkal. Mint szuverén városállam azonban a Vatikán az egyetlen olyan világvallás-képviselő, mely az Egyesült Nemzetek állandó tagja. Bár nem rendelkezik tagsággal a Biztonsági Tanácsban, küldöttei részt vehetnek a teljes körű üléseken. Ugyanez érvényes más ENSZ-testületek üléseire, így a Népességkonferenciára is. Egyetlen iszlám szervezet sem élvez hasonló kiváltságokat. Ez azt jelentette, hogy a Vatikánnak a különleges szövetség megkötésekor azokkal a radikális iszlám államokkal kellett közvetlenül tárgyalnia, akik az abortuszra és a fogamzásgátlásra hozzájuk hasonló fanatikus undorral tekintenek.

Egy hónappal a kairói konferencia előtt a Szentszék küldöttet menesztett Teheránba, hogy álláspontjához támogatást nyerjen. Mohammed Hashemi Rafsanjani iráni külügyminiszter-helyettes hajlandó volt erre: „A vallásos kormányok együttműködése az abortusz elítélésének érdekében jó kiindulópont ahhoz, hogy más területeken is gondolkodni lehessen a kooperációról.”[5]

Egy héttel később az algériai vatikáni követ, Monsignore Edmond Farhat Tripolisba utazott, hogy megnyerje Líbiát a fundamentalista szövetségnek. Az arabul jól beszélő libanoni Farhat már egy héttel korábban találkozott ott Monsignore Jean-Louis Tauran helyettes államtitkárral. Ő líbiai vendéglátóival nemcsak az ENSZ „életellenes” tervéről vitatkozott, hanem biztosította őket, hogy a Szentszék „ellenzi a Líbia ellen irányuló gazdasági és politikai ENSZ-szankciók fenntartását”. Navarro-Valls időközben cáfolta, hogy az irániakkal, illetve a líbiaiakkal valamiféle egyezséget kötöttek. A két

dogmatikus kormányhatalom mégis propagandaelőnyöket húzott abból a figyelemből, amelyben a két pápai követ őket részesítette. A JANA, a hivatalos líbiai hírügynökség Farhat érsek szavait idézte: „A párbeszéd a Lockerbie-krízis békés megoldásáért folytatódik.” Hozzátette: „Viszonyulásunk az ENSZ-konferenciához egyöntetű volt a népesség, fejlődés és leginkább a család kérdésében.” Az ENSZ Népességkonferencia összekapcsolása Líbia állítólagos szerepével a bombarobbantás ügyében, melyet Skócia felett követtek el a Pan-Am repülőgépén, amelynek során 270 ember vesztette életét, azt a logikus végkövetkeztetést sugallta, hogy mindezek ellenére alku jött létre.

A Vatikán tehát népességi kérdésekben egy ügyet szolgált az iszlám szélsőségesekkel. Ez az opportunista terv - az érdekszövetség megkötése - az Opus Dei munkája volt, ahogy az abortuszellenesek köreinek bennfentesei megerősítették, ami újólag bebizonyította, hogy a prefektúra képes volt a Vatikán politikáját irányítani.

A kairói stratégiát a Pápai Családvédelmi Tanács fejlesztette ki, a Pápai Életvédelmi Akadémia és a Pápai Családvédelmi Intézet támogatásával. Mindhárom az Opus Dei befolyása alatt állt. A Családvédelmi Tanács vezetője az Opus Dei-tag López Trujillo bíboros volt; a Tanács konzultánsaihoz tartozott még két vezető Opus Dei-pap és azok szoros bizalmasai, James Thomas McHugh püspök és Monsignore Carlo Caffara.

A Pápai Életvédelmi Akadémia megalapítását 1994 februárjában a vezetőség és a Kolumbusz-lovagok anyagi támogatása tette lehetővé.[6]

Legfelsőbb lovagja, Virgil Chrysostom Dechant a 80-as évek közepén közeledett az Opus Deihez. A lovagok nyilvánosság előtti képviseletével Dechant a magas rangú Opus Dei-szupernumerá-riust, Russell Shaw-t bízta meg. Mint a világ legnagyobb, másfél millió tagot számláló katolikus egyesületének elöljárója, Dechant fejedelmi zsoldot szavazott meg magának - 1991-ben 455 500 dollárt jelölt meg jövedelemként. Ennek legnagyobb része a Kolumbusz-lovagok biztosítási vállalkozásából származik, amely biztosítási kötvényeket forgalmaz összesen 20 milliárd dollár feletti értékben. Ez a gazdagság megengedte a lovagoknak, hogy évente több mint 90 millió dollárt fektessenek be katolikus célokra, többek között Opus Dei-projektekbe. Az amerikai püspöki konferencia abortuszellenes kampányát például évi több mint hárommillió dollárral támogatták. Az Életvédelmi Akadémián betöltött hivatala mellett Dechant a Pápai Családvédelmi, illetve a Szociális és Kommunikációs

Eszközök Tanácsának, valamint az IOR központi igazgatásának is tagja; azonkívül tiszteletbeli konzultánsa a Pápai Vatikán-állami Bizottságnak.

Az Életvédelmi Akadémia direktóriumát a navarrai egyetem professzora, Gonzalo Herranz Rodrígez vezeti. A vezetőség tagjai többek között Caffara professzor és Cristina Vollmer Franciaországból származó grófnő, a szentszéki venezuelai követ felesége, valamint Dr. Alberto J. Vollmer Herrera - mindketten szupernu-meráriusok. Cristine Vollmer vezette a World Organisation for the Family-t (Családvédelmi Világszervezetet), amely 1986-ban Párizsban nemzetközi konferenciát tartott a család támogatására; a konferencia elnökei Françoise de Bourbon-Lobkowicz hercegnő és Bernadette Chodron de Courcel, a francia elnök, Jaques Chirac felesége voltak. Cristina férje, az Apostoli Szék vagyonigazgatásának egyik laikus konzultánsa, szintén a Pápai Családvédelmi Tanácshoz tartozott.

A Pápai Családvédelmi Intézetet 1982 októberében az Opus Dei által előteremtett anyagi eszközökből alapították. Vezetője Caffara professzor; Cari Anderson, a Fehér Ház egykori tanácsadója egyszerre alelnöke és igazgatója az akadémiának, amely a washingtoni testvérintézményt eltartja. A washingtoni fakultás is a Kolumbusz-lovagok szószólója, Russell Shaw fennhatósága alá tartozik. A kairói népességkonferencián a vatikáni delegációt az Opus Dei erősen a kezében tartotta. McHugh püspök is a delegációhoz tartozott, akinek Pro Life (Az életért) kezdeményezését az Egyesült Államokban szintén a Kolumbusz-lovagok finanszírozzák. McHugh püspök és két feljebbvalója azonban alárendelték magukat Joaquín Navarro-Valisnak, aki tevékenységét - a vatikáni sajtóiroda vezetését - félretette, hogy gondoskodjon arról, hogy Róma utasításait Kairóban pontosan kövessék. McHughot és Navarro-Vallst Cristina Vollmer támogatta az Életvédelmi Akadémia képviseletében.

Miközben a Vatikán Kairóban átvette az Opus Dei stratégiáját, hátat fordított a nyugati államok eddigi gyakorlatának, amely szerint azok az államok, melyek a nemzetközi terrorizmust támogatják, nem tárgyalóképesek. Némely katolikus ezekben a kapcsolatokban ördögi cselt vélt felfedezni. Navarro-Valls később azzal a kijelentéssel igazolta magát, hogy Kairóban „az emberiség jövője forgott kockán”, ami - ezt még ő is elismerhetné - túlzás volt. Cáfolta, hogy a Vatikán meg akarta gátolni az egyezségre jutást a népességellenőrzés kérdésében. „A mi célunk a férfiak és nők valódi érdekében történő konszenzus, nem a szavak és még kevésbé a jelszavak konszenzusa” - magyarázta.

A kairói konferencián megtárgyalt témák mindenkit érintettek. Erkölcstelen lett volna a Harmadik Világra rákényszeríteni a nyugati világi társadalmak liberális, bevett elveit, különösen az abortusz kérdését illetően. Mégis egyértelmű volt, hogy elfogadható megoldásokat kell találni a népességfejlődés problémájára. A világ népessége 20 éven belül a jelenlegi 5,5 milliárdról 10 milliárd-ra növekedhetne. Az ENSZ Népességalapítványa abban reménykedett, hogy Kairóban kibontakozik az a terv, melynek alapján a világ népességét 2050-ig 7,2 milliárdnál lehetne stabilizálni. A Vatikánnak Opus Deitől befolyásolt stratégiája ahelyett, hogy építően hozzájárult volna egy elfogadható stabilizációs programhoz, arra irányult, hogy a lehető legnagyobb kárt okozza. Az Egyesült Államok felháborodott képviselői számára a Szentszék taktikázása „a legvehemensebb és a leghatásosabban koordinált diplomáciai kampány volt, amit a Vatikán az elmúlt években elindított, hogy befolyásolja a nemzetközi politikát”.[7]

Az Opus Dei időközben azzal büszkélkedett, hogy szövetséget kovácsolt a Vatikán és a radikális iszlám között. A kairói konferenciával párhuzamosan a közvélemény befolyásolásának szakemberei a helyi iszlám közösségek tagjaival konferenciákat szerveztek a közös „anti-Kairó” irányvonal kihangsúlyozására. Mivel az Opus Dei funkcionáriusai a teljes nyilvánosság előtt mint e találkozás résztvevői mutatkoztak be, aligha lehetett őket iszlámellenes hozzáállással vádolni.

„A szervezet nem irányul senki ellen, és nem fog egyetlen vallás ellen sem keresztes hadjáratot indítani, bármit is értsenek ez alatt a szó alatt” - állította Andrew Soane. „Egyáltalán nem venne részt ilyesmiben. A megboldogult josemaría írta: A keresztény laikus perspektívája ...megengedi neked, hogy mindenfajta intoleranciát és fanatizmust elkerülj. Pozitívan kifejezve ez azt jelenti, hogy minden állampolgár-társaddal békében élj, és ezt az egyetértést és harmóniát a társadalmi élet minden területén elősegítsd.’ (Beszélgetések, Nr. 117.) Más emberek méltóságának és szabadságának tisztelete alapvető az Opus Dei számára.”

Öt hónappal a kairói konferencia után az Opus Dei Barcelona közelében fekvő klauzúra-központjainak egyikében zártkörű szemináriumot rendezett az Európába történő illegális bevándorlásról. Ezen a szemináriumon olyan álláspontot képviseltek, amely Andrew Soane hozzáállásával teljesen ellenkezett. A résztvevők arra a következtetésre jutottak, hogy a muzulmánok fokozódó beáramlása Európába azzal fenyeget, hogy az elkövetkező években komoly szociális feszültségek fognak kirobbanni.

„2000-ig minden európai nagyváros multikulturális lesz” -állapította meg Barcelona érseke, az Opus Dei szövetségese, Ricardo María Caries bíboros. „A hagyományos európai lakosság egyre idősebb lesz, miközben a bevándorlók fiatalok és szaporodnak.” Egy ilyesfajta demográfiai hasadás az elkövetkező generációk számára instabilitást és konfliktusokat okozhat. Ha ez a tendencia továbbfolytatódik, attól kell tartani, hogy a viszonylag jólétben élő és elvilágiasodott európai társadalom erkölcsi csődje miatt nem lesz abban a helyzetben, hogy megálljon az erősebben motivált, szigorúan vallásos és elszántabb bevándorlókkal szemben.

„Carles bíboros párhuzamot vont Európa jelenlegi helyzete és a római birodalom hanyatlása között, melynek polgárai nem voltak tudatában saját dekadenciájuknak. A mi időnkben, hangsúlyozta a bíboros, a munka, a szabadság és a szeretet három keresztény erénye teljesen megromlott” - állt a szemináriumi beszámolóban.[8] A barcelonai szeminárium résztvevői egyöntetűen aggodalmukat fejezték ki az iszlám veszedelem miatt, mely Európát fenyegeti, illetve amiatt, hogy az iszlám, mint dinamikusabb vallás, évente több száz követőt hódít az európai katolikusok köreiből. Miután az iszlám a kereszténységet történelmi szülőhelyén - a Közel-Keleten és Anatóliában - elnyomta, most az európai kereszténység ellen intézett kihívást; s mivel az egyházra világméretű megrekedés jellemző, ez nem is volt olyan sikertelen. Az egyház védelmezői számára ezek nyugtalanító jelek voltak.

Kairó szolgáltatta az első példát arra, hogyan tölti be az Opus Dei küldetését a közvélemény formálásában; Barcelona a másodikat. A harmadikat a Bölcsészettudományok Intézete mutatta, melyet Wojtyla vezetése alatt Krakkóban alapítottak. Később, amikor López Rodó volt a spanyol nagykövet Ausztriában, az intézmény Bécsbe költözött át. Wojtyla pápává választása után az intézmény rendszeresen konferenciákat kezdett tartani a pápai nyári rezidenciában, Castel Gandolfoban. A vitakörök elnöke maga II. János Pál pápa volt. 1994 augusztusában az intézmény negyedik szim-pozionját tartotta Castel Gandolfoban. A háromnapos konferencia fókuszában a „következő keresztes hadjárat” állt, bár a rendezvény általános mottója az identitást hangsúlyozta. A pápa kissé távolabb ült egy kis faasztalnál, és figyelmesen hallgatott. Horvátországi utazást tervezett; ezenkívül az ezredforduló ünnepi előkészületeire való tekintettel a Vatikán kevéssel ezelőtt diplomáciai kapcsolatot vett fel Izraellel.

Az intézmény elnöke, Krzysztof Michalski filozófus azon a véleményen volt,

hogy a szovjet birodalom összeomlása „új rend keresését” idézi elő. Ez az új rend megköveteli, hogy a Nyugat elsőként az iszlám bevándorlás hullámának szabjon gátat. Hat hónappal később Willy Claes, a NATO főtitkára megerősítette, hogy az Európa védelmét szolgáló stratégia kidolgozása a radikális iszlámmal szemben a nyugati szövetség elsődleges ügyévé vált. Véletlen? További, a szimpozion során megtárgyalt téma volt az iszlám világ viszonya saját identitásához, illetve az a kérdés, hogy vajon Európa képes lesz-e növekvő iszlám kisebbségeit integrálni.

A résztvevők arra a végkövetkeztetésre jutottak, hogy a 3. évezred kezdetén a nemzetközi kapcsolatokat a Nyugat és az iszlám összeütközése fogja uralni, ha nem sikerül az évszázados ellenségeskedést és véleménykülönbségeket legyőzni. Megjegyezték, hogy divatba jött a Közel-Keletről mint „Krízisfélholdról” beszélni. De mi történik, ha a „félholdállamok” egyike atomhatalommá fejlődik? Vagy Algéria valóban fundamentalistává válik? A száműzetésben élő Iszlám Egységfront vezetője, Rabah Kebir szerint az iszlám uralom Algériában elkerülhetetlen. „A nyugati népeknek be kell látniuk, hogy a muzulmán országokat előbb vagy utóbb iszlám hívők fogják irányítani. Ez az emberek kívánsága” - nyilatkozta Kebir a La Croix? nevű francia vallásos napilapnak. Izetbegovic boszniai elnök ezzel bizonyára egyetértett volna. De a Castel Gandolfói szim-pozionra se Kebirt, se Izetbegovicot nem hívták meg.

II. János Pál úgy vélte, hogy fontos lépést tett a megértés érdekében, amikor az 1991-es Öböl-háborúban az Egyesült Államok politikája ellen szót emelt, és megtagadta, hogy a „Sivatagi Vihar” hadműveletnek az igazságos háború címét adományozza, mivel nem teljesítette a „morális legitimitás szigorú feltételeit”. Azon a véleményen volt, hogy álláspontja benyomást gyakorolt az iszlám világra. Ez megkérdőjelezhetőnek tűnik, mivel az iszlám hívek továbbra is olyan politikai képviselőként tekintettek rá, aki (a merénylő Mehmet Ali Agcas szavaival) bár „vallásos vezetőnek álcázza magát, valójában a keresztes háború parancsnoka”.[10] Az iszlám keményvonalasok mély gyűlöletét és bizalmatlanságát szomorú módon bizonyította 1994 decemberében Algériában a Fehér Atyák szerzetesrend négy misszionáriusának - három franciának és egy belgának - a meggyilkolása. A faxban, melyet a Fegyveres Iszlám Csoport nicosiai hírügynökségeknek küldött, az állt, hogy ezek a gyilkosságok egy hadjárat részét képezik. Ennek célja „a keresztény keresztes háború tagjainak félresöprése és fizikai megsemmisítése” az arab országokban."

34. A horvát hadigépezet

A háborúk ellen irányuló harc: igazságos és jogos háború.

II. János Pál pápa

Az Opus Dei és II. János Pál pápa szokatlanul mély tisztelettel adóznak Szűz Máriának. A prefektúra átvette a pápa To-tus tuus („Mindent érted, Mária!”) jelszavát. Az Opus Dei tagjai a pápa minden fellépésekor Totus ¿¿/¿/¿'-zászlókkal tűnnek fel. A katolikus vallástan szerint a Szűz közreműködött az emberiség megváltásában, mivel Isten anyjává vált. II. János Pál pápa hite szerint Krisztus ezeréves birodalmában jelentős szerepet fog játszani, és ezért a Mária-jelenések időn és téren át való utazásának jelei Krisztus második eljöveteléig, mely a „világ végét” fogja jelezni. De a második eljövetel előtt, így parancsolta Krisztus, minden népnek az evangéliumot kell hirdetni; „csak akkor jön el a vég”.[1]

Mária a ruandai hutu lázadók esetében is jelentős szerepet játszott, akik között néhány frissen áttért muzulmán is volt. A polgárháború kitöréséig Ruanda Afrika egyik leginkább keresztény országának számított. Akkoriban a népességnek csak 10%-a volt muzulmán. A hutuk az összlakosságnak több mint 80%-át adták, de paradox módon a katolikus klérusnak majdnem a fele Ruandában a tutszik törzséhez tartozott.

„A hutu szélsőségesek számára ez elviselhetetlen volt” -magyarázta Octave Ugiras páter, tutszi-pap, a Christus Centre vezetője Kigaliban. A zavargások idején a hutu fegyveres erők megrohamozták a központot, 17 papot és apácát megöltek, mivel azt hitték, hogy a misszionáriusok a tutszik Hazafias Frontját támogatják, amely később a polgárháború során győzelmet aratott. „A fegyveres erők katonái elmagyarázták nekünk, hogy nincsen semmi közünk Istenhez. Szűz Mária egy tutszi nő, és meg kell ölni.”[2] Ezt követően a hutuk puskagolyókkal átlyuggattak egy Mária-szobrot. A négy hét alatt, amíg az afrikai szinódus Rómában ülésezett, a szélsőségesek több mint 200 000 ruandait öltek meg - többek között Kigali érsekét, két püspököt, 103 papot és 65 apácát.

Tizenhárom évvel a ruandai mészárlások előtt „lépett színre” először Szűz Mária a bosnyák-horvát faluban, Medjugorjéban, megbé-

kélésre szólítva fel. A rákövetkező tragédiából ítélve ez az üzenet nem nyert meghallgatást. Medjugorje mégis a negyedik legfontosabb zarándokhellyé vált valamennyi felekezethez tartozó keresztény számára, és a balkáni háború előtt évente több százezer hívőt vonzott magához.

1986-ban a Vatikán is Medjugorjéra irányította figyelmét, és megbízta a vallástani kongregációt a jelenések „hitelességének" megvizsgálásával. Medjugorjéban az a hír járta, hogy a pápa maga jött el személyesen meggyőződni. Amikor a pápát 1987 januárjában egy olasz püspök megkérdezte, hogyan kell a medjugorjei eseményekre reagálni, a Szentatya így válaszolt: „Nem látja a csodálatos gyümölcsöket, melyeket teremnek?"[3]

Néhány nappal később a Szűz - helyi médiumainak egyikén keresztül - kifejezte csalódását a világban történt események miatt. „Megengedtétek, hogy a Sátán kerüljön felülre..." - mondta állítólag. Négy évvel később a régióban elkeseredett konfliktus robbant ki a vallások között. A harcmezőn fegyveres túlerejükkel a szerbek kerekedtek felül. Szinte középkori jellegű háborút vezettek, mely azzal fenyegetett, hogy Szarajevót a földdel teszik egyenlővé, és a 10. keresztes háborút indítják el. Horvátország egyharmada és Bosznia közel 3/4 része a szerb megszállók hatalmába került.

A szerbek, úgy tűnt, jobban félnek a „horvátok befolyásától" Rómában, mint a horvát hadseregtől. A szerb médiák a Vatikán politikáját „jogtalannak és hiteltelennek" bélyegezték. Belgrád meg volt győződve, hogy a Szentszék „kitartó és okos munkája" révén -melyet az Opus Dei és a kevéssel azelőtt kinevezett zágrábi nunci-us, Giulio Einaudi érsek vezetett - Horvátországnak lehetősége nyílik arra, hogy újonnan alakult nemzeti hadseregét a modern fegyverek imponáló készletével szerelje fel. Szerb források szerint Sta-nislav Crnica páternek, az Opus Dei zágrábi helyi vikáriusának közvetlen bejárása volt Franjo Tudjman elnök irodájába.[4]

Einaudi érsek hat héttel azután vette át posztját, miután a Vatikán 1992. január 13-án elsőként ismerte el külföldi „hatalomként" Horvátország függetlenségét. Azelőtt Chilében volt nunci-us, ahol az egykori helyi vikárius, Adolfo Rodríguez Vidal befolyása alá került, akit Los Angeles di Chile püspökévé neveztek ki. Einaudi nunciusi ideje alatt a chilei Opus Dei-püspökök száma négyre nőtt. Einaudi érsek Horvátországban nemcsak a vezetőség barátja volt, hanem minden fontos kérdésben tökéletesen megegyezett Crnica helyi vikáriussal.

Belgrád gyanúja a Vatikán titkos megbeszéléseiről igazolódni látszott, amikor szerb titkosügynökök a horvát pénzügyminisztérium archívumaiból olyan szerződéstervet tulajdonítottak el, mely kétmilliárd dolláros hitelről szólt, amit a Vatikán állítólag a Máltai Lovagrenden keresztül hozott működésbe. A hitel tíz évre szólt, kamatmentesen. Bár a 12 oldalas okiraton nem szerepelt sem dátum, sem aláírás, a kísérő levélváltás - a horvát kormány és Monsignore Roberto Coppola között, aki magát a Máltai Lovagrend különleges követeként határozta meg - 1990. október elejétől vette kezdetét, nyolc hónappal a horvát függetlenségi nyilatkozat előtt.

Miután a szerb Politika nevű újság kézhez kapta a hitelről szóló szerződés egy másolatát, a Vatikánt azzal vádolta, hogy Jugoszlávia széthullását akarja elősegíteni. A Politika állítása szerint Franjo Kuharic, Zágráb bíborosa közreműködött a hitel létrejöttében. A tárgyalópartnerek horvát oldalról Josip Manolic miniszterelnök, annak helyettese, Mate Babic, Hrvoje Sarinic pézügyminiszter és a francia pénzügyminisztérium egyik tanácstagja, Madame Mirjana Zelen-Maksa voltak.[5] Egyet azonban nem tudtak a szerbek: miközben a horvátok nagy sietség közepette megpróbálták első külföldi fegyvervásárlásukat kifizetni, csalás áldozatává váltak.

„Monsignore” Coppola nevű egyént sehol sem jegyzett a vatikáni évkönyv. A Máltai Lovagoknak a nem kívánt népszerűsítés kínos volt, és így az okiratot hamisítványnak nyilvánították - olyan csaló próbálkozásának, aki a horvátok több mint 200 000 dolláros előlegét be akarta söpörni. A csalás időben kiderült, és az elkövető - állításuk szerint - Olaszországban rács mögött ül, bár érvényesítette büntetőjogi védelmét, mivel több keleti ország diplomata-útleveleinek birtokában volt. Ezenfelül a Máltai Lovagrend Gazdasági Bűnelkövetési Hivatalának vezetője, jósé Antonio Linati gróf kezében volt egy terjedelmes akta az üzleti világban tevékeny nápolyi Roberto Coppoláról, aki már a 70-es években feltűnt hamis adatok felhasználása miatt. A Rend külföldi követségeit már figyelmeztették a méltatlan „Monsignore”-ra.

A Politika azonban utalt arra, hogy ezenkívül a vatikáni pénzemberek egy légi szállítóútvonal létrehozását is támogatták, mely az Adria-kikötő, Split és Málta között működött, és ezzel megkerülte az embargót. A légiközlekedési társasághoz szükséges pénzt a horvátok egy luxemburgi bankon keresztül kapták, amely korábban a United Trading néhány tranzakcióját bonyolította le.

A Politika leleplezésein kívül is voltak bizonyítékok arra, hogy az Opus Dei-

hálózat - az 1991-ben az Egyesült Nemzetek által érvnybe léptetett fegyverembargó megsértésével - jelentősen segített a horvátoknak abban, hogy jól felszerelt, hatékony harci gépezetet tudjanak létrehozni. Először Horvátország megítélését kellett Nyugaton javítani, hogy megmeneküljön a nemzetközi szankcióktól. Utána a horvát kapcsolatokat a Clinton-adminisztrációval kellett támogatni. Az erőfeszítések Horvátország felfegyverzése érdekében már azelőtt elkezdődtek, hogy a Vatikán elismerte a Tudjman-köztársaságot.

Amikor a jugoszláv szövetségi hadsereg 1992-ben kiürítette kaszárnyáit Zágráb körzetében, két régi MIG-et hagytak hátra a jugoszláv légierőnek, továbbá két használhatatlan páncélkocsit. 1993 szeptemberéig a horvátok 28 MIG-21-et vettek a Cseh Köztársaság többletkészletéből. A MIG-eket darabokra szedve, teherautókon szállították Magyarországról Horvátországba. Zágráb is biztosított magának egy szeletet az amerikai külföldi segélyből. Az Opus Dei washingtoni befolyása - mely időközben a Massachusetts Ave-nue-i Apostoli Nunciátustól a Fehér Házig, az FBI-ig és a Pentagonig terjedt - megszerezte a horvátok számára a megfelelő kapcsolatokat, úgyhogy pontosan tudták, mit kell kérniük, és hogyan kell megfogalmazniuk a kívánságaikat.[6] Bár a horvátok is szörnyű tetteket vittek véghez Nyugat-Boszniában, mégis elkerülték a nemzetközi szankciókat, melyekkel Szerbiát sújtották.

1993 nyarán Alvaro dél Portillo több hetet töltött a pitts-burghi Opus Dei-rezidenciában, Warwick House-ban, ami a nemzetközi megfigyelőket kifejezetten megzavarta. A ház vezetője, John Freeh numerárius Louis J. Freeh testvére volt, akit Clinton alatt, 1993-ban az FBI igazgatójává neveztek ki.[7] Hivatalosan azt állították: Portillo pittsburghi tartózkodásának az a célja, hogy prominens katolikusok előtt beszéljen. Eközben elhallgatták, hogy Pittsburgh a Croatian Fráternál Union of America székhelye. Ez az élet-biztosítási társaság 150 millió dollár vagyonnal rendelkezik, és a világ legnagyobb horvát emigráns szervezete. Az amerikai szekció vezetője, Bemard M. Luketich, oly nagy tekintélyt élvezett Rómában és Washingtonban, hogy a Fehér Háznak ahhoz a hivatalos küldöttségéhez tartozott, amely II. János Pált 1995-ben, az Egyesült Államokban tett látogatása alkalmából fogadta.[8]

Az Opus Dei pittsburghi vállalkozásaiért a 80-as években Ron Gillis, az energikus - fiatal pap vállalt kötelezettségeket, akit bostoni jogi tanulmányai alatt szerveztek be. Gillis páter személyesen megismerte az alapítót Rómában, és átélte híres dühkitöréseinek egyikét. Beszámolt arról, hogy Escrivá de Balaguer

székeket dobált, és azt ordította, hogy több „szentre”, azaz elhívottra van szüksége. Gillis egy barátjának beismerte, hogy eredetileg nem is akart pap lenni, de Escrivá atya bebeszélte neki, hogy mindenképpen kövesse elhívását. Gillis beismerte, hogy az Opus Dei próbált a Pentagonon belül tagokat toborozni, és hogy ő maga is rendszeresen tartott előadásokat a „katonai etikáról”. Kevéssel azután elhagyta Pittsburghöt. 1992-ben, amikor a balkáni válság tetőfokára hágott, megint Washingtonban volt.

1993 nyarán újra elővették a Horvátország felfegyverzésére vonatkozó terveket, az ENSZ-embargó ellenére. A stockholmi Nemzetközi Békekutatási Intézet szerint, amely a terület fegyverszállítmányai felett őrködött, Horvátország saját fegyveripart épített ki, illetve a jugoszláv hadsereg által hátrahagyott eszközöket használta fel. További fegyvereket vásároltak a katolikus Ukrajnában, többek között 200 T-55-ös harci páncélkocsit, 400 páncélozott legénységi kocsit, 150 nehéztüzérségi löveget, 35 többszörös rakétakilövőt és 45 harci helikoptert. A harcmezőn azonban hiányzott a horvátoknak az alapvető taktikai tapasztalat.

1994 januárjában a Croatian Fráternál Union jelentősen hozzájárult a National Federation of Croatian Americans egy Washingtonban bejegyzett érdekszövetség megalapításához. Luketich a Fehér Házban legfelsőbb szintű kapcsolatokat ápolt, többek között Bili Clintonnal, Al Gore-ral és Anthony Lake-kel, a Nemzeti Biztonsági Tanács tagjával.[9] Laké, aki magát „pragmatikus liberálisként” jellemezte, már két korábbi elnök - Richard Nixon és Jimmy Carter - alatt szolgált. A massachusettsi Holyoke College egykori politikatudomány professzora Princetonban nyerte el doktori címét, ahol valószínűleg találkoznia kellett John McCloskey Opus Dei-pap-pal. McCloskey páter Princeton egyetemének helyettes káplánja volt; 1990-ben felmentették hivatalából, mert a hallgatókat eltanácsolta olyan kurzusok látogatásától, melyeket dogmatikus okokból veszélyesnek tartott.

Két hónappal a horvát érdekszövetség megalapítása után a zágrábi védelmi miniszter, Gojko Susak a Pentagon segítségét kérte a horvát tábornoki kar kiképzésében, „katonai-civil kapcsolatokban, programozásban és az anyagiak tervezésében”. Susak alapjában véve felelős volt a balkáni háború kitöréséért, mivel olyan intrikát szőtt, melynek ki kellett provokálnia Vukovár szerb támadását. A szélsőséges horvát nacionalista Mostar környékéről származott, és 1967-ben elmenekült Jugoszláviából. Két fivérével együtt a kanadai Ottawában telepedett le, ahol először a Kentucky Fried Chickennél dolgozott. Később átvett

egy pizzériát, ahol libanoniakat dolgoztatott, miközben minden energiáját arra koncentrálta, hogy a kanadai horvátokat beszervezze a Croatian Fráternál Union of Americába. 1991-ben Susak az egyesület kezes-grémiumának elnöke volt Ottawában. Ugyanebben az évben visszatért Zágrábba, hogy Horvátország katonai ütőképességét megerősítse.

Susak a Clinton-adminisztrációtól engedélyt kért arra, hogy az Egyesült Államok hadseregének nyugalmazott tisztjeiből egy csoportot összetoborozhasson, akik Alexandriából, Virginiából jöttek, és Military Professional Resources Incorporated (MPRI) név alatt ügyködtek.[10] Az egyetlen problémát a fegyverembargó jelentette, mellyel az Egyesült Nemzetek 1991-ben egész Jugoszláviát sújtotta. Ezt a problémát azonban meg lehetett oldani akkor, amikor II. János Pál 1994 szeptemberében, a zágrábi püspökség 900. évfordulója alkalmából a horvát fővárost meglátogatta. Tudjman állítólag el volt ragadtatva. Egy sajtókonferencián elmagyarázta: az 1117 óta első balkáni pápalátogatás azt jelzi, hogy a Vatikán támogatja Horvátországot a szerbek által elfoglalt területek visszaszolgáltatásában, melynek „szükség esetén fegyveres erőszakkal” kell érvényt szerezni.

„A Szentatya a béke apostolaként jött, hogy a népek közötti együttműködést és barátságot prédikálja” - vélekedett. „Jövetele... az erkölcsi kérdések legnagyobb nemzetközi tekintélyének morális támogatását jelenti, támogatást Horvátország számára, hogy jogrendjét teljes területén érvénybe tudja léptetni.” Horvátország „örök hálájának” jeleként a Szentszék protekciójáért két becsempészett MIG-21 kísérte a pápa gépét a horvát légtérben. Amikor a pápa repülőgépe Horvátországban földet ért, az egész országban szóltak a harangok.

1519-ben X. Leó pápa a horvátoknak Európa védelméért a keleti hordákkal szemben az Antemurale Christianitatis - a kereszténység védőbástyája - nevet adományozta. Majdnem 480 év után II. János Pál ismét figyelmeztette a horvátokat a kereszténység védelmére. Néhány nappal a pápalátogatás után az MPRI szabad utat kapott az amerikai külügyminisztériumtól, hogy tanácsadói szerződést írjon alá a horvát védelmi minisztériummal. Miután Clinton értekezett a Nemzetbiztonsági Tanáccsal, beleegyezését adta. Az MPRI nem valamiféle nevetséges kis szervezet volt. 140 alkalmazottat foglalkoztatott, és éves bevétele meghaladta a 7,5 millió dollárt. A horvát megbízatással - melyet semmitmondóan „a demokráciába való átmenet támogatásának programjaként” emlegettek -többek között az amerikai hadsereg egykori testületi főnöke, Cári Vuono tábornok, a hadsereg egykori Európa-parancsnoka, Crosbie „Butch”

Saint tábornok, illetve a katonai titkosszolgálat egykori főnöke, Ed Soyster altábornagy foglalkoztak.

„A feladat abból állt, hogy keleti blokk-hadseregükből... demokratikus alapelvű nyugati hadsereget faragjunk” - magyarázta Soyster. „Arról volt szó, hogy a rendszert teljesen megváltoztassuk, és keleti katonaságukat nyugativá változtassuk, melyet demokratikus értékek és módszerek jellemeznek. Az MPRI támogatása semmiféle kapcsolatban nem áll azzal, ami ma a harcmezőn történik” - tette hozzá." Más szóval: az MPRI segített Horvátországnak a hivatalos tisztikar kiképzésében. A horvát program helyi vezetője Richard B. Griffitts tábornagy volt. A horvátok engedélyt kaptak az amerikai külügyminisztériumtól speciális tanfolyamok látogatására az amerikai támaszpontokon és iskolákban. Külön megállapodás értelmében John Sewall tábornagy, az Egyesült Testületfőnökség egykori, stratégiai tervezésért felelős alelnöke irányította a külügyminisztérium erőfeszítéseit, melyek a bosnyák és a horvát kormány, valamint a bosnyák-horvát katonaság együttműködésének javítására irányultak: más szavakkal, hogy a három erőt háborúra alkalmasabbá tegyék. Sewall a bosnyák és horvát hadseregek különleges tanácsadójának posztját John Rogers Calvin tábornoktól, az európai szövetségesek egykori főparancsnokától vette át. Bár az amerikaiak tagadták, francia és brit titkosügynöki források azonban megerősítették, hogy a horvátok modern amerikai komputertechnológiát és tüzelésirányító rendszereket kaptak, melyeknek biztosítaniuk kellett fölényüket a harcmezőn. A bosnyákoknak azonban nem adták tovább ezt a technikai tudást. Laké időközben azt tanácsolta Clintonnak, hogy Tudjman egyik, 1994 tavaszán kelt javaslatát hallgatólagosan hagyja jóvá - vagyis engedélyezze, hogy Horvátországon keresztül iráni fegyverszállítmányok jussanak Boszniába.[12] Azóta azt állítják, hogy Clinton a Boszniába szállított iráni fegyverrakományok eltűrésével hozzájárult ahhoz, hogy Teherán kiépítse pozícióit a Balkánon. A tények azonban azt mutatják, hogy az irániak ezen a területen már régen megvetették a lábukat. 1993 óta fegyvereiket a horvát kikötőkön, Spliten és Fiúmén át szállították. Zágráb rendszeresen „tranzitadót” rótt ki a 30-50 teherautóból álló konvojokra, mielőtt azok a kikötőből elindulhattak volna rendeltetési helyükre, Belső-Boszniába. Az Opus Dei stratégái viszont felismerték: Ha a bosnyákoknak nem adnak minimális katonai segítséget saját védelmükre (anélkül, hogy Horvátországot veszélyeztető erőfölényt biztosítanának számukra) - ezt a lehetőséget a Bush-kormány elutasította -, akkor a Balkánon hamarosan ellenőrizhetetlen számban tobzódnának az iszlám gerillák, és Bosznia végérvényesen iráni szolgaállammá

válna. Horvátország így legalább valamennyire ellenőrizte a fegyverek beáramlását, és ezzel egy időben biztosíthatta Zágráb katonai fölényét a szorongatott helyzetben levő szomszéddal szemben.

A tervet félig-meddig siker koronázta. Habár váratlan komplikációk adódtak, amikor a harci zónában amerikai hadifelszerelést fedeztek fel. Hogyan került oda? A rejtély azóta is megoldatlan. Talán az irániak küldtek néhány, a sah idejéből megmaradt amerikai hadieszközt, hogy az Egyesült Államok és európai szövetségeseinek kapcsolatát megterheljék. A csel majdnem sikerült, mert a francia és a brit kormány nem reagált éppen visszafogottan az ENSZ-embargó nyilvánvaló megsértésére. Békefenntartó csapatai jelentették, hogy bosnyák-horvát és muzulmán katonákat láttak amerikai harci öltözetben és M-16-os lőfegyverekkel. Az ENSZ-képviselők arról is meg voltak győződve, hogy az Egyesült Államok NATO-járőröket használt fel a Bosznia feletti repülési tilalom ellenőrzésére, hogy magánvállalkozókat fedezzenek, akik a bosnyák megszállás alatt lévő tuzlai repülőtérre illegális fegyverrakományokat szállítottak. A fegyvereket este, csekély repülési magasságból dobták le. Ezt a módszert akkor fejlesztették ki, amikor „Butch” Saint az amerikai hadsereg parancsnoka volt Európában, Sewall pedig helyettes tervezési főnök.

A vádaskodások ellenére, hogy az Egyesült Államok megsérti a fegyverembargót, az FBI nem kezdett nyomozni. Az angolok és a franciák az embargó megsértésének bizonyítékait lerakták az Egyesült Testületfőnökség elöljárója, John Shalikashvili tábornok, illetve az Európa-kérdések helyettes államtitkára, Richard Holbrooke elé. De az Opus Dei követői a legjobb helyzetben voltak ahhoz, hogy mindenfajta nyomozást megakadályozzanak, mivel az FBI-igazga-tó Louis Freeh szoros kapcsolatban állt a vikáriátussal. Freeh és felesége, Marilyn állítólag szupernumériusok voltak; gyermekeik az Opus Dei-iskolát - The Heights - látogatták Washingtonban. Sem az Opus Dei, sem az FBI nem akarta nyilvánosságra hozni, hogy Freeh - a „szigorú katolikus” - a szervezet tagja volt, vagy hogy gyermekei a nevezett iskolát látogatják. Ez bizonyára okos dolog volt, mivel Abdel Rahman sejk terroristái az FBI-t is szemmel tartották, és a Fegyveres Iszlám Csoport Franciaországban már megpróbált egy magániskolát Lyonban a levegőbe röpíteni.[13]

Amikor II. János Pál pápa 1995 júliusában Bosznia védelmét hivatalosan is megindokolta az igazságos háború tanával, a Vatikán számára világossá vált, hogy a szerb agresszió a világ eddig legvilágiasabb iszlám közösségét - a keresztény-muzulmán kapcsolatok jövőbeni modelljét - radikális teokráciává

készül változtatni Róma szeme előtt. Ha Bosznia radikálisan muzulmán állammá válna, úgy a katolikus egyház léte a Balkánnak ezen a részén veszélyben lenne. Tudjmant tehát arra programozták be, hogy a Vatikán irányvonalát kövesse. Tanácsadói azt ajánlották, hogy vegye fel a krajinai szerbekkel a béketárgyalásokat. Mivel ezeknek a beszélgetéseknek kudarcot kellett vallaniuk, adottak voltak a feltételek az igazságos háború doktrínájának alkalmazásához. Időközben a horvát hadsereg parancsnoka, Jankó Bobetko tábornok és amerikai tanácsadói az utolsó előkészületeket tették a „Mennydörgés Hadművelethez". A szerbek hozzátették ehhez a magukét, amikor 1995 júliusában elfoglalták Srebrenicát, egy ENSZ biztonsági övezetet Kelet-Boszniában, és ezzel a világ közvéleményét ismét felbőszítették maguk ellen. Kevéssel ez után az Egyesült Nemzetek feladta a muzulmán biztonsági övezetet, Zepát; Szarajevó erős tüzérségi támadások alá került. Ekkor Ratko Mladic szerb tábornok csoportjait előretolta a muzulmán Bihac-enklávéig Nyugat-Boszniá-ban, ahová 180 000 muzulmán ékelődött be.

Négy év telt el azóta, hogy a szerbek horvát földön kikiáltották a Srbska Krajina független köztársaságot, és várható volt, hogy gondosan elbarikádozták magukat, és készek a harcra. Nagy-Szer-bia részeként a krajinai szerbek Belgrád teljes támogatására számítottak. A bosnyák szerbek és a krajinai szerbek közös támadása Bihac ellen adta Bobetko tábornoknak az ürügyet a „Mennydörgés Hadművelet" elkezdéséhez. Modernizált, amerikanizált hadserege villámtámadást intézett Krajina ellen. 84 órán belül elesett a krajinai főváros, Knin, és a Bihac körüli ostromgyűrűt felrobbantották.

A horvát hadigépezet elkezdett a Krajinán át gurulni. Egy Szarajevó ellen intézett rakétatámadás során - mely állítólag a szer-bek számlájára írható - 37 civilt öltek meg. Haladéktalanul NATO-megtorlási akciók léptek érvénybe. Két héten belül 3500 bombatámadás során (kétharmad részük amerikai harci repülőgépektől származott) több mint 100 stratégiai célpontot romboltak le a szer-bektől megszállt területen. A szerbek nem voltak képesek ellentámadást indítani. Néhány napon belül több mint 3000 km^2 területet vesztettek, és utcáikat több mint 60 000 új menekült árasztotta el. Bobetko csapatai nem sokkal Banja Luka előtt jártak, amikor egyoldalú tűzszünetet rendeltek el. De Belgrád nem mozdult.

A horvát villámháború és a NATO-csapatok egyidejű bombázásai a szerbeket arra kényszerítették, hogy beismerjék vereségüket. A vatikáni újság, a L'Osservatore Romano a NATO-légitámadá-sokat figyelmeztetésként állította

be, melynek „ismét reményt kell adnia a meggyötört embereknek [Boszniában]”. A bombázások nem harci tevékenységek voltak, közölte a vatikáni lap, sokkal inkább „azt az elszántságot” képviselték, „hogy megvédjék ennek a népnek a jogait, a bosnyákokét, s ugyanúgy a horvátokét, szerbekét, muzulmánokét vagyis mindazokét az etnikai csoportokét, akiket belerántottak ennek a hosszú és kegyetlen háborúnak az őrületébe”.

A zágrábi bíboros, Kuharic, a „Mennydörgés Hadműveletet” Horvátország törvényes eljárásának minősítette „területének felszabadításáért”. Utalásaival idézi azt a négy feltételt, mely az igazságos háború címének elnyeréséhez szükséges-, a Krajina megszállása jogtalan volt, Knin elutasította Tudjman tárgyalási ajánlatát, így a katonai beavatkozás az utolsó kiút volt, és hogy a nemzetközi közösség nem tudta megvédeni a szerb támadások áldozatait.

A „Mennydörgés Hadművelet” mindenekelőtt a totális „szent háborúra” való felhívással szállt szembe, melyet a radikális iszlám hirdetett meg Srebrenica eleste után. Ali Akbar Velayati iráni külügyminiszter bizalmas találkozás során ígéretet tett arra, hogy a bosnyák muzulmánokat minden szükséges katonai segítséggel támogatni fogja. Ez arra kényszerítette a mérsékeltebb államokat - mint Törökország, Egyiptom, Malájföld és Jordánia, amelyeknek csapatai részt vettek az ENSZ humanitárius akcióiban -, hogy nyíltan támogassák a bosnyák kormányt, hogy Irán ne tetszelegjen az iszlám egyetlen élharcosának pózában.

A katonailag újonnan megerősödött Horvátország keményen elhatározta, hogy mérséklő hatást fog gyakorolni szomszédaira, és egyértelművé tette, hogy nem tűr meg becsempészett iszlám szélsőségeseket. Időközben ugyanis néhány, nem-bosnyák muzulmánból álló brigád - kb. 4000 harcos, akiket az amerikai tisztek „a kemény magból való terroristákként” jellemeztek - tevékenykedett részben a bosnyák kormányhadseregben, részben azon kívül.

A szerbek veresége után kötött Daytoni Békeegyezmény kikötötte, hogy minden külföldi katonának ki kell vonulnia Boszniából. A védelmi minisztériumok képviselői azonban belátták, hogy ezt aligha lehet kikényszeríteni, bár Bosznia azt bizonygatta, hogy a külföldi zsoldosok 30 napon belül el fogják hagyni az országot. „Ezek utálatos fickók. Sakkban kell tartani őket” - mondta a bosnyák kormány egyik amerikai tanácsadója.[14]

Egy Szarajevóban megjelenő újság szerint az önkéntesek egy része Csecsenföld felé vette útját, ahol újból fellobbant a háború Oroszországgal. De sokan

egyszerűen eltűntek Hercegovina hóval fedett hegyei között, hogy a következő menetre felkészüljenek. Nagyon is tisztában voltak azzal, hogy az 1995-ös Dayton-szerző-dés megpecsételte Bosznia felosztását, és ez számukra elfogadhatatlan volt. Árulásnak érezték.

Egy közép-boszniai, öngyilkos kommandók számára tartott kiképzőtábor iráni tisztjei európai sorkatonáik fejébe verték, hogy „Szent Háborúban" harcolnak, „hogy az iszlámot és annak megszentelt alapelveit megvédjék a Nyugat őrült, visszataszító keresztes hadjáratával szemben" - ezek saját szavaik egy, a teheráni központba küldött, elfogott beszámoló szerint. A „Mártírság keresői" elnevezésű zászlóalj harcosai számára tehát már elkezdődött a 10. keresztes hadjárat. Nyugat-Boszniában horvát zászló lengett; nem a bosnyák dinár, hanem a horvát kuna volt érvényben; és a kevés megmaradt lakos a területet teljesen horvátnak tekintette. Medju-gorje ezenkívül az Opus Dei által támogatott és katolikusokból álló horvát hadsereg kezében volt.

Zágráb kimutatta elszántságát, hogy a becsempészett iszlám szélsőségeseket kiűzze a régióból. 1995 szeptemberében letartóztatták Tala'at Fouad Ouassem sejket, a Dzsama'a al-Iszlamija terrorszervezet egyik, száműzetésben élő vezetőjét. Tala'at sejk volt olyan ostoba, hogy horvát területen utazott keresztül, amikor Szarajevóba tartott, hogy a bosnyák hadseregnek további önkéntes mudzsahedineket kínáljon fel. A horvát hivatalok azt állították, hogy kiutasították, de mivel a sejk és testőre nem tűntek fel többször, halottnak nyilvánították őket.

Néhány nappal később a Dzsama'a bombát robbantott Fiu-mében; eközben az egyik tettes életét vesztette, 29 ember pedig megsebesült. A magyarázatban, melyet a Reuter hírügynökségnek fax-oltak, az állt, hogy a Dzsama'a al-Iszlamija első terrortámadását intézte a horvát érdekek ellen. „Ennek a történelmi hadműveletnek kell megvilágítania a horvátok számára, hogy Tala'at Fouad Ouassem sorsát nem fogadjuk el anélkül, hogy vérfolyamok ne lepnék el ... Horvátország belső és külső érdekeltségeit" - ígérte a Dzsama'a . Egy hónappal később a horvátok a Dzsama'a fenyegetéseire Anvar Shaaban sejknek, a „mudzsahedinek emírjének" és további négy, a bosnyákok Harmadik Hadtestében szolgáló muzulmán önkéntesnek a letartóztatásával és kivégzésével válaszoltak. Egy szerb megfigyelő a gyűlölet és félelem tartós légköre miatt úgy vélte, hogy a 60 000 NATO-katona és a Daytoni Egyezmény biztosítékai ellenére „sem lesz hosszú ideig valódi béke Boszniában". A következő menet előtti szünet megengedte a pápa titkos harcosainak, hogy figyelmüket a

„szellemi fal” másik felére fordítsák.

35. Reménytelen párbeszéd

Az iszlám és a kereszténység - mindkettő térítő vallás... Vajon a hívők, akik tiszta szívükből csüngenek egy térítő hitvalláson, mely az embereket a megszentelődésre és az igazságra szólítja fel, valóban elkötelezhetik-e magukat a párbeszédnek?

George Leonard Carey, Canterbury érseke

Az Opus Dei egykori magas rangú spanyol tagja annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a következő keresztes hadjárat - a tizedik - kibernetikus lesz; nem bombákat és ágyúkat vetnek be, nem is a Közel-Kelet olaját, hanem a legmodernebb komputertechnológiát és az elektronikus kommunikációs eszközöket. Véleménye szerint a próféta szavai el fognak homályosulni a kibertér-forradalomban, melyet a Nyugat fog irányítani és uralni. Ha a csekély képzettségű, saját médiáik és mullahjaik üzeneteitől függő muzulmán tömegek korlátlanul hozzájuthatnának a nyugati információkhoz, kultúrához és mindenekelőtt az evangélium jó híréhez, megszabadulnának a középkori önkény kötelékeiből, melyek jelenleg a fundamentalisták karjaiba kergetik őket.

Ezt a felfogást idézte II. János Pál pápa 1991 elején tett kijelentése azzal a gondolattal kapcsolatban, hogy egy ország fejlettsége manapság nem mérhető iparosodásának mértékével, hanem csakis bankszektorának hatalmával; a jövőben pedig a fejlett kommunikációs rendszerek felhasználása lesz a döntő tényező. A pápa mosolyogva jegyezte meg: „Ez az Opus Dei posztulátuma”.[1]

A radikális iszlám vezetői pontosan tudják, milyen veszély fenyegeti tekintélyüket a nyugati információ és technológia részéről. A műholdas televízió-közvetítések az igazhitűeket a nyugati materializmussal és fátyolozatlan nők közönséges képeivel fertőzik. Az egyén szabadságát korlátozni lehet törvényekkel; nincs azonban lehetőség arra, hogy a kommunikációs technológia szolgálatkész szellemét vissza lehessen zárni a palackba, ha az egyszer már megszökött.

A teokratikus államot mindenekelőtt az jellemzi, hogy fennállásának biztosítása érdekében megnyirbálja polgárai alapvető jogait, és rendeletéinek gondolati zsarnokság révén szerez érvényt, mely minden emberi jogot kigúnyol. A választási szabadság a fundamentalizmus minden formájának ellensége. Az

Opus Dei propagálói bizonygatják, hogy a világméretű szociális igazságosság Escrivá de Balaguer alapvető céljai közé tartozott.[2] Követelte, hogy a keresztények ne csak felfedjék a szociális igazságtalanságokat, hanem keressenek megoldásokat, mellyel szolgálhatják az emberiséget, azaz elnyomott fivéreiket és nővéreiket „minden totalitárius, kereszténységellenes, ateista vagy szélsőségesen nacionalista rendszer nemzeteiben". Ez az aggódás a szociális igazságosságért vezetett állítólag ahhoz, hogy az Opus Dei Genfben saját, nem-állami szervezetet hozott létre az emberi jogok védelméért, mely megfigyelői státusszal rendelkezik az ENSZ gazdasági és szociális tanácsában. A szervezetnek az általános műveltség terjesztését kellett ellenőriznie, ahogy azt a Helsinki Emberjogi Nyilatkozat meghatározza. Az új, nem állami szervezettel kapcsolatban sehol sem merült fel az Opus Dei neve. így senki sem tudta az elöljáróság szemére vetni az iszlám államokkal szembeni, viszályt szító ellenszenvet, mely természetesen fő célja volt „a képzési lehetőségek felügyeletének". A nemzetközi szervezetet, mely a művelődéshez vezető utat akarta szabaddá tenni, fejleszteni, egy Opus Dei-numerárius vezeti; támogatói közé azonban nemcsak tagok tartoznak. A szervezet többek között évenként beszámolót ad ki a Helsinki charta gyakorlatba való átültetéséről minden ENSZ-állam művelődési szektorában. 1995-ben a genfi hivatalok engedélyt adtak a szervezetnek, hogy „nyári egyetemet" tartson az „emberi jogokról".

A Szabad Út a Művelődéshez Szervezet újabb példa arra, hogyan manipulál az Opus Dei a kígyók ravaszságával és a galambok ártatlanságával. A szervezetet nem a katolikus országokhoz fűzik érdekei, hanem a nők művelődési lehetőségeire figyel az iszlám országokban. Afganisztánban, Szudánban, Jemenben például ijesztően sok az analfabéta a nők körében, és a hazai ulema - a klérus, amely kizárólag férfiakból áll - őrködik afelett, hogy ebben semmi se változzon. Az Opus Dei genfi szervezete révén nyomást lehet gyakorolni a hagyományosan iszlám országokra, hogy nyíljanak meg jobban a változásra. Ennek az eljárásnak destabilizáló kihatása is van. Része annak a stratégiának, mellyel az Opus Dei harcol az iszlám ellen; „puha" módszer, mégis - ha rejtetten is - ezt a célt követi. Az Opus Dei nem akarja magát az iszlám ellenségeként láttatni, és valójában nem is az.

Ezt a stratégiát, hogy a muzulmánokat fel kell rázni, és fogékonyabbá kell tenni a Nyugat értékeire, az Opus Dei az 1995 augusztusában Pekingben tartott negyedik ENSZ Nőkonferencia során fejlesztette ki. Joaquín Navarro-Valls a konferencia kezdetén fellépett a televízióban, és közölte a világgal, hogy Pekingben nem kerül sor a Vatikán és az iszlám szövetségére. Elhallgatták

azonban, hogy az Opus Dei kettős stratégiájához tartozott, hogy a hagyományos iszlám hitelét a női jogok hangsúlyozásával rombolja. A nők képzési lehetőségeinek szükségszerű javítása, a csekély képzettség és a szegénység közötti összefüggés, továbbá az a tény, hogy a nők jobban ki vannak téve a szegénység terheinek - ezek voltak a Vatikán előírt témái Pekingben.

Az elutasításból tanulva - mellyel a kairói blokádtaktikát fogadták - a Vatikán ezúttal megváltoztatta stratégiáját. A pekingi vatikáni delegáció vezetője Mary Ann Glendon, egy liberális jogászprofesszornő volt a Harvardról. Navarro-Valls azonban szintén jelen volt, inkább tárgyalásvezetőként, mint szószólóként. Amikor a 4500 küldöttből mintegy 2000 egy kérvényt írt alá az ENSZ-nek, hogy fossza meg a Szentszéket az állandó megfigyelő státuszától, Navarro-Valls zavartalanul megjegyezte: „Ezt már a 12. században elhatározták." Ekkor volt a keresztes hadjáratok mozgalmának csúcspontja. A Vatikán képviselői hangsúlyozták, hogy a Szentszék álláspontja a nő szerepét illetően határozottan különbözik sok muzulmán államétól. Navarro-Vallsnak köszönhetően a Vatikán azonban mérsékelte álláspontját, mivel úgy vélekedtek, hogy ezek a témák „perifériális jelentőségűek a központi párbeszédhez képest". A katolikusok előretörésében a latin-amerikai és a Fülöp-szigeti delegáció játszott szerepet, akiket - vagy közvetlenül Opus Dei-har-cosok vezettek -, vagy legalábbis a prefektúra gondolatait visszhangozták. Ám ez a közvetett eljárás sem vezetett feltétlenül a várt sikerhez. Egy felmérés, melyet a Costa Rica-i Arias Peace Foundation készített 290 nem állami segélyszervezettel kapcsolatban Közép-Amerikában, a következő eredményhez vezetett: 71% az Opus Deit vallásos kegyeskedők szervezetének tartotta, mely nagyon is hasonlít az iszlám fundamentalistákra; 80%-uk úgy vélekedett, hogy a szervezet nem képviseli a nők érdekeit országaikban; 51%-uk arról panaszkodott, hogy a szervezet a nőket alárendelt helyzetben tartja; 78%-uk kifejtette, hogy a hivatalos konferenciaküldöttségeket arra kényszerítik, hogy központi kérdésekben, különösen a népességszaporulat témakörében, átvegyék az Opus Dei véleményét (ez azt jelenti, hogy utasítsák el a fogamzásgátló szereket és kondomokat, mind a családtervezés eszközeként, mind a HÍV és AIDS megelőzésére); és 18%-uk úgy vélekedett, hogy törekvéseik ellenkeznek a szabad véleménynyilvánítás jogával.[3]

Sok keresztény mégis konformistán követi az Opus Dei „puha" irányvonalát. Az Opus Deiről alkotott kép - mint a radikális iszlám ellenképe - biztosítja a prefektúra számára azoknak a rokon-szenvét, akik a Nyugattól határozottabb fellépést várnak a muzulmán fanatikusokkal szemben. Általában a konzervatív

rétegek és más jobboldali csoportosulások a legmesszebbmenőkig elfogadják az igazságos háború fogalmát, mint utolsó kiutat az indokolatlan agresszióval szemben. Az a tény, hogy az Opus Dei volt a legfőbb támogatója az igazságos háború újból kiásott tanának, még bizonyos csodálatot is kivívott számára.

A vallásháborúk frontvonalában ott állnak a Fülöp-szigeti-ek is. A 65 millió lakos 84%-a katolikus. A muzulmán kisebbség azonban egyre inkább hallatja hangját. A születési ráta valamivel több, mint 3%; az évezred végére 90 milliós népességgel számolnak. Az Opus Dei Fülöp-szigeti hadműveletei fontos szerepet játszanak, és Jaime L. Sin bíboros teljes támogatását élvezik, aki Délkelet-Ázsia Richelieu-jének számít.

Az első Opus Dei-központot 1964-ben nyitották meg Manilában. A szervezet néhány Fülöp-szigeti hallgatót egyesült államokbeli egyetemi éveik alatt beszervezett tagjai közé, akik „azzal a vággyal tértek haza, hogy az Opus Dei apostoli ideáljainak megvalósításán dolgozzanak". „Elkerülhetetlen kötelességük..., hogy együttműködjenek a szociális kérdésekre adott krisztusi válaszok meghatározásában", arra indította őket, hogy megalapítsák a „Center fór Research and Communication"-t (Kutatási és Kommunikációs Centrumot) Manilában, egy magasabb szintű, gazdasággal kapcsolatos képzési intézményt. Itt a hallgatók „tudományos és gyakorlati szinten továbbképezhették magukat nép- és üzemgazdaságtanban, és ezzel egy időben megismerhették az egyház szociális tanának alapjait. E centrum célja a Fülöp-szigetiek gazdasági és szociális fejlődésének elősegítése Krisztus szellemében" - állt az Opus Dei egyik publikációjában.[4] Magától értetődik, hogy egy ilyesfajta irányvonal nem egyeztethető össze a radikális iszlámmal.

A Fülöp-szigeteken a „szellemi fal" valahol a Jintotolo-csa-tornától délre esik, amely a szigetcsoportot körülbelül középen felezi. A 70-es években a vallási konfliktusnak délen majdnem ötvenezer ember esett áldozatul. A 80-as években a kormány a helyzetet többé-kevésbé ellenőrzése alatt tartotta, és a gyilkosságok száma csökkent. De 1991-ben az addig rivalizáló muzulmán csoportok új, „Abu Szajjaf" nevű szervezetté egyesültek, melyet Líbia és Irán támogatott. 1995 áprilisában indították el első nagyobb szabású támadásukat, céljuk a Fülöp-szigetek déli részére eső város, Ipil volt Mindanao szigetén. Az akció során száz ember életét vesztette, és az ötvenezer lakosú város központját a földig rombolták.

„Az Abu Szajjaf mindent megtesz, ami a hatalmában áll, hogy olyan légkört

teremtsen, ahol a keresztények és a muzulmánok egymás ellen harcolnak..., hogy aztán a Fülöp-szigetek déli részén iszlám államot alapítson” - magyarázta Rafel Alunan belügyminiszter. Az Abu Sayyaf, mondta, egy globális hálózathoz tartozik, amely a Közel-Keletről indult ki, és az Egyesült Államokig és Ázsiáig terjed. Már legalább 4 éve létrehozták az iszlám hívek bázisukat a Fülöp-szigeteken, mivel a szigetcsoport kiváló támaszpont a Délkelet-Ázsia egyéb részei felé való terjeszkedéshez, tette hozzá Alunan. „Keresztény ország, az egyetlen Ázsiában. A muzulmánok azonban céljaikat a keresztény érdekekkel szemben érvényesítik. A középkorba szorítanak vissza bennünket. Az iszlám birodalom reneszánszát, teokratikus uralmat akarnak” - magyarázta.[5]

Az Abu Szajjaf - arabul „a hentes fia” - szervezetet Abdura-jak Abubakar Janjalani, Líbiában képesített tanár alapította. A Fülöp-szigetek déli részén mindenütt tevékeny; katolikus papok és misszionáriusok tucatjait rabolta már el. Rafel Alunan szerint a fundamentalisták egyik nemzetközi szervezetével (melyről nagyon kevés az ismeretünk) a Harakat al-Iszlamijával szoros kapcsolatban állnak. A Harakat aklszlamijáról egyszer az a hír járta, hogy szövetségben áll Omar Abdel Rahman sejkkel, a vak egyiptomi pappal, akit bűnösnek találtak az 1993-ban a World Trade Center ellen elkövetett bombatámadásra való felbujtásban, Ramzi Ahmed Juszeffel egyetemben, aki a manhattani bombamerénylők vezetője, továbbá a pápa ellen 1995-ös manilai látogatása során tervezett merénylet egyik szervezője volt. Amerikai és Fülöp-szigeti hivatalok ezenkívül azzal vádolták Juszefet, hogy felelős az 1994 decemberében a Philippine Airlines egyik gépe ellen elkövetett bombamerényletért, és hogy további 11 merényletet tervezett amerikai gépek ellen.

Az Abu Szajjafból kiszállók elárulták, hogy a Fülöp-szigeti közkatonákat vallási és harci kiképzés céljából Pakisztánba és Afganisztánba küldik. A kormány azt állítja, hogy az Abu Szajjaf a Szabad Iszlám Hadsereg harcosaiból is felvett soraiba. Néhány nappal az ipili támadás után tudta meg a Fülöp-szigeti titkosszolgálat, hogy a Hamasz négy tagja beutazott az országba, hogy felvegye a kapcsolatot az Abu Szajjaffal.

Mialatt az Abu Szajjaf-terroristák Ipilt szétdúlták, 80 muzulmán ország képviselői gyülekeztek össze Khartumban négynapos konferenciára, melyet Dr. Hasszán al-Turabi Arab és Iszlám Népgyűlése szervezett. Képviselte magát az Iszlám Egységfront, a Fegyveres Iszlám Csoport, a Hamasz, a Hezbollah, az Iszlám Szent Háború, Tabligh, az Egyiptomi Muzulmán Testvériség, a

Dzsama’a al-Iszlamija, a US Nation of Islam és más harcias szervezetek.
A konferencia kezdetén Turabi a NATO-t és a nyugati titkosszolgálatokat azzal vádolta, hogy „új keresztes háborúra bujtanak fel az iszlám és az iszlám újjászületése ellen... A Nyugat megpróbálja az iszlám fényét kioltani”.

Turabi azonban egészen mást forgatott a fejében. Gondoskodni akart arról, hogy az iszlám ismét központi szerepet játsszon a világpolitikában. Ehhez olyan iszlám fórumra volt szüksége, amely nem kötődik se kormányokhoz, se politikai irányvonalakhoz. A khartumi konferencia azzal az elhatározással támogatta őt, hogy az Arab és Iszlám Népgyűlést az Iszlám Népi Kongresszussal helyettesíti, mely olyasmi lenne, mint az iszlám világ Vatikánja.

Az Iszlám Népi Kongresszussal, érvelt Turabi, a próféta követői jobban képesek arra, hogy „az iszlámot megvédjék a Nyugat támadásaitól”. A szaúdiak és más hagyományos iszlám hatalmák természetesen nem adták beleegyezésüket az elhatározáshoz, de az iszlám világnak a hidegháború utáni megváltozott dinamikájában a vezető szerep az Arab félsziget monarchikus autokratáitól átkerült a központi iszlám tengely radikálisabb tagjaihoz. A keresztény világ számára ezek rossz hírek voltak.

Ahogy a konferencia az Iszlám Népi Kongresszus egybehí-vását elhatározta, Turabi megengedhette magának, hogy mérséklődésről prédikáljon. A konferencia zárszavában a keresztény fundamentalistákkal való együttműködés mellett érveltek, akik - így állították - ugyanazt az álláspontot képviselték, mint az iszlám konzervatívok. „A konferencia támogatja... a párbeszédet a Nyugattal, és javasolja, hogy a muzulmánok törekedjenek véleménycserére a keresztény világgal; hadd legyen ez a hívők együttműködésének kezdete a korrupt materializmussal szemben” - állt a nyilatkozatukban.

Az iszlám világban Turabi egyre inkább kulcsfigurává vált, és a „Tiberisen túli felekezet” papjai bizonyára egyre inkább lehetséges partnerként tekintettek rá a kereszténységnek az iszlámmal folytatott „párbeszédében”. Egy korábbi sajtókonferencián Turabi egyértelművé tette, hogy az ő szemében mi jelenti a probléma gyökerét. „A Nyugat vezető politikusainak közvetlenül meg kell ismerkedniük az iszlámmal... A Nyugat nem uralhatja a világot. Nincs olyan isten, melyet ‘Nyugatnak’ hívnak” - magyarázta.

„Az emberiség nemzetei nagyon közel kerültek egymáshoz, és a kommunikációs eszközök nagyszerűek... Párbeszédet... kellene folytatnunk. Engedjétek meg,

hogy egymással beszéljünk. Egy vagy két nyelv elég ehhez; mindenki járuljon hozzá a maga részével, a maga kultúrájával az emberi kultúra közös örökségéhez. Az én értékeim megengedik nekem, hogy olyasvalakivel is párbeszédet folytassak, aki ellenségesen vélekedik rólam... A Korán arra tanít: ‘Beszélj vele.’ Vallási példaképem a próféta, aki az első, írásos alkotmánnyal rendelkező államot alapította, muzulmánok és zsidók közös államát..., és megengedte a kereszténynyeknek, hogy mecsetjében imádkozzanak. Példaképem, akit tökéletesnek tartok, megengedi nekem, hogy minden hatalmamban álló lehetőséget megragadják azért, hogy ellenfelemmel beszéljek. Ha nem akartok velem szóba állni, soha nem fogtok arabul beszélni. Akkor éppenséggel angolul és franciául tanulok és talán egy kicsit németül és olaszul. A Nyugat nem akar egy feketével beszélni, de én szólni fogok hozzá. Az anyagi javakat nem akarja a nemzetközi gazdasági cserében Észak és Dél között egyenlően elosztani, de én megpróbálom vele megosztani az emberi gazdagság javait... Ha azonban megtámad, természetesen én is erőszakhoz folyamodom. A Korán arra tanít, hogy fogat fogért...”[6]

Ez mind szép és jó, Turabi, de hogy áll az egyenleg Szudánban? Amikor Peter Mende német követ 1995 októberében a khartu-mi hivataloktól felvilágosítást kért a kormányellenes tiltakozáson részt vett, letartóztatott és kivégzett egyetemi hallgatók ügyében, kiutasítással fenyegették meg.

Az Opus Dei soha nem fenyeget üresen. Nem is engedné meg, hogy a pápa ilyet tegyen. Amikor II. János Pál vendéglátóit Khartumban felszólította, hogy végre vessenek véget „a szenvedés szörnyű aratásának” Szudán déli részén, hogy ne hívják ki Ábrahám Istenének haragját, akkor ez nem óhaj volt, hanem hatalmi szó. Hat hónappal a khartumi pápalátogatás után egy kevéssé ismert felekezetközi emberjogi szervezet - a Christian Solidarity International - nyomult előre délen. Nemcsak segítséget hoztak a létszámukban megcsappant kereszténynyeknek és animista közösségeknek, hanem politikai háttér-fedezéket mozgósítottak a szomszéd keresztény államokban Dél-Szudán függetlenségéért nemzeti demokratikus szövetséget támogattak Khartum ellenében, és a nyugati fővárosokban kampányt indítottak a függetlenségi törekvések érdekében. Caroline Cox, a Christian Solidarity munkatársa, képzett ápolónő, az ország déli részébe tett látogatása után arról számolt be, hogy rendszeresen rajtaütnek dinka falukon, gyermekeket és fiatal nőket hurcolnak el, akiket munkára és prostitúcióra kényszerítenek. Néhányan közülük muzulmán nevet kaptak, és Korán-iskolákat kellett látogatniuk, másokat a manyieli rabszolgapiacon, Bahr el Ghazal tartományban adtak el.

A szudáni keresztények új hírközlő lapja, a Light and Hope fór Sudan 1995 júliusában beszámolt arról, hogy a tízéves polgár-háború kezdete óta „közel kétmillió ember vesztette életét, többnyire éhség és betegség folytán, és ötmillióan menekültek el hazájukból". Khartum, így a magazin, kihasználja az éhínséget, hogy „iszlám- és arabbarát programját" előrébb vigye. A Christian Solidarity-misszió emberjogi szervezeteket szólított fel arra, hogy Szudán valamennyi területét látogassák meg. Turabi világosan kifejezte, hogy ez nem felel meg az ő elképzeléseinek a párbeszédről. Eközben a Christian Solidarity egyértelművé tette, hogy Szudán nyugati részén minden feltétel adott az „igazságos háborúhoz".

Néhány héttel később a szudáni lázadók fegyelmezett haderővé formálódtak, és elindították első nagyobb támadásukat a khartumi pápalátogatás óta. Megsemmisítettek egy motorizált elit egységet; megöltek, illetve foglyul ejtettek 7000 kormánykatonát. Teljes felszerelésük a lázadók kezébe került, akik először vetettek be páncéloskocsikat, és Khartum állítása szerint Uganda és Tanzánia hadseregeinek állandó egységei támogatták őket. Az iráni piló-tájú harci helikopterek bevetése ellenére a lázadók visszahódították Nyugat- és Kelet-Ekvatória nagy részét.

A harci morál néhány hét leforgása alatt megváltozott délen. Vajon miért változott meg a csapatok hozzáállása? John Eibnert, a Christian Solidarity szudáni bevetési irányítóját kérdeztem erről. „Mert nem csak önmagukra hagyatkozhatnak" - felelte.

A Christian Solidarity érdekes példája az átláthatatlan hadműveleteknek. A szervezet keletkezéséről és anyagi támogatásáról semmit sem lehet kideríteni. Azt állítják, hogy könyvelésüket egy elismert gazdaságellenőrző cég - Peat Marwick svájci partnere -ellenőrzi, és az év végi zárszámadásba bárki betekinthet. Ez azonban nem így van. A nyilvánosság egy olyan egyenleg csontvázát tekintheti meg, melyet még csak nem is írtak alá, és amelynek megfejtése nem világos - a pénzügyi forrásokat csak igen általánosan és nem konkrétan tüntetik fel. Állítólag a Christian Solidarity üzleti könyveléséről van szó, de az embernek az a benyomása, hogy csupán a svájci fiók könyvelését látja maga előtt.[7]

Amikor 1994 októberében két spanyol apácát öltek meg Algériában, a pápa kijelentette: „Kötelességemnek tartom, hogy minden jó szándékú embert emlékeztessek arra: valódi eredményt csak akkor lehet elérni, ha az ember

elfordul az erőszak szakadékától, és ehelyett a párbeszéd útját követi...”[8]

A pápa A reménység küszöbét túllépni c. könyvében, melynek bevételével a Horvátországban lerombolt templomok újjáépíté-

sét kívánja támogatni, nyitva hagyta álláspontját a két vallás viszonyát illetően. Könyvében a pápa kijelentette: az iszlám nem

a megváltás vallása... Bár Jézust megemlítik, de csak prófétaként, aki Mohamednek, az utolsó prófétának készíti az utat”. Kijelentette, hogy az ezredfordulóra az egész emberiséget szeretné megajándékozni a krisztusi üdvösség misztériumával, és a keresztény hitre való térítés által meg akarja „tisztítani a világot”. Ezzel az iszlám világnak értésére adta, hogy egyáltalán nem áll szándékában saját megváltás-vízióját egy szintre helyezni a Korán tanításaival, melyek a próféta szerint Allah szavainak való teljes alávetettséget követelnek.

Egy évvel azután, hogy II. János Pál és Hasszán al-Turabi is, mindegyik a maga módján, a vallások közötti párbeszédre szólított fel, az iszlám a szent háborút bombamerényletekkel és terrorfenyegetésekkel Horvátországba, Franciaországba és Németországba exportálta. A betiltott algír Iszlám Fegyveres Csoport egy üzenetben, melyet egy kaliforniai, San Diego-i címről az Interneten keresztül terjesztett, így verte a mellét: „Dzsihádunk büszkeséggel és erővel mért katonai csapásokat Franciaország... legnagyobb városaira. Megígérjük, hogy megzavarjuk álmotokat, kiirtunk benneteket, és az iszlám fogja Franciaországot uralni.”

„Háborúban vagyunk” - magyarázta Jean-Louis Debré francia belügyminiszter, miután 1995-ben a nyolcadik bombamerénylet félelmet és bizalmatlanságot keltett. „Ez modern korszakunk háborúja, és én biztosítom Önöket, hogy a kormány elszánt arra, hogy megnyerje ezt a háborút, és ne kössön kompromisszumokat” - jelentette ki.

Miután a német rendőrség felfedezett egy iszlám fegyverkereskedő-hálózatot, és kilenc személyt letartóztatott, Abdelkhadar Sahrauoi - állítólag semleges, száműzetésben élő algír üzletember -így figyelmeztetett a német televízióban: „Ha megállapítjuk, hogy neogyarmatosítók vagytok, és meg akarjátok semmisíteni népünket, és a Földközi-tenger területén nem partnerkapcsolatra, hanem uralomra törekedtek, akkor harcolni fogunk ellenetek.” A pápa és Turabi

vagy nem vették tudomásul a másik fél párbeszédre való felhívását, vagy nem voltak igazán egyenesek. Az irániak ezzel szemben egyáltalán nem érezték szükségesnek a párbeszédet, a Vatikánnal való opportunista szövetségük ellenére, melyet az 1994-es

ENSZ Népességkonferencia idején kötöttek. Sokkal világosabb látásuk volt a dolgokról. „A kereszténységből valójában hiányzik az isteni és vallási spiritualitás; terméketlen és felesleges mozgalom” - hirdette ki a második férfi az ország vallási hierarchiájában, Ahmed Jannati ajatollah, és ezzel kifejezésre juttatta azt a radikális hangulatot, melyben országa megmerevedett. A kereszténység - mondta -a pápa személyében olyan központi hatalmat hozott létre, melyet minden katolikusnak kötelessége követni. „Ezzel életben tartották az élettelen hullát; az iszlám ezzel szemben annyi spiritualitással, annyi mélységgel és annyi erővel rendelkezik, hogy képes vezetni a világot.”[9] Egy holttesttel, hangsúlyozta Jannati ajatollah, egyszerűen nem lehet párbeszédet folytatni.

Az Opus Dei követői Isten szervezetének tulajdonították érdemül, hogy merev dogmatizmusukkal újjáélesztették az egyházat. Kritikusai azzal vádolják, hogy megosztotta az egyházat. Sok katolikus azonban egyáltalán nem akarja tudomásul venni a haladók és a konzervatívok, illetve a Róma-párt és a „keleti politikusok” küzdelmeit a kúriában. Békében és a pápába vetett bizalomban akarják gyakorolni hitüket. De lehet, hogy az ezredforduló közeledtével ez már nem lehetséges. A pápa titkos harcosainak „okos és kitartó” munkája a vallások polarizálódásával fenyeget. Erre elsőként Tura-bi hívta fel a figyelmet: „Az iszlám újjászületés néhány keresztényt, aki a vallást elhanyagolta, arra emlékeztetett, hogy önmagát az ettől való elhatárolódásban kell meghatároznia. Kereszténynek mondják magukat, akkor is, ha nem éppen vallásosak. A veszély abban rejlik, hogy néhány ember megpróbálja a vallást... saját gazdasági és politikai érdekeinek szolgálatába állítani, [és] a kereszténységet az iszlám újjászületés ellen mozgósítani. Ezért kell, úgy hiszem, egymással beszélnünk.”[10]

Epilógus

A kereszténység és az iszlám kapcsolata... egyike a nagy, társadalmak között és azokon belül húzódó szakadékoknak; a gyakori megrázkódtatások arra emlékeztetnek bennünket, hogy a pusztító erők mindig előtörhetnek onnét, ahol a felszín alatt ilyen mély megosztottság található.

George Leonard Carey, Canterbury érseke

Az Opus Dei törekvését, hogy uralja a római katolikus egyházat, olyan elszántság jellemzi, melyre nem volt példa az ellenreformáció óta. E határozottság miatt a prefektúra - teljesen függetlenül attól, milyen irányt vesz fejlődésük az elkövetkező években - a Vatikánon kívül és belül egyáltalán nem lesz mentes feszültségektől. Ezért az Opus Dei létezése mindenkit érint, legyen megkeresztelt katolikus vagy egyszerű világi polgár.

Az Opus Deit kétségtelenül az az őszinte vágy élteti, hogy megvédje az egyházat. Tagjai közé sok odaszánt és kiváló ember tartozik. Eredeti elvei, melyek a keresztény munkaetikán alapulnak, dicséretre méltóak. Az Opus Dei azonban 1928 óta folyamatosan továbbfejlődött. Mivel a szervezet céljai elérése érdekében piszkos trükköktől sem riadt vissza, és mert nem vagy alig vonatkozik rá a nyilvánosságra hozatal és az ellenőrizhetőség kötelessége, némely megfigyelő „fehér maffia” jelzővel illette.

Minden arra utal, hogy az Opus Dei vezető stratégái a Villa Tevere fekete ajtói mögött elszántak arra, hogy „igazságosan és testreszabottan” válaszoljanak a véleményük szerint romboló társadalmi és erkölcsi jelenségekre, illetve a vallási radikalizmusra, ott és ahol az egyházról alkotott víziójukat fenyegetik. Egykori magas rangú tagok alátámasztják, hogy egy ilyesfajta reakció teljesen megfelel a prefektúra világnézetének s céljainak. A kívülálló azonban semmi lényegeset nem tud meg az Opus Dei belső céljairól és szándékairól. Ezért fontos, hogy az egykori tagok beszámolói és bizonyságtevései nyilvánosságra kerüljenek, mivel csak ezekből lehet következtetni arra, ami Escrivá de Balaguer fiainak és leányainak fejében valójában végbemegy.

Az Opus Dei titkos szekta, mely ügyesen kivonta magát az egyház ellenőrző szervei alól. A titkolódzás minden nyílt és demokratikus társadalom ellensége. Ha az Opus Dei, ahogy mindig újra és újra bizonygatja, nem titkos szervezet,

miért utasítja akkor vissza az apostoli munkájáról szóló beszámolók - melyeket az Ut sit VI. cikkelye szerint ötévente a pápa elé kell terjesztenie - publikálását? A válasz így hangzik: „Sem az Opus Dei, sem a Szentszék nem hozna nyilvánosságra olyan dokumentumot, melyet a pápa számára készítettek.” Ez alapjában véve mindent elmond nekünk arról, amit az Opus Dei erkölcsi tekintélyéről tudnunk kell, és ezzel a szervezet hasonló szinten áll, mint a Fegyveres Iszlám Csoport és az Iszlám Szent Háború. Az Opus Dei igazságos ügyért száll síkra, de céljai követése közben gátlástalan módszerekhez nyúl.

Az Opus Deit többek között jegyezni lehetne a Vatikáni Évkönyvben, a Katolikus Németország címjegyzékében, a Catholic Di-rectoryfor England and Walesben, az egész világ egyházmegyéinek jegyzékében és azon városok telefonkönyveiben, ahol működik. Tény marad azonban továbbra is, hogy tevékenységét vastag függöny mögé rejti, hogy a nyilvános ellenőrzés elől eltakarja. Az Opus Dei nem akarja, hogy a rajta kívül eső világ megtudja, hogy mit csinál. Ahogy azt az 1950-es alapszabály 190. cikkelye előírja: „... mindent, amit tagjai létrehoznak, nem nekik, hanem egyes-egyedül Istennek kell tulajdonítani”. A 190. cikkely így elfedezi azt a szerepet, melyet az Opus Dei az agresszív vatikáni politika kialakításában játszik.

Az egyház politikai arculata megerősödött, ezért láthatólag magasabb összeg folyik be a hívőktől adományok formájában, mivel a Szentszék végre megint elérte a nyereségküszöböt. Ez nem jelenti azt, hogy a 80-as évek anyagi bizonytalansága eltűnt, hiszen egyetlen visszaesés elég lenne ahhoz, hogy a Vatikán megint piros számokat jegyezzen. Az 1991-es rekordmínusz 87,5 millió dolláros összegét, amely 1992-re 3,4 millióra csökkent, 1993-ban 1,5 millió dolláros csekély nyereség követte (elsőként 1981 óta). 1994-ben is 419 000 dolláros alacsony nyereséget mutattak ki. 1995-re először 22,5 millió dolláros deficitet jósoltak, ami a kúriát megint aggodalomra indította anyagi helyzetével kapcsolatban. A Vatikán azonban később beszámolt róla, hogy a várt veszteséget a befektetések-bői - nagyrészt kölcsönökből és ingatlanokból - származó nagyobb jövedelemből kiegyenlítette. Más szavakkal, az Opus Dei megint segítségére sietett, ahogy egy római elöljáró utalt erre. 1996-ra ismét egy kis pluszt várnak 330 000 dollár nagyságrendben.

Az Opus Dei-szövetséges Edmund Szoka bíboros, aki Detro-it egyházmegyéből jött Rómába, és vette át a Szentszék gazdasági ügyeinek vezetését, bizalommal telve nyilatkozta: a vatikáni pénzügyek rendezése azt jelenti, hogy az Ambrosiano-botrány által kiváltott „image-probléma” már a múlté. Mivel

azonban Andreotti gyilkossági összeesküvés és a maffiával való együttműködés gyanúja miatt bíróság előtt állt, Szoka feltételezése nem tűnt túl megbízhatónak. Mialatt Szoka bíboros az egyház központi „misztériumát” földi mértékkel mérte, és a Szentszéket mint multinacionális vállalkozást mutatta be, ahol árfolyam-haszon viszonylatokról és tőkeforgatási követelményekről van szó, a „redukcionizmus” tévedését kockáztatta meg, ami súlyos vétség a teológiában.

A Vatikán egyik legnagyobb, Olaszországon kívüli vagyoni értéke a jeruzsálemi Notre Dame Központ. Amikor a Vatikán 1995-ben azért állt üzemeltetési veszteség előtt, mert az előző évtizedekben 330 millió dollár értékben gazdálkodott össze felhalmozódott deficiteket[1], meg kellett válnia a nem-jövedelmező vagyontárgyaktól. A jeruzsálemi központ birtoklása, illetve haszonélvezete római bennfentesek szerint végül is az Opus Deire szállt át, ezáltal el lehetett hárítani az 1995-re várt veszteséget. A Notre Dame hatalmas épületegyüttesének átvételével a prefektúra egészen a Via Doloro-sáig és a Szent Sírig szélesítette ki befolyását, ahol 2000 év óta gyülekeznek össze keresztény zarándokok, hogy a „megtestesült Isten” sírját megérintsék. Hivatalosan azonban az Opus Dei egyáltalán nincs is jelen Izraelben. A szervezetet az izraeli vallásügyi minisztérium nem jegyzi, mivel szentföldi központja továbbra is Betlehemben található, amely palesztin fennhatóság alatt áll.

Az Opus Dei szentföldi tevékenysége biztosítja, hogy az ezredfordulós ünnepre vonatkozó előkészületeket eddig reménységgel lehetett folytatni. 1995 szeptemberében a Palesztin Függetlenségi Hivatal vezetője, Jasszer Arafat meglátogatta a pápát Castel Gandol-fóban, és meghívta, hogy a 2000. évet Jeruzsálemben és Betlehemben ünnepelje meg. A Navarro-Valls által kiadott sajtójelentés alapján Arafat meg akarta köszönni a pápának a támogatást, „melyet a palesztin ügy a Szentszéktől mindig megkapott”,[2]

Jeruzsálemnek kell a 2000. év alkalmából tartott ünnepség fókuszában állnia, és az Opus Dei helyi támaszpontot akart berendezni a pápa biztonságának szavatolása érdekében. De Turabi, Oom ajatollah, valamint a Hezbollah és a Hamasz a tervezett ünnepi látogatást állítólag mindannyian egyhangúlag elutasítják. Jeruzsálem végül is az iszlám harmadik legszentebb helye, és a radikális erők nem láttak okot a pápa behatolására. Mivel számolni kell azzal, hogy a pápa jelenléte a Szent Városban, amely all. század óta minden keresztes hadjárat célpontja volt, ellenségeskedést fog kiváltani, az Opus Dei az erődítményszerű Notre Dame Központ megszerzésével bölcs előrelátásról tett

tanúbizonyságot. Ezzel a lépéssel a pre-fektúra megerősítette tekintélyét az egész egyház feje felett.

Az Opus Dei tagadja, hogy beleavatkozna a politikába. De lehet hinni neki? A választ, mely a katolikus egyház vezető szektájának lényét feltárja, a belső Opus Dei-kiadvány, a Crónica két bekezdése adja meg:

- A lecke világos, mint a nap: Mindent szabad nekem, de nem minden használ.[3]

- A szennyest otthon kell kimosni. Odaadásotok első jegye abból áll, hogy nem vagytok olyan gyávák, hogy a szennyest a szervezeten kívül akarjátok kimosni, ha valóban meg akartok szen-telődni; ha nem, akkor itt feleslegesek vagytok.

„Mindent szabad nekem” - ebben a három szóban kifejezésre jut az Opus Dei egész arroganciája; egyidejűleg megjelenik benne az az igény, hogy törvényszövegeket saját kedve szerint értelmezzen, vagy akár teljesen el is tekintsen tőlük. Az ember úgy vélné, hogy egy „isteni sugallatra” megalapított szervezetben nincs is szennyes. De láthatólag ez időről időre előfordul az Opus Deiben. A szigorú utasítás a szennyes otthoni mosására a titkolódzás mániáját szemlélteti. Ennek a mániának szükségszerűen kollektív mániához kell vezetnie, ahogy az sok szektára jellemző. Az Opus Dei azonban annyiban nem tipikus, hogy fél évszázad alatt küldetésének kivitelezése érdekében olyan pénzügyi hatalmat épített ki, amely eddig egyetlen vallási intézménynek sem volt birtokában. Semelyik másik keresztény szekta nem működött ilyen sikeresen ezen a területen.

A Crónica nyilatkozatai különösen abban az időben jelentősek, amikor a jelenlegi pápa hatalmi időszaka a végéhez közeledik. Az utód kérdése még soha nem volt ennyire döntő. A kúria néhány tagja azon a véleményen van, hogy a katolikus egyháznak megint hatalmat kell gyakorolnia világi és szellemi értelemben egyaránt, ha a 21. században nem akar elsüllyedni a jelentéktelenségben. Azt a véleményt képviselik, hogy a vallás a népek és nemzetek párbeszédében a hiányzó dimenzió. Végső soron az Opus Dei elöljáróira mindent lehet mondani, de azt nem, hogy nyitottak volnának a párbeszédre, mivel értelmes dialógus nem is lehetséges olyan csoporttal vagy szervezettel, amelyik meg van róla győződve, hogy az isteni igazság a birtokában van, és így mindenre tudja a választ.

A legtöbb fontos kérdésben a prefektúra számíthat legalább 60 bíboros támogatására. A püspökök rokonszenvének biztosítása érdekében az Opus Dei síkraszállt egy „független" amerikai alapítvány - a New York-i Wethersfield Foundation - létrehozása mellett, amely afrikai püspökök római tanulmányait ösztöndíjjal fedezi. A katolikusok nagy része a Harmadik Világban él. Az Opus Dei törekvése, hogy a Harmadik Világ fontos elöljáróinak teológiai színvonalát emelje, egyszerre nagyvonalúnak és bölcsnek tűnt. Érdekes módon az alapítvány csekkéit nem az Opus Dei által kiválasztott ösztöndíjasoknak állították ki, hanem közvetlenül a prefektúra teológiai intézetének Rómában, az Ateneo Romano della Santa Croce számára. Az ötlet alapjában véve zseniális - megengedte az Opus Deinek, hogy az afrikaiakat mások számlájára szellemi táplálékkal lássa el. E látszólag jótékony ajánlat mögött állítólag egy sokkal ravaszabb terv rejtőzik. Mivel az Opus Dei számára tény, hogy a következő pápa minden valószínűség szerint spanyol lesz, állítólag már az azt követő pápára tekintenek - és ebben az időpontban szükséges lenne az első fekete-afrikai pápát megválasztani. Ahogy lengyel pápára volt szükség ahhoz, hogy a kommunizmus Évii Empiresét legyőzzék, úgy az Opus Dei véleménye szerint nyilvánvalóan egy fekete pápára van szükség ahhoz, hogy az iszlám előretörését fel lehessen tartóztatni Afrikában. A ma püspökei a holnap bíborosai. Az Opus Dei időben gondoskodik arról, hogy szóba jövő jelöltjei megfelelően be legyenek oltva az egyház igaz tanaival.

A bíborosi kollégiumra gyakorolt befolyásuktól eltekintve (1995 végén a 165 bíborosból 122-t II. János Pál nevezett ki) az Opus Dei-központ a következő 18 elöljáróból és 9 laikusból álló - a lista korántsem teljes - szolid hatalmi bázissal rendelkezik a kúriában:

- Monsignore Joaquín Alonso Pacheco, a szentté és boldoggá avatási kongregáció tanácsadója;

- Dr. Cári A. Anderson, a II. János Pál Családvédelmi Intézet elnök-helyettese;

- Professzor Eduardo Baura lelkész, a világevangélizációs kongregáció tanácsadója;

- Dr. Cormac Bürke tiszteletes, az Ülnökkollégium tagja a Római Róta ítélőszékénél;

- Monsignore Ignacio Carrasco de Paula, az Ateneo Romano déllé Santa Croce

professzora, a Pápai Életvédelmi Akadémia tagja, a Pápai Életvédelmi Tanács és a Betegápolási Szolgálat konzultánsa;

- Juan Luis Cipriani érsek, a papi kongregáció tanácsadója;

- Monsignore Lluis Clavell Ortiz-Repiso professzor, az Ateneo Romano della Santa Croce rektora, a katolikus oktatásügyi kongregáció tanácsadója, valamint a Pápai Kulturális Tanács titkára;

- The Honorouble Virgil C. Dechant, az IOR elöljárósági tagja, a Pápai Családvédelmi, illetve a Szociális és Kommunikációs eszközök Tanácsának tagja, valamint a Vatikáni Városállam tanácsadója; felesége, Ann, szintén a Pápai Családvédelmi Tanácsban ül;

- Monsignore Stanislaw Dziwisz, az állami titkárság első szekciójának capo ufficiója és a pápa személyi titkára;

- Jósé Escudero Imbert professzor, lelkész, a szentté avatási kongregáció tanácsadója;

- Monsignore Amadeo de Fuenmayor, a Törvényszöveg-értelmezések Pápai Tanácsának konzultánsa;

- Monsignore Ramón García de Haro, a Pápai Családvédelmi Tanács konzultánsa;

- Monsignore Jósé Luis Gutiérrez Gómez, a szenttéavatási kongregáció relárori kollégiumának tagja és a Törvényszöveg-értelmezések Pápai Tanácsának konzultánsa;

- Dr. John M. Haas, a Nemzetközi Kulturális Intézet elöljárója, a II. János Pál Családvédelmi Intézet fakultástagja;

A kulturális intézet alapítására II. János Pál pápának a kultúra újraevangelizációjáról szóló felhívása után került sor. Az intézmény ismert európai és amerikai értelmiségiek csoportját kalauzolja utazások során katolikus európai helységekbe; szorosan együttműködik a lichtensteini Nemzetközi Filozófiai Akadémiával és az Opus Dei számára a magasabb szinten történő tagtoborzást szolgálja.

- Julián Herranz Casado érsek, a püspöki kongregáció tanácsadója, a Törvényszöveg-értelmezések Tanácsának elnöke, a Legfelsőbb ítélőszék, az Apostoli Aláírás tagja, és Cheli és Foley érsekek mellett a Pápai Ház Tanácsadói Stábjának egyik elöljárója;

- Professzor Gonzalo Herranz Rodríguez lelkész, a navarrai egyetem bioetika tanszékének vezetője, a Pápai Életvédelmi Akadémia direktóriumának elnöke és a katolikus oktatásügyi kongregáció tanácsadója;

- Monsignore José Tomás Martin de Agár y Valverde, a római vikari-átus ordináció bíróságának bírája;

- Jean-Marie Meyer professzor, filozófus, feleségével, Anouk Le-jeune-nel együtt a Pápai Családvédelmi Tanács tagja (Anouk Le-jeune anyja, Birthe Brinsted Lejeune a híres biogenetikus, Jérőme Lejeune özvegye, aki egy emberi kromoszómát fedezett fel, amely szellemi fejlődési rendellenességekkel függ össze; a Pápai Életvédelmi Akadémia tiszteletbeli tagja);

- Alberto Michelini, az Európa Parlament képviselője és a Vatikán média-tanácsadója;

- Antonio Miralles lelkész, a vallástani kongregáció tanácsadója és az Ateneo Romano della Santa Croce Teológia Fakultásának dékánja;

- Monsignore Fernando Ocáriz, az Opus Dei új generálvikáriusa, a vallástani kongregáció tanácsadója, az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottságának állandó tagja, melyet 1988-ban alapítottak, hogy Lefébvre érsek Econe-mozgalmának tagjait visszavezessék az egyház karjaiba;

- Monsignore Enrique Planas y Comas, a Filmoteca Vaticana igazgatója ;

- Jósé Angel Sánchez Aisain professzor, az IOR elöljárósági tagja;

- Alberto Vollmer nagykövet, az Apostoli Szék Vagyonigazgatásá-nak tanácsadója, feleségével, Cristina grófnővel együtt a Pápai Családvédelmi Tanács tagja;

- Monsignore Javier Echevarría, az Ateneo Romano della Santa Croce nagykancellárja, és a szenttéavatási kongregáció tanácsadója. 1995 márciusában II. János Pál a papi kongregáció tanácsadójává nevezte ki, miáltal az Opus Dei

újabb lehetőséget nyert az egyházmegyei papok pályafutásának alakítására szerte a világon;

- További 50 Opus Dei-pap a Pápai Ház Káplánja tiszteletbeli címet viseli, illetve a Szentszék elöljárója.

Mindeközben már nincs öt év a nagy ezredfordulós ünnepségig. A végnélküli intrika-játék néhány kulcsfigurájának életében a legutóbbi időidben nyugtalanító események történtek. Catalina Serus, a karmelita kolostor vezetőnője, ahol Concepción Boullón Rubio élt, azt állította, hogy nem volt tudomása arról, hogy Concepción nővér valaha is beteg lett volna; ezért csodálkozik, hogyan gyógyulhatott meg Escrivá de Balaguer közbenjárása folytán. Ez a leleplezés további komoly kételyeket támasztott a csoda hitelességével kapcsolatban, amely az alapító boldoggá nyilvánítását alátámasztotta, és a fő kezdeményező, Flavio Capucci páter reputációját is kérdésessé teszi.

Az Opus Deiből kiközösített José Maria Ruiz-Mateos Spanyolországban saját politikai pártot alapított, amely teljesen elkötelezte magát a korrupció elleni harcra. Spanyolországban a keresőképes lakosság 22%-a munkanélküli volt, 8%-uk a nyomor határán élt, és mélységes elégedetlenség uralkodott. Kampánya támogatására Ruíz-Mateos megvett egy madridi rádióállomást, a Rádió Libertyt, és egy naponta jelentkező riportműsort vezetett „A méh csípése” címmel. Irodát is berendezett olyan botrányok kivizsgálására, melyekre hallgatói hívták fel a figyelmét. Véleménye szerint az egyik legnagyobb botrány abból állt, hogy Felipe González 1985-ben házasságon kívüli gyermeket nemzett, akinek panamai anyja egy hivatalosan elítélt bankrablóval állt kapcsolatban, és állítólag egy latin-amerikai szindikátus számára mosott tisztára kábítószerdollárokat.

A korrupció rányomta bélyegét Felipe González tizenhárom kormányzási évére. Jó példa volt erre Antonio Navalón esete, aki a háttérből befolyásolta a politikai eseményeket. De az ő sorsa is szomorúra fordult, amikor azzal vádolták meg, hogy a Pénzügyminisztérium hivatalnokait hárommillió fonttal vesztegette meg a megbuktatott Banesto-elnök, Mario Conde zsebéből. Elmenekült a spanyol hatóság hatásköréből. Navalón legalább életben volt. Egyike azoknak, akiket a leginkább csodált, név szerint Pio Cabanillas egykori igazságügy-miniszter azonban csalódást okozott barátainak az Opus Deiben, és így Isten haragját vonta magára. Amikor az Európa Parlament egyik ülésén Strasbourgban részt vett, tanszvesztiták kíséretében fényképezték le, és azzal vádolták, hogy egy

pedofilek-ból álló szervezethez tartozik. 1991. október 10-én halt meg szívinfarktusban Madridban, és még azelőlt eltemették, mielőtt a fia beutazhatott volna az Egyesült Államokból.

Ezt követően Alfredo Sánchez Bellának kellett a Grand Tibi-dabo Company-t (mely az Opus Deinek időközben a Rumasa pótlásául szolgált) a pácból kisegítenie. „Nem vagyok az Opus Dei tagja; nem rendelkezem a szükséges érdemekkel" - nyilatkozta Franco egykori idegenforgalmi minisztere az El País-nak.[4] A Grand Tibida-bo 18%-át birtokolta, amelynek elnöke, Javier de la Rosa - Juan Car-los király pénzügyi tanácsadója - csalás miatt börtönben ült. De la Rosa a Kuwait Investment Office spanyolországi reprezentánsa volt. Felesége, Mercedes Misol szupernumerárius volt; de la Rosa maga azonban az Opus Dei szerint nem volt tag.

Sokan úgy gondolták, hogy de la Rosa a király egy másik tanácsadójával, Manuel de Pradóval együtt magára vonta az Opus Dei haragját. De la Rosa, aki a szervezet sok projektjét támogatta, állítólag nem engedelmeskedett parancsoknak. Manuel de Prado, a Grand Tibidabo egykori helyettes elnöke elhagyta szupernumerárius feleségét egy másik nő kedvéért, és így (állítása szerint igazságtalanul) belevonták a de la Rosa körüli botrányba. A de la Rosa-ügy kivizsgálása során előtérbe került az az állítás, hogy a kuvaitiaktól származó 60 millió font csúszópénzzel próbálta a királyt rávenni arra, hogy az Öböl-válság alatt engedélyezze amerikai repülőgépek földreszállását spanyol támaszpontokon. Először fordult elő, hogy a király neve nyilvános botrány kapcsán szóba került,'de ő maga is

kihívta - a társaság révén, mellyel körülvette magát - az Opus Dei rosszallását. Amíg a spanyol főügyész elhatározta, hogy beszünteti a király megvesztegethetőségével kapcsolatos vizsgálatokat, az a hír járta, hogy Juan Carlosnak fia, Felipe herceg javára le kell köszönnie a trónról. Felipe testvére, a királyi hercegkisasszony férje egy Opus Dei-szupernumerárius volt.

A madridi napilap, a Dario 16 források feltüntetése nélkül arról számolt be, hogy a pápa az Opus Dei pénzéhes intrikusainak bűntársa:

„Miért utazik Olaszországba?" - kérdezték de la Rosát egyszer a Zarzuela-palotában.

Válaszul lesütötte könnyes szemét:

„Ez titok... de egy Opus Dei-kórházat támogatok anyagilag hátrányos helyzetű gyermekek számára" - magyarázta bizalmasan. Rómában a kórházigazgató egy projekt megbeszélése után megkérdezte: „Don Javier, el akar kísérni a Vatikánba, és meg akarja tekinteni, milyen nagyszerű munkát végeznek a japánok a Sixtusi Kápolnában?"

Don Javier elfogadta az ajánlatot. Amikor megérkeztek a Vatikánba, az igazgató így szólt: „Várjon egy pillanatot, megmosom a kezem." Eltűnt. Néhány perccel később, mintha csoda történne, kinyílt egy másik ajtó, melyen személyesen II. János Pál pápa lépett be. Lassan közeledett Don Javier-hez, és halkan megszólította: „Senor de la Rosa, ezer bocsánat, de az Úr útjai kifürkészhetetlenek. Látom, Ön megbízható és együttérző ember. A krízisnek ebben az időszakában az egyházat ismét komoly problémák fenyegetik. Számítok az Ön támogatására."

És a Szentatya továbbment útján...[5]

Amennyiben a mostani pápa hivatali ideje még az ezredforduló előtt lejárna, úgy a jelenlegi híresztelések alapján Ricardo Maria Carles barcelonai bíboros volna az Opus Dei fő jelöltje az utód szerepére. Hetvenéves korára való tekintettel Carles csak átmeneti pápának tekinthető. Ez elég időt hagyna az Opus Deinek, hogy egy fiatalabb afrikai püspököt keressenek a halász utódjául. De ezek a tervek kudarcba fulladtak, amikor Riccardo Marocco olasz pénzmosó azt állította, hogy Carles segített neki, hogy csillagászati nagyságú pénzösszegeket mosson tisztára a Vatikán-bankon keresztül egy nemzetközi kereskedelmi hálózat számára, mely többek között a kábítószer-pénzek tisztára mosását intézte a nagy szindikátus számára, és fegyverekkel, háborúhoz szükséges anyagokkal és drágakövekkel kereskedett. Ezekhez a kereskedelmi javakhoz tartozott egy félelemkeltő áru is: „Red Mercury” (vörös higany), melyet „cseresznyepirosnak és nagyon veszélyesnek” írnak le, és az atomfegyverek új generációjának létrehozásakor rendkívül nagy pusztító erővel vetik be. Tőrre Annunziata bírósági hivatalai, Nápolytól délre, akik a kereskedelmi hálózatot felfedték, ki akarták hallgatni Carlest, de a spanyol igazságszolgáltatás azon a véleményen volt, hogy a bíboros elleni bizonyítékok nem elégségesek.

Hét hónappal később, 1996 júniusában húsz személyt letartóztattak Olaszországban, illetve egy tucat nemzetközi letartóz-tatási parancsot adtak ki, ami váratlan lendületet adott a kivizsgálásoknak. A letartóztatottak között volt valaki, aki korábban a CIA számára dolgozott Dél-Európában pénzügyi

szakemberként, és aki azt állította, hogy tudomása van az I. János Pál megmérgezésére irányuló összeesküvésről. A rendőrség átkutatta Licio Gelli lakását, akit több vádlott a fő pénzmosók egyikeként azonosított. Ismét felmerült a Banda della Magliana és a Camorra neve. A fegyverkereskedelem leginkább Horvátországot érintette, Líbia viszont titkos fegyverkezési programjával a Red Mercury vásárlói közé tartozott.

A bíróságok fenntartották vádjaikat a barcelonai bíborossal kapcsolatban, akit azzal gyanúsítottak, hogy legalább 100 millió dollárt segített tisztára mosni a Vatikánbankon keresztül. De az őskonzervatív Carles, aki a múltban szocialista minisztereket támadott meg korrupt praktikáik miatt, tagadta, hogy köze lenne az ügyhöz, és azt állította, hogy a vádak az egyház ellenségeinek legújabb támadásai. „Fontos anyagi érdekek állnak az emberek ezen támadásai mögött, akik rengeteg pénzt vesztenek el, ha az egyház védelmezi az etikát, az erkölcsöt és a szegény országokat... A vádak mindig bizonyos bíborosokat vesznek célba, és utólag mindig megalapozatlannak bizonyulnak. Most én vagyok soron.”[6]

A Vatikán azonnal mellé állt. Navarro-Valls hivatalos nyilatkozatot adott ki, melyben ez állt: „... semmiféle kapcsolat nem állt fent a bíboros, az IOR és azok között a személyek között, akiket a [nápolyi] kivizsgálások megneveznek.”[7] Vajon ez olyasfajta állítás volt, mint az, hogy „az IOR nem kapott semmiféle eszközt az Ambrosiano nemzetközi cégtől, illetve Roberto Calvitól, és ezért nincs kötelezve arra, hogy bármit is visszafizessen”? Az idő megmutatja. Kevéssel a vádak elhangzása után azonban a bíboros pénzügyőre, Ábel dél Ruste Ribera visszalépett posztjáról.

Az ügy olyan komoly volt, hogy II. János Pál is személyesen bekapcsolódott, és megpróbálta lehetséges utódját minden gyanúsítás alól felmenteni. Carlest magánaudiencián fogadta, amely majd egy órán át tartott, és a prefektúra felügyeleti grémiumába hívta meg, mely a Szentszék gazdasági ügyeit ellenőrizte Szoka bíboros vezetésével.

„A találkozás nagy jelentőségű volt” - kommentálta a madridi napilap, az ABC- „méghozzá az alattomos kampány miatt, melyet a katalán elöljáró ellen vezettek... A vádak bizonyítottan ab-szurdak, és minden alapot nélkülöznek...”[8]

Időközben a vallásháború Genfig terjedt. Genf Kálvin városa volt, az Egyesült Nemzetek európai székhelye, a Nemzetközi Vörös-kereszt szülőhelye - és újabban az Opus Dei-tulajdonban lévő „Emberjogi Egyetem” állomáshelye is.

1995 novemberében a Dzsama'a al-Iszlamija követői egy genfi mélygarázsban megöltek egy egyiptomi diplomatát. Kairó állítása szerint az iszlám gyilkos kommandó európai feje, Ayman Zawahri egy svájci hegyi faluban gondtalanul éli az életét mint fizetett titkos ügynök. A svájci hivatalok azonban azt állították, hogy nem tudják meghatározni tartózkodási helyét.

Az FBI, úgy tűnt, jobb információkkal rendelkezett. Az Opus Dei-szupernumerárius, Louis Freeh vezetése alatt megvizsgálta a bombamerényieteket Szaúd-Arábiában, melynek során 24 amerikait öltek meg, és több százan súlyosan megsebesültek. FBI-szak-értők a merényletekben bizonyítékot láttak arra, hogy az iszlám fundamentalizmus a Közel-Keleten előretörőben van. Egy csoport, mely magának az Iszlám Mozgalom a Változásért nevet adta, minden amerikai és brit „kereszteslovag"-csapatot felszólított az iszlám szent földjének elhagyására, ha nem akarnak célpontjaivá válni egy dzsihadnak, mely a szaúd-arábiai királyi család és azok szövetségesei ellen irányul.

Freeh 1996 márciusában közölte az amerikai szenátus egyik grémiumával, hogy „érzékeny források" informálták az FBI-t arról, hogy a Hamasz az Egyesült Államokban anyagi eszközöket gyűjt öngyilkos kommandójának finanszírozására. Freeh nem akarta elárulni, kik voltak „érzékeny forrásai", de jogos a kérdés, hogy vajon nem álltak-e kapcsolatban az Opus Dei titkosszolgálati hálózatával?

Felipe González veresége után, az 1996-os spanyol választások során az Opus Dei az új miniszterelnök, José Maria Aznar alatt ismét hatalomra jutott. Aznar számos pártbarátja az Opus Dei tagja volt, és automatikusan kabinet-tagok lettek. „Tiszta emberét", a szupernumerárius Federico Trillót, a szocialista korrupció elleni kiengesztelhetetlen harcost a Nemzetgyűlés élére nevezték ki. Aznar azonban arról is gondoskodott, hogy érdemes Opus Dei-tagok vagy szoros szövetségeseik a közigazgatás kulcspozícióiban kapjanak helyet. így például Alberto de la Hérát az Igazságügy-minisztérium vallásügyi igazgatójává nevezték ki. Ebben a funkciójában nemcsak a vallási szervezeteknek juttatott állami támogatásokat ellenőrizte, hanem az általános, hivatalos kormánykapcsolatokat is az egyházi hierarchiával. Néhány hét leforgása alatt más minisztériumok is Opus Dei-barát közigazgatási hivatalnokok ellenőrzése alá kerültek. Ily módon Európa katolikus szövetsége, melyet XII. Piusz a kommunizmus elleni erődítményként akart megalapítani, végül is valósággá vált, mivel a Földközi-tenger országai: Spanyolország, Franciaország, Olaszország és

Horvátország az Opus Dei befolyása alatt egyesültek, hogy az illegális bevándorlók hullámát visszaverjék, és együtt harcoljanak a terror ellen. Az Opus Dei azonban elszántnak tűnt arra, hogy szigorúbban korlátozza a szabad véleménynyilvánítást; fellépett azért, hogy az egyre jobban elharapódzó erőszakot és istenkáromlást száműzzék az állami televízióból, azokat az erkölcsi értékeket pedig, melyeket II. János Pál Veritatis Splendor enciklikájában hirdetett, megfelelő törvényekkel támogassák. Az egykori spanyol külügyminisztert, Marcelino Ore-ga-Aguirre-t, az Opus Dei egyik tagját, az audiovizuális médiák felügyelőjévé nevezték ki az Európai Bizottságnál Brüsszelben. Mindjárt kinyilvánította azon szándékát, hogy az európai programokban magasabb erkölcsi színvonalat kíván megvalósítani.[9]

Az Opus Dei más területeken is éber volt. Julián Herranz érsek, a Törvényszöveg-értelmezési Tanács tagja például elrendelte, hogy a kongregáció Magatartáskódexének 66. cikkelye alapján a papok számára tilos legyen a civil öltözet. A cikkelyben előírták, hogy az egyház felszentelt tagjainak papi viseletét kell hordaniuk. Egy héttel később a vallástani kongregáció - melynek tanácsadói közé tartozott az Opus Dei új generálvikáriusa is, Fernando Ocáriz és tanácsadója, Antonio Miralles teológus - egyik határozatában az állt, hogy a nők felszentelésének pápai tilalma a katolikus vallástan tévedhetetlen része, melyet sem kétségbe vonni, sem megváltoztatni nem lehet.

„Azon felfogás legelkötelezettebb harcosai közé tartozunk, mely szerint létezik egy kétségbevonhatatlan igazság” - állította Monsignore Rolt Thomas, az Opus Dei egykori tanulmányi elöljárója, akit a prefektúrán belül II Gran Inquisitornak (nagy inkvizítor-nak) neveznek. A Szent Kereszt Társaság egyik egykori papja, aki belülről is megismerte a vezetőséget, úgy vélekedett: az Opus Dei-elöljárók meggyőződése, hogy az isteni igazság birtokában vannak, és ugyanakkor a templomos lovagok „örökösei”.

„Bizonyosak abban” - erősítette meg Felzmann páter -, „hogy az Opus Dei nem közönséges vallási szervezet, és így nincs alávetve az egyház tekintélyének. Ugyanez az arrogancia fémjelezte a templomos lovagokat.

Cölibátusban élő, életerős keresztény harcosok, hitbeli buz-gósággal telve. Mivel elszánták magukat arra, hogy minden ellenőrzés alól kivonják magukat, minden erejükkel anyagi célkitűzéseket kellett megvalósítaniuk. Bár szegények akartak maradni, mégis nagy gazdagsághoz jutottak. Szerzetesi igyekezetük és engedelmességük révén, rendkívül összetett okokból, idővel hatalmas gazdasági

és politikai erővé nőtték ki magukat.”

A 2. zsoltár a templomosok himnusza volt. Miért dühösködnek a népek (Károli szerint: a „pogányok” - aford.), és miért gondolnak hiábavalóságot...? Az Opus Dei minden numerárius tagjának, legyen az férfi vagy nő, minden kedd reggel felkelés után a 2. zsoltárt kell idéznie. „Isten gyermekei vagyunk, és a 2. zsoltárt énekeljük.” Az Opus Dei-harcosok ugyanazt a zsoltárt éneklik, mint a templomos lovagok, és ugyanazzal az elit hozzáállással lehet találkozni körükben, mint a templomosoknál. Ez valószínűleg az ő harcos mentalitásukból, a külső ellenség képzetéből és az őket egybekötő testületi szellemből fakad. Azok, akik túl sokáig élnek ilyen légkörben, hosszabb vagy rövidebb idő elteltével paranoiások lesznek. Nagyzolási őrületben szenvednek. Túlerőben érzik magukat. Ők a legjobbak, egyedülállóak - és ezzel egy időben üldöztetve érzik magukat. Mivel bizalmatlanok, félnek attól, hogy szabadon és nyitottan közeledjenek a világ rajtuk kívül eső részéhez.

‚JDeus le volt! Isten kiválasztottjai vagyunk!" Nem az alapító mondta ezt. A jelenlegi Opus Dei-vezetők mondják ezt Rómában. Négy évig éltem velük együtt. Legmélyebb meggyőződésükből fakadóan mondták nekem: „Isten választott ki minet, hogy megmentsük az egyházat.” Néhányan közülük takargatás nélkül kijelentették, hogy húsz vagy harminc év múlva az Opus Dei lesz az egyetlen, ami az egyházból megmarad. Az egész egyház Opus Dei-vé változik, mivel: „Egy igaz víziónk van, amely tiszta, bizonyos, megerősített és minden szempontból biztos. Az alapítót Isten választotta ki, hogy megmentse az egyházat. Ezért Isten velünk van.” - ‘Isten velünk van!’ Ez volt a német keresztes lovagok harci kiáltása.

Egyszer egy héten minden Opus Dei-numerárius, miután megcsókolta földet, idézi az Úr tanácsát a királyoknak:

Azért, királyok, legyetek eszesek, és okuljatok, földnek bírái!

Szolgáljátok az Urat félelemmel, és örüljetek reszketéssel.

Csókoljátok a Fiút,

hogy meg ne haragudjék,

és el ne vesszetek az úton,

mert hamar felgerjed az ő haragja.

Boldogok mindazok, akik ő benne bíznak.[10]

Függelék

Jegyzetek

Bevezetés - A pápa titkos harcosai

1 Alan Cowell: The Pope's Plea to Sudan. International Herald Tribune, 1993. február 11.

2 Ezek: Azerbajdzsán, Kazahsztán, Kirgizia, Türkmenisztán és Üzbegisztán.

3 Andrew Soane, az Opus Dei információs hivatalának vezető'je Nagy Britanniában, 1995. március 24.

1. De causis sanctorum

1 Egy 1975. július 26-án Escrivá atya emlékére rendezett szentmise alkalmával Monsignore del Portillo megjegyezte: „Atyánk Istennél van a mennyben." (Forrás: Opus Dei Informationsblatt Nr. 1. S. 4. Köln 1976, Nachdruck 1982.)

2 Az Opus Dei tagadja, hogy erről az esetről tudott volna. Arra a kérdésre, hogy volt-e ilyen fenyegetés, a brit sajtószóvivő' azt válaszolta, hogy „a válasz valószínűleg (sic) az, hogy ilyen fenyegetés nem volt".

3 Patrick Welsh: Is Sexual Dysfunction Killing the Catholic Church? The Washington Post, 1993. augusztus 8.

4 William D. Montalbano: Pope to Beatify Controversial Spanish Priest. Los Angeles Times, 1992. május 16.

5 Patrice Favre: Le papé béatifie le Pére de l'Opus Dei. Le Courier, Genf, 1992. május 16.

6 A cikk 1992. január 13-án a Newsweek-ben jelent meg. Kenneth L. Woodward a szerzője a könyvnek: Making Saints - How the Catholic Church Determines Who Becomes a Saint, Who Doesn't and Why. New York, 1990, Simon and Schuster.

7 Interjú az II Regno-ban.

8 „Beatification du fondateur de l'Opus Dei - Toujours des polémiques á propos d'Escrivá de Balaguer”. APIC Bulletin Nr. 357, 1991. december 23.

9 L'Opus Dei de Belgique réfute les 'declaratins polemiques' concernant la béati-fication de Mgr Escrivá de Balaguer - Une réponse aux assertions critiques du Professor Velasco”. APIC Bulletin Nr. 8, 1992 január 8.

10 Salvador Bernal: Monsignor Josemaría Escrivá de Balaguer - A Profile of the Founder of Opus Dei. London, 1997, Scepter, 284 p.

11 Peter Hertel: Geheimnisse des Opus Dei. Verschlußsachen - Hintergründe - Strategien. (Interview mit Vladimir Felzmann in London) Freiburg, 1995, Herder, 53-59. pp.

12 Pietro Palazzini bíboros 1986. július 28-án Monsignore Oscar Buttinellihez írott levele.

13 Dr. John J. Roche 1986. július 28-án Monsignore Oscar Buttinellihez írott levele. Az Escrivá idézet a Crónica 1972. februári számából. In: Hertel: op. cit. 94.

14 Peter Hebblethwaite: New evidence surfaces in Escrivá canonization. Nációnál Catholic Reporter, Kansas City, 1992. május 22.

15 Une béatification au forceps. Golias Nr. 30, 1992 nyár, 90. p.

2. Barbastro

1 Az Annuario Pontifico 1992 szerint a barbastrói egyházmegye területe 4397 négyzetkilométer és a lakosság száma 31 590 fő, ebből 140 nem katolikus.

2 Francois Gondrand: At God's Pace. London, 1989, Scepter, 30. p.; továbbá Andrés Vázquez de Prada: ElFundador del Opus Dei. Madrid, 1983, Ediciones Rialp, 51. p.

3 Peter Berglar: Opus Dei - Leben und Werk des Gründers Josemaría Escrivá de Balaguer. Köln, Adamas, 23. p.

4 Bernal: op. cit. 24. p.; továbbá Berglar: op. cit. 26-27. pp.

5 Berglar: op. cit. 19. p.

6 Gondrand: op. cit. 27. p.

3. A kereszt ellenségei

1 Az Annuario Pontifico 1992 szerint a barbastrói egyházmegye területe 4397 négyzetkilométer, a lakossága pedig 31 590 fő. Ezek közül 140 nem katolikus.

2 Edward Gibbon: Decline and Fali ojthe Román Empire (1776-88) 49. fejezet; német nyelvre fordította Johann Sporschill: Verfall und Untergang des Römischen Reiches. Nördlingen, 1987, Verlag Franz Greno.

3 Martin Scott: Medieval Europe. 1964, Longmans, 15. p.

4 Steven Runciman: A History ojthe Crusades (1950-54), német nyelvre fordította: Peter de Mendelssohn: Geschichte dér Kreuzzüge. München, 1995, Második Könyv.

5 A második keresztes hadjáratot 1147-1149 között a franciaországi VII. Lajos és III. Konrád császár vezették. Egy Damaszkusz elleni sikertelen ostrom után feloszlott.

6 Paul Kennedy: The Rise and Fali ofthe Great Powers. London, 1989, Fontana, 59. p.

4. Csöd

1 Gerald Brenan: The Spanish Labyrinth. 1993, Cambridge University Press, 23. p.

2 Vázquez de Prada: op. cit. 56. p.

3 Gondrand: op. cit. 31. p.

4 Bernal: op. cit. 26-28. pp.

5 Gondrand: op. cit. 36. p.

6 Bernal: op. cit. 61. p.

7 Vázquez de Prada: op. cit. 75. p.

8 Friedrich Nietzsche: Die fröhliche Wissenschaft (1881/82, 1886), Ötödik Könyv. Stuttgart, 1921, Alfred Krönen

5. „...Mester, hogy lássak."

1 Az a kifejezés, hogy „Isten ajándéka korunk egyháza számára” a kongregáció azon bírójától származik, aki Escrivá szentté avatását szorgalmazta.

2 Bernal: op. cit. 66. p.; továbbá Berglar: op. cit. 34. p.

3 „lm Seminar von Saragossa”. Opus Dei Informationsblatt, Nr. 9, 7. p.

4 Gondrand: op. cit. 43. p.; továbbá Vázquez de Prada: op. cit. 88. p.

5 Ezt az V. századból származó gyakorlatot 1973-ban VI. Pál pápa hatályon kívül helyezte.

6 Vázquez de Prada: op. cit. 107. p.

7 Vö. Márk 10,51-52.

8 Berglar: op. cit. 60-61. pp.; idézet: ArticolidelPostulatore 45. rész. Róma, 1979.

9 Pedro Rodriguez: Palabra. Madrid, 1967. október.

10 Aquinói Tamást (kb. 1225-74) negyvenkilenc évvel a halála után avatták szentté. Ez nagyon rövid idő volt. A domonkosrend alapítójának, Dominikus Guzmánnak (kb. 1170-1221) szentté avatása azonban még gyorsabban, alig tizenhárom évvel a halála után következett be.

11 Zweiter Október 1928. Opus Dei Informationsblatt Nr. 1, (Köln 1976/1982),

9. p.; lásd még Amadeo de Fuenmayor et al.: L'itinéraire juridique de tOpus Dei - Histőire et defense dun charisme. Párizs, 1992, Desclée, 36. p.
Valamint Berglar: op. cit. 66. p.

12 Berglar: op. cit. 84. p.

13 Ibid. 89. p.

14 dézet az 1930. március 24-i levélből, 5. rész.

15 De Fuenmayor et ah: op. cit. 75-77. pp.

16 Peter Forbath: Conversations with Monsignore Escrivá de Balaguer. Time Magazine, 1993, Scepter, 62. p.

17 Giancarlo Rocca: L'>Opus Deu - Appunti e Documenti per una Storia. Róma, 1985, Edizioni Paoline, 20. p.; idézet a Beatificationis et canonisationis Servi Dei Isidori Zorzano Ledesma viri laid című dokumentumból Baccí bíboros aláírásával Rómában, 1946.

18 Gondrand: op. cit. 80. p.

6. Diós y Audacia

1 Harry Gannes and Theodore Repard: Spain in Revolt. London, 1936, Victor Gollancz, 47. p.

2 Gondrand: op. cit. 75. p.

3 Vázquez de Prada: op. cit. 139. p.

4 Josemaría Escrivá de Balaguer: 626. maxima, Az Út (tizedik kiadás), Köln, 1982, Adamas Verlag.

5 Berglar: op. cit. 106. p.

6 Bernal: op. cit. 139-140. pp.

7 Crónical. Opus Dei numeráriusok részére kiadott belső publikáció, Róma, 1971.

8 Miguel Fisac: Notizen. 1994. június 8.

9 Berglar: op. cit. 105. p.

10 Az El Debate-\>ó\ származó idézet megtalálható Gannes-nél és Repard-nál: op. cit. 71. p.

11 Fisac: Notizen. 1994. június 8.

12 Miguel Fisac egy 1995. február 18-án kelt, Luis Borobióhoz intézett levélben.

13 Fisac: Notizen. 1994. június 8.

14 Gannes és Repard: op. cit. 117. p.

15 Gondrand: op. cit. 127-128. pp.

16 Ibid. 128. p.

7. Kardok és miseruhák

1 Gabriel Campo Villegas: Esta es Nuestra Sangre. Publicaciones Claretianas, Madrid, 1992. Florentino Asensio püspök mártíromságára vonatkozó részletek ebből a könyvből és egy riportból származnak, amelyet a szerző 1994. június 22-én készített Campo atyával Barbastróban. A szentté avatási kongregáció fontolóra vette Asensio püspök szentté avatását.

2 Miguel Fisac: Notizen. 1994. július 8.

3 Miguel Fisac megjegyzései Pedro Casciaro: Soñady os quedaréis cortos című könyvéhez. 1994. november.

4 María Josefa Segovica 1938. január 21-i naplófeljegyzései, idézet: Flavia-PazVelázquez: Vida de María Josefa Segovia. Publicaciones de la Instiuición Teresiana, Madrid, 1964, 205. p.

5 Poveda atyát II. János Pál 1993 októberében avatta boldoggá.

6 A következő személyek voltak a prelátusok: Antonio de Sentmant, India pátriárkája, IV Károly spanyol király káplánja, a szárazföldi és tengeri Királyi Csapatok fővikáriusa (1743-1806), és Jacobo Cardona y Tur, Nyugat-India pátriárkája, Sión névleges püspöke, királyi főkáplán és a hadsereg fővikáriu-sa (1838-1923).

7 Pedro Casciaro: Soñad y os quedaréis cortos. Madrid, 1994, Ediciones Rialp,

162. p.

8 Miguel Fisac: Notizen. 1994. november 11.

9 Paul Preston: Franco. London, 1993, Harper Collins, 322 p.

10 Brian Crozien „Spain under its little dictator”. The Times. London, 1993. október 18. Barbastro polgárháború-történésze, Gabriel Campo Villegas is a szerzővel 1994 júniusában folytatott beszélgetésekor a háború és az azt követő évek elnyomásának áldozatának számát 750 000-re becsülte.

11 The Times. London, 1939. április 21.

12 ABC. Madrid, 1939. május 22. idézet: Preston: op. cit. 330. p.; továbbá The Times. London, 1939. május 22.

13 Tóm G. Burns: „Fresh Thoughts on Franco”. The Tahiét, 1992. november 21.

14 A kiadó előszava: A? Út. Köln, 1982, AdamasVerlag.

15 lKor 11,29.

16 jósé María Castillo: La Anulación del Discernimiento. Páter Castillótól származik ezen kívül még a El discernimiento cristiano según San Pablo. Granada, 1975. [Német nyelvű idézetek a José Castillo: a „Nachfolge Christi" és a „Weg” című művekből. Conclium 11/1978, 585-590. pp.].

8. Vallási egyesület

1 Berglar: op. cit. 141. p.; idézet: Escrivá „Dei voluntas” című, 1960. június 16-án kelt levelében, 41-42. rész.

2 Albino Luciani bíboros egy újságcikkben, amelyet 1978. szept. 29-én a The Universe-ben is megjelentettek.

3 Crónica 1/71: „Amikor múlnak az évek, nem fogjátok elhinni mindazt, amit megéltetek. Úgy fog tűnni, mintha csak álmodtátok volna. De mennyi jó, nagyszerű és csodálatos dolgot fogtok megélni... Biztosíthatlak titeket arról, hogy a hitben hűségesek maradtok, még ha olykor szenvednetek kell is.

De megígérem: Tiétek lesz a menny."

4 Mind a két idézet Escrivá „Divinus magister” c., 1945. május 6-án kelt levelében szerepel, 42. rész; idézet: Berglar: op. cit. 180. p.

5 Az Opus Dei azt állítja, hogy az 1954 óta megjelenő Crónica „a világ különböző részeiről származó Opus Dei tagok folyóirata, a munkájukról, tevékenységeikről, anekdotáikról, emlékeikről szóló cikkekkel stb.” Eközben ez a leegyszerűsítő leírás mélyen hallgat arról, hogy a Crónica elsősorban a dogmatika központi témáinak, az Opus Dei szellemében történő interpretálására és kommentálására szolgál; a folyóiratot csak numeráriusok között terjesztik. Az Opus Dei elzárkózott attól, hogy a Crónica példányaiból néhányat a szerző rendelkezésére bocsásson.

6 Escrivá 1932. január 9-én gyermekeihez írott levele; idézet: Gondrand: op. cit. 170. p.

7 Vázquez de Prada: op. cit. 200. p.

8 Az „A terv” kifejezés nem az Opus Dei terminológiájából származik; a szerző a fogalmat a szervezet növekedési stratégiájával kapcsolatosan használta, közvetlenül a polgárháborút követően.

9 Jesús Ynfante: La prodigiosa aventura del Opus Dei - Génesisy desarrollo de la Santa Mafia. Párizs, 1970, Editions Ruedo ibérico, 37. p.,- Artigues: op. cit. 37 p, egy a Notas sobre la investigación científica en España-ból származó idézettel. Mañana, 1965. november.

10 Ynfante: op. cit. 40-41. pp.

11 José López Ortiz püspök a Testimonies to a man of God-ban, 2. kötet. 1992, Scepter, 5-8. pp. A professzori testület tagjai a következő személyek voltak: Inocencio Jiménez, a büntető- és eljárásjog professzora, Alfonso García Valdecasas, a polgárjog professzora és Mariano Puigdollers, a természetjog és a jogtudományok professzora. Az elnök egy bizonyos Magariños professzor volt.

12 The Insignificant Saint. Cambio 16, 1992. március 16. Ebben a cikkben többek között arról esett szó, hogy Josemaría Escrivá „azt állította, hogy végzett jogtudós. De befejezte-e egyáltalán a tanulmányait? A hivatalos

életrajzok nem hagynak kétséget afelől, hogy doktori disszertációval végezte el a tanulmányait, amelyet 1939. december 18-án védett meg és a lehető legjobb jegyet a cum laude-t szerezte meg. A szkeptikus persze felteszi a kérdést: „De hol van a bizonyítványa?”

13 Az Opus Dei szerint 1955. december 20-án adták át.

14 Az Opus Dei 1943-ban a Jenner-otthon helyett a Colegio Mayor La Moncloa-t, az Opus Dei első állandó diákotthonát alapította meg, méghozzá egy a Plasa de la Moncloa-tól nem túl messzire eső telken. Ez az Opus Dei egyik alsz-ervezetének, az Inmobiliaria Urbana de la Moncloa tulajdonában állt.

15 Ynfante: op. cit. 16. p.

16 De Fuenmayor et al.: op. cit. 185. p.

17 1952-ben Eijo y Garay püspök a kölni érsekkel, Joseph Frings bíborossal közölte, hogy egyszer megkereste őt egy jezsuita és azt mondta neki: „Tudta, hogy egy új eretnekség ütötte fel a fejét, az Opus Dei?”

18 Lukács 22,31-32.

19 Peter Hebblethwaite: Paul VI. - The First Modern Pope. 1993, Harper Collins, 321. p. Továbbá Rocca: op. cit. 20. p.

20 De Fuenmayor et al.: op. cit. 144., 161. p.

21 Rocca: op. cit. 31. p.

9. Villa Tevere

1 Az Opus Dei brit információs irodájának közleménye, 1994. október 30.

2 Ynfante: op. cit. 44. p.

3 1950-ből származó Opus Dei-konstitúciók, 189-191-as cikkely; idézet: Hertel 96-97. p.

4 Vázquez de Prada: op. cit. 249. p.

10. Hidegháború

1 Juan Bautisa Torello: La Espiritualidad de los laicos. Madrid, 1965, Rialp, 65. p.

2 Escrivá de Balaguer: Christ is passing by. Doublin, 1985, Four Courts Press, 245. p. (A „Christ the King” c., 1970. november 22-i bibliamagyarázatából.)

3 Artigues: VOpus Dei en Espagne. Paris, 1968, Editions Ruedo ibérico, 136. p.

4 Ibid, 140. p.

5 Ibid, 145. p.

6 Anthony Rhodes: The Vatican in the Age of the Cold War. 1992, Michael Russell, 50. p.

11. Spanyol mesterkonstruktőrök

1 Múzquiz, aki eredetileg a spanyol Badajozból származik, felvette az amerikai állampolgárságot, és kétszer is volt az Egyesült Államokban az Opus Dei területi vikáriusa. 1983-ban Plymouth-ban, Massachusetts államban halt meg hetven éves korában.

2 Carlo Serers cikke, a „La Politique Intérieur de l'Espagne de Franco” 1953 szeptemberében jelent meg a jobboldali Escrits de Paris-ban.

3 Yvon Le Vaillant: Sainte Maffia - Le Dossier de l'Opus Dei. Mercure de France, Párizs, 1971, 181. p.

4 Vâzquez de Prada: op. cit. 278. p.

5 Ibid, 278. p.

6 Ernest Milcent: Ainsi Naquit Opus Dei. Notre Histoire, Párizs, 1988. 46. sz.

7 El Correo Catalan. Barcelona, 1957. július 13.

8 Ez az idézet az 1950-es konstitúciók 58. cikkelyére vonatkozik.

12. A Matesa-ügy

1 John J. Roche: Winning Recruits in Opus Dei: A Personal Experience. The Clergy Review, London, 1985. október, 10. sz.

2 Az Opus Dei brit információs irodája, 1994.október 30.

3 Le Vaillant: op. cit. 345. p. (Az említett összeg 500 ezer peseta volt, dolláronként! 42 pesetás árfolyamon.)

4 Santiago Aroca: Opus IV - The Occult Children - Politicians, Military, Secret Agents. Tiempo, Madrid, 1986. július 21., 219. sz.

5 Preston: op. cit. 745 p f.

6 Ibid, 745. p.

7 William O'Connor: Opus Dei - an Open Book. Dublin, 1991, Mercier Press, 139. p.

8 Francisco José de Saralegui, Madrid, 1995. február 24.

9 Ynfante: op. cit. 249. p.

10 Ibid, 250. p.

11 Thierry Oberlé: L'Opus Dei - Dieu ou César. Párizs, 1993, J.-C.Lattés, 220. p.

12 Freiheit und Proselytismus. Crónica VIII, 1959. (A szerző kiemelése).

13. A második vatikáni zsinat

1 De Fuenmayor et al.: op. cit. 422. p.

2 Peter Hebblethwaite-tel készült riport, Oxford, 1993. október 5.

3 Antonio Pérez Hernández.

4 Peter Hebblethwaitt : John XXIII - Popé ofthe Council. London, 1985, Geoffrey Chapman, 368. p. Hebblethwaite hozzáfűzte: „János pápa boldoggá avatását támogató dokumentumban Siri ezt az ítéletet visszavonta, és kijelentette, hogy tévedett."

5 Berglar: op. cit. 271. p.

6 Hebblethwaite: Paul VI. (op. cit.), 320. p.

7 Ibid, 321. p.

8 Gaudium et Spes, 67.szakasza.

9 Golias, 30. sz., 65. p.

10 Az S^l-es megjegyzésben az szerepel, hogy: „Értessétek meg velük, hogy a titkokban való kotorászást utáljuk, de a szájukat be kell fogniuk: Családi ügyek csak a családra tartoznak.”

11 Crónica I, 1961.

12 Maria Angustias Moreno: El Opus Dei - Anexo a una história. Barcelona, 1976, Editorial Planéta, 228. p.

13 Dr. John Roche, 1994. október 8.

14 Fisac, feljegyzések, 1994. június 8.

15 Miguel Fisac 1995. február 18-án kelt levele Luis Borobio részére.

16 Fisac, feljegyzések, 1994. június 8.; lásd még Fisac 1993. március 26-án a Scottish Catholic Observer részére írott levelét.

17 Hebblethwaite: Paul VI. (op. cit.), 563. p.

1 Vázquez de Prada: op. cit. 348. p.

2 Ibid, 319. p.

3 Ibid, 348. p.

4 1969. július 22-én Franco nyilvánosságra hozta, hogy Juan Carlost, az 1941 februárjában elhunyt XIII. Alfonz unokáját rendelte utódjául.

5 The Double Life of Saint Escrivá - Names, Titles and Ambitions. Cambio 16, Madrid, 1992. március 30.

6 Arriba, Madrid, 1967. május 13., továbbá El Pensamiento Navarro, Pamplona, 1967. május 17.

7 Ynfante: op. cit. 353. p. ; ugyanígy Artigues: op. cit. 38. p. és 149. p. Egy keresetben, amelyet az Opus Dei németországi ágazata 1985-ben a „Rowohlts Aktuellem Jahrbuch” kiadója, a Rowohlt Taschenbuch Verlag ellen indított, a prelatúra ügyvédei azt állították, hogy : „Alfredo Sánchez Bella nem tagja és nem is volt tagja az Opus Deinek, amikor felelős hivatalt töltött be.” A Welt Aktuell elleni döntés szerint az 1986-os Jahrbuch-ot ki kellett vonni a forgalomból. Az Opus Dei a szerzőnek azonban 1994. október 30-án bevallotta, hogy Alfredo Sánchez Bella valóban tag volt, de „levált az Opus Deiről, még mielőtt egy szilárd, politikai rendszert [sic] vagy a spanyol közéletben pozíciót tudott volna a magáénak.” Maria dél Carmen Tapia szerint a házasság-kötése után Londonban újra belépett a szervezetbe szupernumeráriusként. A Barcelonában megjelenő La Vanguardia c. újság az 1995. június 28-i kiadásában azt állította, hogy Alfredo Sánchez Bella továbbra is tag.

8 Jean-Pie Lapierre: Puissance et rayonnement de l'Opus Dei. Revue politique et páriáméntaire. Párizs, 1965. szeptember. Ebben a cikkben.azt állítják, hogy a CEDI az Opus Dei eszköze. Ezt a kijelentést Le Vaillant is megerősíti: op. cit. 151. p.

9 La Maffia blanche. Golias, 1992 nyarán, Lyons, 30 sz., 168. p.

10 Professzor Luc de Heusch 1993. október 14-én a Londoni Egyetemen, a „Monarchy, Spiritual and Temporal" előadás keretében folytatott beszélgetése az íróval.

11 Ynfante: op. cit. 353. p.

12 Antoine Pinay a második világháború végéig Pétain marsall nemzettanácsának tagja volt. Ő segítette de Gaulle generálist a hatalomra jutásban; 1952-ben a Negyedik Köztársaság miniszterelnöke volt. 1994 december 13-án halt meg 102 éves korában. Különböző források azt állítják, hogy Pinay az Opus Dei szupernumerárius volt, legutóbb Nicolas Dehan: Un étrange phénoméne pastoral: l'Opus Dei c. munkájában. Le Sel de la Térré, Párizs, 1994-95 telén, 11.sz., 139. p.

13 Pierre Péan: V Párizs, 1984, Fayard, 41. p.

14 Ibid, 49. p.

15 Ibid, 50. p.

16 Beszélgetés Godfrey Hodgson-nal 1993. szeptember 11-én, Oxfordban.

17 Godfrey Hodgson (nyilvánosságra nem hozott) „Spürgeráte"-cikke, 24. p.

18 Péan: op. cit. 212. p.

15. Octopus Dei

1 Ynfante: op. cit. 233. p.

2 A Condotte d'Acqua biztosította Róma számára a vízellátást. A Condotte ezenkívül egy nagy olasz magas- és mélyépítő' vállalat is volt. Autópályákat épített és olasz részről a Mont-Blanc-alagút kivitelezője is volt. Ebben az időben a Condotte az APSA, az Apostoli Szék Patrimonium Adminisztrációjának, tulajdonában volt. A Condotte dAcqua-t egy bonyolult operáció során, amelybe a Vatikánbank IOR és a Sindona-féle milánói Banca Privata Finanziaria is bekapcsolódott, eladták az olasz Michele Sindona üzletembernek.

3 Ynfante: op. cit. 251. p.

4 Ernesto Ekaizer: Jósé Maria Ruiz-Mateos - el Ultimo Magnate. Barcelona, 1985, Plaza &Janes, 167. p.

5 Maurice Roche: The Secrets of Opus Dei. MagillMagaziné, Dublin, 1983. május.

6 O'Connor: op. cit. 152. p.

7 Michael Adams, levél a kiadónak. The Irish Press, 1971. szeptember 14.

8 Dr. Filippo Leoni, a Banco Ambrosiano nemzetközi üzleti kapcsolatokainak vezetőjének az olasz parlamenti bizottság előtt a P2 páhollyal kapcsolatban tett Vol. CLIV, Doc. XXIII, Nr. 2, Tér 7-hez nyilatkozata. 228. p.

9 Romero-t később felszentelték és kinevezték az Opus Dei franciaországi

területi vikáriusának.

10 Oberlé: op. cit. 86-87p.

11 Ibid, 88. p.; Ynfante: op. cit. 239. p.; továbbá Ekaizer: op. cit. 276. p.

12 Vázquez de Prada: op. cit. 302. p.

13 Golias 30, 40, 133. p. Arthur Wiederkehr volt az egyike azoknak az igazgatóknak, akik a zürichi FGM Foundationt alapították.

14 Reginaid Eason: Daily Mail, London, 1942. november 25. A Daily Telegraph ugyanezen számában megjelent további cikk a „Allies Stop Nazi Traffic in Exit Permits" címmel. (A Szövetségesek megakadályozzák a kiutazási engedélyekkel történő náci-kereskedelmet).

15 Vázquez de Prada: op. cit. 303. p.

16. Az Opus Dei belső világa

1 Vladimir Felzmann: Why I left Opus Dei. The Tablet, 1983.március 26.

2 Rocca: op. cit. Document 22, 154-155. pp.

3 Alberto Moneada: Catholic Sects:Opus Dei. Revista Internacional de Sociología, Madrid, 1992. december.

4 The Sead Bed of the World. A Crónica VII vezércikke, 1962.

5 Eileen Clark: Opus Dei - An 11 -Year Experience of the Women's Section. 1995. február, 4-5. pp.

6 Manuel Garridoval készült beszélgetés 1994. június 21-én, Torreciudad-ban.

17. A Tiberis-parti Kreml

1 Eileen Clark: op. cit. 12. p.

2 Maria del Carmen Tapia: Hinter der Schwelle - Ein Leben im Opus Dei. München, 1996, Goldmann Verlag, 17. p.

18. Diktátorok és jezsuiták

1 Primera Plana, Buenos Aires, 1966.június 30.

2 Penny Lernoux: Cry of the People. Penguin, New York, 1991, 160. p. A 305. oldalon azt állítja Lernoux, hogy a vallásos gyakorlatokat az Opus Dei szervezte.

3 Fred Landis: Opus Dei: Secret Order Vies for Power. Covert Action, Washington, 1983. tél.

4 Idem.

5 Gustavo Gutiérrez:H Theology of Liberation. London, felújított kiadás, 1988, SCM Press, 68. p.

6 Gutiérrez: op. cit. xxi-xxii. pp.

7 Eric O.Hanson: The Catholic Church in World Politics. Princeton, 1990, Princeton University Press, 88-89. pp.

8 Beszélgetés Alberto Moncada-val. Madrid, 1995. március 1.

9 Giuliano F.G.Ferrari: Vaticanisme. Genf, 1976, Perret-Gentil, 22. p.

10 Hebblethwaite: John XXIII (op. cit.) 483. p.

11 Ferrari: op. cit. 89. p.

12 Ibid, 241. p.

13 Lernoux: op. cit. 186-187. pp.

14 Ibid, 43. p.

19. Az alapító halála

1 Alvaro dél Portillo: Transformation of Opus Dei intő a Personal Prelature. Emlékirat, 1979.április 23., 10 rész.

2 Jósé Maria Bernaldez: El caso Rumasa salpica al Vaticano y al Opus.

Tiempo, Madrid, 1983. augusztus 1.

3 Vázquez de Prada: op. cit. 472. p.

4 Beszélgetés Dr. Alberto Jaimes Bertivel. London, 1993. december 6.

20. Rumasa

1 WW Finance S. A. közleménye a Rumasa-konszernró'l. Genf, 1979. november,

2. p.

2 O'Connor: op. cit. 34. p.

3 Beszélgetés José Maria Ruiz-Mateos-szal Madridban, 1995. március 2.

21. United Trading

1 John Cornwell: Wie ein Dieb in der Nacht. Der Tod von Papst Johannes Paul I. Zsolnay, Wien, Darmstadt, 1989, 81. p.

2 Tagebücher von Clara Calvi, 33. p.

3 Robert Solomon: The International Monetary System 1945-1981. 1982, Harper & Row, 316. p.

4 Charles Raw: The Moneychangers. London, 1992, Harvill, 130. p. Bolgiani és Garzoni jegyzőkönyvezett, esküvel megerősített vallomásainak másolatai a Calvi család archívumában találhatóak.

5 Raw: op. cit. 205-207. pp.

6 Malachi Martin: The Final Conclave. New York, 1978, Pocket Books, 71. p.

7 Alain Woodrow: Qu'y a-t-il derriére le changement de Statut de l'Opus Dei? Le Monde, Párizs, 1979. november 14.

8 David A.Yallop: Im Namen Gottes? Der mysteriöse Tod des JJ-Tage-Papstes Johannes Paul I. München, 1988, Knaur, 229. p.

9 Andrea Tornielli: The Hope of a Pastor. 30 Days, Róma, 1995. l.sz.

10 Clara Calvi vallomása Bruno Siclari és Pierluigi Dell'Osso milánói bírókról. 1982. október 25., 85-86. pp.

22. Puccs a Vatikánban

1 Tagebücher von Clara Calvi, 29. p.

2 Yallop: op. cit. 295-296. pp.

3 Ibid, 306. p.

4 Ibid, 311. p.

5 R Hebblethwaite: The Next Pope. London, 1995., Fount (Harper Collins), 64. p.

6 Tommaso Ricci: Yallop Debunked. 30 Days, Róma, 1988. június. Ricci a svájci újságírót, Victor Hillt idézi, aki nem sokkal azelőtt lm Namen des Teufels? címmel egy könyvet jelentetett meg, amelyben ellentmond Yallop téziseinek. A könyvet Joaquín Navarro-Valls „elolvasta és jóváhagyta” - közölte Willi a 30 Days-el. John Cornwell-el szemben Navarro-Valls azonban cáfolta, hogy Oddi bíboros I. János Pál pápa halálával kapcsolatban a Vatikán hivatalos nyomozója vagy szóvivője lett volna (lásd: Wie ein Dieb in dér Nacht, 328 p).

7 Yallop: op. cit. 327. p.

8 A halotti bizonyítvány egy másolatát John Cornwell később a Wie ein Dieb in dér Nacht függelékében mellékelte.

9 Jan Grootaers: De Vatican II á Jean-Paul II: Le grand tournant de l'Eglise catholique. Párizs, 1981, Centurion, 124-133. pp.

10 Hebblethwaite: The Next Popé. 66-67. pp.

11 Beszélgetés Dr. Alberto Jaimes Bertivel Londonban, 1994. február 24-én.

12 Stephen D. Mumford: American Democracy & the Vatican-. Population

Growth & National Security. New York, 1984, Humanist Press, 196-197. pp.

13 Réseau Voltaire: Notes d'information , 1995. április 10., 15. sz. és 1995. június 5., 23.sz.

14 Cornwell a Wie ein Dieb in dér Nacht c. könyvében beszámol arról, hogy a Vatikánban megbízható forrásból tudja, hogy Villot a Vatikánon kívül esett ösz-sze és a Gemelli-kórházba szállították. „A vatikániak odarohantak és felkapták a hullát...Úgy tettek, mintha még életben volna, elvitték a Vatikánba, majd kihirdették, hogy nagyon kegyes módon az ágyban halt meg!”

15 „Umwandlung des Opus Dei in eine Personalprálatur. A püspöki kongregáció prefektusának, Sebastiano Baggio bíboros tiszteletére írt memorandum, 1979. április 23., 19. szakasz.

16 Ibid, 20. szakasz.

23 Banco Occidental

1 Dr. Pierluigi Dell'Osso államügyész védőbeszéde a Banco Ambrosiano elleni büntetőeljáráson. Milánó, 1989, 376. p. és 381. p.

2 Raw: op. cit. 292. p.

3 Carlo Calvi 1993. december 2-án egy a szerzővel folytatott beszélgetésben kijelentette, hogy: „Továbbra is meg vagyok győződve arról, hogy az apám ellen intézett deviza-bűncselekményi eljárást Licio Gelli provokálta azért, hogy ezzel a Vatikánban komoly konfliktust váltson ki."

24. Halál a híd alatt

1 Giovanni Cheli volt az egyike annak a huszonhat tanúnak, akik Rómában Escrivá de Balaguer boldoggá avatásával kapcsolatos kihallgatáson vallottak. Éppen ezért elég jól ismerte az alapítót és szorosan együttműködött a prelátussal. Miután az ENSZ-nél betöltött tisztségéről lemondott, a Római Kúria egyik meghatározó személyisége lett; a pápai ház tanácsosi stábjának egyik vezetőjeként, valamint különféle pápai tanácsadói testületek elnökeként, ill. tagjaként működött.

2 Carboniék magyarázata 1984. február 15-én, a pármai bíróságon,

Matteo Mazziotti vizsgálóbíró és Renato Bricchetti államügyész előtt. 3p.

3 Flavio Carboni, Mazziotti és Bricchetti jelenlétében eskü alatt tett, jegyzőkönyvbe foglalt vallomása. Parma, 1984. február 16.

4 Clara Calvi naplója, 61. p.

5 Ibid, 46. p.

6 Ibid, 69. p.

7 dara Calvi Brúnó Siclari vizsgálóbíró és Pierluigi Dell'Osso államügyész előtt, eskü alatt tett vallomása. 1982. október 24. 86 p.

8 Clara Calvi naplója, 69. p.

9 Pellicani tanúvallomása a P2 páholy ügyét vizsgáló parlamenti bizottság előtt, 1983. február 24. Bd.CLV Dok.XXIII. Nr.2. Tér 9, 344-345. pp., valamint 643. p.

10 Sierra Leone/South Africa: The Strange Story of LIAT. Africa Confidential, London, 1987. június 24. Bd.28. Nr.13.

11 Flavio Carboni 1984. február 16-án, a pármai bíróságon, Mazziotti vizsgálóbíró és Bricchetti államügyész előtt tett vallomása. (Az angol fordításban 14. p.)

12 Anna Calvi tanúvallomása Brúnó Sicarli milánói bíró, valamint Pierluigi Dell'Osso államügyész előtt. 1982. október 22-23. EM3 f4, 265 p.

13 A dátum és fejléc nélküli írás az „ezek a társaságok" kijelentésre, ill. Marcinkus a bíborosok tanácsa előtt tett szemrehányására vonatkozik. Az „ezek a társaságok” kifejezés alatt a United-Trading konszern értendő. (Forrás: Tribunale di Roma, Sentenza nella causa di primo grado n. 168/92 contro Carboni e altri. 1993. március 23. 102-104. pp.)

14 Clara Calvi tanúvallomása, 1982. október 19-26. 88. pp.

15 Tito Tesaurinak 1991. december 3-án, a római bűnügyi rendőrség központi igazgatósága előtt tett vallomása.

16 Leandro Balzarettivel 1994. február 10-én folytatott beszélgetés.

17 Carboni 1984. április 7-én a pármai börtönben, Mazziotti milánói vizsgálóbíró, valamint Dell'Osso államügyész jelenlétében eskü alatt tett vallomása.

18 Carboni 1984. április 7-én a pármai börtönben, Mazziotti és Dell'Osso jelenlétében eskü alatt tett vallomásában a tervvel, és Calvi Caracasba tervezett utazásával kapcsolatos részleteket is megnevezett. 12. p. (Az angol fordításban 16. p.)

25. „Nagyon nagy reménnyel"

1 A Belügyminisztériumhoz (UCIGOS) és a Commando Generale Arma CC-hez írott 22582/IX/04-es számú jegyzőkönyvi kivonat Roberto Calvi ügyében. 2Rep.S.A.-Uff.Operazioni.

2 Mario Almerighi: Ordinanza de rinvio a guidizio nel procedimento penale contro Flavio Carboni e altri. Róma. 93. p. ff.

3 Carbonit csekkhamisítás miatt a római bíróság 1986. október 24-én 9 hónap börtönbüntetésre ítélte.

4 Raw: op. cit. 13p.

26. Paraparal

1 Santiago Aroca: El 'Padrino' dél Opus y sus Hombres de Paja. Tiempo 217, 1986. július 7. (1 font 190 pezeta váltóárfolyamon).

2 Ruiz-Mateos 1995 februárjában Luis Valis Tabernerhez írott nyílt levele.

3 Egy Kroll Associates aktáiból származó, 1994. február 2-i, nyilvánosságra nem hozott írás (London), valamint Ruiz-Mateos 1995. februárjában Luis Valishoz írott levele. Luis Valis kétségbe vonja Ruiz-Mateosnak a kisajátításról szóló kimutatását. Habár elismeri, hogy több ízben, „különösen hat vagy hét ebéd alkalmával” is találkoztak. Ennek ellenére azt mondja, hogy csak egyetlen alkalomal beszélt vele a Rumasa problémáiról, mégpedig 1982 elején János Károly király, Philip Edinghburgh hercege tiszteletére adott fogadásán. Azt állította, hogy Ruiz-Mateos egy jó ügyvéd után

érdeklődött nála, mivel elégedetlen volt azzal, ahogy jogászai a vizsgálatot végezték. Valis ajánlott neki egy ügyvédet - Matías Cortést - és ezzel befejezettnek tekintette az ügyet.

4 Matías Cortes jegyzetfüzetéből származó 1983. augusztus 5-i bejegyzés.

5 El caso Rumasa salpica al Vaticano y al Opus. Tiempo, Madrid, 1983. augusztus 1.

6 José Maria Ruiz-Mateos 1985. május 31-én Don Alvaro dél Portillóhoz írott levele.

7 Rumasa-Search and Destroy. The Economist, 1983. április 16.

8 Stephen Aris: How Mateos Rose and Feli: the End of a Reign in Spain. The Sunday Times, 1983. április 24.

9 This is only the start of a very long film. The Financial Times, London, 1983. április 30.

10 WW Finánce: Memorandum on The Rumasa Group. Genfi 1979. 12. p.

11 Monsignore Donato de Bonis tagadta, hogy valaha is találkozott volna Alberto Jaimes Bertivel vagy a „Barón-Operation"·ról valamit is tudott volna.

12 Chile's monetárist model starts to come apart. Latin America Economic Report, 1977. január 14.

13 Jeffrey Katz jegyzete a Kroll Associates aktáihoz. London, 1993. november 16.

14 Raw: op. cit. 37. p.

15 Raw: op. cit. 16. p.

16 John Cornwell: op. cit. 149. p.

17 Epoca, Madrid, 1986. augusztus 11.

18 Opus Dei in plot to kill me. The Sunday Press, Dublin, 1986. május 25.

19 Phil Davison: A brush with death fór ‘Supermann’. The Independent, London, 1993. június 1.

20 Miután 1995 februárjában, Ruiz-Mateos nyilvánosságra hozott egy Luis Valishoz írott nyílt levelet, a bankár elküldte a vezető spanyol újság- és folyóiratkiadóknak a következő közleményt:

„Ruiz-Mateos már öt éve hazudik. Most első ízben hamisított is: egy levelet és egy aláírást. Eközben nem marad többé elrejtve. Ettől eltekintve az információ-terrorizmus új szakaszát is bevezette. Vádaskodásainak és tudósításainak eddig még soha sem volt sikere. Vádjai merő hazugságok. Ennek ellenére tovább játsza ezt a játékot, mivel pontosan tudja, hogy a megrágalmazott fél nem rendelkezik ártatlanságának igazolásához szükséges, kézzel fogható bizonyítékokkal. Ennek a divertimento-nak köszönhetően, egyrészt a rágalmazások, másrészt a megrágalmazott ártatlanságának bizonygatása miatt az egyszerű polgár teljesen összezavarodik. Ruiz-Mateos megpróbál kétségeket ébreszteni. Lennének szívesek figyelmeztetni szerkesztőiket, hogy ne hagyják magukat Ruiz-Mateos és bandájának túlfokozott és aljas fantáziaszüleményeitől elámítani.”

27. Rusado püspöke

1 Ferdinando Mór a P2 ügy parlamenti bizottsága előtt tett kijelentése. Bánd CLVII, Dók. XXIII, Nr. 2, Tér. 13,554-555. pp.

2 Ibid, 555. p.

3 Isabel Domon: L'arme qui aurait permis á Gelli de quitter la Suisse. 24 Heures, Lausanne, 1983. október 21.

4 Jósé Maria Noaint, mind a Golias-ban (Nr. 30, 1992 nyár, 126. p.), mind a Tiempo-bán (Nr. 218, 1986. július 20. 32. p.) Opus Dei tagként tüntetik fel.

5 Almerighi: Ordinanza, 6.2, 141. p.

6 Ibid., 9.3, 226. p.

7 Ibid., 11.2, 283. p.

8 Ibid., 11.2, 278. p.f., valamint 11.4, 305. p.f.

9 Ibid., 1.3, 11-14. pp.

10 Ibid., 2.2, 29. p.

11 Ibid., 12.1, 310. p.

12 Idem.

13 Ibid., 12.2.2, 330. p.

14 Nucleo Centrale Polizia Tributaria della Guardia di Finanza, VII Gruppo, 1 Sezione, tudósítás Nr. 1429, Róma, 1990. október 12.

15 Almerighi: Ordinanza, 12.2.2., 328. p.

28. Meggazdagodás-teológia

1 Josemaría Escrívá de Balaguer 1967. október 8-án, a Navarra egyetemen tartott bibliamagyarázata.

2 Church Liberals Protest. Associated Press, 1993. június 22.

3 Andrea Tornielli: A Troublesome Bishop. 30 Giorni, Nr. 1. 1995.

4 Néhány héttel miután megválasztották a közép-baloldali koalíció új miniszterelnökét, Romano Podit, az olasz büntetésvégrehajtó hatóság megváltoztatta álláspontját. 1996. június 13-án kiszolgáltatták Olaszországnak Francesco Di Carlót, aki megkezdte együttműködését a római igazságszolgáltatással. Eközben megállapították, hogy az összeesküvésben szintén részt vevő' Di Car-lo hűséges katona volt, aki a Rómából érkezett parancsokat teljesítette.

5 A Calvi családnak az igazságért folytatott több, mint tíz éven át húzódó küzdelmét végül is anyagi okok miatt fel kellett adnia. A Krol Associates feltehetően közel állt egy döntő áttöréshez, mégis beszüntette az ügyben folytatott nyomozásokat, 3 119 972,52 dollár kifizetetlen költség és honorárium összege miatt. Egy évvel később Krol New Yorkban szerződésszegésért bevádolta a Calvi családot. Krol a nyomozások „legmesszebb menőkig kényes”

természetére hivatkozva zárt tárgyalást kérelmezett. Azt állította, hogy Carlo Calvinak a szerző ellen szóló kijelentései veszélyeztethették volna egy megbízható informátor életét, akit a tárgyalások alatt „Mr. X”-nek nevezett. Továbbá Krol azt is kérvényezte, hogy tiltsák meg Calviéknak, hogy az ő előzetes engedélye nélkül újságírókkal, tévériporterekkel vagy más médiánál dolgozó személyekkel a nyomozásokról, ill. az eljárásról beszéljenek. A bíró mindkét indítványnak helyt adott, megfosztva ezáltal Claviékat a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos jogától. A bírót arról sem tájékoztatták, hogy „Mr. X” mindenkor nyíltan beszélt a szerzővel, és kérte, hogy fényképe a könyvben megjelenjen.

A jó nevű New York-i nyomozó iroda, a Cadwalader, Wickersham & Taft, amely Calviékat képviselte, 1995 augusztusában kilépett a perből. Miután Calviék nem neveztek meg újabb jogi képviselőt, Krol 1996 májusában kieszközölt egy mulasztási ítéletet 3,8 miiló dollár nagyságrendben.

Grant B. Hering a Cadwalader kamarától, a jogász és az ügyfél közti bizalmi viszonyra hivatkozva megtagadta a hivataluk visszalépésével kapcsolatos kommentárokat. A Calvi ügy megválaszolatlan kérdéseinek listája ezáltal is tovább gyarapodott. Többek között az a kérdés is felvetődik, hogy a Krol Associates miért nem járt utána Calviék madridi kapcsolatainak. Közismert, hogy a cégnek egy tucat fontos ügyfele van Spanyolországban. Még ha Madridban nem is volt telephelye, de fenntartott Spanyolországban egy üzemhálózatot, ahol valószínűleg sok feltáratlan titokra fény derülhetne.

29. A hadművelet színhelye: Lengyelország

1 Oriana Faliad: Interview mit Lech Walesa. Varsó, 1981. február 23-24.

2 Jonathan Luxmoore: The Pope Saved Poland from Soviet Invasion. The Tablet, London, 1994. október 15.

3 Martin A. Lee negyven millió dollárt említ a Their Will Be Done című cikkében, amely 1983 júliusában a Mother Jones-bzn jelent meg.

4 Carl Bernstein: Holy Alliance. Time, 1992. február 24., és National Catholic Reporter, 1992. február 28.

5 Peter Hebbelethwaite: Times Papal Plot. The Tablet, London, 1992. február 29.

6 Yvon Le Vaillant: op. cit. 135. p.

7 Tiempo, Nr.219. 1986. július 21.

30. Erkölcsi vita

1 Immigration: le Cardinal de Barcelone craint une prolifération des délits en Europe. APIC Nr.40. 1995. február 9.

2 Clifford Longley: Unifinished business. The Tablet, London, 1995. május 20. 622. p. (A szerzó' kiemelése.)

3 A Codex Iuris latinul jelent meg in: Fuenmayor et al., El itinerario del Opus Dei. Históriay defensa de un carisma. Ediciones Universidad de Navarra S. A., Pamplona, 1989, Ediciones Universidad de Navarra valamint in.- Pedro Rodrigez et al.: El Opus Dei en la Iglesia, Madrid, 1993, Ediciones Rialp S. A.

4 Dr.Robert Meunier (fizikus): Remarques concernant I'Opus Dei. Genf (nyilvánosságra nem hozott).

5 Az El itinerario del Opus Dei az 1950-es konstitúció húsz fejezetének mintegy 480 cikke közül csak az első fejezet tizenkét cikkét tartalmazza.

6 Andrew Soane: 1994. november 9.

7 Massimo Olmi: L'Opus Dei á l'assaut du Vatican. Témoinages Catholiques, Párizs, 1986. december 7. 9. p.

8 William J. West: Opus Dei - Exploding a Myth, Crows Nest (Australia), 1987, Little Hills Press, 21-22. pp.

31. Egyre nagyobb hatalom

1 Hebblethwaite: In the Vatican. Oxford, 1988, Oxford University Press, 187. p.

2 Ibid.

3 Must Defend Rights, Pope Says. Boston Globe, 1981. december 22.

4 L'Osservatore Romano, Wochenausgabe, 1995. január 25. 6.. p.

5 „Pope Warns of Spread of Yugoslav Conflict”. Reuters, 1994. január 12.

6 Ibid.

7 Marian Öles bagdadi pápai nunciust és Opus Dei numeráriust 1994. április 9-én nevezték ki Kazahsztán, Kirgizisztán valamint Üzbegisztán nunciusának és Alma-Atába, a kazah fővárosba helyezték. Röviddel azután, hogy Öles elfoglalta új tisztségét, Louis J. Feeh, az FBI igazgatója bejelentette, hogy az FBI Kazahsztánra és Üzbegisztánra is ki fogja terjeszteni külföldi tréning-programját. Feeh továbbá azt is közölte, hogy az FBI irodákat nyit majd a balti köztársaságokban. Röviddel azelőtt nevezték ki az Opus Dei egyik tagját, Garda Justo Mullor érseket Észtországban a tallini püspökség pápai nunciu-sává és apostoli adminisztrátorává. Feeh nem tagadta, de meg sem erősítette azt az állítást, miszerint ő is az Opus Dei tagja.

8 Noel Malcolm: Bosnia - A Short History. London, 1994. MacMillan, 221. p.

9 A horvát technikusok meggyilkolásán felháborodva II. János Pál a következő kijelentést tette: „Csak szánalmat tudunk érezni e bűntettek láttán, melyek... szemmel láthatóan a hívők - keresztény hívők elleni gyűlölet kifejezései." (Quelle: Pope Says Christians Targeted in Algeria. Reuters, 1993. december 22.) A Chiffa-Habril helység csak néhány kilométerre fekszik az Atlasznál található trappistarendi Mária-kolostortól, ahol 1996-ban hét szerzetest raboltak el és ugyanolyan módszerrel meggyilkoltak. Az esemény kapcsán a pápa kijelentette, hogy „Senki sem gyilkolhat az Úr nevében”.

10 Anthony Loyd: The Times. 1993. november 24.

11 Andrew Hogg: The Sunday Times (London). 1993. június 28.

32. A „kabát és kereszt" brigád

1 Tertio Millennio Adveniente, 31. Apostoli levél, Róma, 1994. november 10. (Kiemelés az eredetiben.)

2 Tertio Millennio Adveniente, 18 és 32. p.

3 II. János Pál: Die Schwelle dér Hojfnung überschreiten. Hamburg, 1994, Hoffmann und Campe, 120. p. (Kiemelés az eredetiben.)

4 „Sudan Forces Christian Youths to Follow Islamic Indoctrination”. Associated Press, 1994. január 8.

5 The Economist. The World in Figures. 1995.

6 „Anti-Soviet warrior puts his army on the road to peace”. The Independent (London), 1993. december 6.

7 Hogy Szudán ¡mázsát „megreparálják", A1 Bahir elnök 1996. júniusában közzé tette, hogy Binladent deportálták. A Sudan News & Views-ben (Nr.20, 1996. Július) ez úgy hangzott, hogy 1996 májusában Binladen elhagyta az országot. A Pakisztánba vezető út során Binladen egy hamis névre kiállított diplomata útlevéllel rövid időre Londonban is felbukkant. „Szudánból való távozásom össze fogja omlasztani azt, ami a gazdaságból még megmaradt” - nyilatkozta egy egyiptomi riporternek. Khartum politikai hekyzetét úgy jellemezte, mint egy „vallásból és szervezett bűnözésből álló keveréket”. Két hónap múlva Robert Fisk a londoni Independent-tői egy Afganisztán észak-keleti részében fekvő eldugott hegyi faluban bukkant az iszlám mesterre, akit ötszáz nehézfegyverzetű, lojális arab mudzsahedin vett körül. Binladen közölte, hogy az új főhadiszállásából kiindulva tervezi a szaúd-arábiai monarchia megdöntését és „a tradicionális iszlám jogra épülő igaz iszlám állam” bevezetését.

8 Michael Campbell-Johnston: Cross and Crescent in Sudan. The Tablet, 1992. február 1.

9 „Bishop Pleads for Pope's Help": Reuters, 1994. május 24.

10 „Four Christians crucified in Sudan, says Bishop”. Reuters, 1994. december 5.

11 Gilles Kepei: The Revenge of God. Cambridge, 1994, Polity Press, 20. p.

12 Ahmad Thomson: Blood on the Cross - Islam in Spain in the Light of Christian Persecution through the Ages. London, 1989, TaHa Publishers, 346. P-

13 Abu Ameenah Bilal Philips: The True Religion. Islamic Da'awa and Guidance Center, Dammam, 8. p.

14 II. János Pál: op. cit. 120. p.

15 Ibid, 94. p.

16 Lásd. Szurák 11.120.

17 Gail Appleson: Koran Allows Terrorism. Reuters World Report, 1995. február 2.

18 Gabriel Kahn: Facing East. Metropolitan, Róma, 1993. április 9.

33. Afrika ég

1 Javier Echevarria: A Priest and a Father. L'Osservatore Romano, 1994. március 24.

2 Said K. Aburish: The Forgotten Faithful: Christians in the Holy Land, Quartet Books, 1994.

3 Christians fear Muslim takeover. The Tablet, London 1995. október 28.

4 Kardinál Francis Arinze: An Agenda for Africa. The Tablet, 1994. április 9.

5 Jim Hoagland: The Pope Sups with Two Dewils. The Washington Post, 1994. augusztus 23.

6 Hebblethwaite: The Next Pope. op. cit. 119. p.

7 Alan Cowell: Vatican Finds Sin in Text for UN Population Session. Interna-

donal Herald Tribune, Párizs, 1994. augusztus 23.

8 „Immigration: le Cardinal de Barcelona craint une prolifération des délits en Europe”. APIC Nr.40, 1995. február 9.

9 La Croix. Párizs, 1995. január 20.

10 Frank Brodhead és Edward S. Herman: The Rise and Fall of the Bulgarian Connection. New York, 1986, Sheridan Square, 52. p.

11 A három „keresztes vitéz” esetében Jean-Marie Chewilard atyáról,

Charles Deckers atyáról és Alain Dieulangard atyáról volt szó, akik 69, 70 ill.75 évesek voltak. A negyedik áldozat a 36 éves Christian Chessel atya volt.

34. A horvát hadigépezet

1 Máté 24,3 és 24,14.

2 Edith M Lederer: The Churc and Rwanda. Associated Press, 1995. január 23.

3 Robert Faricy és Lucy Rooney: Medjugorje Journal - Mary Speaks to the World.

4 Zágrábi tudósítások szerint az elnök egyik menye - Snjezna, Stjepan Tudjmans felesége - az Opus Dei szupernumeráriusa.

5 Radiovoje Petrovic: The Holy See is providing loans to help Croatia and the break-up of Yugoslavia. (Angol fordítás a Belgrádi Információs Minisztériumon keresztül.) Politika, Belgrád, 1991. február 2.

6 A washingtoni nuncius, Agostino Cacciavillan érsek 1976-ban, Kenyában kezdte meg pályafutását mint nuncius, ahol eló'ször került kapcsolatba az Opus Dei mobil testületével, amely akkoriban szorosan együttműködött a CIA-vel.

7 John Freeh 1994-ben kivált a Warwick House-ból, lemondott numeráriusi státuszáról és megnősült. Minden, a vele való kapcsolatfelvételre tett kísérlet kudarcba fulladt, nem biztos, hogy továbbra is Opus Dei tag.

8 The Pittsburgh Post-Gazette. 1995. október 1.

9 A Zajednicar, „Croatian Fraternal Union of America hivatalos szervezete” 1993. január 6-i és február 3-i tudósítása szerint Mr. Luketicht Hillary és Bili Clintonnal valamint Al Gore-ral együtt meghívták egy privát vacsorára a Little Rockban található Old State House Buildingbe. Lásd szintén Zajednicar, 1993. április 7. ill. 1995. március 8., Special Report From Washington című cikke, amely beszámol arról, hogy 1995. február 27-én Luketich vezetése alatt egy amerikai-horvát delegáció a Fehér Házban találkozott Anthony Lakevei és Alexander Vershbow-val, a Nemzetbiztonsági Tanács Európa-kutatójával.

10 David B. Ottaway: US General Plays Down Bosnia Role - ‘Non-Lethal Advice' Is All He's Giving. The Washington Post, 1995. július 28.

11 Sean D Naylor: Retired Army General Help Balkan Militaries to Shape Up. Army Times, Washington, 1995. június 12.

12 James Risen és Doyle McManus: Despite his public opposition to lifting embargo, Clinton reportedly let shipments go through. Los Angeles Times, 1996. április 5.

13 John E. Collingwood, az FBI Office of Public and Congressional Affairs illetékes felügyelője a szerzőnek az igazgatóhoz intézett kérdéseire adott válaszában megjegyezte, hogy „Habár a jól irányzott kérdéseit nem tudom megválaszolni, mégis azt kell, hogy modjam, hogy Önt bárki legyen is a forrása, félretájékoztatták."

14 Dana Priest: Foreign Muslims Fighting in Bosnia Considered 'Threat' to US Troops. The Washington Post, 1995. november 30.

35. Reménytelen párbeszéd

1 Le Monde Diplomatique. Párizs, 1995. január.

2 CRC: Center for Research and Communication. Manila, Informationsblatt Nr.9, kiadja az Opus Dei németországi alposztulátora, 1990. március, 10. p.

3 Central American Women - Fundamentalist Bulwark. Inter Press Service, 1995. szeptember 4.

4 Opus Dei Informationsblatt Nr. 9, 10-11. pp.

5 Alistair McIntosh: Extremists Want Philippine Religious War. Reuters, 1995. április 8.

6 Dr. Hassan al-Turabi az 1994. október 8 és 10 között Khartumban, a vallások közti párbeszédről tartott kongresszus sajtótájékoztatóján: az internet adatbázisából, Contemporary Islamic Political Views, Ben.Parker@unep.no.

7 A zürichi székhelyű Christian Solidarity International, melynek 21

országban találhatók telephelyei állítólag „bármely felekezet és bármely ország üldözött kereszténveit ima, politikai tevékenység és gyakorlati intézkedések által” támogatja. Az ENSZ Genfben nem állami segélyszervezetként ismeri el a CSI-t, amely a vallásos krízisterületeken, mint Örményország, Bosznia, Pakisztán és Irak tevékenykedik. Jövedelmének állítólag 90-95%-a magánadományokból származik, a maradék pedig egyházaktól, alapítványoktól, cégektől és kormányoktól. Vezetője Dr.Hans Jürg Stückelberger református lelkész.

8 We cannot kill others in the name of God. L'Osservatore Romano, 1994. november 2.

9 Christianity dead, says Iran cleric. Reuters, 1994. december 2.

10 Dr. Hassan al-Turabi egy, 1994. október 8 és 10 között, Khartumban tartott sajtótájékoztatón.

1 Ehhez képest Szaúd-Arábia kormánya Fahd király közlése szerint, ugyanabban az időben 18,7 milliárd dollárt invesztált a két iszlám szentvárosba, Mekkába és Medinába. A befektetés eredményeként a mekkai nagy mecset ma egy millió hívő befogadására képes, ami messze meghaladja a Szent Péter bazilikát.

2 Lásd: Sala Stampa Bulletin Nr.319/95, 1995. szeptember 2. Két hónappal később Arafat ugyanezt a meghívást intézte 26 ország külügyminisztereihez, akik Barcelonában részt vettek a Földközi-tenger térségében való együttműködésért megrendezett konferencián: „Meghívom Önöket, hogy ezen a nagy szabású világvallási, történelmi eseményen részt vegyenek - az ezredforduló a mi Urunk, Jézus Krisztus születésének ünnepe, béke legyen Vele - és hogy Betlehem a béke és a világon létező összes hitirányzat egymás mellett élésének hajnalcsillagává váljon”.

3 Az 1962-es Crónica 6. számában a Gyónás feliratú vezércikkben Escrivá de Balaguer az lKorintus 6,12-t magyarázza, ahol Pál apostol „Jézus Krisztust, az Urat” idézi. A Crónica fogalmazásmódja azt a benyomást kelti az olvasóban, hogy a „nekem” személyesen Escrivá de Balaguerre vonatkozik.

4 ElPaís. 1995. november 17.

5 Isabel Durán és Josá Díaz Herrera: El Saquero de Espana, kivonatolva

közölve. Diario 16, 1995. november 10., 6-14. pp.

6 Barcelona Cardinal rebuts corruption charges. The Tablet, 1995. november 18.

7 El Vaticano defiende la inocencia dél Cardinal Carles. El País, 1995. november 10. 17. p.

8 El Papa recibió ayer en audiencia amonsenor Carles. ABC, Madrid, 1996. február 21.

9 Réseau Voltaire anaiysis: Le dessous des cartes - Depuis un an l'Opus Dei manipule l'opinion publique pour remettre en cause la leberté d'expression. Párizs, 1995. április.

10 Zsoltárok 2,10-11.

Bibliográfia

Aarons, Mark - Loftus, John: Unholy Trinity - The Vatican, the Nazis and Soviet Intelligence. New York, 1991, St Martin’s Press.

Aburish, Said K.: The Forgotten Faithful: Christians of the Holy Land. S. 1.,

1994, Quartet Books.

Artigues, Daniel: L'Opus Dei en espagne - Son évolution politique et idéologique (1928-1957). Paris, 1968, Editions Ruedo ibérico.

Barber, malcolm: The Trial of the Templars. S. 1., 1993, Cambridge University Press, Canto edition.

Berglar, Peter: Opus Dei - Lfe and Work of Its Founder Josemaria Escrivd. Princeton, 1994, Scepter Publishers.

Berglar, Peter.- L'Opus Dei et sonfondateur Josemaria Escrivd. Paris, 1992, MamE.

Bernal, Salvador: Msgr. Josemaria Escrivd de Balaguer - Profile of the Founder of Opus Dei. New York, 1977, Scepter.

Bowers, Fergal: The Work - An Investigation into the History of Opus Dei and How It Operates in Ireland Today. Dublin, 1989, Poolbeg.

Bradford, Ernie: The Great Siege - Malta 1565. London, 1961, Hodder and Stoughton.

Brenan, Gerald: The Spanish Labyrinth. S. 1., 1993, Cambridge University Press, Canto edition.

Brodhead, Frank - Herman, Edward S.: The Rise and Fall of the Bulgarian Connection. New York, 1986, Sheridan Square.

Bulajic, Milan: The Role of the Vatican in the Break-Up of the Yugoslav State. Belgrade, 1994, Strucna Knjiga.

Calabro, Maria Antonietta: Le Mani Della Mafia. Rome, 1991, Edizioni Associate.

Campo Villegas, Gabriel: Estra es Nuestra Sangre. Madrid, 1992, Publicaciones Claretianas.

Campo Villegas, Gabriel: Claretian Martyrs ofBarbastro. Quezon City, Philippines, 1992, Claretian Publications.

Carandell, Luiz: The Lfe and Miracles of Mgr. Escrivd. S. 1., 1975, Editorial Laia.

Casciaro, Pedro: Soñad y os quedaréis cortos. Madrid, 1994, Ediciones Rialp.

Chadwick, Owen: The Christian Church in the Cold War. London, 1992, Penguin.

Conde, Mario: El Sistema - Mi experienca del Poder. Madrid, 1994, Espasa Calpe.

Cornwell, John: Powers of Darkness, Powers ofLight - Travels in Search of the Miraculous and the Demonic. London, 1991, Viking.

Cornwell, Rupert: God’s Banker - The Lfe and Death of Roberto Calvi. London, 1983, Victor Gollancz.

Ekaizer, Ernesto: José María Ruiz Mateos, el Ultimo Magnate. Barcelona, 1985, Plaza & Janes Editores.

Escrivá de Balauger, Josemaría: Gespräche mit Msgr. Escrivá de Balaguer. Köln, 1991, Adamas Verlag.

Escrivá de Balauger, Josemaría: Christus begegnen. Köln, 1975, Adamas Verlag.

Escrivá de Balauger, Josemaría: Freunde Gottes. Köln, 1979, Adamas verlag.

Escrivá de Balauger, Josemaría: Der Weg. Köln, 1982, Adamas Verlag.

Esposito, John L.: The Islamic Threat - Myth or Reality? Oxford, 1992, Oxford University Press.

Estruch, Juan: Saints and Schemers - Opus Dei and Its Paradoxes. New York, 1995, Oxford University Press.

Evans, Joan: Monastic Life at Cluny 910-1157. Hamden, Connecticut, 1968, Archon Books.

Faricy, Robert - Rooney, Lucy: Medjugorje Journal - Mary Speaks to the World. Great Wakering, Essex, 1987, McCrimmons.

Farmer, David Hugh: The Oxford Dictionary of Saints. Oxford, 1992, Oxford University Press.

Ferrari, Giuliano F. G.: Vaticanisme. Genf, 1976, Perret-Gentil.

Fontán, Antonio: Los católicos en la Universidad española actual. Madrid,

1961, Ediciones Rialp.

Fuenmayor, Amadeo de - Gómez-Iglesias, Valentin - Illanes, José Luis: Die Prälatur Opus dei: zur Rechsgesichte eines Charismas;
Darstellungen, Dokumente, Statuen. Essen, 1994, Ludgerus Verlag.

Gannes, Harry - Repard, Theodore: Spain in Revolt. London, 1936, Victor Gollancz.

Garvey, J. J. M.: Parents' Guide to Opus Dei. New York, 1989, Sicut Dixit Press.

Gibbon, Edward: Verfall und Untergang des Römischen Reiches. Nördlingen, 1987, Franz Greno.

Gilson, Etienne: The Spirit of Mediaeval Philosophy. Notre Dame, 1991, University of Notre Dame Press.

Gondrand, Francois: At God's Pace - Josemaría Escrivá, Founder of Opus Dei. London, 1989, Scepter.

Gondrand, Francois■. Au Pas de Dieu. Paris, 1991, Editions France-Empire.

Gonzalez Janzen, Ignacio: La Triple-A. Buenos Aires, 1986, Editorial Contrapunto.

Grootaers, Jan: De Vatican II à Jean-Paul II: Le grand tournant de l'Eglise catholique. Paris, 1981, Centurion.

Gutiérrez, Gustavo: Theologie der Befreiung. Mainz, 1992, s. n.

Hammer, Richard: The Vatican Connection - The Astonishing Account of a Billion Dollar Counterfeit Stock Deal Between the Maffia and the Church. New York, 1982, Holt, Rinehart and Winston.

Hanson, Eric 0.: The Catholic Church in World Politics. Princeton, 1987, Princeton University Press.

Hebblethwaite, Peter: Johannes XXIII. Das Leben des Angelo Roncalli. Zürich, 1986, Benziger.

Hebblethwaite, Peter: Paul VI - The First Modem Pope. London, 1993, Harper Collins.

Hebblethwaite, Peter: In the Vatican. Oxford, 1988, Oxford University Press.

Hebblethwaite, Peter: The Next Pope. London, 1995, Fount Paperbacks.

Heikal, Mohamed: Illusions of Triumph. London, 1992, Harper Collins.

Helming, Dennis M.: Fußpuren im Schnee. Josemaria Escrivâ, Gründer des Opus Dei; eine Bildbiographie. St. Ottilien, 1991, EOS-Verlag.

Hersh, Seymor M.: The Price of Power. New York, 1983, Summit Books.

Hiro, Dilip: Islamic Foundamentalism. London, 1989, Paladin.

Hooper, John: The Spaniards - A Portrait of the New Spain. London, 1986, Viking.

Johannes Paul IL: Die Schwelle der Hoffnung überschreiten. Hamburg, 1994, Hoffmann und Campe.

Johnson, Paul: A History of the Modern World- From 1917 to the 1980s. London, 1983, Weidenfeld & Nicolson.

Kelly, J. N. D.: The Oxford Dictionary of Popes. Oxford, 1986, Oxford

University Press.

Kennedy, Paul: Aufstieg und Fall der großen Mächte. Frankfurt/Main, 1989, s. n.

Kepel, Gilles: Die Rache Gottes. München, 1994, s. n.

Kepel, Gilles: Der Prophet und der Pharao. München, 1995, s. n.

Kepel, Gilles (Hrsg.): Les politiques de dieu. Paris, 1993, Seuil.

Knight, Stephen: The Brotherhood. London, 1993, Grafton.

Lacouture, Jean: Jésuites. Paris. 1991, Seuil.

Lernoux, Penny: Cry of the People - The Strugglefor Human Rights in Latin America - The Catholic Church in Conflict with US Policy. New York, 1991, Penguin.

Le Tourneau, Dominique: Das Opus Dei. Kurzporträt seiner Entwicklung, Spiritualität, Organisation und Tätigkeit. Stein am Rein, 1988, Christiana.

Le Vaillant, Yvon: Sainte Maffia - Le Dossier de l'Opus Dei. Paris, 1971, Mercure de France.

Lopez Novoa, Saturnino■. Historia de Barbastro. Barcelona, 1861 (Nachdruck 1984), Imprenta de Pablo Riera.

Malcolm, Noel: Geschichte Bosnieus. Frankfurt/Main, 1996, s. n.

Magister, Sandro: La politica Vaticana e l'Italia (1943-1978). Rom, 1979, Riuniti.

Martin, Malachi: The Final Conclave. New York, 1978, Stein & Day.

Meissner, W. W.: Ignatus of Loyola - The Psychology oja Saint. New Haven, 1992, Yale University Press.

Messori, Vittorio: Der »Fall« Opus Dei. S. 1., 1995, MM Verlag.

Moneada, Alberto: Historia Oral del Opus Dei. Barcelona, 1992, Plaza and Janes.

Moreno. Maria Angustinas: El Opus Dei, anexo a una historia. Barcelona,

1976, Planeta.

Mumford, Stephen D.: American Democracy and the Vatican: Population Growth and National Security. Amherst, New York, 1984, Humanist Press.

Oberlé, Thierry: L'Opus dei -Dieu ou César?. Paris, 1993, Jean-Claude Lattés.

O'Connor, William: Opus Dei -An Open Book. Dublin, 1991, Mercier Press.

Olaizola, José Luis: Viaje al Fondo de la Esperanza. Madrid, 1992, Ediciones Rialp.

Opus Dei: Testimonies to a man of God - Blessed Josemaria Escrivd. London, 1992, Scepter.

Paulus-Akademie: Opus Dei - Stroßtrupp Gottes oder »Heilige Mafia«?. Zürich, 1992, NZN Buchverlag.

Péan, Pierre: V - Enquête sur l'affaire des »avions renifleurs« et ses ramifications proches ou lointaines. Paris, 1984, Fayard.

Pérez Pellón, Javier: Wojtyla, el último cruzado - Un papado medieval en elfn del milenio. Madrid, 1994, Ediciones Temas de Hoy.

Perry, Mark: Eclipse - The Last Days of the CIA. New York, 1992, William Morrow.

Preston, Paul: Franco- A Biography. London, 1993, Harper Collins.

Previté-Orton, C. W.: The Shorter Cambridge Medieval History. S. 1., 1962, Cambridge University Press.

Raw, Charles: The Moneychangers - How the Vatican Bank Enabled Roberto Calvi to Steal $250 Million for the Heads of the P2 Masonic Lodge. London, 1992, Harvil.

Rhodes, Anthony: The Vatican in the Age of the Cold War, 1945-1980. Wilby, Norwich, 1992, Michael Russell Ltd.

Robinson, John J.: Dungeon, Fire and Sword - The Nights Templar in the Crusades. New York, 1991, M. Evans & Co.

Rodriguez, Pedro - Ocáriz, Fernando - Illanes, José Luis: Opus Dei in the Church. Dublin, 1994, Four Courts Press.

Rodríguez, Pedro: Teilkirchen und Personalprälaturen. Amsterdam, 1987, s. n.

Ropero, Javier: Im Bann des Opus Dei. Familien in der Zerreißprobe. Zürich, 1995, Benzinger.

Runciman, Steven: Geschichte der Kreuzzüge. München, dtv., 1995, s. n.

Runciman, Steven: Die Eroberung von Konstantinopel 1453. München, 1990, C. H. Beck.

Sainz Moreno, Javier: El Holding de las Mil Empresas. Madrid, 1992, s. n.

Sastre, Ana: Tiempo de Caminar - Semblanza de Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer. Madrid, 1989, Ediciones Rialp.

Scott, Martin: Medieval Europe. London, 1964, Longmans.

Short, Martin: Inside the Brotherhood. London, 1990, Grafton Books.

Solomon, Robert: The International Monetary System 1945-1981. New York, 1982, Harper & Row.

Soriano, Manuel: Sabino Fernández Campo - La Sombra del Rey. Madrid, 1995, Ediciones Temas de Hoy.

Steigleder, Klaus: Das Opus Dei - Eine Innenansicht. Zürich, 1983, Benziger Verlag.

Tapia, Maria del Carmen: Hinter der Schwelle - Ein Leben im Opus Dei. München, 1996, Goldmann.

Thierry, Jean-Jacques: Lesßnances du Vatican. Paris, 1978, Guy Authier.

Thomas, Hugh: The Spanish Civil War. London, 1990, Penguin.

Thomson, Ahmad: Blood on the Cross - Islam in Spain in the Light of Christian Persecution Through the Ages. London, 1989, TaHa Publishers.

Thomson, Ahmad: Dajjal - The King who has no clothes. London, 1993, TaHa Publishers.

Torello, Juan B.: La Espiritualidad de los laicos. Madrid, 1965, Ediciones Rialp.

Tosches, Nick: Geschäfte mit dem Vatikan. München, 1987, Langen-Müller.

Urbano, Pilar: El hombre de Villa Tevere. Barcelona, 1995, Plaza and Janes.

Valero, Samuel: Yauyos - Una Aventura en los Andes. Madrid, 1992, Ediciones Rialp.

Vázquez de Prada, Andrés: El Fundador del opus Dei - Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer (1902-1975). Madrid, 1983, Ediciones Rialp.

Velázquez, Flavia-Paz: Vida de María Josefa Segovia. Madrid, 1964, Publicaciones de la Institución Teresiana.

Walsh, Michael: Die geheime Welt des Opus Dei. München, s. a., Heine.

Walsh, Michael: John Paul II. London. 1994, Harper Collins.

West, W. J.: Opus Dei - Exploding a Myth. Crows Nest, Australia, 1987, Little Hills Press.

Willey, David: God's Politician. London, 1992, Färber & Färber.

Woodward, Bob: Geheimcode VEIL. München, 1987, s. n.

Woodward, Kenneth L.: Die Helfer Gottes. München, 1993, Goldman.

Yallop, David: Im Namen Gottes? Der Mysteriöse Tod des 33-Tage-Papstes Johannes Paul I. München, 1984, Doemer Knaur.

Ynfante, Jesús: La prodigiosa aventura del Opus Dei - Génesis y desarrollo de la Santa Mafia. Paris, 1970, Editions, Ruedo ibérico.

Almerighi, Mario: Ordinanza de rinvio a giudizio nel procedimento penale

contro Flavio Carboni e altri. Rome, 1992. március 24.

Calvi, Clara: Tagebücher, 1950-1982. (kiadatlan)

Casanova, Jósé V: The Opus Ethic: The Technocrats and the Modernisation of Spain. Tanulmány a társadalomtudomány mibenlétéről és módszeréről -készült a Kolumbiai Egyetem szemináriuma számára, 1981. szeptember.

Clark, Eileen: Opus Dei - An 11-year experience of the Women’s Section. (kiadatlan) 1995. február.

Fabbri, Gianvittore: Sentenza nella causa penale di primogrado No. 168/92 contro Flavio Carboni, Giulio Lena e Mario Paolo Hnilica. Tribunale di Roma, Prima Sezione Penale, 1993. március 23.

Golias (Magazin): Le monde Secret de VOpus Dei. Golias 30. sz., Lyon, 1992 nyara.

Meunier, Robert: Megjegyzések az Opus Dei-ről. (kiadatlan)

Moncada, Alberto: Catholic Sects: Opus Dei. Revista Internacional de Sociologia, Madrid, 1992. december.

Opus Dei, Sajtóhivatal: Response to the ‘Inner World of Opus Dei' by John Roche. New York, (dátum nélkül).

Roche, John J.: Inner World of Opus Dei. Oxford, 1982. szeptember.

Shaw, Russell: Working for God the World Over. US Information Office of Opus Dei, 1981.

Wojtyla, Karol (Johannes Paul II.): L’Evangelizzazione e I’Uomo Interiore. CRIS Documenti 19, Rom, 1975.

Wojtyla, Karol (Johannes Paul II.): II Coraggio di Confessare la Fede. CRIS Documenti 34, Rom, 1977.

Endklikák

Johannes XXIII.: Pacem in Terris. 1963. április 11.

Paul VI.: Gaudium et Spes. 1965. december. 7.

Paul VI.: Marialis Cultis. 1974. február 2.

Johannes Paul II.: Redemptoris Mater. 1987. március 25.

Johannes Paul II.: Veritatis Splendor. 1993. augusztus 6.

Johannes Paul II.: Tertio Millennio Adveniente. 1994. november 10.

Köszönetnyilvánítások

Az Opus Deit körülvevő visszásságok és azoknak az embereknek a félelmei, akik vallásos szekták áldozatai lettek, érthetővé teszik, hogy sokan azok közül - akik tapasztalataikkal és tanácsaikkal segítettek abban, hogy ez a katolikus egyházon belüli hatalmi szervezet viselt dolgaira fényt deríteni kívánó kiadvány megjelenhessen - miért kívántak név nélkül maradni. Noha jómagam nem vagyok katolikus, mélyen megérintett hitük és az a nyitottság, amellyel velem beszélgettek, s tanúskodásuk nélkül ez a könyv sohasem születhetett volna meg abban a formában, amelyben végül megjelent. Ezért mindannyiuknak hálás vagyok.

Azok közül, akiknek külön köszönettel tartozom és akiket megnevezhetek, szeretném megemlíteni titkáromat, Gillon Aitkent és kiadómat, Joanna Golds-worthyt Doubledayből. Szintén köszönettel tartozom Arthur Radleynek Londonból, aki megszervezte az UK kutatást és lányomnak, Tamarának Genovából, akinek nyelvtudása sokszor a segítségemre volt.

Különösen nagyra becsülöm Didier Favre, Petra és jósé Sánchez és Hugó Valencia segítségét, amelyet az öt nyelvű háttérdokumentumok fordításában nyújtottak. Szintén köszönetemet szeretném kifejezni Charles Rawnak, a The Money-changers szerzőjének, akinek munkája alapmű a Banco Ambrosiano-ügy elemzésében és kutatásában, Carlo Calvinak, aki rendelkezésemre bocsátotta a Calvi család archívumait, Godfrey Hodgsonnak, akinek a Pinay Csoportról szóló aktája kellő betekintést nyújtott a csoport ügyeibe, Jeff Katznak, a Krol Associates nyomozójának, a londoni Opus Deihez tartozó Andrew Soane-nek, Fergal Bowersnek Dublinből, Oldrich Fryc professzornak, a genovai Legal Medicine tanszék vezetőjének, Marjorie Garveynak, az Our Lady and St Joseph in Search of the Lost Child nevű szervezet tagjának New Yorkból, Gábriel Campo atyának Villegasból, aki a Barbastro mártírok történésze és Paul Terzeon londoni ügyvédnek, akinek a Calvi-gyilkosság ügyében mondott perbeszéde kiváló iránytűnek bizonyult a számomra. Hasznos tanáccsal szolgált Alberto Moncada, Javier Sainz Moreno, Pilar Na-varro-Rubio és a madridi Francisco Jósé de Saralegui. A kaliforniai Santa Barbarában élő Maria dél Carmen Tapia, a fairbanksi John Prewett, a pittsburghi Randy Engel és Suzanne Rini, a westminsteri érsekségnél dolgozó Vladimír Felzmann atya és az oxfordi Dr. John Roche kedvességét szintén nagyra értékelem.

Michael Walsh, a The Secret World ofOpus Del szerzője rendelkezésemre bocsátotta a Heythrop College könyvtárát és Jósé Luis, a La Vanguardia könyvtárosa újságjának barcelonai hivatalaiban nyújtott számomra segítséget.

Thomson von Stein Washington D. C.-ből, Michael Benett és Jacques Wittmer Genovából különleges kategóriába kerülnek. Ők tudják miért, többet nem is kell mondanom. Dán Ulrich Leysinből tervezte a számítógépes rendszert, amelyet az adatbázishoz és a szerkesztéshez használtunk, és segített a térképek és grafikák megtervezésében.

Leysin, 1996. szeptember

Névmutató

Abad, Mariano 32, 89

Abbruciati, Danilo 307, 314

Abd el-Karim 59

Abdul Aziz, herceg 172

Abuisson, Obert D’ 370

Aburish, Said 420

Acción Católica 75

Actio Catholica 119 sk.

Adams, Michael 187

Adveniat 132 sk., 240

Agar y Valverde, Jósé Tomás Martin de 460

Agcas, Mehmet Ali 429

Agostino, Luigi D’ 355

Aguilar, Jósé Luiz 247

Ahmed Zaragozai, emir 39

A1 Mansur (lásd Amir, Muhammad Ibn Abi)

Alastrué, Eduardo 90

Albareda Herrera, Jósé Maria 78, 90 skk., 104 sk., 107

Albás, Carlos 56

Albás, Mariano 30, 88

Albert II., király 169

Alcalá Zamora, Niceto 69

Alexios I., császár 41

Alfonz VI., Kasztíliai 40

Alfonz Vili. 94

Alfonz XIII. 51 sk., 134

Allende, Salvador 235

Almerighi, Dr. Mario 360, 362, 364 sk., 378 sk.

Alonso, Justo Fernández 28

Alunan, Rafel 447

Alvarez Rendueles, Jósé Ramón 258, 334

Alvaro 216

Alvira, Tomás 91 skk.

Amir, Muhammad Ibn Abi 37

Anderson, Dr. Carl A. 388 sk., 425, 459

Andreotti, Giulio 16, 21, 119 Sk., 156, 170,229 Sk., 248, 267, 289 sk., 295 skk., 299, 301,

305, 310 sk., 321, 358, 376 skk., 456

Anselmi, Tina 312

Antinucci, Mark 263

Antoniutti, Ildebrando 136

Aquinói, Tamás 62, 402

Arafat, Jasszer 295, 456

Aragóniái, Alfonz I. 42 sk., 56

Aragóniái, Ramiro I. 39 .

Aragóniái, Sancho Ramirez 39 sk., 405

Arana, Carlos 241

Arbor 192

Arellano, Jesús, professzor 180

Arias Peace Foundation 445

Arinze, Francis 421

Aristrain Noain, Jósé Maria 353 skk.

Arrupe, Don Pedro 227,

238

Ascaso, Francisco 58, 81 Ascaso, Domingo 81, 88

Asensio Barroso, Florentino 88 sk.

Asociación católica

nacional de propagandistas (ACNP) 52 sk., 60, 75, 104

Assisi, Ferenc Szent 209

Astrid, belga hercegnő 169

Ateneo Romano della Santa Croce 458 skk.

Athenagoras I., pátriárka 158

Austria, Don Juan d’ 49

sk., 97

Ayala, Angel 52 sk.

Azaña 76, 85

Aznar, José María 466

/Lr Út 98 sk., 100, 102, 166, 168, 187, 201, 226, 255, 376

Babic, Mate 432

Bacci, Antonio 112

Badalamenti, Gaetano 377

Bafisud, Diego 293, 300

Baggio 277, 281, 283 sk., 304, 329

Bagnasco, Orazio 156,

299, 305 sk.

Bakhita, Josephine 17

Balduin, király 42

Balzaretti, Leandro 312

Banda della Magliana 314, 464

Baraona, Pablo 236 Barbarito, Luigi 25

Barcelonai, Raimund Berengar IV 43

Bárón Mora-Figueroa, Luis 339 skk.

Barrolomeus, pátriárka 419

Bashir, Omar Hasszán al-5, 409

Baura, Eduardo professzor 459

Bautista Torello, Juan 122, 192, 383

Becket, Thomas 14

Bellinghieri, Giuseppe Pippo 324 sk., 372

Benedek, Szent 38

Benedetti, De 305 sk.

Benelli, Giovanni 164 sk., 227 sk., 244 sk., 248, 275, 277 skk., 281, 323, 327, 329, 339 sk.

Berglar, Peter 31

Berlusconi, Silvio 376

Bermúdez, Don Jorge 95

Bernai, Salvador 53

Bernât, clairvaux-i 42

Berti, Alberto Jaimes 246 sk., 282, 315 Sk., 339 skk., 353

Biagi, Enzo 359

Binetti, Carlo 302, 314

Binladen, Osama 409 sk.

Blanc, Maria de los Dolores (lásd Escrivá, Maria de los Dolores)

BND (Bundesnachrichtendienst) 171

Bobetko, Jankó 439

Bochenski, Josef-Marie 171

Bodio, Giovanni 352

Bofill de Quadras, Pablo 180, 184 sk., 259 sk.

Bokassa, Jean Bedel 334

Bonassoli, Aldo 173, 176 sk.

Bonis, Donato de 269,

316, 341 Sk.

Botas, Manuel 133

Botella, Francisco 77, 91 skk., 162

Botella, Paco 92 sk., 107

Botta, Giacomo 276

Bouchard, Charles 150

Boullön Rubio, Concepcion 22, 24, 369, 461

Bourbon-Lobkowicz,

Prinzessin Françoise de 425

Bourot, David 404

Bove, Alfonso 301, 350

Boyer Salvador, Miguel 336

Bravo, Lopez 338, 352 skk.

Brennan, Joseph 322

Brezsnyev, Leonyid 385 sk., 389

Broglie, Prinz Jean de 145, 150

Burke, Dr. Cormac 459

Burkhardt, Ernst 370

Bush, George 401, 411, 437

Buttinelli, Oscar 27

Buzzonetti, Dr. Renato 279, 281

Byrne, Eamon 239

Cabanillas, Pio 229, 290 skk., 335, 462

Caffara, professzor Carlo 424 sk.

Calleja, Alvaro 188

Caló, Pippo 372, 377, 379

Caloia, Angelo 352

Calvi, Anna 265, 276, 309 Sk., 312, 316, 373

Calvi, Cario 298, 301, 309, 318, 327, 351, 362, 372, 375 Skk.

Calvi, Clara 265, 267, 276, 288, 298 sk., 301 sk., 304 sk., 308 skk., 316, 318, 327 sk., 376

Calvi, Roberto 185, 245, 264 sk., 274, 276, 284,

287 sk., 295, 298 sk., 301 sk., 307, 317 sk., 325 sk., 328 Sk., 337, 342, 355, 359 sk., 364, 374 Skk., 379, 465

Calvin, John Rogers 437

Calvini, Gian Roberto 317

Calvo Serer, Rafael 78, 91, 123 sk., 134 sk., 181

Calvo Sotelo, José Calvo 76, 78

Camorra 464

Campbell-Johnston, Michael 413

Cámpora, Héctor J. 232 sk.

Campos Menendez,

Enrique 236

Canals, Salvador 110, 114 Candy, Clive 374

Canesi, Cario 264, 266 sk,,

288

Canetti, Clara (lásd Calvi, Clara)

Canetti, Luciano 318

Cantero, Alejandro 347

Capucci, Flavio 20 sk., 23, 461

Carboni, Andrea 350

Carboni, Mario Flavio 302 sk., 305 sk., 311 skk..

321 skk., 325, 329, 350, 355 skk., 371 skk., 377 skk., 384

Caries, Ricardo María 427 sk., 463 skk.

Cario, Francesco Di 372, 379

Carmen Tapia, María del 130 sk., 225 skk., 368

Carmine Franco, Ilario 288, 307, 309, 318, 329, 350, 355, 357, 360,

364

Carrasco, Ignacio 459

Carrero Blanco, Luis 15,

59, 133 sk., 147, 168, 174

Carrido, Manuel 163

Cárter, Jimmy 434

Casado, Vicente Rodríguez 78, 91

Casaroli, Agostino 284, 294, 297 Skk., 309,

322, 329, 341, 358,

361 sk., 387 sk., 397

Casciaro, Pedro 77 sk., 91 skk., 107, 128, 156

Casey, William J. 386 skk., 392

Castañón, Emmilio 284

Castillo, José del 79

Castillo, José María, professzor 98 skk.

Castillo Lara, José Rosalio 246

Castro Sanmartín, Víctor 146

Cavallo, Luigi 271, 356 Sk., 360

Ceniceros, Manuel 53

Center for Research and Communication (Kutatási és Kommunikációs Centrum) 446

Centro Romano di Incontri Sacerdotali (CRIS) 160,

163 sk.

Cerutti, Cario 322

Chalandon, Albin 177

Cheli, Giovanni 295, 301, 351, 371

Chirac, Jacques 425

Chodron de Courcel, Bernadette 425

Christian Solidarity International 450

Churchill, Sir Winston 55

CIA (Central Intelligence Agency) 119 sk., 170, 173, 194, 235 sk., 241, 263, 385, 387 sk., 392, 464

Cicognani, Amleto 155,

164

Cierva, Juan de la 52

Cipriani, Juan Luis 459

Claes, Willy 428

Clark, William 387

Clarke, Kenneth 376 sk.

Clavell, Lluis 459

Clinton, Bill 433 sk., 435 sk.

Coca, Ignacio 335

Colby, William 170

Coll Blasini, Nestor 302

Colombo, Pietro Salvatore 400

Concepción, nó'vér 327

Concha, Manuel da la 334

Conde, Mario 462

Condor-légió 90

Confederación Española de Derechas Autónomas (CEDA) 76, 91

Consejo Superior de Investigaciones

Científicas 104 sk.,

107, 123

Consulta Medica 21 sk., 24 sk.

Cooke, Terence 389

Coomber, Cecil 317

Coppola, Roberto 432

Corbi, Loris 184, 267

Cormac Burke, Patrick 185

Coronel de Palma, Luis 233

Cortés Domíngues, Antonio 293

Cortés Domíngues, Matías 292, 334, 337

Cortesini, Raffaello 25

Cosentino, Francesco 267, 289 sk.

Cosme do Amaral, Alberto 364

Cox, Caroline 450 Craxi, Bettino 376 CRIS 163

Crnica, Stanislav 391, 431 sk.

Croatian Fraternal Union of America 433 skk.

Cubillos, Herman 236

Cuevas, Angel de las 148

Damas Apostólicas 60, 65, 77

Damman, Florimond 172

Debré, Jean-Louis 452

Dechant, Ann 459

Dechant, Virgil Chrysostom 425, 459

Demichel, Elisabeth 214, 217, 369

Di Jorio 263

Díaz, Pepe 337

Díaz, Ramón 300

Diego II., Gregorio de 291, 300

Diego, Gregorio de 291 skk.

Diotallevi, Ernesto

314,373

Dols, Heliodoro 161, 163

Domonkos, Szent 35

Don Juan, Bourbon 134, 168

Doña Dolores (lásd Escrivá, María de los Dolores)

Dubois, Yves-Marc 170 sk., 176

Duft, Peter 296

Dumas, Roland 150

Durruti, Buenaventura 58, 80 sk., 88, 90

DYA 74, 76 skk., 104

Dziwisz, Stanislaw 384, 459

Dzsama’a al-Iszlamija 410, 441

Echevarría, Don Javier 22, 247, 352, 421, 461

Econe-mozgalom 460

Eduard herceg, Angliai 45

Egyiptomi Muzulmán Testvériség 448

Eibner, John 451

Eijo y Garay, Leopoldo 109 sk.

Einaudí, Giulio 431 Ender, Erwin Josef 407

Enrique y Tarancón 282

Escrivá y Albás de Balaguer, Josemaría [Jósé Mária] 13 skk.,

19 skk., 25 skk., 35 sk., 43, 50 sk., 53 skk., 59 skk., 70 skk., 85 skk., 124 skk., 129,

131 skk., 136, 141,

151 skk., 154 skk., 179 Sk., 187, 189, 194,

196, 198, 218, 229, 234, 236 Sk., 239 sk., 243 skk., 253, 256,

265, 276, 329, 331, 339, 366 sk., 369, 376, 383, 390, 434, 444, 454, 461

Escrivá y Albás de

Balaguer, Santiago 16, 55, 73, 90, 97, 107,

166

Escrivá, Carmen 29, 55,

73, 107

Escrivá, Don José 29 sk., 34, 53 sk., 94

Escrivá, Maria Asunción 31

Escrivá, Maria de los

Dolores 29, 73, 79, 106

Escudero Imbert, José 459

Espinosa San Martin, Juan José 144 skk.

Estarriol Sesera, Ricardo 583 skk., 389

Estrada Leigh, Jaime 234

ETA 15 sk., 353 skk.

Európai Dokumentációs és Információs Központ (CEDI) 169

Európai Közösség 170

Fabiola, királynő' 169 Fahd, király 411 Faisal, király 172

Falange

78,90,135,137,146 sk., 181

Fanjul Sedeño, Juan Manuel 182

Farhat, Edmont 424

FBI (Federal Bureau of Investigation) 395,

413, 433, 438, 465 sk.

Felici, Angelo 22

Felipe, herceg 463

Felzmann, Vladimir 7, 25 sk., 199, 204, 218,

394, 467

Fernández Vallespín,

Ricardo 74, 91, 97, 107 sk., 161

Ferrari, Giuliano 239, 368, 370

Ferrari, Samoré 244 skk.

Ferrer Bonsoma, José 180, 184 sk., 259 sk.

FGM (lásd Fundación General Mediterránea)

Fisac, Lola 161

Fisac, Miguel 91 skk., 95 sk., 225

Foley, John Patrick 398 skk.

Fomento de Estudios Superiores 97,108

Fontana Codina, Enrique 147

Fontana, Mario 281

Fornari, Professor 374

Foyer de Charité 177

Fraga Iribame, Manuel 146

Franco, Francisco 15, 24, 57, 59, 79, 81, 85, 93, 96 Sk., 111, 114, 123 skk., 129, 132 skk.,

146 sk., 150, 158, 168, 170, 174, 248, 335,

462

Franco, Hilary (lásd

Carmine Franco, Ilario)

Freeh, John 433

Freeh, Louis J. 433, 438, 465 sk.

Freeh, Marilyn 438

Frei, Eduardo 235

Freitag, Hans Rudi 192

Frigyes I. Barbarossa, császár 44

Frigyes II., császár 44

Fuenmayor, Amadeo de 134, 346, 459

Fundación General Latinoamericana (Fundamerica) 192

Fundación General Mediterránea (FGM) 150, 192, 260

Fülöp II., francia király 44, 48, 50

Fülöp IV, francia király 45

Galarraga, Juan Antonio 189

Gallas, Cabanilla 290

Gallop, Angela 374

Gamberini, Giordano 289 sk.

Gantin, Bernardin 26 sk.

Garcia Escobar, Maria Ignacia 71 sk.

Garcia Moneó, Fausto 147

García de Haro, Ramón 459

García-Pelayo, Manuel 349 Garofano, Giuseppe 352 Garrido, Manuel 219 Garzoni, Fernando 269 Gassis, Macram 407

Gaulle, Charles de 145,

171

Gelli, Licio 229 sk., 232, 234, 267, 276, 288, 290, 295 skk., 310 sk., 321, 323 skk., 350 sk., 353, 357, 372 sk., 378 sk., 464

Gelli, Wanda 276

Gergely VIL, pápa 40

Gibbon, Edward 38

Gil Robles, José María 75 sk., 78

Gillis, Ron 434

Giscard d’Estaing, Valéry 145, 170, 176

Giudice, Antonio del 340

Glemp, Jozef 390

Glendon, Mary Ann 445

Goded, Manuel 81

Gomá, Isidoro 97

Gómez, Antón

González Barredo, José María 73, 91, 130

González, Felipe 332, 348 sk., 461 sk., 466

Gordon, Luis 71

Gore, Al 434

Griffitts, B. Richard 436

Grossin, Paul 171

Guardia Civil 88

Guida, Nunzio 375

Guido, Lusignani, király 42

Guruceaga, Francisco de 340, 342

Gutiérrez Calzada, Tomás

Gutiérrez Gómez, José Luis 459

Gutiérrez, Gustavo 237 sk.

Guzmán, Jacobo Arbenz 241

Guzmán, Jaime 235 skk.

Haas, John M. 460

Haas, Wolfgang 369

Habré, Hissan 387

Habyarimana, Juvenal 421

Haig, Alexander 295, 387

Hamasz 448, 457, 466

Harakat al-Iszlamija 447

Hebblethwaite, Peter 156, 398

Heer, Jürgen 306, 376

Henrik IL, király 94

Hengsbach, Franz 132,

164, 240

Hera, Alberto de la 466

Hernández de Garnica,

José Maria 77, 91, 107, 113

Herranz Casado, Julián 460, 467

Herranz Rodríguez,

Gonzalo professzor 425, 460

Herrera, Angel 52, 60 sk., 75, 78, 91, 104, 121

Heunsch, Luc de 169

Hezbollah 448, 457

Hérakleiosz, császár 393

Hippói, Ágoston 401

Hitler, Adolf 13, 25, 75 sk,, 79, 90, 114

Hnilica, Pavel 356 skk.,

361 sk., 378, 383 sk.

Hodgson, Godfrey 171,

173

Höffner, bíboros 164, 274

Holbrooke, Richard 438 Hopkins, Bill 324 Hume, Basil 7 Húszéin, Szaddám 410

Ibáñez Langlois, José Miguel 234, 283

Ibáñez Martin, José 91, 93, 104 skk., 133, 161,

195

IEI (Instituto de Educación e Investigación) 332 sk., 337 sk.

IESE (Instituto de Estudios Superiores de la Empresa) 140, 143 sk., 148

Institute for General Studies 235 sk.

International Planned Parenthood Federation (A Családtervezés Nemzetközi Szövetsége) 283

IOR (Istituto per le Opere di Religione) 120, 263 sk., 266 Skk., 272, 275 skk., 282 sk., 288 sk., 295 skk., 301 skk., 306 skk., 316, 321 sk., 325 skk., 333, 338, 341 skk., 351 sk., 358 sk., 361 skk., 365, 459,

461, 465

IRA 187, 352

Ispotályos rend (lásd Máltai Lovagrend)

István, Szent 18

Iszlám Jóléti Párt (Törökország) 419

Iszlám Szent Háború 448

Izetbegovic, Alija 403, 406, 429

Jakab, apostol 56

Janjalani, Abdurajak Abubakar 447

Jannati, Ahmed ajatollah 453

Jaruzelski, Wojciech 386

Jezsuiták 70, 109, 126, 129, 133, 162, 210, 227, 229, 235, 237 sk., 243, 411

Jézus (Krisztus) 27, 33, 61 sk., 64, 71 sk., 100, 158, 420, 452

Jézus Szent Szívének Apostoli Hölgyei 59

Jiménez Lablanca, Francisco 347

Jiménez Vargas, Juan 78,

91 sk., 97, 162

János Pál I., pápa 272, 275 skk., 281 sk., 464

János Pál II., pápa 5 sk.,

13 sk., 17, 19, 23, 187, 237, 282 skk., 298, 302, 304, 306, 322, 329, 369 skk., 376,

384 Skk., 394, 398 sk., 401, 407 skk., 412, 415, 421, 423, 428 skk., 434 skk., 438, 443, 450, 452, 459 sk., 463, 465 Sk.

János XXIII., pápa 19, 23, 154 skk., 239 sk., 402

Jorio, Alberto di 154

Juan Carlos, herceg (lásd Juan Carlos, király)

Juan Carlos, király 15,

134, 150, 168, 172, 248, 462 sk.

Juszef, Ramzi Ahmed 448

Karel von Habsburg 169 Kastner, Martin 383

Katz, Jeffrey M. 373

Károly I., király 48

Károly V, császár 48 skk., 124, 169

Kebir, Rabah 429

Kelemen V., pápa 45

Kelly, Crosby M. 170, 173

Kennedy, Dávid M. 184 sk.

Kennedy, Eunice Mary 130

Kennedy, John F. 130

KGB 9

Khomeini, ajatollah Ruhollah 388, 413 sk.

Klein, Nikolaus 422

Kleinszig, Manuéla 303,

312 sk., 316 sk.

Kleinszig, Michaela 312 sk., 316 sk.

Kolumbusz, Kristóf 49,

418

Kolumbusz-lovagok 425 sk.

Konstantin, Nagy császár 18, 401

Kowalczyk, Józef 390

Krenn, Kurt 369 sk.

Krol, John J., bíboros 274, 281, 372 skk., 389,

398

Kuharic, Franjo, bíboros 432, 440

Küng, Klaus 369 sk.

Kunz, Hans Albert 310,

313 skk., 373

Kurón, Jacek 384

Laghi, Pio, érsek 295, 389 Lajos IX., francia király 44 Laké, Anthony 434, 437

Lambert, báró 315

Lantini, Don Mario 327 skk., 364

Lanusse, Alejandro 231 sk.

Lara della Pegna, José 246 sk.

Larraona, Arcadio, érsek 111 sk., 114 sk., 120, 155, 157

Lavitrano, bíboros 115

Leclerc, Robert 145, 150 sk.

Lefèbvre, érsek 460

Lejeune, Anouk 460

Lejeune, Birthe Brinsted 460

Lejeune, Jérôme 460

Lena, Giulio 357 skk., 365, 378

Leó X., pápa 436

Leó XIII., pápa 42, 62, 159

Léon, Raoul de 145

Leonardo da Vinci 398

Lercaro, Giacomo 230

Lerroux, Alejandro 69, 76

Lerroux, Penny 231

Liga Regionalista 52

Limmat-Stiftung 192

Linati, José Antonio, gróf 432

Lincare College 26

Lombardia Diaz, Pedro 155

147, 168, 180 sk., 383,

428

Lopez, Anja 354

Lorenz von Habsburg 169

Loyolai, Ignác, Szent 14, 35, 98, 162

López Bravo, Gregorio 147, 229 sk., 254, 332, 338, 350, 352 skk.

López Ortiz, José 105,107,109,112

López Rega, José 231 skk.

López Rodó, Alfredo 168, 181

López Rodó, Laureano 133 skk., 137 skk., 144, Luciani, Albino {lásd János Pál I., pápa)

Luciani, Edoardo 281

Luketich, Bemard M. 434

Lustrisimi, Sebastiano 301

Macarez, Nicolo 188

Macchi, Pasquale 263

Macioce, Thomas 352

Magee, John 187, 278

Magistris, Luigi de 28

Maicas, Fernando

Máltai Lovagrend (ispotá-lyosok, johanniták) 48, 432

Mamié, Pierre 369

Manolic, Josip 432

Marcinkus, Paul Casimir 185, 227, 245, 262 skk., 275 skk., 282, 288, 294 skk., 301,

303 sk., 306 sk., 309, 313, 322, 344, 357 sk., 360, 362, 366

Marenches, Alexandre de, gróf 171

Marino Mannoia,

Francesco 371 sk.

Marmier, Henri 171, 176

Marocco, Riccardo 463

Marsai, Conde Tomás de

291

Martell, Károly, császár 37, 393

Martínez Ferigle, Salvador 130

Martínez, Paco Curt 254, 336

Marwick, Peat 451

Mateos, Petra 336

Maura, Antonio 52

Mazzolari, Cesare 413

Mazzoleni, Conte Mario 117 sk.

McCaffery, John 184

McCloskey, John 435

McFadyean, Colin 318

McHugh, James Thomas 424, 426

McNamara, Robert 173, 389

Mehmed, szultán 48

Mende, Peter 450

Menen, Carlos 192

Mennini, Luigi 309, 311, 358

Mennini, Sandra 358

Merino, admirális 236

Mertes, Alois 172

Meyer, Jean-Marie 460

Michalski, Krzysztof 383, 428

Michelini, Alberto 460

Military Professional Resources Incorporated (MPRI) 435 sk.

Millet Maristany, Felix 182

Milone, Giuseppe 341 skk.

Milosevic, Slobodan 404

Mindszenty, bíboros 125

Miralles, Antonio 460, 467

Misol, Mercedes 462

Mitjans, Frank „Kiko” 337, 339

Mitterrand, François 150

Mladic, Ratko 439

Mohamed, próféta 414,

452

Molay, Jacques de 45, 48

Molins Robit, Casimiro 184

Moncada, Alberto 201, 210 skk., 238 sk.

Monreal Luque, Alberto 147

Montini, Don Giovanni Battista 112, 115 skk., 119 sk., 157 sk., 164

Montuenga, Juan Francisco 259, 347

Mor, Ferdinando 350

Mórán, „Piquiqui" 226

More-Figueroa, Luis Bárón 254

Morris, Terence, professzor 14

Moszoro, Esteban 390

Mubarak, Hoszni 410

Murdoch, Rupert 8

Musza, emir 36 sk.

Mussolini, Benito 79

Mutavah (vallásrendészet) 411 sk.

Múzquiz, José Luis 113, 130

Nacher March, Salvador 256, 347

Nacher, Boro 339

Napoleon, Bonaparte 59

Nardo, Vincenzo de 233 sk.

National Federation of Croatian Americans 434

NATO 170, 295, 418 sk., 428, 438 sk., 442, 448

Navalón Sánchez, Antonio 334 skk., 338, 462

Navarra, Estudio General 136

Navarro-Rubio, Mariano 24, 138, 144, 181 sk., 184

Navarro-Rubio, Pilar 131

Navarro-Valls, Joaquin 398 sk., 401 sk., 406, 422 skk., 426, 445, 456, 464

Nemzetközi Békekutatási Intézet 434

Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) 143

Netherhall Educational Association (NEA) 192

Netherhall Educational Trust 186

Nietzsche, Friedrich 55

Nikodim, metropolita 277

Nixon, Richard 148, 185, 235, 386, 434

Nunzio, Giorgio Di 296

Ocáriz, Femando 460, 467

O’Connor, William 256

Oddi, Silvio 274, 281, 284, 418 sk.

Olasz Kommunista Párt 119

Onganía, Juan Carlos 230 sk.

Onteiro, Marques de 65, 71

Orbán II., pápa 41 sk.

Orbán VIII., pápa 19

Orbegoza, Don Ignacio de 133

Orega-Aguirre, Marcelino 466

Oria, Angel Herrera 52

Orlandis, José 109, 111, 114

Ortega Pardo, Gregorio 195 sk., 368

Ortolani, Umberto 229, 232, 267, 276, 289 skk., 293, 296 skk., 300, 321, 351, 357

Ottó, Habsburg, fóTierceg 169 sk., 172

Pl páholy [Loge] 290

P2 páholy [Loge

Propagande Due] 232, 234, 245, 289 sk„ 292, 295, 310, 312, 350,

352

P3 páholy [Loge] 290 sk.

Pacelli, Eugenio (lásd.

Piusz XII.)

Pacheco, Joaquín Alonso 459

Pachetti 266

Paladino, Giulio 271

Palazzini, Pietro 19, 22,

27, 272, 274, 281, 284, 288, 297, 306 sk., 309, 329, 355, 357 skk.

Panciroli, Romeo 281, 323, 398 sk.

Panikkar, Raimundo 123, 130, 218, 368, 395

Paoli, Eligió 350

Passigato, Riño 27

Payens, Hugo de 42

Pazienza, Francesco 295 skk., 301 sk., 304 skk., 350 skk., 379, 387

Pál, apostol 62, 100

Pál VI., pápa 19, 23 sk., 133, 158, 160, 185, 218, 227 Skk., 241,

244 skk., 262 skk.,

271 Sk., 274, 277,

294, 356, 376, 389

Páneurópa-mozgalom 145

Páneurópa Unió 169 sk.

Pápai Családvédelmi Intézet 424 sk., 459 sk.

Pápai Életvédelmi Akadémia 424 skk., 459 sk.

Pecorelli, Minő 277, 377

Pelagius 44

Pellicani, Emilio 308, 311 skk.

Peres Olivares, Enrique 312

Perón, Isabelita 231 sk., 234

Perón, Juan Domingo 230 skk.

Pesenti, Carlo 173 sk., 308

Petronella 43

Pérez, Carlos Andrés 315

Pérez-Embid, Florentino 123 sk.

Pérez Hernández, Antonio 161

Pérez Minguez, Fernando 292

Péter, apostol 62

Piccoli, Flaminio 267, 295, 376

Pietzcker, Thomas 352

Pinay, Antoine 170 sk., 173, 176 sk., 232

Pinochet, Augusto 186, 236, 283 Sk., 342

Pisano, Giorgio 359

Piusz V, pápa 48

Piusz X., pápa 51, 154

Piusz XI., pápa 96

Piusz XII., pápa 13, 19,

96, 112, 115 sk., 119, 121, 125, 154, 466

Planas y Comas, Enrique 399, 460

Planell Fontrodona, Francisco 181, 185

Planell, Frank (lásd még Planell Fontrodona, Francisco) 185

PFSZ 295

Poletti, Ugo 20, 277, 283

Pons, Francisco 77

Popular, Alianza 229

Portillo y Diez de Sollano, Alvaro del 14, 17, 20, 22, 28 sk., 77, 80, 90 skk., 107, 111, 113 sk., 117 sk., 152, 157, 160 sk., 163, 244 skk., 248, 259, 271, 275, 284,

331 Sk., 336, 345, 352, 364, 388, 390, 397, 399, 420, 433

Poveda Castroverde, Pedro 66, 70, 94

Prada, Vázquez de 167

Prado, Manuel de 462

Primo de Rivera, Fernando 59 sk., 65, 69, 71, 76, 81

Primo de Rivera, José Antonio 78, 90

Pro Fratribus 356, 359, 361, 363, 384

Przydatek, Kazimierz 355

Puga, Alvaro 235 sk., 237

Quassem, Tala’at Fouad, sejk 441

Quintas Alvarez, Carlos 259, 335, 337

Quintas Alvarez, Mercedes 259

Radikális Republikánus Párt 69

Rafal, Marquesa de 108

Rafsanjani, Mohammed Hashemi 424

Rahman III., Abd ar-, émir 37

Rahman, Omar Abdel, sejk 412 sk., 418, 438, 448

Ramirez, Eloy 292

Ramiro II., király 43

Ramirez, Sancho 39 sk.

Ramos Umana, Joaquin

370

Ramón, Szent 32

Reagan, Ronald 386 skk., 391

Real, Conde de 78

Rendueles, Alvarez 300, 334

Republikánus Akció 75

Residenza Universitaria Internationale 163

Reza Pahlavi, Mohammed, sah 388

Richards, Michael 189,

217 sk.

Richárd I., angol király 44

Ridfort, Gerhard von 42

Rivera Damas, Arturo 370 sk.

Rivera y Orbeneja, Miguel Primo de 59 sk., 65,

69, 71, 76,

Rivera, José Antonio Primo de 78

Rivera, Fernando Primo de 81

Rizzoli 296 skk.

Rocca, Giancarlo 395

Roche, John 26 skk., 141, 160, 395 sk.

Rockefeller, David 170

Roderich, király 36 sk.

Rodríguez Casado, Vicente 78, 91, 123

Rodríguez Vidal, Adolfo 431

Romanosz IV, császár 40

Romero, Augustin 188

Romero, Oscar 370

Roncalli, Angelo (lásd János XXIII., pápa)

Roover, Chevalier Marcel de 169

Ros, Antonio Da 279

Rosa, Javier de la 462 sk.

Rosone, Roberto 307

Rotondi, Virgilio 356 sk., 362

Rubio, Mariano 261

Rucker, Steven 372

Rueda Salaberry, Andrés 189

Ruiz Giménez, Joaquín 133, 135 sk.

Ruiz, José Solis 146

Ruiz-Mateos, José María 193, 249, 253 skk., 300, 316, 331 Skk.,

345 skk., 352, 369, 378, 397, 461

Ruiz-Mateos, Teresa 255

Ruiz-Mateos y Cía 336

Ruste Ribera, Abel del 465

Saad, Mohammed 410

Saenz Lacalle, Fernando 371

Sahrauoi, Abdelkhadar 452

Saint, Crosbie „Butch" 436, 438

Sainz de los Terreros, Manuel 91 sk

Sainz Moreno, Javier 152, 287, 353 Sk., 376

Salvar Dalmau, Manuel 140

Samaranch, Juan Antonio 143, 389

Sambeat, Martín 32

Samoré, Antonio 239 skk., 274

Sands, Bobby 187

Santos Ruiz, Angel 104

Santovito, Giuseppe 295

Sarinic, Hrvoje 432

Sánchez Asiain, José Ange352, 4611

Sánchez Bella, Alfredo 147, 169 skk., 462

Sánchez Bella, Aurora 226

Sánchez Bella, Don Florencio 248

Sánchez Ruiz, Valentín 60, 65 sk.

Sándor IL, pápa 39 sk.

Sbarbaro, Eugenio 301

Scalfaro, Oscar Luigi 396 sk.

Scheuer, James 274, 283 SDECE 171

Segovia, María Josefa 94 Seguí, Salvador 58 Segura y Sáenz, Pedro 69 Segura, Juan de 33 Selborne, lord 193

Semuri, Hugó I. 42

Serus, Catalina 461

Sewall, John 436 skk.

Shaaban, Anvar, sejk 441

Shalikashvili, John 438

Shaw, Russel 425 sk.

Shriver jr., R. Sargent 130, 194

Sica, Domenico 313, 318

Silvestrini, Achille 297, 309, 358, 387

Sin, Jaime L. 274, 446

Sindona, Michele 184 sk.

245 sk., 263 sk., 266 skk., 270 sk., 295, 309, 348, 364

Siri, Giuseppe 156, 158, 274, 281 sk., 299, 315, 418

SISMI 295, 350, 361

Sixtus V, pápa 18

Soane, Andrew 194, 223, 396, 427

Societas Jesu 227

Soldatti, Francisco 230

Soldevila y Romero, Juan 57 sk.

Solís, Ruiz José 146 sk.

Somoano Verdasco, José Maria 66, 71 sk.

Sopena, Eugenio 32, 85

Soyster, Ed 436

Spada, Massimo, herceg

246

Spellman, Francis 262 sk.

Sperling, David

Strauß, Franz Josef 171 sk.

Strobel, Pellegrino de 269, 276, 322

Suguia Giocechea, Angel 23

Susak, Gojko 435

Szadat, Anvar 38

Szalah ad Din [Szaladin] 42 sk.

Szajjaf, Abu 447 sk.

Szlipoj, Jozef 116

Szent Gábriel 209

„Szent Gábriel” szervezet 74, 126

Szent Kereszt Papi Társulat 164

Szent Mihály 209

Szent Rafael 209

„Szent Rafael” szervezet 74, 103, 123

Szoka, Edmund 456, 465

Szolidaritás 352, 358, 363, 383, 385 skk.

Szudáni Népi Felszabadító Hadsereg (SPLA) 409

Szulejmán, Nagy, szultán 48

Tabligh 448

Tarancón, Vicente Enrique y 23

Tardini, Domenico 154 sk.

Tarik, vezér 37

Tassan Din, Brúnó 298,

351

Tauran, Jean-Louis 424

Tedeschi, Mario 295

Teissier, Henri 422

Tejero Magro, Ricardo 352

Templomos lovagok 7, 42 sk., 45, 48, 467

Teréz, anya 16

Termes Carrero, Rafael 148, 189, 254 sk., 336

Tesauri, Tito 311

Thierry, Jean-Jacques 242

Thomson, Ahmad 393, 415

Timoney, Seamus 186

Tischner, Josef 383

Tisserant, Eugène 239 sk., 242

Torquemada, Tomás de 49 Tortola 343

Toscano, Neyde 375, 378

Trenck, Charles de 246

Triángulo Fermín Galán 33

Trillo, Frederico 466

Trujillo, López 424

Tudjman, Franjo 403, 431, 433, 435, 437 sk., 440

Turabi, Hasszán al- 5 sk., 408 skk., 448 sk., 451 skk., 457

Turki bin-Feisal, herceg 172, 174

Turull, Pedro 192

Ugiras, Octave 430

Ullastres, Alberto 138, 143, 147, 179 sk.

Urbani, Giovanni 273

US AID 133

US Peace Corps 130

US Nation of Islam 448

Vaccari, Sergio 324 sk., 350, 353, 372

Vagnozzi, Egidio 294 skk., 313

Vaillant, Yvon Le 390

Valdeolivos, Otal de 31

Valis Taberner, Felix 182

Valis Taberner, Ferran (Fernando) 182

Valis Taberner, Javier 182

Valis Taberner, Luis 147 Sk., 182, 254, 256,

261, 292, 331 skk., 346, 353 Sk.

Valori, Elia Giancarlo 231

Valori, Giuseppe 230 skk.

Velasco, Juan Martin 23 sk.

Velayati, Ali Akbar 440

Venezuelai Kereszténydemokrata Párt (COPEI) 302

Vesco, Robert 295

Vicente, Crispin de 337, 346

Vilá Reyes, Bianca 140

Vilá Reyes, Juan 140, 143 skk.

Villáiba Rubio, Jósé 88

Villar Palasí, Jósé Luis 143 sk., 147 sk.

Villegas, Alain de 172 skk.

Villot, Jean 164 sk., 244 sk., 271 skk., 277 skk., 281 Sk., 284, 340 sk.

Vincenza, nó'vér 278

Violet, Jean 170 skk., 176

Vitalone, Claudio 321, 358, 377

Vitalone, Wilfredo 321,

350

Vittor, Silvano 312 sk.,

315 Skk., 322, 350,

359, 373, 404

Vollmer Herrera, Alberto J. 425 sk., 461

Vollmer, Christina grófnő 425 sk., 461

Vuono, Carl 436

Walesa, Lech 384 skk.

Walters, Vernon 387

Week, Philippe de 175 sk., 193, 322, 352

Wethersfield Foundation 458

White, Benedict 337, 339, 372

White, John 318

Wiederkehr, Alfred Julius 193

Wiederkehr, Dr. Arthur 175, 185, 192 sk., 260 sk., 267 sk., 290, 334

Wojtyla, Karol (lásd János Pál II., pápa)

Woodward, Kenneth L. 23, 25

Wyszynski, Stefan 126, 385 sk.

Yagüe, Juan de 79 Yallop, David 281 Ynfante, Jesús 118

Zawahri, Ayman 465

Zelen-Maksa, Mirjana 432

Zorza, Larry 350 sk.

Zorza, Lorenzo 301

Zorzano, Isidoro 54, 67 sk., 71, 73 sk., 79 sk., 91 sk., 106 skk., 112